

דוח תקופתי לשנת 2020

מגדל חברה לביטוח בע"מ

תוכן העניינים

פרק 1 תיאור עסקי התאגיד

פרק 2 דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

פרק 3 דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק 4 דוחות כספיים מאוחדים

פרק 5 פרטים נוספים על התאגיד

פרק 6 נספחים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

מספר חברה: 52-000489-6 כתובת: אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה

טלפון: 076-8868182 פקסימיליה: 03-9238988

דוא"ל: migdalhold@migdal.co.il אתר אינטרנט: www.migdal.co.il

דירקטוריון

- מוטי רוזן - יו"ר (מונה לדירקטוריון ביום 6/12/2020 וליו"ר ביום 3/1/2021. *)
- ניר גלעד - יו"ר לשעבר (פרש ביום 3/1/2021)
- שלמה אליהו (פרש ביום 15/10/2020)
- רונית בודו - דב"ת
- מירב בן כנען הלר - דב"ת (מונתה ביום 6/4/2020, דח"צ עד ליום 6/4/2020)
- כרמי גילון (מונה ביום 3/1/2021)
- מישאל וקנין - דח"צ
- עזריאל מוסקוביץ
- אריה מינטקביץ
- ד"ר גבריאל פיקר (פרש ביום 6/12/2020 ומונה מחדש ביום 15/12/2020)
- חיים רמון

(*) ביום 14 במרץ 2021 החליט דירקטוריון החברה על השעיה לאלתר של מר מוטי רוזן מתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים ראו באור 1.4.ט.37 לדוחות הכספיים.

תיאור עסקי התאגיד

דוח זה נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון מיום 20 בינואר 2014, שעניינו "עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח" וכן בהתאם לחוזרים המתקנים לו מימים 1 בינואר 2018, 4 במרס 2018 וה-27 בדצמבר 2018 ("חוזר הממונה") המביאים בחשבון גם את עמדת רשות ניירות ערך בנושא קיצור דוחות כפי שפורסמה על-ידיה.

פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לעצמה וביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת הקבוצה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מצפה", "החברה מעריכה", "החברה מאמינה", "בכוונת החברה", "החברה בוחנת", "החברה מתכננת", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונות או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי.

בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של מידע צופה פני עתיד אינו ודאי והוא מושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה הנזכרים בדוח זה וכן אופן היישום של הוראות רגולציה ותגובת הגורמים הרלוונטיים, לרבות צרכנים וגופים מוסדיים אליהן, ההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה.

לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפייתיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב, והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה ובדוח הדירקטוריון הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), במיליוני ש"ח. הערכים הכספיים הנקובים בדוחות הכספיים הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), באלפי ש"ח.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי החברה באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בפרק זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתכניות הביטוח או בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הרלבנטיות, והוא לא מהווה ייעוץ ולא ימשש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח או התקנונים כאמור.

פרק 1 - תיאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים

3	הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד
3	1. מקרא - הגדרות
6	2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה
13	3. תחומי הפעילות של הקבוצה
13	4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
13	5. חלוקת דיבידנדים
15	תחום א' - ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך
15	6. מוצרים ושירותים
27	7. תחרות
31	8. לקוחות
33	תחום ב' - ביטוח בריאות
33	9. מוצרים ושירותים עיקריים
36	10. תחרות
38	11. לקוחות
39	תחום ג' - ביטוח כללי
39	12. מוצרים ושירותים עיקריים
44	13. תחרות
47	14. לקוחות
51	15. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
56	16. חסמי כניסה ויציאה
58	17. גורמי הצלחה קריטיים
58	18. השקעות
60	19. ביטוח משנה
67	20. הון אנושי
70	21. שיווק והפצה
74	22. ספקים ונותני שירותים
74	23. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב
75	24. עונתיות
76	25. נכסים לא מוחשיים
77	26. דיון בגורמי סיכון
77	27. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
78	חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי
79	28. דירקטורים חיצוניים
79	29. היבטי ממשל תאגידי
82	30. גילוי בדבר מבקר הפנים
83	31. רואה חשבון מבקר
84	32. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד

1. מקרא - הגדרות

בדוח זה ייעשה שימוש בהגדרות המפורטות להלן לנוחות הקורא:

אג"ח מיועדות	אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - מונפקות אג"ח מסוג ח"ץ ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד".
אורלן	אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ.
אי.בי.אי שירותי בורסה	אי.בי.אי. שירותי בורסה והשקעות בישראל - אי.בי.אי. בע"מ.
אליהו הנפקות	אליהו הנפקות בע"מ.
אליהו 1959	אליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לביטוח בע"מ).
גוף מוסדי	מבטח וחברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח.
דמי גמולים	הסכומים שמפקיד עמית (או שמפקידים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל.
דמים	סכומים הכלולים בפרמיות המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח (דמי רישום, דמי פוליסה, ודמי היטל).
הבורסה	הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.
הדוח התקופתי לשנת 2019	הדוח התקופתי לשנת 2019 של החברה (כהגדרתה להלן).
החברה ו/או התאגיד ו/או מגדל ביטוח	מגדל חברה לביטוח בע"מ.
החוזר המאוחד	קודקס הרגולציה של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר - קודקס הרגולציה.
הממונה	הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (שהינו גם ה"מפקח על הביטוח" כהגדרתו בחוק הפיקוח).
הקבוצה ו/או קבוצת מגדל	מגדל אחזקות והחברות המוחזקות שלה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה.
הרבעון המדווח	הרבעון הרביעי של שנת 2020.
השקעות חופשיות	אותו חלק מהנכסים שאינו מושקע באג"ח מיועדות.
התקופה המדווחת	שנת 2020.
חברה מנהלת	חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה וקיבלה רישיון לכך מאת הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות הגמל.
חוזי ביטוח	כהגדרתם בבאור 1 בדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות.
חוזי השקעה	כהגדרתם בבאור 1 בדוחות הכספיים בסעיף ההגדרות.
חוזר הסולבנסי	חוזר הסולבנסי 2 שפרסמה הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחודש יוני 2017.
חוק החברות	חוק החברות, התשנ"ט-1999.
חוק הסדרת העיסוק	חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.
חוק הפיקוח	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק תיקון קרנות הסל	חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017.
חוק ניירות ערך	חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
חוק קופות הגמל	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
יזמה לעצמאיים	יזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ (חברה מנהלת).
מבטח ו/או עמית	המבטח בביטוח חיים והעמית בקרנות פנסיה וקופות גמל.
מבטח סימון	מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (חברה בת של מגדל סוכנויות).

מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.	מגדל סוכנויות
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ.	מגדל אחזקות
מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ.	מגדל בריאות
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ.	מגדל גיוס הון
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	מגדל מקפת
קרן פנסיה חדשה כללית- מגדל מקפת משלימה.	מגדל מקפת משלימה
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ.	מגדל נדל"ן
מגדל קרנות נאמנות בע"מ.	מגדל קרנות
מגדל שוקי הון (1965) בע"מ.	מגדל שוקי הון
מידרוג בע"מ.	מידרוג
כהגדרת מונח זה בסעיף 1.5 לשר הנהגות אשר פורסם ביום 12 בדצמבר 2018 על ידי מגדל גיוס הון (מס' אסמכתא:2018-01-121446).	מרווח סיכון
כהגדרתם בסעיף 31א לחוק הפיקוח.	נכסי החיסכון לטווח ארוך
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	פלתורס
דמי הביטוח ותשלומים אחרים שעל המבוטח לשלם למבטח בהתאם לתנאי הפוליסה, לרבות דמים.	פרמיה
פרמיה המתייחסת לשנת הדוח.	פרמיה שהורוחה
תכנית ביטוח שאושרה לפי חוק קופות גמל ותקנותיו כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה.	קופת ביטוח
כהגדרתה בחוק קופות הגמל (קופת גמל כוללת גם קרן השתלמות ולא כוללת "קרן פנסיה" ו"קופת ביטוח").	קופת גמל
קופת גמל לקצבה שאיננה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות.	קרן כללית
קופת גמל המאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות והכספים ניתנים למשיכה בחלוף 6 שנות חברות. מוצר זה נחשב הן כמוצר פנסיוני והן כמוצר פיננסי.	קרן השתלמות
קופת גמל משלמת לקצבה כמשמעותה בחוק קופות גמל שאינה קופת ביטוח.	קרן פנסיה
קרן פנסיה שהוקמה לפני 1.1.1995.	קרן פנסיה ותיקה
קרן פנסיה שהוקמה החל מיום 1.1.1995.	קרן פנסיה חדשה
פוליסות ביטוח חיים המשוקות החל מ-1.1.2004.	תכניות חדשות
תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.	תקנות ההון
תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (כללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו/או תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעות ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, לפי העניין.	תקנות ההשקעה ו/או כללי ההשקעה
תקנות השקעות משותפות בנאמנות (קרנות מחקות), התשע"ח-2017.	תקנות קרנות מחקות
תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.	תקנות מס הכנסה

חלק א' – פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2.1. תיאור החברה

החברה התאגדה בחודש מאי 1934. משנת 1997, בעלת השליטה בחברה הינה מגדל אחזקות, שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הקבוצה פועלת בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל. פעילות הביטוח של הקבוצה מתבצעת באמצעות החברה, ופעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה מתבצעת באמצעות החברות הבנות של החברה: מגדל מקפת ויוזמה לעצמאים.

בנוסף, הקבוצה מחזיקה בסוכנויות ביטוח ועיקר ההחזקה כאמור הינה באמצעות מגדל סוכנויות, חברה בת של החברה.

2.2. מבנה השליטה בחברה

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד דוח זה, אליהו הנפקות מחזיקה ב-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות. מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי במגדל אחזקות, כפי שיתואר להלן.

אליהו הנפקות הינה חברה בבעלות מלאה של אליהו 1959. למיטב ידיעת החברה בעלי המניות של אליהו 1959 הינם:

מר שלמה אליהו, המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון. בעלי המניות של חברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ, הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%.

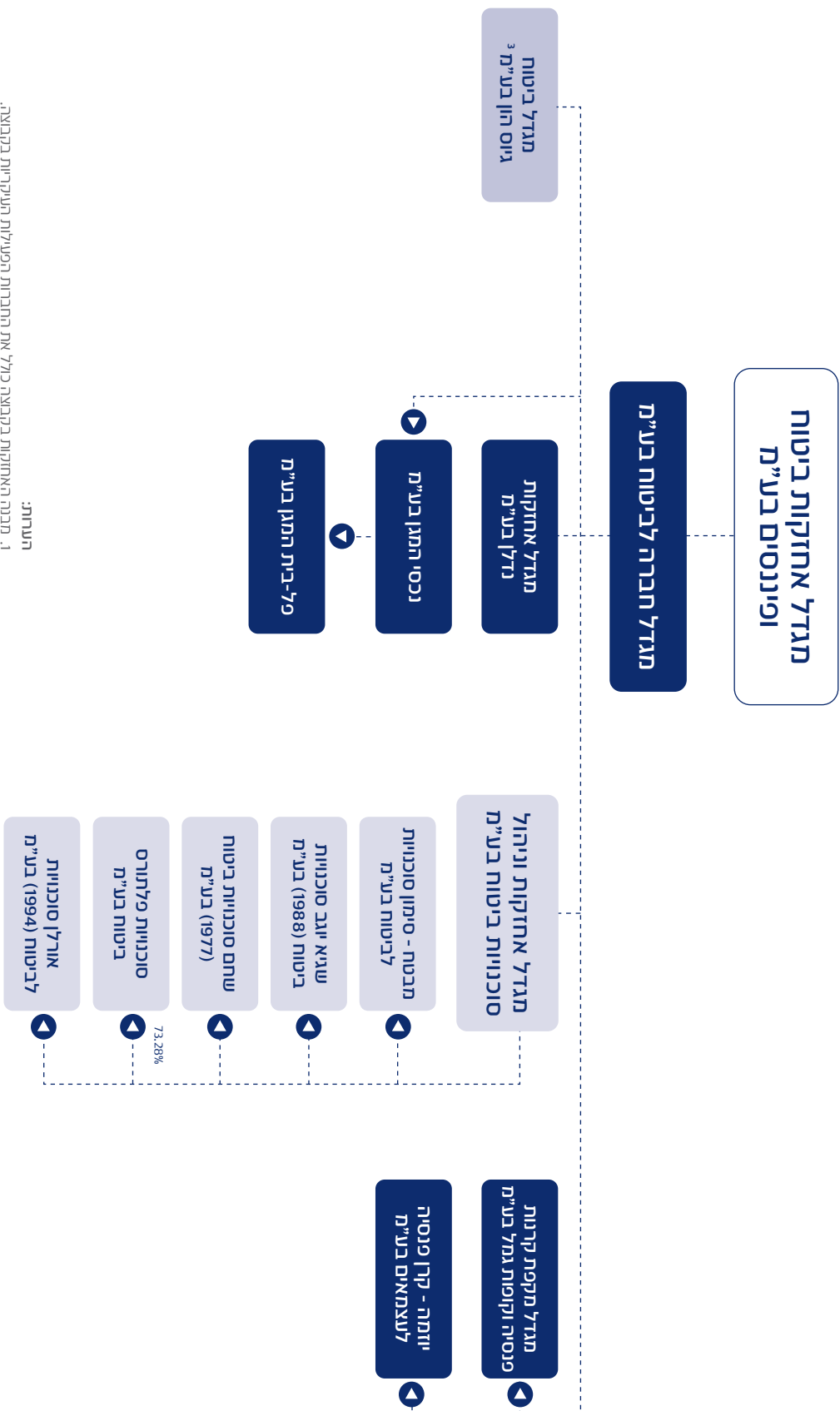
בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

2.3. תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה

להלן תרשים מבנה האחזקות של החברות העיקריות בקבוצה, סמוך ליום פרסום הדוח¹.

¹לרשימה של החברות הבנות והחברות הכלולות לתאריך הדוח, ראה תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

תרשים אחזקות הקבוצה
נכון ליום 21 במרס 2021

הערות:
 1. מבנה האחזקות בקבוצה כולל את החברות הפעילות והעקיפות בקבוצה.
 2. החברות המתיארות הינן באחזקה של 100% אלא אם צוין אחרת.
 3. עיקר פעילותה של החברה הינו גיוס הון משעי עבור מגדל ביטוח.
 פרטים נוספים על התאגיד.

2.4. התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה במהלך שנת 2020 ועד למועד פרסום הדוח

2.4.1. משבר נגיף הקורונה

בעקבות ההתפרצות של נגיף הקורונה (COVID-19) בסוף שנת 2019, והתפשטותו למדינות רבות בעולם, חלה ירידה חדה בהיקפי הפעילות הכלכלית והוכרזו מגבלות על תנועה ותעסוקה באזורים רבים בעולם ובישראל. התפשטות נגיף הקורונה והנקיטה בצעדי ההתגוננות גרמו וגורמים לפגיעה כלכלית מהותית ולמגמות שליליות בכלכלה העולמית לרבות בישראל.

ברבעון הראשון של השנה הביאה התפשטות נגיף הקורונה לירידות חדות בשווקים הפיננסיים בישראל ובעולם. בתגובה המשיכו בנקים מרכזיים רבים, ובהם בנק ישראל, להפעיל תוכניות שונות לרכישת נכסים ולפתיחת חסמי אשראי. החל מהרבעון השני של השנה חלה התאוששות בשוקי ההון לעומת שיא המשבר, כאשר בסוף שנת 2020 ובסיומה של השנה חלו עליות שיערים בשווקים הפיננסיים, בין היתר, על רקע בשורות בעניין החיסונים לקורונה.

בשנת 2020 חל קיטון בענף ביטוח חיים בפרמיות השוטפות בפוליסות ביטוח מנהלים המיוחס בעיקרו, להערכת החברה, לירידה בשיעור התעסוקה והעלייה במספר העובדים המצויים בחופשה ללא תשלום ("חל"ת"), ובהתאם יכול והמדובר בירידה שחלקה זמנית בלבד ששיעורה עשוי להתמתן בעקבות הקצב המהיר של תהליך ההתחסנות בישראל שהחל לאחר תאריך המאזן.

מובהר, כי האמור לעיל בדבר קצב ההתחסנות בישראל והשלכותיו, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר התממשותו אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה מבוססות, בין השאר על נתונים המפורסמים לציבור על ידי ממשלת ישראל. קצב ההתחסנות ו/או אפקטיביות החיסון לרבות השלכותיהם על הפרמיות השוטפות בפוליסות ביטוחי מנהלים, עלולים להיות שונים באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בהתפתחות משבר הקורונה, לרבות התפתחותם של זנים חדשים של הנגיף.

כמו כן, במהלך שנת 2020, בעיקר בחודש מרס 2020, חל גידול בפדיונות וניודים בפוליסות חסכון פרט ובקרנות השתלמות ביחס לשנת 2019. החל מחודש מאי 2020, עם התאוששות שוק ההון, נעצרה המגמה של בקשות הפדיון. בשנת 2020 התעצמה מגמת הניוד השלילי נטו בתחום חיסכון ארוך טווח לעומת שנת 2019, זאת על רקע החרפת התחרות במוצרי החיסכון לטווח ארוך.

מובהר, כי ככל והמשק לא יחזור לשגרה ומספר העובדים המצויים בחל"ת או אשר איבדו את מקום עבודתם יוותר גבוה ו/או תימשך ההרעה במצב הכלכלי של המשק, החברה מעריכה כי עלולה לחול ירידה מתמשכת בפרמיות השוטפות ובדמי הגמולים ועלייה בשיעור הביטולים במוצרים אלו, וכתוצאה מכך צפויה השפעה מהותית לרעה על הכנסות החברה, על רווחיותה ועל שווי התיק שלה.

בנוסף, בתחום ביטוח כללי, בענפי ביטוחי רכוש אחר וחבויות חלה ירידה במכירות ובהיקף הכיסויים המשפיעים על גובה הפרמיות עקב עלייה במספר העסקים שנסגרו ו/או נקלעו לקשיים כלכליים וקיטון משמעותי במספר העסקים החדשים שנפתחו. מגמה זו נמשכה לאחר תאריך המאזן בעקבות המשכו של משבר נגיף הקורונה.

לפירוט בדבר ההתפתחויות בשוקי ההון והתנדודות בעקום הריבית בתקופת הדוח וכן לאחר תאריך המאזן, לרבות ההשלכות המרכזיות על החברה, בתחומי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח כללי, לרבות ההשפעה על הפרמיות, ראה סעיפים 2.6 ו-2.8 בדוח הדירקטוריון של החברה וכן ביאורים 1 ו-39 בדוחות הכספיים.

הקצב המהיר של תהליך ההתחסנות בישראל לאחר תאריך המאזן, מגדיל את האופטימיות באשר לחזרה מהירה של המשק לתוואי של צמיחה בשנה הקרובה. עם זאת, הסיכונים לפעילות המשק עדיין גבוהים - בעיקר נוכח הסיכון לגלי תחלואה נוספים בעקבות התפשטות המוטציות השונות של נגיף הקורונה כך שהפגיעה במשק ובפרט בשוק העבודה עלולה להיות ממושכת.

יובהר, כי נכון למועד זה, אין ביכולתה של החברה להעריך באופן מלא את ההשלכות העתידיות וארוכות הטווח של משבר נגיף הקורונה על פעילותה ומצבה העסקי, בין היתר לאור התנדודות החרפה בשוקי ההון, חוסר הוודאות בדבר משכו הצפוי של משבר נגיף הקורונה, עצמתו והשפעותיו על המשק הישראלי והגלובלי.

מובהר כי התפשטותו של נגיף הקורונה והנחיות הגורמים המוסמכים במדינת ישראל ומחוצה לה בקשר עם אופן ההתמודדות עמו, לרבות התפרצויות אפשריות נוספות והטלת מגבלות שונות בעקבותיהן והתקופה והתנאים בהם יחזור המשק בישראל לשגרה, בין היתר לאור התקדמות חיסון האוכלוסייה, אינן, מטבע הדברים, בשליטת החברה וקיימת אי ודאות ביחס להשלכות הישירות ו/או העקיפות על השווקים השונים, ובפרט על המשק הישראלי. בהתאם, אין לחברה יכולת לצפות או לאמוד באופן ודאי את ההשפעות העתידיות של נגיף הקורונה על פעילותה של החברה, ומידע זה, ככל שהוא כלול בדוח זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-

1968. הערכות החברה בדבר השלכותיו העתידיות של נגיף הקורונה על פעילות החברה, כמתואר בדוח זה, עשויות שלא להתממש או להתממש באופן שונה מהותית, בין היתר ככל שיחולו שינויים בהנחיותיהם של הגורמים המוסמכים בארץ ובעולם בקשר עם נגיף הקורונה לרבות התפרצויות נוספות.

(א) סיכונים ביטוחיים וביטוח משנה

בהתאם להערכת החברה והידוע לה עד כה, בתחום ביטוח כללי לא קיימות לה חשיפות לסיכונים ביטוחיים ישירים מהותיים במצב של מגיפה. כמו כן, בהתאם להתפתחות משבר הקורונה עד למועד דוח זה, בתחומי חיסכון ארוך טווח ובריאות לא התממשו חשיפות ביטוחיות מהותיות, בנוגע לתחלואה ותמותה, בהקשר הישיר של נגיף הקורונה. קיימת חשיפה שלא ניתן להעריכה לעלייה בסיכונים הונאות ביטוח בעסקים במשבר. ככל שתהא החרפה בהתפרצות של נגיף הקורונה, וכתלות בצעדים אשר ינקטו על ידי הממשלה, עשויים להתממש אחד או יותר מהסיכונים הביטוחיים בתחומי הפעילות של החברה.

להערכת החברה, משבר הקורונה משפיע לרעה על מבטחי המשנה הגלובליים, דבר אשר בא לידי ביטוי, בין היתר, בהקשחת שוק מבטחי המשנה והתייקרויות של תעריפי ביטוח המשנה בחידוש החוזים בשנת 2021. כמו כן, אצל מספר מצומצם של מבטחי משנה חלה הרעה בדירוג או בתחזית הדירוג. התפתחויות אלה הובילו לעדכון המדיניות העסקית של מבטחי המשנה והופסקו כיסויים של קווי עסקים ומוצרים מסוימים. במסגרת ניהול הסיכונים הביטוחיים וסיכונים צד נגדי, דירקטוריון החברה קבע תאבון סיכון באשר לחשיפת החברה לענפי הפעילות השונים וכן מדיניות חשיפה למבטחי משנה. מדיניות זו מגדירה חשיפה כוללת מקסימלית למבטח משנה ופיזור הסיכון ומבוססת, בין היתר, על רמות הדירוג. לאור האמור, החברה עוקבת באופן הדוק אחר ההתפתחויות בתקופה זו והצעדים הנדרשים.

בהקשר זה יצוין כי למצב התעסוקה במשק ועלייה בשיעורי האבטלה עלולה להיות השלכה שלילית מהותית ביחס לסיכונים תביעות בגין אובדן כושר עבודה. על פי מחקרים שונים², עלייה של 1% בשיעור האבטלה, עלולה להביא לגידול של בין 5%-ל-10% בשכיחות תביעות לאובדן כושר עבודה וכן להארכת משך התביעות של תביעות קיימות, ובהתאמה להשפיע לרעה על רווחי החברה, אולם, נכון למועד הדוח, לא נצפו השלכות שליליות מהותיות אשר ניתן לשייכן לסיכון האמור לעיל. החברה ממשיכה לבחון את מצב המשק עקב נגיף הקורונה, והשפעתו האפשרית לרעה על תביעות אבדן כושר עבודה. יצוין כי החשיפות הביטוחיות בגין תביעות אובדן כושר עבודה מתקיימות גם בקרנות הפנסיה שבניהול הקבוצה, אולם ההשלכה של עלייה בחשיפות אלו מיוחסת לכלל נכסי הקרן ומשפיעה על האיזון הדמוגרפי של הקרן.

לפירוט בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכון עלייה בשיעורי הביטולים ראה באור 7.ב.3.36 בדוחות הכספיים של החברה.

לפירוט מדיניות החברה בנוגע לחשיפות ביטוחי המשנה ראה באור 4.1.36 בדוחות הכספיים וסעיף 19.6 להלן.

בענין מגבלה על שימוש בשאלות חיתום הקשורות לנגיף הקורונה ראה סעיף 9.3.3 להלן.

בענין חריגים בתוכניות ביטוח הנוגעים לסיכונים הנובעים ממגפת הקורונה ראה סעיף 12.2.2 להלן.

(ב) היבטי כח אדם

היבטים תפעוליים וכח אדם

הגבלת הפעילות העסקית אשר נקבעה במסגרת רגולציית החירום להתמודדות עם משבר נגיף הקורונה, לא חלה על גופים חיוניים, ובהם הגופים המוסדיים בקבוצה, אולם לנוכח מגבלות הריחוק החברתי, השבתת מוסדות החינוך והירידה המשמעותית בפעילות העסקית, הגופים המוסדיים בקבוצה פעלו, ועדיין פועלים, במתכונת של נוכחות פיזית מוגבלת במשרדים (אשר שיעורה השתנה בהתאם לרמת ההשבתה במשק) בשילוב עבודה מהבית.

חברות הקבוצה נקטו וממשיכות לנקוט בצעדים המחויבים על מנת להתמודד עם המצב, לרבות קיום הערכות מצב שוטפות, ביצוע פעולות לצמצום ומניעת הדבקות בקרב עובדי הקבוצה ולקוחותיה, הפעלת תשתיות ייעודיות הקיימות בקבוצה, ובכלל זה העברת מרבית עובדי הקבוצה לעבודה במערכות טכנולוגיות במסגרת עבודה מרחוק, לרבות יחידות מטה, מכירות, תפעול ושירות, ועבודת עובדי החברה נמשכה ונמשכת ברציפות לאורך כל התקופה תוך המשך הפעלת תהליכים חיוניים בפעילות החברה, זאת, בין היתר, על מנת לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך ולהעמיד רמת שירות גבוהה לסוכניה למבטחיה ולקוחותיה. הקבוצה שומרת על רמת שירות גבוהה, הן טלפונית והן באמצעים דיגיטליים, על מנת לתת מענה מלא בכל תחומי הפעילות. לאור ההגבלות בקבלת קהל פרונטלי, הרחיבה החברה את השירותים הניתנים באמצעים דיגיטליים (תקשורת כתובה בדואר אלקטרוני, ווטסאפ וכיוצא"ב).

² מובהר כי המחקרים האמורים לא נערכו על ידי החברה ולא מתייחסים בהכרח לאבטלה כתוצאה ממגפה.

עדכונים להסכם הקיבוצי

בהמשך למשבר הקורונה והשלכותיו על הפעילות העסקית של החברה גובשו הסכמות בין מגדל ביטוח ובין ועד העובדים בחברה בדבר עדכונים להסכם הקיבוצי מיום 16 במאי 2019 (בפסקה זו: "**ההסכם הקיבוצי**"). לפרטים נוספים בדבר העדכונים להסכם הקיבוצי ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

(ג) סיכוני סייבר

כחלק ממשבר הקורונה העולמי, חלה עלייה בהיקף מתקפות הסייבר. כחלק מההיערכות הכוללת של החברה, החברה נקטה בצעדים משמעותיים להגנה מפני איומי הסייבר הרבים המאפיינים תקופה זו, לרבות: שימוש במקורות מודיעיניים בדגש על מתקפות Phishing; ביצוע בדיקות מקיפות של חוסן הסייבר הארגוני, בהתחשב באיומים המשתנים, תוך ביצוע פעולות אקטיביות בתשתיות ההגנה של החברה; מתן מענה מהיר ע"י צוותי התגובה לטובת תחקור ניסיונות חשודים לביצוע חיבור מרחוק לרשת החברה; הגברת בקורות טכנולוגיות ופרסום הנחיות לצורך הגברת מודעות עובדי החברה; ניהול קפדני ושוטף של סיכון הסייבר בהתאם לאיומים המשתנים.

בענין חידוד היערכות סייבר בגופים המוסדיים ראה סעיף 15.3.7 להלן.

2.4.2. השפעת הסביבה הכלכלית ותנודתיות בעקום הריבית

הקבוצה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בשנים האחרונות, בין היתר, מסביבת ריבית נמוכה ומתנודתיות של עקום הריבית ושוק ההון.

בהמשך לירידה ניכרת של עקום הריבית שאפיינה את שנת 2019, בשנת 2020 ("**התקופה המדווחת**") חלה ירידה נוספת של עקום הריבית. לשיעורי הריבית הנמוכים השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה, וכן על גובה ההתחייבויות הביטוחיות של הקבוצה.

השפעת ירידת עקום הריבית כאמור, לרבות שינויים בהנחות אקטואריות, והשינוי בפקטור ההיוון 3K הביאו בסיכומה של התקופה המדווחת לגידול בעתודות ביטוח החיים ולקיטון ברווח הכולל לפני מס בסך כ-270 מיליון ש"ח וברבעון המדווח לכ-26 מיליון ש"ח.

בביטוח סיעודי בתקופה המדווחת, קטנה ההפרשה ל-LAT בסך כ-34 מיליון ש"ח לפני מס. מנגד, ברבעון המדווח ההפרשה גדלה בסך כ-116 מיליון ש"ח לפני מס, בעיקר עקב השפעת ירידת עקום הריבית הכוללת את השפעת עדכון פרמיית אי נזילות.

בביטוח כללי, בתקופה המדווחת העלייה של עקום הריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר ועדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בענפי החבויות בסך של כ-26 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. בנוסף, בעקבות יישום הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-11 מיליון ש"ח. ברבעון המדווח הירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון לטווח קצר, בקיזוז עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאה להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בענפי החבויות בסך של כ-19 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.

לעניין פסק דין של בית המשפט העליון בעניין ריבית ההיוון בשיבוב תביעות ביטוח של המוסד לביטוח לאומי ראה סעיף 2.4.3 (ג) להלן.

לפירוט נוסף, ראה באור 36.ב.3.ב.3 (5) בדוחות הכספיים. לפירוט לעניין רגישות החברה לסיכוני שוק - שינוי שיעור ריבית ראה באור 36.ב.1.א) בדוחות הכספיים.

בנוסף, לשינויים האמורים לעיל של עקום הריבית, ישנה השפעה גם על ההתחייבויות האקטואריות של חשבונות העמיתים מקבלי הקצבה בקרנות הפנסיה החדשות, שמועד זכאותם לקצבה חל לפני 1 בינואר 2018, וכן ביחס לסך כל העמיתים בקרן הוותיקה יוזמה לעצמאים (אשר מנהלת על ידי יוזמה לעצמאים). ההשפעה באה לידי ביטוי בגידול בהתחייבויות בתקופה המדווחת כתוצאה מירידה של עקום הריבית המשמש להיוון ההתחייבויות כלפי העמיתים בטווחים שונים. יצוין כי הריבית הינה רק חלק ממנגנון האיזון האקטוארי, והעודף/גירעון נקבע גם לפי תוצאות ההשקעות והשפעת גורמים דמוגרפיים שונים.

תקופת הדוח התבטאה בתנודות גדולות בשווקים הפיננסיים. ברבעון הראשון של השנה נרשמו ירידות שערים ניכרות בשוקי ההון על רקע משבר נגיף הקורונה, ואילו ברבעונים העוקבים נרשמו עליות שערים משמעותיות.

³ ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K. לפירוט, ראה באור 36.ב.3.ב.3.ד בדוחות הכספיים.

בסיכומה של שנת הדוח, נרשמו הכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו, כולל אג"ח מיועדות, בסך כ-1,664 מיליון ש"ח (כ-662 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) לעומת כ-2,953 מיליון ש"ח (כ-1,812 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) בשנת 2019. יצוין כי בשנת 2019 חלו עליות שערים ניכרות באפיקי המניות ואגרות החוב שהובילו לתשואות גבוהות במיוחד בתיקי ההשקעות.

ברבעון המדווח נרשמו עליות שערים משמעותיות שבעקבותיהן נרשמו הכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו, כולל אג"ח מיועדות, בסך של כ-771 מיליון ש"ח (כ-492 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) לעומת כ-603 מיליון ש"ח (כ-370 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) ברבעון המקביל אשתקד.

בנוסף, בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, רשמה החברה דמי ניהול משתנים בסך של כ-505 מיליון ש"ח לפני מס לאחר שכיסתה את הפסדי ההשקעות הריאליים שנצברו לחובת המבוטחים ברבעון הראשון של השנה, למול דמי ניהול משתנים לפני מס בסך של כ-856 מיליון ש"ח בשנה קודמת, לאחר קיזוז חוב דמי ניהול בסך כ-155 מיליון ש"ח בגין הפסדי השקעות שנצברו לחובת המבוטחים בשנת 2018.

2.4.3 השפעת שינויים בדיון, שינויים ברגולציה והנחות אקטואריות שונות על ההתחייבויות הביטוחיות בתחומי הפעילות השונים של החברה

התחזיות וההנחות אשר על בסיסן מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות בתחומי פעילותה השונים, מבוססות, בין היתר על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ובהנחה כי תביעות העבר (אשר נבחנו במחקרים), ייצגו את העתיד לקרות ("התחזיות וההנחות האקטואריות של החברה"). נוכח הרפורמות בשנים האחרונות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית והדמוגרפית, נתוני העבר עשויים לא לשקף בהכרח את התוצאות העתידיות, והתחזיות וההנחות האקטואריות של החברה מתבססות לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה, שלא בהכרח יתממשו, או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לתחזיות וההנחות האקטואריות של החברה. יצוין כי הערכות אקטואריות, לרבות עדכון, עשויות להשפיע על הנתונים הכספיים של החברה, לרבות על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, ולא מן הנמנע כי אף באופן מהותי.

במהלך שנת הדוח, הושפעו ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בין היתר, מתיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה כאמור בסעיף (א) להלן וכן ממחקרים אודות שינוי בהנחות גמלה. בביטוח בריאות וביטוח כללי ההתחייבויות הביטוחיות הושפעו, בין היתר, משינויים בתיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות כמפורט בסעיף (ב) להלן ובביטוח בריאות אף מהחוזר המאוחד בנושא הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) כמפורט בסעיף 6.4.1(ג). בביטוח כללי הושפעו ההתחייבויות הביטוחיות, בין היתר, בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בעניין ריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח בשל נזק לגוף בנזיקין כאמור בסעיף (ג) להלן.

לפירוט בנוגע לעדכון הנחות אקטואריות בחישוב העתודות בביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח כללי, ראה סעיפים 6.4.1 ו-9.3.1 להלן וכן באור 3.3.36.ב.5 בדוחות הכספיים. להלן תיאור השינויים המהותיים בהסדרים התחיקתיים בתקופת הדוח:

(א) תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה

בחודש מרס 2020, פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT) (להלן: "החוזר" או "חוזר ה-LAT"). מטרת החוזר הינה עדכון אופן חלוקת מוצרי הביטוח השונים בין תיקי הביטוח לצורך מדידת בדיקת נאותות העתודה (LAT). השינוי העיקרי בחוזר הינו קביעה כי בדיקת נאותות העתודות תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים לתיק ביטוחי בודד וזאת במקום חישוב נאותות העתודות עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד. בהקשר זה יצוין כי מוצרי הסיעוד ימשיכו להיות נפרדים מתיק ביטוחי החיים האמור. הוראות החוזר יושמו בדוחותיה הכספיים של החברה כשינוי מדיניות חשבונאית בדרך של יישום למפרע.

בהתאם לחוזר החברה תיאמה, בדרך של יישום למפרע, את דוחותיה הכספיים לימים 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2019, על מנת לשקף בהם למפרע את השפעת השינוי בטיפול החשבונאי, באופן בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים ובביטוח בריאות, באמצעות יישומו מאז ומעולם. בעקבות יישום החוזר נמחקו ההפרשות ל-LAT בביטוח חיים.

ההשפעה של היישום למפרע על תוצאות שנת 2019 הינה גידול ברווח הכולל בביטוח חיים בסך של כ-764 מיליון ש"ח לפני מס (כ-503 מיליון ש"ח אחרי מס), ברבעון המקביל אשתקד גידול בסך של כ-92 מיליון ש"ח לפני מס (כ-61 מיליון ש"ח לאחר מס) ובשנת 2018 קיטון ברווח הכולל בסך כ-197 מיליון ש"ח לפני מס (כ-129 מיליון ש"ח לאחר מס). ההשפעה המצטברת על יתרת העודפים ליום 31 בדצמבר 2019 הינה גידול בסך כ-930 מיליון ש"ח לפני מס (כ-612 מיליון ש"ח לאחר מס).

כתוצאה מהאמור, חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים שיוחס לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין חישוב ה-LAT יוחס לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח בריאות בגין חישוב ה-LAT החל מדוחות החברה ליום 31 במרס 2020.

לפירוט נוסף, לרבות השפעת התיקון על מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק - שיעור השינוי בריבית, ראה באור 1.36 בדוחות הכספיים.

(ב) תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות

בחודש יוני 2020 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - פרמיית אי נזילות ("החוזר"). ככלל, הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות קובעות, כי ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון המשמשת בחישוב בדיקת נאותות העתודה פרמיית אי נזילות, בשיעורים שונים. החוזר קובע שיעור פרטני לפרמיית אי נזילות, לשימוש בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט וביטוחי רכב חובה וחבויות, כאשר על פי החוזר ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון פרמיית אי-נזילות הן להנחת תשואה והן להנחת ריבית היוון, לפי העניין, בשיעורים מקסימליים כמפורט בחוזר. התחולה הינה החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2020. יישום לראשונה של הוראות החוזר בוצע בדרך של שינוי אומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8.

בעקבות יישום החוזר האמור, חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בענפים האמורים וגידול ברווח הכולל בתקופה המדווחת אשר הסתכם בביטוח בריאות בסך של כ-188 מיליון ש"ח לפני מס ובביטוח כללי בסך של כ-11 מיליון ש"ח לפני מס.

(ג) פסיקת בית המשפט העליון בעניין ריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח בשל נזק לגוף בניזיקין

בחודש אוגוסט 2019 קבע בית המשפט העליון כי ככלל, יש להעמיד את שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בניזיקין על 3% וכי יש לתקן בהתאם את תקנות הביטוח הלאומי (היוון), תשל"ח-1973 (בסעיף זה: "תקנות ההיוון"). בחודש ספטמבר 2020 וטרם תיקון תקנות ההיוון כאמור, קבע בית המשפט העליון בפסק דין נוסף, אשר בו נדון עניין ריבית ההיוון באופן קונקרטי ופרטני, כי על המוסד לביטוח לאומי ("המל"ל") לחשב את תביעת השיבוב מחברת הביטוח, לפי שיעור היוון של 3%, באופן היוצר התאמה בין שיעור ההיוון לפיו פוסק בית המשפט את גובה תביעת הנזיקין כולה, שיעור ההיוון לפיו מנוכים סכומי הגמלאות מהניזוק, וזה המשמש לחישוב תביעת השיבוב של המל"ל מחברת הביטוח.

בהתאם לפסק הדין האמור, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הפחיתה החברה הפרשה בסך כ-65 מיליון ש"ח בשייר לפני מס אשר עמדה כנגד תביעות שיבוב של המל"ל כנגד החברה, וכן כנגד חלקה של החברה בהתחייבויות הביטוח של התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול").

2.4.4 יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי 2 וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועדכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר הסולבנסי"). החברה פרסמה בחודש אוקטובר 2020 את דוח יחס כושר הפירעון שלה לשנת 2019. הדוח חושב ונערך בהתאם להוראות הממונה בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2, בהתאמה למודל האירופאי. החברה בחרה בחלופה של הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של הסכום לפריסה לאחר שקיבלה את אישור הממונה לכך, כנדרש. הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032. במסגרת האישור שניתן לחברה בקשר עם הפריסה, קבע הממונה מגבלה של 80% על סכום הניכוי הבסיסי וזאת כל עוד לא יורה הממונה אחרת. לפירוט ראה סעיף 29.3.4 להלן.

בהתאם לכך, יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2019 (לאחר התאמת מניות ולאחר פריסה), עומד על כ-144%, עודף הון של כ-4.9 מיליארדי ש"ח, לאחר הוראות מעבר. ללא קביעת הממונה על מגבלה של 80% כאמור לעיל, היה עומד יחס כושר הפירעון של החברה על 160%, עודף הון של כ-6.4 מיליארדי ש"ח. זאת, למול יחס כושר פירעון של 152% ליום 31 בדצמבר 2018 (לפי ההוראות הקודמות), ועודף הון של כ-4.3 מיליארדי ש"ח, לאחר הוראות מעבר.

לפירוט נוסף, לרבות לעניין ניהול ההון של החברה, ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 1.4.ג. בדוחות הכספיים.

2.4.5 דירוג החברה ואגרות החוב שלה

בחודש מרס 2020 פרסמה מידרוג בע"מ ("מידרוג") דוח מיוחד - הערת ענף" לחברות ביטוח לפיו, להערכת מדרוג ההשפעות השליליות על חברות הביטוח כתוצאה מנגיף הקורונה מגדילות את סיכון האשראי שלהן, אך יחד עם זאת חברות אלה הינן בעלות קיבולת ספיגת הפסדים הולמת, סיכון נזילות נמוך מאוד ומח"מ התחייבויות ארוך המאפשר גמישות ניהולית גבוהה יחסית להתמודדות עם אירועי קיצון.

ביום 15 בספטמבר 2020 פרסמה מידרוג דוח מעקב דירוג בקשר עם החברה. מידרוג הותירה על כנו דירוג של Aa1.il ליתנות הפיננסית (IFS) של החברה והותירה על כנו דירוגים של Aa2.il (hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון שלישוני מורכב) ו-Aa3.il(hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב והון רובד 2), שגויסו על ידי מגדל גיוס הון. אופק הדירוג יציב. לפירוט ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 15 בספטמבר 2020 (אסמכתא: 2020-01-092209), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

2.4.6. מיזוג יוזמה לעצמאיים למקפת והעברת ניהול קרן הפנסיה יוזמה לניהול מקפת

נכון למועד הדוח, הקבוצה פועלת למיזוג יוזמה לעצמאיים למקפת, ובנוסף להעברת ניהול קרן הפנסיה שבניהולה של יוזמה לניהול מקפת. המיזוג והעברת ניהול קרן הפנסיה האמורים אושרו עקרונית בדירקטוריונים של הגופים המוסדיים הרלוונטיים בקבוצה וצפויים להיות מושלמים במהלך הרבעון השני של שנת 2021.

3. תחומי הפעילות של הקבוצה

תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה, הינם גם באור 3א. בדוחות הכספיים):

3.1. תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. הפעילות בתחום זה מתמקדת בעיקר בחיסכון לתקופת הפרישה (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל, לרבות קרן השתלמות) ("החיסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

תחום זה, הינו תחום הפעילות העיקרי בו עוסקת הקבוצה.

3.2. תחום ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בתקופת ביטוח העולה על שנה.

3.3. תחום ביטוח כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את כל ענפי הביטוח האחרים שהקבוצה עוסקת בהם, למעט בענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ותחום ביטוח הבריאות. תחום זה כולל את תתי הענפים העיקריים הבאים: ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש, וענפי ביטוח כללי אחרים (הכוללים ביטוחי תבויות וביטוחי רכוש ואחרים).

3.4. פעילויות נוספות

לחברה קיימות פעילויות אחרות, הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה במסגרת "מגזרי פעילות אחרים" או ב"לא מיוחס למגזרי פעילות" בהן עוסקת הקבוצה. פעילויות אלו כוללות החזקה בסוכנויות הביטוח ופעילות השקעה המבוצעת שלא כנגד העתודות הביטוחיות לסוגיהן, אלא כנגד ההון העצמי הנדרש לעסקי הביטוח ועודפי ההון של חברות הקבוצה.

4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

4.1. השקעות בהון החברה שבוצעו בשנתיים האחרונות ועד למועד פרסום הדוח

בשנים 2019 ו-2020 ועד למועד פרסום הדוח לא בוצעו עסקאות מהותיות בהון החברה.

5. חלוקת דיבידנדים

נכון למועד הדוח, יתרת העודפים (כמשמעותם בסעיף 302 לחוק החברות) הינה בסך של כ-4,911 מיליוני ש"ח. מובהר כי אין ביתרה האמורה כדי להוות אינדיקציה ליכולת החלוקה העתידית של החברה. לפירוט אודות מגבלות הדין והמגבלות הרגולטוריות החלות על החברה ועל הגופים המוסדיים בקבוצה בקשר עם חלוקת דיבידנד, ראה באור 14ג. בדוחות הכספיים ("הון עצמי ודרישות הון").

חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

תחום א' - ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

6. מוצרים ושירותים

6.1. כללי

תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך מאופיין בעיקר במוצרי חיסכון לתקופת הפרישה ("החיסכון"), מוצרי חיסכון לפרט וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

הקבוצה משווקת מגוון מוצרים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן, לרבות קרנות השתלמות⁴. פעילות הקבוצה בתחום זה מתבצעת באמצעות החברה וחברת הבת שלה: מגדל מקפת, המנהלת את קרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ("מקפת אישית" ו"מקפת משלימה") וקופות גמל נוספות של הקבוצה שאינן קופות ביטוח. כמו כן, לקבוצה קרן פנסיה ותיקה המנהלת באמצעות יוזמה לעצמאים, אשר צפויה להתמזג עם ולתוך מגדל מקפת במהלך הרבעון השני לשנת 2021.

תמהיל מוצרי תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך מושפע מהסדרות רגולטוריות ענפיות במסגרת חוקים, תקנות, חוזרים והוראות ממונה שמטרתן הסדרת התחום, עידוד החיסכון לטווח ארוך של ציבור החוסכים, קביעת כללים ומגבלות, באמצעות מתן תמריצים כגון הטבות מס לחיסכון הפנסיוני ותנאי משיכתו, קביעת הוראות דיני עבודה המחייבות מעסיקים לערוך ביטוח פנסיוני לעובדיהם, הנפקת אגרות חוב מיועדות ועוד, המהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות את מוצרי התחום.

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בתחום זה⁵. לפירוט נתי שוק בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך ראה סעיף 7.3 להלן. כמו כן, לחלקה של הקבוצה בתחום החיסכון לטווח ארוך כהגדרתו בחוק הפיקוח, ראה סעיף 16.1.1(א) להלן.

ההסדרים הרגולטוריים שבוצעו בשנים האחרונות (לרבות הסדרים הנוגעים לדמי הניהול, התקשרות בהסכמי ברירת מחדל ואופן הקצאת אג"ח מיועדות), וכן טיטות הסדרים התלויים ועומדים נכון למועד פרסום הדוח, שעיקרם מתואר להלן, הביאו, ועשויים להביא, לשינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך, ובפרט ביחס לתמהיל המוצרים הכלולים בו. למגמות ושינויים מהותיים בתחום זה וכן לפרטים נוספים אודות ההסדרים הרגולטורים האמורים ולהשלכותיהם על החברה, ראה סעיפים 0 ו-6.4 להלן.

6.2. המוצרים בתחום, מאפייניהם העיקריים וההבדלים העיקריים ביניהם

ביטוח חיים: המוצר כולל כיסוי של סיכון או חיסכון טהור ו/או שילוב של חיסכון וסיכון המוצעים בהתאם לחוזה בין המבטח למבטח (פוליסות ביטוח).

במסגרת ביטוח החיים, חברת הביטוח נוטלת על עצמה לשלם את תגמולי הביטוח בעת התממשות אירוע הסיכון, גם אם חלו שינויים אקסוגניים, לטובה או לרעה, לגבי פרמטרים אשר מעוגנים בתנאי הפוליסה, לרבות סיכון של עלייה בתוחלת החיים, במידה וסיכון זה נכלל במקדם ההמרה לקצבה הנקוב במסלול הקצבה הרלוונטי. במסגרת זו משווקות פוליסות הכוללות ריסק ו/או חיסכון שאינן פנסיוניות.

קרנות פנסיה: ככלל, המוצר כולל שילוב של כיסוי ביטוח הדדי לריסק וחיסכון (קצבה, פנסיית נכות ופנסיית שארים), ואלו מעוגנים בתקנון הקרן.

קופות גמל: המוצר כולל חיסכון, לטווח הארוך, הבינוני והקצר, בהתאם למוצר הרלוונטי. יצוין כי במסגרת מוצר קופת הגמל, נכללות גם קרנות ההשתלמות וקופות גמל להשקעה, אשר הינן מוצר חיסכון לטווח בינוני, ובצידן הטבות מס מסוימות.

הבדלים עיקריים בין מוצרי חיסכון ארוך טווח - להלן יפורטו המאפיינים העיקריים המבדילים בין מוצרים המשווקים על ידי הקבוצה בתחום החיסכון ארוך הטווח:

⁴ יש לראות בקרן ההשתלמות מוצר חיסכון לטווח הבינוני לפני גיל פרישה.

⁵ מבוסס על עיבוד דיווחי משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2020 שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר (דוחות ניהוליים, פנסיה-נט, גמל-נט).

קופת ביטוח ⁶	קרנות פנסיה	קופות גמל ⁷
סוג ההתקשרות	תקנון	תקנון
חוזה (פוליסת ביטוח)	תקנון	תקנון
שינוי תנאי ההתקשרות	ניתנים לשינוי מעת לעת באישור הממונה.	ניתנים לשינוי מעת לעת באישור הממונה.
יעוד החיסכון הנצבר ⁸	ניתן למשוך כספים שהופקדו עד לשנת 2008, כסכום הוני. החל משנת 2008 לא ניתן להפקיד כספים לאפיק ההוני; כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ניתן למשוך החל מגיל פרישה, כקצבה בלבד.	ניתן למשוך כספים שהופקדו עד לשנת 2008, כסכום הוני. ניתן למשוך כספים שהופקדו לאחר שנת 2008, באמצעות העברה לקופה לקצבה (קרן פנסיה/ קופת ביטוח).
כיסוי ביטוחי לסיכון	במסגרת ביטוח חיים ניתן לרכוש כיסוי למקרה מוות, נכות/אובדן כושר עבודה וביטוח לאריכות ימים, אשר ניתן להתאימם לצרכי המבוטח, הכל בהתאם לתנאי הפוליסה.	הכיסויים מוגדרים בתקנון של כל קופה. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואובדן כושר עבודה. בנוסף, חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לשווק לעמיתיה כיסויים ביטוחיים באמצעות פוליסות פרט לסיכונים מוות, לסיכונים נכות ולשחרור מתשלום. נכון למועד זה, הקבוצה אינה משווקת כיסויים ביטוחיים כאמור.
ביטוח הדדי	לא קיים ביטוח חיים. ההתקשרות בין המבוטח למבוטח הינה באמצעות חוזה.	לא קיים ביטוח הדדי.

⁶ תכנית ביטוח שאושרה כקופת גמל (למניעת ספק, לא כולל תכנית פרט שאיננה מאושרת כקופת גמל).

⁷ קופת גמל בהקשר זה הינה קופת גמל לחיסכון (אשר הכספים המופקדים בה החל משנת 2008 מיועדים לקצבה) או קופת גמל לתגמולים (אשר הכספים שהופקדו בה עד לשנת 2008 ניתן למשוך כסכום הוני). יודגש כי כאמור לעיל, בטבלה זו נדונים ההבדלים העקריים בין מוצרי חיסכון ארוך טווח המשווקים על ידי הקבוצה, ולפיכך אין בטבלה התייחסות למוצרי קרנות ההשתלמות וקופות הגמל להשקעה.

⁸ מובהר כי ישנם כללים המאפשרים משיכה הונית כגון כספי פיצויים והיוון חלקי/מלא של כספי הקצבאות.

קופות ביטוח ⁶	קופות פנסיה	קופות גמל ⁷
<p>מקדם קיצבה</p> <p>בפוליסות ששווקו עד לתום שנת 2012, המבוטחים בתוכנית קיצבה נהנים, בחלק ממסלולי הקצבה, ממקדם קיצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים, בהתאם לתנאי הפוליסה. החל מחודש ינואר 2013, פוליסות הכוללות מקדם קיצבה מובטח משווקות למצטרפים החל מגיל 60 בלבד. למצטרפים מתחת לגיל 60 מוצעות פוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים, ומקדם הקצבה בהן יקבע במועד הפרישה.</p>	<p>מקדם קצבה לא מובטח ומושפע ממשנתנים דמוגרפיים ופיננסיים, כפי שנקבע בתקנון כל קרן.</p>	<p>לא קיים מקדם קיצבה.</p>
<p>זהות הנהנה</p> <p>גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי המשולמים לשארים, כהגדרתם בחוק פיצויי פיטורין.</p>	<p>זהות השארים קבועה בתקנון, ובהיעדר שארים קיימת גמישות בבחירת המוטבים.</p>	<p>גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים המשולמים לשארים, כמשמעותם בחוק פיצויי פיטורין.</p>
<p>הנפקת אג"ח מיועדות</p> <p>ביחס לפוליסות שנמכרו עד שנת 1990 - לחברות הביטוח מונפקות אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית ("אג"ח חץ").</p> <p>בהתאם, מרבית תכניות ביטוח החיים שנמכרו עד אותו מועד הן תכניות מבטיחות תשואה (צמודות למדד בתוספת ריבית), כאשר חברת הביטוח משקיעה את מרבית העתודות באג"ח חץ ואת יתרת העתודות בהשקעות חופשיות בהתאם למגבלות הקבועות בהסדרים התחיקתיים. תכניות אלה נקראות "מבטיחות תשואה" או "לא משתתף"⁹.</p> <p>בפוליסות אלה לא הוגדרו דמי ניהול מהצבירה וחברת הביטוח נהנית מהפער שנוצר בין התחייבויותיה כלפי המבוטחים כפי שנקבעו בפוליסות הביטוח ובין הרווחים מהשקעותיה (הן מההשקעות החופשיות והן בהשקעות באג"ח חץ) ("המרווח" ו/או "המרווח הפיננסי").</p> <p>ביחס לפוליסות שנמכרו במהלך שנת 1991 ואילך - תכניות הביטוח המוצעות, אינן מבטיחות תשואה למבוטח וכן צומצמה בגין הנפקת אג"ח חץ לחברת הביטוח, אשר בשנת 1992 הופסקה לחלוטין¹⁰.</p> <p>כספי החיסכון מושקעים בהשקעות חופשיות (למעט הכספים המושקעים באג"ח חץ בפוליסות ששווקו בשנת 1991), ויתרת החיסכון המצטבר תלויה בתוצאות שמניבות ההשקעות של המבטח ("תכנית משתף" או "משתפות ברווחים" או "תכניות תלויות תשואה" או "ביטוח תלוי תשואה").</p>	<p>החל משנת 2004, קרנות פנסיה חדשות מקיפות וקרנות פנסיה ותיקות (סגורות לעמיתים חדשים)¹¹ - זכאיות להשקיע 30% מסך נכסיהן באג"ח מיועדות¹².</p> <p>החל מחודש יולי 2017, ההשקעה האמורה מתחלקת באופן הבא: 60% מנכסי מקבלי הקצבה מושקעים באג"ח המיועדות, ויתרת אגרות החוב המיועדות מוחזקות בנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים¹³.</p>	<p>לקופות הגמל בניהול הקבוצה לא מונפקות אג"ח מיועדות¹⁴.</p>

⁹ הקבוצה פדתה במהלך השנים, בהתאם לאישור משרד האוצר, חלק מאג"ח המיועדות במטרה להשיג תשואות עודפות, והעתודות הושקעו בהשקעות חופשיות. הקבוצה איננה יכולה לרכוש מחדש אג"ח מיועדות בגין חלק מהנכסים שנפדו על ידה כאמור, וכתוצאה מכך החשיפה של הקבוצה במסגרת ההשקעות החופשיות גדלה. להשפעה של ירידת הריבית על העתודות, ראה גם באור 36. ב.3.ב. (5) בדוחות הכספיים.

¹⁰ בגין התכניות שנמכרו עד אותו מועד, ממשיכה המדינה להנפיק אג"ח מיועדות גם בגין הכספים שעל-פי תנאי תכנית הביטוח ניתן להפקידם בפוליסות אלו לאחר השינוי.

¹¹ לקרנות הפנסיה הוותיקות ניתנים סבסוד ממשלתי נוסף בגין הפחתת שיעור האג"ח המיועדות ותנאיהן, וכן כרית ביטחון בגין שינויים אפשריים בעקום הריבית.

¹² בקרנות הפנסיה החדשות ובקרן וותיקה, שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח המיועדות הינה כיום 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יעור, כי בקרן הוותיקה קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.57%).

¹³ נכון למועד הדוח, כ-27% מנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים מושקעים באג"ח מיועדות.

¹⁴ למעט הסדרים מיוחדים במספר קופות ספציפיות (אשר אינן בניהול הקבוצה).

6.3. מבנה הרווחיות בתחום

בביטוח חיים - הרווחיות המדווחת על ידי החברה בדוחותיה הכספיים, מושפעת, בין היתר, מכללי חשבונאות לעניין הכרה בהכנסות, דחיית הוצאות ושיטת שיערוך נכסים, וכן מהתפתחות ההפרשות האקטואריות כתוצאה מדרישות רגולטוריות ומשינויים בהנחות האקטואריות הנובעים, בין היתר, כתוצאה משינויים דמוגרפיים המשפיעים על אריכות חיים, תמותה, תחלואה, שיעורי מימוש גמלה, שינויים בסביבת הריבית ועוד.

הרווחיות הבסיסית בביטוח חיים מושפעת מהמקורות העיקריים הבאים:

רווח ביטוחי: פער בין הפרמיה הנגבית עבור כיסוי הסיכון לבין עלות הסיכון (כפי שהיא באה לידי ביטוי בתשלומי תביעות, הוצאות בגין סילוק התביעות, לרבות תביעות תלויות ועתודות בגינן, וכן תשלומי גמלה או העברות הסיכון לביטוח משנה).

מרווח פיננסי ודמי ניהול: בפוליסות מבטיחות תשואה - המרווח בין התשואה המושגת בפועל לבין זו המובטחת למבוטח (ככל וישנו פער חיובי). בפוליסות משתתפות ברווחים - דמי ניהול מפרמיה ודמי ניהול מצבירה מפוליסות הכוללות חיסכון, לרבות דמי ניהול קבועים ומשתנים (כשיעור מתשואה ריאלית מצטברת וחיובית בלבד מפוליסות תלויות תשואה ששווקו עד סוף שנת 2003).

הוצאות: הוצאות שיווק ותפעול.

רווחיות החברה ממכירת פוליסות ביטוח חיים מבוססת בעיקרה על התוצאה המצרפית של המרכיבים המתוארים לעיל לאורך חיי הפוליסה. לפיכך, למידת השימור של הפוליסות ("שימור התיק") חשיבות רבה לרמת הרווחיות של החברה לאורך זמן.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח, זאת נוכח ההיקפים הגדולים של הנכסים והעתודות של הקבוצה המושקעים בשוק ההון. כמו כן, לשינויים בשוק ההון, בתשואות הגלומות ובהשקעות האחרות במשק, השפעה מהותית על רווחיות הקבוצה, לאור השפעתם על גובה דמי הניהול מצבירה ועל גובה המרווח הפיננסי הנזכר לעיל.

קרנות פנסיה - מקור ההכנסות של החברות המנהלות בקבוצה הינו דמי הניהול שהן גובות (מדמי הגמולים ומן הצבירה), והרווחיות הינה הפער שבין דמי הניהול לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל. הביטוח הינו ביטוח הדדי ובסיכוני התביעות נושאים העמיתים ולא החברה המנהלת.

קופות גמל - מקור ההכנסות של החברה המנהלת הינו דמי הניהול שהיא גובה מהצבירה, והרווחיות הינה הפער שבין דמי הניהול, לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל. בנוסף, הרווח מושפע מהפחתות בהפרש המקורי שנרשם בגין רכישות קרנות השתלמות על ידי החברה בעבר. לפרטים נוספים ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים של החברה.

בקרנות הפנסיה וקופות הגמל, כל התשואה מההשקעות כספי העמיתים, בניכוי דמי הניהול מהצבירה, נזקפת לעמיתים, ועל כן השפעת תוצאות ההשקעות על רווחי החברה המנהלת של קרן הפנסיה ו/או קופת הגמל, מצמצמת להשפעה עקיפה הנגזרת מההיקף הכולל של הצבירה בקרן הפנסיה ו/או בקופת הגמל ממנה נגזרים דמי הניהול לחברה המנהלת. בנוסף, לחברה המנהלת רווחים מההשקעות בגין תיק הנוסטרו.

6.4. מגמות ושינויים עיקריים בתחום

במהלך השנים האחרונות, חלו שינויים רבים בתחום החיסכון ארוך הטווח, אשר השפיעו על המוצרים הפנסיוניים, על אופי פעילות ערוצי ההפצה ותמהיל המוצרים בתחום. השינויים האמורים, נבעו בין היתר מהוראות רגולטוריות אשר הביאו להגברת התחרות בתחום ושיפור השקיפות בו, וביניהן ניתן למנות את ההוראות העיקריות הבאות: (1) הוראות רגולטוריות שהביאו לביטול האפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח; (2) הוראות לשינוי בהקצאת האג"ח המיועדות בקרנות הפנסיה; (3) הוראות לכניסת קרנות פנסיה ברירת מחדל וביטול הסכמי ברירת מחדל; (4) הוראות בעניין איחוד חשבונות לא פעילים של עמית לחשבונו הפעיל, ומתן אפשרות לעמית לניוד חשבונות.

כמו כן, הרגולטור נקט בפעולות לעידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים בתחום מתן שרותי התפעול וכן גילה מעורבות גוברת באישור תכניות ותעריפים.

שינויים רגולטוריים נוספים בתחום, נבעו מהוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, המקדמות תחרות בין הסוכנים, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול, והארכת תקופת החזר עמלת ההיקף במוצרי הריסק במקרה של ביטול פוליסה.

במהלך תקופת הדוח, נמשכה המגמה של החרפת התחרות בתחום, הן בשל שינויים רגולטוריים שנכנסו לתוקפם בשנת הדוח והן בשל השפעתם של שינויים רגולטוריים שנכנסו לתוקפם טרם שנת הדוח, אך השפעותיהם על התחום ניכרו באופן משמעותי בשנת הדוח.

יצוין, כי הוראות חוזר הסולבנסי משפיעות בין היתר על עלות ההון של מוצרי התחום הנמכרים, וכפועל יוצא על רווחיותם ואופן תמחורם.

שינויים רגולטוריים עיקריים שנכנסו לתוקפם טרם שנת הדוח והשפיעו על אופי התחרות והרווחיות בתחום בשנת הדוח, הינם: (1) הפסקת מכירת ביטוח ריסק מוות כחלק מפוליטת ביטוח המנהלים עקב אי קבלת אישור הממונה לתעריף; (2) הגבלת העלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שירכשו במסגרת קופת הביטוח ל-35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים אשר עשויה להשפיע על כיסויי ריסק מוות בפוליסות קיימות וכן על שיעור הכיסוי בביטוח אובדן כושר עבודה הנרכש מתוך תגמולי עובד ומעסיק; (3) עדכון הממונה להיתר שיווק תכניות הביטוח ריסק אור 1 ומשכנתא, על פיו רשאית חברת ביטוח לבחור באחד או יותר מתוך שלושה מתווי עמלות שונים בלבד לשיווק תכניות הביטוח הללו; (4) בחירת קרנות פנסיה ברירת מחדל במהלך שנת 2018 וביטול הסכמי ברירת מחדל במהלך שנת 2019, אשר הביאו להגברת התחרות בתחום הפנסיה.

כתוצאה מכלל השינויים האמורים לעיל, בשנת הדוח, התעצמה מגמת התחרות והשפיעה על התחום במספר גזרות, כדוגמת:

(1) קיטון ניכר ביותר שחל במכירות ביטוחי המנהלים בקבוצה לעומת השנים הקודמות מחד, והמשך צמיחת הפעילות במוצרי הפנסיה מאידך; (2) שחיקה בתעריפים ובדמי הניהול המתקבלים בקשר עם מוצרי התחום; (3) התגברות במגמת הביטולים של פוליסות ביטוח החיים – סיכון בלבד; (4) גידול ניכר בהעברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים, לפירוט ראה סעיף 6.7 להלן.

הירידה ברווחיות המתוארת לעיל, עלולה להימשך גם בעתיד, בין היתר, לאור הערכת החברה כי כתוצאה מהשינויים הרגולטוריים מהשנים האחרונות כמפורט לעיל, תימשך הדומיננטיות במכירות הפנסיה בשנים הקרובות לצד שחיקה בדמי הניהול.

הערכות החברה בנוגע להשלכות השינויים הרגולטוריים בתחום החיסכון לטווח ארוך, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרות הרגולטוריות הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

להלן יפורטו השינויים המשמעותיים שאירעו בתחום בשנת הדוח (לרבות שינויים רגולטוריים):

6.4.1. עדכון הנחות ופרמטרים אקטואריים הנוגעים לחישוב העתודות

(א) בשנים האחרונות חלו שינויים שהשפיעו על הנחות אקטואריות מרכזיות המשמשות בסיס לחישוב העתודות, ובכללן שינויים באומדן תוחלת החיים ובאומדן לשיפורים העתידיים בתוחלת החיים, עלייה בשיעורי מימוש גמלה, ירידה בשיעורי ריבית ההיוון ובשיעורי התשואה המוערכת בתיק הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הביטוחיות. כל אלו הביאו בשנים האחרונות לעלייה בהתחייבויות לתשלומי גמלה נוכחיים ועתידיים.

(ב) בחודש מרס 2020, פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT) (בסעיף זה: "החוזר"). מטרת החוזר הינה עדכון אופן חלוקת מוצרי הביטוח השונים בין תיקי הביטוח לצורך מדידת בדיקת נאותות העתודה (LAT). השינוי העיקרי בחוזר הינו קביעה כי בדיקת נאותות העתודות תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים לתיק ביטוחי בודד וזאת במקום חישוב נאותות העתודות עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד. הוראות החוזר יושמו בדוחותיה הכספיים של החברה כשינוי מדיניות חשבונאית בדרך של יישום למפרע. בעקבות יישום החוזר נמחקו ההפרשות ל-LAT בביטוח חיים. לפירוט ראה סעיף 2.4.3(א) לעיל.

(ג) בחודש יוני 2020, פורסם עדכון לחוזר המאוחד בנושא הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT). הוראות החוזר בנושא מדידת התחייבויות, עוסקות בזכאות חברת ביטוח להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של הנכסים שאינם רשומים בדוח הכספי בשווי הוגן (למעט אג"ח מיועדות) בעת בדיקת נאותות העתודה (להלן: "UGL"). בהתאם להוראות האמורות, ככל שקיימת מגבלה חיצונית לגבי חלוקת הנכסים לכיסוי עתודות מסוימות, תבוצע ההקצאה להתחייבויות מסוימות על בסיס מגבלות אלו. אחרת, תבוצע הקצאה כאמור על בסיס נוהל הקצאה מתועד שייקבע בחברה. מטרת החוזר לספק הבהרות לאופן יישום ההתייחסות לענין ה-UGL. לפירוט ראה באור 4.ב.3.36 בדוחות הכספיים.

(ד) בחודש מרס 2020 פורסם חוזר בעניין תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - הנחת ריבית. עניינו של החוזר הוא בקביעת שיטת האמידה של ריבית חסרת סיכון לתקופות ארוכות.

החברה הגדילה בשנת 2020 את העתודה המשלימה לגמלאות בעיקר בשל הירידה של עקום הריבית ושינוי בערך ה-K אשר קוזזו בחלקם בשל מחקרים שערכה החברה בנוגע לשינוי בהנחות גמלה.

לפרטים נוספים אודות הירידה של עקום הריבית, ראה סעיף 2.4.2 בחלק א' לעיל וסעיף 2.6 בדוח הדירקטוריון של החברה. לפרטים נוספים אודות עדכון מדידת הריבית לטווח ארוך, ראה באור 4.ב.3.36 בדוחות הכספיים.

לענין רגישות החברה לשינויים של עקום הריבית ראה באור 1.ב.36 (א) בדוחות הכספיים, ולענין רגישות לשינויים בפרמטרים ביטוחיים אחרים, ראה באור 7.ב.3.36 בדוחות הכספיים.

6.4.2 **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) התש"ף-2020**

ביום 11 ביוני 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) התש"ף-2020 (בפסקה זו: "התקנות"). מטרת התקנות הינה מניעת פגיעה בכיסויים הביטוחיים של עובדים רבים אשר הוצאו לחל"ת או שצומצמה או הסתיימה העסקתם, וכן מניעת הפגיעה ביכולתם של אותם עובדים שהופחת שכרם לרכוש כיסויים ביטוחיים בעתיד בעת הגדלת שכרם חזרה. במסגרת התקנות, נקבע בין היתר, כי ניתן לנכות את עלות הכיסוי הביטוחי מיתרתו הצבורה של עמית/מבוטח לשם שמירת אותו כיסוי ביטוחי, אלא אם הורה העמית/המבוטח אחרת, וזאת למשך תקופה שאינה עולה על 12 חודשים (במקום 5 חודשים) מן החודש שבו הסתיימה תקופת ההפקדות כאמור. בדומה, נקבע גם כי עמית/מבוטח ששכרו המבוטח הופחת, רשאי להורות במהלך תקופה בת שלושה חודשים שתחילתה במועד הפחתת שכרו, לנכות מיתרתו הצבורה או להפקיד סכום בגובה עלות כיסוי ביטוחי בעד כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות, כיסוי ביטוחי לסיכונים נכות וכיסוי ביטוחי לשחרור מתשלום, לשם שמירת אותו כיסוי ביטוחי שלו היה זכאי אלמלא הופחת שכרו המבוטח, וזאת למשך 12 חודשים או לתקופה שבה הופחת שכרו המבוטח כאמור, המוקדם מבין השניים. התקנות תחולנה על עמיתים/מבוטחים עם כיסוי ביטוחי בקרן הפנסיה/פוליסות ביטוח ביום פרסום התקנות, ועד ליום 31 בדצמבר 2020.

בחודש פברואר 2021 לאור הימשכותו של משבר הקורונה, הוארך תוקפן של התקנות למפרע, כך שעל אף שתוקפן פקע ביום 31 בדצמבר 2020, הן יחולו עד ליום 30 ביוני 2021.

להערכת החברה, מימוש התקנות תוך שמירת הכסויים הביטוחיים של עמיתיה/מבוטחיה בתוקף באמצעות גביית עלויות הסיכון מהצבירה, יביא במקרים רבים לחידוש ההפקדות לחיסכון הפנסיוני במוצרים אלו עם שובם של העמיתים/מבוטחים לעבודה סדירה.

6.4.3 **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2020**

בחודש ספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2020 ("התיקון"). התיקון מאריך את הוראת השעה שנקבעה בתקנה 3א מיום 31 בדצמבר 2019 ליום 28 בפברואר 2021. בהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, תעמוד הוראת השעה בתוקף עד תום שלושה חודשים ממועד התכנסות הכנסת ה-24.

בעיקרה, הוראת השעה, קובעת תקרה להיקף הוצאות מסוימות שאותן קופת גמל יכולה לגבות כהוצאות ישירות (להלן בסעיף זה: "ההוצאות הישירות"), ובכלל זאת קובעת כי ההוצאות הישירות אשר מוגבלות לשיעור שלא יעלה על 0.25 אחוז מסך כל השווי המשוערך של נכסי קופת הגמל בתום שנת הכספים שחלפה, לא תכלולנה הוצאות הנובעות ממתן הלוואה או מהשקעה במניות לא סחירות למימון פרויקטים לתשתיות (להלן בסעיף זה: "התקרה"). התיקון, מחריג מהתקרה גם השקעה בקרנות השקעה למימון פרויקטים לתשתיות בישראל או מהשקעה בתחום טכנולוגיה עילית (היי-טק) בישראל וכן מוסיף חובות דיווח לפיה על גוף מוסדי ליידיע אדם המעוניין להצטרף כעמית או כמבוטח לקופת גמל, כי נוסף על דמי הניהול ייגבו מנכסי הקופה הוצאות ישירות לפי תקנות אלה וכן את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו בשנה החולפת מנכסי הקופה. בנוסף, קובע התיקון כי גוף מוסדי ידווח לעמית או למבוטח את שיעור ההוצאות הישירות שנגבו מנכסי הקופה, וכן את סוגי ההשקעות שבגינם הוא גבה הוצאות ישירות מנכסי הקופה ואת התשואה בניכוי הוצאות ישירות - כל זאת במסגרת דיווחי קופת הגמל שנשלחים לעמית ולמבוטח.

6.4.4 **מסמך התייעצות פנסיוני 2025 וטיוטות חוזרים ביחס להעברת מידע וכספים בשוק החיסכון הפנסיוני**

בחודש אוקטובר 2020 פרסם הממונה מסמך התייעצות ושלוש טיוטות חוזרים נלווים (מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, אופן הפקדת תשלומים לקופות גמל וחובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית). ההסדרה המוצעת במסמך התייעצות האמור וטיוטות החוזרים הנלוות לו נועדה להבטיח את יכולתו של הפרט למיציא זכויותיו הפנסיוניות, וזאת באמצעות יעול תהליכי העברת המידע בין הגורמים הרלוונטיים, הבטחת שלמות התהליכים וסנכרון מלא בין הגורמים השונים הפועלים בשוק החיסכון הפנסיוני. לצורך כך, טיוטות החוזרים האמורות, מציעות לקבוע תהליכי עבודה שיביאו לשיפור משמעותי בתשתיות העברת המידע והכספים בשוק החיסכון הפנסיוני, לפישוט התהליכים המרכזיים המתנהלים כיום בשוק החיסכון הפנסיוני, לטיוב עיבוד נתונים במערכות המידע של הגופים המוסדיים ולקידום תהליכים דיגיטליים.

ככל שהשינויים העומדים בבסיס טיוטות החוזרים האמורות, יתקבלו, יחויבו הגופים המוסדיים בקיצור משמעותי של לוחות הזמנים לביצוע פעולות שונות והעברת מידע במסגרת תהליכי העבודה הנוגעים לחיסכון הפנסיוני, ובפרט תידרש

החברה לשינוי בתהליכי העבודה ותשתיות המיכון הנוגעים לתחום החיסכון הפנסיוני ולהקצאת משאבים בקשר עם האמור.

לאור התגובות הרבות שהתקבלו ברשות שוק הון ביטוח וחיסכון, אגב פרסום טיוטות החוזרים, ועל מנת לאפשר למצות את הדיונים באותן הערות, בחודש ינואר 2021 פרסמה הרשות דחיה של חלק מהוראות החוזרים אשר היו אמורים להיכנס לתוקף. בניגוד למועדים הצפויים על פי הטיטה, גרסה מעודכנת לממשק מידע למעסיק תיכנס לתוקף בפברואר 2021.

6.4.5 ביטוח תאונות אישיות

בחודש יוני 2020 פרסם תיקון לחוזר המאוחד בעניין ביטוח תאונות אישיות, אשר מטרתו הינה הבטחת הליך מכירה הוגן לצד הוראות לניסוח תכנית ביטוח שיבטיחו כיסוי ראוי בקרות מקרה הביטוח. לפרטים נוספים, ראו סעיף 9.3.2 להלן.

6.4.6 יישוב תביעות אובדן כושר עבודה

בחודש דצמבר 2020 פרסם הממונה חוזר בעניין יישוב תביעות בענף אובדן כושר עבודה (בפסקה זו: "החוזר"). מטרתו של החוזר הינה להקל על מבוטח לממש את זכויותיו לקבלת פיצוי בקשר עם פוליסת אובדן כושר עבודה. החוזר כולל בין היתר, את ההוראות הבאות: (1) חברת הביטוח תקבע מערכת כללים, הכוללת לוחות זמנים מוגדרים לטיפול בתביעה, בהתאם ללוחות הזמנים שקבע הממונה; (2) חברת הביטוח תעניק לעובדיה, מיישבי תביעות כאמור, הכשרה מתאימה; (3) צומצמה רשימת המסמכים שאותם יכולה חברת ביטוח להגדירם כהכרחיים ולדרשם ממבוטח לצורך בירור ואישור תביעתו; (4) נקבעו לוחות זמנים להבניית כל הליך בירור התביעה, ובכלל זאת, נקבע כי תוך שלושה ימי עסקים על חברת הביטוח לפנות לכל הגורמים הרלבנטיים על מנת לקבל את כל המידע הדרוש לה לצורך בירור התביעה וכן כי תוך 20 ימי עסקים ממועד הודעת קבלת המסמכים תודיע החברה לתובע אם תביעתו אושרה או נדחתה או אם נדרשת התייצבותו בפני רופא החברה.

בחודש מרס 2021 פרסם עדכון לחוזר הדוחה את תחילת יישום החוזר מחודש מאי 2021 לחודש ספטמבר 2021.

להערכת החברה, הנחיות החוזר תדרושנה מהחברה התאמות תפעוליות בקשר עם ניהול תביעות והכשרת עובדים וגידול בעלויות הנובעות מכך.

6.4.7 טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשפ"א - 2020 (דמי ניהול מרביים למקבלי קצבאות)

בחודש דצמבר 2020 פרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשפ"א - 2020 (להלן בסעיף זה: "התיקון") להערות הציבור. מטרתו של התיקון היא לקבוע תקרת דמי הניהול נמוכה יותר מזו הקבועה כיום בגין מקבלי קצבאות, בין היתר, בשל העדר אפשרות, נכון להיום, לניוד פנסיונרים בין הגופים המוסדיים החל מרגע קבלת הקצבה. במסגרת התיקון מוצע לקבוע עבור מקבלי קצבה בפוליסות ביטוח שהוצאו על פי קופת ביטוח לאחר 1 בינואר 2021, דמי ניהול מרביים של 0.3% לשנה. בדומה, מוצע לקבוע עבור מקבלי קצבה מקרן פנסיה מקיפה או מקרן פנסיה כללית אשר החלו לקבל קצבה מיום 1 בינואר 2021, דמי ניהול מרביים של 0.3% לשנה מתוך כלל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה.

לאחר תאריך המאזן החברה העבירה לממונה את הערותיה בהתאם ללוחות הזמנים שקבע הממונה. להערכת החברה, אישור הטיטה במתכונתה הקיימת יפגע באופן משמעותי ברווחיות המוצרים המשווקים בתחום, בדגש על מוצרי קצבה בביטוח חיים בהם נושאת החברה במלוא הסיכון הביטוחי הנובע מחשיפה לאריכות ימים.

6.4.8 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים של עמית-עצמאי במצב אבטלה שחייב בהפקדה), התשפ"א-2021

בחודש פברואר 2021 פרסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים של עמית-עצמאי במצב אבטלה) (הוראת שעה), התשפ"א-2021 (להלן "התקנות"). התקנות מסדירות את התנאים בהם רשאי עמית-עצמאי שחדל לעסוק במשלח ידו או סגר את עסקו למשוך כספים מקופת גמל לקצבה שלא בדרך של קצבה או בדרך של היוון חלק מהקצבה לסכום חד פעמי מקופת גמל לתגמולים, בהתאם לסעיף 23(ב) לחוק הפיקוח על הגמל. במסגרת התיקון נקבעה התקופה שבשלה חייב עמית-עצמאי בהפקדה על מנת להיות זכאי למשיכת כספים, וכן נקבע אופן משיכת הכספים, תקרות המשיכה, והמועדים לכך. התקנות נכנסו לתוקפן ביום 2 בפברואר 2021 והן תהיינה בתוקף יהיה עד 31.12.2021 ויחולו גם על כספים שהופקדו לקופת גמל לפני המועד הקובע, בתנאים הקבועים בחוק.

להערכת החברה, התקנות בעניין משיכת כספים של עצמאים עלולות להביא למשיכות כספים בהיקפים גדולים יותר ע"י עצמאים, אולם, ההגבלה על גובה המשיכה האפשרית ומספרם המצומצם של עצמאים החוסכים במסגרת קרנות הפנסיה של החברה מקשים להעריך בשלב זה את ההשפעה על החברה.

6.5. תיאור המוצרים/ הכיסויים הביטוחיים העיקריים

6.5.1. ביטוח חיים

תכניות ביטוח חיים נחלקות לשני סוגים עיקריים: פוליסות הכוללות מרכיבי סיכון בלבד ופוליסות עם מרכיב חיסכון אשר יכולות לשלב גם כיסוי ביטוחי.

(א) פוליסות עם מרכיב סיכון בלבד

ביטוחים אלה אינם כוללים מרכיב חיסכון ואינם צוברים ערכי פדיון. ביטוחים אלה מוצעים הן כביטוחי פרט והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי.

ייחודה של פוליסת ביטוח קבוצתי על פני פוליסת ביטוח פרט הינה במאפיינים העיקריים הבאים:

בעל הפוליסה - יכול להיות מעסיק/תאגיד. סכומי הביטוח מוגדרים מראש עבור מבטחי הקבוצה ונקבעים על-פי קריטריונים שונים כגון מצב משפחתי וכו'. התעריף מחושב, בין היתר, לפי הגיל האקטוארי של הקבוצה ותחומי עיסוקה, תוקף הסכם הביטוח הוא לתקופה קצרה אשר נקבעת מראש בין בעל הפוליסה וחברת הביטוח, וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבטחי הקבוצה. בעזבו המבוטח את הקבוצה, קיימת חובה לאפשר למבוטח להמשיך את הביטוח במסגרת פוליסה פרטית.

(ב) פוליסות לחיסכון אשר יכולות לשלב גם כיסוי ביטוחי

פוליסות אלו נחלקות לשני סוגים עיקריים, אלה המוכרות כקופת גמל ומיועדות לחיסכון פנסיוני (מיועדות לעובדים שכירים ועצמאיים ומוגדרות בהסדר התחיקתי כקופת ביטוח), ופוליסות שאינן מוכרות כקופת גמל, ומיועדות לחסכון פרטי (תכניות פרט).

ההבדל המשמעותי בייעוד הפוליסות לחיסכון כקופת גמל, בא לידי ביטוי בעיקר בהטבות המס הניתנות לחוסכים בתכניות אלה הקבועות בהסדר התחיקתי, ובצידן כללי משיכה המגבילים את פדיון הכספים כקצבה בלבד, לגיל פרישה בלבד ובתנאים המוגדרים בהסדרים התחיקתיים. לעומת זאת הצבירה בפוליסות אשר אינן מוכרות כקופת גמל נזילה וניתנת למשיכה בכל עת.

אופי הפוליסות הכוללות חיסכון השתנה במהלך השנים עקב הסדרות רגולטוריות שהממונה יזם מעת לעת.

להלן פירוט הכיסויים הביטוחיים/התכניות העיקריות המשווקות כיום, הכוללות מרכיב סיכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
ביטוח ריסק טהור	ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חיסכון. ביטוח זה מבטיח למוטבים סכום ביטוח קבוע מראש כאשר המבוטח נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח יכול להיות סכום חד פעמי או תשלום חודשי לתקופה הנקבעת מראש, בהתאם לתכנית הביטוח הרלבנטית. הביטוח הינו תמורת תשלום פרמיה צמודה למדד, קבועה או משתנה אחת לשנה או חמש שנים. ניתן לצרף לביטוח הרחבות או נספחים נוספים כגון מוות מתאונה, נכות מתאונה, פיצוי באבדן כושר עבודה וכו'.
ביטוח אובדן כושר עבודה	כיסוי המבטיח פיצוי חודשי בשיעור שלא יעלה על 75% מהשכר במקרה של אובדן כושר עבודה ושחרור מתשלום פרמיה. הכיסוי משווק בתוכניות שונות המתייחסות להגדרות שונות של מצב כושר עבודה, כגון אבדן היכולת לעסוק בעיסוק סביר אחר או אובדן היכולת לעסוק במקצוע/עיסוק ספציפי. הפיצוי משולם כל עוד המבוטח במצב של אי כושר עבודה או עד תום תקופת הביטוח. למעסיק ולעצמאי הוקנו הטבות מס בגין הפקדות לכיסוי זה במגבלות מסוימות.
ביטוח נכות מתאונה	החל מחודש אוקטובר 2017 משווקת החברה תכנית מודולארית מעודכנת לכיסוי מפני אובדן כושר עבודה. תכנית זו הותאמה לחוזר "שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה", אשר פורסם על ידי הממונה, והיא מאפשרת רכישה מודולארית של הרחבות לכיסוי המשווק כגון קיצור תקופת המתנה, הגדרה עיסוקית, ביטול קיזוז הפיצוי מגורם ממשלתי וכו'. פרטים על ההרחבות המשווקות ניתן לראות באתר החברה.
	ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי במקרה שהנכות נגרמה כתוצאה מתאונה.

מהות הכיסוי	סוג תכנית
<p>תכניות הביטוח מסדרת מגדל לקצבה, מגדל לפרט וקשת שמשווקת החברה מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ואלה שאינן מוכרות כקופת גמל.</p> <p>בכל התוכניות קיימת הפרדה בין מרכיב החיסכון למרכיב ה"ריסק" ומרכיב ההוצאות (דמי ניהול). התוכניות המוכרות כקופת גמל מיועדות למטרת קצבה בלבד וניתן לרכוש בהן רק כיסויים למקרי מוות ואובדן כושר עבודה. בתכניות ביטוח אלה מוצע מגוון מסלולי השקעה לבחירת המבוטח. יוער כי החל מפברואר 2019, החברה חדלה מלשווק ביטוחי ריסק למקרה מוות במסגרת התכניות הנזכרות לעיל.</p> <p>תוכניות אלו הינן המשך לסדרת הפוליסות ששווקו החל מ-2004 כמפורט להלן (סדרת ה"מגדלור") (שהותאמו מפעם לפעם להסדרים התחיקתיים). תכניות אלה הותאמו גם לרפורמה במקדמי הקצבה ולרפורמה בדמי הניהול שנכנסו לתוקף החל מינואר 2013.</p> <p>החל מחודש ינואר 2016 הותאמו מסלולי ההשקעה בפוליסות אלו אשר מוכרות כקופת ביטוח להוראות חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל אשר פורסם בשנת 2015, והן כוללות כיום גם מודל השקעות מנוהל תלוי גיל.</p>	<p>סדרת "מגדל לקצבה" "מגדל לפרט" ו"קשת"</p>
<p>במסגרת סדרת פוליסות "חיים חדשים", משווקות תכניות ביטוח לתשלום של קצבה מיידית, צמודת מדד, החל מגיל 60. כמו כן, החברה עורכת פוליסות ייעודיות למעסיקים המבקשים לשלם לעובדיהם תשלומים בתקופת פרישה מוקדמת, טרם קבלת הקצבה.</p>	<p>סדרת פוליסות "חיים חדשים"</p>
תכניות ששווקו בעבר	
<p>פוליסות ששווקו בשנים 2004-2016. הפוליסות כוללות הפרדה בין מרכיבי החיסכון, הריסק ודמי הניהול. כמו כן, תכניות הביטוח המשולבות בחיסכון, מתחלקות גם בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ובין תכניות ביטוח שאינן מוכרות כקופת גמל. בפוליסות אלה ניתנת אפשרות למבוטח לבחור בין מספר מסלולי השקעה.</p> <p>חלק מתכניות הביטוח ששווקו, הבטיחו בהתאם לתנאים שנקבעו בתכניות הביטוח הרלבנטיות, ריבית מובטחת או מינימום תשואה.</p>	<p>פוליסות מסוג "מגדלור"</p>
<p>פוליסה זו הייתה פוליסת ביטוחי החיים העיקרית שנמכרה בענף בשנים 1989-2003. מטרת הפוליסה הייתה, בין היתר, לתת מענה למעסיקים אשר הפקידו את תשלומי הביטוח הפנסיוני בצמוד לשכר (להבדיל מהצמדה למדד). המאפיינים העיקריים של תוכנית זו הינם:</p> <p>חלוקת הפרמיה לשני מרכיבים: הפניית אחוז מסוים מהפרמיה לחיסכון והפניית יתרת הפרמיה המיועדת לרכישת ביטוח לסיכון מקרה מוות ולהוצאות תפעול ושיווק. חלוקת הפרמיה בין המרכיבים נקבעה על-ידי המבוטח. מרכיב הכיסוי הביטוחי מחושב בכל חודש מחדש, בהתאם לפרמיה המועברת ולגילו של המבוטח באותו החודש, והחיסכון נצבר בנפרד.</p> <p>צבירת החיסכון מיועדת על פי רוב לתשלום גמלה. החל מחודש אוקטובר 2001, אפשרה הקבוצה במסגרת תכנית זו לבחור בין מספר מסלולי השקעה.</p>	<p>פוליסות מסוג "עדיף" (בקבוצה, השם המסחרי של פוליסות אלה "יותר")</p>
<p>הפוליסות כוללות ביטוח מעורב הכולל שני מרכיבים, חיסכון וסיכון, אשר מוגדרים בסכום קבוע מראש בהתאם לגיל המבוטח ותנאי החיתום שנקבעו בעת ההצטרפות לביטוח. עלות כיסוי החיסכון והסיכון מעורבת. סכום הביטוח משולם בתום התקופה הנקובה בפוליסה כחיסכון מצטבר או במקרה מוות שארע לפני תום תקופת הביטוח. הביטוח המעורב שנמכר עד תחילת שנות ה-90 היה בדרך כלל צמוד למדד, הן סכום הביטוח והן הפרמיות. בפוליסות אלה מאחר והפרמיה הינה צמודה למדד, ככל שחלה עליית שכר מעבר למדד, לא ניתן להפקיד סכומים נוספים ששקפו את עליית השכר. ביטוח גמלה הינו ביטוח בפוליסה מסוג מסורתי שרוב הפרמיה שלה מיועדת לתשלום גמלה במועד הפרישה.</p>	<p>פוליסות קלאסיות (מסורתיות) (בעיקר מעורב, גמלה וחיסכון טהור)</p>

לפירוט בדבר התוצאות בהתאם לסוגי הפוליסות, ראה באור 18 בדוחות הכספיים.

6.5.2. מוצרי פנסיה

קרנות הפנסיה המנוהלות על-ידי יוזמה לעצמאיים ומגדל מקפת הינן:

קרן פנסיה ותיקה

לקבוצה קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים, המנוהלת על-ידי יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ. קרן זו הינה קרן פנסיה ותיקה המבוססת על מנגנון איזון אקטוארי אישי. הקרן נסגרה למצטרפים חדשים בעקבות ההסדרה הרגולטורית בקרנות הפנסיה בשנת 1995.

קרן פנסיה חדשה

מגדל מקפת אישית - הינה קרן פנסיה המיועדת להפקדות שוטפות של עמיתים שכירים ועצמאיים עד לגובה התקרה המותרת להפקדות. הקרן מציעה מגוון מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה וכן מסלולי השקעה שונים. חלק החיסכון בקרן משולם כפנסיית זקנה החל בגיל הפרישה. קרן זו זכאית לאג"ח מיועדות.

מגדל מקפת משלימה הינה קרן פנסיה כללית המיועדת להפקדות שוטפות לרבות הפקדות בסכומים העולים על תקרת ההפקדות המותרת לקרן פנסיה אישית וכן ניתן להפקיד במסגרתה הפקדות חד פעמיות. החל מחודש ינואר 2008, בנוסף למסלול החיסכון לפנסיית זקנה החל מגיל 60, מציעה קרן זו מגוון של מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה והחל מהמועד האמור היא פועלת גם כקרן פנסיה מקיפה. קרן זו איננה זכאית לאג"ח מיועדות.

6.5.3. מוצרי גמל

מגדל מקפת הינה גם החברה המנהלת של קופות הגמל בקבוצה. קופות הגמל המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

סוג הקופה	מהות
קרן השתלמות	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. היא מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות וליהנות מהטבות מס. הכספים המצטברים בקרן ניתנים למשיכה לצורכי השתלמות החל מתום שלוש שנות חברות בקרן. לאחר שש שנות חברות בקרן ניתן למשוך את הכספים לכל מטרה.
קופת גמל לחסכון	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. ההפקדות בקופה הן על בסיס חודשי לשכירים. עצמאיים יכולים להפקיד את הכספים אחת לתקופה.
קופת גמל להשקעה	קופה אשר ניתן להפקיד בה סכום מצטבר (בכל קופות הגמל להשקעה של אותו עמית) של עד 70 אלף ש"ח בשנה (הסכום צמוד למדד בגין חודש מאי 2016), וכן ניתן למשוך את הכספים בכל עת. בעת משיכה הונית ימוסו הכספים במס מרווחים ריאליים בשיעור של 25% ובעת משיכת הכספים בדרך של קצבה יהיו פטורים הכספים ממס על הרווחים.
קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לכל ילד	הקופה מיועדת לעמיתים שהינם ילדים אשר ההורה זכאי בגינם לקצבת ילדים של הביטוח הלאומי. הפקדות לקופה מבוצעות באמצעות הביטוח הלאומי ומתקציבו. ההורה רשאי לבצע הגדלת הפקדות לילד כאשר סכום ההגדלה מנוכה מקצבת הילדים.
קופת גמל לדמי מחלה	מאפשרת למעסיק לצבור כספים בקופה עבור תשלום בעד ימי מחלה.
קופת גמל להשתתפות תקציבית	הקופה מיועדת לניהול הסכומים שינוכו על-ידי מעסיק שהוגדר בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) התשס"ג-2003, ממשכורתו של עובד המועסק על-ידי אותו מעסיק. הכוונה לאותם מעסיקים שלגביהם חל הסדר פנסיה תקציבית. שיעור הניכוי החל משנת 2005 הינו 2% ממשכורתו של העובד.
קופת גמל מרכזית לפיצויים	קופה זו סגורה להפקדות חדשות החל מינואר 2011. הקופה מיועדת למעסיק המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק עבור עובדיו.

6.6 פירוט אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות בקבוצה

להלן נתונים עיקריים לשנים 2018-2020 (במיליון ש"ח)¹⁵:

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו	שיעור דמי ניהול מנכסים ⁽¹⁾	שיעור דמי ניהול מהפקדות
קרנות פנסיה חדשות					
מגדל מקפת אישית					
2020	82,521	7,226	2,702	0.21%	2.04%
2019	75,903	7,377	4,160	0.23%	2.21%
2018	64,587	7,041	3,730	0.24%	2.38%
מגדל מקפת משלימה					
2020	1,414	225	153	0.53%	0.74%
2019	1,197	201	130	0.56%	0.70%
2018	952	178	127	0.61%	0.65%
קרן פנסיה ותיקה (יוזמה ותיקה)					
2020	2,046	12	(51)	0.60%	9.06%
2019	2,007	14	(46)	0.60%	8.98%
2018	1,799	15	(36)	0.60%	9.07%
קופות גמל וקרנות השתלמות					
קופות גמל - קרנות השתלמות					
2020	14,630	1,528	(550)	0.65%	-
2019	14,653	1,610	126	0.67%	-
2018	13,163	1,517	8	0.71%	-
קופות גמל - קופות גמל לתגמולים ופיצויים					
2020	3,580	167	51	0.53%	-
2019	3,385	199	349	0.54%	-
2018	2,726	190	467	0.57%	-
קופות גמל - קופות גמל לחיסכון ארוך טווח לכל ילד					
2020	454	93	88	0.23%	-
2019	349	112	110	0.23%	-
2018	211	89	88	0.23%	-
קופות גמל - קופות גמל להשקעה					
2020	385	107	37	0.68%	-
2019	335	140	100	0.67%	-
2018	207	123	102	0.67%	-
קופות גמל - אחר⁽²⁾					
2020	284	7	9	0.54%	-
2019	266	6	(2)	0.61%	-
2018	243	4	(30)	0.66%	-
סה"כ קרנות פנסיה וקופות גמל					
שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו		
2020	105,312	9,367	2,439		
2019	98,096	9,658	4,927		
2018	83,888	9,157	4,454		

(1) הפירוט המובא לעניין שיעור דמי ניהול מנכסים מתייחס למבוטחים שאינם מקבלי קצבאות.

(2) כולל: קופות גמל מרכזית לפיצויים, קופות גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית, וקופות גמל לדמי מחלה.

לפירוט לעניין ניתוח התוצאות המתייחסות, בין היתר, לשינויים בדמי הניהול בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 2.4 לדוח הדירקטוריון.

¹⁵ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

6.7. מידע בדבר העברות כספים (ניודים)

להלן נתונים עיקריים לשנים 2018-2020 (במיליון ש"ח)¹⁶:

פעילות הקבוצה בשנת 2020				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
612	222	90	300	העברות מחברות ביטוח
1,958	1,738	48	171	העברות מקרנות פנסיה
810	63	538	209	העברות מקופ"ג
3,380	2,023	675	681	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
390	90	33	267	העברות לחברות ביטוח אחרות
5,267	4,593	10	663	העברות לקרנות פנסיה
3,358	337	1,692	1,328	העברות לקופ"ג
9,014	5,021	1,735	2,258	סה"כ העברות מהקבוצה
(5,635)	(2,998)	(1,060)	(1,577)	העברות נטו לשנת 2020

פעילות הקבוצה בשנת 2019				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
397	110	7	280	העברות מחברות ביטוח
1,938	1,683	52	203	העברות מקרנות פנסיה
1,152	49	865	238	העברות מקופ"ג
3,486	1,842	924	721	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
451	139	29	283	העברות לחברות ביטוח אחרות
3,596	3,191	3	401	העברות לקרנות פנסיה
2,292	202	1,307	783	העברות לקופ"ג
6,338	3,532	1,339	1,467	סה"כ העברות מהקבוצה
(2,852)	(1,690)	(415)	(746)	העברות נטו לשנת 2019

¹⁶ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

פעילות הקבוצה בשנת 2018				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
251	32	5	214	העברות מחברות ביטוח
1,758	1,501	25	232	העברות מקרנות פנסיה
1,040	17	807	216	העברות מקופ"ג
3,049	1,550	837	662	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
406	158	27	221	העברות לחברות ביטוח אחרות
3,356	3,120	3	233	העברות לקרנות פנסיה
1,822	153	1,249	420	העברות לקופ"ג
5,584	3,431	1,279	874	סה"כ העברות מהקבוצה
(2,535)	(1,881)	(442)	(212)	העברות נטו לשנת 2018

7. תחרות

7.1. כללי

התחום מאופיין בתחרות חריפה בין היצרנים ובין הענפים בתחום (ביטוח, פנסיה וגמל), וזאת, בין היתר, בשל אופיים של המוצרים הפנסיוניים שהינם מוצרים תחליפיים, עם מאפיינים ייחודיים ודגשים מסוימים בכל אחד מהם. ההסדרים התחיקתיים בתחום בשנים האחרונות היו מיועדים, בין היתר, להסרת חסמים שונים, שהביאו להגברת השקיפות והתחרות בתחום. ככלל, התחרות בתחום מתרכזת בגובה דמי הניהול, בתשואות, בעלות הכיסויים הביטוחיים, וכן בקיומם של מאפיינים מבדילים בין מוצרי התחום וברמת השירות.

להערכת החברה, התחרות החריפה בין קרנות הפנסיה אשר התגברה בשנים האחרונות וכן התחרות בתחום ביטוחי המנהלים, צפויות להימשך.

לאחרונה, בהתאם לדיווחים המפורסמים לציבור, מתחרותיה של החברה בשוק הביטוח מתכננות לבצע או שביצעו מיזוגים ורכישות אשר עשויים להביא לשינויים במבנה התחרות בתחום, כדלקמן:

7.1.1 במהלך חודש פברואר 2021 חברת אלטשולר שחם גמל ופנסיה בע"מ ("אלטשולר"), חתמה על הסכם לרכישת מלוא הון המניות המונפק והנפרע של פסגות בית השקעות בע"מ ("פסגות"). בכוונת אלטשולר להמשיך את פעילותה של פסגות בתחומי ניהול חיסכון לטווח בינוני וארוך ולשלב בפעילות הקיימת של אלטשולר.

7.1.2 במהלך חודש דצמבר 2020, חתמה הפניקס אחזקות בע"מ ("הפניקס") על הסכם לרכישת מלוא הונה המונפק והנפרע של הלמן אלדובי בע"מ ("הלמן") וביום 28 בפברואר 2021 הושלם המיזוג האמור. בכוונת הפניקס לשלב בפעילותה הקיימת את פעילות בית השקעות הלמן אלדובי בע"מ, הכוללת ניהול קופות גמל, ניהול קרנות פנסיה וניהול השקעות מתקדמות בפעילות הקיימת של הפניקס.

על אף האמור, ביום 22 בפברואר 2021, התקשרה הפניקס עם מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ ("מיטב דש גמל") בהסכם לפיו, לאחר השלמת ביצוע הסכם המיזוג עם הלמן, הפניקס תפעל לכך שהלמן-אלדובי קופות גמל ופנסיה בע"מ, תחתום על הסכם למכור למיטב דש גמל את קרנות הפנסיה החדשות שמנהלת הלמן גמל ופנסיה בע"מ (קרן פנסיה חדשה מקיפה וקרן פנסיה חדשה כללית), עד ליום 31 במרס 2021.

7.2 שינויים בהיקף הפעילות בשוק

על יסוד נתוני פרמיות ביטוח החיים בשנים 2018 עד ספטמבר 2020 ונתוני דמי הגמולים והצבירות נטו¹⁷ בשנים 2018-2019, ניכרת מגמת עלייה בפעילות המצרפית של תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך¹⁸ ואילו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ניכרה מגמה מעורבת בפעילות המצרפית של תחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך. המגמה המעורבת בתשעת

¹⁷ צבירה נטו מוגדרת כדמי הגמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו.

¹⁸ מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

החודשים הראשונים בשנת 2020 כללה עלייה בהיקף דמי הגמולים בתחומי הפנסיה והגמל (אשר היתה נמוכה מהעלייה האמורה בשנים 2018 ו-2019) מחד, וירידה בהיקף הפרמיות בתחום ביטוח חיים מאידך. להערכת החברה, הירידה בהיקף הפרמיות בתחום ביטוח חיים, נבעה בחלקה כתוצאה ממשבר הקורונה ובחלקה מירידה בהיקף המכירות החדשות בתחום ביטוח חיים לצד גידול בשיעור הביטולים של מוצרי התחום.

בביטוח חיים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 חלה ירידה של כ-7% בהיקף הפרמיות בשוק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, לעומת עלייה של כ-4% בשנת 2019 לעומת שנת 2018. בהיקף הפרמיות, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה, חלה עלייה של כ-5% בשנת 2019 לעומת שנת 2018.¹⁹

בפעילות ענף הפנסיה, חלה עלייה בהיקף דמי הגמולים של כ-5% בשנת 2020 לעומת צמיחה של כ-11% בשנת 2019. בענף הגמל (כולל קרנות השתלמות), חלה עלייה בדמי הגמולים של כ-4% בשנת 2020 וזאת לעומת עלייה של כ-12% בשנת 2019.

בהיקף הפעילות המצרפי במונחי נכסים מנוהלים, חלה עלייה בסך מוצרי התחום אשר הסתכמה בכ-6% נכון ל-30 בספטמבר 2020 לעומת 30 בספטמבר 2019, זאת לעומת עלייה של כ-10% נכון ל-30 בספטמבר 2019 לעומת 30 בספטמבר 2018.

משקל ענף ביטוח החיים, במונחי נכסים מנוהלים (ללא תקבולים בגין חוזי השקעה), הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2020 בכ-29% (לעומת כ-30% ב-30 בספטמבר 2019). משקל ענף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2020 בכ-32% (לעומת כ-30% ב-30 בספטמבר 2019), ומשקלו של ענף הגמל הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2019 בכ-39% (לעומת כ-40% ב-30 בספטמבר 2019).²⁰

נכון ל-30 בספטמבר 2020, בהיקף המצרפי של ההתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח החיים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה) חלה עלייה של כ-2% לעומת 30 בספטמבר 2019.

נכון ל-31 בדצמבר 2020, בהיקף הנכסים המצרפי בביטוח חיים משתתף ברווחים חלה עלייה של כ-7% לעומת 31 בדצמבר 2019, בהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קרנות הפנסיה החדשות, חל גידול של כ-15% לעומת 31 בדצמבר 2019, ובהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קופות הגמל חל גידול של כ-9%.

7.3 נתוני שוק²¹

נכון ליום 30 בספטמבר 2020 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בין הגופים הפועלים בתחום. המתחרים העיקריים של הקבוצה הינם חברות מנורה, כלל, הראל, אלטשולר שחם והפניקס.

בשנת 2020, בסך המכירות החדשות בתחום ביטוח חיים חלה ירידה של כ-13% לעומת שנת 2019, וזאת לעומת ירידה ניכרת של כ-40% במכירות ביטוח חיים בשנת 2019 לעומת שנת 2018. בנוסף, התעצמה מגמת העברת הכספים נטו בגין מעבר עמית קרנות הפנסיה והגמל והמבוטחים בביטוח חיים לגופים מוסדיים אחרים.

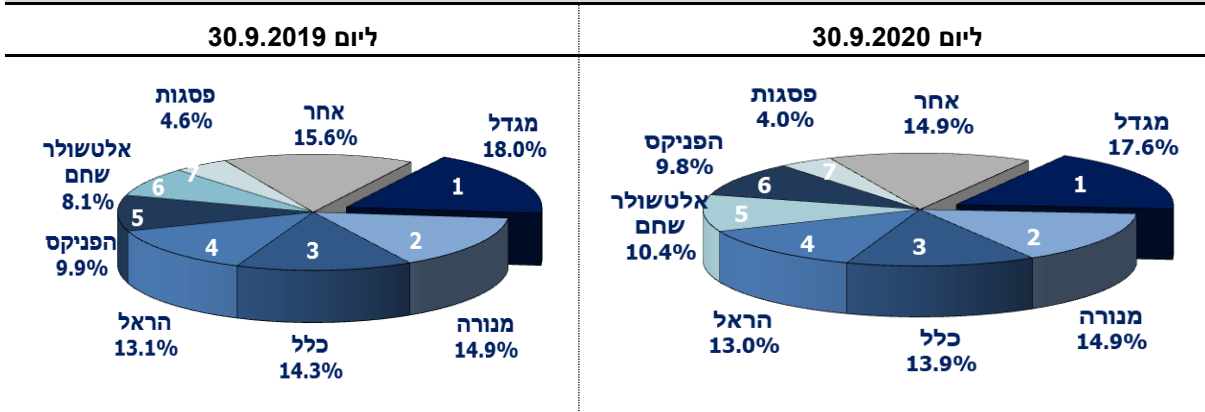
¹⁹ מבוסס על דוח הממונה לשנת 2019.

²⁰ מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

²¹ הנתונים המובאים בסעיף זה אודות נתוני שוק, מבוססים על עיבודי דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר ("דוחות ניהוליים", "פנסיה-נט", "גמל-נט"), למעט אם נאמר אחרת. כמו כן, הפרמיות וההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בהתאם לנתונים המפורסמים בדוחות הניהוליים, אינם כוללים תקבולים בגין חוזי השקעה, שהוגדרו ככאלה על-ידי חברות הביטוח השונות.

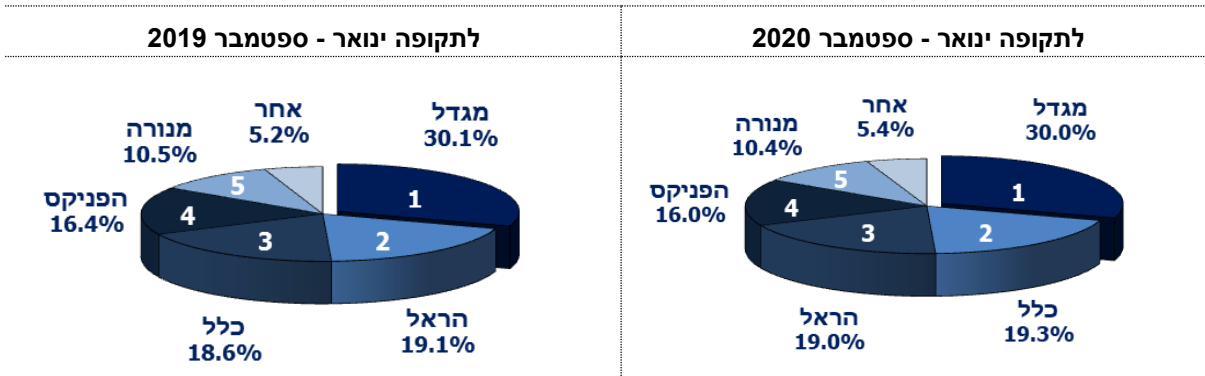
התחום בכללותו

על בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל:

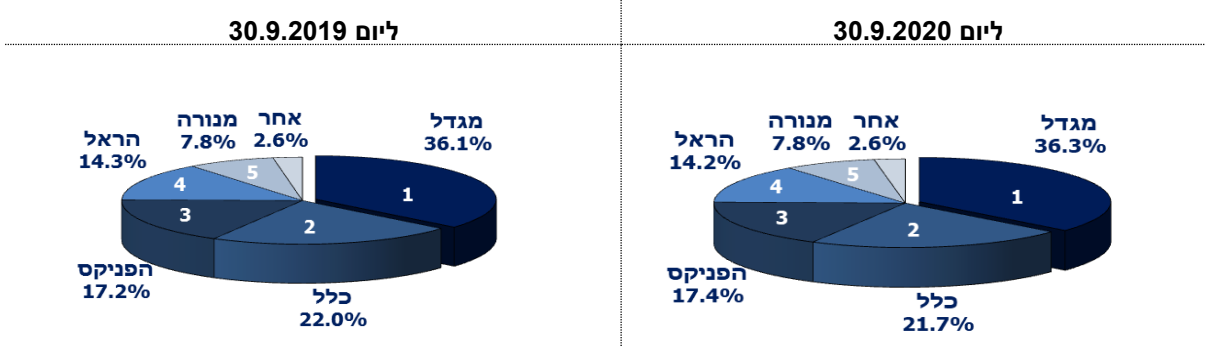

ביטוח חיים

התפלגות פרמיות

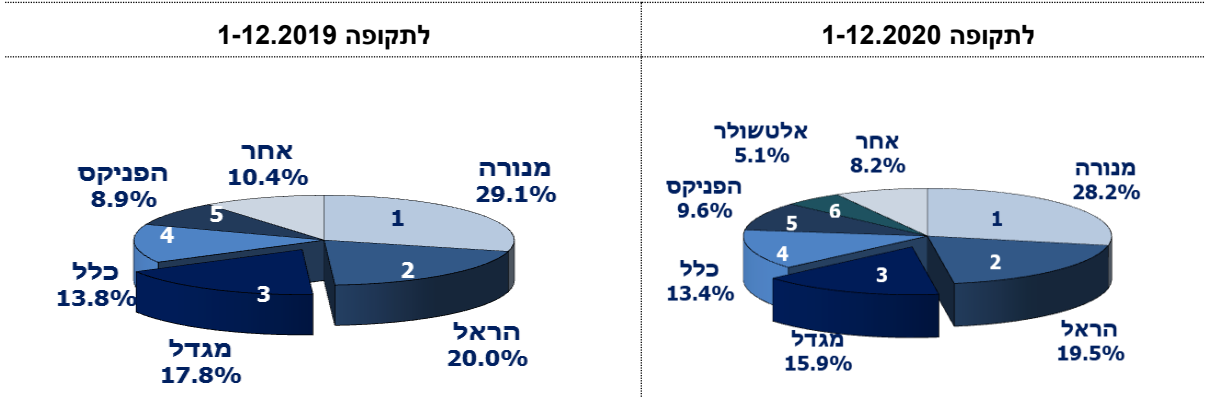

התפלגות התחייבויות ביטוחיות

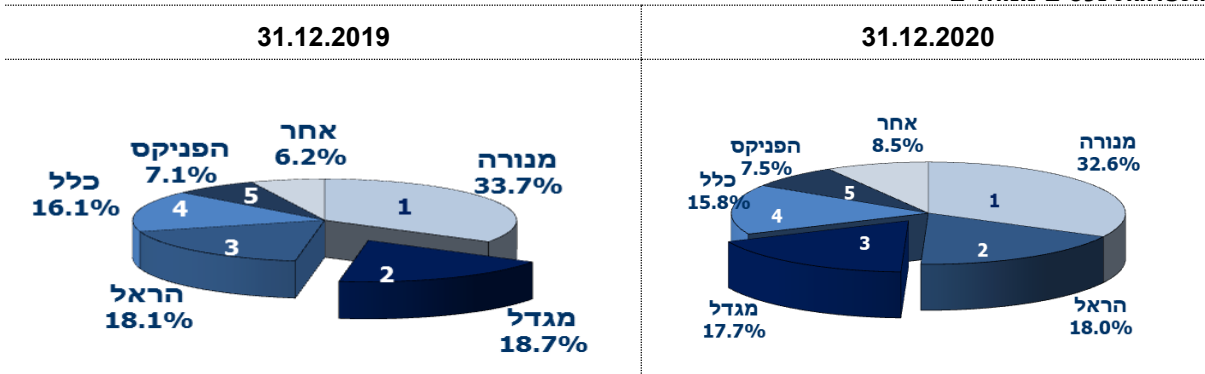

קרנות פנסיה חדשות

התפלגות דמי גמולים

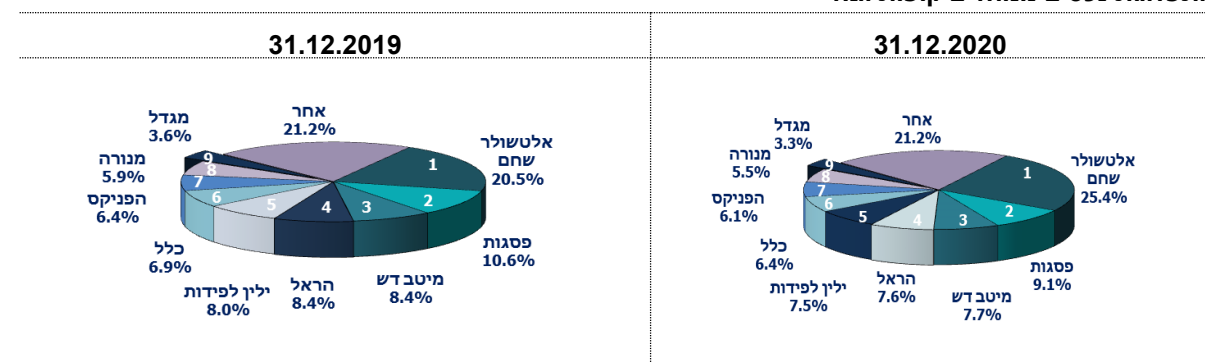

התפלגות נכסים מנוהלים

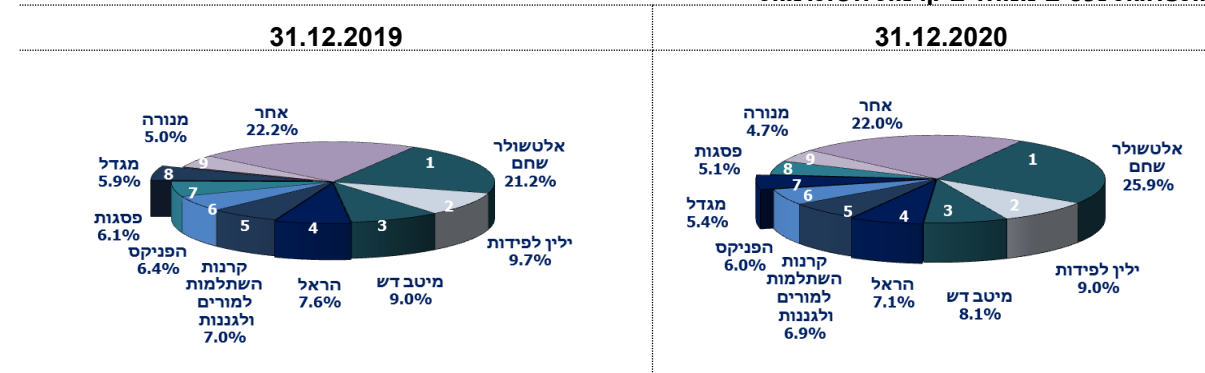

קופות גמל וקרנות השתלמות

התפלגות נכסים מנוהלים קופות גמל

התפלגות נכסים מנוהלים קרנות השתלמות

7.4 השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

לקבוצת מגדל ניסיון, ידע ומוניטין ארוך שנים בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והיא כאמור לעיל הקבוצה הגדולה והמובילה בתחום²², דבר המאפשר לה לנצל את היתרונות האמורים ולמנף אותם לחיזוק מעמדה בתחום.

הקבוצה עוסקת בכל מוצרי התחום, וברשותה פלטפורמה באמצעותה היא מציעה ללקוחות מגוון מוצרים בתחום, לרבות שילובים של מוצרים ביטוחיים ופנסיוניים, באמצעותם היא מגדילה את סל המוצרים אשר היא מציעה ללקוחותיה, ובידה האפשרות להתאים לכל לקוח מוצר העונה על צרכיו ומאפייניו הייחודיים, תוך פישוט הליכי המכירה.

על רקע השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, הקבוצה נערכת להתאים את המוצרים הקיימים למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה, וכן לפתח מוצרים חדשים בהתאם לאמור. בנוסף, החברה משווקת מגוון רחב של מוצרים בתחום, לכל טווחי הגילאים. על מנת להתאים את עצמה להתפתחויות בגזרת ההפצה, הקבוצה פועלת לשכלל ולהרחיב את יכולות המכירה הישירות בתחום הפנסיה והגמל, ומשקיעה משאבים בפיתוח יכולות המכירה והשירות הדיגיטליות שלה.

²² נכון ליום 30.9.2019, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

במסגרת זו, פועלת הקבוצה בשיתוף פעולה עם ערוצי ההפצה ותומכת בהם, בין היתר באמצעות אספקת כלים יעילים לביצוע המכירות, ובכלל זה כלים דיגיטליים המשרתים את הסוכנים, המעסיקים והמתפעלים לטובת הצטרפות וניהול התוכניות, וכן כלים דיגיטליים עבור לקוחות הקבוצה (מבוטחים ועמיתים) המאפשרים להם להצטרף לביטוח או לקופת הגמל, לפי העניין, לקבל מידע עדכני, לבצע שינויים, לבקש הלוואות, להגיש תביעות ולעקוב אחר סטאטוס פנייתם, וכן לבצע פדיון כספים ועוד. כמו כן, לקבוצה אפליקציית סלולר ייחודית בשוק הביטוח והחיסכון הפנסיוני, המאפשרת צפייה במידע וביצוע כל מגוון הפעולות כאמור לעיל. הקבוצה, מקפידה על שכלולם של הכלים הדיגיטליים שפיתחה, באמצעות, בין היתר, טכנולוגיות מתקדמות לצורך ניתוח ומיצוי פוטנציאל הלקוחות.

הקבוצה פועלת על מנת לשפר את שביעות רצונם של לקוחותיה ושל הסוכנים, בין היתר, באמצעות השירות הניתן להם, ובאמצעות העמקת נחת לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי.

הקבוצה פועלת על מנת לשווק ללקוחותיה הקיימים מוצרים נוספים, וזאת באמצעות קידום מכירות של סוכני החברה לשיווק מוצרים נוספים של הקבוצה ללקוחות הקיימים של אותם סוכנים. כמו כן, פועלת הקבוצה להגדלת מכירות מוצרי הפרט ובמיוחד מוצרי סיכונים, בין היתר, על ידי הרחבת מגוון המוצרים וחבילות הביטוח שאותן היא מציעה באמצעות גיוס סוכנים המתמחים בתחום זה ובאמצעות פלטפורמות מכירה עצמאיות, ובכלל זה הפעלת מוקד מכירות ייעודי למכירת מוצרי סיכון.

הרחבת פעילות הקבוצה כאמור, נעשית תוך שימת דגש על הרחבת המידע האקטוארי וניתוחו לשם השגת יעדי הקבוצה.

בנוסף, לקבוצה ניסיון בניהול תיק נכסים לטווח ארוך, באמצעות ביצוע פעילויות השקעה מגוונות ותוך מתן דגש על פיתוח יכולות והתמקצעות בתחום ניהול ההשקעות, הן בארץ והן בחו"ל, ובכלל זה בתחומי הנדל"ן והאשראי, וזאת מתוך מטרה להשיג תשואות ראויות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון.

כמו כן, הקבוצה משקיעה במיתוג ובפרסום, על מנת להגיע לתודעת הלקוחות בתחומים בהם היא פועלת, ובכלל זה פרסום בערוצי תקשורת שונים. לנוכח השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, כאמור, פועלת הקבוצה לשיפור היעילות התפעולית והשירות ללקוחות ולערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, וזאת, בין היתר, באמצעות חדשנות ויישום מערכות מחשוב מתקדמות והקפדה על מצבת כוח אדם איכותי, הכל תוך בחינת תהליכי רוחב ומבנה העלויות.

8. לקוחות

8.1. ביטוח חיים

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח חיים בשנים 2018-2020 (לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה):

2018		2019		2020		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
68	6,412	67	6,526	68	6,188	מבוטחים שכירים
32	3,040	33	3,208	32	2,863	מבוטחים פרטיים ועצמאיים
0	36	0	31	0	31	ביטוח קבוצתי
100	9,488	100	9,765	100	9,082	סה"כ

להלן נתונים בדבר התפלגות פרמיות ברוטו, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה בשנים 2018-2020:

2018		2019		2020		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
64	6,412	63	6,526	65	6,188	מבוטחים שכירים
36	3,634	37	3,857	35	3,328	מבוטחים פרטיים ועצמאיים
0	35	0	31	0	31	ביטוח קבוצתי
100	10,082	100	10,414	100	9,547	סה"כ

8.2. קרנות פנסיה

2018		2019		2020		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
89	6,464	89	6,758	87	6,486	עמיתים שכירים
11	771	11	834	13	977	עמיתים עצמאיים
100	7,235	100	7,592	100	7,463	סה"כ

8.3 קופות גמל

	2018	2019	2020		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
	76	76	78		1,487 ²³
	24	24	22		416 ²⁴
סה"כ	100	100	100		1,903

8.4 שיעור פדיונות²⁵

בביטוח חיים, שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הסתכם בשנת 2020 בכ-2.5%, לעומת כ-2.3% בשנת 2019 וכ-2.1% בשנת 2018.

בפנסיה²⁶, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת²⁷ הסתכם בשנת 2020 בכ-7.7%, לעומת כ-6.7% בשנת 2019 ו-7.3% בשנת 2018. השינוי בשיעור הפדיונות הושפע גם מהניוד היוצא ובכלל זה מניוד בעקבות הרגולציה בנושא איחוד החשבונות שחל בשנת 2018.

בגמל, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת²⁸ הסתכם בשנת 2020 בכ-15.8%, לעומת כ-13.9% בשנת 2019 וכ-14.3% בשנת 2018.

השינוי בשיעור הפדיונות בשנים 2018-2020 הושפע בעיקרו מהשינויים בניוד היוצא.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

²³ כולל קופה לדמי מחלה ומקפת תקציבית בסכומים שאינם מהותיים בכל אחת מהשנים.

²⁴ כולל קופ"ג להשקעה וחיסכון לכל ילד.

²⁵ שיעור פדיונות, כולל ניוד יוצא.

²⁶ הנתונים מתייחסים לקרנות פנסיה חדשות.

²⁷ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

²⁸ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

תחום ב' - ביטוח בריאות

9. מוצרים ושירותים עיקריים

9.1. תיאור כללי של תחום הפעילות

תחום ביטוח בריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בו תקופת הביטוח עולה על שנה.

תחום ביטוח הבריאות הינו תחום מתפתח וצומח המאופיין בהסדרה רגולטורית ענפה ורחבה. הביקוש וההיצע בתחום מושפעים, בין היתר, ממדיניות הממשלה בתחום הבריאות, ובכלל זה הרחבה או צמצום של סל הבריאות והשירותים הנוספים הניתנים במסגרת השב"ן, מעלייה ברמת החיים ותוחלת החיים, ומהתפתחויות טכנולוגיות בתחום הרפואה המאפשרות שימוש בתרופות ובטיפולים רפואיים מתקדמים.

9.2. מאפיינים עיקריים של התחום

ביטוחי הבריאות מיועדים לשפות או לפצות את המבוטח במקרים של פגיעה בבריאותו של המבוטח כתוצאה ממחלה או תאונה.

הכיסויים הביטוחיים בתחום זה המוצעים על-ידי חברות הביטוח נחלקים בעיקר לשכבות הבאות:

ביטוח תחליפי (תחליף לשירותים הניתנים בסל הבריאות²⁹/השב"ן³⁰), ביטוח משלים (מעבר לסל הבריאות ו/או השב"ן), ביטוח מוסף (ביטוח שאינו כלול בסל הבריאות ו/או השב"ן).

הכיסויים הביטוחיים מוצעים בדרך כלל כפוליסה עצמאית נפרדת, או כרכיב ביטוחי הנלווה לפוליסה אחרת, או באמצעות חבילת כיסויים המאגדת מספר כיסויים ביטוחיים.

פרמיות הביטוח הינן פרמיות קבועות או פרמיות המשתנות במהלך תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח.

ביטוחי הבריאות מוצעים הן כפוליסה אישית למבוטח ("ביטוח פרט") והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי ("ביטוח קבוצתי").

ביטוחי פרט - בדרך כלל, הינם תכניות ביטוח המוצעות לתקופות ארוכות (למשך כל חי המבוטח או גיל קבוע שנקבע מראש), גם אם חל שינוי במצבו הבריאותי של המבוטח במהלך תקופה זו. החל מפברואר 2016 הוחלו על מרבית סוגי תכניות ביטוח הבריאות ששווקו ממועד זה הוראות לפיהן תקופת הביטוח תהא מתחדשת מדי שנתיים. אולם, תכניות הביטוח הינן בדרך כלל לתקופות ארוכות, וחלקן מאופיינות בצבירת רזרבות ניכרות במהלך תקופות אלו. שינויים בהנחות ובתחזיות האקטואריות ביחס לסיכון העתידי, כגון שיעורי תחלואה, התפתחות תוחלת החיים והתפתחות תוחלת התביעה ועוד, עשויים להביא לשינויים מהותיים בסכומי ההפרשות. עקב המשקל הניכר של גובה הרזרבות כאמור, ההכנסות מההשקעות העומדות כנגד העתודות הביטוחיות בתחום זה משפיעות באופן מהותי על רווחיות התחום.

לאור העובדה שמרבית תכניות הביטוח הינן לתקופות ארוכות, ניתנה לחברות הביטוח האפשרות, במסגרת פוליסת הביטוח, לשנות את טבלת הפרמיות למבוטחים קיימים, בכפוף לקבלת אישור של הממונה. לעניין הפוליסות המשוקקות החל מפברואר 2016 ומנגנון עדכון המחירים והכיסויים המאפיין אותם, קיים חוסר ודאות לאורך הזמן באשר לקבלת אישור לעדכון תעריפם מהממונה והשפעתם על רווחיות המוצר.

ביטוחים קבוצתיים - תנאי ההסכמים לביטוח קבוצתי נקבעים במשא ומתן בין המבטח לבין הגוף המייצג את הקבוצה וחלים על כל הפרטים הנכללים בקבוצה. ההסכמים נחתמים לתקופות ידועות מראש של מספר שנים. הפרמיות כוללות לעיתים מנגנון התאמת פרמיה לאורך תקופת הביטוח, גביית הפרמיות בביטוח הקבוצתי בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה. לעיתים תנאי הפוליסה הקבוצתית רחבים יותר מתנאי פוליסת הפרט. בעזוב המבוטח את הקבוצה, בדרך כלל קיימת חובה להציע למבוטח זכות להמשיך בפוליסת פרט דומה בהתאם לתנאים שנקבעו בהסדרים התחיקתיים.

9.3. שינויים עיקריים

להלן יפורטו השינויים המשמעותיים שאירעו בתחום בשנת הדוח:

9.3.1. השפעת הנחות אקטואריות שונות בתחומי הפעילות השונים של החברה

התחזיות וההנחות אשר על בסיסן מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות מבוססות, בין היתר על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ובהנחה כי תביעות העבר (אשר נבחנו במחקרים), ייצגו את

²⁹ סל הבריאות הבסיסי הניתן לכל תושב במדינת ישראל מכוח חוק בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 ("חוק הבריאות").

³⁰ שירותי בריאות נוספים משלמים בקופות החולים (מרחיבים/תחליפיים לסל הבריאות).

העתידי לקרות ("התחזיות וההנחות האקטואריות של החברה"). נתוני העבר עשויים לא לשקף בהכרח את התוצאות העתידיות, והתחזיות וההנחות האקטואריות של החברה מתבססות לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה, שלא בהכרח יתממשו, או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לתחזיות וההנחות האקטואריות של החברה. יצוין כי הערכות אקטואריות, לרבות עדכון, עשויות להשפיע על הנתונים הכספיים של החברה, לרבות על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, ולא מן נמנע כי אף באופן מהותי.

בביטוח סיעודי בתקופה המדווחת, קטנה ההפרשה ל-LAT בסך של כ-34 מיליון ש"ח לפני מס, לפירוט ראה באור 36.ב.3.ב. סעיפים (4) ו-(5) בדוחות הכספיים וסעיף 2.4.2 לעיל.

9.3.2 חוזר ביטוח תאונות אישיות

בחודש יוני 2020 פרסם תיקון לחוזר המאוחד בעניין ביטוח תאונות אישיות (להלן בסעיף זה: "החוזר"). מטרת החוזר הינה הבטחת הליך מכירה הוגן לצד הוראות לניסוח תכנית ביטוח שיבטיחו כיסוי ראוי בקרות מקרה הביטוח, וזאת בשים לב לממצאים שעלו מביקורות שערך הממונה ופניות ציבור בעניין. במסגרת החוזר, נקבע בין היתר: (1) רובד בסיסי הכולל כיסויי מוות, נכות צמיתה, אשפוז, שברים, כוויות וימי החלמה; (2) ככל שהתגלה אגב הליך צירוף לביטוח תאונות אישיות כי קיים ברשות המועמד לביטוח ביטוח חיים - סיכון בלבד ו/או ביטוח נכות מתאונה, לא תכלול תכנית ביטוח תאונות אישיות כיסוי מוות ו/או נכות צמיתה (לפי העניין), אלא אם אישר המועמד לביטוח כי הוא מעוניין בכיסוי כאמור אחרי שהובהר לו על ידי חברת הביטוח שקיים ברשותו כיסוי ביטוח חיים - סיכון בלבד ו/או נכות מתאונה (לפי העניין); (3) הגדרת "תאונה" תורחב; (4) ככלל, תקופת הביטוח תהא לשנתיים ותחודש בהסכמת המבוטח; (5) מכירת ביטוח תאונות אישיות תיעשה בנפרד ממכירת פוליסות אחרות ותוך הצגת נתונים בדבר פוליסות תאונות אישיות הקיימות ברשות המועמד לביטוח; (6) קביעת הוראות ייחודיות ליישוב תביעות נכות צמיתה מתאונה בפוליסות תאונות אישיות; (7) פעולות הצירוף יבוצעו אל מול המועמד לביטוח במישרין על ידי חברת ביטוח או על ידי בעל רישיון.

בחודש יוני 2020 פרסם הממונה תיקון לחוזר חידוש חוזה ביטוח (להלן בסעיף זה: "התיקון"). מטרת התיקון היא להחיל את החוזר (כהגדרתו לעיל) על פוליסות תאונות אישיות בעלות תקופת ביטוח בת שנתיים לכל היותר (בהתאם לאמור בחוזר). בהתאם לתיקון, חוזר חידוש חוזה ביטוח יחול על ביטוח תאונות אישיות מסוג פרט, למעט ביטוח מוות ונכות מתאונה, המשוקים כהרחבה לביטוח חיים-סיכון בלבד.

בחודש ינואר 2021, פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר אשר בהתאם אליו, כניסתו לתוקף של החוזר תידחה מיום 1 בפברואר 2021 ליום 1 במאי 2021.

להשלמת התמונה יוסבר כי פוליסות ביטוח תאונות אישיות בעלות תקופת ביטוח בת שנה לכל היותר משווקות כפוליסות ביטוח כללי, ואילו פוליסות ביטוח תאונות אישיות בעלות תקופת ביטוח בת שנה ויותר, משווקות כפוליסות ביטוח בריאות.

נכון למועד הדוח ובהתאם להוראות הממונה, החברה ממשיכה לשווק ביטוחי תאונות אישיות לתקופה העולה על שנה במסגרת פוליסות ביטוח בריאות. מנגד, החל מיום 1 בפברואר 2021 החברה חדלה ביזמתה לשווק ביטוחי תאונות אישיות לתקופה בת שנה לכל היותר במסגרת פוליסות ביטוח כללי, הצפויות להיות כפופות לחוזר.

החברה צופה כי עדכון המוצר למתכונת מתחדשת ואיסור על מכירות על ידי מי שאינו בעל רישיון יביאו לקיטון במכירות מוצר זה. החברה אינה צופה כי החוזר יגרום להשפעה מהותית על כלל פעילותה בתחום ביטוח הבריאות.

9.3.3 שימוש בשאלות חיתום הקשורות לנגיף הקורונה - עדכון

בחודש אוקטובר 2020 ובהמשך למכתב שנשלח במרס 2020, שלח הממונה מכתב לגופים המוסדיים בו ציין שחברת ביטוח רשאית להוסיף להצהרת בריאות עליה מתבקש לחתום מועמד לביטוח, שאלות הנוגעות לנגיף הקורונה והכל בהתאם להוראות הדין, ובכפוף לכך שהשאלות האמורות תהיינה הוגנות, לא תיצורנה אפליה פסולה בין מבוטחים ולא תמנענה נגישות לביטוח לאוכלוסיות רחבות. כמו כן, המכתב כלל דוגמאות לשאלות ראויים ושאינן ראויים.

בהמשך לאמור במכתב, החברה פנתה לממונה לצורך הוספת שאלות חיתום ייעודיות בנושא נגיף הקורונה ונכון למועד הדוח היא ממתינה לאישורו הסופי.

9.3.4 מחקר רשות התחרות בנושא שוק ביטוחי הבריאות והתמריצים הניתנים לסוכנים

בחודש דצמבר 2020 פרסמה רשות התחרות לשימוע הציבור את ממצאי המחקר שערכה בנושא שוק ביטוחי הבריאות, לפיו סוכני הביטוח פועלים בהתאם לתמריצים הנקבעים על ידי חברות הביטוח - ולא בהכרח לטובת המבוטחים. ממצאי רשות התחרות מעלים כי לתמריצים שנותנות חברות הביטוח לסוכנים ישנה השפעה משמעותית על המוצרים שהם מוכרים ללא קשר לשאלה מה טובת הלקוח. בהתאם לממצאים נוספים, קיימת תופעת כפל ביטוח בשוק. לאור הממצאים, רשות התחרות ממליצה לבצע שינויים באופן תגמול הסוכנים על מנת להבטיח מתן יעוץ המשרת את טובת המבוטחים, כגון: איסור תשלומים מחברת הביטוח לסוכנים ושינוי מודל תגמול הסוכן כך שיתבסס על פרמטרים נוספים

מלבד גובה דמי פרמיה בלבד. בנוסף, רשות התחרות ממליצה לקדם צעדים להגברת שקיפות ויצירת מוצרים קלים יותר להבנה, על מנת לאפשר ללקוחות לתמחר בצורה קלה יותר את מוצרי הביטוח ולהקל עליהם את ההשוואה בתהליך רכישת מוצרי ביטוח באמצעות סוכנים.

נכון למועד הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך את השלכותיו העתידיות של המחקר על פעילותה.

9.3.5. חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 11) התשפ"א 2020 - הארכת תקופת ההתיישנות

בחודש נובמבר 2020 פורסם תיקון לחוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 11), התשפ"א-2020 (להלן בסעיף זה: "התיקון"). במסגרת התיקון נקבע כי תקופת ההתיישנות בביטוחי חיים, מחלות, אשפוז וסיעודי תוארך לתקופה של חמש שנים, חלף שלוש שנים כפי שהיה עד כה. בנוסף, נקבעו הוראות שונות להגנת המבוטחים ו/או מוטבים, בעניין הודעות החברה המבטחת אודות תקופת ההתיישנות למבוטחים בעקבות הודעה על קרות מקרה ביטוח.

להערכת החברה, לחוק האמור, עלולה להיות השפעה על עלויות התביעות של החברה, אך בשלב מקדמי זה טרם ניתן להעריך את השפעת התיקון על תוצאות החברה.

המידע הכלול בסעיף 9.3 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע להסדרים רגולטוריים בתחום, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

9.4. תיאור הכיסויים הביטוחיים/השירותים העיקריים המוצעים על ידי הקבוצה:

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ביטוח הוצאות רפואיות	
ביטוח רפואי מסוג ניתוח*	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בארץ ובחו"ל. בפוליסות המשווקות החל מחודש ינואר 2014 בהתאם להוראות הממונה, לא ניתנת למבוטח אפשרות מתן פיצוי כספי במקרה שבחר לבצע ניתוח במסגרת השב"ן או במסגרת ציבורית. כיסוי לניתוחים בישראל משווק במספר רבדים הכוללים כיסוי לניתוחים בישראל עם השתתפות עצמית, משלים שב"ן וכיסוי "מהשקל הראשון".
	החל מיום 1.2.2016 משווק כיסוי לניתוחים במסגרת פוליסה אחידה לחברות הביטוח במסגרת מסלול "מהשקל הראשון" או משלים שב"ן והחל מיום 1.7.2016, הכיסוי ניתן רק עבור ניתוחים המבוצעים אצל ספקי שירות שבהסדר בלבד.
ביטוח רפואי מסוג השתלות*	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות הכרוכות בהשתלת איברים ו/או טיפולים מיוחדים בחו"ל.
ביטוח מסוג תרופות*	מעניק בעיקרו כיסוי בגין תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות.
ביטוח שיניים	מעניק בעיקרו כיסוי להוצאות בגין טיפולי שיניים בהסתמך על מספר רבדי כיסוי: טיפולים משמרים, טיפולי חניכים, טיפולים משקמים, טיפולי שתלים ואורתודנטיה. נכון למועד הדוח, כיסוי זה משווק על-ידי הקבוצה בביטוח קבוצתי בלבד ולתקופות קצובות.
כתבי שירות	כיסויים שונים הניתנים למבוטחים כגון טיפולי פיזיותרפיה, התייעצות עם פסיכולוגים, טיפול באמצעות רפואה משלימה, ביקור רופא וכן כיסויים אמבולטוריים, כגון התייעצות עם רופאים, בדיקות רפואיות אבחנתיות, סקר ובדיקות לרפואה מונעת.
	כתבי השירות מוצעים כנלווים לכיסוי העיקרי ונמכרים כריידרים המקבילים לתקופת הביטוח של הכיסוי העיקרי. לחברה קיימת אפשרות לבטל את מתן השירות בהתאם להסדרים הקבועים בכתבי השירות הרלבנטיים.
* בתוכנית ביטוח פרט ששווקו עד ליום 1.2.2016, הכיסויים הביטוחיים האמורים הוצעו לכל החיים. תכניות ביטוח פרט שמשווקות לאחר יום 1.2.2016 מתחדשות כל שנתיים ביום 1 ביוני, החל משנת 2018, באופן אוטומטי או בתנאים הקבועים בהסדר התחיקתי הרלוונטי.	

ביטוח מחלות קשות

מחלות קשות כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח תגמולי ביטוח (בעיקר פיצוי כספי להבדיל משיפוי) בקרות אחת מהמחלות הקשות או אירועים רפואיים חמורים, על-פי רשימה קבועה מראש הכלולה בתכנית הביטוח. בתכניות ביטוח ששווקו עד ליום 1.2.2016 הוצע הכיסוי לתקופה קצובה. בתכניות ביטוח המשווקות לאחר יום 1.2.2016, תכניות הביטוח מתחדשות, החל משנת 2018 כל שנתיים ומסתיימות בגיל הקבוע בפוליסה.

ביטוח סיעודי

ביטוח סיעודי כיסוי ביטוחי המעניק תגמולי ביטוח בהיות המבוטח במצב סיעודי בהתאם להגדרה הקבועה לכך בפוליסה ולאחר תקופת המתנה הקבועה בפוליסה. תשלום תגמולי הביטוח הינו לתקופה קצובה או לכל החיים בהתאם לתנאי הפוליסה. בתכניות הביטוח ששווקו עד שנת 2012, הפיצוי החודשי היה צמוד לתיק ההשקעות, בהתאם לתנאים שנקבעו בתכנית. החל משנת 2012, תכנית הביטוח המשווקת מצמידה את סכום הפיצוי החודשי במקרה של מצב סיעודי למדד המחירים לצרכן, בהתאם לתנאי התכנית. בתנאים מסוימים, במקרה של הפסקת תשלום הפרמיה לפני תום תקופת הביטוח, זכאי המבוטח לכיסוי ביטוחי חלקי, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה. בביטוח פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים. החל מיום 13 בנובמבר 2019, הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח סיעודי פרט. הפוליסות ששווקו על ידי החברה עד המועד האמור תיוותרנה בתוקפן והחברה תמשיך לקיים התחייבויותיה בקשר עמן.

ביטוח תאונות אישיות

תאונות אישיות תכנית המעניקה למבוטח תגמולי ביטוח בגין נזק (פיצוי) או הוצאה רפואית (שיפוי) שנגרמו לו כתוצאה מתאונה. הכיסוי הינו רב שנתי וניתן למקרה מוות, כוויות, שברים, מצב סיעודי, אשפוז או נכות, והוצאות רפואיות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מתאונה, ויכול שיכלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה כתוצאה מתאונה. הכיסוי הביטוחי מוצע לתקופה קצובה. לשינויים צפויים במוצר תאונות אישיות, ראה סעיף 9.3.2 לעיל.

ביטוח נסיעות לחו"ל

נסיעות לחו"ל מעניק שיפוי עבור הוצאות הכרוכות באירועים רפואיים שאירעו בחוץ לארץ וכן שיפוי בגין נזקי צד ג', כבודה וביטול נסיעה בהתאם לתנאי הפוליסה. עם פרוץ משבר הקורונה, החברה הפסיקה לשווק פוליסות נסיעות לחו"ל, אך החברה מתכוונת לחזור לשווקן בתקופה הקרובה לאחר תאריך המאזן.

לפירוט בדבר התוצאות לפי סוגי פוליסות בתחום בריאות - ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

10. תחרות

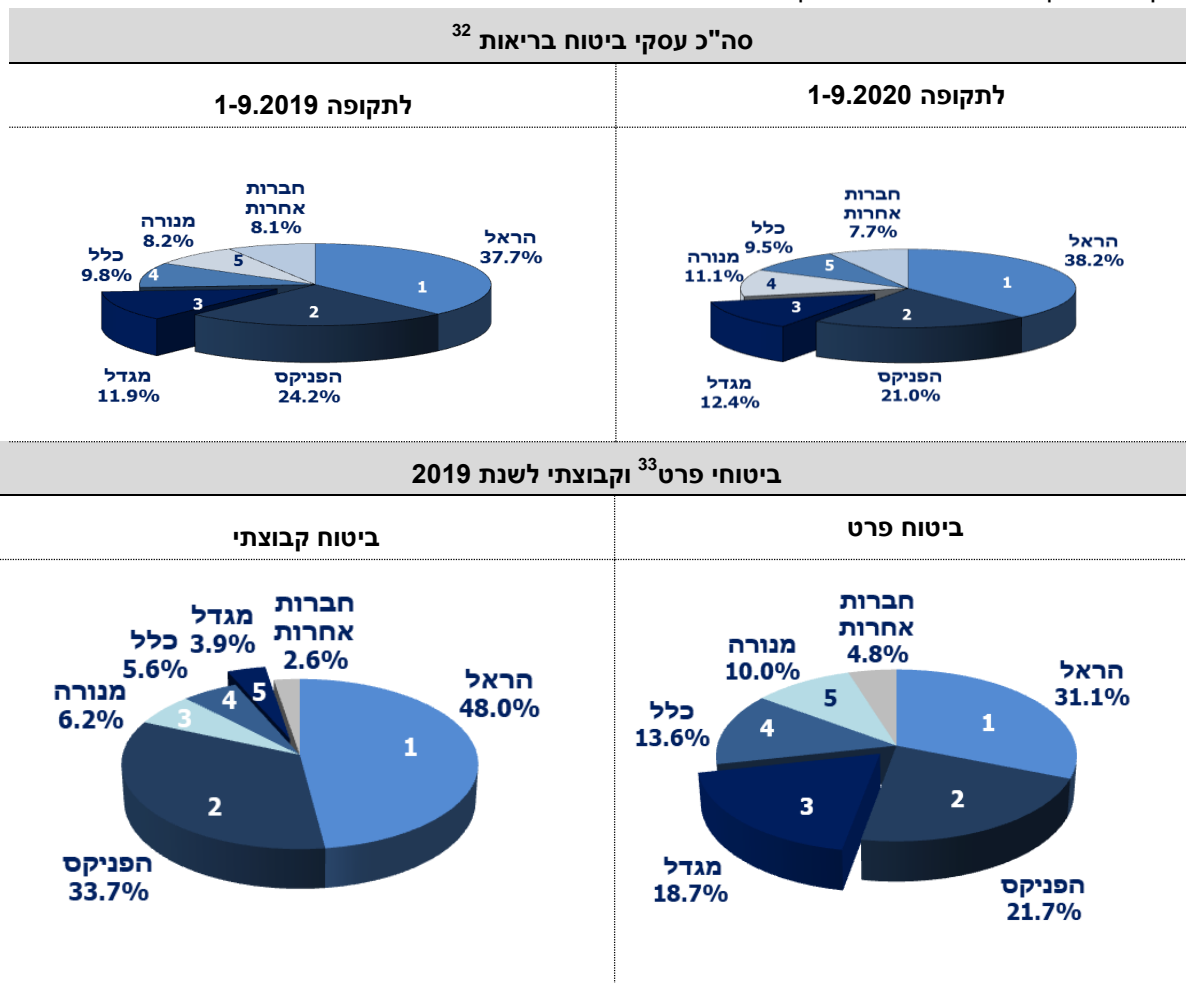
10.1. כללי

המתחרים העיקריים בתחום מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: חברות הביטוח, שמרביתן פועלות בתחום, וכן קופות החולים המציעות חלק מהכיסויים הביטוחיים במסגרת שירותי בריאות נוספים ("שב"ן") שהן מציעות. בתחום קיימת תחרות חריפה בין חברות הביטוח, הנובעת, בין היתר, מריבוי מתחרים ודמיון במוצרים. תחום ביטוחי הבריאות בישראל מרוכז ברובו בידי חמש קבוצות הביטוח הגדולות: קבוצת הראל, קבוצת הפניקס, קבוצת כלל, קבוצת מגדל וקבוצת מנורה, כאשר קבוצת הביטוח הדומיננטית מביניהן הינה קבוצת הראל עם כ-38% מהפרמיות בשוק נכון לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2020. חלקו של הביטוח הקבוצתי מסך כל הפרמיות בתחום היווה כ-43% בשנת 2019³¹. הביטוח הסיעודי הקבוצתי היווה כ-24% מסך הפרמיות בתחום ועיקרו מיוחס לביטוח הסיעודי עבור מבוטחי קופות החולים. חלקה של הקבוצה בשוק ביטוח הבריאות הקבוצתי קטן, ואין לה הסכמים לביטוח סיעודי עם קופות החולים. בהקשר זה יצוין, כי החל מיום 13 בנובמבר 2019, הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח סיעודי פרט.

³¹ מבוסס על הדוח השנתי לשנת 2019 של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

10.2. נתוני שוק

להלן נתחי שוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי במונחי פרמיות:

10.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות בתחום

הקבוצה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיתוגה בשוק ביטוחי הבריאות והשירותים הנלווים להם ותמחור הוגן ונכון למוצריה, תוך מתן דגש על חדשנות בתחום המוצרים ומתן שירות גבוה ומקצועי לסוכני הביטוח ולמבוטחים.

בנוסף, פועלת הקבוצה להרחבת היצע המוצרים והשירותים ושיפור המוצרים הקיימים המוצעים על ידה וכן לשמירה על רמת שירות גבוהה ללקוחות ולסוכנים, תוך יעילות תפעולית אשר נעשית בין היתר באמצעות פיתוח ושימוש בכלים דיגיטליים שיאפשרו מתן שירות פשוט ומהיר, בעת ההצטרפות לביטוח ובמהלך תקופת הביטוח, במיוחד בעת תביעה.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה, בין היתר, באמצעות הכוונת סוכניה לתחום פעילות זה וגיוס סוכנים חדשים המתמחים במוצרי ביטוח הבריאות המעניקים שירות אישי ללקוחות. באמצעות סוכנים אלו, פונה החברה לאוכלוסיות יעד נוספות ומכירת כיסויים נוספים למבוטחים קיימים.

במקביל פועלת החברה לשימור הפוליסות של הלקוחות הקיימים וכן להשתתף במכרזים של קולקטיבים להם פוטנציאל רווחיות נאות. כל זאת, תוך שימת דגש על מדיניות קבלת עסקים, הרחבת בסיס המידע האקטוארי ככלי לניהול סיכונים ולניהול יעיל של התביעות.

³² נתחי השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

³³ נתחי השוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי מבוססים על הדוח השנתי לשנת 2019 של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. ללא ביטוחי נכיות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

11. לקוחות

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח בריאות בשנים 2018-2020:

2018		2019		2020		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
86	1,286	88	1,414	88	1,463	מבוטחים פרטיים
14	201	12	197	12	194	ביטוח קבוצתי
100	1,487	100	1,611	100	1,656	סה"כ

בפוליסות פרט בביטוח סיעודי, שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-2.9%, לעומת כ-3.9% בשנת 2019 וכ-4.5% בשנת 2018.

בפוליסות פרט בביטוח בריאות אחר (שאינו כולל את הביטוח הסיעודי וכולל את תתי הענפים האחרים בפוליסות לתקופה העולה על שנה), שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-13.6%, לעומת כ-12.0% בשנת 2019 ולעומת כ-12.1% בשנת 2018.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח בריאות. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

תחום ג' - ביטוח כללי

12. מוצרים ושירותים עיקריים

12.1. כללי

תחום הביטוח הכללי כולל בתוכו את ענפי ביטוח רכב חובה, רכב רכוש וענפי ביטוח כללי אחרים (ראה פירוט להלן), הכוללים את יתר ענפי הביטוח שהקבוצה עוסקת בהם, למעט ענפי הביטוח הכלולים בתחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המפורטים בסעיף 6 לעיל) ובתחום ביטוח הבריאות (המפורטים בסעיף 9 לעיל), כמפורט להלן:

ביטוח רכב חובה - מתמקד בכיסוי נזקי גוף, אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין (פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970). לפרטים אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב חובה ראה סעיפים 12.3 ו-12.4 להלן.

ביטוח רכב רכוש - מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבטוח ונזקי רכוש שהרכב המבטוח יגרום לצד שלישי. אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב רכוש ראה סעיף 12.3 להלן.

ענפי ביטוח כללי אחרים - מתמקדים בעיקר בביטוחי רכוש וביטוחי חבויות, ומאופיינים בהענקת כיסויים לסיכונים ספציפיים, או "חבילות כיסויים" לדירות, בתי עסק וכו' המשלבות מספר כיסויים ביטוחיים, וכן כולל פוליסות ביטוח תאונות אישיות לזמן קצר (לתקופה של שנה). אודות מאפיינים מיוחדים של ענפי ביטוח כללי אחרים ראה סעיף 12.4 להלן.

12.2. שינויים עיקריים שחלו בתחום בתקופת הדוח

12.2.1. תיקון הריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח בשל נזקי גוף

כאמור בסעיף 12.2.1 בחלק א' לדוח התקופתי של שנת 2019, בחודש אוגוסט 2019 קבע בית המשפט העליון כי ככלל, שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3% וכי יש לתקן בהתאם את תקנות הביטוח הלאומי (היוון), תשל"ח-1973 (בסעיף זה: "**תקנות ההיוון**"). בחודש ספטמבר 2020 וטרם תיקון תקנות ההיוון כאמור, קבע בית המשפט העליון בפסק דין נוסף, אשר בו נדון עניין ריבית ההיוון לענין תביעת שיבוב פרטנית שהוגשה, כי על המוסד לביטוח לאומי ("**המל"ל**") לחשב את תביעת השיבוב מחברת הביטוח לפי שיעור היוון של 3%, באופן היוצר התאמה בין שיעור ההיוון לפיו פוסק בית המשפט את גובה תביעת הנזיקין כולה, שיעור ההיוון לפיו מנוכים סכומי הגמלאות מהניזוק, וזה המשמש לחישוב תביעת השיבוב של המל"ל מחברת הביטוח. בהתאם לפסק הדין האמור, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, הפחיתה החברה הפרשה בסך כ-65 מיליון ש"ח בשייר לפני מס אשר עמדה כנגד תביעות שיבוב של המל"ל כנגד החברה וכן כנגד חלקה של החברה בהתחייבויות הביטוח של התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("**הפול**").

12.2.2. מכתב הממונה בנושא חריגים בתכניות ביטוח הנוגעים לסיכונים הנובעים ממגפת הקורונה

בחודש נובמבר 2020 שלח הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח בנושא חריגים בביטוחי משנה בעקבות מגיפת הקורונה בתחום ביטוח אלמנטרי (בסעיף זה: "**המכתב**"). במסגרת המכתב אשר נשלח לקראת חידוש חוזי ביטוח המשנה של חברות הביטוח, נקבע כי חברת ביטוח המבקשת להנהיג תכנית ביטוח הכוללת חריגים הנוגעים לסיכונים הנובעים ממגיפת הקורונה (בסעיף זה: "**חריג מגיפות**") נדרשת לעמוד בעקרונות כמפורט במכתב וביניהם כי חריג מגיפות יוגבל לחריג בגין נזקי מחלה שהוכרזה כמגיפה עולמית על ידי ארגון הבריאות העולמי, כי חובת ההוכחה לכך שהתקיימו הנסיבות המפורטות בחריג מוטלת על חברת הביטוח ועוד. המכתב מאפשר להוסיף חריגים כאמור, בכפוף לאישור הממונה, לפוליסות בביטוח כללי, אשר תסיר את החשיפה התיאורטית של החברה לתביעות אלו. כמו כן, נקבעה חובת גילוי נאות ייעודית אודות ההחרגות הנ"ל עד ליום 31 בדצמבר 2022 וחובת פירוט של נתונים שונים, המפורטים במכתב, במסגרת הגשת תכנית הביטוח לאישור הממונה.

החברה פועלת בהתאם למכתב האמור. יצוין כי החל מיום 1 בינואר 2021, החריג הוחל בפוליסות הרכוש והחבויות של החברה.

12.2.3. חידוש חוזה ביטוח - הוראת שעה 2020-1-6

בחודש אפריל 2020 פרסם הממונה תיקון לחוזר ביטוח 2014-1-6 שעניינו חידוש חוזה ביטוח-הוראת שעה (בסעיף זה: "**הוראת השעה**"). מטרת התיקונים המובאים במסגרת הוראת השעה היא לאפשר למבטוחים, נוכח משבר הקורונה והשלכותיו, לבצע ניהול סיכונים מושכל ולהשבית כיסויים ביטוחיים וכן לאפשר לחברת הביטוח להאריך את תקופת החידוש מעבר לימים שצוינו בהודעה על תום תקופת הביטוח וזאת במצב בו לא הצליחה ליצור קשר עם המבטוח, על מנת להימנע מחשיפה והיעדר כיסוי.

בין השינויים המובאים במסגרת הוראת השעה נמנים: (1) מתן רשות למבטוח לפנות לחברת הביטוח בבקשה להשבית פוליסות ביטוח באופן מלא או חלקי באמצעות הפחתת סכומי ביטוח; (2) הקטנת גבולות האחריות או השבתת חלק

מסוגי הכיסויים וכן (3) מתן אפשרות לחברות ביטוח לחדש כיסוי ביטוחי למבוטח בטרם קבלת הסכמתו לתקופה, אף לתקופה העולה על 21 הימים המצוינים בחוזר נשוא הוראת השעה ולזו שצוינה בהודעה למבוטח על תום תקופת הביטוח.

נכון למועד הדוח, הוארכה הוראת השעה עד למועד פקיעתן של תקנות סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (הגבלת פעילות במקומות עבודה), תש"ף-2020, או כל חיקוק אחר שיבוא במקומו.

בשנת 2020, בביטוחי רכוש אחר וחבויות חלה ירידה במכירות ובהיקף הכיסוי המשפיעים על גובה הפרמיות עקב עלייה במספר העסקים שנסגרו ו/או נקלעו לקשיים כלכליים וקיטון משמעותי במספר העסקים החדשים שנפתחו. לפירוט ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

12.2.4. חוזר ביטוח תאונות אישיות

בחודש יוני 2020 פרסם תיקון לחוזר המאוחד בעניין ביטוח תאונות אישיות (להלן בסעיף זה: "החוזר"). מטרת החוזר הינה הבטחת הליך מכירה הוגן לצד הוראות לניסוח תכנית ביטוח שיבטיחו כיסוי ראוי בקרות מקרה הביטוח. בחודש יוני 2020 פרסם הממונה תיקון לחוזר (להלן בסעיף זה: "התיקון"). מטרת התיקון היא להחיל את החוזר (כהגדרתו לעיל) על פוליסות תאונות אישיות בעלות תקופת ביטוח בת שנתיים לכל היותר (בהתאם לאמור בחוזר). בהתאם לתיקון, חוזר חידוש חוזה ביטוח יחול על ביטוח תאונות אישיות מסוג פרט, למעט ביטוח מוות ונכות מתאונה, המשווקים כהרחבה לביטוח חיים-סיכון בלבד. בחודש ינואר 2021, פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר אשר בהתאם אליו, כניסתן לתוקף של הוראות החוזר תידחה מיום 1 בפברואר 2021 ליום 1 במאי 2021. לפרטים נוספים בעניין זה ראה סעיף 9.3.2 לעיל.

12.2.5. תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי)

בחודש מרס 2021 פרסם הממונה תיקון לתקנות בעניין תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי שעיקר השינויים שבוצעו בו הינם: הפוליסה התקינה ברכב חובה הותאמה לתיקון בפקודה אשר מבטל את החובה להפיק תעודת ביטוח מקורית אחת ולאפשר למבטחים להפיק תעודת ביטוח דיגיטלית, ובכלל זה לבטל את חובת ההשבה של פוליסה מקורית כתנאי לביטול הפוליסה והשבת דמי ביטוח יחסיים; בוצע תיקון בפוליסה הקובע כי מבטח לא יהיה פטור מחובתו על פי הפוליסה, אם הנהג ברכב נהג בו כשרישיונו לא היה בתוקף, ובלבד שהיה לו רישיון בתוקף כאמור בתקופה הקטנה מעשר שנים קודם למועד קרות תאונת הדרכים, ובלבד שלא היה פסול מלקבל או להחזיק רישיון כאמור מן הטעמים המפורטים בפוליסה; תוקנו התנאים לביטול הפוליסה על ידי בעל הפוליסה; נוספה אפשרות לביצוע השבתה חלקית של רכב וקבלת דמי ביטוח יחסיים כתוצאה מכך. הכיסויים הנובעים מעצם עמידת הרכב יעמדו בעינם בתקופת ההשבתה. תקופת השבתה תהיה לתקופה של 30 יום למצער; התווסף טופס שעניינו תו סוחר המכסה את השימוש ברכב למטרות תו הסוחר.

להערכת החברה לא תהיה לתקנות אלו השפעה מהותית על פעילותה.

12.3. תיאור הכיסויים הביטוחיים העיקריים המוצעים ומאפייניהם הייחודיים

מהות הכיסוי	סוג התכנית
ביטוח רכב	
ביטוח רכב חובה	
<p>המוצר הינו פוליסה לביטוח נזקי גוף כתוצאה מהשימוש ברכב, אשר חובה לרכשו על פי פקודת ביטוח רכב. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב, את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד" ו/או "חוק הפלת"ד"), בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב.</p> <p>הפוליסה הינה פוליסה תקנית שיש להנפיקה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.</p> <p>סכום תגמולי הביטוח איננו מוגבל, למעט ראשי נזק מסוימים כגון "כאב וסבל" המוגבלים בסכום וכן פיצוי בגין אובדן שכר, הכול בהתאם למגבלות הכיסוי כפי שהן קבועות בחוק הפלת"ד. תיקונים לחוק הפלת"ד ו/או פסיקה הנוגעות לפרשנות לחוק האמור משפיעים על היקף הכיסוי.</p> <p>הפוליסות בביטוח חובה מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות סופית של הנזק וסילוק התביעה.</p> <p>עקרונות התעריף נקבעים על סמך הנחיות הממונה המאגדות תחת "החוזר המאוחד"³⁴ ובהתאם לעקרונות אלה נקבעו הפרמטרים שמבטח יוכל לעשות בהם שימוש לצורך קביעת התעריף והנהלים שעל-פיהם על מבטח לנהוג בכל הקשור לאשור דמי הביטוח.</p> <p>בקבוצה מופעל תעריף דיפרנציאלי, המסתמך על חלק מהמשתתפים הרלבנטיים שנבחרו על-ידי הקבוצה כמתאימים ביותר לצורך הערכת הסיכון וקביעת הפרמיה.</p>	<p>מתן כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 ("פקודת ביטוח רכב")</p>
ביטוח רכב רכוש	
<p>המוצר הינו פוליסה לביטוח רכב המעניקה כיסוי לנזק שעלול להיגרם לרכב עצמו או לרכוש של צד ג'. ישנם מספר סוגים של ביטוחי רכב רכוש:</p> <p>(א) ביטוח רכב צד שלישי המעניק רק כיסוי לנזקים שאירעו לרכושו של צד שלישי.</p> <p>(ב) כיסוי מקיף המציע כיסוי גם לנזקים לצד שלישי וגם לנזקים לרכב עצמו, כגון גניבה.</p> <p>(ג) כיסוי מקיף חלקי המחריג נזקי תאונה או גניבה.</p> <p>פוליסות "רכב רכוש" מתחלקות לשתי קבוצות עיקריות על-פי סוגי הרכב:</p> <ul style="list-style-type: none"> ביטוח לרכב פרטי ומסחרי שמשקלו עד 3.5 טון - מעניק כיסויים ביטוחיים בהתאם לתנאי פוליסה תקנית הקבועים בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי ולסיכונים המכוסים (במסגרת הריידרים - כתבי השירות - מוצעים כיסויים שונים הכוללים שבר שמשות, שירותי דרך וגרירה, רכב חלופי וכו'). התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד ומותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים: הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (סוג, דגם וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות ועוד). ביטוח לכלי רכב אחרים שאינם נכללים בסוג הקודם, כגון: משאיות מעל 3.5 טון, אופנועים, מוניות, ציוד כבד, אוטובוסים, ציוד חקלאי וכיו"ב. פוליסות הביטוח לסוגי רכב אלה אינן כפופות לתנאי הפוליסה התקנית. 	<p>ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרם לצד ג'</p>

³⁴ החוזר המאוחד מרכז הוראות של הממונה. ראו <http://mof.gov.il/hon/Information-entities/Pages/Codex.aspx>

מהות הכיסוי

סוג התכנית

ביטוח כללי אחר

ענף זה כולל בעיקרו שני סוגי ביטוח: ביטוחי רכוש, הכוללים כיסוי בגין אובדן או נזק פיזי לרכוש המבוטח, וביטוחי חבויות, הכוללים כיסוי בגין חבות כספית על פי דין של מבוטח כלפי צד ג' בגין נזק לגוף או לרכוש שייגרם לו, כמפורט להלן. כמו כן, כולל ענף זה פוליסות תאונות אישיות לתקופה של שנה.

ביטוחי רכוש

מוצרים אלו מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד אובדן או נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע.

ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש, והם מהווים נדבך בביטוחי דירות, ביטוח בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, ביטוח מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח. הכיסויים הביטוחיים בתחום זה מיועדים ללקוחות פרטיים ועסקיים.

המוצרים המרכזיים בענף ביטוח רכוש הינם כדלקמן:

ביטוחי דירות

כוללים ביטוח למבנה ותכולת דירות מגורים והם מבוססים על ביטוחי הרכוש כמתואר לעיל בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת מגורים (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעסיקים בגין עובדי משק בית).

הפוליסה לביטוח דירה מבוססת על תנאי הפוליסה התקנית לדירות, כפי שנקבעו **בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו 1986**. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות וזאת לגבי היקף הכיסוי המבוטח. הכיסויים המוצעים על ידי הקבוצה כוללים, בין השאר, נזקי מים.

התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי ומותאם לסיכון והוא מבוסס על מאפייני הנכס המבוטח.

כמו כן, במסגרת ביטוחי הדירות הקבוצה מציעה גם פוליסה "**מבנה אגב משכנתא**" שהינה פוליסת מבנה בלבד, בהתאם לפוליסה התקנית, אשר קהל היעד העיקרי הינו לוווי בנקים למשכנתאות.

ביטוח בתי עסק

ביטוח בתי עסק הינו בדרך כלל תכנית ביטוח הכוללת מספר כיסויים (ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות), אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.

ביטוח רכוש, מבנים ותכולות, המשמשים לצרכים עסקיים מפני סיכוני אש וסיכונים גלויים (כיסוי לסיכונים הנמכר ביחד עם הכיסוי מפני סיכוני אש, כגון: כיסוי בפני פריצה, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה גם לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אובדן רווחים וכן ביטוחי חבויות.

החיתום של המוצר מתבצע בעיקרו על בסיס ניתוח הסיכון הספציפי ובביטוח עסקים גדולים, בין היתר, בהתאם לתנאי ביטוח המשנה בגין הסיכון המבוטח.

ביטוחי רכוש אחרים

במסגרת ביטוחי הרכוש האחרים, הקבוצה מציעה כיסויים ביטוחיים נוספים כגון ביטוחים ימיים ואוויריים (כלי שיט, כלי טייס, הובלת מטענים), ביטוח עבודות קבלניות, ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נאמנות וביטוח כל הסיכונים. היקף הפעילות בענפי ביטוח אלה אינו מהותי.

ביטוחי תאונות אישיות (לתקופה של שנה)

ביטוח תאונות אישיות מעניק למבוטח פיצוי בגין נזק שנגרם כתוצאה מתאונה שאירעה לו. הכיסוי ניתן למקרה מוות או נכות כתוצאה מתאונה ויכול שיכלול גם כיסוי לאי כושר זמני לעבודה. במסגרת תחום פעילות ביטוח כללי נכללות פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של שנה (כאשר פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של למעלה משנה נכללות במסגרת תחום ביטוח בריאות).

יצוין כי החברה הפסיקה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט החל מיום 1 בפברואר 2021.

ביטוחי חבויות

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל למשך זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. עם זאת, קצב התפתחות התביעות בענף ארוך יותר והוא עשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל מספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

מהות הכיסוי	סוג התכנית
<p>במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש.</p> <p>בביטוחי החבויות מסוג אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים, הכיסוי הוא על בסיס אירוע (בניגוד לפוליסות על בסיס הגשת תביעה - Claim made), דהיינו, הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח, והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח בכפוף להתיישנות.</p> <p>בביטוחי חבויות מסוג אחריות מקצועית וחבות המוצר ואחריות נושאי משרה, הכיסוי הוא על בסיס הגשת התביעה (Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו בתקופת הביטוח או במועד הרטרואקטיבי המצוין ברשימה, והגשת התביעה צריכה להיות במהלך תקופת הביטוח.</p>	
<p>מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחוב, בגין נזק שגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו.</p> <p>הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו.</p> <p>מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p>	<p>ביטוח אחריות כלפי צד שלישי</p>
<p>מטרתו של מוצר זה, להגן על מעסיק מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו. הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעסיקים), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p>	<p>ביטוח אחריות מעבידים</p>
<p>מוצעים כיסויים ביטוחיים לאחריות מוצר, ביטוח אחריות מקצועית, וביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.</p>	<p>ביטוחי חבויות אחרים</p>

12.4 הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה

12.4.1 הסדר הביטוח השיורי ("הפול")

הואיל וקיימת מצד אחד חובה על בעל רכב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב חובה, אך מצד שני, חברות הביטוח רשאיות לסרב לבטח כלי רכב, בהתאם לשיקול דעתן, בעלי רכב שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות "הפול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב, שהינו תאגיד משותף לחברות הביטוח, אשר אופן הקמתו, דרכי ניהולו והתנהלותו, חובותיו, חלקה של כל חברת ביטוח בהסדר, אופן ההתחשבות של הביטוח המשותף לרבות הסדרים לעניין קביעת התעריף, מוסדרים בתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א 2001. כל חברות הביטוח הפועלות בענף ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול" או ברווחיו, על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה, כפי שנקבע בתום השנה השוטפת. לחלקה של הקבוצה בתוצאות ה"פול" ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

12.4.2 קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות הדרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד"), שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידם לתבוע פיצויים מאת חברות הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג האחראי ביטוח רכב חובה או שהביטוח איננו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה.

חברות הביטוח מחויבות להעביר לקרנית 1% מפרמיה נטו שהן גובות בגין פוליסות ביטוח רכב חובה, ובנוסף, מחויבות להעביר לקופות החולים באמצעות קרנית 9.4% מפרמיה נטו בתוספת דמי פוליסה, זאת בהתאם לכך שהאחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים חלה על קופות החולים.

12.4.3 מתווה סליקה "קל כבד"

במסגרת פעילות רכב חובה מפעיל איגוד חברות הביטוח מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם לחוק הפלת"ד וצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א 2001. הצדדים למערכת הסליקה הם כלל המבטחים וההסדר חל על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב

המבוטחים בפוליסות. מנהל המתווה מוסמך גם לקיים בוררות לגבי מחלוקות בשאלת החבות, הן במישור המשפטי והן במישור העובדתי.

12.4.4. זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי ("מל"ל")

על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי מוקנית למל"ל זכות שיבוב, המאפשרת לו לתבוע את חברות הביטוח, באופן פרטני, בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבוטחיהן.

בהתאם, החל מחודש ינואר 2014, מוטלת על חברת ביטוח חובת דיווח למל"ל בכל מקרה שבו המבטח ניכה או רשא היה לנכות מסכומי הפיצוי את סכומי הגמלה שהמל"ל שילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק ואשר המל"ל זכאי לתבוע מהמבטח. ההוראות מסדירות אף את אופן ומועדי הדיווח. בכל מקרה שהמבטח לא מסר למל"ל את הדיווח תוך התקופה שנקבעה בחוק, תקופת ההתיישנות של תביעת המל"ל בגין זכות השיבוב תחל במועד קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בהם זכאי המבוטח לפיצוי, לפי המוקדם.

ביום 1 בינואר 2016 נכנס לתוקף תיקון נוסף לסעיף 328³⁵ לחוק, במסגרתו נקבעו הוראות ביחס לאופן הדיווח ופרסומו על ידי המל"ל, מועדים להתנהלות בין המל"ל למבטח לאחר הגשת דרישת תשלום על ידי המל"ל, וכן הוראות לעניין תקופת ההתיישנות, אשר תעמוד על 7 שנים ממועד הדיווח או מהמועד בו נודע למל"ל על ההליכים ללא תלות בהפרת חובת הדיווח אך לא יותר מחמש עשרה שנה ממועד התאונה.

תיקון שנערך בחודש מרס 2018, לחוק הביטוח הלאומי, התשנ"ח-1995, במסגרתו הוסף סעיף 328א בדבר העברת סכום שנתי ממבטח למל"ל בעד תאונת דרכים, עתיד לבטל את ההסכם הנ"ל. זאת, עם כניסתן לתוקף של תקנות שיתקין שר האוצר בקשר עם סעיף 328א שלעיל, אשר טיוטה שלהן התפרסמה ביוני 2019 ("הסדר השיבוב החדש"), אשר צפויות לעסוק באופן יישום התיקון האמור על ידי מבטחים, ובכלל זאת לקבוע את הסכום שעל כלל המבטחים להעביר למל"ל מדי שנה לפיצוי, אופן חישובו ואת המועדים להעברתו.

13. תחרות

13.1. כללי

תחום ביטוח כללי מאופיין בתחרות מתמשכת, אשר באה לידי ביטוי בכניסת מתחרים חדשים בעיקר בביטוחי הפרט. בנוסף, הפעילות בתחום מאופיינת בתנודות מחירים מחד ובשינויים בעלות התביעות מאידך. בשוק זה, לרבות בענפי הפרט, קיימת רגישות גבוהה למחיר, וחברות הביטוח מתחרות ביניהן באמצעות מתן הנחות, מבצעים והטבות למבוטחים ובשירות המוענק למבוטחים, וכן בשיעורי העמלות שמעניקות החברות לסוכני הביטוח.

בענפי הרכב, כניסת מתחרים חדשים הפועלים באופן דיגיטלי, ישירות מול המבוטחים, ובמקביל הרחבה משמעותית של הפעילות הישירה מצד חברות הביטוח המסורתיות, הביאו להגברה ניכרת של התחרות בענפים אלה ולשחיקה נוספת של התעריפים. כמו כן, מגבלות התנועה והפעילות שהוטלו על ידי המדינה לשם התמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, הביאו לשינוי בטעמי הלקוחות ולגידול משמעותי בביקוש לביטוחי רכב תלויי נסיעה. בנוסף, בביטוחי העסקים הקטנים ניכרת בשנת 2020 תחרות חריפה תוך הורדת מחירים.

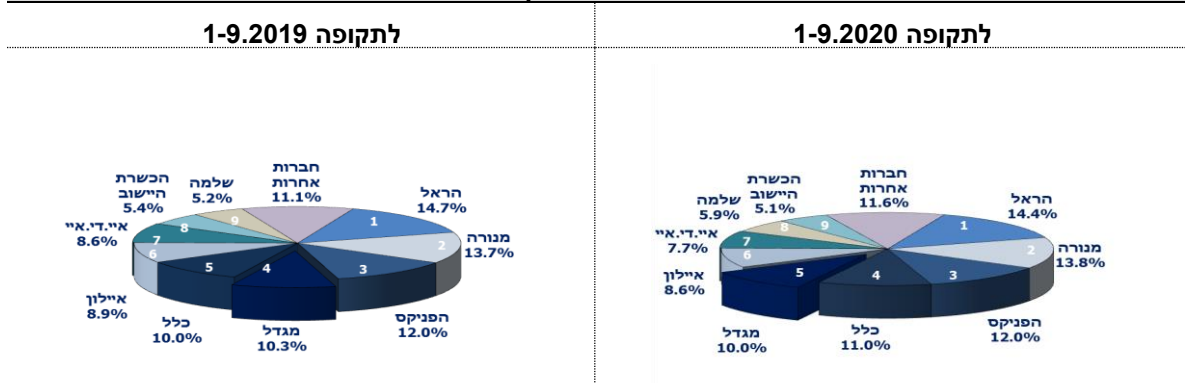
על פי נתוני משרד האוצר³⁶, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020, נרשמה יציבות בהיקף המצרפי של הפרמיות ברוטו בשוק הביטוח הכללי לעומת התקופה המקבילה בשנת 2019. בענפי ביטוח רכב חובה הפרמיות נותרו ברמה דומה לתקופה המקבילה אשתקד, בענפי ביטוח רכב רכוש חלה ירידה של 3%, בביטוחי החבויות חלה עלייה של כ-11% בפרמיות ברוטו בשוק, ובביטוחי הרכוש האחרים (ללא רכב) נרשמה ירידה של כ-1% בשוק.

נתח השוק של הקבוצה, כפי שמשקף מהפרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2020 עומד על שיעור של כ-10.0% ובתקופה זו הקבוצה ממוקמת במקום חמישי בין הגופים הפועלים בתחום, כמפורט להלן. לפירוט בדבר השינוי בפרמיות הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

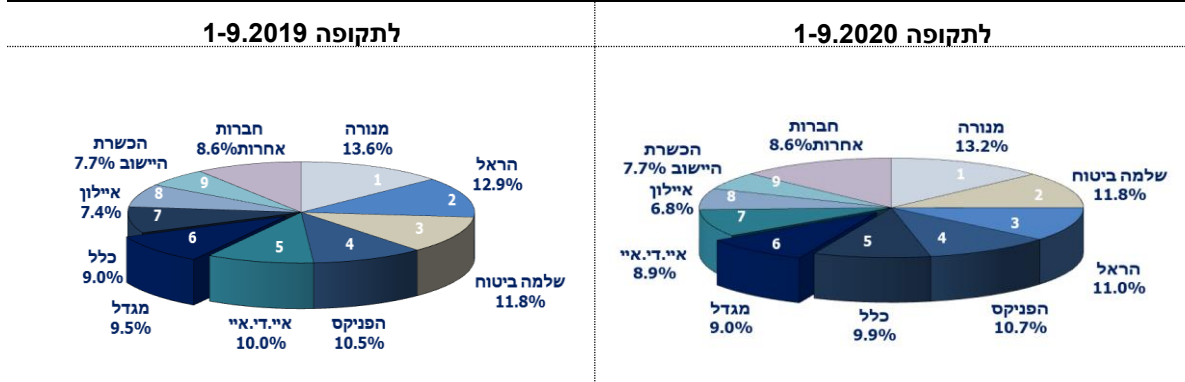
³⁵ במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015.

³⁶ נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

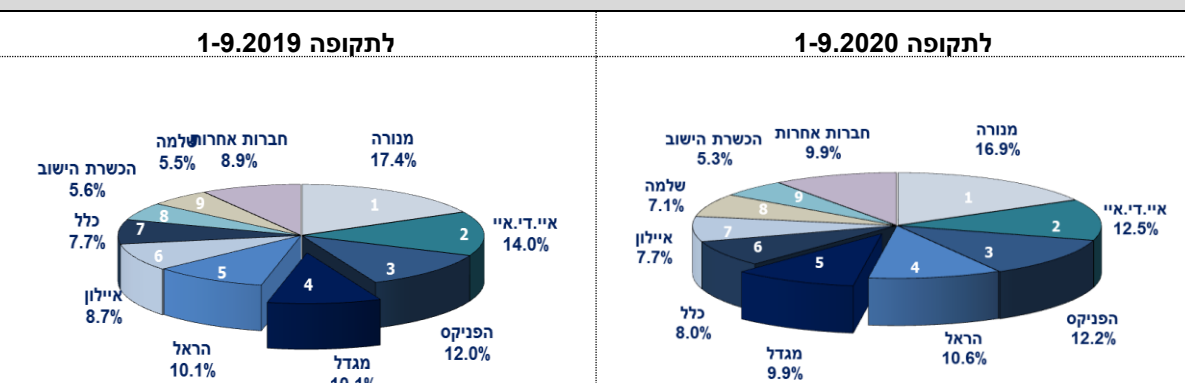
תחום ביטוח כללי בארץ בכללותו

ביטוח רכב חובה

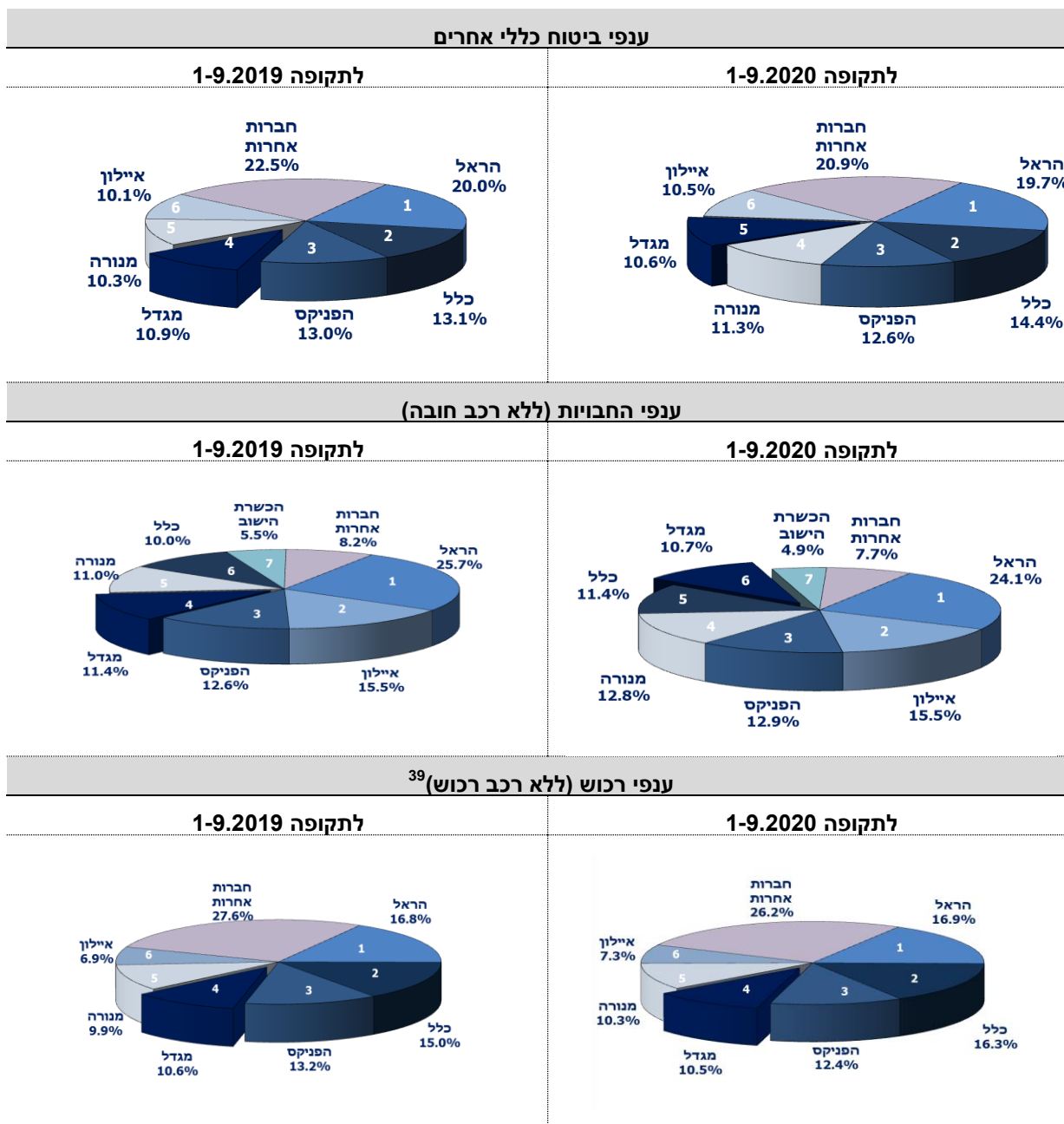

ביטוח רכב רכוש

³⁷ הנתונים המפורטים בסעיף זה מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים"), למעט אם נאמר במפורש אחרת.

³⁸ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2020 הינו כ-1.6%.

13.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

החברה מתמודדת עם התחרות בתחום הביטוח הכללי במספר מישורים:

- (א) ניהול התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים - הקבוצה מנהלת את התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים באופן שמאפשר לה להתחרות על נתחי השוק ופלחי הלקוחות בהם היא מעוניינת, תוך ניתוח הידע המצטבר שברשותה בתחום הביטוח הכללי אשר מאפשר לה להגיב לשינויים בשוק. החברה בוחנת מודלי תמחור חדשים, לרבות שיפור החיתום, התמחור והמודלים האקטואריים.
- (ב) שיפור האמצעים המיועדים להוביל לגידול בהיקפי הפעילות של הקבוצה, ובכלל זאת: שיפור תהליכי שיווק, מכירה ומתן שירות ללקוח על ידי שימוש בכלים טכנולוגיים.
- (ג) יעול תהליכי סילוק התביעות ושיפור השירות לסוכני ומבוטחי החברה בכל הקשור בשירות בתביעות.
- (ד) הנגשת השירות ללקוחות ולסוכנים באמצעים תפעוליים וטכנולוגיים - החברה פועלת לשיפור השירות והנגשתו ללקוחותיה ולסוכנים באמצעות תפעולית, הטמעה ושימוש במערכות מחשוב מתקדמות, לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים לסוכנים אשר נועדו ליעל את עבודתם ולהקל עליה.

³⁹ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה נכון ליום 30.9.2019 הינו כ-6.9%.

14. לקוחות

14.1. התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי

להלן פרטים אודות התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי, לפי פרמיות ברוטו, בשנים 2018-2020 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2018		2019		2020		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
71	1,714	70	1,642	69	1,534	מבטחים פרטיים ולקוחות עסקיים
29	688	30	689	31	703	ביטוח קבוצתי ומפעלים גדולים ⁽¹⁾
100	2,402	100	2,331	100	2,237	סה"כ

(1) כולל ציי רכב וחברות שעיסוקן ברכב.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח כללי. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים. לפרוט חלוקת הפרמיות לפי ענפים במסגרת ביטוח כללי ראה באור 3 בדוחות הכספיים.

14.2. ותק והתמדה של הלקוחות

14.2.1. ביטוח רכב חובה

בשנת 2020, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-69%, לעומת שיעור חידושים של כ-67% בשנת 2019 וכ-68% בשנת 2018.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב חובה, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2018-2020:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2018	2019	2020
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	32%	29%	31%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	22%	22%	15%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	20%	23%	15%
למעלה משלוש שנות ותק	26%	26%	39%
סה"כ	100%	100%	100%

14.2.2. ביטוח רכב רכוש

בשנת 2020, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-73%, לעומת כ-70% בשנים 2019 וכ-74% בשנת 2018.

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוח רכב רכוש, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2018-2020:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2018	2019	2020
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)	27%	23%	27%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	23%	21%	15%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	23%	26%	14%
למעלה משלוש שנות ותק	27%	30%	44%
סה"כ	100%	100%	100%

14.2.3. פלח לקוחות משותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש

(א) בשנת 2020, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב חובה ולענף רכב רכוש הינו כ-82% מהמבטחים בענף רכב חובה, לעומת כ-78% בשנת 2019 וכ-77% בשנת 2018.

(ב) בשנת 2020, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב רכוש ולענף רכב חובה הינו כ-94% מהמבטחים בענף רכב רכוש, לעומת כ-93% בשנים 2019 ו-2018.

14.2.4. ביטוח דירות

בשנת 2020, שיעור החידושים בענף ביטוחי הדירות⁴⁰ במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת הסתכם בכ-93%, לעומת כ-94% בשנת 2019 וכ-93% בשנת 2018.

להלן פרטים אודות התפלגות ותק לקוחות בביטוחי דירות⁴¹ במונחי מחזור פרמיות לשנים 2018-2020 באחוזים:

2018	2019	2020	מספר שנות ביטוח (שנות ותק)
15%	15%	11%	שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק)
12%	12%	13%	שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)
12%	11%	11%	שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)
61%	62%	65%	למעלה משלוש שנות ותק
100%	100%	100%	סה"כ

⁴⁰ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

⁴¹ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין

חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

15. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה**15.1. רגולציה ופיקוח - כללי**

פעילות הקבוצה בתחומים השונים כפופה לרגולציה ענפה ופיקוח הדוק על ידי רשויות פיקוח שונות, כדלקמן:

פעילויות הביטוח, פנסיה וגמל

פעילות הביטוח, הפנסיה והגמל בקבוצה, באמצעות החברה וחברות הבת שלה, נתונה לפיקוח הממונה, שבמסגרת סמכויותיו על פי החוקים השונים, מוסמך להוציא הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחו.

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח, לרבות בתיווך בביטוח, מחייב קבלת רישיון, וחוק הפיקוח קובע הוראות לעניין רישוי מבטחים וסוכני ביטוח לרבות סמכות לבטל רישיונות. החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח מחייבת קבלת היתרים, וחוק הפיקוח כולל הוראות הנוגעות לקבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה כאמור. פעילות הקבוצה בתחום הפנסיה מחייבת קבלת רישיון מבטח וכן קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. פעילות הקבוצה בתחום הגמל מחייבת אף היא קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. לפירוט בעניין רישיונות והיתרים כאמור, ראה סעיף 16.1.1 להלן.

ההוראות הרגולטוריות המתוארות להלן מחולקות לסעיפי משנה בהתאם לתחומי הפעילות של החברה כפי שמופיעים בחלק ב' לדוח זה. הוראות רגולטוריות אשר הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחומי הפעילות בחלק ב' לדוח זה, יוזכרו בתמצית במסגרת סעיף זה תוך הפניה לפירוט האמור במסגרת תחום הפעילות עצמו, אשר כולל גם את ההשלכות הצפויות על החברה, לפי העניין. הוראות רגולטוריות אשר רלוונטיות למספר תחומי פעילות ו/או אשר לא הובאו בפירוט במסגרת תיאור תחום פעילות ספציפי כאמור, יתוארו בהרחבה במסגרת סעיף זה להלן.

יודגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן, בראיית החברה.

15.2. הכרעות עקרוניות בתלונות, עריכת ביקורות, דרישות נתונים, עיצומים כספיים

כנגד הקבוצה, כמו גם כנגד קבוצות ביטוח אחרות, מוגשות, מעת לעת, תלונות, חלקן מועברות לממונה. הכרעות הממונה בתלונות אלו ניתנות לעיתים רחוקות, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצות מבוטחים.

במסגרת סמכויות הפיקוח עורך הממונה, מעת לעת, ביקורות ובדיקות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה. במסגרת זו, בין היתר, מתקבלות דרישות ו/או הנחיות ביחס לטיפול הקבוצה במוצרים השונים לרבות הנחיות לתיקון פעולות שונות ובמקרים חריגים מחייבת ביצוע החזרים כספיים למבוטחים.

לפירוט ראה באור 38 ו.1 בדוחות הכספיים.

15.3. פעילות הקבוצה בכללותה

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות (לרבות טיטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המתייחסות לפעילויות הקבוצה בכללותה.

15.3.1. תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

ביום 15 באוקטובר 2020, פרסם הממונה את תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 (בסעיף זה: "החוזר"). חוזר זה מטמיע את חוזר סולבנסי בהוראות החוזר המאוחד, וכולל עדכונים בהוראות הנוגעות לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח אשר מטרתם הינה התאמה להוראות העדכניות של הדיקטיבה האירופית בנושא משטר כושר פירעון (EC/2009/138) ("הדיקטיבה"), ובכללן, עדכון לפיו תתאפשר פריסה של הגידול בעתודות בגין מוצרי ביטוח ארוכי טווח אשר נמכרו בעבר עד שנת 2032. בנוסף, מאז כניסתן לתוקף של הדיקטיבה וההוראות הנלוות לה, נערכו בהן שינויים מעת לעת. הוראות החוזר עודכנו על בסיס שינויים אלה, ככל שהם רלוונטיים לשוק המקומי. לפרטים נוספים ראה דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2019 אשר פורסם באתר האינטרנט של החברה.

15.3.2. עדכון הוראות לעניין דין וחשבון לציבור- גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי - חוזר 2020-1-17

ביום 15 באוקטובר 2020, פרסם הממונה עדכון הוראות החוזר המאוחד לעניין "דין וחשבון לציבור" – גילוי אודות יחס כושר פירעון כלכלי (בסעיף זה: "העדכון"). במסגרת העדכון, עודכן מבנה הגילוי בדוח הדיקטוריון ובדוח יחס כושר פירעון כלכלי כך שיינתן גילוי לעניין יחס כושר הפירעון הכלכלי הכולל את יישום הוראות המעבר שנקבעו לתקופת הפריסה. לפרטים נוספים אודות חוזר הסולבנסי ראו סעיף 3.2 בדוח הדיקטוריון של החברה.

ביום 14 במרס 2021 שלח הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח בעניין דיווח ופרסום יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 30 ביוני 2021 אשר במסגרתו, בין היתר, נדחה מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2020 ליום 30 ביוני 2021 וכן נקבע כי חברת ביטוח רשאית לא לפרסם לציבור דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2021.

15.3.3 תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק ניהול נכסי השקעה- השאלת ניירות ערך ושיתופי פעולה עם קרן קשורה

בחודש ינואר 2021 פרסם הממונה שתי טיוטות לתיקון פרק ניהול נכסי השקעה. להלן פירוט ההוראות:

השאלת ניירות ערך - מטרת התיקון המוצע בטייטה הינו לאפשר לגופים המוסדיים להשתמש במערך השאלת ניירות הערך שהוקם על ידי הבורסה בחודש נובמבר 2020, חלף השאלת ניירות ערך באמצעות מנגנון בין בנקאי ו/או חוץ בנקאי. כמו כן, הוצעו תיקונים בנוגע לפרמטרים שיבחנו במסגרת האנליזה המוטלת על הגופים מוסדיים טרם ביצוע השאלת נייר ערך.

בנושא שיתופי פעולה עם קרן קשורה - מטרת התיקון המוצע בטייטה הינה להגדיר ולהתוות תנאים לשיתוף פעולה בין גוף מוסדי לבין קרן השקעה אשר נמצאת בשליטה ישירה של הגוף המוסדי עצמו, או בשליטה ישירה של תאגיד המחזיק יותר מ-50% בגוף המוסדי ואשר יותר מ-10% מכלל נכסיו הם אמצעי שליטה בגוף המוסדי ("הקרן הקשורה"), באופן שיבטיח את ענייני החוסכים לצד הענקת יתרונות גלומים במהלך כזה. בטייטה מוצעות הוראות שונות להסדרת אופן שיתוף הפעולה בין המשקיע המוסדי לקרן הקשורה תוך מזעור, ככל האפשר, של חשש לניגודי עניינים ובכלל זה: (א) הגבלת שיתוף הפעולה לנכסים לא סחירים בהם ישקיע המשקיע המוסדי; (ב) אישור ועדת ההשקעות מראש, מדי שנה ו-(ג) בחינת מנגנון הקצאת העלויות על ידי ר"ח חיצוני או מבקר הפנים של הגוף המוסדי.

15.3.4 פרסום טיוטת תקנות השקעה להערות הציבור

בחודש פברואר 2021 פרסם הממונה טיוטת תיקון לתקנות כללי ההשקעה (כהגדרתן בסעיף 15.4.3 להלן). בנוסף, לאור סביבת הריבית הנמוכה, מוצע בטייטה לאפשר גמישות השקעה רבה יותר לקרנות ותיקות בניהול נכסים, להרחיב את סוגי ההשקעות המותרים לקרנות הוותיקות ואת שיעורי ההשקעה בהם.

כן הוצעו בטייטה מספר תיקונים שמטרתם הסרת חסמי השקעה בבחינת השקעות פוטנציאליות בתשתיות בישראל והגברת הגמישות של גופים מוסדיים בהרכבת תיק השקעות שיוכל להשיא תוחלת תשואה גבוהה יותר עבור החוסכים. במסגרת זו הוצע להתיר השקעה בשיעורים גבוהים יותר מהמגבלה הקבועה היום בתקנות (לפיה קבוצת משקיעים רשאית להחזיק רק עד 20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד) ולאפשר לכלל המשקיעים המוסדיים באותה קבוצה, באמצעות כספי החוסכים בלבד, רכישה בהנפקה של 29% נוספים, ובלבד שאחזקותיהם אינן מקנות להם שליטה בתאגיד וההשקעה הינה בתאגיד שפעילותו הקמה ופיתוח של פרויקט ייעודי בתחום תשתיות בישראל או בתאגידים שמטרתם גיוס הון לפרויקטים בתחום התשתיות בישראל. לעניין זה הוצע להגביל את היקף ההשקעות מסוג זה עד לשיעור של 4 אחוזים מהשווי המשוערך של נכסי משקיע מוסדי.

בנוגע להשקעה בתאגידים שמטרתם שיפור יכולת ההתמודדות עם השפעות שינויי האקלים והפחתתם, אשר מדינת ישראל השקיעה בהם או שהיא ערבה להם או מתמצצת השקעה בהם - מוצע כי ניתן יהיה להחזיק עד אחוז אחד נוסף מהשווי המשוערך של נכסי המשקיע המוסדי כאמור (מעבר ל-4%).

התיקונים כוללים התאמה לרפורמה בשוק תעודות הסל והפיכתן לקרנות סל וקביעת הוראות בקשר עם אגרות חוב היברידיות.

15.3.5 תיקון לחוזר צירוף לביטוח

ביום 8 בדצמבר 2020 פרסם הממונה תיקון לחוזר צירוף לביטוח (בפסקה זו: "החוזר"), אשר נכנס לתוקפו ביום 1 במרס 2021. מטרת התיקונים הכלולים בתיקון הינה הגברת שקיפות והוגנות בהליך צירוף לביטוח ומתן אפשרות למועמדים לביטוח לקבל החלטה מושכלת המתאימה ביותר לצרכיהם.

במסגרת החוזר מוצע, בין היתר, להטיל הוראות המחייבות את סוכן הביטוח לגלות למועמדים לביטוח, במהלך הליך הצירוף, כי עיקר הכנסותיו של סוכן הביטוח הן מחברות ביטוח מסוימות והוא מציע למבוטח את המוצרים מחברות אלו בלבד, ולא מתוך כלל המוצרים הקיימים בשוק הביטוח. כמו כן, מוצע להטיל על סוכן הביטוח לידע את המועמד לביטוח בדבר מספר החברות המציעות את המוצר הביטוחי בו המועמד מתעניין.

בנוסף, מוצע לאסור את התנית הליך הצירוף לביטוח ואת הליך התאמת הצרכים בכך שהמועמד לביטוח יישאר מבוטח לתקופת ביטוח קצובה או שאינה קצובה, אשר כתוצאה ממנה, ככל שהמבוטח ביקש במהלך תקופת הביטוח לבטל את הפוליסה או לעבור לחברה אחרת, סוכן הביטוח גבה ממנו דמי ביטול.

להערכת החברה לא תהיה להוראות חוזר זה השפעה מהותית על פעילותה.

15.3.6. טיטות תיקון חוזר לעניין אישור נושאי משרה ודיווח על בעלי תפקיד בגופים מוסדיים

בחודש ספטמבר 2020 פרסם הממונה טיטות תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין אישור נושאי משרה ודיווח על בעלי תפקיד בגופים מוסדיים (בפסקה זו "הטייטה"). חוק הפיקוח קובע שהממונה יאשר מינוי של נושא משרה וכן של מספר בעלי תפקידים נוספים בגוף מוסדי. לצד זאת, החוזר קובע את אופן הדיווח ביחס לאותם נושאי משרה ובעלי תפקידים בעת הגשת בקשת אישור מינוי כאמור וכן קובע חובת דיווח לממונה גם על בעלי תפקידים נוספים שאינם טעונים אישור מראש ומסדיר את האופן שבו יש לדווח על מינויים ואת המידע שיש למסור בעניינם.

בטייטה, מוצע להסדיר את אופן הדיווח ומסירת הודעה על מינוי דירקטור לתקופה נוספת, אשר תימסר לממונה לאחר כל אסיפה שנתית שבה מונה דירקטור כאמור. כמו כן, מוצעת בטייטה חובת דיווח, אחת לשלוש שנים, בהתאם לחובת הדיווח הקיימת בעת אישור מינוי לראשונה של כהונה, וזאת כפי שנכתב בדברי ההסבר של הטייטה, על מנת לאפשר לממונה לעקוב אחר שינויים שחלים לגבי כשירותו והתאמתו של דירקטור מדי שנה ולהפעיל את סמכותו מתוקף סעיף 41(יא) לחוק הפיקוח להתנגד למינוי נושאי משרה, ככל שימצא לנכון.

15.3.7. חידוד הערכות סייבר בגופים המוסדיים

בסוף חודש נובמבר 2020 חוותה חברת ביטוח בישראל מתקפת סייבר חמורה, בעקבותיה שלח הממונה מכתב בו הוא מתייחס לצורך בהגברת ההיערכות והערנות בהיבטי הגנת הסייבר בגופים המוסדיים, בין היתר, בהוראת חוזר ביטוח "ניהול סיכונים סייבר בגופים מוסדיים". יצוין כי החברה נקטה, ועדיין נוקטת, במכלול פעולות בהתאם להנחיות הממונה, במישור הטכנולוגי, התהליכי והעסקי.

15.3.8. תקנות סדר הדין האזרחי החדשות

ביום 1 בינואר 2021 נכנסו לתוקף תקנות סדר דין אזרחי חדשות (בסעיף זה: "התקנות"), הכוללות רפורמה ושינויים, אשר יש בהם להשפיע על עורכי דין מייצגים ועל החברה כצד להליכים משפטיים. בין יתר המטרות והשינויים הצפויים בעקבות כניסתן לתוקף של התקנות נמנים: קיצור זירוז וייעול ההליך המשפטי; מתן סמכויות נוספות לשופטים, לרבות היכולת לחייב את בעלי הדין להיפגש לפני קדם משפט; התחשבות באינטרס הציבורי בפסיקות בית המשפט; גילוי טענות הצדדים בשלב מוקדם יחסית תוך צמצום היקפם; מעבר מעדויות וסיכומים בכתב לסיכומים בעל פה; הגבלת היקפם של כתבי טענות; כל בקשה להארכת מועד או שינוי בהיקף כתבי הטענות, תיענה רק בהתקיים טעמים מיוחדים; פסיקת הוצאות רחבה ומקיפה יותר; הגבלת האפשרות להגשת בקשות (מבחינת עיתוי) ואבחנה בין בקשות (מהותיות) לבין פניות (בקשות טכניות) וצורך בעמדת הצד השני מראש; בנוסף הוחלט על בירור בקשות בשלב מקדמי, מתן החלטות תמציתיות, הגדלת עילות למחיקת כתבי טענות ואפשרות להיוודעות חזותית.

להערכת החברה, התקנות עשויות להצריך מהחברה הקצאת משאבים נוספים לצורך גיבוש התייחסות לתביעות המוגשות כנגד החברה בסדרי זמן קצרים וכן עשויות להעלות את סיכון החשיפה בתביעות לאור הצורך בזירוז הליכי מ"מ בכלל התביעות שבטיפול החברה.

15.4. תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות החלות על התחום, וכן הסדרים תחיקתיים (לרבות טיוטות) אשר פורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו.

15.4.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח")

חוק הפיקוח כולל הוראות שעניינן הפיקוח על עסקי הביטוח ובין היתר הוראות בדבר הגבלות על ניהול עסקים, הוראות לעניין משטר תאגידי, אורגנים ובעלי תפקידים במבטח, דינים וחשבונות, סמכויות פיקוח ובירור מנהלי, הוראות לעניין הפרדת עסקי ביטוח חיים מעסקים אחרים של מבטח, הוראות לעניין שמירה על ענייני מבטחים, הוראות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, הוראות המסמיכות את שר האוצר ו/או הממונה על שוק ההון, להתקין תקנות ולהוציא הוראות, על פי הסמכויות שהוגדרו להם, בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על פעילות הביטוח על היבטיהם השונים ועוד. מכוח הסמכויות האמורות, הותקנו תקנות בנושאים שונים וכן מפורסמים מעת לעת על-ידי הממונה הוראות שונות שעניינן הסדרת פעילותם של הגופים המפוקחים על-ידו.

חוק הפיקוח כולל גם הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית, וכן מסמיך את הממונה להשית עיצומים כספיים בסכומים משמעותיים תוך שימוש בסמכויות מנהליות שהחוק מקנה לו.

15.4.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ("חוק קופות הגמל")

החוק מסדיר את דרכי הקמתן של קופות גמל, את סוגי קופות הגמל, אופן ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, ואת מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת. חוק קופות הגמל מחיל חלק מהוראות חוק הפיקוח גם על חברות מנהלות. חוק קופות הגמל כולל הוראות לעניין סמכות הממונה לתת הוראות ניהול תקין בדומה לסמכות הממונה להוציא

הוראות לניהול תקין אצל מבטח והוראות דומות לעניין עיצומים כספיים ועבירות פליליות בדומה לחוק הפיקוח. הוראות החוק מסדירות אף את זכותו של עובד לבחור את סוג המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי ממנו הוא רוצה לרכוש את המוצר שבחר. תכניות ביטוח המוכרות כקופת ביטוח, כפופות אף הן לחלק מהוראות הכלולות בחוק קופות הגמל.

15.4.3. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע"ב-2012 ("תקנות ההשקעה")**

בתקנות ההשקעה שנכנסו לתוקף בחודש יולי 2012 נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, המסדירה את עקרונות ההשקעה בנכסים של הגופים המוסדיים, ומסמיכות את הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים המתייחסים לכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים (נוסטרו), חברה מנהלת, כספי פוליסות משתתפות ברווחים ונכסי קרנות פנסיה וקופות גמל).

בנוסף קבועות בתקנות אלה גם הוראות שעניינן שליטה והחזקת אמצעי שליטה על-ידי מבטח בתאגידים אחרים, ובין היתר, נקבע, כי מבטח לא ישלוט ולא יחזיק יותר מ 20% מאמצעי שליטה אלא בתאגידים שפורטו בתקנות שהם (1) מבטח אחר (2) חברה מנהלת (3) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא החזקת נכסי מקרקעין וניהולם (4) סוכן תאגיד (5) תאגיד שעיסוקו העיקרי הוא ניהול השקעות או העמדת אשראי עבור המבטח ועבור גופים מוסדיים שבשליטתו (6) תאגיד מסוג אחר שעיסוקו העיקרי קשור בפעילותו השוטפת של המבטח. השקעה בסוגי התאגידים המנויים בפסקה (5) ו-(6) לעיל טעונים אישור מראש של הממונה, ונקבעו הוראות לעניין ההון העצמי הנדרש כנגד החזקה בתאגידים האמורים.

15.4.4. **חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 ("חוק חוזה ביטוח")**

החוק מסדיר בעיקר את מערכת היחסים בין המבטח ובין המבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח, וכן קובע הוראות שונות בנושאים העיקריים הבאים: מהות חוזה הביטוח, חובת גילוי ותוצאות אי הגילוי, תקופת הביטוח והתנאים לביטולה או לקיצורה, מעמדם וזכויותיהם של מוטבים, הוראות לעניין תשלומי דמי הביטוח ומועדיהם (לרבות קביעת ריבית מיוחדת על הימנעות מתשלום תגמולי ביטוח שאינם שניים במחלוקת), הוראות לעניין שינויים בסיכון המבוטח, הוראות לעניין אופן תשלומי תגמולי הביטוח (לרבות מועד התיישנות לגביהם) והוראות שונות המיוחדות לסוגי הביטוח השונים כגון ביטוח חיים, ביטוח תאונות מחלה ונכות, ביטוח נזקים, ביטוח חבות וכו'.

15.4.5. **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ("חוק השיווק והייעוץ")**

חוק זה מסדיר שני נושאים מרכזיים:

(א) הוראות שעניינן העיסוק בייעוץ ושיווק של מוצרים פנסיוניים והפיקוח עליהם.

(ב) הוראות שעניינן מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

עיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים - החוק הגדיר שני עיסוקים הדורשים הכשרה ורישוי - ייעוץ פנסיוני ושיווק מוצרים פנסיוניים. האבחנה בין ייעוץ לשיווק מבוססת על קיומה של "זיקה" של בעל הרישוי למוצר שהוא משווק. בחוק קבועות הוראות לעניין חובת הרישוי הן של יועץ פנסיוני והן של משווק פנסיוני, התנאים למתן רישיונות כאמור, חובותיו של בעל הרישוי, איסורים והגבלות החלים על עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני (לרבות הוראות לעניין עיסוק בייעוץ פנסיוני על-ידי תאגיד בנקאי), הוראות לעניין הפיקוח על בעל הרישוי, לרבות סמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבטחים, הוראות הנוגעות למערכת היחסים בין היועץ/הסוכן הפנסיוני ובין הגוף המוסדי שנועדו להשוות הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים גם על משווקים ויועצים פנסיוניים, וכן הוראות המקנות לממונה סמכות להשית עיצומים וסנקציות פליליות.

הסדרת נושא המסלקה הפנסיונית - החוק כולל הוראות שעניינן הסדרת הקמתה והפעלתה של מסלקה פנסיונית, לרבות ההיתרים הנדרשים להקמתה, וכן הוראות שעניינן חובת השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

15.4.6. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012**

התקנות האמורות מהוות חלק מההסדרה הרגולטורית בדמי הניהול של התחום, שנכנסה לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013, וקובעות מודל אחיד לגביית דמי הניהול בשלושת מוצרי החיסכון הפנסיוני (פוליסות ביטוח המוכרות כקופת גמל, קרנות פנסיה וקופות גמל), כך שדמי הניהול נגבים הן מההפקדות והן מהצבירה, וכן קובעות את גובה דמי הניהול המירבי אותו ניתן לגבות ממוצרי החיסכון הפנסיוני.

15.4.7. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) התשס"ח-2008 ("תקנות הניוד")

תקנות אלה מסדירות העברת כספים בין קופות גמל (להלן: "העברת כספים") וכוללות הוראות בנושאים העיקריים הבאים: התנאים והסייגים להעברת כספים, המועדים להעברת הכספים (לרבות מנגנון פיצוי בגין עיכוב בהעברתם), אופן העברת הכספים, העברת האחריות הביטוחית במקרה בו לעמית העובר היה כיסוי ביטוחי לסיכונים נכות או מוות, מניעת תכנוני מס לא לגיטימיים באמצעות העברת כספים ועוד.

15.4.8. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014

בחודש פברואר 2016 נכנסו לתוקף, בצורה הדרגתית, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), המסדירות את אופן זרימת המידע בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיוכן למרכיבי חשבון קופת גמל (מעסיקים, גופים מוסדיים וחברות מתפעלות). נכון למועד הדוח, תקנות התשלומים חלות ביחס לכל המעסיקים, המעסיקים יותר מ-10 עובדים.

יצוין כי במהלך שנת 2019, פורסמו הוראות המעדכנות את אופן יישום תקנות התשלומים, הנוגעות, בין היתר, לתהליך סליקת הכספים, העברת המידע על הפקדת התשלומים והסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין המעסיקים, המצריכות היערכות תפעולית של החברה.

15.4.9. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון) התש"פ-2020

בחודש ספטמבר 2020, פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל) (תיקון), התש"פ-2020 (להלן בפסקה זו: "התקנות"). מטרת התקנות לאפשר לעמיתים שהגיעו לגיל פרישה, לנייד כספים המופקדים בקופת גמל להשקעה שברשותם, לקופת גמל לקצבה על מנת שיוכלו למשוך קצבה מכספים אלו ולמצות את הטבות המס הגלומות בקופת הגמל האמורה. בנוסף, מתירות התקנות ניוד כספים גם לעמיתים שאינם זכאים לקצבת זקנה, מקופת גמל להשקעה אחת, לקופת גמל להשקעה אחרת. העברת כספים מקופת גמל להשקעה, תיעשה למסלול השקעה המיועד למקבלי קצבה בקופה המקבלת, בהתאם לבחירתו של העמית, לשם קבלת קצבה בלבד.

בחודש דצמבר 2020 פורסמה הבהרה לעניין העברת כספים מקופת גמל להשקעה לקופת גמל לקצבה. במסגרת התיקון לתקנות הניוד מספטמבר 2020 ניתנה אפשרות העברת כספים מקופת גמל להשקעה לקופת גמל לקצבה לעמיתים שהגיעו לגיל פרישה. העברת כספים מקופת גמל להשקעה הותנתה בכך שתיעשה למסלול השקעה המיועד למקבלי קצבה בקופה המקבלת, בהתאם לבחירתו של העמית, לשם קבלת קצבה בלבד. מסיבות תפעוליות ייתכן מצב בו הכספים המנוידיים לא ישויכו באופן מיידי למסלול מקבלי קצבה. מטרת ההבהרה להסביר כי ניהול כספים שממועד קבלת הכספים בקופה לקצבה ועד למועד קליטתם במסלול השקעה המיועד למקבלי קצבה שבקופה (להלן - תקופת בנייה) במסלול השקעה ברירת מחדל המותאם לגילו של העמית וזקיפת תשואת המסלול האמור על הכספים, לא תהווה הפרה של התקנות.

יצוין כי בתקופה שחלפה ממועד תחילת התקנות, ההשפעה על היקף הניודים נטו בקופת הגמל להשקעה אשר בנייה החברה הייתה שלילית.

15.4.10. טיוטה שניה של חוזר משיכת כספים מקופת גמל

בחודש דצמבר 2020 פרסם הממונה טיוטה שניה של חוזר משיכת כספים מקופת גמל (להלן בפסקה זו: "הטיוטה"). הטיוטה מבקשת לקבוע הוראות לענין הליך הטיפול בבקשה למשיכת כספים מקופת גמל שלא בדרך של קצבה (בסכום חד פעמי), וזאת במטרה ליצר תהליך פשוט ומסודר לעמית המבקש למשוך כספים), לרבות הגדרת המסמכים הנדרשים לצורך הגשת בקשה למשיכת כספים ואופן הטיפול בבקשה, ולהבטיח בכך את יכולתו לממש את זכויותיו למשיכת הכספים בהליך פשוט, ברור ומהיר ובנוסף להביא ליעילות תפעולית בגופים המוסדיים שתסייע ליצירת הליך משיכה יעיל ומסודר.

החברה לומדת את הטיוטה ותיערך בהתאם להוראות החוזר הסופי.

15.4.11. תיקון פקודת מס הכנסה (הוראת שעה) - משיכת כספים מקרן השתלמות

ביום 29 ביולי 2020 פורסם חוק התכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה), התש"פ-2020 (בפסקה זו: "הוראת השעה"). במסגרת הוראת השעה, נכלל בין היתר, תיקון 253 לפקודת מס הכנסה בקשר עם הנושא שבנדון (בפסקה זו: "התיקון"). מטרת התיקון היא לסייע לעובדים אשר נפלטו משוק העבודה ולעצמאים שנקלעו לקושי כלכלי, ולאפשר להם למשוך כספים מקרן ההשתלמות שלהם בפטור ממס אף על פי שלא הגיעה נקודת הזמן למשיכת הכספים, וזאת בלי לפגוע בוותק של כספי העובד או העצמאי שנותרו בקרן ההשתלמות לאחר המשיכה.

בהתאם לתיקון, עמית בקרן השתלמות יהיה רשאי לבצע משיכה של עד 7,500 ש"ח בחודש בפטור ממס, בתקופה שמיום 10 באוגוסט 2020 ועד ליום 9 בפברואר 2021, בפטור ממס כאמור לעיל, בהתקיים אחד מהתנאים הבאים: (1) העמית או בן זוגו פטור או הוצאו לחל"ת מיום 1 במרס 2020 ועד ליום הגשת בקשת המשיכה; או אם (2) הכנסתו החייבת החודשית של העמית או בן זוגו מיגיעה אישית (כהגדרת המונח בפקודת מס הכנסה) מיום 1 במרס 2020 ועד לחודש לפני שהוגשה הבקשה, פחתה מהכנסה חייבת החודשית הממוצעת של מי מהם בשנת 2019.

יצוין כי להוראת השעה לא הייתה השפעה מהותית על היקף המשיכות מקרנות ההשתלמות אשר בניהול הקבוצה.

15.4.12. שמירה על הסולידריות בדמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני בתקופת משבר הקורונה

בחודש מרס 2021 שלח הממונה למנהלי חברות הביטוח מסמך בדבר שמירה על הסולידריות בדמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני בתקופת משבר הקורונה ובו מציע הממונה כי הגופים המוסדיים יפעלו בסולידריות ולא יעלו את דמי הניהול, בתקופה שבין נובמבר 2020 ועד יוני 2021, ומנגד הממונה יפרסם את רשימת הגופים המוסדיים שניהגו בסולידריות כלפי עמיתים בהתאם להסדר המוצע. החברה הודיעה לממונה על הצטרפותה להסדר המוצע כאמור.

16. חסמי כניסה ויציאה

16.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של הקבוצה קבועים בהוראות הדינים הרלבנטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

16.1.1. רישיונות והיתרים

(א) פעילות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח (לרבות החזקה של חברה מנהלת של קרן פנסיה) מחייב מתן רישיון מבטח לפי חוק הפיקוח ("רישיון מבטח"), החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה ("היתר החזקה"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מאת הממונה ("היתר שליטה").

בין יתר השיקולים למתן רישיון מבטח, סוכן תאגיד, היתר החזקה והיתר שליטה מביא הממונה בחשבון מגוון רחב של שיקולים ובהם, בין היתר, הצגת תכניות הפעולה של המבקש, התאמת נושאי המשרה לתפקידים, האמצעים הכספיים, הניסיון והרקע העסקי של הגורמים המבקשים את הרישיון או ההיתרים, התחרות בשוק ההון לרבות במשק הביטוח ורמת השירות בו, המדיניות הכלכלית של הממשלה, הסדרים לעניין ביטוח משנה, צוות העובדים וכו'. הממונה רשאי לקבוע תנאים ומגבלות בקשר למתן ההיתרים לרבות ביחס לקיום גרעין שליטה קבוע ויציב במבטח, איסור על שעבוד של אמצעי שליטה הנכללים במסגרת שרשרת השליטה במבטח, שמירת מסגרת קבוצת השליטה לרבות קביעת הוראות או מגבלות ביחס למכירה או העברה של אמצעי השליטה לאחר.

בהתאם לחוק קופות הגמל, עיסוק בניהול קופות גמל מחייב מתן רישיון חברה מנהלת, וכן החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת של קופת גמל מותנית בקבלת היתר החזקה ו/או היתר שליטה, לפי העניין. השיקולים שנמנו לעיל לעניין מתן הרישיונות וההיתרים במבטח חלים, בשינויים המחויבים, גם על קופות הגמל. דין קופת גמל לקצבה כדין מבטח.

כמו כן בהתאם לסעיף 32 (ג.1) לחוק הפיקוח, נקבע איסור על החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך, החזקה מהותית הוגדרה כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך, כפי שהוגדרו בחוק הפיקוח⁴².

בהתאם לנתונים שפרסם הממונה, בחוזר מחודש דצמבר 2020, סך שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2020 עומד על כ-1,378.6 מיליארד ש"ח. נתח השוק המקסימלי, בהתאם לחישוב האמור ונכון למועד הנ"ל הינו כ-206.8 מיליארד ש"ח.

הקבוצה מחזיקה, נכון ליום 30 בספטמבר 2020 ועל בסיס הנתונים שעל-פיהם חושבו שווי הנכסים האמורים בכ-15.5% מסך נכסי החיסכון לטווח ארוך, וזאת בהתאם לחריג בחוק הפיקוח הקובע כי שיעור ההחזקה יכול לחרוג מסף המהותיות בהתקיים שינוי בשווי הנכסים המנוהלים על ידו או בידי הגופים המוסדיים בשליטתו או בשל הצטרפות מבוטחים או עמיתים לתכניות ביטוח או לקופות גמל או לקרנות פנסיה.

⁴² לעניין החזקה מהותית בתחום החיסכון לטווח ארוך לצורך קבלת היתר כאמור, לא יילקחו בחשבון הפרמטרים הבאים: (1) שינוי בשווי השוק של נכסי החיסכון לטווח ארוך המנוהלים (2) שינוי בשווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך (3) הצטרפות מבוטחים/עמיתים לתוכניות הביטוח/קופות גמל באופן המגדיל את סך הנכסים, למעט הצטרפות שבאה בעקבות התקשרות עם גוף מוסדי אחר או מיזוג עמו.

(ב) הון מינימאלי נדרש ממבטח

בחודש אפריל 2018 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן בפסקה זו: "**תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח**"), אשר ביטלו והחליפו את תקנות ההון, באופן הבא: לעניין הון עצמי מזערי לקבלת רישיון של חברת ביטוח, יחולו תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח, אשר במסגרתן הופחת ההון העצמי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח. כך, נקבע כי ככלל, לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חיים או בביטוח בריאות ארוך טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 15 מיליון שקלים חדשים; ולחברה המבקשת לעסוק בביטוח כללי או בביטוח בריאות קצר טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 10 מיליון שקלים חדשים, ואולם לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חבויות - 15 מיליון שקלים חדשים.

(ג) היתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים המוסדיים בקבוצה

במסגרת מהלך העברת החזקות אליהו 1959 לידי אליהו הנפקות, ניתן לאלהו הנפקות ביום 19 בספטמבר 2017 היתר הממונה להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה בחברה, מגדל מקפת ויוזמה (להלן: "**ההיתר החדש**"). ההיתר החדש כולל תנאים ומגבלות כמקובל בהיתר שליטה במבטחים. כמו כן, לפרטים נוספים לעניין ההון העצמי הנדרש מהגופים המוסדיים אשר בשליטת אליהו הנפקות, ראה באור 7.ג. בדוחות הכספיים.

נוסף על האמור לעיל, מר שלמה אליהו מסר לממונה, כתב התחייבות שנחתם ביום 18 בספטמבר 2017. בהתאם לכתב התחייבות האמור (שתוקף היתר השליטה הוטנה במסירתו), התחייב מר שלמה אליהו, בהיותו בעל השליטה בחברה, במגדל מקפת ויוזמה ("**המבטחים**"), להשלים את ההון העצמי של החברה לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים את ההון העצמי של מגדל מקפת ושל יוזמה לסכום הקבוע בתקנות ההון, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. ההתחייבות היא בלתי הדירה ותקפה כל עוד מר שלמה אליהו שולט, במישרין או בעקיפין, במבטחים הנזכרים לעיל.

(ד) היתרים ומגבלות בעקבות רכישת השליטה בחברה

היתר הממונה על ההגבלים העסקיים - ביום 12 ביוני 2012, ניתן אישור הממונה על הגבלים עסקיים למיזוג בין מר שלמה אליהו, אליהו 1959 והחברה. אישור הממונה תוקן ביום 7 בדצמבר 2014. על פי תנאי המיזוג (כולל התיקון מיום 7 בדצמבר 2014) החל ממועד השלמת העסקה, לא תתקשר החברה (במישרין ובעקיפין)⁴³, בהסכם עם חברות סוחרות קשורות⁴⁴ לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ("**ההליך התחרותי**") ואשר ישתתפו בו ארבע חברות סוחרות לכל הפחות.

הצעתה של חברה סוחרת קשורה לביצוע עסקאות מסוימות בנכסי עמיתים, תוכל להיבחר בהליך התחרותי רק במידה שהוגשו הצעות לביצוע של אותו סוג עסקאות מארבע חברות סוחרות לכל הפחות, וכן שתעריפי העמלות שהציעה החברה הסוחרת הקשורה הם הנמוכים ביותר מבין הצעות אלו.

החברה לא תנהל משא ומתן או מגעים עם חברה סוחרת קשורה או מי מטעמה, בקשר לפרטי ההליך התחרותי ותנאיו, לפני פרסום מסמכי ההליך התחרותי ואחריו ועד לבחירת הזוכים בו, למעט קבלת הבהרות בקשר להצעות שהוגשו על-ידי המשתתפים בהליך.

במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק אגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה האמורה איננה רלוונטית. ראה פירוט בבאור 2.א.37 בדוחות הכספיים.

16.1.2. הון עצמי ומגבלות על חלוקת דיבידנד

לפירוט בעניין ההון הנדרש של הגופים המוסדיים בקבוצה, ומגבלות לעניין חלוקת דיבידנד לרבות סכומי עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, ראה סעיף 5 בחלק א' לעיל וכן באור 14.ג. בדוחות הכספיים.

16.1.3. מומחיות, ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי הקבוצה מחייבת ידע מקצועי ספציפי, בעיקר בתחום האקטואריה וניהול סיכונים, והיכרות עם שווקי הפעילות לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצבירת ניסיון בפעילות זו ומידע אקטוארי

⁴³ לעניין זה החברה משמעה - החברה, לרבות אדם קשור, כהגדרת מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

⁴⁴ חברה סוחרת קשורה הוגדרה - חברה סוחרת, אשר לפחות חמישה אחוזים ממניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי בעל שליטה במגדל, לרבות אחזקה באמצעות נאמן ולמעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה על ידי מר שלמה אליהו מלוא מניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה.

ובסיס נתונים רחב חשיבות רבה לקביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים. מעבר לכך הפעילות הביטוחית והפיננסית של הקבוצה מחייבת קיום תשתית טכנולוגית ומקצועית התומכת בתחומי הפעילות של הקבוצה וכוח אדם, מקצועי, מיומן ובהיקפים מתאימים.

16.1.4. גודל מינימלי (מסה קריטית)

על מנת לכסות את עלויות התפעול הקבועות הגבוהות הנדרשות להפעלת המערכות הביטוחיות וההשקעיות, כולל הצורך לענות על הדרישות הרגולטוריות המשתנות בתחומים השונים, דרוש היקף מינימלי של הכנסות על מנת לכסות את עלויות התפעול.

16.2. חסמי יציאה

חסמי היציאה העיקריים מפעילויות הקבוצה השונות קבועים אף הם בדינים הרלבנטיים.

16.2.1. פעילות הביטוח הפנסיה והגמל

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה, לרבות מתן היתר שליטה חדש לגורם אשר רוכש את הפעילות. אם הוגשה בקשה לצו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני על חברה מנהלת והצווים כאמור לא בוטלו תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, רשאי הממונה להחיל את סמכויותיו בכל הקשור לשמירת יציבותה של קופת הגמל לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי בענפים המאופיינים "בתביעות זנב ארוך" - הפסקת הפעילות כרוכה בהמשך הטיפול בתיק הלקוחות הקיים ובתביעות ביטוחיות הנובעות ממנו לתקופות ארוכות (Run Off).

17. גורמי הצלחה קריטיים

הגורמים המנויים להלן הינם גורמים המשפיעים על ההצלחה בפעילויות הקבוצה ("גורמי הצלחה").

גורמי הצלחה כלליים:

שינויים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; ביצועי ההשקעות, לרבות ניהול הסיכונים הכרוכים בכל תחומי הפעילות בקבוצה; ערוצי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים ויצירת שווקים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים ללקוחות במגוון מוצרי הקבוצה; איכות וחווית השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה מובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה ובחינה ושיפור מתמיד של תהליכי העבודה; איתנות ויציבות; תכנון הון לטווח ארוך ושילוב שיקולי ההון באופן מושכל באסטרטגיה העסקית.

גורמי הצלחה ייחודיים לתחומי הביטוח והחיסכון לטווח ארוך:

רמת דמי הניהול המותרת על פי דין והנגבית בפועל וגובה התעריפים המאושרים על ידי הממונה; איכות החיתום; איכות האקטואריה בתמחור, בחישוב העתודות ובדרכי ניהולם; שיחות התביעות וחומרתן, לרבות אירועי קטסטרופה; איכות ניהול התביעות, לרבות ניהול הסכמים עם נותני השירותים ובקרת הונאות; היקף הכיסוי, תנאי הכיסוי ועלויות ביטוח משנה; היקף הטבות המס ללקוח (בתחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך); התפתחויות טכנולוגיות ואחרות ברפואה; שינויים בסל הבריאות.

18. השקעות⁴⁵

18.1. מבנה ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה

ההשקעות בגופים המוסדיים בקבוצה מבוצעות באמצעות חטיבת ההשקעות המרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות, לפרטים נוספים ראה סעיף 20.1 להלן.

על פי ההסדר התחיקתי, בחברה פועלות שתי ועדות השקעה. האחת, ועדה לניהול תיק השקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי עמיתים) ("ועדת השקעות משותף") והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה ("ועדת השקעות נוסטר").

⁴⁵ הסעיף מתייחס לניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה בלבד.

במגדל מקפת ויוזמה לעצמאיים פועלת ועדת השקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה לעצמאיים (תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים). ההרכב הפרסונלי של ועדת השקעות משתתף זהה לזה של ועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה לעצמאיים ועדת השקעות משתתף וועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת ויוזמה יקראו להלן: "ועדת השקעות עמיתים".

על פי ההסדר התחיקתי, רוב חברי ועדת השקעות עמיתים הינם נציגים חיצוניים, אשר עומדים בכשירות הנדרשת על פי דין לדירקטור חיצוני.

דירקטוריון של כל חברה שהיא גוף מוסדי מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת בתחומי פעילותו. במדיניות ההשקעות הכוללת קובע דירקטוריון הגוף המוסדי הרלבנטי את האסטרטגיה, היעדים ומסגרת החשיפה לאפיקי ההשקעות השונים, בכל אחד מהתיקים המנוהלים על ידו. ועדת השקעות עמיתים, האחראית הן על תיקי עמיתי המבטח והן על תיקי עמיתי החברות המנהלות של קרנות הפנסיה וקופות גמל, קובעת את מדיניות ההשקעה הספציפית של כל אחד מהגופים הנ"ל בקבוצה, תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

בקבוצה פועלת ועדת משנה לאשראי (משותפת לכל הגופים המוסדיים), המורכבת מחברים בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי העומדים בכשירות הנדרשת על פי חוק החברות התשנ"ט-1999 ("חוק החברות") לדירקטור חיצוני ושתפקידה העיקרי לדון בעסקאות אשראי ובחובות בעייתיים בהתאם לקבוע לעניין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים. כמו כן, מונתה ועדת אשראי פנימית, הכוללת חברים שהינם עובדי הקבוצה בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בהעמדת אשראי או אישור ושתפקידה העיקרי הינו מתן המלצות לוועדת המשנה לאשראי ולוועדות ההשקעה בנוגע להלוואות מותאמות.

כמו כן, בהתאם להוראות רגולציה שונות בישראל ומחוץ לה הקובעות מגבלות ההחזקה הקיימות בדיון לגבי תאגידים בענפי פעילות מסוימים (כגון: תאגידים בנקאיים, מבטחים, חברות תקשורת) נספרות החזקות הגופים המוסדיים באופן מצרפי עם החזקות גופים נוספים בשליטת הקבוצה. בהתאם, ההחזקה המצרפית האמורה (הן ביחס לכספי נוסטרו והן ביחס לכספי עמיתים) עלולה להיות מוגבלת והקבוצה עלולה להיות מנועה לעיתים מלהגדיל החזקות בניירות ערך של תאגידים כאמור ואף להידרש למכור החזקות קיימות.

בנוסף, בהתאם להוראות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, החזקות גוף מוסדי בסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד ריאלי משמעותי לא יעלו על 10%.

מגבלות להשקעה בצדדים קשורים - נוכח העובדה כי בגופים מוסדיים קיימים מאפיינים שונים, שאינם מצויים בכל חברה ציבורית ואשר קיומם מצדיק התייחסות שונה, בין היתר נוכח עובדה כי הגופים המוסדיים מנהלים כספי עמיתים, אימצה החברה נוהל לאיתור ואישור עסקאות עם צדדים קשורים בחברה החל, בין היתר, על בעלי עניין בחברה, דירקטורים וגורמים נוספים, במסגרתו נקבעו פרוצדורות לאישור עסקאות עם צדדים קשורים והשקעות בהם וכן נקבעו מגבלות חשיפה לצדדים קשורים. לפירוט נוסף אודות השליטה בחברה ראה סעיף 16.1.1(ג) לעיל. לפרטים נוספים אודות נוהל צדדים קשורים, ראה בפרק פרטים נוספים על התאגיד בתקנה 22.

כאמור לעיל, חטיבת ההשקעות בקבוצה מרכזת את ניהול ההשקעות של תיק הנוסטרו ותיקי ההשקעות של העמיתים (תיק המשתתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים בקבוצה). בתיקי העמיתים מכהן מנהל השקעות ייעודי אשר מופקד על ניהול ההשקעות הכולל של אותם תיקים ובתיק הנוסטרו מכהן מנהל השקעות ייעודי של אותו התיק.

18.2 התפלגות הנכסים המנוהלים

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים של הגופים המוסדיים בקבוצה, נכון ליום 31.12.2020 ויום 31.12.2019 (במיליוני ש"ח):

31.12.2019		31.12.2020		גוף מוסדי
כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	נוסטרו	כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	נוסטרו	
119,092	45,284	126,866	47,937	החברה ⁽²⁾
77,100	328	83,934	351	מגדל מקפת - קרנות פנסיה
18,988		19,332		מגדל מקפת - קופות גמל
2,007	11	2,046	11	יוזמה
217,187	45,623	232,178	48,299	סה"כ

(1) "כספים תלויי תשואה" הינם במבטח - נכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, ובקרנות הפנסיה וקופות הגמל - נכסי עמיתים.

(2) ליום 31.12.2020 סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה בחברה בתחומים ביטוח חיים ובריאות הינו כ-125,879 מיליון ש"ח, מזה: כ-123,536 מיליוני ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-2,343 מיליוני ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה,

לעומת סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה ביום 31.12.2019 של כ-119,387 מיליון ש"ח, מזה: כ-117,096 ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-2,291 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה.

(3) לפירוט נוסף בדבר התפלגות אפיקי השקעה ראה אתר האינטרנט של החברה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/nustro.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/Nechasim/Pages/default.aspx>

18.3. הצהרה מראש על מדיניות השקעה

חוזר הממונה מיום 26 ביולי 2009 שעניינו הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות השקעה שלו, מחייב את הגופים המוסדיים להצהיר על מדיניות השקעה, ביחס למסלול השקעה לא מתמחה וביחס למסלול השקעה מתמחה, בהתאם להוראות הקבועות בחוזר האמור, לרבות דיווח במקרה של שינוי.

מדיניות ההשקעה של החברה כוללת גם היבטים של השקעות אחראיות. לקישור לאתר האינטרנט בו פורסמו ההצהרות של הגופים המוסדיים ראה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/InvestmentPolicy.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/InvesPolicy/Pages/default.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/PensionarySavings/pensia/Yozma/Pages/InvestPlicty.aspx>

18.4. השקעות עיקריות של הנוסטרו בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות⁴⁶

יתרת ההשקעות של הקבוצה בחברות כלולות הינה בסכום של כ-22 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2020, לעומת כ-27 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019. השינוי הושפע בעיקרו מהפסדי חברות כלולות ודיבידנדים שהתקבלו. למידע נוסף אודות החברות הכלולות והיקף ההשקעות בהן, ראה גם באורים ב.7 ו-ו.37 בדוחות הכספיים.

19. ביטוח משנה

19.1. כללי

כחלק בלתי נפרד מהעיסוק בביטוח ובניהול הסיכונים, פועלת החברה לכיסוי חלק מן הסיכונים הביטוחיים שהיא נוטלת על עצמה, באמצעות ביטוחי משנה בחו"ל. יתרת הסיכון המוטלת על החברה לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה, נקראת "שייר".

להתקשרות עם מבטח משנה מספר יתרונות, שעיקרם פיזור הסיכונים הביטוחיים להם חשופה החברה, הגנה על הון החברה מפני סיכונים חשיפה גבוהים ותנודות בתוצאות החיתומיות ותרומה להקטנת הון שהחברה נדרשת לרתק במסגרת משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי².

ביטוח המשנה מותאם לסיכונים השונים, בהתאם לאופי הסיכון ורמתו.

רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם, להערכת החברה, יעיל יותר להעביר את הסיכון מאשר להשתמש בהון החברה. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים אקטואריים או סטטיסטיים שונים וניסיון תביעות, מסייעים בידי החברה לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה. הסכמי ביטוח המשנה בהם קשורה החברה, אינם גורעים מחובתה של חברת הביטוח כלפי מבטחיה ולפיכך יציבות מצבם הכספי של מבטחי המשנה עשויה להיות בעלת השפעה על החברה. לפרטים נוספים, ראה באורים 4.1.ב.36 ו-4.1.א.36 בדוחות הכספיים.

עסקאות ביטוח משנה נערכות בתחומי הפעילות השונים של החברה - ביטוחי חיים, ביטוחי בריאות וביטוח כללי (ביטוחי רכוש וחביות).

דירקטוריון החברה מאשר מידי שנה את מערך ביטוח המשנה ואת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנה הקרובה.

בנוסף, כחלק מפעילותה של החברה לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי², החברה בוחנת מעת לעת את חוזי ביטוח המשנה הקיימים בהם היא קשורה, התאמתם לדרישות ההון החלות עליה, ונחיצותן של התקשרויות בסוגי ביטוח משנה חדשים, בהתאם לפעילות העסקית. לפרטים נוספים בעניין זה, ראה באור 14.ג בדוחות הכספיים.

⁴⁶ להגדרת חברה מוחזקת, חברה בת, חברה כלולה, ראה באור 1 הגדרות בדוחות הכספיים.

ככלל, קיימים שני סוגים של התקשרויות בביטוח משנה:**19.1.1. ביטוח משנה חוזי**

נערך במסגרת הסכם ביטוח משנה, על פיו מבטח המשנה מקבל על עצמו מראש חלק מוסכם מהסיכונים שהמבטח הישיר נוטל עליו, הכלולים בפוליסות הביטוח השונות בענף/תחום עליו סוכם מראש, במהלך תקופת ההסכם ובהיקף סכומי הביטוח המוגדרים בהסכם ("**חוזי ביטוח המשנה**"). חוזי ביטוח המשנה נחתמים ו/או מתחדשים, בדרך כלל, מדי שנה (בדרך כלל בתחילת השנה הקלנדרית), והם מכסים, בתנאים הקבועים בהם, את מכלול הסיכונים הכלולים בפוליסות הביטוח השונות אשר נמכרות על-ידי החברה במהלך תקופת הפעילות עליה חל ההסכם. תביעות מבטחים משולמות מכוח ובהתאם לתנאי חוזי ביטוח המשנה הללו.

19.1.2. ביטוח משנה פקולטיבי

ההתקשרות עם מבטח המשנה נעשית לכיסוי סיכונים גלומים בפוליסות ספציפיות ("**הסכמים פקולטיביים**"). בדרך כלל יבטחו עסקים בביטוח מסוג זה, כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על סכומי הביטוח המכוסים בחוזי ביטוח המשנה הנזכרים בפסקה הקודמת, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מחוזה ביטוח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים.

לעתים, בביטוח כללי, כאשר ללקוח קיימת פעילות גלובלית (הן בארץ והן בחו"ל), מבצעת החברה גם עסקאות מורכבות יותר, בהן הכיסוי הביטוחי ניתן לא רק לפעילות הישראלית אלא גם לפעילות בחו"ל ("**עסקה רב-לאומית**").

המבנים המקובלים של ביטוחי המשנה הינם:

(א) **ביטוחי משנה יחסיים** - קיימים בעיקר שני סוגים של ביטוח משנה יחסי:

(1) **הסכם מסוג מכסה (Quota Share)** לפיו משתתף מבטח המשנה, בפרמיה, בסיכון ובתביעות בשיעור זהה שנקבע מראש.

(2) **הסכם מסוג מותר (Surplus)** בו שיעור ההשתתפות של מבטח המשנה משתנה מסיכון לסיכון בהתאם לסכום הביטוח של הסיכון המסוים. שיעור השתתפותו של מבטח המשנה הינו היחס שבין הסכום שמעבר לשייר (הנקבע מראש) לסכום הביטוח הכולל. מבטח המשנה משתתף בפרמיה, בסיכון ובתביעות בהתאם לשיעור ההשתתפות האמור לעיל.

(ב) **ביטוחי משנה בלתי יחסיים** - מבטח המשנה משתתף בסיכון מעבר לסכום השייר. החוזה העיקרי בביטוח משנה בלתי יחסי הינו **חוזת הפסד יתר לסיכון (Per Risk Excess Of Loss)** בו מבטח המשנה מקבל פרמיה הנגזרת מסה"כ פרמיית הענף אליו מתייחס החוזה, תמורתה הוא מכסה נזקים מעל סכום מסוים, ועד לתקרה, כפי שנקבעו מראש בחוזה.

תקופת ההתקשרות:

התקשרויות בביטוח המשנה בביטוח כללי נערכות בדרך כלל על בסיס שנתי.

בביטוח חיים וביטוח בריאות, בהם הפוליסות הינן לטווח ארוך, מכסים חוזי ביטוח המשנה את הפוליסות הנמכרות בתקופת הפעילות אליה מתייחס החוזה, אך תוקפן יהיה לכל אורך חיי הפוליסות שנמכרו עד לפקיעתן (Natural Expiry), וזאת גם אם חוזה ביטוח המשנה איננו מתחדש (בגין עסק חדש) בשנים שלאחר מכן. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי הבריאות (בביטוח סיעוד, ביטוח תרופות ועוד), למבטח המשנה קיימת אפשרות לצאת מהכיסוי הביטוחי במהלך תקופת ההסכם כך שההסכם עלול לא לכסות את כל תקופת הפוליסות שהונפקו, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בהסכם. בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי בריאות, קיימת אפשרות שמבטח המשנה ידרוש שינויים בהסכם גם ביחס למבטחים קיימים אם מתקיימים תנאים מסוימים הקבועים בהסכם.

התחשבות עם מבטחי המשנה:

במסגרת עסקאות ביטוחי המשנה, משלמת החברה למבטחי המשנה פרמיה בניכוי עמלות. מבטחי המשנה משלמים לחברה תשלומים בגין תביעות, בהתאם למבנה עסקת ביטוח המשנה.

עמלות המשולמות על ידי מבטחי המשנה למגדל:

בביטוחי משנה יחסיים, החברה זכאית לעמלות מאת מבטחי המשנה אשר נקבעות כשיעור קבוע מהפרמיה המועברת להם ("**עמלות ביטוח משנה**"). בנוסף, קיימים חוזי ביטוח משנה יחסיים אשר מכוחם זכאית החברה, בנוסף לעמלת מבטחי המשנה אשר הינה בשיעור קבוע, גם לעמלת רווחים, שהינה עמלה תלויה תוצאות חיתומיות (רווחיות) של העסקים המועברים. קרי: החברה מקבלת עמלת רווח, אשר מחושבת כשיעור מהרווח החיתומי באותו הסיכון (Profit Commission).

בביטוחי משנה בלתי יחסיים, לא משולמות לחברה עמלות על-ידי מבטח המשנה.

להלן תמצית תיאור הסדרי ביטוח המשנה בחברה לשנת 2020 בהתאם לתחומי הפעילות:

19.2. ביטוח חיים

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה).

חוזי ביטוחי המשנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערכים בהסכמים מסוג "מותר" או מסוג "מכסה" או שילוב של שניהם, כמפורט להלן:

סיכוני מוות ונכות - חוזה מסוג "מותר".

סיכוני אובדן כושר עבודה - החוזה הינו מסוג "מותר" ומסוג "מכסה".

ככלל, מבנה העמלות בכל החוזים הנזכרים לעיל בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים, כולל תשלום עמלה בשנה הקלנדרית הראשונה לחוזה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

החברה חידשה את חוזה קטסטרופה חיים (לרבות אירוע רעידת אדמה ואירוע מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית) עבור השנים 2020-2021, על פי מדיניות ביטוח משנה הקיימת בחברה. במסגרת חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים. לחברה אין כיסוי מגפה ממבטח משנה.

כמו כן, קיימים בחברה ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

בחוזי ביטוחי המשנה, קיימות תקרות של סכומי ביטוח ברמת מבוטח. ככלל, החברה אינה מוכרת כיסויים בסכומים החורגים מתקרת הכיסוי, ללא ביטוח משנה פקולטטיבי.

לנתונים בדבר הפרמיה המשולמת למבטחי המשנה, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות וכן העמלות המשתלמות ממבטחי המשנה, ראה באורים 3, ב, ג.3. ו-3.3 בדוחות הכספיים.

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח חיים, כמפורט להלן:⁴⁷

2019		2020		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח	שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח		
פרמיות ביטוח משנה בתחום	משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	פרמיות ביטוח משנה בתחום	משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
ביטוח חיים באחוזים		ביטוח חיים באחוזים			
52	101.9	51	93.7	AA-	Swiss Re
21	41.8	23	41.7	AA-	Munich Re

19.3. פנסיה

19.3.1. **מגדל מקפת אישית:** לקרן הפנסיה מגדל מקפת אישית ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות ונכות תמידית באירועי קטסטרופה, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית) ורעידת אדמה. לחברה אין כיסוי מגפה ממבטח משנה.

החל מיום 1 בינואר 2020, חודש ביטוח המשנה לשנתיים, כאשר סך הפיצוי הינו 525 מיליון ש"ח מעל שייר של 525 מיליון ש"ח. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי הקרן. יצוין כי בקשר עם חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

19.3.2. **מגדל מקפת משלימה:** לקרן הפנסיה מגדל מקפת משלימה, חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה" הנותן כיסוי אובליגטורי של 90% למקרי מוות או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה המשולמים בהתאם לתקנון הקרן ("המבוטחים"). הכיסוי למקרה מוות או נכות הינו עד לסך של 7 מיליון ש"ח, כמו כן, משולמת עמלת רווחים.

19.4. ביטוח בריאות

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות בריאות (מחלות קשות וביטוח סיעודי).

מחלות קשות - לחברה חוזה מסוג "מכסה". מבנה העמלות בחוזה זה, כולל תשלום עמלה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

⁴⁷ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

ביטוח סיעודי - לחברה חוזה מסוג "מכסה". מבנה העמלות בחוזה זה, כולל עמלת רווחים מדי שנה. כמו כן, קיימים ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

בחוזי ביטוח המשנה, קיימות תקרות של סכומי ביטוח ברמת מבוטח. ככלל, החברה אינה מוכרת כיסויים בסכומים החורגים מתקרת הכיסוי, ללא ביטוח משנה פקולטטיבי.

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח בריאות, כמפורט להלן:⁴⁸

2019		2020		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח	שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח		
פרמיות ביטוח משנה בתחום	למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	פרמיות ביטוח משנה בתחום	למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
ביטוח בריאות באחוזים		ביטוח בריאות באחוזים			
57	53.4	48	54.6	AA-	Hannover Re
39	37.3	43	48.3	AA-	Swiss Re

בחודש אוקטובר 2020 ובהמשך למכתב שנשלח במרס 2020, שלח הממונה מכתב לגופים המוסדיים בו ציין שחברת ביטוח רשאית להוסיף להצהרת בריאות עליה מתבקש לחתום מועמד לביטוח, שאלות הנוגעות לנגיף הקורונה. בהמשך לאמור במכתב, החברה הוסיפה שאלות חיתום ייעודיות בנושא נגיף הקורונה. לפירוט ראה סעיף 9.3.3 לעיל.

19.5. ביטוח כללי

19.5.1. ביטוח רכב חובה

התחייבויות החברה בענף רכב חובה לשנת 2020 מוגנות בחוזה ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" עם גבולות אחריות בלתי מוגבלים ע"י רוב מבטחי המשנה, או, לחילופין, עד לתקרת גבול אחריות הנחשבת גבוהה דיה. בענף רכב חובה לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

התחייבויות החברה לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

19.5.2. ענפי ביטוח כללי אחרים

הענפים העיקריים בהם רוכשת החברה ביטוחי משנה הינם ענפי הרכוש לסוגיו השונים ובכלל זה: אש וסיכונים נלווים, קבלנים, הנדסי וימי וכן לכיסוי ענפי החבויות למיניהן. למערך ביטוח המשנה ולמדיניות ביטוח המשנה של החברה חשיבות רבה ביחס ליכולתה של החברה לבטח סיכונים גדולים או מיוחדים. כתוצאה מהסדרי ביטוח המשנה השונים, מוגבלת חשיפת החברה בגין תביעה בודדת בהתאם לסכומים המוסכמים בין החברה ובין מבטחי המשנה, לרבות סכומי השייר העצמי. סכומי החשיפה המקסימליים והשייר העצמי נקבעים בהתאם לאומדן החברה בדבר הנזקים או האירועים הצפויים להתרחש.

בעסקים בהם סכומי הביטוח עולים בהיקפם על הקיבולת שנקבעה בחוזה הרלוונטי, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים, תוך התאמה למסגרות ותנאי החוזים, נרכש ביטוח משנה פקולטטיבי.

בענפי רכוש, קבלנים, הנדסי⁴⁹ וימי רוכשת החברה ביטוח משנה יחסי מסוג מכסה ו/או מותר בו השתתפות מבטח המשנה נקבעת כאחוז שווה בפרמיה ובתביעה.

בחוזי רכוש וקבלנים, מגבילים מבטחי המשנה את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור חשיפה מקסימלית לאירוע שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

בחוזה קבלנים (חוזה מסוג מכסה) קיימת מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה לסכום ביטוח מצטבר של 11 מיליארד ש"ח. כמו כן, מגבילים מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה את חשיפתם באירוע רעידת אדמה בודד ל-5% מסכום הביטוח המצטבר כאמור.

בחוזה הרכוש קיים כיסוי לאירועי טרור המוגבל לסכום ביטוח נמוך מקיבולת החוזה.

⁴⁸ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

⁴⁹ לרבות כיסוי בגין סיכונים חבות כלפי צד שלישי.

בשנת 2020, כל עמלות ביטוח המשנה הינן בשיעור קבוע מהפרמיה ללא קשר לרווחיות.

שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר תקופת הדוח:

בהסכמים שהחברה חתמה לשנת 2021, נערך, בין היתר, שינוי בביטוח המשנה היחסי בביטוח הרכוש, לפיו החברה הגדילה את קיבולת חוזה המותר בעל שייר אחיד וכן הגדילה את גובה השייר המשוקלל לעומת שנת 2020.

כמו כן, החברה רכשה כיסוי ביטוח משנה יחסי מסוג מכסה לענף דירות.

העמלות המתקבלות ממבטחי משנה בחוזה זה הינן בשיעור קבוע מהפרמיה ובחלקן בשיעור משתנה בהתאם לתוצאות.

קיימת מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה בסכום ביטוח מצטבר של כ-64 מיליארד ש"ח, שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

חוזה הקטסטרופה לשנת 2021 הותאם בהתאם לשינויים בחוזים האמורים לעיל.

בענפי החבויות - החברה מעריכה את הסיכון, על בסיס מודלים אקטואריים וניסיון תביעות, ורוכשת הגנה מעל השייר ועד למגבלה הדרושה לדעתה, על בסיס החשיפה המצטברת בפוליסות שהחברה מוכרת.

בענפי החבויות, רוכשת החברה חוזי ביטוח משנה מסוג הפסד יתר בהם סכום השייר העצמי קבוע, ומבטח המשנה מכסה נזקים מעל סכום השייר ועד לתקרה הקבועה בחוזה לנזק בודד ועד למגבלת סכום תביעות מצטבר לתקופת החוזה.

התחייבויות החברה לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרר למגבלות שנקבעו.

בענפי החבויות לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

בהסכמים שהחברה חתמה לשנת 2021, נערך בין היתר, שינוי בביטוח המשנה לעניין הסכמים מסוג הפסד יתר בענפי חבויות, במסגרתו החליטה החברה להגדיל את השתתפותה בסיכון.

בחודש נובמבר 2020 שלח הממונה מכתב למנהלי חברות הביטוח בנושא חריגים בביטוחי משנה בעקבות מגיפת הקורונה בתחום ביטוח אלמנטרי. החברה פועלת בהתאם למכתב האמור. יצוין כי החל מיום 1 בינואר 2021, החרג הוחל בפוליסות הרכוש והחבויות של החברה. לפירוט ראה סעיף 12.2.2 לעיל.

19.5.3 כללי

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך פרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי, כמפורט להלן:⁵⁰

2019		2020		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת	שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת		
משנה בתחום ביטוח כללי באחוזים	למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	משנה בתחום ביטוח כללי באחוזים	למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
13	60	13	63	AA-	Swiss Re

19.5.4 הסכם ביטוח משנה בין החברה ובין Swiss Re לניהול תיק Run-off

לחברה הסכם ביטוח משנה עם Swiss Re במסגרתו מעניקה Swiss Re כיסוי ביטוחי לתיק תביעות הביטוח הכללי שנקלט מאליהו בטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של החברה בתיק זה. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מתקן של מגדל אחזקות מיום 29 בדצמבר 2015 (מס' אסמכתא: 2015-01-081583), דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 24 באפריל 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-054871) ודוח מידי של מגדל אחזקות מיום 28 ביוני 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-068974), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

⁵⁰ הדירוג המופיע בטבלה דלעיל הינו נכון למועד סמוך לפרסום הדוח.

19.6. מדיניות החשיפה למבטחי משנה

19.6.1. כללי

מדיניות החשיפה למבטחי משנה מאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון החברה.

ייתכנו שני סוגים של חשיפה למבטח משנה:

(א) חשיפה ליתרות פתוחות, כלומר הסיכון שמבטח המשנה לא יוכל לעמוד בכיסוי התחייבויותיו הקיימות והעתידיות. חשיפה זו מנוהלת על-ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות לחברה.

(ב) חשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד. ההצטברות מוערכת על בסיס שיעור הנזק המירבי הצפוי ("MPL"). חשיפה זו מנוהלת על ידי הערכה פרטנית בגין כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בחשיפה למבטחי המשנה, פועלת החברה בהתאם לעקרונות הבאים:

הכלל היסודי המנחה את החברה בקביעת המדיניות הוא פיזור הסיכון בין מבטחי המשנה השונים. בנוסף, בוחנת החברה את האיתנות הפיננסית של מבטח המשנה כפי שמתבטאת בדירוג האשראי של מבטח המשנה, הנבחן בהתאם לדירוגי חברת S&P (Standard and Poor's) ("S&P"). אם לא קיים למבטח המשנה דירוג של S&P, יבחן הדירוג על פי חברת Moody's או A.M.Best.⁵¹

כמו כן, נקבעה תקרת חשיפה כוללת למבטח משנה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה ולהון העצמי של החברה.

בחברה קיימים מנגנוני ניהול ובקרה של חשיפה למבטחי המשנה.

להערכת החברה, משבר הקורונה משפיע לרעה על מבטחי המשנה הגלובליים, דבר אשר בא לידי ביטוי, בין היתר, בהקשחת שוק מבטחי המשנה והתייקרויות של תעריפי ביטוח המשנה בחידוש החוזים בשנת 2021. כמו כן, אצל מספר מצומצם של מבטחי משנה חלה הרעה בדירוג או בתחזית הדירוג. התפתחויות אלה הובילו לעדכון המדיניות העסקית של מבטחי המשנה והופסקו כיסויים של קווי עסקים ומוצרים מסוימים. במסגרת ניהול הסיכונים הביטוחיים וסיכונים צד נגדי, דירקטוריון החברה קבע תאבון סיכון באשר לחשיפת החברה לענפי הפעילות השונים וכן מדיניות חשיפה למבטחי משנה. מדיניות זו מגדירה חשיפה כוללת מקסימלית למבטח משנה ופיזור הסיכון ומבוססת, בין היתר, על רמות הדירוג. לאור האמור, החברה עוקבת באופן הדוק אחר ההתפתחויות בתקופה זו והצעדים הנדרשים.

19.6.2. במסגרת מדיניות ביטוח המשנה, החברה מבחינה בין סוגי העסקים הבאים:

עסקי "זנב קצר"⁵²

עסקים אלה כוללים את ענפי הרכוש למיניהם, בגינם רוכשת החברה בעיקר ביטוח משנה יחסי. השייר המצטבר מוגן בפני אירועי קטסטרופה בחוזה הפסד יתר.

בסוגי עסקים אלה, ההתקשרויות נעשות עם מבטחי משנה מדירוג BBB+ ומעלה על פי דירוג S&P.

עסקי "זנב ארוך"⁵³

הסיכונים המכוסים הם בעיקר ענפי חבויות ורכב חובה. רבות מתביעות אלה מגיעות לערכאות, ולעתים קביעת החבות וגובה השיפוי עלולה להתפרס על פני שנים רבות. בעסקי "זנב ארוך", הואיל ועל החברה להתקשר עם מבטחי משנה אשר להערכתה יהיו ברי פירעון לטווח הארוך, מספר מבטחי המשנה עליהם ניתן להסתמך מוגבל למדי. לפיכך, מדיניות החברה בשנת 2020 הייתה להתקשר, בסוגי עסקים אלה, עם מבטחי משנה בדרוג שלא יפחת מקבוצת A על פי דירוג S&P.⁵⁴

לפרוט נוסף בקשר לחשיפה למבטחי משנה ראה גם באור 4.1.ב.36 בדוחות הכספיים.

⁵¹ לעיתים, במסגרת הסדרי ביטוח כולל, נכללים הסדרי ביטוח משנה שאינם מהותיים עם חברות לא מדורגות.

⁵² "זנב קצר" - "Short tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו קצר יחסית.

⁵³ "זנב ארוך" - "Long tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו ארוך.

⁵⁴ למעט חברה אחת אשר ההתקשרות איתה אושרה באופן מיוחד ע"י הדירקטוריון.

19.7. חשיפת מבטחי המשנה לאירועי קטסטרופה מסוג רעידת אדמה ופגעי טבע בביטוח כללי

בגין אירועי קטסטרופה (רעידת אדמה ופגעי טבע), רכשה החברה, בנוסף לכיסוי במסגרת הסכמי ביטוח משנה יחסיים, ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" לענפי רכוש, קבלנים, הנדסי ורכב רכוש⁵⁵ בגין השייר המצטבר, בסכום מוגדר לחשיפה, אשר ינבע מאירוע כאמור, וזאת בהתבסס על אומדן החברה בדבר הנזק או האירוע הצפוי להתרחש עקב קטסטרופה. בהערכת הסיכון, השתמשה החברה, בין היתר, בתוכנות בינלאומיות ייעודיות, המבוססות על מודלים מתמטיים להערכת סיכוני קטסטרופה. אם יקרה אירוע שיגרום נזק שחומרנו תעלה על האומדן האמור, תיחשף החברה להפסדים אשר אינם מכוסים בביטוח משנה.

בהתאם למודלים כאמור, החברה מגינה על עצמה כנגד אירועי רעידת אדמה בעוצמה המתרחשת אחת לכ-400 שנים.

בשנת 2020, נרכש כיסוי לא יחסי בשיעור של 1.8%, המייצג MPL בשיעור של 5% (לפני השתתפות עצמית של המבוטח) בגין אירוע הצפוי להתרחש אחת לכ-400 שנים. סכומי הביטוח המכוסים בביטוח משנה יחסי (חוזי ופקולטטיבי) ברעידת אדמה, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, הינם בסך כ-178 מיליארדי ש"ח, ואילו סכומי הביטוח בשייר, עליהם החברה מגינה באמצעות חוזה ביטוח משנה לא יחסי, הינם בסך של כ-128 מיליארדי ש"ח.

החשיפה לרעידת אדמה מכוסה ברובה ע"י מבטחים מדירוג A- ומעלה לפי דרוג S&P בהתאם למדיניות ביטוח משנה המפורטת בסעיף 19.6.1 לעיל. שני מבטחי המשנה המשתתפים בכיסוי ביטוח משנה לאירועי קטסטרופה, שחלקם מסך החשיפה עולה על 10%, הינם Hannover Re-ו Swiss Re.

19.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

ענפי פעילות			ענף רכב חובה ⁽¹⁾⁽²⁾			ענף רכב רכוש			ענפי הרכוש האחרים ⁽³⁾			
2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	
פרמיות שהועברו למבטחי משנה תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	8.3	9.7	11.2	6.3	6.1	5.8	324.8	332.0	324.8	154.5	122.1	86.4

שאר ענפי החבויות ⁽⁴⁾⁽⁵⁾			סה"כ			
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
פרמיות שהועברו למבטחי משנה תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	138.1	117.6	115.3	477.5	465.4	457.1
	(87.0)	36.7	3.8	(6.2)	159.6	171.9

פירוט ענפי הרכוש האחרים לפי סוגי פרמיות		
2018	2019	2020
פרמיות ביטוח משנה - יחסי	238.7	231.5
פרמיות ביטוח משנה - לא יחסי	1.0	0.9
פרמיות ביטוח משנה - כיסוי לאירועי קטסטרופה ⁽⁶⁾	92.3	92.4
סה"כ פרמיות ביטוח משנה	332.0	324.8

(1) בענפי רכב חובה וחבויות, תוצאות מבטחי המשנה משקפות את הרווח/(הפסד) של שנת החיתום השוטפת וכן שינויים שחלו בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות.

(2) ההפסד למבטחי משנה בענף רכב חובה בשנים 2019 ו-2020 הושפע מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות של החברה. מנגד, בשנת 2018 נרשם רווח למבטחי משנה בעקבות התפתחות חיובית בניסיון התביעות.

(3) הרווח למבטחי משנה בענפי הרכוש מאופיין בתנודתיות גבוהה יחסית בניסיון התביעות בביטוחי עסקים.

(4) העלייה בפרמיות ביטוח משנה בשאר ענפי החבויות בשנת 2020 הושפעה בעיקרה מגידול בפרמיה בענף אחריות מקצועית.

⁵⁵ כיסוי לאירועי קטסטרופה בביטוחי משנה מסוג רכב רכוש נכלל החל משנת 2017.

- (5) ההפסד של מבטחי משנה בענפי החבויות בשנת 2020 נובע בעיקרו מתביעה גדולה בענף אחריות מקצועית. מנגד, הגידול ברווח למבטחי משנה בשנת 2019 לעומת שנת 2018 הושפע בעיקרו מעדכון אומדן תביעות מבטחי המשנה, זאת לעומת רווח נמוך יחסית בשנת 2018 אשר הושפע ממספר תביעות גדולות שחלק מבטחי משנה בהן גבוה.
- (6) הפרמיה כוללת את כל סוגי הסדרי ביטוח המשנה לכסוי סיכוני קטסטרופה (ביטוח משנה יחסי, ביטוח משנה פקולטטיבי וביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכסוי השייר המצטבר).

20. הון אנושי

20.1. מבנה ארגוני של הקבוצה

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, המבנה הארגוני של הקבוצה הינו כדלקמן:

חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה - מרכזת את פעילות הקבוצה מול סוכני/סוכנויות ביטוח/משווקים פנסיונים של המוצרים הביטוחיים והמוצרים הפנסיוניים. ריכוז הפעילות נעשה על ידי המרחבים האזוריים ועל ידי מערכי המכירה הארציים של ערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, יחידת חיתום עסקי ורפואי וכן יחידת השירות לסוכנים.

חטיבת חיסכון ארוך טווח - מרכזת את פעילות ביטוח החיסכון ארוך הטווח והבריאות וכן את הטיפול בתשלומי תביעות/זכויות בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות. כחלק משינוי המבנה הארגוני, במהלך שנת 2020 עברו מגדל מקפת וכן מערך תפעול חסכון ארוך טווח (המרכז את פעילויות התפעול השונות, לרבות גבייה, הפקה, פדיונות ושינויים של מוצרי חיסכון ארוך טווח ובריאות) לפעול תחת חטיבת חיסכון ארוך טווח.

חטיבת הביטוח הכללי - מרכזת את פעילות הביטוח הכללי וביטוח משנה. הפעילות כוללת ניהול מוצרים, פעילות החיתום ומרחב עסקים גדולים.

במקביל, קיים בחברה תחום תביעות ביטוח כללי, המרכז את פעילות התביעות בתחום.

חטיבת השקעות - מרכזת את הידע, המומחיות וכח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, הכולל את השקעות העמיתים, השקעות נוסטר, נדל"ן, אשראי, אנליזה, קרנות גידור, השקעות ריאליות, פעילות Private Equity וגזברות.

חטיבת פיננסים - מרכזת את נושאי הכספים והאקטואריה בקבוצה. ברבעון הראשון של שנת 2020 עברה מחלקת עמלות סוכנים מחטיבת חסכון ארוך טווח לחטיבת פיננסים.

ניהול סיכונים - היחידה משמשת כגורם מתווה ומטמיע בפועל של מדיניות החברה לניהול סיכונים, מתודולוגית ניהול הסיכונים לרבות נהלי העבודה, תהליכי הדיווח וכלים ממוכנים תומכים, וכגורם המנחה לנושא ניהול הסיכונים בחברה, על אגפיה השונים.

חטיבת הטכנולוגיות - מרכזת את יחידת שירותי המחשוב המספקת את שירותי מערכות המידע לקבוצה ואת יחידת אבטחת המידע.

יחידת אסטרטגיה ופיתוח עסקי - היחידה אחראית על תחום האסטרטגיה, תחום השיווק, הדיגיטל והחדשנות, יחידת הדאטה והאנליזה, ויחידת הארגון והשיטות.

יחידת מטה החברה - אחראית על פעילות תחום שירות וחוויית לקוח, תלונות הציבור, וכן תחום מנהל לוגיסטיקה ורכש.

מערך הייעוץ המשפטי והאכיפה אחראי על ליווי משפטי של ענייני החברה, ניהול סיכונים בזירה המשפטית וציות להוראות הדין והרגולציה החלות על החברה.

מזכירות החברה - אחראית על מעקב אודות יישום החלטות דירקטוריון החברה, דיווחים לציבור ועוד.

תחום משאבי אנוש - היחידה אחראית על ההון האנושי בחברה וניהולו בהתאם לאסטרטגיית החברה ומדיניות משאבי אנוש הנגזרת ממנה. התחום כולל: גיוס, רווחה, הדרכה ופיתוח ארגוני ואחריות חברתית.

מערך הביקורת פנימית - משמש את חברות הקבוצה. המבקר הפנימי כפוף ליו"ר דירקטוריון החברה.

פעילויות סוכנויות הביטוח של הקבוצה מרוכזות בעיקרן במגדל סוכנויות.

20.2. מצבת עובדי הקבוצה⁵⁶

בהתאם לתחומי הפעילות הנזכרים בחלק ב' לדוח זה, קיימות חטיבות/יחידות שונות (כגון עובדי חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, השקעות, פיננסים, יחידת המטה, טכנולוגיות וכו') אשר מספקות שירותים ליותר מתחום אחד מתחומי הפעילות, לפיכך אין בקבוצה חלוקה ברורה לגבי שיוך כלל העובדים בהתאם לתחומי הפעילות האמורים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, הועסקו בקבוצה 4,457 עובדים, לעומת 4,757 עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2019.⁵⁷

ניתן לחלק את מצבת העובדים בקבוצה למועד הנ"ל (במונחי משרה מלאה, כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם) בהתאם לחלוקה הבאה:

מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2019	מספר עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2020	החטיבה/יחידה
1,311	1,164	חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות ⁽¹⁾
852	797	חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה
94	92	חטיבת ביטוח כללי
142	132	תביעות ביטוח כללי
91	89	חטיבת השקעות
180	216	חטיבת פיננסים ⁽¹⁾
344	354	חטיבת טכנולוגיות
680	628	הנהלת הקבוצה ופונקציות המטה
20	19	מערך הביקורת הפנימית
1,037	960	סוכנויות ביטוח של הקבוצה
6	6	אחר
4,757	4,457	סה"כ

(1) בחודש פברואר 2020, 33 עובדי עמלות סוכנים עברו מחטיבת חסכון ארוך טווח לחטיבת הפיננסים.

הקיטון במספר העובדים בקבוצה, לרבות בסוכנויות הביטוח, במהלך שנת הדוח נבע מתהליך התייעלות שנגקט על ידי החברה. הקיטון האמור הינו בהמשך לתכנית התייעלות, כולל תהליך פרישה מרצון, שיושמה בשנת 2019. יצוין כי מצבת עובדי הקבוצה נכון ליום 31 בדצמבר 2018 עמדה על 5,052 עובדים.

20.3. תיאור השקעות החברה בהדרכה ופיתוח ארגוני

הקבוצה משקיעה בהדרכות מקצועיות לעובדים ולסוכנים, בהתאם לתפקיד העובד והחטיבה בה הוא פועל, והיא פועלת על פי תכנית הדרכה ופיתוח ארגוני התומכת בהשגת היעדים העסקיים שהוצבו על-ידה בכל היחידות הארגוניות באופן שוטף, בגמישות ובהתאם לצרכים, ובין היתר שולחת את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים והדרכות רלוונטיות.

לקבוצה תכניות הדרכה ייעודיות לקידום הערוץ הניהולי והמקצועי וכן הכשרות מקצועיות לעובדים חדשים במערכי השירות והתפעול, המותאמים לצרכיה המקצועיים של הקבוצה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מעת לעת סדנאות העשרה לעובדי הקבוצה בנושאים מגוונים.

בעקבות משבר הקורונה מרבית ההדרכות במהלך שנת הדוח נעשו באמצעים וירטואליים המאפשרים למידה מרחוק. בכוננת הקבוצה להמשיך בהעברת הדרכות וירטואליות בעתיד.

⁵⁶ מובהר, כי בסעיף זה ההתייחסות הינה לנתונים אודות מועסקים שהינם עובדי הקבוצה, או עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם, ואינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי דפוס העסקה אחרים, כגון עובדים המועסקים על-ידי נותני שירותים לחברה. כמו כן, מצבת עובדי הקבוצה כוללת עובדים/ות בחופשת לידה ובחופשה ללא תשלום, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם מספרם בכ-234 עובדים לעומת 268 נכון ליום 31 בדצמבר 2019. יצוין כי עובדים יומיים נספרים על פי היקפי משרה.

⁵⁷ הנתונים לגבי מצבת העובדים אינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי חברות המוחזקות בשיעור של 50% ומטה שאינן מהותיות.

20.4. הטבות וטיבם של הסכמי העסקה/חתימה על הסכם קיבוצי

מרבית עובדי החברה ומגדל מקפת מועסקים תחת הסכם קיבוצי כמפורט בסעיף 20.4.1 להלן. שאר עובדי הקבוצה מועסקים באמצעות הסכמים אישיים כאמור בסעיף 20.4.2 להלן.

20.4.1. הסכם קיבוצי

ביום 16 במאי 2019, חתמו החברה ומגדל מקפת (להלן בסעיף זה: "מגדל") עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים במגדל על הסכם קיבוצי חדש לתקופה של 1 באפריל 2019 ועד ליום 31 בדצמבר 2021 ("ההסכם הקיבוצי החדש"). ההסכם הקיבוצי החדש מחליף את ההסכם הקיבוצי מיום 17 בפברואר 2015. ההסכם הקיבוצי החדש כולל, בין היתר, הוראות לעניין התייעלות בתקופת ההסכם הקיבוצי החדש, בהתאם להליך שהוסדר בהסכם האמור ("תכנית ההתייעלות"). תכנית ההתייעלות כללה בשלב ראשון תהליך פרישה מרצון אשר הושלם במלואו בשנת 2019 וכן סיום העסקה בתנאים מיטיבים לכל אורך תקופת ההסכם.

בהמשך למשבר הקורונה והשלכותיו על הפעילות העסקית של החברה, גובשו הסכמות בין החברה ובין ועד העובדים בחברה בדבר עדכונים להסכם הקיבוצי מיום 16 במאי 2019. על פי הערכות שביצעה החברה, ישום העדכונים להסכם הקיבוצי בקשר עם משבר הקורונה, עשוי לחסוך לחברה במהלך השנים הקרובות כ-50 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים אודות ההסכם הקיבוצי, ראה דוח מידי של החברה מיום 16 במאי 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-047224). לפרטים בדבר העדכונים להסכם הקיבוצי ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 1 ביוני 2020 (מספר אסמכתא: 2020-01-056169), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה ובאור 32 בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות התנאים העיקריים הכלולים במסגרת ההסכם הקיבוצי, וכן לאומדן העלויות בגין יישום ההסכם, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 16 במאי 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-047224), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה, וכן באור 32 בדוחות הכספיים.

20.4.2. הסכמי עבודה אישיים

יחסי העבודה בין הקבוצה לעובדיה שאינם כפופים להסכם הקיבוצי כמפורט לעיל מושתתים על הסכמי עבודה אישיים. הסכמי העבודה האישיים מגדירים את תנאי העסקתם לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים, וכן תנאי סיום העסקה.

בקבוצה קיימות מספר קבוצות עובדים, המתוגמלים מעבר לשכר הבסיסי, גם בשכר הנגזר מביצועים או על-פי עמידה ביעדים.

לעניין תגמול נושאי משרה ראה סעיף 20.5 להלן.

20.5. מדיניות ועקרונות תגמול נושאי משרה

20.5.1. מדיניות תגמול הגופים המוסדיים לשנים 2020-2022

ביום 11 ביולי 2019 פורסם חוזר גופים מוסדיים "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו 'תגמול' ("חוזר התגמול המעודכן"), אשר עדכן והחליף את חוזר הממונה "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" מיום 10 באפריל 2014 ("חוזר הממונה המקורי"). חוזר התגמול המעודכן פורסם לצורך התאמת הרגולציה של הגופים המוסדיים לאסדרה הרלוונטית שהתגבשה בתחום מאז פרסום חוזר הממונה המקורי, ובכלל זה הוראות חוק החברות, הוראות המפקח על הבנקים וכן לאור הניסיון שהצטבר ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביחס ליישום הוראות חוזר הממונה המקורי ופניות גופים מוסדיים.

בהתאם לחוזר התגמול המעודכן, ביום 30 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון החברה מדיניות תגמול חדשה לשנים 2020-2022 (כולל) (בסעיף זה: "מדיניות התגמול"), המחליפה את מדיניות התגמול אשר היתה קיימת לשנים 2017-2019, וביום 30 לינואר 2020 אישר דירקטוריון מגדל מקפת אף הוא את מדיניות התגמול.

לפירוט עיקרי ההסדרים שנקבעו במדיניות התגמול, ראה גם באור 3.ט.37 בדוחות הכספיים.

עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, מתפרסמת אף באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/Investorsconnection/Pages/RewardPolicy.aspx>

20.6. קבוצת נושאי המשרה הבכירה

נכון למועד הדוח, קבוצת נושאי המשרה הבכירה (שאינם דירקטורים) בקבוצה מונה 16 עובדים והיא כוללת את נושאי המשרה הבכירה המפורטים בתקנה 26א בפרק פרטים נוספים על התאגיד ("המנהלים הבכירים").

נושאי המשרה מועסקים על-פי הסכמים אישיים, המפרטים את תנאי העסקתם.

לפרטים אודות השכר והתגמולים שניתנו בשנת 2020 לרבות תנאי העסקתם של מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה ובתאגידים שבשליטת החברה, ראה תקנה 21 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

20.7. שינויים בנושאי משרה בכירה בקבוצה

(א) ביום 26 באפריל 2020 החל מר גיא פישר לכהן בתפקיד מנהל חטיבת השקעות של החברה. במקביל, החל מהמועד האמור, חדל לכהן מר אסף שוהם כמנהל חטיבת ההשקעות של החברה. לפירוט, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 20 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-039441 ומס' אסמכתא: 2020-01-039390), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

(ב) ביום 1 באפריל 2020 החל מר שלמה נחום לכהן כמנהל חטיבת ביטוח כללי בחברה, לאחר שביום 31 במרס 2020, חדלה הגברת נטע איכר לכהן כמנהלת תחום ביטוח כללי בחברה. לפירוט, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 19 בפברואר 2020 (מס' אסמכתאות: 2020-01-017451 וכן 2020-01-017454) ומיום 15 במרץ 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-024498), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

(ג) ביום 28 בינואר 2021 הודיעה עו"ד אילנה בר, היועצת המשפטית הראשית של הקבוצה, כי לאחר יותר מ-20 שנה בקבוצה, בכוונתה לפרוש מתפקידיה בעתיד הקרוב. המועד ייקבע בהמשך תוך מתן תקופת היערכות לקבוצה לאיתור מחליף וכניסתו לתפקיד. לפירוט, ראה דוח מיידים של הקבוצה מיום 28 בינואר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-012243), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

לפירוט אודות שינויים בדירקטוריון החברה ושינויים נוספים בשנת הדוח ראה סעיף 29 בחלק ה' להלן.

21. שיווק והפצה

21.1. כללי

ערוצי השיווק וההפצה העיקריים של הקבוצה בתחומי הפעילות של החברה הינם:

21.1.1. סוכני וסוכנויות ביטוח

מרבית תכניות הביטוח של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני ביטוח וסוכנויות ביטוח, לרבות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה.

הקבוצה נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-3,000 סוכנויות ביטוח (תאגידים⁵⁸) וסוכני ביטוח ("סוכנים") הפזורים ברחבי הארץ. הקבוצה קשורה עם מרבית הסוכנים בעסקי ביטוח חיים, פנסיה וגמל, ביטוחי בריאות וביטוח כללי והם מבצעים את עיקר המכירות של הקבוצה.

חלק מפעילות השיווק וההפצה באמצעות סוכנים, מתבצע אף באמצעות סוכנויות ביטוח בשליטת הקבוצה באמצעות מגדל סוכנויות שהבולטות שבהן הינן מבטח סימון, שגיא יוגב ושחם בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך והבריאות בקבוצה, ופלתורס ואורלן סוכנויות ביטוח בתחום הביטוח הכללי בקבוצה.

בסוף שנת 2020 החלו תהליכי מיזוג של סוכנויות שחם ואורלן. מיזוג הסוכנויות צפוי להיות מושלם עם קבלת כל האישורים הנדרשים, לרבות אישור רשות המיסים, במהלך שנת 2021, לאחר תאריך המאזן.

21.1.2. הפצה ישירה

במסגרת זו, השיווק וההפצה של מוצרי הקבוצה נעשה במישרין, באמצעות עובדי הקבוצה. עיקר הפעילות במסגרת ערוץ ההפצה הישירה הינה בענפי הפנסיה והגמל באמצעות משווקים פנסיוניים.

במסגרת ערוץ הפצה זה, קיימות התקשרויות ישירות מול מעסיקים, ועדי עובדים/ארגוני עובדים המאפשרים הצטרפות יזומה לקרנות הפנסיה/קופות הגמל (לרבות קרנות השתלמות) שבניהול הקבוצה, כמו גם השתתפות במכרזים המתפרסמים על-ידי מעסיקים/ארגוני עובדים.

בהתאם להנחיות הממונה, בין היתר, בעניין בחירת קרנות פנסיה ברירת מחדל⁵⁹, החל מיום 1 באפריל 2019 הסתיימו כל הסכמי ברירת המחדל של החברות המנהלות מול מעסיקים שהיו בתוקף מול המעסיקים בפנסיה ובגמל, כך שנכון למועד הדוח, שיווק קרנות הפנסיה ו/או קופות הגמל של החברה נעשה באמצעות תהליך הצטרפות פרטני וכן באמצעות הצטרפות יזומה של העובד לקרן הפנסיה/קופת הגמל של החברה, בהתאם להנחיות אחידות שקבע הממונה. מובהר בהקשר זה, כי בסוף שנת 2021 צפויה להסתיים תקופת המכרז של קרנות הפנסיה ברירת המחדל הנוכחית ואין כל

⁵⁸ חלק מסוכני הביטוח הינם תאגידים המעסיקים עובדים, כאשר מספר העובדים באותה סוכנות אינו כלול במסגרת המספר לעיל.

⁵⁹ לפרטים ראו סעיף 6.4.3 לדוח התקופתי של החברה לשנת 2019 כפי שפורסם ביום 27 במרץ 2020 (אסמכתא: 2020-01-030525).

וודאות כי הממונה ימשיך בבחירתו בקרנות ברירת מחדל בעתיד באותה מתכונת. משכך, יתכן כי אופן שיווק קרנות הפנסיה של החברה והשוק בכללותו, ישתנה בעתיד.

חלק מהפוליסות הקבוצתיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות משווקות במכירה ישירה על-ידי הקבוצה, בעיקר באמצעות השתתפות במכרזים.

בנוסף, למגדל מוקד טלפוני לשיווק ביטוחי פרט (ביטוחי ריסק מוות ובריאות), נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיב. עם פרוץ משבר הקורונה החברה הפסיקה לשווק פוליסות נסיעות לחו"ל, אך החברה מתכוונת לחזור לשווק בתקופה הקרובה לאחר תאריך המאזן.

עיקר פעילות השיווק וההפצה הישירה בביטוח כללי הינה מול לקוחות גדולים כגון חברות שעיסוקן ברכב, או שברשותן צי רכב, בנקים למשכנתאות, או השתתפות במכרזים של לקוחות שונים.

21.1.3. **תאגידים בנקאים** - ערוץ הפצה זה כולל את ההפצה והשיווק של מוצרים בענפי הגמל והפנסיה באמצעות יועצים פנסיונים בסניפי הבנק (פעילות שאינה מהותית).

21.1.4. **אי תלות בערוצי הפצה**

לחברה אין תלות בגורם בודד מתוך ערוץ הפצה כלשהו, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה או שתיגרם לה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפו.

21.1.5. **ערוצי הפצה המהווים מעל 10% מהפרמיות בתחומי הפעילות**

בשנת 2020 לא היה לחברה סוכן בודד שהיקף הפרמיות שלו עולה על 10% מהיקף הפרמיות בכל תחום פעילות רלבנטי, למעט סוכנות מבטח סיימון בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

לפירוט אודות הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2020 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה ראה להלן.

21.1.6. **שיעור פעילות ההפצה והשיווק בחלוקה בין הערוצים השונים**

בענפי הפנסיה והגמל, שם מבוצע עיקר הפעילות הישירה, חלקם של ערוצי ההפצה במונחי פרמיות ודמי גמולים הינו כדלקמן:

פנסיה - הפצה באמצעות סוכנים כ-67% מדמי הגמולים בשנת 2020 (בדומה לשנים 2019 ו-2018), הפצה ישירה כ-32% בשנת 2020 (בדומה לשנים 2019 ו-2018) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-1% מדמי הגמולים (בדומה לשנים 2019 ו-2018).

גמל - הפצה באמצעות סוכנים כ-43% מדמי הגמולים בשנת 2020 (לעומת כ-42% בשנת 2019 וכ-44% בשנת 2018), הפצה ישירה כ-50% (לעומת כ-49% בשנת 2019 וכ-48% בשנת 2018) והפצה באמצעות תאגידים בנקאיים כ-7% מדמי הגמולים (לעומת כ-8% בשנים 2019 ו-2018).

הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2020 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה (כולל גם נתונים של סוכני משנה של הסוכנויות האמורות) הינן כדלקמן:

כ-23% מסך עסקי ביטוח חיים בשנת 2020 (לעומת כ-22% בשנת 2019 וכ-23% בשנת 2018), כ-23% מסך עסקי הפנסיה בשנת 2019 (לעומת כ-24% בשנים 2019 ו-2018), כ-11% מסך עסקי הגמל בשנת 2020 (לעומת כ-13% בשנים 2019 ו-2018), כ-21% מעסקי הבריאות בשנת 2020 (לעומת כ-22% בשנת 2019 וכ-23% בשנת 2018) וכ-10% מעסקי ביטוח כללי בשנת 2020 (לעומת כ-9% בשנת 2019 וכ-8% בשנת 2018).

לפרטים אודות מצבת כוח האדם של סוכנויות הביטוח שבשליטת הקבוצה, ראה הטבלה שבסעיף 20.2 לעיל.

21.2. **הסדרת פעילות הסוכנים/המשווקים הפנסיונים/יועצים פנסיונים**

פעילות הסוכנים מפוקחת אף היא על-ידי הממונה, והוראות חוק חוזה ביטוח, חוק הפיקוח וחוק השיווק והייעוץ (בכל הקשור למוצרים הפנסיוניים), חלות גם על פעילותם ובכלל זה הרישיונות הנדרשים לפעילותם של הסוכנים ודרכי פעילותם.

ככלל, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, מסדירות את שיעורי ואופן עמלת ההפצה המקסימלית שתשולם ליועץ פנסיוני במוצרי הגמל והפנסיה ("תקנות ההפצה").

21.3. תיאור מבנה העמלות ושיעורי העמלות הממוצעים לפי תחומי הפעילות

21.3.1. תחום ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך

(א) סוכנים

הקבוצה משלמת לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת ובהתאם להסכמים פרטניים שנחתמים עם הסוכנים.

(1) מבנה העמלות בביטוח חיים

- עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות לסוכנים הינן "עמלות שטוחות", דהיינו עמלה המשתלמת בשיעור דומה במשך מספר שנים ולאחר מכן, ברוב ההסכמים, תשלום עמלות בשיעור הנמוך, בדרך כלל, משיעור העמלה השטוחה (ברוב תכניות הביטוח המשוקות על-ידי הקבוצה "העמלה השטוחה" משתלמת במשך 15 שנה). יצוין כי, ביחס לחלק ממוצרי ביטוח חיים, העמלה משתלמת בשיעור קבוע לאורך כל תקופת הביטוח, וכן קיימת אפשרות לתשלום העמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח. בנוסף, במוצרים מסוימים משתלמת עמלה בשיעור קבוע מצבירה לאורך כל תקופת הביטוח.
- עמלות בגין מכירות - בדרך כלל עמלה חד פעמית אשר נגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות שנקבע לו ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק. בחלק מפוליסות ביטוח החיים העמלה מחושבת כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר, לרבות הסדרים המתייחסים לביטולי פוליסות. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.
- במוצרי ביטוח מסוימים - משתלמות עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות ו/או תכניות ביטוח שאינן של החברה ו/או היקף הפקדות חד-פעמיות.

(2) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הפנסיה

- עמלות שוטפות - העמלות משתלמות מדמי גמולים והינם בשיעור מדמי הגמולים הנגבים בפועל.
- עמלות בגין מכירות - הקבוצה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות. העמלות נקבעו כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר וכפוף לביטולים כמתואר לעיל ביחס לעמלות ביטוח חיים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(3) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הגמל

- עמלות היקף - עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חיסכון מקופות שאינן של החברה. בנוסף עבור מכירות שוטפות של קרן ההשתלמות וקופת גמל להשקעה, החברה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות וכפוף לביטולים.
- בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

- עמלות שוטפות - משולמות לסוכני ביטוח בגין שיווק קופות הגמל כשיעור מהצבירה.

בקשר עם האמור לעיל, יצוין כי בחודש אפריל 2017, נכנס לתוקפו חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017 ("תיקון 20"), שעניינו איסור על קיומה של זיקה בין גובה דמי הניהול שייגבו מעמית מצטרף לקופת גמל ובין גובה עמלת ההפצה המשולמת לסוכן הביטוח. לאור כניסתו של תיקון 20 לתוקף, הותאמו ההסכמים הפרטניים של החברה בכל הנוגע לעמלות המשתלמות בקשר עם ביטוח חיים, מוצרי הפנסיה ומוצרי הגמל, כך שבגין חלק מהתכניות ששווקו עד ליום 1 באפריל 2017, ממשיכה להשתלם, בנוסף למנגנוני העמלות המתוארים לעיל, עמלה מדמי ניהול מצבירה ומדמי ניהול מפרמיה (במוצרי ביטוח חיים), עמלה מדמי הניהול מצבירה ועמלה מדמי הגמולים, תוך התחשבות ברווחיות המוצר (במוצרי פנסיה) וכן עמלה מדמי הניהול מצבירה תוך התחשבות ברווחיות המוצר (במוצרי הגמל).

(ב) משווקים פנסיונים

החברה מתגמלת את המשווקים הפנסיונים בענפי החיסכון ארוך הטווח, ביטוח חיים ובריאות על עמידה ביעד מכירות שמשתנים מעת לעת וכן בגין צירוף עמיתים חדשים. סכום העמלה למשווק מורכב משיעור עמידת המשווק ביעדים שנקבעו, כשהוא מוכפל בעמלת יעד שקלית שנקבעה לו וכן מסכום המתקבל בגין צירוף עמיתים.

(ג) יועצים פנסיונים

התאגידים הבנקאיים זכאים לעמלת הפצה בהתאם לתקנות הפצה ועל פי ההסכמים שנחתמו עימם.

(ד) שיעור עמלות ממוצעות

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום⁶⁰:

2018	2019	2020	
ביטוח חיים			
6.7	5.8	6.0	שיעור מפרמיה ⁽¹⁾
39.3	46.1	52.7	בשנה הראשונה - שיעור מפרמיה משוננת חדשה
פנסיה			
0.9	0.9	1.0	שיעור מדמי גמולים
גמל			
0.2	0.2	0.1	שיעור מנכסים מנוהלים ממוצעים

⁽¹⁾ הירידה שחלה בשנת 2019 בשיעור העמלות מפרמיה בביטוח חיים הושפעה מקיטון ניכר במכירות ביטוחי מנהלים.

21.3.2 תחום ביטוח בריאות

(א) **ביטוחי פרט** - הקבוצה משלמת לסוכני הביטוח עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת.

מבנה העמלות מורכב בדרך כלל מאחד או יותר מהבאים:

(1) עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות הינן "עמלות שטוחות", וכן קיימת אפשרות לתשלום עמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח, בהתאם להסכמים הפרטניים עם הסוכנים.

(2) עמלות בגין מכירות - חלק מההסכמים עם הסוכנים כוללים עמלה חד פעמית הנגזרת מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק שנקבע לו.

(3) בנוסף מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(ב) **ביטוחים קבוצתיים** - העמלות משולמות בשיעור מוסכם מהפרמיה.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2018	2019	2020	
27.2	27.1	24.7	שיעור מפרמיה

הקיטון בשיעור העמלות מפרמיה בשנת 2020 נובע מקיטון במכירות תאונות אישיות והפסקת מכירות ביטוח סיעודי.

21.3.3 תחום ביטוח כללי

העמלה המשולמת לסוכנים בתחום ביטוח כללי מחושבת כשיעור מוסכם מהפרמיות כאשר שיעור העמלה משתנה בהתאם לענף הספציפי. להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2018	2019	2020	
4.7	4.7	4.8	ענף ביטוח רכב חובה
14.2	14.4	14.8	ענף ביטוח רכב רכוש
16.4	16.0	15.5	ענפי רכוש (ללא רכב)
14.7	14.1	13.2	ענפי חבויות
12.8	12.8	12.7	סה"כ

⁶⁰ כולל עמלות סוכנים, משווקים פנסיונים ויועצים פנסיונים.

21.3.4. העמדת הלוואות לסוכנים

לעיתים מעמידה הקבוצה הלוואות לסוכניה, בביטחון תזרימי עמלות עתידיים או בביטחונות אחרים. הלוואות ניתנות בתנאים מסחריים במסגרת הכללים שנקבעו על ידי הממונה. לפירוט ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

22. ספקים ונותני שירותים

22.1. כלי

הקבוצה רוכשת מוצרים ושירותים ממספר רב של ספקים ונותני שירותים⁶¹. בחירתם של אלה נעשית בהתאם לאיכות וטיב השירות המוצע על ידם, זמינותם, תחומי מומחיותם, התנאים המסחריים שהם מציעים וכו'. בדרך כלל התקשרויות אלו הינן לתקופה בלתי קצובה ואינן כוללות הסדר בלעדיות (וער כי באופן עקרוני נמנעת הקבוצה, ככל שמתאפשר, מקיומה של "תלות בספק"⁶² אחד, ופועלת ליצירת גיוון בקרב ספקיה).

22.2. ספקי מחשב ותוכנה

הקבוצה קשורה בהסכמים שונים עם ספקי ציוד חומרה, תוכנה ופתרונות מחשוב אחרים, המספקים לה פתרונות טכנולוגיים מגוונים בנושאים של ציוד מחשוב, לרבות שרתים וציוד קצה, תקשורת, מערכות הפעלה ווירטואליזציה, מערכי אחסון וניהול מידע, תוכנות לסוגיהן, בסיסי נתונים, כלי ניטור ובקרה, אבטחת מידע ושירותים מקצועיים אחרים, לרבות שירותי מומחה. חלק מספקים אלה הינם חברות המתמחות במתן שירותים ייעודיים, שלעיתים, בעת אירועים משבריים (לרבות בתחום הטכנולוגי), החברה עשויה להידרש לשיתוף פעולה שלהם. התשלומים השוטפים לכל אחד מספקים אלה אינם מהותיים. הספקים הנמנים על קטגוריה זו, ואשר לחברה קיימת תלות בהם, הינם: היטאצ' דטה סיסטמס ישראל בע"מ, Oracle Ltd, Microsoft Ltd, אס.פי.אל.תוכנה בע"מ, IBM Ltd חילן טק בע"מ, SAP SE, א.מ.ת. מיחשוב בע"מ וקבוצת Neoxam Portfolio Management.

23. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב

23.1. להלן טבלה המרכזת את נכסי המקרקעין המהותיים בבעלות החברה או הנשכרים על-ידיה והכוללים ברכוש הקבוע:

מיקום	שטח במ"ר	שימוש עיקרי	בבעלות/שכירות
פתח תקוה	62,554	בניני המשרדים העיקריים של הקבוצה לרבות מרבית פעילות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה ("סוכנויות הקבוצה")	בעלות
	4,497	בעיקר משרדים המשמשים את סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,839	שטח שבנייתו טרם הושלמה / טרם אוכלס	בעלות
ראשון לציון	1,004	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירות
אשקלון	3,011	מרכז שירות לקוחות ותפעול	שכירות
ירושלים	1,067	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,183	בניני סניף הקבוצה בירושלים	שכירות חכירה ארוכת טווח
נתניה	2,098	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירות
חיפה	2,626	בניני סניף הקבוצה בחיפה	בעלות
	1,189	בניני סוכנויות הקבוצה	שכירויות

יצוין כי ישנם אתרים נוספים בהם הקבוצה שוכרת מבנים לצורך פעילותה ולצורך פעילות הסוכנויות המוחזקות על ידה, בהיקף לא מהותי.

במהלך שנת 2021, כחלק ממהלך של איחוד כלל יחידות וחטיבות החברה במיקום גאוגרפי זהה, צפויות סוכנויות הביטוח של החברה להעתיק את מקומן למטה החברה שבפתח תקווה.

מרכז המחשבים העיקרי המשמש את הגופים המוסדיים בקבוצה מצוי בפתח תקוה. בהתאם להוראות הממונה בעניין ניהול המשכיות עסקית, למרכז המחשבים שני אתרים מרוחקים נוספים הכוללים אתר גיבוי ועותק נוסף (שלישי) של המידע.

לפירוט בדבר העלות המופחתת של קרקע ובניני משרדים ושיפורים במושכר ופרטים נוספים בדבר הרכוש הקבוע של הקבוצה ראה באור 6 בדוחות הכספיים.

⁶¹ מובהר בזאת, כי בספקים ונותני שירותים הקבוצה איננה כוללת את המשווקים/יועצים הכלולים בערוץ ההפצה והשיווק כמתואר בסעיף 2121 לעיל, וכן איננה כוללת את מבטחי המשנה, המתוארים בסעיף 19 לעיל.

⁶² כהגדרת מונח זה בחוזר הממונה לעניין עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח.

23.2. מידע על השקעות החברה במערכות המחשוב

מערכות המחשוב והמידע של הקבוצה חיוניות לניהול עסקיה בכלל ולהתמודדות עם התחרות והרגולציה בפרט. בבעלות החברה מגוון רחב של ציוד מחשוב הכולל שרתים, מערכות אחסון וגיבוי, ציוד תקשורת, עמדות קצה וציוד היקפי אחר, וכן מגוון רחב של זכויות בעלות או שימוש בתוכנות שונות לרבות תוכנות בפיתוח עצמי.

חטיבת הטכנולוגיות מספקת את מרבית שירותי המחשוב ליחידות השונות בקבוצה, והיא אשר מפעילה, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות, לצורך מתן שירותי המחשוב המוענקים לקבוצה. לכוח האדם המועסק ביחידה זו, ראה סעיף 20.2 לעיל.

לקבוצה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות וציוד נוסף שעלותן המופחתת ליום 31 בדצמבר 2020 הינה כ-394 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-312 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019.

בשנת 2020, השקעות הקבוצה במחשבים ובפיתוח מערכות מידע הסתכמו בסך של כ-205 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-160 מיליון ש"ח בשנת 2019. ראה באורים 4 ו-6 בדוחות הכספיים.

ההשקעות במערכות המחשב מיועדות הן לתמיכה ביעדים האסטרטגיים העסקיים של הקבוצה והן לעמידה בדרישות רגולציה משתנות.

בתקופת הדוח השקעות הקבוצה במערכות המחשב התמקדו בעיקר בתחומים הבאים: פיתוח מערכות שירות ומכירה לערוצי ההפצה ובכלל זה קווי עסקים דיגיטלים, שיפור יכולות מערך השירות ללקוחות הקבוצה לרבות באמצעות מערכות CRM וניהול מוקדי שירות, יישום חוזרי רגולציה שונים, השבחת מערכות ביטוח כללי, תמיכה בפיתוח מוצרי ביטוח חיים וביטוח בריאות, חיזוק יכולות ההגנה על מידע החברה, לרבות מפני איומי סייבר, ושיפור מתמשך של זמינות ויציבות מערכות הייצור.

24. עונתיות

24.1. חיסכון ארוך טווח

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים וביטוח בריאות וההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, ניכר בחודש דצמבר גידול מסוים בהפקדות של פרמיות/דמי גמולים לתכניות פנסיוניות, ביחס לשאר חודשי השנה, במטרה למצות את הטבות המס הגלומות בהפקדה לחסכון פנסיוני.

להלן התפלגות הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים⁶³ לפי רבעונים בשנים 2018-2020 (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2018		2019		2020		
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	
רבעון 1	2,295	24.2	2,446	25.0	2,326	25.6	
רבעון 2	2,300	24.2	2,389	24.5	2,134	23.5	
רבעון 3	2,349	24.8	2,433	24.9	2,240	24.7	
רבעון 4	2,544	26.8	2,497	25.6	2,382	26.2	
סה"כ לשנה	9,488	100.0	9,765	100.0	9,082	100.0	

להלן התפלגות דמי הגמולים בפנסיה בשנים 2018-2020 (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2018		2019		2020		
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	
רבעון 1	1,750	24.2	1,836	24.2	1,894	25.4	
רבעון 2	1,788	24.7	1,866	24.6	1,743	23.4	
רבעון 3	1,819	25.1	1,933	25.5	1,919	25.7	
רבעון 4	1,878	26.0	1,956	25.8	1,907	25.5	
סה"כ לשנה	7,235	100.0	7,591	100.0	7,463	100.0	

⁶³ לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה שהסתכמו בכ-464 מיליון ש"ח בשנת 2020 לעומת כ-649 מיליון ש"ח בשנת 2019 וכ-594 מיליון ש"ח בשנת 2018.

להלן התפלגות דמי הגמולים בגמל בשנים 2018-2020 (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

2018		2019		2020		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
22.1	425	22.6	467	24.2	460	רבעון 1
22.4	431	23.6	488	22.1	421	רבעון 2
23.0	442	24.1	498	23.6	449	רבעון 3
32.5	624	29.7	613	30.1	573	רבעון 4
100.0	1,923	100.0	2,066	100.0	1,903	סה"כ לשנה

24.2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם, בדרך כלל בינואר, וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח לתקופה לפני מס מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו.

במרכיבי ההוצאות האחרים כגון תביעות ובמרכיבי ההכנסות האחרים כגון הכנסות מהשקעות לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות בענפי הרכוש, לרוב ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח.

בשנת 2020 אירעו נזקי חורף אשר ברבעון הראשון הוערכו בכ-59 מיליון ש"ח במונחי ברוטו וכ-15 מיליון ש"ח בשייר, וברבעון הרביעי בסך של כ-15 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-6 מיליון ש"ח במונחי שייר. כמו כן, בשנת 2018 אירעו נזקי חורף אשר ברבעון הראשון הוערכו בכ-7 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובשייר, ברבעון השני הוערכו בכ-12 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-3 מיליון ש"ח במונחי שייר, וברבעון הרביעי בסך של כ-13 מיליון ש"ח במונחי ברוטו ובכ-8 מיליון ש"ח במונחי שייר. בשנת 2019 לא אירעו נזקי חורף בהיקף משמעותי.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח כללי לפי רבעונים בשנים 2018, 2019 ו-2020 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2018		2019		2020		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
38.6	927	37.8	881	37.3	834	רבעון 1
22.0	529	22.6	527	21.5	480	רבעון 2
19.4	465	20.9	487	23.5	526	רבעון 3
20.0	481	18.7	436	17.7	397	רבעון 4
100.0	2,402	100.0	2,331	100.0	2,237	סה"כ לשנה

25. נכסים לא מוחשיים

25.1. כללי

הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן אשר חלקם נרשמו כסימן מסחרי כגון: "מגדל אחזקות" "מגדל ביטוח", "מגדל מקפת" ועוד.

25.2. מאגרי מידע

לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרי מידע רשומים שונים, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים הנמסרים על ידי לקוחות הקבוצה. המידע הצבור במאגרים אודות לקוחות, כולל מידע שנמסר על ידם בעת רכישת מוצר ממוצרי הקבוצה וכן מידע נוסף שנמסר לקבוצה, או אשר הקבוצה מאתרת אותו, בקשר עם השירותים הניתנים על ידה (כגון מידע עקב טיפול בתביעות ביטוח וכו'). כמו כן, לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרים רשומים אודות סוכני הקבוצה, ספקים, עובדים וכו', פרטים אשר שמירתם במאגר ממוחשב ורישומם מחויבים על פי הוראות הדין. מאגרי המידע משמשים את הקבוצה בתפעול השוטף של עסקיה.

25.3. מוניטין ועודפי עלות

בחברה נרשמו מוניטין ועודפי עלות בעיקר ברכישת סוכנויות ביטוח, תיקי ביטוח, חברות ניהול של קרנות פנסיה, קרן השתלמות ופעילויות שירותים פיננסים. בשנים 2020 ו-2019 לא נרשמה ירידת ערך מוניטין בספרי הקבוצה. בשנת 2018 נרשמה הפרשה לירידת ערך מוניטין המיוחס לפעילות הגמל בסך כ-23 מיליון ש"ח. לפירוט נוסף, ראה באור 4 בדוחות הכספיים.

26. דיון בגורמי סיכון

26.1. טבלת גורמי הסיכון לגבי הפעילות הביטוחית והסיכון ארוך הטווח

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות הקבוצה			
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
		✓	מצב המשק והתעסוקה
		✓	סיכוני שוק
		✓	- סיכון ריבית
		✓	- סיכוני שוק (מכשירים הוניים / נכסים ריאליים)
	✓		- סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן
	✓		- סיכון מטבע
		✓	סיכוני אשראי
			סיכוני הביטוח
		✓	- אריכות חיים לרבות שיעור מימוש גמלא
		✓	- תחלואה
	✓		- סיכון רעידת אדמה
	✓		- יתר סיכוני הביטוח
		✓	רמת שימור תיק
	✓		ביטוח משנה (צד נגדי)
		✓	תחרות ומתחרים
	✓		טעמי הציבור
		✓	שינויי רגולציה
		✓	תקדימים משפטיים (תביעות ייצוגיות וסמכויות ממונה)
		✓	תמהיל העסקים
	✓		סיכוני נזילות
		✓	הליכים משפטיים לרבות סמכויות ממונה
		✓	מוניטין
		✓	סיכונים תפעוליים
		✓	- תלות במערכות מידע
		✓	- אבטחת מידע וסייבר
	✓		- סיכונים תפעוליים אחרים
	✓		סיכוני ציות

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על הקבוצה הינה על סמך הערכת הנהלת הקבוצה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה. ייתכן כי בפועל מידת ההשפעה תהיה שונה, לאור שינויים שיחולו במאפייני פעילות הקבוצה או בתנאי השוק ו/או בהתנהלות הגופים הרגולטוריים המפקחים על פעילות הקבוצה.

בגורמי הסיכון ובמידת השפעתם לא חל שינוי לעומת שנה קודמת, למעט בסיכון "מצב המשק והתעסוקה" במסגרת סיכוני המקרו, שמידת השפעתו שונתה מהשפעה בינונית להשפעה גדולה.

החברה מנהלת את תחומי הפעילות שלה, תוך שימוש במתודות של ניהול סיכונים. הקבוצה שמה דגש בפעילותה על ניהול הסיכונים אליהם היא חשופה, וזאת במטרה לזהות ולהעריך את השפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלה על הקבוצה, תוך התייחסות למתאם בין הסיכונים. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר תאבון סיכון וסיבולת סיכון לסיכונים השונים. לתיאור גורמי הסיכון העיקריים בפעילות הביטוח של הקבוצה וניהולם, לרבות השפעת התפרצות נגיף הקורונה - ראה באורים 36 ו-39 בדוחות הכספיים.

27. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

27.1. הסכם קיבוצי

בענין ההסכם הקיבוצי שבין החברה ומגדל מקפת ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי החברה ומגדל מקפת - ראה סעיף 20.4.1 לעיל וביאור 32 בדוחות הכספיים.

חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי

28. דירקטורים חיצוניים

נכון למועד הדוח, בחברה מכהנות שתי דירקטוריות בלתי תלויות כמשמעותו של מונח זה בקודקס הרגולציה (פרק 2 לחלק 1, שער 5) (דירקטוריון גוף מוסדי) לחוזר המאוחד, וכן דירקטור חיצוני אחד שמונה טרם העדכון לחוזר המאוחד והוא מכהן בהתאם להוראות המעבר של חוזר זה. לפרטים נוספים אודות הדירקטורים החיצונים בחברה ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

29. היבטי ממשל תאגידי

29.1. ביקורת מנהלית וסיומה

29.1.1. בעקבות החלטת דירקטוריון מגדל אחזקות לסיים את כהונתו של מר ניר גלעד כמנכ"ל מגדל אחזקות ואת כהונתו כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון החברה, קיבל דירקטוריון החברה, ביום 23 באפריל 2020, מכתב מאת הממונה, במסגרתו ציין הממונה, כי נוכח חשש לפגיעה בהתנהלות התקינה של החברה, הוא מודיע כי הפסקת כהונתו של יו"ר דירקטוריון ו/או מנכ"ל החברה בתקופה שעד תום 2020, ייראו על ידי הממונה כפעולות הפוגעות בניהול התקין של החברה כמשמעותה בסעיף 65 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ("סעיף 65 לחוק", "החוק"). לאחר דיון במכתב האמור, החליט הדירקטוריון כי לא יפעל בניגוד למכתב. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 23 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-036640 ו-2020-01-036673) ומיום 30 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-042498), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.1.2. ביום 14 ביולי 2020, התקבל בחברה מכתב הממונה הממוען לחברי דירקטוריון החברה ("מכתב הממונה"), במסגרתו הצביע הממונה על שורה של סוגיות ודפוס התנהלות המהווים לדעתו פגיעה בניהול התקין של החברה ועל תיקון הפגמים המבוקש על ידו. לפרטים נוספים ראה דוח מיידים של מגדל אחזקות מיום 15 ביולי 2020 (מס' אסמכתא-2020-01-068140), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.1.3. בהמשך למכתב הממונה, ערכה רשות שוק ההון ביטוח וחסכון ("הרשות") ביקורת מנהלית בחברה לפי סעיפים 49 ג ו-49 ד לחוק בנושא ממשל תאגידי. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מימים: 9 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-099501), 16 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-093082), 24 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-095884), 7 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-100150), 13 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-111783) ו-18 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-104128), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.1.4. בהודעה שקיבלה החברה ביום 16 באוקטובר 2020 מאת הרשות בדבר אישור סכום הניכוי לתקופת הפריסה בקשר עם יישום משטר כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, נאמר כי סכום הניכוי בכל מועד חישוב לא יעלה על 80% מסכום הניכוי הבסיסי, וזאת לכל הפחות עד לסיום הביקורת המנהלית, מילוי ההוראות שיינתנו בעקבות הליך הביקורת ותיקון הליקויים, ובכל מקרה כל עוד לא הורה הממונה אחרת. נכון למועד דוח זה, הממונה לא הורה אחרת. לפרטים, ראה דוח מיידים של מגדל אחזקות מיום 18 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-104128) ודוח יחס כושר פירעון של החברה כפי שפורסם בדוח המיידים של מגדל אחזקות מיום 28 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-108100), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה. כמו כן, ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון ובאור 14 ג. בדוח הכספי של מגדל אחזקות הכלולים בדוח תקופתי זה.

29.1.5. ביום 4 בנובמבר 2020, התקבלה מהרשות טיוטת דוח ביקורת להתייחסות ("טיטוט דוח ביקורת") הכוללת ממצאים ביחס לשורה של ליקויים בממשל התאגידי של החברה, אשר סווגו למספר תחומים: מעורבות תדירה של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, בניהול השוטף של החברה; תפקוד ועבודת הדירקטוריון; מעורבותו של דירקטוריון מגדל אחזקות בניהול החברה ותפקוד ועדת הביקורת וועדת האיתור. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 5 בנובמבר 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-110437), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

לאחר שקיים דיונים מעמיקים בטיטוט הדוח, החליט דירקטוריון החברה, על אף השגות לא מעטות וטענות כבדות משקל בקשר עם הממצאים הלכאוריים והמסקנות העולות מטיטוט הדוח, ומבלי להודות באמור או בנטען בטיטוט הדוח, ליישם, בנוסף לצעדים שהתקבלה החלטה ליישם קודם לכן, צעדים מתוך טיוטת הדוח כמפורט בדוח המיידים של מגדל אחזקות מיום 6 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-124012). כמו כן, מר שלמה אליהו הודיע לחברה כי יסיים את כהונתו בחברות הבנות. דירקטוריון מגדל אחזקות דן אף הוא בטיטוט הדוח ועל אף השגות כבדות משקל בקשר עם האמור בו, קיבל לידי את עמדת החברה וברך עליה. בהמשך להודעות מגדל אחזקות והחברה לרשות שוק ההון, הודיעה רשות שוק ההון לחברה ביום 5 בדצמבר 2020, כי היא הגיעה לכלל מסקנה שהיא אינה נדרשת לקבוע ממצאים סופיים ולהוציא דוח סופי. עוד הודיעה רשות שוק ההון, כי באשר לחשש, שעלה במסגרת מכתב הממונה וטיטוט דוח הביקורת, בדבר הפרת חובות אמון, ניגודי עניינים וכשירות שנזכר בטיטוט הדוח, רשות שוק ההון שמעה את טענותיה כבדות המשקל של החברה באמצעות באי כוחה, ולפיהן גם אם נפלו אי אלו פגמים באופן הפעילות של הדירקטוריון, וועדותיו או מי מהדירקטורים, הרי שהם אינם עולים כדי חשש כאמור, ולפיכך רשות שוק ההון אינה מחזיקה עוד

בעמדותיה הלכאוריות האמורות. לפרטים נוספים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 6 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-124012), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. החברה פועלת על מנת ליישם את הצעדים עליהם הוחלט כמפורט בדוח המידי האמור (ככל שאלו טרם יושמו על ידה).

29.2. הליכים משפטיים וועדת תביעות מטעם דירקטוריון מגדל אחזקות

29.2.1. בהמשך לדרישה מיום 23 באוגוסט 2020 שהגיש בעל מניות במגדל אחזקות להגשת תביעה כנגד בעל השליטה בחברה, הוגשה ביום 22 בנובמבר 2020 לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד מר שלמה אליהו בהתאם לסעיף 198 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999 ("חוק החברות", "בקשת האישור"). בקשת האישור הינה בהמשך למכתב הממונה ולטייטת דוח הביקורת ועילותיה מתייחסות למר אליהו בכובעו כדירקטור בחברה ובמגדל אחזקות וכבעל השליטה במגדל אחזקות. סכום התביעה הינו בסך כולל של 332.8 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 24 באוגוסט 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-092631) ומיום 23 בנובמבר 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-117151), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.2.2. בקשה נוספת של בעל מניות אחר בנושאים אלו שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים ובמסגרתה בקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות, תשנ"ט-1999 כנגד מגדל אחזקות וכנגד החברה, נמחקה באישור בית המשפט. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 22 בספטמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-103602) ומיום 18 בנובמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-115486 ו-2020-01-115819), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.2.3. ביום 30 בספטמבר 2020 החליט דירקטוריון מגדל אחזקות להקים ועדה בלתי תלויה אשר תבחן ותדון בתביעות בנושאים המתוארים לעיל ("הועדה"). הרכב הועדה הינו: יו"ר הועדה - כב' השופט (בדימוס) פרופ' יורם דנציגר; פרופ' רוני עופר וגב' לינדה בן שושן, המכהנת כד"ר צ' במגדל אחזקות. לפרטים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מימים 1 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-097966) ו-25 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-106516), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.2.4. מגדל אחזקות הגישה בקשה למחיקת בקשת האישור על הסף בטענה כי היא כי מבוססת בעיקרה על טיוטת דוח הביקורת אשר הרשות הודיעה לגביה כי הגיעה לכלל מסקנה שהיא אינה נדרשת לקבוע ממצאים סופיים ולהוציא דוח סופי, כאמור בסעיף 29.1.5 לעיל, וכן על מסמכים חסויים, סודיים ובלתי קבילים. במקביל, מגדל אחזקות הגישה בקשה חלופית לעיכוב הליכים בבקשת האישור, עד לאחר שהועדה תגבש את מסקנותיה ותמסור את המלצותיה לדירקטוריון מגדל אחזקות. בית המשפט טרם הכריע בבקשת המחיקה ובקשת העיכוב האמורות ולצד זאת קבע כי מגדל אחזקות נדרשת לתת עמדתה לבקשת האישור עד ליום 15 באפריל 2021. בכוונת מגדל אחזקות לפעול לדחיית המועד האמור.

29.3. שינויים בהרכב הדירקטוריון בחברה

29.3.1. ביום 6 באפריל 2020 התחדשה כהונתה של גב' מירב בן כנען היר כדירקטורית בלתי תלויה בחברה לאחר שהתקבלה הודעת הממונה לפיה הוא אינו מתנגד לחידוש הכהונה האמורה. לפרטים נוספים ראו דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 6 באפריל 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-032191), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.2. ביום 12 באוגוסט 2020 הודיע ד"ר גבריאל פיקר, שכיהן באותו מועד כדירקטור בחברה ובמגדל אחזקות, על החלטתו להתפטר מתפקידו כדירקטור בחברה, אשר תיכנס לתוקף עם מינוי של דירקטור אחר במקומו. בהמשך לאמור לעיל, מר מרדכי (מוטי) רוזן ("מוטי רוזן") מונה לדירקטור בחברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 13 באוגוסט 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-078196) ומס' אסמכתא: 2020-01-078595), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה. מינוי מוטי רוזן בהמשך להחלטה זו לא הושלם לאור הודעת הממונה מיום 6 באוקטובר 2020 לפיה יש להימנע מביצוע כל פעולה שיש בה שינוי של הרכב דירקטוריון החברה עד לסיום הליך הביקורת המנהלית בנושא ממשל תאגידי אלא אם התקבל אישור מקדמי של הממונה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 7 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-100150), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.3. ביום 15 באוקטובר 2020 אשרה האסיפה הכללית של החברה את מינוים של ה"ה אריה מינטקביץ, עזריאל מוסקוביץ, חיים רמון ומוטי רוזן לדירקטורים בחברה. כמו כן, אשרה האסיפה הכללית את מינויו של מר כרמי גילון לדירקטור בחברה, במקומו של מר ניר גלעד וקבעה כי מינויו של מר גילון ייכנס לתוקף עם סיום כהונתו של מר גלעד כדירקטור בחברה וכי כהונתו של מר גלעד כדירקטור בחברה תסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 או ביום בו הממונה יאשר מינוי יו"ר דירקטוריון חדש לחברה (שייבחר על ידי דירקטוריון החברה), לפי המאוחר. לפרטים נוספים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 15 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-103474), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

ביום 15 באוקטובר 2020 חדל לכהן מר שלמה אליהו כדירקטור בחברה, בהתאם לבקשתו שלא למנותו מחדש לדירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראו דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 15 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתאות: 2020-01-103474 ו-2020-01-103477), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.4. בהמשך למכתב התראה בטרם נקייטת הליכים משפטיים מיום 22 באוקטובר 2020 מטעם ב"כ של מר ניר גלעד, אשר כיהן באותו מועד כמנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה בקשר עם ההחלטה מיום 15 באוקטובר 2020, אישרו ביום 27 בדצמבר 2020, דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה (בסעיף זה: "החברות"), לאחר אישור ועדות הביקורת של החברות האמורות, התקשרות בהסכם עם מר ניר גלעד. במסגרת ההסכם הסכים מר גלעד, מבלי להודות בכל טענה, לסיים את העסקתו בחברות האמורות ("ההסכם"). על פי ההסכם מועד סיום יחסי עובד - מעסיק בין מר גלעד לבין החברה ומגדל אחזקות נקבע ליום 1.2.2021. מר גלעד סיים את תפקידו כיו"ר החברה ביום 3 בינואר 2021 עם מינויו של מר מוטי רוזן ליו"ר דירקטוריון החברה (ראה סעיף 29.3.6 להלן) ואת כהונתו כמנכ"ל מגדל אחזקות ביום 1.2.2021. תקופת ההודעה המוקדמת בת שישה חודשים על פי הסכם ההעסקה של מר גלעד החלה ביום 1 בינואר 2021. בנוסף, הצדדים הסכימו לקיים הליך גישור בקשר לטענות מר גלעד לנזקים שנגרמו לו עקב סיום תפקידו בחברות. לפרטים נוספים, ראו ביאור 4.ט37. לדוחות הכספיים וכן ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 25 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-106759), מיום 27 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-140202), מיום 3 בינואר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-000504) ומיום 1 בפברואר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-012478), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.5. ביום 6 בדצמבר 2020, התקבל אישור העדר התנגדות הממונה, ומינויו של מוטי רוזן כדירקטור בחברה נכנס לתוקף. בהתאם, באותו מועד בהתאם להודעתו מיום 12 באוגוסט 2020, חדל דוקטור פיקר, מלכהן כדירקטור בחברה. עם זאת, ביום 6 בדצמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה את מינויו מחדש של דוקטור פיקר לדירקטוריון החברה וביום 15 בדצמבר 2020 התקבלה הודעת הממונה כי הוא אינו מתנגד למינוי של דוקטור פיקר לדירקטור בחברה, ובהתאם ממועד זה דוקטור פיקר מכהן בדירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 13 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-111783), מיום 6 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-124201), 2020-01-124204 ו-2020-01-124195, מיום 15 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-128260) ו-2020-01-128335, הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.6. ביום 3 בינואר 2021, החל מר מוטי רוזן לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה. ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 6 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-124195 ו-2020-01-124204) ומיום 3 בינואר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-000420 ו-2021-01-000393) הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה. בהמשך לאמור בסעיף 29.3.4 לעיל, במועד זה נכנס לתוקף מינויו של כרמי גילון לדירקטוריון החברה. לפירוט ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 3 בינואר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-000420), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.7. ביום 11 במרס 2021 החליט דירקטוריון החברה, בהמשך לדיונים שהתקיימו בדירקטוריון, כי נוכח אי הסכמות ופערים שאינם ניתנים לגישור בין מר מוטי רוזן לבין מנכ"ל החברה באשר לאופן ההתנהלות בחברה, הוא יפעל לסיום כהונתו של מר מוטי רוזן בתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. טרם נתקבלו החלטות בדירקטוריון מגדל אחזקות לעניין תפקידיו של מר מוטי רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות וכדירקטור בחברה. כמו כן, המגעים לעניין תנאי פרישה של מר מוטי רוזן לא צלחו. ביום 14 במרס 2021, דירקטוריון החברה החליט על השעיה לאלתר של מר מוטי רוזן מתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 11 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-031983) ומיום 14 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-033825), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה. בהמשך להשעיה האמורה החליט דירקטוריון החברה להסמיך את דוקטור פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של מגדל ביטוח, חלף יו"ר הדירקטוריון.

30. גילוי בדבר מבקר הפנים⁶⁴**פרטי המבקר הפנימי**

שם: תמיר סולומון

תאריך תחילת כהונה: 25 בינואר 2019.

המבקר הפנימי הינו עובד החברה ובנוסף מכהן כמבקר הפנימי הראשי של החברה.

המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992.

למיטב ידיעת התאגיד, המבקר הפנימי אינו מחזיק בניירות ערך של התאגיד.

למבקר הפנימי אין קשרים עסקיים או אחרים מהותיים עם החברה או עם גוף הקשור אליה.

היקף העסקה

המבקר הפנימי הראשי מועסק במשרה מלאה, בנוסף למערך מבקרים הכפוף לו. על מערך זה נמנים גם מבקרים בחברות בנות של הקבוצה, בהן קיימת חובה בדיון למנות מבקר פנימי או שהוחלט וולונטרית למנות מבקר פנימי, לנוכח היקפי הפעילות ו/או החשיפות הקיימות בחברות הנ"ל. המבקרים בחברות הבנות בהן מונו מבקרים פנימיים כאמור לעיל, פועלים על פי הנחיה מקצועית של המבקר הפנימי הראשי של הקבוצה, הכוללת, שיתוף ידע ומידע מקצועי, קבלת עדכונים תקופתיים בהתאם למתכונת שנקבעה ומסירת דיווח בכל מקרה בו חל אירוע אשר עשוי/ עלול להיות בעל השלכות על החברה ו/או על חברת הבת.

בחלק מן המשימות הכלולות בתכנית העבודה של המבקר מסתייעת הביקורת הפנימית גם ביועצים ואנשי מקצוע חיצוניים, בהתאם לסוג ומורכבות הפעילות.

להלן פרוט שעות הביקורת שהושקעו בקבוצה בשנת 2020 :

היקף הביקורת הכוללת בקבוצה	היקף ביקורת בחברה	היקף ביקורת במגדל מקפת ויזמה	היקף ביקורת בסוכנויות
38,200	26,110	7,990	4,100

היקף שעות הביקורת הפנימית נובע מתכנית העבודה של החברה. היקף שעות הביקורת בקבוצה בשנת 2019 עמד על 43,657 שעות. הצמצום בהיקף שעות הביקורת ביחס לשנה החולפת נבע מצמצום תקנים ויציאת מבקרים לחל"ת וחל"ד.

המבקר הפנימי אינו מסתייע בגורמים אחרים בקבוצה שאינם יחידת הביקורת או אנשי המקצוע המועסקים על-ידו, כמפורט לעיל.

תגמול

המבקר הפנימי הראשי מועסק על-פי הסכם עבודה אישי. סך התגמול בגין העסקתו של מר סולומון כמבקר הפנימי הראשי בקבוצה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2020 הסתכם בכ-1.5 מיליון ש"ח.

סך התגמול כולל הפרשה למענק שנתי אשר נרשמה על בסיס אומדן בלבד וסכום המענק שישולם בפועל, אם ישולם, עשוי להשתנות והוא כפוף לאישור הגופים המוסדיים בקבוצה. ראה בעניין זה הפירוט המובא בתקנה 21 לגבי יתר נושאי המשרה בחברה.

להערכת הדירקטוריון, תנאי התגמול של המבקר הפנימי כאמור לעיל, תואמים את מדיניות התגמול של החברה ואין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הנ"ל.

⁶⁴ הגילוי הניתן בדבר מבקר פנים ורואה חשבון כמפורט להלן בחלק זה ניתן בהתאם לחוזר המפקח הנזכר במבוא לעיל.

31. רואה חשבון מבקר

31.1. שם משרד המבקר של החברה ושם השותף המטפל בחברה

רואי החשבון של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון ובנוסף משרד סומך חייקין רואי חשבון שהינם מבקרים משותפים בכל החברות המהותיות שבמסגרת הקבוצה.

השותף המטפל מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינו רו"ח ניר מרדכי. השותף המטפל מטעם משרד סומך חייקין הינו רו"ח טל זהרני.

מועד תחילת כהונתם של משרדי רואי החשבון כרואי חשבון משותפים הינו אפריל 1998.

בחודש דצמבר 2020 החליטה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לבחור מחדש ברואי החשבון המבקרים המשותפים סומך חייקין וקוסט, פורר, גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם לשנת 2020. ראה גם דוח מיידי של החברה מיום 17 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-129427), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) (באלפי ש"ח) עבור שירותים שניתנו על ידם בשנים 2019-2020 ומספר השעות שהושקעו:

2020					
סה"כ ⁽²⁾	שירותים אחרים	שירותי מס מיוחדים	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי ביקורת ⁽¹⁾	
שכר					
6,693	2,443	634	-	3,616	החברה
1,017	0	57	-	960	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל
734	0	32	-	702	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ והחברות המוחזקות על ידה
106	0	1	-	105	אחר
8,550	2,443	724	-	5,383	סה"כ
שעות					
24,660	9,031	65	-	15,564	החברה
4,695	-	106	-	4,589	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל
3,115	-	62	-	3,053	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ והחברות המוחזקות על ידה
491	-	4	-	487	אחר
32,961	9,031	237	-	23,693	סה"כ

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX וביקורת סולבנס.

⁽²⁾ מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגין.

כ-1% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

2019					
סה"כ ⁽²⁾	שירותים אחרים	שירותי מס מיוחדים	שירותים הקשורים לביקורת	שירותי ביקורת ⁽¹⁾	
שכר					
7,117	1,598	1,603		3,916	החברה
1,137		77		1,060	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל
771		52		719	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ והחברות המוחזקות על ידה
155			50	105	אחר
9,180	1,598	1,732	50	5,800	סה"כ
שעות					
24,952	5,296	3,461		16,195	החברה
4,532		166		4,366	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל
3,402		104		3,298	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ והחברות המוחזקות על ידה
710			226	484	אחר
33,596	5,296	3,731	226	24,343	סה"כ

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX.

⁽²⁾ מתייחס למלוא השעות ושכר הטרחה שבגינן.

כ-1.0% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

32. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

החברה מישמת את הוראות חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון הנוגעות לבקורות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי ומבצעת את ההליכים הנדרשים בקשר לכך וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל, ובשיתוף יועצים חיצוניים שנשכרו לביצוע המשימה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

32.1 בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית של החברה, העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה ומנהל החטיבה הפיננסית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשה לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

32.2 בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך תקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

הצהרות, דוחות וגילויים בהתייחס לתהליכים הרלוונטים, בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה מצורפים בפרק 3 לדוח התקופתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

רן עוז

מנכ"ל

ד"ר גבריאל פיקר⁶⁵

דירקטור

21 במרס 2021

⁶⁵ דירקטוריון החברה הסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלף יו"ר הדירקטוריון. לפירוט, ראה סעיף 29.3.7 לעיל.

דוח הדירקטוריון
על מצב
ענייני התאגיד

פרק 2 - דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד - תוכן עניינים

מספר עמוד	שם הסעיף	
1	תיאור הקבוצה	1
2	הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד	2
19	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית	3
23	יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה	4
23	אירועים לאחר תקופת הדיווח	5

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2020 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות הקבוצה בתקופת הדוח ("שנת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור הקבוצה

1.1. כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה" או "מגדל", "מגדל ביטוח") פועלת באמצעות חברות הבנות שלה ("קבוצת מגדל", "הקבוצה"), בעיקר בתחומי הביטוח, הפנסיה, והגמל. מגדל ביטוח היא חברת הביטוח הגדולה והמובילה בתחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך בישראל¹.

בעלת השליטה המלאה בחברה הינה מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל אחזקות" ו/או "קבוצת מגדל אחזקות"). נכון למועד דוח זה, חברת אליהו הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ, מחזיקה כ-68.46% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות.

לפרטים נוספים בדבר אחזקות בעלי השליטה במגדל אחזקות, למבנה האחזקות העיקרי של הקבוצה ולתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה, ראה סעיפים 2.2, 2.3 ו-3 בחלק א' לדוח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד ("תיאור עסקי התאגיד").

1.2. התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2020 ועד למועד פרסום הדוח

לתיאור התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה ובסביבתה העסקית, שאירעו במהלך שנת הדוח ולאחריה, ראה סעיף 2.4 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד, סעיף 2 להלן וכן באור 39 בדוחות הכספיים.

¹ נכון ליום 30.9.2020, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

2. הסברי הדירקטוריון למצב עיני התאגיד

2.1 ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות

החברה בוחנת בכל תקופות הדיווח את מקורות הרווח הכולל שלה בחלוקה הבאה:

(א) רווח מפעילות ביטוחית מקווי העסקים העיקריים של החברה הכולל הכנסות מהשקעות על בסיס הנחות תשואות ריאליות שאותן קבעה החברה שהינן בין 2% ל-4.5% בתחומי הפעילות השונים וללא השפעות מיוחדות (להלן: "רווח חיתומי"). מדד זה הינו מדד מקובל בענף לבחינת התוצאות העסקיות והוא בכפוף להנחות התשואה כאמור. **בביטוח חיים** - הרווח החיתומי כולל דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים בשנים 2003-1992 ומרווח פיננסי בפוליסות מבטיחות תשואה המחושבים על בסיס הנחות התשואה כאמור, וכן את כלל דמי הניהול הקבועים שנרשמו בתקופה המדווחת. **בביטוח בריאות ובביטוח כללי** - הרווח החיתומי כולל הכנסות מהשקעות על בסיס הנחות תשואות ריאליות האמורות.

(ב) רווח עודף/חסר מהשקעות מעבר להנחות התשואה האמורות (להלן: "רווח השקעתי"). הרווח ההשקעתי כולל: דמי ניהול משתנים עודפים/חסרים בתיק המשתתף ברווחים מעבר לדמי הניהול המשתנים שחושבו על פי הנחות התשואה ונכללו ברווח החיתומי, הכנסות מהשקעות עודפות/חסרות מעבר לתשואות הריאליות בתחומי הפעילות השונים, וכן הכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון בניכוי הוצאות מימון.

(ג) השפעות מיוחדות לרבות השפעת שינויים של עקום הריבית (להלן: "רווח מהשפעות מיוחדות").

מידע זה בחלקו איננו מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים ואינו מהווה תחליף למידע הכלול בדוחות הכספיים.

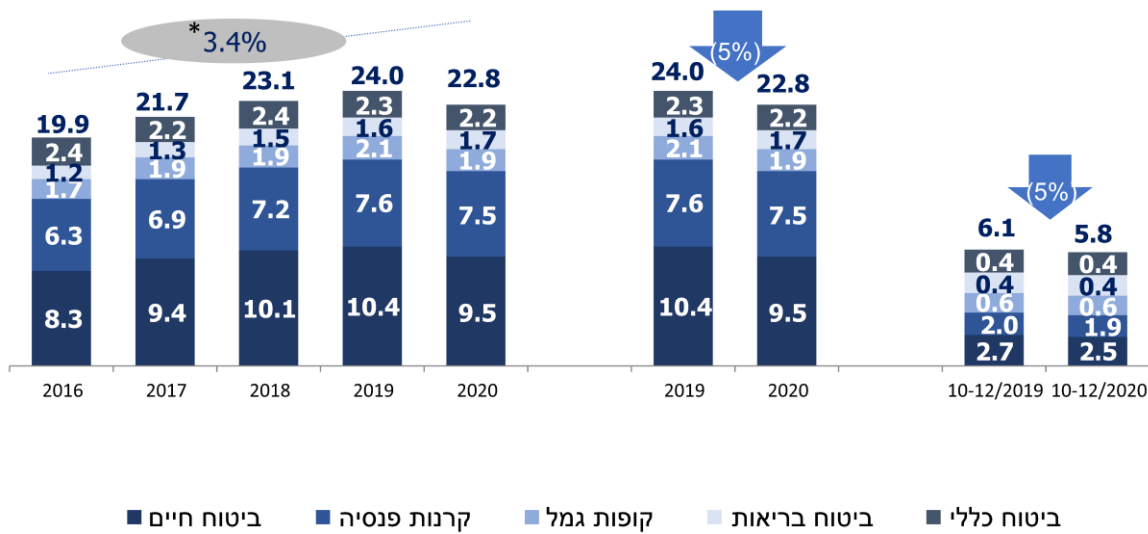
להלן ניתוח מקורות הרווח הכולל של החברה (במיליוני ש"ח):

הפרש	10-12/2019	10-12/2020	2018	הפרש	2019	2020	
							רווח חיתומי
4	83	87	384	(241)	546	305	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(10)	22	12	129	(6)	114	108	ביטוח בריאות
(80)	18	(62)	152	(74)	50	(24)	ביטוח כללי
3	13	16	64	16	58	73	סוכנויות
(82)	136	53	729	(305)	768	463	סה"כ רווח (הפסד) חיתומי
							רווח השקעתי
123	462	585	(668)	(727)	1,091	364	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
43	45	88	(100)	(85)	135	51	ביטוח בריאות
50	37	87	(146)	(173)	212	38	ביטוח כללי
24	57	81	(270)	(410)	379	(32)	אחר
240	602	842	(1,184)	(1,395)	1,817	421	סה"כ רווח (הפסד) השקעתי
							השפעות מיוחדות
226	(225)	1	370	1,129	(1,429)	(300)	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
224	(340)	(116)	-	721	(687)	34	ביטוח בריאות
(4)	(0)	(4)	(12)	(37)	142	105	ביטוח כללי
44	-	44	-	(258)	303	44	אחר
490	(566)	(75)	357	1,555	(1,672)	(117)	סה"כ רווח (הפסד) מהשפעות מיוחדות
648	172	820	(98)	(145)	913	768	רווח (הפסד) כולל לפני מס
(161)	(107)	(268)	76	44	(285)	(241)	הטבת מס (מיסים על הכנסה)
487	65	552	(22)	(102)	628	527	רווח (הפסד) כולל לאחר מס
	4.4%	37.2%	(0.4%)		10.7%	8.8%	תשואה כוללת להון במונחים שנתיים

2.2 התפתחות היקף הפעילות של הקבוצה בשנת הדוח

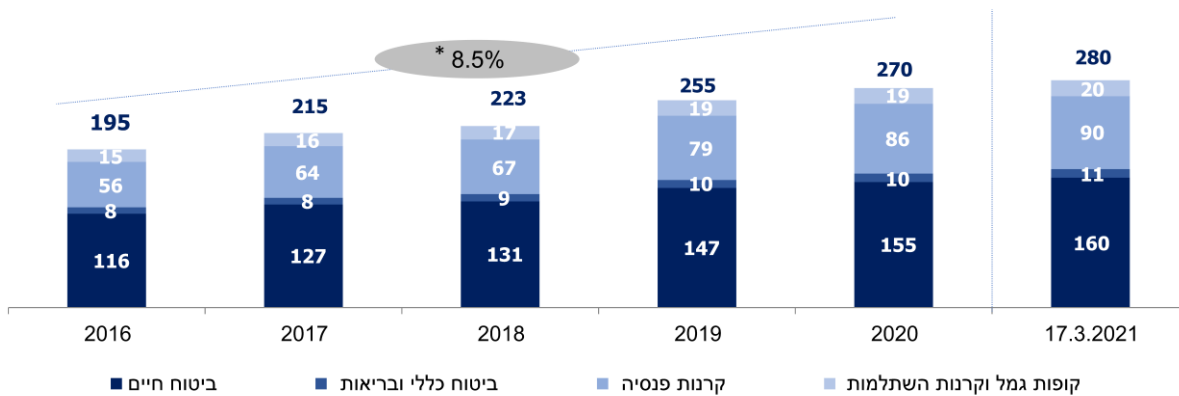
בשנת 2020 חלה ירידה בסך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי השקעה ודמי הגמולים בקבוצה, בתחומי ביטוח חיים וחסכון לטווח וביטוח כללי, שנבעה בחלקה מהשפעת משבר נגיף הקורונה. מנגד, בתחום ביטוח בריאות חלה עלייה קלה בסך הפרמיות לעומת שנת 2019.

להלן התפתחות סך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי ההשקעה ודמי הגמולים מעסקי הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל, בשנים 2016-2020 (במיליארדי ש"ח):

* גידול שנתי ממוצע

להלן התפתחות סך הנכסים המנוהלים² בקבוצה וכן התפלגות הנכסים המנוהלים לפי תחומי פעילות ליום 31 בדצמבר 2020 (במיליארדי ש"ח):

* גידול שנתי ממוצע

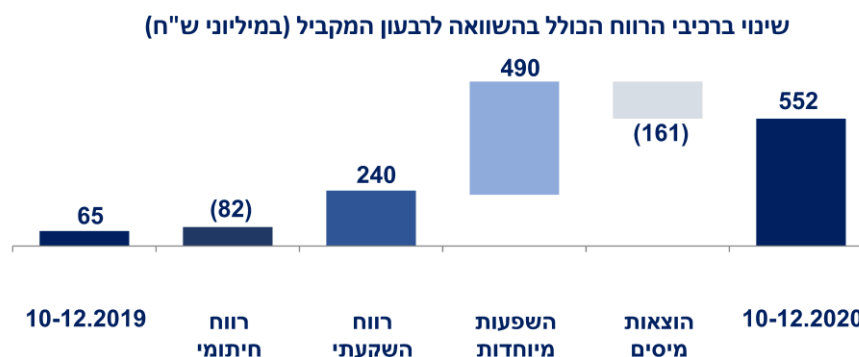
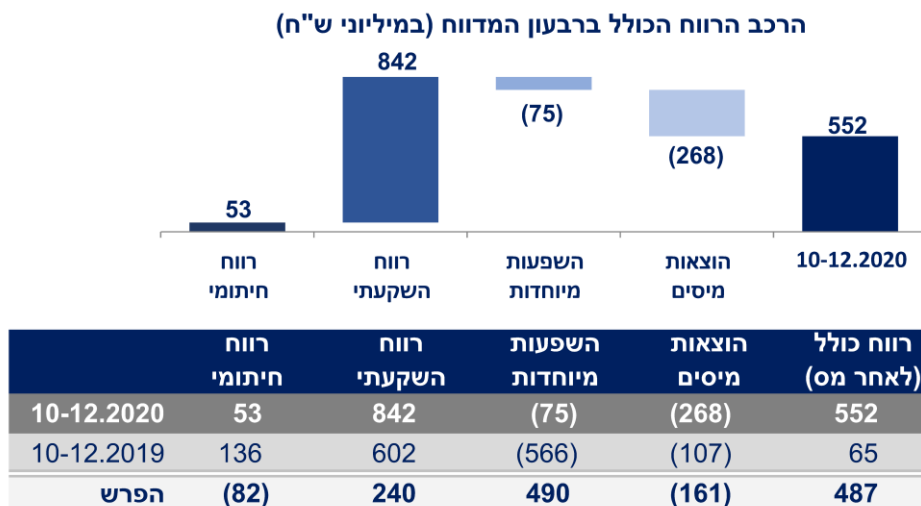
הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בשנת 2020 בתחום ביטוח החיים וחסכון ארוך טווח הושפע בעיקרו מהתשואות שהושגו על ידי הקבוצה בשוקי ההון וכן מהגידול בצבירות נטו³.

לפרוט בדבר השלכות משבר נגיף הקורונה על החברה ראה סעיף 2.4.1 בחלק א בדוח תיאור עסקי התאגיד וכן סעיפים 2.6 ו-2.8 להלן.

² התחייבויות ביטוחיות וביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח כללי וכן הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל, אשר אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

³ צבירה שוטפת, נטו, מוגדרת כפרמיות/דמי גמולים בתוספת מעבר מבטוחים/עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי תביעות וקצבאות.

2.3 תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון הרביעי של שנת הדוח ("הרבעון המדווח")

רווח חיתומי - ברבעון המדווח חלה הרעה ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל, בעיקר בביטוח כללי בענפי הרכב אשר קוזזה בחלקה על ידי שיפור חיתומי בענפי החבויות.

ברבעון המדווח נרשמו עליות שערים משמעותיות שבעקבותיהן נרשמו הכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו, כולל אג"ח מיועדות, בסך של כ-771 מיליון ש"ח (כ-492 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) לעומת כ-603 מיליון ש"ח (כ-370 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) ברבעון המקביל אשתקד. בנוסף, החברה גבתה דמי ניהול משתנים של כ-505 מיליון ש"ח בפוליסות המשתתפות ברווחים בביטוח חיים ששווקו עד שנת 2004, לאחר שכיסתה את הפסדי ההשקעות הריאליים שנצברו לחובת המבוטחים במהלך שנת 2020, וזאת לעומת גביית כ-360 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד פוליסות מבטחות תשואה בביטוח חיים חלה ירידה מסוימת לעומת הרבעון המקביל אשתקד בשל קיטון בתשואות הריאליות שהושגו בהשקעות שאינן אגרות חוב מיועדות. מנגד, חלו עליות ברווחי ההשקעות הריאליים בתחומי ביטוח כללי וביטוח בריאות וכן עלייה ברווחים מהשקעות העומדות כנגד ההון⁴.

לאחר זקיפת חלק מהרווחים מהשקעות לרווח החיתומי בהתאם להנחות התשואה האמורות בסעיף 2.1 לעיל, נרשם **רווח השקעתי** של כ-842 מיליון ש"ח ברבעון המדווח.

השפעות מיוחדות - ירידה של עקום הריבית ושינויים בהנחות אקטואריות הביאו ברבעון המדווח לגידול בעתודות הביטוח, בעיקר בביטוח הסיעודי, זאת לעומת גידול גבוה יותר בעתודות שחל ברבעון המקביל אשתקד, בביטוח חיים ובביטוח סיעודי. בנוסף ברבעון המדווח בוצע שיערוך של בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-80 מיליון ש"ח לפני מס.

יצוין כי הרווח הכולל ברבעון המקביל אשתקד הוצג מחדש בשל יישום למפרע של חוזר ה-LAT שקבע כי בדיקת נאותות העתודות תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים כמכלול וזאת במקום חישוב נאותות העתודות עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד. לפירוט ראה סעיף 2.4.4 (א) בדוח תיאור עסקי התאגיד. ההשפעה של היישום למפרע על תוצאות הרבעון המקביל אשתקד הינה גידול ברווח הכולל בביטוח חיים בסך של כ-92 מיליון ש"ח לפני מס (כ-61 מיליון ש"ח אחרי מס).

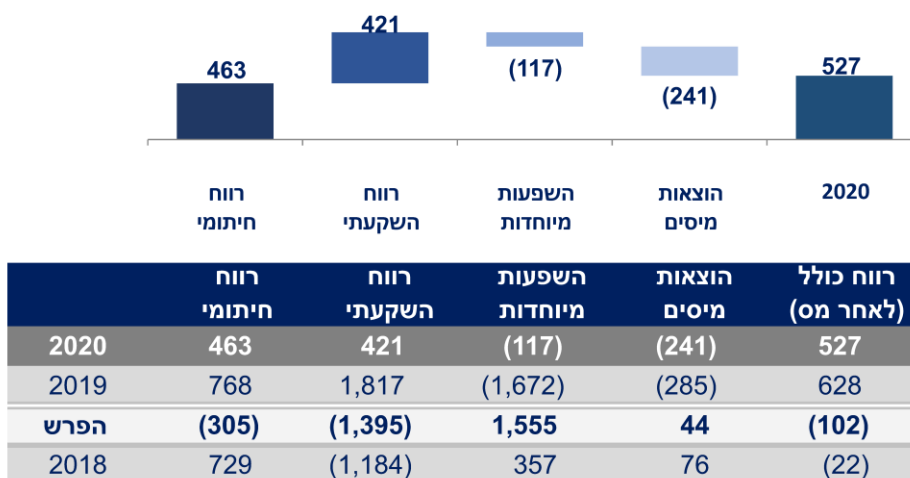
לפרוט נוסף בדבר התפתחות התוצאות ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ראה במסגרת תחומי הפעילות להלן.

⁴ הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות.

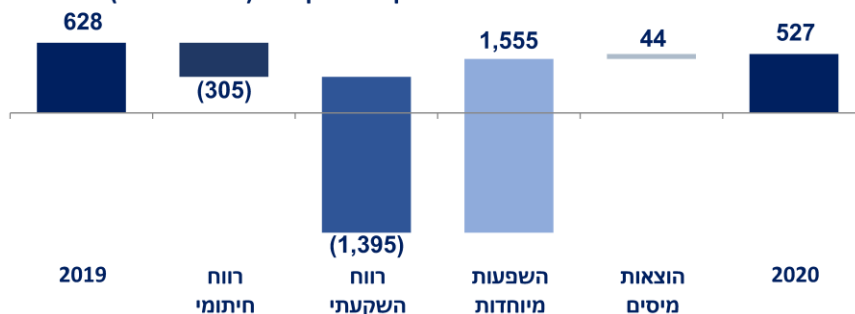
לפרטים נוספים בדבר התפתחות הפרמיות והרווח לפי רבעונים בשנת 2020 ראה תקנה 10א' בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

2.4. **תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח ("התקופה המדווחת")**

הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

שינוי ברכיבי הרווח הכולל בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בשנת הדוח חלה ירידה ניכרת ברווח החיתומי לעומת שנת 2019 בעיקר בתחום ביטוח חיים ובביטוח כללי. בביטוח חיים, הירידה נבעה מגידול ניכר בהפרשה לעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה, ומגידול בהפחתות הוצאות רכישה נדחות עקב עלייה בשיעורי הביטולים. בתחום הביטוח הכללי, ההרעה התרכזת בענפי הרכב ורכוש אחר וקוזזה בחלקה על ידי שיפור חיתומי בענפי החבויות.

בנוסף, במגזרי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקרם את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עלייה ברווח בשנת 2020 לעומת שנת 2019 בעיקר בשל קיטון בהוצאות.

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משווקי ההון, ובין היתר משיעורי הריבית הנמוכים אשר להם השלכה על התשואות הגלומות בנכסים הפיננסיים המנוהלים על ידי החברה, להם השלכה על הכנסות החברה מרווח פיננסי ודמי ניהול משתנים.

שנת הדוח התבטאה בתנודות גדולות בשווקים הפיננסיים. ברבעון הראשון של השנה חלו ירידות שערים ניכרות בשווקי ההון על רקע משבר הקורונה, ואילו ברבעונים העוקבים נרשמו עליות שערים משמעותיות. בסיכומה של שנת הדוח, נרשמו הכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו, כולל אג"ח מיועדות, בסך כ-1,664 מיליון ש"ח (כ-662 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) לעומת כ-2,953 מיליון ש"ח (כ-1,812 מיליון ש"ח ללא אג"ח מיועדות) בשנת 2019. יצוין כי בשנת 2019 חלו עליות שערים ניכרות באפיקי המניות ואגרות החוב שהובילו לתשואות גבוהות במיוחד בתיקי ההשקעות.

בנוסף, בתיק המשתתף ברווחים, רשמה החברה בשנת הדוח דמי ניהול משתנים בסך כ-505 מיליון ש"ח לאחר שכיסתה את הפסדי ההשקעות הריאליים שנצברו לחובת המבוטחים ברבעון הראשון של השנה, וזאת לעומת דמי ניהול משתנים בסך כ-856 מיליון ש"ח לפני מס שגבתה החברה בשנת 2019 לאחר קיזוז חוב דמי ניהול בסך כ-155 מיליון ש"ח בגין הפסדי השקעות שנצברו לחובת המבוטחים בשנת 2018.

במרווח הפיננסי הכולל מהשקעות העומדות כנגד פוליסות מביטוח תשואה בביטוח חיים חל קיטון ניכר בשנת הדוח לעומת שנת 2019. כמו כן, חל קיטון ניכר ברווחי ההשקעות הריאליים בתחום ביטוח כללי ובריאות בשנת הדוח לעומת שנת 2019. בנוסף, נרשם קיטון ניכר ברווחי השקעות העומדות כנגד ההון⁵ בשנת הדוח לעומת שנת 2019.

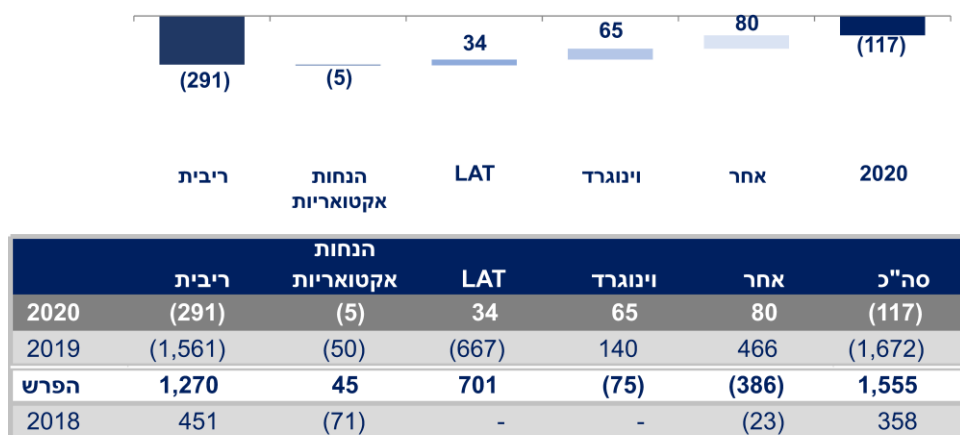
לאחר זקיפת חלק מהרווחים מהשקעות לרווח החיתומי בהתאם להנחות התשואה האמורות בסעיף 2.1 לעיל, נרשם רווח השקעתי של כ-421 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת.

בדבר ההתפתחות בשווקי ההון בארץ ובעולם, בשנת הדוח ולאחר תאריך המאזן, ראה גם סעיף 3.1 להלן.

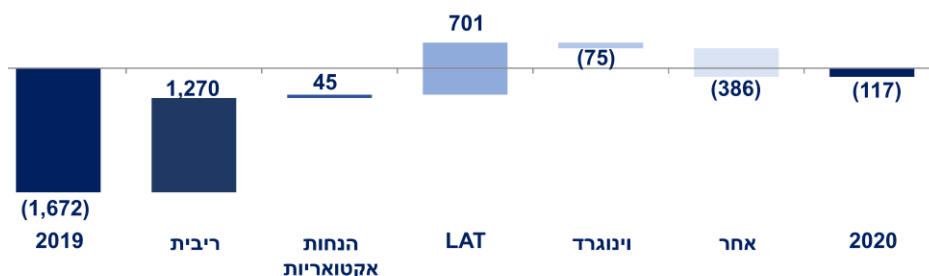
השפעות מיוחדות - בשנת הדוח, ירידת עקום הריבית, בקיזוז השינוי ב-K⁶ ושינויים בהנחות אקטואריות, הביאו לגידול בעתודות ביטוח חיים. מנגד בעתודות הביטוחיות של ביטוח כללי וביטוח בריאות חל קיטון בשנת הדוח. ירידה ניכרת של עקום הריבית ועדכון הנחות אקטואריות אחרות בשנת 2019 הביאו לגידול ניכר בעתודות הביטוח, בפרט בביטוח חיים. לפירוט השפעות המיוחדות ראה להלן, בתיאור תחומי הפעילות, וכן ראה באור 3.36.ב.3. (ב) בדוחות הכספיים.

השינויים בעקום הריבית משפיעים גם על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2 המפורט בסעיף 3.2 להלן.

השפעות מיוחדות בתקופה המדווחת על הרווח הכולל (במיליוני ש"ח)

שינוי בהשפעות מיוחדות בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

בשנת הדוח, כתוצאה משערוך בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי חל גידול ברווח הכולל של כ-80 מיליון ש"ח לפני מס (כ-61 מיליון ש"ח לאחר מס). בשנת 2019 אימצה החברה מודל הערכה מחדש לבנייני משרדים בבעלות לשימוש עצמי אשר הביא לגידול ברווח הכולל בסך של כ-486 מיליון ש"ח לפני מס (כ-375 מיליון ש"ח לאחר מס) ומנגד חל גידול בעתודה בסך כ-20 מיליון ש"ח בעקבות עדכון הנחות אקטואריות בדבר התמשכות תביעות סיעוד.

ההשפעה של היישום למפרע של חוזר ה-LAT כאמור בסעיף 2.3 לעיל, על תוצאות 2019 הינה גידול ברווח הכולל בביטוח חיים בסך של כ-764 מיליון ש"ח לפני מס (כ-503 מיליון ש"ח אחרי מס) ועל תוצאות 2018 קיטון ברווח הכולל בסך כ-197 מיליון ש"ח לפני מס (כ-129 מיליון ש"ח אחרי מס).

לפירוט נוסף בדבר המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה באור 18 בדוחות הכספיים וכן סעיפים 2.6.3 ו-2.6.4 להלן.

⁵ הכנסות מהשקעות נטו (ובכלל זה הכנסות מחברות כלולות) שלא נזקפו לתחומי הפעילות.

⁶ ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K. לפירוט ראה באור 3.36.ב.3.3.ד בדוחות הכספיים.

2.5. הוצאות הנהלה וכלליות

בשנת 2020 הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה⁷ הסתכמו בכ-1,702 מיליון ש"ח לעומת כ-1,722 מיליון ש"ח בשנת 2019 וכ-1,612 מיליון ש"ח בשנת 2018.

הקיטון בהוצאות בשנת 2020 לעומת שנת 2019 נובע בעיקרו מצעדי התייעלות וחסכון שמבצעת החברה, ובכלל זה קיטון משמעותי בהיקף כח האדם שקוזז בחלקו בשל גידול ברכיבי שכר משתנים⁸. לפירוט נוסף בדבר הוצאות הנהלה וכלליות ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

הקיטון בסך הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה בשנת 2020 לעומת שנת 2019, בנטרול תגמול משתנה בגין שנת 2019 אשר נרשם בתקופה המדווחת ויחוסו לשנת 2019, הינו כ-111 מיליון ש"ח. הקיטון נובע בעיקרו מצעדי התייעלות וחסכון שמבצעת החברה, ובכלל זה ירידה משמעותית בהיקף כח האדם. לפירוט ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

2.6. תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך**2.6.1. תוצאות הפעילות ברבעון המדווח****התפתחות בהיקף הפעילות**

במהלך הרבעון המדווח חל גידול במכירות מוצרי ביטוח המנהלים והפנסיה לעומת הרבעון המקביל אשתקד. כמו כן, חל גידול במכירות מוצרי חסכון פרט, בניגוד למגמה שנרשמה ברבעונים הקודמים של שנת הדוח. עם זאת, נמשכה מגמת הירידה בפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח ותקבולים חד פעמיים בגין חוזי השקעה מול הרבעון המקביל אשתקד, אם כי חלה התאוששות מסוימת לעומת מגמת הירידה שחלה ברבעונים השני והשלישי של שנת 2020. ברבעון המדווח נמשכה המגמה של גידול ניכר בניוד השלילי נטו בתחום חיסכון ארוך טווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

ביטוח חיים - הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) הסתכמו בכ-1,860 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,975 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-6%. הפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-657 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-717 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-8%.

שיעור הפדיונות בביטוח חיים מהעתודה הממוצעת (במונחים שנתיים) הסתכם ברבעון המדווח בכ-3.2% לעומת כ-2.3% ברבעון המקביל אשתקד.

קרנות פנסיה - דמי הגמולים⁹ הסתכמו בכ-1,907 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,956 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-3%.

קופות גמל - דמי הגמולים⁷ הסתכמו בכ-574 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-613 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-6%.

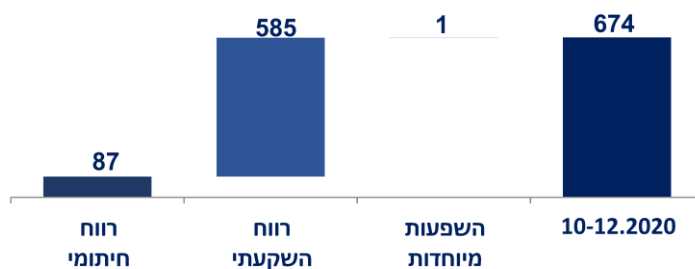
⁷ הוצאות הנהלה וכלליות לרבות הוצאות הנזקפות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

⁸ בשנת 2020 נרשם מענק בגין שנת 2019 שחושב בהתאם לתוצאות שנת 2019 בעקבות הישום החשבונאי למפרע בגין התיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה.

⁹ דמי הגמולים בפנסיה ובגמל אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים לקרן/קופה.

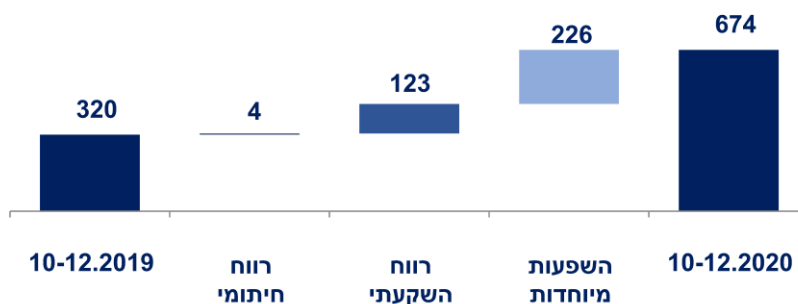
התפתחות הרכב הרווח הכולל ברבעון המדווח

הרכב רווח כולל בחא"ט ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל (לפני מס)
10-12.2020	87	585	1	674
10-12.2019	83	462	(225)	320
הפרש	4	123	226	354

שינוי ברכיבי רווח חא"ט בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח, **בביטוח חיים** חל גידול ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, שנבע בין היתר, מעלייה בדמי הניהול הקבועים בתיק המשתתף ברווחים, וקוזז במידה רבה בשל גידול בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה וקישור ברווח מריסק מוות. **בפנסיה** חל קישור ברווח החיתומי שהושפע בעיקרו מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות, בעיקרו חד פעמי, וגידול בהפחתת הוצאות רכישה נדחות. בסך דמי הניהול חל גידול מסוים בשל גידול בנכסים המנוהלים וזאת על אף שחיקה בשיעור דמי הניהול הממוצעים. **בגמל** חל קישור ברווח החיתומי שנבע מקישור בהכנסות מדמי ניהול וגידול בהוצאות הנהלה וכלליות, בעיקרו חד פעמי.

רווח השקעתי - ברבעון המדווח חל גידול ברווח ההשקעתי לעומת הרבעון המקביל אשתקד אשר התבטא הן בדמי הניהול המשתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים והן במרווח הפיננסי מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים וברווח ההשקעתי בתיק הנוסטרו של מקפת.

השפעות מיוחדות - ירידה של עקום הריבית לרבות השינוי בהנחות אקטואריות הובילו לגידול בעתודות ולהפסד כולל בסך כ-55 מיליון ש"ח. מנגד, חל גידול ברווח הכולל כתוצאה משינוי ב-K ועלייה בשווי בנייני המשרדים בבעלות הקבוצה לשימוש עצמי הנמדדים לפי שווי הוגן בסך של כ-56 מיליון ש"ח. סך ההשפעות המיוחדות הסתכמו לרווח כולל של כ-1 מיליון ש"ח בביטוח חיים.

זאת לעומת הפסד כולל בגין השפעות מיוחדות בסך של כ-225 מיליון ש"ח בביטוח חיים ברבעון המקביל אשתקד שהושפע בעיקרו מירידה של עקום הריבית.

2.6.2 תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

פרמיות ודמי גמולים

ביטוח חיים - בשנת 2020 הסתכמו הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) בכ-7,583 מיליון ש"ח לעומת כ-7,987 מיליון ש"ח בשנת 2019, קישור של כ-5%. הפרמיות החד פעמיות והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-1,963 מיליון ש"ח לעומת כ-2,426 מיליון ש"ח בשנת 2019, קישור של כ-19%.

קרנות פנסיה - דמי הגמולים הסתכמו בכ-7,463 מיליון ש"ח לעומת כ-7,591 מיליון ש"ח בשנת 2019, קיטון של כ-2%.

קופות גמל - דמי הגמולים הסתכמו בכ-1,903 מיליון ש"ח לעומת כ-2,066 מיליון ש"ח בשנת 2019, קיטון של כ-8%. הקיטון בפרמיות השוטפות בפוליסות ביטוח מנהלים מיוחס בעיקרו, להערכת החברה, לירידה בשיעור התעסוקה והעלייה במספר העובדים המצויים בחופשה ללא תשלום ("חל"ת"), ובהתאם יתכן ומדובר בירידה זמנית בלבד ששיעורה עשוי להתמתן בעקבות הקצב המהיר של תהליך ההתחסנות בישראל שהחל לאחר תאריך המאזן.

מובהר, כי האמור לעיל בדבר קצב ההתחסנות בישראל והשלכותיו, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר התממשותו אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה מבוססות, בין השאר על נתונים המפורסמים לציבור על ידי ממשלת ישראל. קצב ההתחסנות ו/או אפקטיביות החיסון לרבות השלכותיהם על הפרמיות השוטפות בפוליסות ביטוחי מנהלים, עלולים להיות שונים באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בהתפתחות משבר הקורונה, לרבות התפתחותם של זנים חדשים של הנגיף.

מובהר, כי ככל והמשק לא יחזור לשגרה ומספר העובדים המצויים בחל"ת או איבדו את מקום עבודתם יוותר גבוה ו/או תימשך ההרעה במצב הכלכלי של המשק, החברה מעריכה כי עלולה לחול ירידה מתמשכת בפרמיות השוטפות ובדמי הגמולים ועלייה בשיעור הביטולים במוצרים אלו, וכתוצאה מכך צפויה השפעה מהותית לרעה על הכנסות החברה, על רווחיותה ועל שווי התיק שלה.

לירידה שחלה בנתחי השוק של הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך, ראה סעיף 7.3 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

מכירות חדשות - בשנת 2020 חל קיטון של כ-13% במכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים (כולל חוזי השקעה) לעומת שנת 2019, וקיטון של כ-3% בפנסיה¹⁰. הקיטון במכירות החדשות בביטוח חיים נובע ממספר שינויים רגולטוריים שנכנסו לתוקף בשנת 2019 והביאו להגברת התחרות בשנת הדוח, ובכלל זה הפסקת מכירת ביטוח ריסק מוות כחלק מפוליסת ביטוח המנהלים עקב אי קבלת אישור הממונה לתעריף, ושינוי רגולטורי ביחס לכיסוי ביטוח אובדן כושר עבודה הנרכש מתוך תגמולי עובד ומעסיק המגביל את העלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שירכשו במסגרת קופת הגמל ל-35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים. שינויים אלה הביאו לקיטון ניכר במכירות ביטוחי המנהלים בקבוצה ולהמשך הסטת הפעילות למוצרי הפנסיה. כאמור בסעיף 2.6.1 לעיל, במהלך הרבעון המדווח, חל גידול במכירות החיסכון הפנסיוני וזאת בניגוד למגמה של שנת הדוח.

פדיונות וניודים - במהלך שנת 2020, בעיקר בחודש מרס 2020, חל גידול בפדיונות וניודים בפוליסות חסכון פרט ובקרנות השתלמות ביחס לשנת 2019. החל מחודש מאי 2020, עם התאוששות שוק ההון, נעצרה המגמה של בקשות הפדיון. בשנת 2020 התעצמה מגמת הניוד השלילי נטו בתחום חיסכון ארוך טווח לעומת שנת 2019, זאת על רקע החרפת התחרות במוצרי החיסכון לטווח ארוך. לפירוט היקפי העברות הכספים בביטוח חיים, בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 6.7 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

בשנת 2020 שיעור הפדיונות בביטוח חיים מהעבודה הממוצעת הסתכם בכ-2.5%, לעומת כ-2.3% בשנת 2019. לפירוט הגידול בשיעורי הפדיונות (כולל נידוד יוצא) בפנסיה ובגמל בשנת 2020 לעומת שנת 2019, ראה סעיף 8.4 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

¹⁰ המכירות החדשות בפנסיה מיוחסות לעמיתים פעילים שהצטרפו לקרן במהלך השנה, בהתאם להגדרה בחוזר 1-9-2017 עדכון דוח תקופתי של חברות מנהלות.

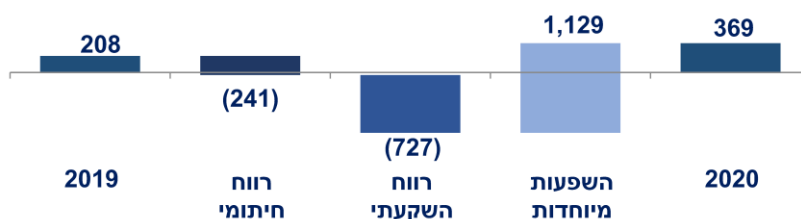
התפתחות הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת

הרכב רווח הכולל בחא"ט בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל (לפני מס)
2020	305	364	(300)	369
2019	546	1,091	(1,429)	208
הפרש	(241)	(727)	1,129	161
2018	384	(668)	370	86

שינוי ברכיבי רווח חא"ט בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בשנת 2020, **בביטוח חיים** חל קיטון ניכר ברווח החיתומי לעומת שנת 2019, שנבע מגידול ניכר בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה וקיטון ברווח מריסק מוות, וכן מגידול בהפחתת הוצאות רכישה נדחות עקב עלייה בשיעורי הביטולים. **בפנסיה** חל קיטון ברווח החיתומי אשר נבע בעיקרו מקיטון בהכנסות מדמי הניהול ומנגד חל קיטון בעמלות השוטפות. כמו כן, בהוצאות הנהלה וכלליות חל גידול אשר הינו בעיקרו חד פעמי. **בגמל** חל גידול ברווח החיתומי שנבע בעיקרו מקיטון בהוצאות הנהלה וכלליות ובהוצאות רכישה ושיווק וקוזז בחלקו בשל קיטון בהכנסות מדמי ניהול.

רווח השקעתי - בשנת 2020 חל קיטון ברווח ההשקעתי לעומת שנת 2019 בשל תשואות גבוהות במיוחד שהושגו בשנת 2019, ואשר התבטאו הן בדמי הניהול המשתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים והן במרווח הפיננסי מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים וברוח ההשקעתי בתיק הנוסטרו של מקפת.

השפעות מיוחדות - ירידה של עקום הריבית, לרבות שינויים בהנחות אקטואריות, הובילו לגידול בעתודות ולהפסד כולל בסך כ-342 מיליון ש"ח. מנגד, חל גידול ברווח הכולל כתוצאה משינוי בערך ה-K ועלייה בשווי בנייני המשרדים בבעלות הקבוצה לשימוש עצמי הנמדדים לפי שווי הוגן בסך של כ-42 מיליון ש"ח. סך ההשפעות המיוחדות הסתכמו להפסד כולל של כ-300 מיליון ש"ח בביטוח חיים.

בשנת 2019, חלה ירידה ניכרת של עקום הריבית וכן בוצע עדכון של הנחות אקטואריות שהובילו לגידול בעתודות ולהפסד כולל בסך כ-1,589 מיליון ש"ח. מנגד, חל גידול ברווח הכולל בשל עלייה בשווי בנייני המשרדים בבעלות הקבוצה לשימוש עצמי הנמדדים לפי שווי הוגן בסך של כ-160 מיליון ש"ח. סך ההשפעות המיוחדות הסתכמו בהפסד כולל של כ-1,429 מיליון ש"ח בביטוח חיים. לפירוט, ראה באור 3.6.ב.5 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר עסקי ביטוח חיים, המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה להלן סעיפים 2.6.3 ו-2.6.4 להלן וכן באור 1.8.ב. בדוחות הכספיים.

לפירוט אודות הירידה הנמשכת בשיעורי דמי הניהול הממוצעים, לנוכח התגברות התחרות, בענפי הפנסיה והגמל, ראה סעיף 6.6 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד. לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה/דמי גמולים בביטוח חיים, פנסיה וגמל, ראה סעיף 21.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.6.3 מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים

להלן מידע נוסף על תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים (ראה גם באור 18 בדוחות הכספיים):

הגידול ברווח הכולל בשנת 2020 לעומת שנת 2019 בפוליסות שהופקו עד שנת 1990 (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות בחלקן באג"ח ח"ץ) הושפע בעיקרו מירידה של עקום הריבית והנחות אקטואריות נוספות, שהביאו בשנת הדוח לקיטון בעתודה המשלימה לגמלאות בסך של כ-80 מיליון ש"ח, לעומת גידול בעתודה האמורה בסך של כ-687 מיליון ש"ח בשנת 2019 וקוזז בחלקו בשל קיטון במרווח הפיננסי לעומת שנת 2019.

המעבר לרווח כולל בפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003 (בעיקרן משתתפות ברווחים) בשנת 2020 לעומת הפסד כולל בשנת 2019 נבע בעיקרו מירידה של עקום הריבית והנחות אקטואריות נוספות, שהביאו לגידול בעתודה המשלימה לגמלאות בסך כ-351 מיליון ש"ח בשנת הדוח, לעומת גידול בסך של כ-827 מיליון ש"ח בעתודה האמורה בשנת 2019. ההפסד האמור בשנת 2019 קוזז בחלקו כתוצאה מרישום דמי ניהול משתנים בסך של כ-856 מיליון ש"ח וזאת לעומת דמי ניהול משתנים בסך כ-505 מיליון ש"ח שנרשמו בשנת הדוח.

בשנות החיתום 2004 ואילך, הן בפוליסות מסוג משתתף ברווחים והן בפוליסות מבטיחות תשואה, חלק ניכר מהרווחיות נובע מדמי הניהול הקבועים התלויים בהיקף העתודות. הגידול בהפסד הכולל בשנת 2020 לעומת שנת 2019 נבע בעיקרו מגידול בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה ומקיטון ברווח מריסק מוות. מנגד חל גידול בדמי הניהול הקבועים.

הקיטון ברווח מסיכון פרט בשנת 2020 לעומת שנת 2019 הושפע בעיקרו מגידול בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה ומקיטון ברווח מסיכון מוות. כמו כן, התוצאות מושפעות משינויים בהכנסות מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד העתודות בפוליסות אלו.

בסיכון הקבוצתי חלה עלייה מסוימת ברווח הכולל בשנת 2020 לעומת שנת 2019 הנובעת מגידול ברווח מריסק מוות. לפירוט, ובכלל זה פילוח ההתחייבויות הביטוחיות לפי חשיפה פיננסית ולפי חשיפה ביטוחית, ראה גם באור 18א. בדוחות הכספיים.

2.6.4 פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים

תשואות משוקללות בפוליסות המשתתפות ברווחים (קרן י) (באחוזים):

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004			פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003		
2018	2019	2020	2018	2019	2020
(2.0%)	11.6%	5.9%	(0.7%)	12.0%	5.5%
(3.1%)	10.3%	4.7%	(1.3%)	9.9%	4.2%
(0.8%)	12.0%	5.3%	0.5%	12.3%	4.9%
(2.0%)	10.7%	4.1%	(0.1%)	10.2%	3.5%

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004					פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003				
רבעון רביעי 2019	רבעון ראשון 2020	רבעון שני 2020	רבעון שלישי 2020	רבעון רביעי 2020	רבעון רביעי 2019	רבעון ראשון 2020	רבעון שני 2020	רבעון שלישי 2020	רבעון רביעי 2020
3.6%	(10.4%)	6.8%	3.7%	6.7%	3.9%	(10.3%)	6.4%	3.7%	6.7%
3.3%	(10.7%)	6.5%	3.4%	6.4%	3.3%	(10.5%)	6.3%	3.5%	5.8%
3.4%	(10.8%)	6.5%	3.8%	6.7%	3.7%	(10.8%)	6.2%	3.8%	6.7%
3.1%	(11.1%)	6.3%	3.5%	6.4%	3.1%	(10.9%)	6.1%	3.6%	5.8%

רווחי (הפסדי) השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול בגינם (במיליוני ש"ח) - להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתתפים ברווחים ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח בדוחות העסקיים של החברה:

רבעון רביעי 2019	רבעון ראשון 2020	רבעון שני 2020	רבעון שלישי 2020	רבעון רביעי 2020	2018	2019	2020
3,320	(12,973)	6,596	3,936	6,682	(1,244)	10,624	4,242
578	228	207	224	749	801	1,723	1,407

2.7 תחום ביטוח בריאות

2.7.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

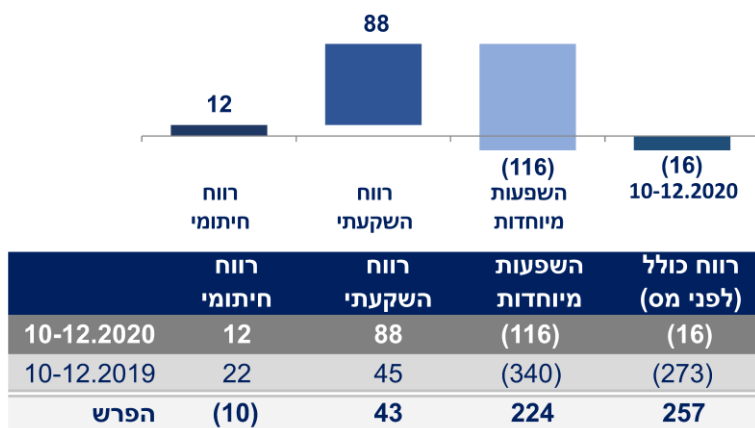
התפתחות בהיקף הפעילות

ברבעון המדווח חל גידול במכירות חדשות של פוליסות הוצאות רפואיות ומחלות קשות לעומת הרבעון המקביל אשתקד. יצוין כי החברה בחרה להפסיק ולשווק את מוצרי הסיעוד החל מחודש נובמבר 2019. בנוסף, במכירות חדשות של פוליסות תאונות אישיות חל קיטון בעקבות עדכון שביצעה החברה באופן שיווק המוצר בהתאם חוזר הממונה בנושא מוצר תאונות אישיות מחודש יוני 2020.

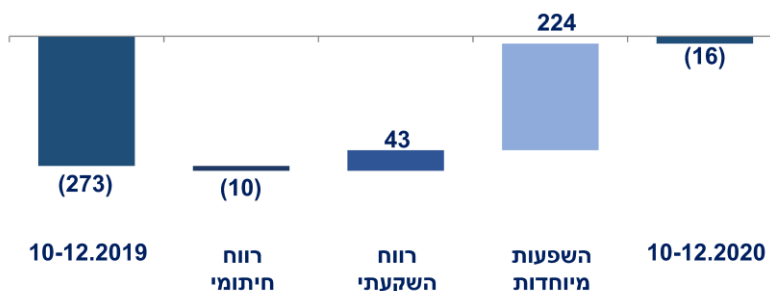
הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות הסתכמו בכ-416 מיליון ש"ח ברבעון המדווח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

הרכב הרווח הכולל

הרכב רווח כולל בבריאות ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

שינוי ברכיבי רווח בריאות בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח, חל קיטון ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד אשר הושפע מגידול בתביעות, בעיקר בביטוח הוצאות רפואיות.

רווח השקעתי - חל גידול ברווח ההשקעתי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בשל גידול בתשואות שהושגו בתיק ההשקעות.

השפעות מיוחדות - ירידה של עקום הריבית ועדכון הנחות אקטואריות אחרות, הביאו לגידול בהפרשות בביטוח סיעודי בסך של כ-116 מיליון ש"ח לפני מס, וזאת לעומת גידול בהפרשות בסך של כ-340 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

2.7.2 תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

בשנת 2020 חל גידול במכירות חדשות של פוליסות הוצאות רפואיות לעומת שנת 2019. יצוין כי החברה בחרה להפסיק ולשווק את מוצרי הסיעוד החל מחודש נובמבר 2019. בנוסף, במכירות חדשות של פוליסות תאונות אישיות חל קיטון בעקבות עדכון שביצעה החברה באופן שיווק המוצר בהתאם חוזר הממונה בנושא מוצר תאונות אישיות מחודש יוני 2020. לפירוט נוסף ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

בשנת 2020 הסתכמו הפרמיות בכ-1,659 מיליון ש"ח לעומת כ-1,611 מיליון ש"ח בשנת 2019, עלייה של כ-3%.

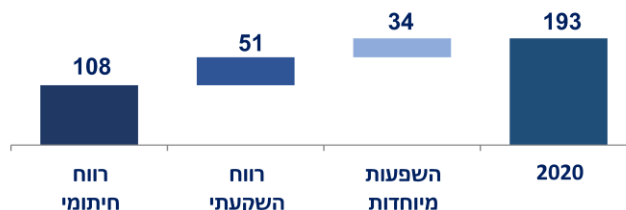
בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 חלה עלייה קלה בנתח השוק של הקבוצה בביטוחי בריאות, לפירוט ראה סעיף 10.2 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

בשנת 2020 חלה ירידה בשיעורי הביטולים בפוליסות פרט בביטוח סיעודי לעומת שנת 2019. בביטוחי פרט אחרים, חלה עלייה בשיעורי הביטולים בשנת הדוח לעומת שנת 2019. לפירוט ראה סעיף 11 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכון עלייה בשיעורי הביטולים ראה באור 7.ב.3.36 בדוחות הכספיים של החברה.

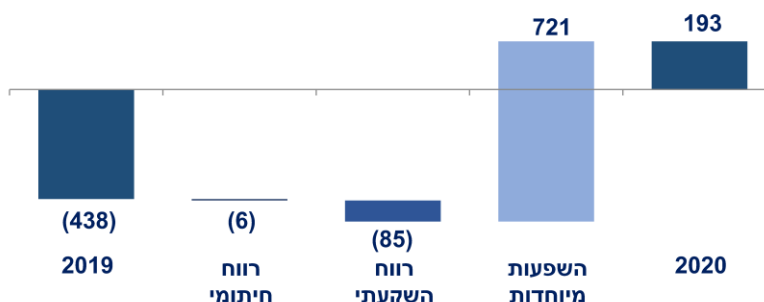
הרכב הרווח הכולל

הרכב רווח הכולל בבריאות בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל (לפני מס)
2020	108	51	34	193
2019	114	135	(687)	(438)
הפרש	(6)	(85)	721	631
2018	129	(100)	-	29

שינוי ברכיבי רווח בריאות בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - הרווח החיתומי נותר ברמה דומה לשנת 2019, כאשר בביטוח סיעודי ובביטוח מחלות קשות חל שיפור הנובע בחלקו מקיטון בתביעות, ומנגד חלה הרעה בביטוח הוצאות רפואיות, תאונות אישיות ובביטוחי הקולקטיבים בשל גידול בתביעות.

רווח השקעתי - חל קיטון ברווח ההשקעתי לעומת שנת 2019 בשל תשואות גבוהות במיוחד שהושגו אשתקד.

השפעות מיוחדות - בביטוח הסיעודי חל קיטון בעתודות בשנת הדוח בסך של כ-34 מיליון ש"ח לפני מס, כמפורט להלן: ישום הוראות הממונה לעניין פרמיית אי נזילות, כמפורט בסעיף 2.4.4 (ב) בדוח תיאור עסקי התאגיד, הביא לקיטון בסך של כ-188 מיליון ש"ח, וייחוס חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים הביא לקיטון בסך של כ-284 מיליון ש"ח. הקיטון האמור קוזז ברובו עקב השפעת ירידת עקום הריבית בסך של כ-437 מיליון ש"ח (כולל השפעת עדכון שוטף של פרמיית אי נזילות). בשנת 2019 השפעת הירידה הניכרת של עקום הריבית הסתכמה לסך כ-667 מיליון ש"ח ועדכון הנחות אקטואריות נוספות בסך כ-20 מיליון ש"ח הביאו לגידול בעתודות ביטוח סיעודי בסך של כ-687 מיליון ש"ח. לפירוט ראה באור 5.ב.36 בדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה, ראה סעיף 21.3.2 בחלק ד' בדוח תיאור עסקי התאגיד. לפרטים נוספים ראה באורים 3ב' ו-19 בדוחות הכספיים.

2.8 תחום ביטוח כללי

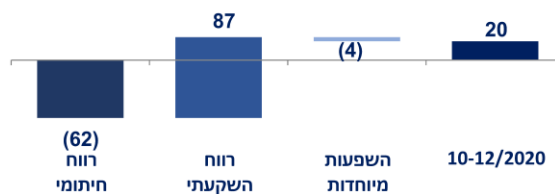
2.8.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

התפתחות בהיקף הפעילות

הפרמיות ברוטו בביטוח כללי הסתכמו בכ-397 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-436 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ-9%. הירידה בפרמיות ברבעון המדווח נבעה מקיטון בפרמיה הממוצעת בענף רכב רכוש וקיטון בפרמיות רכב חובה בשל קיטון בכמות הפוליסות וכן מקיטון בפרמיות בענפי רכוש אחרים בשל, בין היתר, מהפסקת ביטוחי עסקים שנסגרו ו/או נקלעו לקשיים כלכליים.

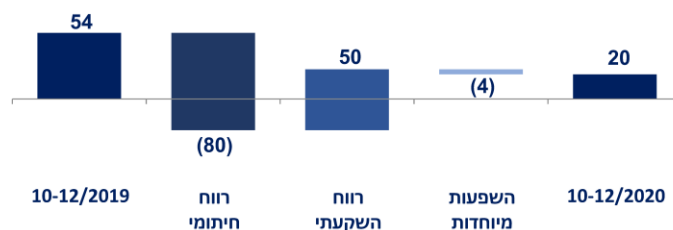
הרכב הרווח הכולל

הרכב רווח כולל בביטוח כללי ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל (לפני מס)
10-12/2020	(62)	87	(4)	20
10-12/2019	18	37	(0)	54
הפרש	(80)	50	(4)	(34)

שינוי ברכיבי רווח ביטוח כללי בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

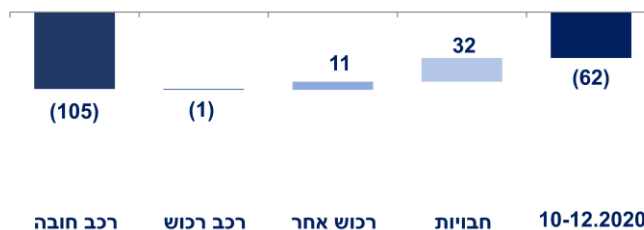
רווח חיתומי - ברבעון המדווח חל קיטון ברווח החיתומי, כמפורט בניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים.

רווח השקעתי - חל גידול ברווח ההשקעתי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בשל גידול בתשואות שהושגו בתיק ההשקעות.

השפעות מיוחדות - חל גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענפי החבויות בסך כ-24 מיליון ש"ח בשייר לפני מס בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר. מנגד, בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון בעניין ריבית ההיוון בשיבוב תביעות ביטוח של המל"ל ולאחר עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים ועלייה בשווי בנייני המשרדים בבעלות הקבוצה לשימוש עצמי הנמדדים לפי שווי הוגן, חל גידול ברווח הכולל בסך כ-19 מיליון ש"ח. סך ההשפעות המיוחדות הסתכמו בהפסד כולל של כ-4 מיליון ש"ח.

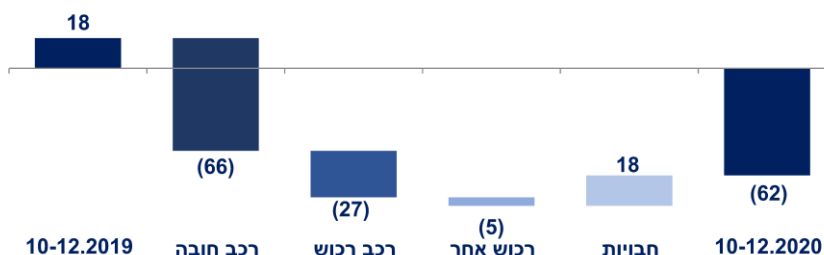
להלן ניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים ברבעון המדווח:

הרכב רווח חיתומי בביטוח כללי לרבעון לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

	רכב חובה	רכב רכוש	רכוש אחר	חבויות	סה"כ
10-12.2020	(105)	(1)	11	32	(62)
10-12.2019	(39)	26	16	15	18
הפרש	(66)	(27)	(5)	18	(80)

שינוי ברווח חיתומי לפי ענפים בהשוואה לרבעון מקביל (במיליוני ש"ח)

בענף רכב חובה - חלה הרעה ניכרת ברווח החיתומי ברבעון המדווח שהושפעה בעיקרה מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות וכן מהרעה בשנת החיתום השוטפת.

בענף רכב רכוש - חלה הרעה ברווח החיתומי אשר הושפעה בעיקרה מקיטון בפרמיה הממוצעת אשר הביא לרישום לראשונה של פרמיה בחסר ברבעון המדווח.

בענפי רכוש אחר - הרווח החיתומי נותר ברמה דומה לרבעון המקביל אשתקד, וזאת על אף גידול בתביעות בשל נזקי סופת החורף.

בענפי החבויות - חל גידול ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, שהתבטא בעיקרו בענפי ביטוח אחריות כלפי צד ג' וביטוח אחריות מעבידים, בשל צמצום ההפסד בשנת החיתום השוטפת והתפתחות חיובית בתביעות בגין שנות חיתום קודמות. מנגד, בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר חל קיטון ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד שבו חלה התפתחות חיובית בתביעות בגין שנות חיתום קודמות.

2.8.2 תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

בשנת 2020 הסתכמו הפרמיות בכ-2,237 מיליון ש"ח לעומת כ-2,331 מיליון ש"ח בשנת 2019, ירידה של כ-4%.

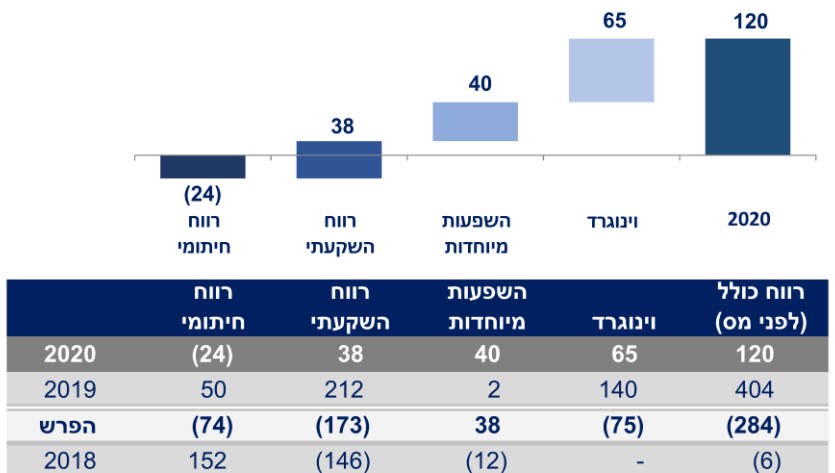
הירידה בפרמיות בתקופה המדווחת לעומת שנת 2019 הינה על רקע משבר הקורונה והתגברות התחרות בביטוח רכב רכוש אשר הביאה לקיטון בפרמיה הממוצעת בענף זה, וזאת בהמשך לירידה בפרמיה הממוצעת בשנת 2019 לעומת שנת 2018. בענף רכב חובה חל קיטון בפרמיה שהושפע ברובו מירידה בכמות הפוליסות. כמו כן, בביטוחי רכוש אחר וחבויות חלה ירידה במכירות ובהיקף הכיסויים המשפיעים על גובה הפרמיות עקב עלייה במספר העסקים שנסגרו ו/או נקלעו לקשיים כלכליים וקיטון משמעותי במספר העסקים החדשים שנפתחו. מגמה זו נמשכה לאחר תאריך המאזן בעקבות המשכו של משבר נגיף הקורונה.

על מנת להתמודד עם הירידה במכירות, הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחר ההתפתחות בהיקף המכירות והגבייה ומקדישה משאבים ניכרים בהיבטי השיווק, תוך הגברת מאמצי המכירות ומתן הנחות והטבות לשימור לקוחות.

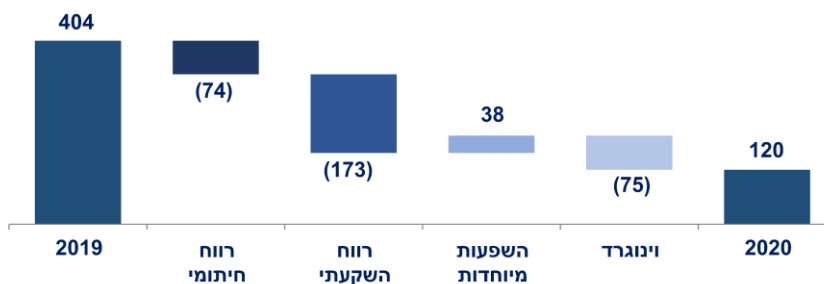
לפירוט בדבר נתחי השוק של הקבוצה בביטוח כללי ובפרט לירידה בנתחי השוק בביטוחי הרכב, ראה סעיף 13 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר התפלגות הפעילות בביטוח כללי לפי סוגי לקוחות ובדבר שיעורי החידושים בביטוח רכב חובה, רכב רכוש ודירות, ראה סעיף 14 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

הרכב רווח הכולל בביטוח כללי בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

שינוי ברכיבי רווח ביטוח כללי בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בשנת 2020 חלה ירידה ברווח החיתומי, כמפורט בניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים להלן.

רווח השקעתי - חלה ירידה ברווח ההשקעתי לעומת שנת 2019 בשל תשואות גבוהות במיוחד שהושגו אשתקד.

השפעות מיוחדות – בשנת הדוח, בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון בעניין ריבית ההיוון בשיבוב תביעות ביטוח של המל"ל, חל קיטון בעתודה הביטוחית בסך כ-65 מיליון ש"ח בשייר לפני מס בענפי רכב חובה והחבויות.

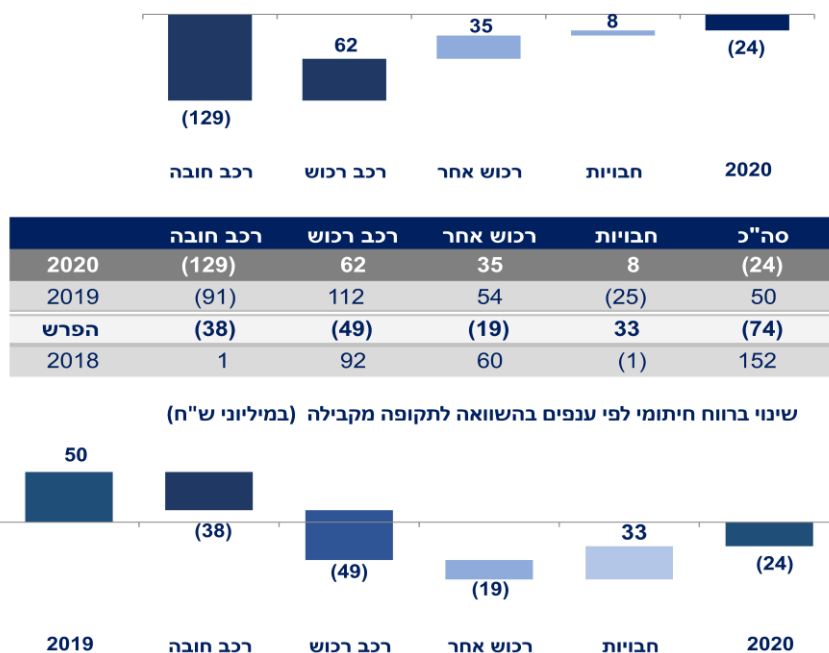
בשנת 2019, בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בעניין ריבית המשמשת להיוון תגמולי ביטוח בשל נזקי גוף, לפיה שיעור הריבית לצורך היוון קצבה שנתית יעמוד על 3%, החברה עדכנה את אומדניה בגין השפעת האמור ובהתאם לכך הקטינה את ההפרשות בסך של כ-140 מיליון ש"ח בשייר לפני מס, מתוכן בענף רכב חובה כ-95 מיליון ש"ח ובענפי חבויות כ-45 מיליון ש"ח.

בנוסף, בשנת הדוח חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בשייר בענפי החבויות בעיקר בשל עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים ובנוסף חלה עלייה בשווי בנייני המשרדים בבעלות הקבוצה לשימוש עצמי הנמדדים לפי שווי הוגן שהשפעתם על הרווח הכולל הסתכמה בכ-40 מיליון ש"ח.

בשנת 2019, חל גידול בהתחייבויות הביטוחיות האמורות בסך של כ-30 מיליון ש"ח בעיקר בשל ירידה של עקום הריבית. מנגד, עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים ועלייה בשווי בנייני המשרדים בבעלות הקבוצה לשימוש עצמי הנמדדים לפי שווי הוגן הביאה לגידול ברווח הכולל בסך כ-32 מיליון ש"ח. סך ההשפעות המיוחדות הסתכמו ברווח כולל של כ-2 מיליון ש"ח.

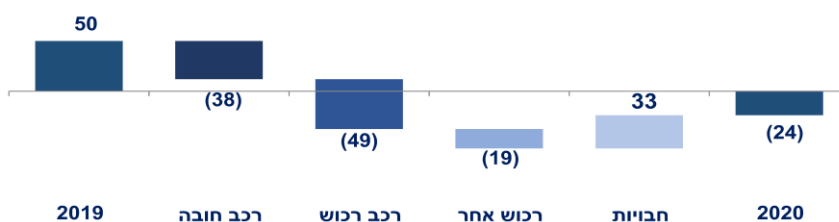
להלן ניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים בתקופה המדווחת:

הרכב רווח חיתומי בביטוח כללי לתקופה לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

שנה	רכב חובה	רכב רכוש	רכוש אחר	חבויות	סה"כ
2020	(129)	62	35	8	(24)
2019	(91)	112	54	(25)	50
הפרש	(38)	(49)	(19)	33	(74)
2018	1	92	60	(1)	152

שינוי ברווח חיתומי לפי ענפים בהשוואה לתקופה מקבילה (במיליוני ש"ח)

בענף רכב חובה - חלה הרעה ברווח החיתומי בשנת 2020 לעומת שנת 2019 אשר הושפעה בעיקרה מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות וכן בשל הרעה בשנת החיתום השוטפת. יצוין, כי חלקה של החברה בהפסדי הביטוח השיורי ("הפול") ברכב חובה בשנת 2020 עמד על סך של כ-44 מיליון ש"ח, לעומת כ-77 מיליון ש"ח בשנת 2019 וכ-42 מיליון ש"ח בשנת 2018.

בענף רכב רכוש - בשנת הדוח חל קיטון ברווח החיתומי לעומת שנת 2019, אשר הושפע בעיקרו מקיטון בפרמיה הממוצעת ומנזקי סופות החורף.

בענפי רכוש אחרים - בשנת הדוח חלה הרעה ברווח החיתומי לעומת אשתקד, וזאת בעיקר בשל נזקי חורף שאירעו בתקופה המדווחת.

בענפי החבויות - המעבר לרווח חיתומי בשנת 2020 לעומת הפסד חיתומי בשנת 2019, נבע בעיקרו משיפור בניסיון התביעות בביטוח אחריות כלפי צד ג' וביטוח אחריות מעבידים, לרבות צמצום בהפסד החיתומי בגין שנת החיתום השוטפת. מנגד, בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר חל קיטון ברווח החיתומי לעומת שנת 2019 אשר בה חלה התפתחות חיובית בתביעות בגין שנות חיתום קודמות. לנתונים בנושא הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענפי רכב חובה וחבויות - ראה באור 8.17-5 בדוחות הכספיים.

להלן נתונים בדבר מדדי רווחיות חיתומית - Loss Ratio ("LR") ו- Combined Ratio ("CR") - בענפי הרכוש^{12,11}:

ענפי הרכוש (ללא רכב)			ענף רכב רכוש			
2018	2019	2020	2018	2019	2020	
39.2%	44.7%	52.3%	69.0%	67.0%	69.7%	שיעור תביעות ברוטו
45.3%	46.4%	50.7%	69.2%	67.1%	69.6%	שיעור תביעות בשייר
66.8%	72.9%	81.0%	91.1%	87.7%	92.4%	שיעור תביעות והוצאות ברוטו
81.9%	83.6%	89.3%	91.4%	88.0%	92.6%	שיעור תביעות והוצאות בשייר

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מפרמיה ברוטו, ראה סעיף 21.3.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

¹¹ Loss Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו. Combined Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, עמלות ועלויות רכישה בניכוי הכנסות מעמלות ביטוח משנה והוצאות הנהלה וכלליות לבין הפרמיות שהורווחו.

¹² הנתונים אינם כוללים הפחתה שיטתית של נכסים בלתי מוחשיים ניתנים לזיהוי שנוצרו ברכישת תיק אליהו.

2.9 נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים

היקף הנכסים בגין חוזים תלויי תשואה ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם בכ-127.9 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-6% לעומת 31 בדצמבר 2019. העלייה הושפעה בעיקרה מגידול בתשואות שהושגו על ידי החברה בשווקי ההון וכן מגידול בצבירות נטו בתיק הנכסים המנוהלים.

יתרת הפרמיה לגבייה ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה בכ-730 מיליוני ש"ח, לעומת כ-714 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2019. העלייה בפרמיה לגבייה התרכזת בביטוח חיים והושפעה מהירידה בשיעור התעסוקה והעלייה במספר העובדים המצויים בחופשה ללא תשלום, על רקע משבר נגיף הקורונה.

יתרת ההון ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה בכ-6,493 מיליוני ש"ח לעומת כ-5,970 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. הגידול נובע בעיקרו מרווח כולל בסך כ-527 מיליון ש"ח בשנת הדוח.

לפירוט בנוגע לתוצאות החישוב בהתאם למשטר כושר הפירעון החדש סולבנסי 2, ראה סעיף 3.2 להלן, ובאור 14.g לדוחות הכספיים.

יתרות המזומנים ושווי המזומנים הסכמו בכ-12.8 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2020 לעומת כ-17.2 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019. ירידה נובעת בעיקרה מקיטון בתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נטו (המושפעת בעיקרה מעיתוי קנייה או מכירה של השקעות פיננסיות) אשר קוזזה בחלקה בשל עלייה במזומנים נטו שנבעו מפעולות מימון (הלוואה לרכישה חוזרת "ריפוי"), לפירוט ראה את דוח תזרים המזומנים לדוחות הכספיים של החברה.

2.12 מקורות מימון

במיליוני ש"ח	31.12.2019	31.12.2020
התחייבויות פיננסיות	5,168	6,087
הלוואות לזמן ארוך (בעיקר רובד 2)	4,854	4,860
הלוואה לזמן קצר - הלוואה לרכישה חוזרת ("ריפוי")		1,008
אחרים ⁽¹⁾	314	219

⁽¹⁾ היתרה כוללת בעיקרה נגזרים המשקפים את ההתחייבות שנוצרה ליום המאזן בשל הפעילות בנגזרים, בעיקר בנושא החשיפה למט"ח ולמניות חו"ל לפירוט ראה באור 24 בדוחות הכספיים, וכן התחייבויות בקשר עם הסכמי חכירה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS16.

3 מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית**3.1 סביבה מקרו כלכלית**

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על הקבוצה¹³.

התפתחויות במשק ובתעסוקה

הקבוצה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. לרמת התעסוקה והשכר במשק הישראלי השפעה בעיקר על היקף עסקי ביטוח חיים והחיסכון לטווח ארוך של הקבוצה.

הסביבה העולמית - במהלך שנת 2020, נגיף הקורונה יצר משבר בריאותי עולמי שגרם למשבר כלכלי בדמות ירידה ניכרת בפעילות הגלובאלית לרבות בסחר העולמי. התפשטות הנגיף הביאה לתגובה חדה של הבנקים המרכזיים והממשלות. מרבית הבנקים הפחיתו את הריביות בחדות ונקטו במגוון צעדי הרחבה ואספקת נזילות לשווקים. כמו כן, ממשלות במדינות רבות מפעילות תכניות סיוע רחבות היקף על מנת למתן את פגיעת המשבר ולתמרץ את הפעילות הכלכלית. ברבעון הרביעי של שנת 2020 הכלכלה העולמית מוסיפה להתאושש על רקע ירידה בהיקף התחלואה בעולם. יחד עם זאת, בחלק מהמדינות רמת התחלואה נותרה גבוהה, והתרחבות הסגרים והמגבלות, כמו גם הקושי בהתקדמות מבצעי החיסונים צפויים למתן את קצב ההתאוששות.

המשק הישראלי - בדומה לעולם, גם בישראל משבר הקורונה קטע את מגמת הצמיחה שאפיינה את המשק הישראלי בשנים קודמות. משבר הקורונה הביא להתכווצות ניכרת בהיקף הפעילות הכלכלית ולזינוק חד במספר דורשי העבודה. השינויים ברמת התחלואה והצעדים שנקטו על ידי הממשלה לבלימת התפשטות הנגיף במהלך השנה הביאו לתנודתיות בהיקף הפעילות.

¹³ הסקירה מבוססת, בין היתר, על פרסומי בנק ישראל ועל פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

על פי אומדן של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2020¹⁴, התוצר המקומי הגולמי ירד בכ-2.5% בשנת 2020, לעומת עלייה של כ-3.4% בשנת 2019, ובתוצר המקומי לנפש חלה ירידה של כ-4.2%, לאחר עלייה של 1.5% בשנת 2019. הירידה בתמ"ג בשנת 2020 משקפת ירידות בהוצאה לצריכה פרטית ובהשקעות בנכסים קבועים ומנגד עלייה בהוצאה לצריכה ציבורית. ברבעון הרביעי של 2020, למרות הסגר השני באוקטובר והכניסה לסגר השלישי בסוף דצמבר, התוצר צמח ב-6.4% במונחים שנתיים, והושפע, בין היתר, מגידול משמעותי ביבוא מכונות נוסעים (המיסים על היבוא הינם חלק מהתמ"ג), בניכוי ההשפעה האמורה - התוצר צמח בכ-2.8%.

שוק העבודה - על פי דיווחי הלשכה המרכזית לסטטיקה, שיעור האבטלה (הכולל בלתי מועסקים/נעדרו זמנית מעבודתם בשל נגיף הקורונה או הפסיקו לעבוד בגלל פיטורין/סגירת מקום העבודה ממרץ 2020) בחודשים מרס-דצמבר 2020 עמד על כ-18% וברבעון הרביעי על כ-16%. בשנת 2020, בשכר הריאלי הממוצע (במחירים קבועים) חלה עלייה של כ-7.6% לעומת ממוצע שנת 2019. עלייה זו הינה על רקע אחוזי האבטלה הגבוהים שהתמקדו בבעלי משכורות נמוכות יחסית במשק.

שוק ההון

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל והחברות הפועלות במסגרת השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיקי הנכסים שלהן בשוק ההון. לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים, השלכה מהותית, הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה. בתקופה המדווחת חלה טלטלה בשוקי ההון בארץ ובעולם על רקע משבר הקורונה, תוך ירידות שערים חדות במדדי המניות המובילים בעולם ברבעון הראשון של שנת 2020. צעדי המדיניות המוניטרית של הבנקים המרכזיים בעולם הביאו בהמשך שנת 2020 לעליות ניכרות בשוקי המניות, אם כי שוקי ההון נותרו תנודתיים. להלן מגמות עיקריות באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

להלן מגמות עיקריות באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

שינוי במדדי שוק ההון	2020	10-12/2020
אינפלציה (מדד ידוע)	(0.6%)	-
אינפלציה (מדד בגין)	(0.7%)	-
אג"ח ממשלתיות שקליות בריבית קבועה (ריאלי)	2.0%	(0.2%)
אג"ח ממשלתיות צמודות (ריאלי)	1.8%	1.4%
אג"ח קונצרניות (ריאלי)	1.1%	2.9%
מדד ת"א 35 (ריאלי)	(10.4%)	14.6%
מדד ת"א 90 (ריאלי)	18.8%	24.1%
מדד ת"א 125 (ריאלי)	(2.4%)	16.5%
מדד MSCI (נומינלי)	14.3%	14.4%
מדד NASDAQ100 (נומינלי)	47.6%	12.9%
מדד JONES DOW (נומינלי)	7.2%	10.2%
שער הדולר (נומינלי)	(7.0%)	(6.6%)

ריבית - לאחר שבחודש אפריל 2020 בנק ישראל הוריד את הריבית המוניטרית בכ-0.15%, בחודש דצמבר 2020 עמדה הריבית על 0.1%, לעומת ריבית של 0.25% בחודש דצמבר 2019. בסוף שנת 2020 הריבית הריאלית היתה שלילית בשיעור של כ-0.2% לעומת ריבית ריאלית שלילית של כ-0.6% בדצמבר 2019.

אגרות חוב ממשלתיות - ברבעון המדווח נרשמה יציבות בתשואות לפדיון של האג"ח השקליות וירידה בתשואות לפדיון של האג"ח הצמודות בכל הטווחים, למעט יציבות בטווח הארוך. בסיכומה של התקופה המדווחת, נרשמו ירידות בתשואות לפדיון של האג"ח השקליות ומנגד עליות בתשואות לפדיון של האג"ח הצמודות בטווח הקצר-והבינוני, וירידה בטווח הארוך.

אגרות חוב קונצרניות - ברבעון המדווח חלה ירידה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרניות בשל ירידה במרווח הסיכון מול האג"ח הממשלתיות. בסיכומה של התקופה המדווחת חלה ירידה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרני השקלי ועלייה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרני הצמוד, בין היתר בשל עלייה במרווח הסיכון.

שינויי הריבית והאינפלציה הצפויה גרמו לשינויים בתשואות הגלומות בתיקי הנכסים הפיננסיים שמחזיקות חברות הביטוח, לרבות תיקי הנכסים המוחזקים מול הפוליסות המשתתפות ברווחים, מהן נגזרים רווחי ההשקעות של חברות הביטוח.

לרמת הריביות הנמוכה השפעה על הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח החיים, כמו גם להקטנת התשואה העתידית של כספי העמיתים. לפרטים נוספים בדבר השפעת הריבית על העתודות בביטוח חיים וכן על העודף/גירעון בקרנות הפנסיה, ראה סעיף 2.4.1 בחלק א' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

¹⁴ לפי אומדן החשבונות הלאומיים לשנת 2000 שפורסם ביום 10 במרס 2021.

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

מדד המחירים לצרכן בגין חודשים דצמבר 2020, וינואר-פברואר 2021 עלה בכ-0.1% במצטבר. לאחר תאריך המאזן, חלו עליות בשערי המניות בארץ ובחול"ל תוך תנודתיות במהלך התקופה ועלייה בתשואות לפדיון של אגרות החוב לנוכח העלייה בציפיות האינפלציה.

3.2. משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי 2 וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועידכון בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר הסולבנסי"). לפרטים נוספים ראה דוח יחס כושר פירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2019 שפורסם באתר החברה וכן בבאור ג.14 בדוח הכספי, וסעיף 2.4.4 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

יחס כושר פירעון של החברה ליום 31.12.2019

נתוני יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2019 חושבו בהתאם להוראות הממונה בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 כפי שנכללו בחוזר הסולבנסי. נתוני יחס כושר הפירעון ליום 31 בדצמבר 2018 חושבו בהתאם להוראות הממונה כפי שנכללו בחוזר ביטוח 9-1-2017 מיום 1 ביוני 2017. להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון של מגדל ביטוח:

יום 31.12.2018	יום 31.12.2019	
מבוקר**, *	מבוקר***, *	
13,666	16,000	הון עצמי
(1,022)	-	חריגה ממגבלות כמותיות
12,644	16,000	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
8,336	11,125	הון נדרש לכושר פירעון
4,308	4,875	עודף
152%	144%	יחס כושר פירעון
השפעת פעולות הונית מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון		
13,666	16,000	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
(268)	-	פדיון מכשירי הון
(754)	-	חריגה ממגבלות כמותיות
12,644	16,000	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
4,308	4,875	עודף
152%	144%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

* המונח "מבוקר" מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

** כל הנתונים המתייחסים ליום 31 בדצמבר 2018, מוצגים בהתחשב בהוראות המעבר כפי שהיו בתוקף לאותו מועד.

*** יחס כושר הפירעון המוצג כולל את סכום הניכוי בתקופת הפריסה לאחר פקטור של 80% בהתאם למכתב הממונה מיום 16 באוקטובר 2020 כמפורט להלן. ללא הפעלת הפקטור היה עומד יחס כושר הפירעון של החברה על 160%.

סף הון (MCR) (במיליוני ש"ח):

יום 31.12.2018	יום 31.12.2019	
מבוקר	מבוקר*	
2,228	2,781	סף הון (MCR)
8,921	11,319	הון עצמי לעניין סף הון

* כולל השפעה הנובעת מסכום הניכוי בתקופת הפריסה לאחר פקטור של 80% בסעיפים הרלוונטיים ראה באור ג.14 בדוחות הכספיים.

מצב ההון של החברה בשנת 2019 הושפע באופן מהותי מהתפתחויות אקסוגניות לפעילות החברה אשר כללו בעיקר שינויים בעקום הריבית, תשואות בשווקים ועדכון לוחות תמורת. בנוסף הושפע מצב ההון מהפעילות העסקית השוטפת של מגדל ביטוח, מעדכון הנחות דמוגרפיות ועדכוני מודל שוטפים. על פי הוראות הממונה, השפעת חוזר ה-LAT, האמור בסעיף 2.4.3 (א) בדוח תיאור עסקי התאגיד, תיכלל לראשונה, לעניין חישוב יחס כושר פירעון, בדוח ליום 31 בדצמבר 2020. יישום זה אינו צפוי להשפיע לרעה על יחס כושר הפירעון של החברה, לאחר התחשבות בהוראות המעבר, זאת מכיוון שהשפעתו נכללת ברובה בסכום הניכוי בתקופת הפריסה (בכפוף לאישור הממונה). דוח יחס כושר פירעון הוכן על בסיס התנאים וההערכה המיטבית כפי שהיו ידועים לחברה ליום 31 בדצמבר 2019. לפיכך, הדוח לא עודכן להשלכות נגיף הקורונה, אם וככל שאלו קיימות. למידע נוסף בקשר להשלכות משבר נגיף הקורונה ראה באורים 1 ו-39 בדוחות הכספיים וכן סעיף 2.4.1 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

בשנת 2020 נמשכה מגמת העלייה בהיקף הניודים והביטולים בתחומי ביטוח חיים, חיסכון ארוך טווח ובריאות אשר התעצמה על רקע משבר הקורונה לרבות פדיונות והקטנת הפקודות. למגמה זו ממשיכה להיות השפעה מהותית לרעה על ההון הכלכלי של החברה ועל כן צפויה, כשלעצמה, להשפיע לרעה על יחס כושר הפירעון לדצמבר 2020. נציין כי בשנת 2020 חלו תמורות נוספות הן במשני שוק והן במשתנים דמוגרפיים אחרים. נכון למועד דיווח זה אין בידי החברה מידע בדבר ההשפעה הכוללת של מכלול השינויים האמורים על יחס כושר הפירעון של החברה לדצמבר 2020.

יודגש כי נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות ואין בידי החברה להעריך את השפעת הרפורמות והשינויים הללו באופן אמין. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מהנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מהנחות בחישוב. למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

נתונים ללא ישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות (במיליוני ש"ח):

ליום 31.12.2018	ליום 31.12.2019	
מבוקר*	מבוקר*	
נתונים ללא ישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:		
13,666	12,073	הון עצמי
(175)	-	חריגה ממגבלות כמותיות
13,491	12,073	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון ⁽¹⁾
12,539	13,362	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
952	(1,289)	עודף (גירעון)
108%	90%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)
השפעת פעולות הונית מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון		
13,666	12,073	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
(268)	-	פדיון מכשירי הון
13,398	12,073	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
859	(1,289)	עודף
107%	90%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)
עודף ההון לאחר פעולות הונית שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון ביחס ליעד הדירקטוריון:		
103%	106%	יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי שקבע הדירקטוריון ⁽²⁾
501	(2,053)	עודף (חסר) הון ביחס ליעד

* המונח "מבוקר" מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

⁽¹⁾ סכום זה אינו כולל הפחתה של 35% מהפרש מקורי בחברה מנהלת בסך כ-64 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

⁽²⁾ יעד זה מתבסס על מדיניות ההון שנקבעה על בסיס חוזר הסולבנסי הקודם ותיבחן מחדש לאור עדכון חוזר הסולבנסי כאמור (להרחבה ראה

באור 14.ג. דוח הכספי ודוח סולבנסי מיום 31.12.2019)

יצוין, כי ביום 16 באוקטובר 2020 שלח הממונה לחברה מכתב בנושא אישור הניכוי בתקופת הפריסה אשר בו הוא מצוין כי נוכח החשש כי קיימת פגיעה בניהול התקין של החברה אשר עלולה להשפיע על יכולת בניית ההון הנדרש במהלך תקופת הפריסה, סכום הניכוי בתקופת הפריסה לא יעלה על 80% מסכום הניכוי הבסיסי אשר אושר על ידי הממונה. מגבלה זו תחול לכל הפחות עד להשלמת הליך הביקורת שמקיימת רשות שוק ההון בנושא הממשל התאגידי במגדל ביטוח ותיקון הליקויים הנדרשים, ובכל מקרה עד אשר תוסר מגבלה זו על ידי הממונה, לפרטים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 18 באוקטובר 2020 (מס' אסמכתא 2020-01-1047128), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

לפרטים נוספים ראו דוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2019 אשר פורסם באתר האינטרנט של החברה.

הנתונים הכלולים בדוח יחס כושר פירעון כלכלי, לרבות ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי זה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, תחלואה,

החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה, קצב השחרור של מרווח הסיכון ושיעור רווח חיתומי), הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה

הסביבה העסקית והתחרות הגוברת מחייבים את החברה לבחון מעת לעת את אופן התמודדותה והיערכותה לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלה. לנוכח התפתחויות מהותיות בסביבה העסקית של החברה שחלו בשנים האחרונות, החברה בחנה במהלך שנת 2020 את האסטרטגיה שלה והחליטה על מספר כיוונים משמעותיים לשם ביסוס מעמדה התחרותי. תהליך הבחינה נמשך וצפוי להביא במהלך שנת 2021 לקביעת כיווני פעולה נוספים עבור החברה.

הכיוונים האסטרטגיים נקבעו תוך התחשבות במגמות בשוק הביטוח העולמי והמקומי, במצבה התחרותי של החברה וכן בנכסים וביכולות הייחודיים לקבוצה. בין המגמות ניתן לציין בעיקר: כניסה או כוונת כניסה של שחקנים חדשים לתחום הביטוח, הן מצד חברות הזנק והן מצד ענקיות הטכנולוגיה הבינלאומיות; שינויים רגולטוריים תכופים; טכנולוגיות חדשות במגוון תחומים, כגון: דאטה ולמידת מכונה, עיבוד תמונה, תקשורת וידיאו, "אינטרנט של הדברים" ועוד; שינויים בטעמי הצרכנים, הפיכתם לדיגיטליים יותר ולבעלי ציפיות שירות גבוהות; סביבת ריבית נמוכה; סיכונים חדשים ומוגברים כמו בתחום הסייבר, הבריאות, הסביבה ועוד.

היעדים האסטרטגיים המרכזיים של הקבוצה הינם: צמיחה, רווחיות וחזרה למובילות. תכניות העבודה של החברה ושל החטיבות השונות כוללות יוזמות משמעותיות לאור יעדים אלה.

בתחום הצמיחה תפעל החברה לחזק את ערוצי ההפצה שלה, להגביר את הפעילות הדיגיטלית, לשפר את ניהול הלקוחות ולטפל באופן יסודי בנושא השירות ללקוחות ולסוכנים.

בתחום הרווחיות צפוי המשך של ההתייעלות בהוצאות, שיפור בתהליכים, בין השאר באמצעות אוטומציה, וכן המשך הפעולות לטיוב התיק.

בתחום המובילות החברה תתור לביסוס מעמד הובלה בהשקעות, תשאף לחזק את היתרון שלה בערוצים הדיגיטליים השונים ותפעל לחיזוק המותג.

תכניות העבודה של החברה כוללות קשת של פרויקטים ויוזמות שמטרתם לקדם את היעדים האסטרטגיים. בין השאר כוללים פרויקטים אלה השקעה ניכרת בפיתוחים טכנולוגיים, שיפור ואוטומציה של תהליכים, שינויים ארגוניים וכן בניה של יכולות מקצועיות וארגוניות. מתקיים מעקב רבעוני אחר התקדמות פרויקטים ויוזמות אלה ואחר מדדי הביצוע העיקריים ברמת הנהלה והדירקטוריון.

המידע הכלול בחלק זה לעיל בכל הקשור ליעדים ולאסטרטגיה העסקית של החברה, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר משקף את מדיניות החברה ותכניתיה נכון למועד פרסום הדוח. המידע כולל תחזיות, הערכות ומידע אחר של החברה בקשר לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה מבוססות, בין השאר על העובדות והנתונים המפורטים בחלק זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בגורמי הסיכון שחלים על הקבוצה בכללותה, המפורטים בבאור 36 בדוחות הכספיים ובסעיף 26 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

5. אירועים לאחר תקופת הדיווח

בדבר אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח, ראה באור 39 בדוחות הכספיים. בדבר התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 לעיל.

הדירקטוריון מודה להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם להשגיה.

רן עוז

מנכ"ל

ד"ר גבריאל פיקר¹⁵

דירקטור

21 במרס 2021

¹⁵ דירקטוריון החברה הסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלף יו"ר הדירקטוריון. לפירוט, ראה סעיף 29.3.7 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

**דוח והצהרות
בדבר הבקרה
הפנימית על הדיווח
הכספי ועל הגילוי**

הצהרה (certification)

אני, רן עוז, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

21 במרס 2021

רן עוז, מנהל כללי

¹ כהגדרתם בהוראות גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.
3-1

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, יוסי בן ברוך, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2020 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמציגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

21 במרס 2021

יוסי בן ברוך, מנהל חטיבת פיננסים

¹ כהגדרתם בהוראות גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.
3-2

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

נהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2020, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____ (חתימה)	ד"ר גבריאל פיקר	דירקטור (*)
_____ (חתימה)	רן עוז	מנהל כללי
_____ (חתימה)	יוסי בן ברוך	מנהל חטיבת פיננסים

תאריך אישור הדוח: 21 במרס 2021

(*) דירקטוריון החברה הסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלף יו"ר הדירקטוריון. לפירוט, ראה באור 39 ה. בדוחות הכספיים.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 דרך מנחם בגין 144א'
 תל-אביב, 6492102
 טל. +972 3 623 2525
 פקס +972 3 562 2555
 ey.com

סומך חייקין
 מגדל המילניום KPMG
 רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
 תל אביב 6100601
 03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "החברה") ליום 31 בדצמבר, 2020 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- (Public Company Accounting Oversight Board) PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2020 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020 והדוח שלנו מיום 21 במרס, 2021, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים והפניית תשומת לב לאמור בביאור (1) 38 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
 רואי חשבון

תל אביב,
 21 במרס 2021

דוחות כספיים מאוחדים

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2020

תוכן העניינים

עמוד		
2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות רווח והפסד מאוחדים
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
10	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
		באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
13	כללי
16	באור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית
42	באור 2- עיקרי המדיניות החשבונאית
54	באור 3- מגזרי פעילות
56	באור 4- נכסים בלתי מוחשיים
58	באור 5- הוצאות רכישה נדחות
61	באור 6- רכוש קבוע
62	באור 7- השקעות בחברות מוחזקות
65	באור 8- נדל"ן להשקעה
66	באור 9- חייבים ויתרות חובה
67	באור 10- פרמיות לגבייה
69	באור 11- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
75	באור 12- פירוט השקעות פיננסיות אחרות
75	באור 13- מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
76	באור 13א- מזומנים ושווי מזומנים אחרים
80	באור 14- הון
80	באור 15- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
81	באור 16- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
90	באור 17- התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
95	באור 18- נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
97	באור 19- פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות
98	באור 20- תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות
102	באור 21- מסים על ההכנסה
106	באור 22- נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים
107	באור 23- זכאים ויתרות זכות
115	באור 24- התחייבויות פיננסיות
115	באור 25- פרמיות שהורוחו בשייר
117	באור 26- רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
117	באור 27- הכנסות מדמי ניהול
118	באור 28- הכנסות מעמלות
118	באור 29- הכנסות אחרות
119	באור 30- תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
120	באור 31- עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
121	באור 32- הוצאות הנהלה וכלליות
121	באור 33- הוצאות אחרות
121	באור 34- הוצאות מימון
122	באור 35- רווח למניה
173	באור 36- ניהול סיכונים
189	באור 37- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
237	באור 38- התחייבויות תלויות והתקשרויות
238	באור 39- אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח
239	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד
256	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים
		מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ

קוסט פורר גבאי את קסירר
 דרך מנחם בגין 144 א'
 תל-אביב, 6492102
 טל. +972 3 623 2525
 פקס +972 3 562 2555
 ey.com

סומך חייקין
 מגדל המילניום KPMG
 רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
 תל אביב 6100601
 03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים
לבעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המוצגים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הינה כ- 9,159 אלפי ש"ח וכ- 12,189 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה בהפסדיהן הינו כ- 2,207 אלפי ש"ח וכ- 397 אלפי ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020 וביום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה, וברווחיהן כ- 23,481 אלפי ש"ח בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע בה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 38(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2020 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 21 במרס 2021 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
 רואי חשבון

תל אביב,
 21 במרס 2021

ליום 31 בדצמבר		באור	
2019	2020		
אלפי ש"ח			
			נכסים
818,532	877,327	4	נכסים בלתי מוחשיים
2,086 ^(*)	1,884	ז.21	נכסי מיסים נדחים
2,046,859	1,952,455	5	הוצאות רכישה נדחות
1,152,721	1,153,807	6	רכוש קבוע
26,627	21,701	7	השקעות בחברות כלולות
6,899,180	6,923,505	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
839,317	756,480	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,037,881	1,222,939	15-16	נכסי ביטוח משנה
240,249	172,435		נכסי מסים שוטפים
1,213,054	988,883	9	חייבים ויתרות חובה
714,038	730,272	10	פרמיות לגביה
98,208,830	110,844,111	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
11,850,557	14,461,120	א.12	נכסי חוב סחירים
25,480,449	25,072,822	ב.12	נכסי חוב שאינם סחירים
510,722	279,808	ד.12	מניות
2,608,904	3,030,677	ה.12	אחרות
40,450,632	42,844,427		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,983,926	9,168,697	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,244,777	3,605,489	א.13	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
<u>170,878,709</u>	<u>181,264,412</u>		סך הכל נכסים
<u>120,216,470</u>	<u>127,942,531</u>	11	סך כל השקעות עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

^(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור	הון והתחייבויות
2019	2020		
אלפי ש"ח			הון
		14	הון מניות ופרמיה
512,345	512,345		קרנות הון
886,399	1,064,561		עודפים
[⊘] 4,565,402	4,911,379		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
5,964,146	6,488,285		זכויות שאינן מקנות שליטה
5,956	5,145		סך הכל הון
5,970,102	6,493,430		
התחייבויות			
[⊘] 37,686,473	39,020,383	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
119,387,098	125,879,001	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
[⊘] 446,813	536,523	z.21	התחייבויות בגין מסים נדחים
306,507	294,829	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
37,732	4,709		התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,876,315	2,948,585	23	זכאים ויתרות זכות
5,167,669	6,086,952	24	התחייבויות פיננסיות
164,908,607	174,770,982		סך הכל ההתחייבויות
170,878,709	181,264,412		סך הכל ההון והתחייבויות

[⊘] יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

21 במרס 2021			
יוסי בן ברוך	רן עוז	ד"ר גבריאל פיקר	תאריך אישור הדוחות הכספיים
מנהל חטיבת פיננסים	מנכ"ל	דירקטור *	

* דירקטוריון החברה הסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלק יו"ר הדירקטוריון. לפירוט, ראה באור 39 ה.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2018	2019	2020		
אלפי ש"ח				
13,382,300	13,709,274	13,006,555		פרמיות שהורווחו ברוטו
734,310	754,829	766,479		פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,647,990	12,954,445	12,240,076	25	פרמיות שהורווחו בשייר
1,346,302	14,878,994	7,262,720	26	רווחים מהשקעות נטו, והכנסות מימון
1,260,035	2,191,387	1,865,665	27	הכנסות מדמי ניהול
362,185	331,229	313,278	28	הכנסות מעמלות
43,106	127,998	43,443	29	הכנסות אחרות
15,659,618	30,484,053	21,725,182		סך הכל ההכנסות
^c 12,536,531	^c 28,089,504	18,806,655		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
329,431	395,037	601,677		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,207,100	27,694,467	18,204,978	30	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,772,956	1,803,323	1,837,636	31	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
915,372	973,918	987,971	32	הוצאות הנהלה וכלליות
41,903	19,263	20,018	33	הוצאות אחרות
174,272	172,510	173,478	34	הוצאות מימון
15,111,603	30,663,481	21,224,081		סך הכל ההוצאות
24,052	14,706	(1,488)	ב.7	רווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
572,067	(164,722)	499,613		רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
^c 153,515	^c (29,674)	157,882	1.21	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
418,552	(135,048)	341,731		רווח (הפסד) לתקופה
מיוחס ל:				
416,770	(137,414)	339,355		בעלי המניות של החברה
1,782	2,366	2,376		זכויות שאינן מקנות שליטה
418,552	(135,048)	341,731		רווח (הפסד) לתקופה
^c 2.24	^c (0.74)	1.82	35	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)
^c 0.22	^c (0.07)	0.18		רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

^c יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2018	2019	2020		
אלפי ש"ח				
418,552	(135,048)	341,731		רווח (הפסד) לתקופה
				רווח (הפסד) כולל אחר
				פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
				שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
(405,913)	1,089,122	349,780		
				שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
(349,836)	(551,192)	(347,921)		
				הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
77,738	63,011	176,376		
				הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
1,493	(1,595)	(1,159)		
			21	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
231,802	(205,409)	(60,911)	21	
(509)	545	396	21	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
(445,225)	394,482	116,561		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
				פריטי רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
				רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית הטבה מוגדרת
6,841	(7,901)	10,091	ב.22	
				הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע
-	486,290	79,839		
				הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
-	-	758		
(2,192)	(109,386)	(22,446)	21	הטבת מס
4,649	369,003	68,242		סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
(440,576)	763,485	184,803		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(22,024)	628,437	526,534		סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה
				מיוחס ל:
(23,788)	626,220	524,139		בעלי המניות של החברה
1,764	2,217	2,395		זכויות שאינן מקנות שליטה
(22,024)	628,437	526,534		רווח (הפסד) כולל לתקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה								הון מניות ופרמיה
		סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון				חלוקת מניות הטבה		
				הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה			
5,970,102	5,956	5,964,146	4,565,402 ^(*)	377,916	(1,223)	435,268	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2020
341,731	2,376	339,355	339,355	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
184,803	19	184,784	6,622	61,601	(763)	117,324	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
526,534	2,395	524,139	345,977	61,601	(763)	117,324	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
(3,206)	(3,206)	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>6,493,430</u>	<u>5,145</u>	<u>6,488,285</u>	<u>4,911,379</u>	<u>439,517</u>	<u>(1,986)</u>	<u>552,592</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(* יישום למפרע, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה								
		סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון				הון מניות ופרמיה		
				הערכה מחדש אלפי ש"ח	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה		חלוקת מניות הטבה	
5,698,168	10,242	5,687,926	5,058,228 ^(*)	3,352	(173)	39,736	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2019
(135,048)	2,366	(137,414)	(137,414) ^(*)	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) לתקופה
763,485	(149)	763,634	(5,412)	374,564	(1,050)	395,532	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
628,437	2,217	626,220	(142,826)	374,564	(1,050)	395,532	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
(350,000)	-	(350,000)	(350,000)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
(6,503)	(6,503)	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>5,970,102</u>	<u>5,956</u>	<u>5,964,146</u>	<u>4,565,402</u>	<u>377,916</u>	<u>(1,223)</u>	<u>435,268</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

(* יישום למפרע, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה								
		סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון				הון מניות ופרמיה		
				הערכה מחדש אלפי ש"ח	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה		חלוקת מניות הטבה	
5,720,192	8,478	5,711,714	4,636,791 ^(*)	3,352	(1,157)	485,945	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2018
418,552	1,782	416,770	416,770 ^(*)	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
(440,576)	(18)	(440,558)	4,667	-	984	(446,209)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
(22,024)	1,764	(23,788)	421,437	-	984	(446,209)	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
<u>5,698,168</u>	<u>10,242</u>	<u>5,687,926</u>	<u>5,058,228</u>	<u>3,352</u>	<u>(173)</u>	<u>39,736</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(* יישום למפרע, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2018	2019	2020		
אלפי ש"ח				
943,267	4,621,694	(5,074,645)	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
-	(990)	(8)		השקעה בחברות כלולות
750	425,574	625		תמורה מימוש השקעות בחברות כלולות ונכסים המוחזקים למכירה בניכוי עלויות עסקה
(20,253)	(21,422)	(22,119)		השקעה ברכוש קבוע
(131,055)	(154,886)	(161,443)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
10,467	-	-		פירעון הלוואות שניתנו לחברות כלולות
5,439	9,172	2,287		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
1,485	1,164	140		תמורה ממימוש נכסים בלתי מוחשיים
84	125	222		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(133,083)	258,737	(180,296)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	1,006,700		התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)
1,833,822	250,000	-		תמורה מהנפקת אגרות חוב
(20,510)	(835)	-		בניכוי הוצאות הנפקה
-	-	(2,928)		פירעון הלוואות מבנקים ואחרים
-	(31,643)	(29,623)		פירעון קרן התחייבות בגין חכירה
(331,475)	(517,860)	-		פדיון אגרות חוב
-	(6,503)	(3,206)		דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה
-	(350,000)	-		דיבידנד
1,481,837	(656,841)	970,943		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
164,039	(213,317)	(170,519)		השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
2,456,060	4,010,273	(4,454,517)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
10,762,370	13,218,430	17,228,703	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
13,218,430	17,228,703	12,774,186	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

נספח א- תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה (1)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
418,552 [†]	(135,048) [†]	341,731
(24,052)	(14,706)	1,488
1,013,370	(11,926,432)	(5,796,290)
(329,425)	(444,451)	(279,047)
(1,414,480)	(1,245,190)	(1,062,623)
(150,649)	(136,244)	34,078
172,838	(339,455)	(136,334)
17,191	11,618	13,533
(1,213)	1,815	2,912
(101)	154	909
-	(84,048)	-
(90,872)	(306,611)	27,472
(9,471)	(17,105)	(2,040)
51,443	91,529	113,467
133,469	133,786	119,631
22,736	-	-
3,514,151	15,979,338	6,491,903
[†] 913,887	[†] 2,190,338	1,333,910
36,247	(38,438)	(185,058)
(59,368)	(24,089)	94,404
[†] 153,515	[†] (29,674)	157,882
(163,463)	(362,044)	(78,797)
-	-	27,000
(3,813,984)	(3,667,214)	(9,517,446)
(38,755)	(132,065)	(18,146)
-	-	103,500
(2,166,877)	234,290	(2,718,703)
29,429	21,840	(16,234)
(1,194,961)	578,925	224,899
(85,420)	200,903	1,207,618
10,077	(27,725)	(1,587)
-	(5,312)	-
(3,474,738)	643,733	(9,857,699)
(151,684)	(163,330)	(162,666)
2,879,414	2,945,845	2,861,416
(384,010)	(110,653)	(116,140)
1,655,733	1,441,147	1,858,713
943,267	4,621,694	(5,074,645)

רווח (הפסד) לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים

חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות, נטו

הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות

הפסד (רווח) ממימוש

נכסים בלתי מוחשיים

רכוש קבוע

חברות מוחזקות ונכסים המוחזקים למכירה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

מסים על הכנסה (הטבת מס)

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

מימושים (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

(מימושים) רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגביה

חייבים ויתרות חובה

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

נכסים המוחזקים למכירה

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות ששימשו לפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו, נטו

דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים בעיקר מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(* יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
8,497,605	10,564,992	13,983,926
2,264,765	2,653,438	3,244,777
<u>10,762,370</u>	<u>13,218,430</u>	<u>17,228,703</u>
10,564,992	13,983,926	9,168,697
2,653,438	3,244,777	3,605,489
<u>13,218,430</u>	<u>17,228,703</u>	<u>12,774,186</u>
29,400	16,803	42,913
987	-	-
-	-	1,500

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ד - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים

רכישת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה כנגד זכאים
תמורה ממכירת חברות מוחזקות ותיקי ביטוח שטרם התקבלו
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה שטרם התקבלה
הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

מגדל חברה לביטוח בע"מ ("החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2020 כוללים את אלה של החברה, של החברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") והשקעות בחברות כלולות. הקבוצה עוסקת בעיקר בפעילות ביטוח, פנסיה וגמל.

ב. שליטה בחברה

החברה נשלטת על-ידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "החברה האם"). מגדל אחזקות נשלטת על-ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן - "אליהו 1959") המחזיקה בכ-68% מהון המניות של החברה. כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו 1959:

- בחודש ספטמבר 2017 ביצעה אליהו הנפקות הנפקה פרטית של אגרות חוב לטווח ארוך למשקיעים מסווגים אשר נרשמו למסחר בבורסה במסגרת רצף המוסדיים.
- במסגרת ההנפקה, אליהו הנפקות הנפיקה, ללא תמורה לרוכשי אגרות החוב, אופציות לרכישת 159,900 אלפי מניות החברה האם מידי אליהו הנפקות, בשלוש סדרות שוות בכמותן, אשר יהיו ניתנות למימוש במשך שנתיים, שלוש שנים וארבע שנים בהתאמה ממועד העברת המניות לאליהו הנפקות. בחודש ספטמבר 2019 פקעה הסדרה הראשונה ובחודש ספטמבר 2020 פקעה הסדרה השנייה מבין השלוש.
- מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה, בחברה האם ובאליהו 1959, בין היתר, באמצעות החברות שלמה אליהו אחזקות בע"מ ואחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, שבשליטתו.

ג. משבר נגיף הקורונה

בעקבות ההתפרצות של נגיף הקורונה (COVID-19) בסוף שנת 2019, והתפשטותו למדינות רבות בעולם, חלה ירידה חדה בהיקפי הפעילות הכלכלית והוכרזו מגבלות על תנועה ותעסוקה באזורים רבים בעולם ובישראל.

התפשטות נגיף הקורונה והנקיטה בצעדי ההתגוננות גרמו וגורמים לפגיעה כלכלית מהותית ולמגמות שליליות בכלכלה העולמית לרבות בישראל. ברבעון הראשון של השנה הביאה התפשטות נגיף הקורונה לירידות חדות בשווקים הפיננסיים בישראל ובעולם. בתגובה המשיכו בנקים מרכזיים רבים, ובהם בנק ישראל, להפעיל תוכניות שונות לרכישת נכסים ולפתיחת חסמי אשראי. החל מהרבעון השני של השנה חלה התאוששות בשווקי ההון לעומת שיא המשבר, כאשר בסוף שנת 2020 ובסיומה של השנה חלו עליות שערים בשווקים הפיננסיים, בין היתר, על רקע בשורות בעניין החיסונים לקורונה.

להלן תיאור ההשפעות העיקריות של משבר נגיף הקורונה על הקבוצה:

השקעות ונכסים

לחברה חשיפה גבוהה לשינויים בשווקי ההון אשר השפעתם על ההכנסות מהשקעות בתיקי הנוסטרו ועל דמי הניהול המשתנים בתיק הפוליסות המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, עשויה להיות מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של הקבוצה.

שנת 2020 התאפיינה בתנודות גדולות בשווקים הפיננסיים. ברבעון הראשון של השנה נרשמו ירידות שערים ניכרות בשווקי ההון על רקע משבר נגיף הקורונה ואילו ברבעונים העוקבים נרשמו עליות שערים משמעותיות. בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ההכנסות מהשקעות בתיק הנוסטרו, לא כולל אג"ח מיועדות, לסך של כ-662 מיליון ש"ח לפני מס והכנסות מהשקעות כולל אג"ח מיועדות הסתכמו לסך של כ-1,664 מיליון ש"ח לפני מס, וזאת למול הכנסות מהשקעות, לא כולל אג"ח מיועדות בסך של כ-1,812 מיליון ש"ח לפני מס וכולל אג"ח מיועדות בסך של כ-2,953 מיליון ש"ח לפני מס, בשנה קודמת.

בנוסף, בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, רשמה החברה דמי ניהול משתנים בסך של כ-505 מיליון ש"ח לפני מס לאחר שכיסתה את הפסדי ההשקעות הריאליים שנצברו לחובת המבוטחים ברבעון הראשון של השנה, למול דמי ניהול משתנים לפני מס בסך של כ-856 מיליון ש"ח בשנה קודמת, לאחר קיזוז חוב דמי ניהול בסך כ-155 מיליון ש"ח בגין הפסדי השקעות שנצברו לחובת המבוטחים בשנת 2018.

לפירוט בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכונים שוק ראה באור 1.36 ב.1.

בהתאם לתהליכי העבודה של החברה בדבר שערך נכסים לא סחירים, הערכות שווי ממעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בגין נדל"ן להשקעה, מתקבלות פעמיים בשנה. לגבי כמחצית מתיק הנדל"ן להשקעה מתקבלות הערכות שווי בתום המחצית הראשונה ולגבי כמחצית מהתיק בתום כל שנה. כמו כן, החברה מעדכנת הערכות שווי בגין נכסים שחל בהם שינוי המשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות.

באור 1 - כללי (המשך)

ג. משבר נגיף הקורונה (המשך)

השקעות ונכסים (המשך)

מרבית נכסי הנדל"ן להשקעה של החברה הינם בנייני משרדים. מבחינה שערכה החברה ובהתאם למכתבים שהתקבלו ממעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בגין נדל"ן שהערכות שווי בגינם בוצעו ליום 30 ביוני 2020, לא נמצאו אינדיקציות לשינויים מהותיים בשיעורי ההיוון, והערכות השווי כאמור, תקפות גם ליום 31 בדצמבר 2020. ביחס לנדל"ן מסחרי, הערכות השווי כללו התייחסות למשבר נגיף הקורונה וקיבלו ביטוי בדוחות הכספיים.

גם ביחס להשקעות פיננסיות לא סחירות אחרות, לרבות קרנות השקעה ונדל"ן חו"ל, פעלה החברה על פי תהליכי עבודה בדבר שערך נכסים לא סחירים ובחנה, תוך שימוש במידע הזמין ביותר שברשותה, את הצורך בהפרשה לירידת ערך בהשקעות בהן נתגלו סממנים לירידת ערך והם קיבלו ביטוי בדוחות הכספיים, אם וככל שנדרש.

לפרטים בדבר בחינת ירידת ערך של יחידות מניבות מזומנים אשר מוקצה להן מוניטין ראה באור 4.ב.

השפעה על הפעילות הביטוחית

במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, בעיקר בחודש מרס 2020, חלה עליה בפדיונות בפוליסות חסכון פרט ובקרנות השתלמות ביחס לשנת 2019. החל מחודש מאי 2020, עם התאוששות שוק ההון, נעצרה המגמה בבקשות הפדיון.

בתקופת הדוח חלה ירידה של כ-5% בפרמיות השוטפות, כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה, בפוליסות ביטוח חיים, ירידה של כ-19% בפרמיות החד פעמיות והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה, וכן ירידה בדמי הגמולים בגמל בסך של כ-8% וירידה של כ-2% בדמי הגמולים בפנסיה, לעומת שנת 2019. להערכת החברה ירידה זו מיוחסת בעיקרה לירידה בשיעור התעסוקה והעלייה במספר העובדים המצויים בחופשה ללא תשלום ("חל"ת").

במגזר ביטוח כללי, חלה ירידה בפרמיות של כ-4% בתקופה המדווחת לעומת שנת 2019. להערכת החברה, הירידה ברכב רכוש הינה על רקע משבר הקורונה והתגברות התחרות בביטוח רכב רכוש אשר הביאה לקיטון בפרמיה בענף זה. כמו כן, בביטוחי רכוש אחר וחבויות חלה ירידה במכירות ובהיקף הכיסויים המשפיעים על גובה הפרמיות עקב עלייה במספר העסקים שנסגרו/או נקלעו לקשיים כלכליים וקיטון משמעותי במספר העסקים החדשים שנפתחו.

סיכונים ביטוחיים וביטוח משנה

בהתאם להערכת החברה והידוע לה עד כה, בתחום ביטוח כללי לא קיימות לה חשיפות לסיכונים ביטוחיים ישירים מהותיים במצב של מגיפה. כמו כן, בהתאם להתפתחות משבר הקורונה עד למועד דוח זה, בתחומי חיסכון ארוך טווח ובריאות לא התממשו חשיפות ביטוחיות מהותיות, בנוגע לתחלואה ותמותה, בהקשר הישיר של נגיף הקורונה.

להערכת החברה, משבר הקורונה משפיע לרעה על מבטחי המשנה הגלובליים, דבר אשר בא לידי ביטוי, בין היתר, בהקשחת שוק מבטחי המשנה והתייקריות של תעריפי ביטוח המשנה בחידוש החוזים בשנת 2021. כמו כן אצל מספר מצומצם של מבטחי משנה חלה הרעה בדירוג או בתחזיות הדירוג. התפתחויות אלה הובילו לעדכון המדיניות העסקית של מבטחי המשנה והופסקו כיסויים של קווי עסקים ומוצרים מסוימים. לאור האמור, החברה עוקבת באופן הדוק אחר ההתפתחויות בתקופה זו והצעדים הנדרשים.

באור 1 - כללי (המשך)	
ד. הגדרות	
החברה	- מגדל חברה לביטוח בע"מ.
הקבוצה	- מגדל חברה לביטוח בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	- חברות אשר לחברה שליטה בהן ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
חברות כלולות	- חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן ואינן חברות מאוחדות, ואשר השקעת החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה בשיטת השווי המאזני.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות כלולות.
החברה האם	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות").
מקפת	- מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
יוזמה	- יוזמה - קרן פנסיה לעצמאים בע"מ.
מגדל גיוס הון	- מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, חברה בת של מגדל ביטוח.
הגופים המוסדיים	- הגופים המוסדיים על פי חוק הפיקוח בקבוצה שהינם מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 (2009) בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	- כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
המפקח או הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר גופים מוסדיים "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" אשר פורסם על-ידי המפקח.
תקנות פרטי דין וחשבון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקון.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזרי ביטוח חיים ובריאות בהם ההתחייבויות בשל מרכיב החיסכון או הסיכון שבהן, צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מחוזים תלויי תשואה.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורוחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
אגרות חוב	- כתבי התחייבויות נדחים.
הון רוברד 2	- מכשיר הון רוברד 1 נוסף שלא נכלל ברובד 1, מכשיר הון רוברד 2, מכשיר הון משני מורכב, מכשיר הון שלישוני מורכב.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס המדידה בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות העיקריים כלהלן: התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, נדל"ן להשקעה, קרקע ובנייני משרדים בבעלות, התחייבויות לסיוע יחסי עובד מעביד, מיסים נדחים והשקעות בחברות כלולות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ט, י, יא, יב, יג, יז ו-כא להלן.

ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS").

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית שישמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
 - השקעות המוחזקות לפדיון.
 - הלוואות וחייבים.
 - נכסים פיננסיים זמינים למכירה.
- ראה סעיף 6. להלן.

2. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, נוכח שינויים רגולטוריים נרחבים בהם מצוי ענף הביטוח והחסכון ארוך הטווח אשר עשויה להיות להם השלכות מהותיות שלא ניתן להעריךן בשלב זה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

אומדנים קריטיים

להלן מידע בדבר אומדנים קריטיים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - התחייבויות אלה מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הערכות בדבר משתנים דמוגרפיים וכלכליים. ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

לפרטים נוספים ראה באורים 2.ב.36 ו-3.ב.36.

לגבי שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב העתודות בביטוח חיים ובריאות לרבות העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 3.ב.36(5)(א).

בקשר לבדיקת נאותות העתודה, ראה סעיף ט.1.ז להלן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים קריטיים (המשך)

- התחייבויות תלויות - כנגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציה המשפטיות. הערכות אלה של יועציה המשפטיות מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים הליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.
- בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, הליכים משפטיים והליכים אחרים שהוגשו כנגד הקבוצה, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי הקבוצה למבוטחייה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח הנוגעים לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ושינויים רגולטורים.
- לפרטים נוספים ראה באור 1.38.
- קביעת שווי הוגן של נכסי חוב שאינם סחירים - השווי הוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי הוגן ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון וציטוטי המחירים נקבעים על ידי חברה המספקת אותם לגופים מוסדיים.
- לפרטים נוספים ראה באור 1.12.
- ירידת ערך מוניטין - הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע ממימוש או משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים (או קבוצת יחידות מניבות מזומנים) שאליה (שאליהן) הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעורי ניכיון מתאימים לתזרימי מזומנים אלה.
- לפרטים נוספים ראה באור 1.4.
- קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת לפחות אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה, תחלואה ומשתנים נוספים כאמור בסעיפים 1.1.ה), 1.1.ט.ו) ו- 1.3.ט.ו) להלן. אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.
- לפרטים נוספים ראה באור 5.
- ירידת ערך השקעות פיננסיות - כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמניים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. בתאריך הדיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.
- לפרטים נוספים ראה באור 12.
- קביעת השווי הוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי השווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. השווי הוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון המתאים לתזרימי מזומנים אלה וכן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.
- במידת השווי הוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי השווי והנהלת הקבוצה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים.
- לפרטים נוספים ראה באור 8.
- הערכה מחדש של רכוש קבוע - הקבוצה מודדת קרקע ובנייני משרדים בבעלות המהווים רכוש קבוע בסכומים משוערכים, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לרווח כולל אחר. השווי הוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים מוסמכים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות המבוססות על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפיינים ולרבות מיקום, מצב פיזי, ייעוד וכדומה או בהתבסס על טכניקת היוון הכנסות המבוססת על הערך הנוכחי של אומדן התזרימים התפעוליים מהשכרה הנובע מהנכס, בהתבסס על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. שינוי סיווג

בוצעו סיווגים בתוך מרכיבי באורים: 11, 12, 16, 18, 20, 30, 32, 34 ו-36.ב.2).

לסיווגים המפורטים לעיל לא הייתה השפעה על ההון, על הרווח וההפסד ועל הרווח הכולל.

ה. מבנה הדוחות הכספיים ותקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חביות וביטוח רכב חובה.

הדוחות על המצב הכספי המאוחדים, הכלולים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח מאוחדת, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי (IAS) מספר 1 - הצגת הדוחות הכספיים.

א. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש שהינו מטבע הפעילות של חברות הקבוצה ומעוגל לאלף הקרוב. מטבע זה משקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת הקבוצה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות הרלוונטי של חברות הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת התקופה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים בדרך כלל ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסיים הוניים המסווגים כזמינים למכירה, אשר מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר נזקפים לרווח והפסד).

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הנכסים וההתחייבויות בגין פעילויות חוץ תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות בגין פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי שער הנובעים מתרגום פעילויות חוץ מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון בקרן תרגום של פעילויות חוץ.

ככלל, הפרשי שער בגין הלוואות שנתקבלו או הועמדו לפעילויות חוץ, מוכרים ברווח והפסד בדוחות המאוחדים.

כאשר סילוקן של הלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילות חוץ אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין, רווחים והפסדים מהפרשי שער הנובעים מפריטים כספיים אלה נכללים כחלק מההשקעה בפעילות החוץ, נטו, מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון כחלק מקרן תרגום של פעילות חוץ.

בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). השליטה מתקיימת כאשר הקבוצה חשופה או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

יתרות ועסקאות הדדיות בקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה והחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות המאוחדות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות המאוחדות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. צירופי עסקים ומוניטין

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition method).

הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הרוכשת מכירה במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד, ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות הקשורות לרכישה שהתהוו לרוכשת בגין צירוף עסקים כגון: עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, הערכת שווי ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ, למעט אלו הקשורות בהנפקת מכשירי חוב או הון בקשר עם צירוף העסקים, מוכרות כהוצאות בתקופה שבה השירותים מתקבלים.

לעניין בחינת ירידת ערך של מוניטין, ראה סעיף טו להלן.

כשמוניטין מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, בעת מימוש יחידה מניבת מזומנים, ההפרש בין התמורה לבין הנכסים נטו בתוספת יתרת מוניטין המוקצית ליחידה שטרם הופחתה, נזקף לדוח רווח והפסד. רווח או הפסד ממימוש חלק מהיחידה מניבת המזומנים כולל את חלק המוניטין הנמדד בהתאם לחלק היחסי שמומש מתוך היחידה מניבת המזומנים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

3. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה נובעות מההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם.

הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח הכולל מיוחס לבעלי המניות של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק בעלי המניות של החברה לקרן הון.

אובדן שליטה

בעת אובדן שליטה, הקבוצה גורעת את הנכסים ואת ההתחייבויות של חברת הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברה הבת. יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הבת הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים. בעת אובדן השליטה רווח או הפסד ממימוש נזקף לסעיף הוצאות אחרות או הכנסות אחרות.

ח. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

בבחינת קיומה של השפעה מהותית, מובאים בחשבון שיעורי החזקה, זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת.

השקעות בחברות כלולות מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרות לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות העסקה. ההשקעה כוללת הפרשים מקוריים שחושבו במועד הרכישה. המוניטין מחושב במועד הרכישה, ואינו מופחת באופן שיטתי. ההשקעה מוצגת בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד, וברווח כולל אחר של חברות מוחזקות, המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה ראייה לירידת ערך.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות, כולל השקעה לזמן ארוך המהווה חלק מהשקעה במוחזקת, מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בישות המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים.

אובדן השפעה מהותית

הקבוצה מפסיקה ליישם את שיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית או השיגה שליטה ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי או כחברה מאוחדת, לפי העניין.

במועד בו הקבוצה מפסיקה להיות בעלת השפעה מהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לה בחברה הכלולה לשעבר ומכירה ברווח או הפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. השקעה בחברות כלולות (המשך)

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה מיישמת את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתחייבים.

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף יט להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסיים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסיים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה מר דניאל כצמן, שהינו עובד של החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות הצמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות לחישוב הפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי.

לפרטים נוספים ראה באור 36.ב.3.ב).

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

(1) הוצאות הרכישה הנדחות (להלן - "DAC") בגין פוליסות ביטוח חיים כוללות עמלות לסוכנים, משווקים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתחייב לפוליסות שבוטלו, נמחק במועד הביטול.

(2) לפחות אחת לשנה בודק האקטואר של החברה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את יתרת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית במקובץ ברמת כל מוצרי הפרט ולכל שנות החיתום ביחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של החברה מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

(ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים

עמלות לסוכנים ולמפקחי רכישה המשולמות עבור רכישת חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה וקופות גמל) נרשמות כהוצאות רכישה נדחות אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן, באמצעות דמי ניהול, צפויה. ה-DAC מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים. בהתאם לתקינה הבינלאומית, החל משנת 2018, החברה אומדת את שיעור הביטולים במח"מ ההפחתה. האקטואר בודק מדי שנה את ברות השבת ה-DAC וזאת על מנת לשקף את שווי הנכס.

ההנחות המשמשות לבדיקה הזו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות נסיון העבר ומחקרים רלבנטיים עדכניים.

(ז) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (Liability Adequacy Test)

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות העתידיות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות העתידיות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור פוליסות אישיות ובנפרד עבור פוליסות קולקטיביות. במקרה של פוליסות קולקטיביות הבדיקה מתבצעת ברמת הקולקטיב הבודד. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח ובהתאם לחוזר ביטוח 14-1-2015 מיום 2 באוגוסט 2015 בנושא ה-LAT ושל חוזר ביטוח 5-1-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT)", ראה באור 2. כג. לגבי יישום לראשונה, בשנת 2020.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול ועמלות, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מידי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר, מחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

לפרטים נוספים - ראה באור 36.ב.3.ב(4).

(ח) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ט) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות לסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(י) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללת בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה מקוזז מסעיף פרמיה שהורווחה ברטו.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי

- (א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף יט להלן.
- (ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון הפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.
- (ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות
 עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה והוצאות הרכישה הנדחות, בביטוח כללי חושבו בהתאם לתקנות שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה, גב' רוני גינור שהינה עובדת החברה.
- (ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:
- (1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתחייבים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.
- (2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, רכב חובה ומקיף דירות, הפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.
- (3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:
- 3.1 תביעות תלויות (כולל IBNR) וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור החברה, בוצע על-ידי האקטוארית הממונה גב' רוני גינור שהינה עובדת החברה.
- 3.2 בענפים מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי, סחורות בהעברה וענפים נכנסים קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.
- 3.3 שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.
- (ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי
 החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בבאור 36.ב.3.ג(5).
- (ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי הוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.
- (ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה בע"מ (להלן - "הפוליס"), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף) וסוכנויות חיתום נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות של החברה בהם.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף יט להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסיים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסיים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר דניאל כצמן, שהינו עובד החברה.

(ג) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת סעיף ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

(ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורווחה.

(ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית המבוססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ו) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות (Liability Adequacy Test):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, שיעורי ריבית ופרמית אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. עבור פוליסות קולקטיביות הבדיקה נעשית בהתאם לניסיון התביעות של הקולקטיב הבודד ובכפוף למהימנות הסטטיסטית של ניסיון זה.

לפרטים נוספים, לרבות עדכון פרמית אי נזילות בשנת 2020 - ראה באור 36.ב.3(4).

(ז) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-6 שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנה. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

(2) מידי שנה בודק אקטואר של החברה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית לכל שנות החיתום יחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של החברה מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IFRS9. ראה באור 2כד(2) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב שאינם סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיה לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושוי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון: הלוואות ואשראי שנתקבלו, מכשירי חוב, התחייבות לרכישה חוזרת (REPO) אשראי ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה, לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות, חייבים אחרים ומזומנים ושוי מזומנים.

גרעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה.

לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף 3 להלן.

מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה מוכרות במועד קשירת העסקה משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים מסווגים לקבוצות הבאות:מזומנים ושוי מזומנים

מזומנים ושוי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות בנקאיים לפי דרישה. שוי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לקבוצה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגין בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקבוצות האחרות. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים במדד, בשער החליפין, ולצבירת הריבית האפקטיבית במכשירי חוב, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או ההפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

2. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר.

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

גרעת התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

3. קיצוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

4. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים מיידי לרווח והפסד לסעיף רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון.

5. נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערך בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית/ירידת המדד בפועל.

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג ולייעוד נכסים כדלקמן:נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכלולים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים והתחייבויות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (ועדת השקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

חלק ממכשירי החוב הלא סחירים, הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות, נמדדים על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראת שעה שפרסם המפקח ובהתאם לתקינה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג ולייעוד נכסים כדלקמן: (המשך)

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם -

מכשירים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליטות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליטות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"ץ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

מכשירים הוניים שאינם סחירים סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

השקעות בניירות ערך סחירים בדוחות הכספיים של חברה בת מאוחדת העוסקת בניהול השקעות

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד כיוון שמדובר בנכסים פיננסיים המוחזקים למסחר.

7. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

בקביעת השווי ההוגן של נכס או התחייבות, משתמשת הקבוצה בנתונים נצפים מהשוק ככל שניתן. מדידות שווי הוגן מחולקות לשלוש רמות במדרג השווי ההוגן בהתבסס על הנתונים ששימשו בהערכה, כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים נצפים מהשוק, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לפרטים נוספים בדבר שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן ראה באור 12.1.

8. רווחים (הפסדים) מההשקעות, נטו והכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מההשקעות, נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מההשקעות נטו והכנסות מימון כוללים רווחים (הפסדים) ממכירה ומירידת ערך נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב ורווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה, הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום.

רווחים והפסדים מהפרשי שער, משינויים בשווי ההוגן של ההשקעות ומימוש השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך, למעט קרקע ובנייני משרדים בבעלות המוצגים בסיס הערכה מחדש, ראה להלן.

העלות של מספר פריטי רכוש קבוע נקבעה לפי שוויים ההוגן ליום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS (עלות נחשבת).

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגרעת פריטי רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

שערוך קרקע ובנייני משרדים בבעלות נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, או במהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו.

הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריטי רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של הרכוש הקבוע אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בהן תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריטי הרכוש הקבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3. פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר.

קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן:

2%-4%	בניינים
5%-20%	שיפורים במושכר
15%	כלי רכב
10%-33%	מחשבים ותוכנה
6%-33%	ריהוט וציוד

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים במידת הצורך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ב. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה-או חלק ממבנה-או שניהם) המוחזק (על ידי הקבוצה כבעלים או בחכירה) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

כמו כן, זכויות בנדל"ן להשקעה החכורות על ידי הקבוצה ומיועדת להשכרה לצד ג' מסווגות ומטופלות כנדל"ן להשקעה.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

לצורך קביעת השווי הוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכות שווי המבוצעות על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח והפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים.

העלות הנחשבת של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה, לרכוש קבוע הוא השווי הוגן במועד המעבר.

כאשר השימוש בנדל"ן הופך משימוש על ידי הבעלים לנדל"ן להשקעה אשר נמדד לפי שווי הוגן, הנכס נמדד מחדש לפי שווי הוגן ומסווג כנדל"ן להשקעה. כל רווח שנוצר מהמדידה מחדש נזקף לרווח כולל אחר ומוצג בקרן שערך בהון אשר לא ישוחרר לרווח והפסד, אלא אם הרווח מבטל הפסד קודם מירידת ערך של הנדל"ן, ובמקרה זה הרווח נזקף תחילה לדוח רווח והפסד. כל הפסד נזקף ישירות לרווח והפסד.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי הוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי הוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי הוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

י.ג. חכירות

ביום 1 בינואר 2019 יישמה החברה לראשונה את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 - חכירות (להלן "התקן"), הקבוצה בחרה ליישם את הוראות התקן למפרע חלקי (ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה).

החברה מטפלת בחוזה כחירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

- המדיניות החשבונאית שמיישמת הקבוצה כמחיר:

- חכירה תפעולית

עסקת חכירה בה לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגת כחכירה תפעולית. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוחזק ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. תקבולי חכירה מותנים נזקפים לדוח רווח והפסד כהכנסה במועד שבו לחברה זכאות לקבלם.

- המדיניות החשבונאית שמיישמת הקבוצה כחוכר עד ליום 31 בדצמבר 2018, הינה כדלקמן:

המבחינים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות ההסכמים והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים להלן שנקבעו ב-17 IAS:

1. חכירה מימונית

בחכירה מימונית, הועברו לקבוצה באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס החוכר. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החוכרים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי הוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימליים העתידיים. לאחר ההכרה לראשונה מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. תשלומי החכירה מוקצים בין הוצאות המימון ופירעון של ההתחייבות בגין החכירה לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

2. חכירה תפעולית

הסכמי חכירה, בהם לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הגלומים בבעלות על הנכס החוכר, מסווגים כחכירה תפעולית. זאת, פרט לחכירות תפעוליות של נכסי נדל"ן אשר הקבוצה בחרה לסווג כנדל"ן להשקעה. תשלומי החכירה מוכרים כהוצאה ברווח והפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חכירות (המשך)

- המדיניות החשבונאית שמיישמת הקבוצה כחוכר החל מיום 1 בינואר 2019, הינה כדלקמן:

הקבוצה מטפלת בחוזה כחוכר חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

עבור העסקאות בהן הקבוצה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים, בהן בחרה הקבוצה להכיר עבור חלק מקבוצות הנכסים בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה הקבוצה ליישם את ההקלה הניתנת בתקן ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

בעסקאות בהן זכאי העובד לרכב מהקבוצה כחלק מתנאי העסקתו, מטפלת הקבוצה בעסקאות אלה כהטבות עובד בהתאם להוראות IAS 19 ולא כעסקת חכירת משנה.

במועד התחילה התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית התוספתי של הקבוצה. לאחר מועד התחילה מודדת הקבוצה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו. נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם. כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת הקבוצה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

1. תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת הקבוצה בשיעור המדד הידוע במועד זה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהוונים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

2. תשלומי חכירה משתנים

תשלומי חכירה משתנים אשר מבוססים על ביצוע או שימוש ואינם תלויים במדד או בריבית, מוכרים כהוצאה במועד היווצרותם.

3. אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת הקבוצה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

4. תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת הקבוצה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה הקבוצה ברווח או בהפסד הנובע מהגרעה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת הקבוצה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים במועד הרכישה לפי השווי ההוגן.

לאחר ההכרה הראשונית נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי וכפופים לבחינת ירידת ערך מידי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך. אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מידי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי מכאן ולהבא, ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך והנכס מופחת באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים השימושיים שלו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הוצאות הפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפות לדוח רווח והפסד.

1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של צרופי עסקים, מוצג במסגרת נכסים בלתי מוחשיים. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף 2.2 לעיל.

בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו.

2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלות שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות, עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3. תוכנות

נכסי הקבוצה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

4. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

5. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין אינו מופחת בהיותו נכס בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות של הנכסים הבלתי מוחשיים העיקריים:

(א) עודפי עלות שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח או מצירוף עסקים שנרכשו מסוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 5-10 שנים.

(ב) דמי ניהול עתידיים - הפרש מקורי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים מופחת בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי הניהול. עיקר הסכום מיוחס לקרנות השתלמות ומופחת על פני 20 שנה תוך התחשבות בקצב הביטולים.

(ג) תוכנות מחשב - מופחתות בקו ישר על פני 3-10 שנים.

(ד) תיקי לקוחות - מופחת על פני 10 שנים בשיטת סכום ספרות השנים הפוחת.

האומדנים בדבר שיטת הפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. ירידת ערך

1. נכסים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין ירידת ערך של מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IAS39. ראה באור 2 כד(2) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסיים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך, מידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרימי מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסיים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לתנודתיות של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

ראיות לירידת ערך של מכשירי חוב

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה קולקטיבית. ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. הלוואות וחייבים אלה אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קולקטיבית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת החזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת הנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס. הפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת נכסים פיננסיים אלו.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר מועבר לרווח והפסד הינו הפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד.

ביטול הפסדים מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף לרווח הכולל האחר.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. ירידת ערך (המשך)2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לקבוצה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות (Cut Off) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיה לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל ביטולי פרודוקציה בפועל בשנים קודמות.

4. נכסים שאינם פיננסייםעיתוי בחינת ירידת ערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים מצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין אחת לשנה, בתאריך קבוע, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש לבין שווי הוגן, בניכוי עלויות מימוש. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס או ליחידה המניבה מזומנים. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין מקובצות כך שהרמה בה נבחנת ירידת ערך של מוניטין משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות לפני קיבוץ מגזרים דומים. מוניטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, לרבות אלו הקיימות בקבוצה גם טרם צירוף העסקים, אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצירוף.

חברות כלולות

מוניטין המהווה חלק מחשבון השקעה בחברה כלולה אינו מוכר בנפרד ולכן אינו נבחן בנפרד בבחינת ירידת ערך. לחילופין, נבחנת ירידת ערך להשקעה בכללותה כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח והפסד.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון.

יז. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים.

סיווג הטבות לעובדים, לצורכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן עד 12 חודשים מתום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, דמי הבראה, ימי חופשה ותשלומים לביטוח לאומי נמדדות על בסיס לא מהוון ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים או במקרה של היעדרויות שאינן נצברות (חופשת לידה) - בעת היעדרות בפועל. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (בסעיף זה - "החוק"), לפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתחייבות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתכנית, במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בדוחות הכספיים.

(ב) תכנית להטבה מוגדרת

הקבוצה מפעילה תכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם.

מחויבות של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. הקבוצה קובעת את הריבית נטו על ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת על-ידי הכפלת ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי ששניהם נקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תכנית (למעט ריבית) וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלוונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר לעודפים.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי תכנית וריבית בגין השפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד מוצגות בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה הקבוצה לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדלות המתייחס לשירותי עבר של העובדים או הרווח או הפסד מהצמצום מוכרים מיידית ברווח והפסד כאשר מתרחש התיקון או הצמצום של התכנית.

נכסים שעומדים כנגד מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינם מהווים נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ומקוזזים מההתחייבויות בגין חוזי הביטוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יז. הטבות לעובדים (המשך)

3. הטבות אחרות לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח או הפסד בתקופה בה הם נוצרו.

עובדי הקבוצה זכאים להטבות בגין ימי מחלה וחלקם זכאים למענקי יובל. הטבות אלה מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהקבוצה צופה כי הטבות אלו ינוצלו בתקופה שלאחר שנה מתאריך הדיווח.

4. הטבות בגין פיטורין

הטבות בגין פיטורין לעובדים מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמלית מפורטת.

5. עסקאות תשלום מבוסס מניותעסקאות המסולקות במכשירים הוניים

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע שהם תנאי שוק, הקבוצה מביאה בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, לכן, הקבוצה מכירה בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר אם התקיימו התנאים הללו.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי הקבוצה זכויות למכשיריה הוניים, מטפלת הקבוצה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

עסקאות המסולקות במזומן

עלות עסקה המסולקת במזומן נמדדת לפי השווי ההוגן במועד ההענקה. השווי ההוגן מוכר כהוצאה על פני תקופת ההבשלה ובמקביל מוכרת התחייבות. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח לפי השווי ההוגן עד לסילוקה, כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, תוך התחשבות בהיקף השירותים שסופקו על ידי העובדים עד אותו מועד.

יח. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות. הערך בספרים של הפרשה בגין התחייבות לזמן ארוך מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכימותן, מסתייעת הנהלת הקבוצה ביועצי המשפטיים.

לפרטים נוספים ראה באור 38.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי הקבוצה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויותיה החוזיות. הפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה. בטרם מוכרת הפרשה, מכירה הקבוצה בירידת ערך של הנכסים הקשורים לאותו חוזה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. הכרה בהכנסה

להלן מדיניות ההכרה בהכנסה של הקבוצה:

1. פרמיות

- (א) פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.
- ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.
- השתתפות המבוטחים בביטוח קבוצתי ברווחים מנוכה מסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.
- (ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.
- פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.
- פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.
- ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

- (א) דמי ניהול בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה תלויי תשואה
- דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.
- דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:
- פוליסות שנמכרות החל מיום 1 בינואר 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.
- בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.
- דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.
- דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה.
- במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנרשמו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.
- (ב) דמי ניהול מקרנות פנסיה ומקופות גמל
- הכנסות מניהול קרנות פנסיה ומקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים, בהתאם להנחיות המפקח.
- (ג) דמי ניהול מקרנות נאמנות ומניהול תיקי לקוחות
- הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות והכנסות מניהול תיקי השקעות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

3. עמלות

- הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.
- הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.
- הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים של פוליסות ביטוח.
4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון - ראה סעיף י' 8 לעיל.
- בדוח על תזרימי המזומנים החברה בחרה להציג ריבית שהתקבלה, דיבידנד שהתקבל וריבית ששולמה במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות מימון.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי הביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך, בהתאם למודלים פנימיים של הקבוצה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

כא. מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מצירוף עסקים או פריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך הפרש.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזקת במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן ההשבה הצפויה של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. עבור נדל"ן להשקעה הנמדד תוך שימוש במודל השווי ההוגן, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שהערך בספרים של הנדל"ן להשקעה יושב באמצעות מכירה.

קייזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקייזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, לרבות חברות מוחזקות שעיסוקן היחיד הינו אחזקה בזכויות במקרקעין, והמאוחזדות בדוחות הסולו של החברה, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, כאשר חלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או כאשר מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

עמדות מס לא ודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא ודאיות לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרות כאשר יותר צפוי מאשר לא, כי הקבוצה יתדרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. רווח (הפסד) למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד הנקי המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

כג. יישום למפרע בעקבות שינוי מדיניות יזום בדבר אופן בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים ובביטוח בריאות

ביום 29 במרס 2020 פורסם חוזר ביטוח 2020-1-5 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT)", להלן - "חוזר ה-LAT". בהתאם לחוזר החברה תיאמה, בדרך של יישום למפרע, את דוחותיה הכספיים לימים 31 בדצמבר 2019 ו-31 בדצמבר 2018, ולשנים שהסתיימו באותם תאריכים, על מנת לשקף בהם למפרע את השפעת השינוי בטיפול החשבונאי, באופן בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים ובביטוח בריאות, באמצעות יישומו מאז ומעולם.

החוזר קבע כי בדיקת ה-LAT תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים (למעט מוצרי סיעוד) וזאת במקום חישוב עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד, כפי שהיה נהוג עד כה. שינוי זה מאפשר להביא בחשבון במבחן גם סוגי פוליסות שהונפקו המגלמות רווח, ולא רק כאלו המגלמות הפסד.

שינוי זה צפוי להביא לשיקוף כלכלי טוב יותר של ההון בדוחות הכספיים, לצד הקטנת תנודתיות היתרה בדוחות הכספיים של חברות הביטוח, אשר מקשה על ניתוח תוצאותיהן בראיית מבטוחים, חוסכים, משקיעים, מבטחי משנה ומשתמשים נוספים בדוחות הכספיים. תנודתיות היתר נובעת ברובה מהשפעת התנודתיות בעקום הריבית בסביבת ריבית נמוכה.

כתוצאה מהאמור לעיל, חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים אשר יוחסו בדוחות הכספיים לשנת 2019, לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בגין חישוב ה-LAT, ייוחס החל משנת 2020, לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח בריאות בגין חישוב ה-LAT. לפרטים נוספים ראה באור 3.3.ב(4).

השפעת השינוי כאמור על הדוחות הכספיים של החברה הינה כדלקמן:

דוחות המאוחדים על המצב הכספי

כמוצג בדוחות	כפי שדווח	כפי שדווח	
אלו	השינוי	בעבר	
כספיים	אלפי ש"ח		
<u>ליום 31 בדצמבר 2019</u>			
37,686,473	(929,629)	38,616,102	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
2,086	(27,420)	29,506	נכסי מסים נדחים
<u>446,813</u>	<u>290,420</u>	<u>156,393</u>	התחייבויות בגין מסים נדחים
<u>4,565,402</u>	<u>611,789</u>	<u>3,953,613</u>	עודפים
<u>ליום 31 בדצמבר 2018</u>			
35,496,135	(165,180)	35,661,315	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
<u>244,766</u>	<u>56,475</u>	<u>188,291</u>	התחייבויות בגין מסים נדחים
<u>5,058,228</u>	<u>108,705</u>	<u>4,949,523</u>	עודפים

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. יישום למפרע בעקבות שינוי מדיניות יזום בדבר אופן בדיקת נאותות העתודות בביטוח חיים ובביטוח בריאות (המשך)

בדוחות רווח או הפסד ביניים מאוחדים

כמוצג בדוחות כספיים אלו	השינוי אלפי ש"ח	כפי שדווח בעבר	
			<u>לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019</u>
28,089,504	(764,449)	28,853,953	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(29,674)	261,365	(291,039)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(135,048)	503,084	(638,132)	רווח (הפסד) לתקופה
(0.74)	2.70	(3.44)	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)
(0.07)	0.27	(0.34)	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)
			<u>לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018</u>
12,536,531	196,772	12,339,759	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
153,515	(67,276)	220,791	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
418,552	(129,496)	548,048	רווח (הפסד) לתקופה
2.24	(0.69)	2.93	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)
0.22	(0.07)	0.29	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישום:

1. IFRS17 - חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר.

התקן החדש ייושם החל מיום 1 בינואר 2023. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS9 מכשירים פיננסיים, מיושם במקביל.

בהתאם ל"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" שהתפרסמה, על ידי הפיקוח, בחודש יוני 2020, מועד היישום הראשונה של התקן בישראל יחול החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

(א) גישת יישום למפרע חלקי.

(ב) גישת השווי ההוגן.

החברה נערכת לאימוץ התקן.

2. IFRS9 - מכשירים פיננסיים

בחודש ינואר 2018 נכנס לתוקף IFRS9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS9 ("התקן החדש") משנה בעיקר את ההוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS39.

תיקון לתקן IFRS 4 מאפשר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר 2023 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני").

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם ("מבחן הקרן והריבית בלבד").
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסוימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד המתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("Expected Credit Loss) Model").

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS39.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

החברה מיישמת את הפטור הזמני מ-IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS 9 וכן פעילויותיה קשורות בעיקרן לביטוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם:

3. תיקונים ל- IFRS 9, IFRS 7, IFRS 16, IFRS 4 ו- IAS 39 בדבר הרפורמה בריביות ה- IBOR

בחודש אוגוסט 2020, פרסם ה- IASB תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים, לתקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה, לתקן דיווח כספי בינלאומי 4 חוזי ביטוח ולתקן דיווח כספי בינלאומי 16 חכירות (להלן - "התיקונים").

התיקונים מספקים הקלות מעשיות המתמודדות עם השפעות של הטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים כאשר יוחלפו ריביות הבנצ'מרק (IBORs - Interbank Offered Rates) בריביות אלטרנטיביות חרות סיכון (RFRs - Risk Free Interest Rates).

בהתאם לאחת מההקלות המעשיות, החברה תטפל בתיקונים חוזיים או בתיקונים בתזרימי המזומנים הנדרשים ישירות כתוצאה מיישום הרפורמה בדומה לטיפול החשבונאי בשינויים בריבית משתנה. כלומר, חברה נדרשת להכיר את השינויים בריביות באמצעות התאמת שיעור הריבית האפקטיבית מבלי לשנות את ערכו הפנקסני של המכשיר הפיננסי. השימוש בהקלה מעשית זו תלוי בכך שהמעבר מ- IBOR ל- RFR מתרחש על בסיס תנאים כלכליים שווים.

כמו כן, התיקונים מאפשרים לשינויים הנדרשים על ידי רפורמת ה- IBOR להיעשות לייעוד הגידור ולתיעוד מבלי לגרום ליחסי הגידור להפסיק כאשר מתקיימים תנאים מסוימים. במסגרת התיקונים ניתנה גם הקלה מעשית זמנית בקשר עם יישום חשבונאות גידור, הנוגעת לזיהוי הסיכון המגודר כ- 'ניתן לזיהוי בנפרד'.

במסגרת התיקונים נוספו דרישות גילוי בקשר עם השפעת הרפורמה הצפויה על דוחותיה הכספיים של החברה לרבות התייחסות לאופן בו החברה מנהלת את יישום רפורמת הריביות, לסיכונים עליהם היא חשופה כתוצאה מהרפורמה הצפויה וגילויים כמותיים בנוגע למכשירים פיננסיים בריביות IBOR הצפויים להשתנות.

התיקונים יישומו החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2021 או לאחר מכן. התיקונים יישומו באופן רטרוספקטיבי, אולם הצגה מחדש של מספרי השוואה לא נדרשת. יישום מוקדם אפשרי.

בשלב זה, החברה בוחנת את ההשלכות החשבונאיות, אם בכלל, של המעבר מריביות IBOR לריביות RFR על חוזי מכשירים פיננסיים שצפויים להתקיים במועד המעבר, לרבות השפעות יישום התיקונים הנ"ל.

כה. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
	%	

(7.0)	(0.6)	(0.7)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
(7.8)	0.3	0.6	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019
8.1	1.2	0.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

באור 3 - מגזרי פעילות

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

תוצאות, נכסי והתחייבויות כל מגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם על בסיס סביר. כללי החשבונאות שישומו בדיווח המגזרי תואמים את כללי החשבונאות המקובלים שאומצו לצורך העריכה וההצגה של הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה.

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים, פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות מרכז את כל פעילות הקבוצה בביטוח בריאות - המגזר כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, ביטוח שיניים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים:

אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, גוף אוניות וגוף מטוסים.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות לרבות אובדן רכוש, מקיף בתי עסק, מקיף דירות, בנקים למשכנתאות, תאונות אישיות, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים.

4. מגזרי פעילות אחרים

מגזרי פעילות אחרים כוללים תוצאות מפעילות סוכנויות ביטוח.

5. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה בהתאם לתקנות ההון.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
13,006,555	-	-	-	2,266,280	1,658,599	9,081,676
766,479	-	-	-	468,914	113,148	184,417
12,240,076	-	-	-	1,797,366	1,545,451	8,897,259
7,262,720	(26,720)	142,570	(172)	52,805	185,882	6,908,355
1,865,665	-	-	-	-	-	1,865,665
313,278	(142,397)*	-	322,573	81,478	9,540	42,084
43,443	(4,212)	8,303	38,870	482	-	-
21,725,182	(173,329)	150,873	361,271	1,932,131	1,740,873	17,713,363
18,806,655	(1,200)	-	-	1,730,266	1,060,351	16,017,238
601,677	-	-	-	393,607	79,720	128,350
18,204,978	(1,200)	-	-	1,336,659	980,631	15,888,888
1,837,636	(147,685)	-	138,329	449,722	500,579	896,691
987,971	(12,077)	67,867	141,452	66,096	85,581	639,052
20,018	-	6,421	3,517	5,900	-	4,180
173,478	(18,627)	174,254	4,986	2,096	615	10,154
21,224,081	(179,589)	248,542	288,284	1,860,473	1,567,406	17,438,965
(1,488)	-	(12)	434	(646)	-	(1,264)
499,613	6,260	(97,681)	73,421	71,012	173,467	273,134
267,764	-	103,977	54	48,567	19,279	95,887
767,377	6,260	6,296	73,475	119,579	192,746	369,021

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 103,304 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 22,204 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 16,889 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
13,709,274	-	-	-	2,333,452	1,610,868	9,764,954
754,829	-	-	-	462,604	94,472	197,753
12,954,445	-	-	-	1,870,848	1,516,396	9,567,201
14,878,994	(29,152)	352,445	245	191,862	363,470	14,000,124
2,191,387	-	-	-	-	-	2,191,387
331,229	(152,832)	-	336,523	83,798	575	63,165
127,998	(4,514)	58,875	33,943	727	-	38,967
30,484,053	(186,498)	411,320	370,711	2,147,235	1,880,441	25,860,844
28,089,504	(1,200)	-	-	1,587,085	1,877,528	24,626,091 ^(**)
395,037	-	-	-	219,181	93,725	82,131
27,694,467	(1,200)	-	-	1,367,904	1,783,803	24,543,960
1,803,323	(154,497)	-	150,667	448,911	478,127	880,115
973,918	(12,847)	67,684	154,180	60,832	84,713	619,356
19,263	-	3,944	4,285	7,007	-	4,027
172,510	(21,026)	173,275	2,710	1,319	699	15,533
30,663,481	(189,570)	244,903	311,842	1,885,973	2,347,342	26,062,991
14,706	-	8,217	513	(633)	-	6,609
(164,722)	3,072	174,634	59,382	260,629	(466,901)	(195,538)
1,077,735	-	503,302	(1,411)	143,188	29,072	403,584
913,013	3,072	677,936	57,971	403,817	(437,829)	208,046

פרמיות שהורווחו ברוטו
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מדמי ניהול
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

^(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 109,365 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 26,157 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 17,310 אלפי ש"ח.

^(**) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
13,382,300	-	-	-	2,407,721	1,486,789	9,487,790	פרמיות שהורווחו ברוטו
734,310	-	-	-	451,258	87,412	195,640	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,647,990	-	-	-	1,956,463	1,399,377	9,292,150	פרמיות שהורווחו בשייר
1,346,302	(25,676)	144,378	572	130,824	27,780	1,068,424	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,260,035	-	-	-	-	-	1,260,035	הכנסות מדמי ניהול
362,185	(155,859)	-	341,080	78,190	15,783	82,991	הכנסות מעמלות
43,106	(3,993)	9,764	35,565	1,770	-	-	הכנסות אחרות
15,659,618	(185,528)	154,142	377,217	2,167,247	1,442,940	11,703,600	סך הכל הכנסות
12,536,531	(1,200)	-	-	1,687,164	921,608	9,928,959	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
329,431	-	-	-	201,207	51,312	76,912	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,207,100	(1,200)	-	-	1,485,957	870,296	9,852,047	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,772,956	(153,878)	-	152,115	479,095	433,240	862,384	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
915,372	(12,732)	41,997	157,189	54,025	76,388	598,505	הוצאות הנהלה וכלליות
41,903	-	1,562	4,746	8,480	-	27,115	הוצאות אחרות
174,272	(15,737)	171,089	384	4,445	401	13,690	הוצאות מימון
15,111,603	(183,547)	214,648	314,434	2,032,002	1,380,325	11,353,741	סך הכל הוצאות
24,052	-	12,669	58	564	-	10,761	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
572,067	(1,981)	(47,837)	62,841	135,809	62,615	360,620	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(669,677)	-	(219,958)	686	(141,840)	(34,053)	(274,512)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(97,610)	(1,981)	(267,795)	63,527	(6,031)	28,562	86,108	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 110,541 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 29,229 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 16,089 אלפי ש"ח.

** יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
9,081,676	-	-	9,081,676	פרמיות שהורווחו ברוטו
184,417	-	-	184,417	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
8,897,259	-	-	8,897,259	פרמיות שהורווחו בשייר
6,908,355	311	1,148	6,906,896	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,865,665	112,070	346,321	1,407,274	הכנסות מדמי ניהול
42,084	-	-	42,084	הכנסות מעמלות
17,713,363	112,381	347,469	17,253,513	סך הכל הכנסות
16,017,238	-	-	16,017,238	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
128,350	-	-	128,350	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
15,888,888	-	-	15,888,888	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
896,691	46,641	120,803	729,247	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
639,052	55,658	197,413	385,981	הוצאות הנהלה וכלליות
4,180	4,027	-	153	הוצאות אחרות
10,154	-	-	10,154	הוצאות מימון
17,438,965	106,326	318,216	17,014,423	סך הכל הוצאות
(1,264)	-	-	(1,264)	חלק הקבוצה בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
273,134	6,055	29,253	237,826	רווח לפני מסים על ההכנסה
95,887	1,107	3,443	91,337	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
369,021	7,162	32,696	329,163	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
9,764,954	-	-	9,764,954	פרמיות שהורווחו ברוטו
197,753	-	-	197,753	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
9,567,201	-	-	9,567,201	פרמיות שהורווחו בשייר
14,000,124	1,662	5,843	13,992,619	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,191,387	114,919	353,120	1,723,348	הכנסות מדמי ניהול
63,165	-	-	63,165	הכנסות מעמלות
38,967	-	-	38,967	הכנסות אחרות
25,860,844	116,581	358,963	25,385,300	סך הכל הכנסות
24,626,091	-	-	24,626,091 [*]	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
82,131	-	-	82,131	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
24,543,960	-	-	24,543,960	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
880,115	50,093	125,068	704,954	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
619,356	58,571	193,728	367,057	הוצאות הנהלה וכלליות
4,027	4,027	-	-	הוצאות אחרות
15,533	-	-	15,533	הוצאות מימון
26,062,991	112,691	318,796	25,631,504	סך הכל הוצאות
6,609	-	-	6,609	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(195,538)	3,890	40,167	(239,595)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
403,584	2,225	7,766	393,593	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
208,046	6,115	47,933	153,998	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

* יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
9,487,790	-	-	9,487,790	פרמיות שהורווחו ברוטו
195,640	-	-	195,640	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
9,292,150	-	-	9,292,150	פרמיות שהורווחו בשייר
1,068,424	1,735	6,630	1,060,059	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,260,035	112,207	346,619	801,209	הכנסות מדמי ניהול
82,991	-	-	82,991	הכנסות מעמלות
11,703,600	113,942	353,249	11,236,409	סך הכל הכנסות
9,928,959	-	-	9,928,959 ^(*)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
76,912	-	-	76,912	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,852,047	-	-	9,852,047	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
862,384	49,515	127,350	685,519	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
598,505	55,134	174,308	369,063	הוצאות הנהלה וכלליות
27,115	27,115	-	-	הוצאות אחרות
13,690	-	-	13,690	הוצאות מימון
11,353,741	131,764	301,658	10,920,319	סך הכל הוצאות
10,761	-	-	10,761	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
360,620	(17,822)	51,591	326,851	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(274,512)	(1,148)	(4,548)	(268,816)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
86,108	(18,970)	47,043	58,035	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים ^(*)	ענפי רכוש ואחרים ^(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,237,176	389,011	617,765	778,280	452,120	פרמיות ברוטו
477,526	138,149	324,816	6,253	8,308	פרמיות ביטוח משנה
1,759,650	250,862	292,949	772,027	443,812	פרמיות בשייר
37,716	(2,126)	4,197	19,963	15,682	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,797,366	248,736	297,146	791,990	459,494	פרמיות שהורווחו בשייר
52,805	19,193	1,868	4,953	26,791	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
81,478	17,255	64,209	14	-	הכנסות מעמלות
482	173	23	44	242	הכנסות אחרות
1,932,131	285,357	363,246	797,001	486,527	סך הכל הכנסות
1,730,266	339,316	326,493	556,064	508,393	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
393,607	197,670	175,940	4,670	15,327	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,336,659	141,646	150,553	551,394	493,066	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
449,722	77,147	161,813	162,811	47,951	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
66,096	14,874	17,169	18,983	15,070	הוצאות הנהלה וכלליות
5,900	841	982	2,589	1,488	הוצאות אחרות
2,096	953	(443)	286	1,300	הוצאות (הכנסות) מימון
1,860,473	235,461	330,074	736,063	558,875	סך הכל הוצאות
(646)	(232)	(30)	(59)	(325)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
71,012	49,664	33,142	60,879	(72,673)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
48,567	17,469	2,215	4,470	24,413	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
119,579	67,133	35,357	65,349	(48,260)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,268,320	2,035,457	587,898	456,233	2,188,732	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2020
4,255,884	1,459,379	240,066	454,424	2,102,015	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2020

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים* אלפי ש"ח	ענפי חבויות אחרים*	סה"כ
484,927	835,639	633,942	376,500	2,331,008
9,687	6,127	331,953	117,616	465,383
475,240	829,512	301,989	258,884	1,865,625
(8,783)	24,238	13	(10,245)	5,223
466,457	853,750	302,002	248,639	1,870,848
96,544	20,465	7,835	67,018	191,862
-	-	66,017	17,781	83,798
364	77	34	252	727
563,365	874,292	375,888	333,690	2,147,235
458,866	575,697	283,340	269,182	1,587,085
12,106	2,725	143,172	61,178	219,181
446,760	572,972	140,168	208,004	1,367,904
46,967	160,848	162,798	78,298	448,911
14,444	17,142	15,503	13,743	60,832
1,786	3,116	1,133	972	7,007
1,276	318	(1,181)	906	1,319
511,233	754,396	318,421	301,923	1,885,973
(316)	(67)	(30)	(220)	(633)
51,816	119,829	57,437	31,547	260,629
71,592	15,140	6,775	49,681	143,188
123,408	134,969	64,212	81,228	403,817
2,191,422	496,532	589,436	1,911,964	5,189,354
2,093,438	494,794	242,642	1,502,485	4,333,359

פרמיות ברוטו
פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
הכנסות מעמלות
הכנסות אחרות

סך הכל הכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים
ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
אחרות
הוצאות הנהלה וכלליות
הוצאות אחרות
הוצאות (הכנסות) מימון

סך הכל הוצאות

חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות
לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2019

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים ^(*)	ענפי רכוש ואחרים ^(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,402,129	340,911	624,043	930,429	506,746	פרמיות ברוטו
457,085	115,254	324,785	5,824	11,222	פרמיות ביטוח משנה
1,945,044	225,657	299,258	924,605	495,524	פרמיות בשייר
11,419	8,940	210	(10,245)	12,514	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,956,463	234,597	299,468	914,360	508,038	פרמיות שהורווחו בשייר
130,824	44,044	8,982	14,012	63,786	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	-	-	-	-	הכנסות מדמי ניהול
78,190	14,051	64,047	92	-	הכנסות מעמלות
1,770	609	85	193	883	הכנסות אחרות
2,167,247	293,301	372,582	928,657	572,707	סך הכל הכנסות
1,687,164	307,624	246,982	635,044	497,514	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
201,207	86,113	111,323	2,386	1,385	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,485,957	221,511	135,659	632,658	496,129	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
479,095	72,199	160,311	186,934	59,651	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
54,025	11,336	13,219	16,364	13,106	הוצאות הנהלה וכלליות
8,480	984	1,303	4,032	2,161	הוצאות אחרות
4,445	552	2,920	199	774	הוצאות מימון
2,032,002	306,582	313,412	840,187	571,821	סך הכל הוצאות
564	194	27	62	281	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
135,809	(13,087)	59,197	88,532	1,167	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(141,840)	(48,813)	(6,802)	(15,503)	(70,722)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(6,031)	(61,900)	52,395	73,029	(69,555)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,165,036	1,852,765	560,178	541,788	2,210,305	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2018
4,323,720	1,465,186	238,068	539,869	2,080,597	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2018

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
877,327	-	335,445	93,505	175,842	-	272,535	נכסים
1,952,455	(68,234)	-	-	190,976	560,411	1,269,302	נכסים בלתי מוחשיים
21,701	-	1,508	1,459	3,993	-	14,741	הוצאות רכישה נדחות
6,923,505	-	-	-	-	143,815	6,779,690	השקעות בחברות כלולות
756,480	-	48,686	-	141,830	41,134	524,830	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,222,939	-	-	-	1,012,436	66,245	144,258	נדל"ן להשקעה - אחר
730,272	-	-	-	381,614	53,843	294,815	נכסי ביטוח משנה
110,844,111	-	-	-	-	2,236,556	108,607,555	פרמיות לגביה
14,461,120	-	5,280,923	9,992	2,326,346	420,142	6,423,717	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
25,072,822	(46,228)	421,090	1,478	494,135	1,533,985	22,668,362	השקעות פיננסיות אחרות:
279,808	-	55,011	1	55,807	10,709	158,280	נכסי חוב סחירים
3,030,677	-	714,294	3,145	482,269	112,374	1,718,595	נכסי חוב שאינם סחירים
42,844,427	(46,228)	6,471,318	14,616	3,358,557	2,077,210	30,968,954	מניות
9,168,697	-	-	-	-	190,453	8,978,244	אחרות
3,605,489	-	1,925,082	39,178	461,621	80,817	1,098,791	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
2,317,009	(979,816)	1,718,284	182,007	225,609	444,704	726,221	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
181,264,412	(1,094,278)	10,500,323	330,765	5,952,478	5,895,188	159,679,936	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
127,942,531	-	-	-	-	2,585,177	125,357,354	סך כל הנכסים
39,020,383	-	-	-	5,268,320	2,453,441	31,298,622	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
125,879,001	-	-	-	-	2,614,883	123,264,118	התחייבויות
6,086,952	(96,038)	5,262,699	122,552	11,260	163,642	622,837	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
3,784,646	(955,702)	841,309	208,213	672,898	102,811	2,915,117	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
174,770,982	(1,051,740)	6,104,008	330,765	5,952,478	5,334,777	158,100,694	התחייבויות פיננסיות
							התחייבויות אחרות
							סך כל ההתחייבויות

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
818,532	-	263,134	97,094	181,742	-	276,562	נכסים
2,046,859	(73,522)	-	-	200,495	578,384	1,341,502	נכסים בלתי מוחשיים
26,627	-	1,629	1,275	4,955	-	18,768	הוצאות רכישה נדחות
6,899,180	-	-	-	-	143,067	6,756,113	השקעות בחברות כלולות
839,317	-	44,362	-	141,843	43,336	609,776	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,037,881	-	-	-	855,995	62,427	119,459	נדל"ן להשקעה - אחר
714,038	-	-	-	398,786	44,641	270,611	נכסי ביטוח משנה
98,208,830	-	-	-	-	1,961,559	96,247,271	פרמיות לגביה
							השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
							השקעות פיננסיות אחרות:
11,850,557	-	4,203,957	7,747	2,424,305	209,693	5,004,855	נכסי חוב סחירים
25,480,449	(115,338)	574,483	2,346	566,700	1,023,106	23,429,152	נכסי חוב שאינם סחירים
510,722	-	134,719	1	98,046	11,132	266,824	מניות
2,608,904	-	602,887 ^(*)	4,468	431,601	63,268	1,506,680	אחרות
40,450,632	(115,338)	5,516,046	14,562	3,520,652	1,307,199	30,207,511	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,983,926	-	-	-	-	289,982	13,693,944	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,244,777	-	1,216,282	72,238	501,801	93,128	1,361,328	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
2,608,110	(552,816)	1,648,514	223,755	128,135	816,750	343,772	נכסים אחרים
170,878,709	(741,676)	8,689,967	408,924	5,934,404	5,340,473	151,246,617	סך כל הנכסים
120,216,470	-	-	-	-	2,269,827	117,946,643	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
							התחייבויות
37,686,473	-	-	-	5,189,354	2,210,090	30,287,029 ^(*)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
119,387,098	-	-	-	-	2,475,827	116,911,271	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
5,167,669	(188,836)	4,946,808	225,834	11,402	7,920	164,541	התחייבויות פיננסיות
2,667,367	(505,850)	864,737 ^(*)	183,090	733,648	68,252	1,323,490	התחייבויות אחרות
164,908,607	(694,686)	5,811,545	408,924	5,934,404	4,762,089	148,686,331	סך כל ההתחייבויות

^(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים

א. הרכב

מוניטין	הפרשים מקוריים המיוחסים לשווי תיקי ביטוח	דמי ניהול עתידיים	תוכנות מחשב אלפי ש"ח	תיק לקוחות	אחר	סך הכל
646,959	740,327	139,890	1,519,212	81,115	17,407	3,144,910
-	-	-	149,636	-	-	149,636
-	-	-	(16,446)	-	-	(16,446)
646,959	740,327	139,890	1,652,402	81,115	17,407	3,278,100
-	-	-	181,338	-	-	181,338
-	-	-	(20,005)	-	-	(20,005)
646,959	740,327	139,890	1,813,735	81,115	17,407	3,439,433
156,838	731,427	114,114	1,263,813	60,836	13,385	2,340,413
-	3,128	4,026	118,642	7,007	983	133,786
-	-	-	(14,631)	-	-	(14,631)
156,838	734,555	118,140	1,367,824	67,843	14,368	2,459,568
-	2,812	4,027	106,289	5,900	603	119,631
-	-	-	(17,093)	-	-	(17,093)
156,838	737,367	122,167	1,457,020	73,743	14,971	2,562,106
490,121	2,960	17,723	356,715	7,372	2,436	877,327
490,121	5,772	21,750	284,578	13,272	3,039	818,532

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2019
רכישות ופיתוח עצמי⁽¹⁾
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
רכישות ופיתוח עצמי⁽¹⁾
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

הפחתה שנצברה והפסדים מירידות ערך שנצברו

יתרה ליום 1 בינואר 2019
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

ערך בספרים נטו

ביום 31 בדצמבר 2020

ביום 31 בדצמבר 2019

⁽¹⁾ בגין תוכנות מחשב נכללו סכומים בגין פיתוח עצמי בשנים 2020 ו-2019 בסך של כ-149 מיליון ש"ח ובסך של כ-113 מיליון ש"ח, בהתאמה.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין ליום 31 בדצמבר 2020 הוקצה המוניטין ליחידות מניבות המזומנים הבאות: פנסייה, גמל, ביטוח כללי, וסוכנויות ביטוח.

להלן הערך בספרים של המוניטין שהוקצה ליחידות מניבות המזומנים הבאות:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
190,866	190,866	פנסייה
63,621	63,621	גמל
168,470	168,470	ביטוח כללי
67,164	67,164	סוכנויות ביטוח
<u>490,121</u>	<u>490,121</u>	

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין נבחן הסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה יחשבו כבלתי פגומים בערכם.

סכום בר ההשבה של יחידת הפנסייה נקבע על בסיס תחזית הכנסות בניכוי הוצאות צפויות מתיק הפנסייה הקיים על בסיס הערך הגלום של תיק זה, בהתאמה לשיעורי היוון ותשואה כלכליים. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות בין היתר הנחות בגין שיעורי דמי הניהול הצפויים, ביטולים, הוצאות תפעול, עמלות ותשואת תיק ההשקעות, הנקבעות מדי שנה על-ידי הנהלת הקבוצה על-פי הסביבה העסקית ורמת התחרות בענף, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הפנסייה עולה על הערך בספרים.

סכום בר ההשבה של יחידת הגמל התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.

ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הגמל עולה על הערך בספרים אשר מורכב בעיקר ממוניטין, דמי ניהול עתידיים והוצאות רכישה נדחות, לפיכך לא הוכר הפסד מירידת ערך.

סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של ענפי הביטוח הכללי.

ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי עולה על הערך בספרים.

סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות ביטוח התבסס על שווי השימוש שלהן ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים בכל יחידה.

ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2019, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח עולה על הערך בספרים.

ירידות הערך נכללות בסעיף הוצאות אחרות.

מדידות השווי ההוגן מסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה ראה באור 7.1.2. דבר קביעת השווי ההוגן.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר (המשך)

הנחות המפתח ששימשו בחישוב הסכום בר ההשבה

חישוב ברות ההשבה של יחידת הפנסיה מתבסס בין היתר על ההנחות העיקריות הבאות:

תשואה עתידית על הנכסים לפי שקלול של אג"ח מיועדות ותשואה של השקעות לפי כ-4% (בשנת 2019 כ-4%).

שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ-8% (בשנת 2019 כ-8%).

חישוב סכום בר ההשבה של יחידת הגמל מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ-8.2% (בשנת 2019 כ-8.2%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

שיעור צמיחה ריאלי לטווח ארוך כ-1% (בשנת 2019 כ-1%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.

תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

חישוב סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

שיעור ריבית היוון נומינלי לאחר מס כ-10% (בשנת 2019 כ-8.8%), תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים, יחס נזק כולל בענפי הביטוח הכללי השונים של כ-85%-120% (בשנת 2019 כ-88%-103%), שיעור צמיחת פרמיות בביטוח רכב חובה, רכב רכוש וענפי חבויות אחרים כ-2% ושיעור צמיחת פרמיות בענפי רכוש ואחרים כ-2.4% (בשנת 2019 כ-2% בביטוח רכב חובה ורכב רכוש וכ-3% ביתר הענפים), שיעור צמיחה נומינלי של הרווח הביטוחי הנקי לטווח ארוך כ-1.5% (בשנת 2019 כ-1.5%).

חישוב סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

ממוצע שיעור הריבית להיוון לאחר מס כ-11.8% (בשנת 2019 כ-11.7%), ושיעור הצמיחה לטווח ארוך בעיקר כ-0% (בשנת 2019 כ-1.5%-0%).

שיעורים אלה נקבעו על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	
1,081,209	1,005,495
204,114	211,549
1,285,323	1,217,044
561,041	544,435
200,495	190,976
<u>2,046,859</u>	<u>1,952,455</u>

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

ביטוח חיים
פנסיה וגמל

ביטוח בריאות
ביטוח כללי

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות

סה"כ	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			
		אלפי ש"ח	פנסיה וגמל	סה"כ	
1,832,236	522,680	1,309,556	201,485	1,108,071	יתרה ליום 1 בינואר 2019
					<u>תוספות</u>
294,687	130,184	164,503	32,048	132,455	עמלות רכישה
180,598	64,539	116,059	19,382	96,677	הוצאות רכישה אחרות
475,285	194,723	280,562	51,430	229,132	סך כל התוספות
275,131	100,939	174,192	48,801	125,391	הפחתה שוטפת
186,026	55,423	130,603	-	130,603	הפחתה בגין ביטולים
1,846,364	561,041	1,285,323	204,114	1,081,209	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
					<u>תוספות</u>
277,634	101,488	176,146	44,681	131,465	עמלות רכישה
164,530	57,557	106,973	16,579	90,394	הוצאות רכישה אחרות
442,164	159,045	283,119	61,260	221,859	סך כל התוספות
279,481	103,636	175,845	53,825	122,020	הפחתה שוטפת
247,568	72,015	175,553	-	175,553	הפחתה בגין ביטולים
<u>1,761,479</u>	<u>544,435</u>	<u>1,217,044</u>	<u>211,549</u>	<u>1,005,495</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

החל משנת 2018 במגזר פנסיה וגמל נאמד קצב ההפחתה בקו ישר. משך ההפחתה מבוסס על הערכה של שיעור הביטולים.

באור 6 - רכוש קבוע

						א. הרכב ותנועה
						שנת 2020
סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים ותוכנה	קרקע ובנייני משרדים	
אלפי ש"ח						
<u>עלות</u>						
1,570,704	14,304	207,106	48,378	222,672	1,078,244	עלות ליום 1 בינואר 2020
40,892	191	4,337	11,885	23,171	1,308	תוספות במשך השנה (*)
758	-	-	-	-	758	שערוך נכסים שהועברו לנדל"ן להשקעה
(2,763)	-	-	-	-	(2,763)	העברה לנדל"ן להשקעה
1,471	-	-	-	-	1,471	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר (ראה ג להלן)
(74,399)	(259)	(9,436)	(8,229)	(53,154)	(3,321)	גריעות במשך השנה
<u>1,536,663</u>	<u>14,236</u>	<u>202,007</u>	<u>52,034</u>	<u>192,689</u>	<u>1,075,697</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2020
<u>פחת שנצבר</u>						
417,983	10,287	157,710	16,481	194,994	38,511	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2020
113,467	609	7,231	18,504	13,185	73,938	תוספות במשך השנה (*)
(336)	-	-	-	-	(336)	העברה לנדל"ן להשקעה
(78,368)	-	-	-	-	(78,368)	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(69,890)	(259)	(8,605)	(7,355)	(52,853)	(818)	גריעות במשך השנה
<u>382,856</u>	<u>10,637</u>	<u>156,336</u>	<u>27,630</u>	<u>155,326</u>	<u>32,927</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2020
<u>1,153,807</u>	<u>3,599</u>	<u>45,671</u>	<u>24,404</u>	<u>37,363</u>	<u>1,042,770</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020
			<u>11,885</u>		<u>668</u>	(*) מזה בגין נכס זכות שימוש תוספות לעלות במשך השנה
			<u>18,424</u>		<u>11,051</u>	פחת השנה
			<u>24,128</u>		<u>72,245</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2019					
סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים ותוכנה	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
עלות					
1,190,635	13,552	205,391	707	221,635	749,350
עלות ליום 1 בינואר 2019					
123,673	-	-	28,159	-	95,514
השפעת יישום לראשונה של IFRS16					
40,911	808	3,175	23,552	10,001	3,375
תוספות במשך השנה (*)					
231,160	-	-	-	-	231,160
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר (ראה ג להלן)					
(15,675)	(56)	(1,460)	(4,040)	(8,964)	(1,155)
גריעות במשך השנה					
1,570,704	14,304	207,106	48,378	222,672	1,078,244
עלות ליום 31 בדצמבר 2019					
פחת שנצבר					
596,148	9,811	151,253	274	187,914	246,896
פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2019					
91,529	532	7,715	19,471	15,950	47,861
תוספות במשך השנה					
(255,130)	-	-	-	-	(255,130)
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר					
(14,564)	(56)	(1,258)	(3,264)	(8,870)	(1,116)
גריעות במשך השנה					
417,983	10,287	157,710	16,481	194,994	38,511
פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2019					
1,152,721	4,017	49,396	31,897	27,678	1,039,733
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019					
(*) מזה בגין נכס זכות שימוש					
תוספות לעלות במשך השנה					
פחת השנה					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019					

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כרכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
943,663	961,695	בבעלות
96,070	81,075	בחכירה*
1,039,733	1,042,770	

* נכסים בחכירה מהוונת בסך של 8,830 אלפי ש"ח (בשנת 2019 - 10,940 אלפי ש"ח) אשר יתרת תקופת החכירה בגינם עולה על 45 שנה.

נכסי זכויות שימוש בנדל"ן בהן החברה היא החוכרת בסך של 72,245 (בשנת 2019 - 85,130 אלפי ש"ח).

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

ג. החברה התקשרה עם מעריכי שווי חיצוניים מוסמכים בלתי תלויים, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים אשר בבעלותה. השווי ההוגן נאמד בחודש דצמבר 2020.

עקב השימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2020 הינה 566,129 אלפי ש"ח לפני מס (ליום 31 בדצמבר 2019 - 486,290 אלפי ש"ח לפני מס). השינוי בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם לסך של 79,839 אלפי ש"ח לפני מס.

לפרטים נוספים ראה באור 2.יא.1.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
722,290	723,188	עלות
255,130	373,616	פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך שנצברו
<u>467,160</u>	<u>349,572</u>	עלות מופחתת

השווי ההוגן של הקרקע והמבנים נאמד בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו. לעיתים, השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס.

ד. מידע נוסף

בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2020 הינה בסך של כ- 291 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-278 מיליון ש"ח).

בשנת 2020 גרעה הקבוצה רכוש קבוע שהופחת במלואו ואינו משמש את הקבוצה, אשר עלותו המקורית הינה כ-62 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-11 מיליון ש"ח).

ה. גילויים עבור עסקאות חכירה בהן החברה מהווה חוכר

לחברה הסכמי חכירה הכוללים חכירות של מבנים, קרקעות ורכבים, אשר משמשים לצורך קיום הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירות של המבנים הינם לתקופה הנעה בין 2 ל-20 שנים, בעוד הסכמי החכירות של רכבים לתקופה של כ-3 שנים.

חלק מהסכמי החכירה שבהן התקשרה החברה כוללים אופציות הארכה ו/או ביטול.

בנוסף החברה חוכרת בחכירה מהוונת קרקעות ומבנים לתקופות של מעל 50 שנים אשר משמשים את החברה לצורך קיום פעילותה השוטפת.

פירוטים בדבר עסקאות חכירה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
4,501	2,621	הוצאות ריבית בגין התחייבויות חכירה
41,389	29,623	סך תזרים מזומנים שלילי עבור חכירות

אופציות הארכה וביטול

לחברה הסכמי חכירה הכוללים הן אופציות הארכה והן אופציות ביטול. אופציות אלה מקנות לחברה גמישות בניהול עסקאות החכירה והתאמה לצרכים העסקיים של החברה.

החברה מפעילה שיקול דעת משמעותי בבחינה האם ודאי באופן סביר כי אופציות הארכה וביטול ימומשו.

למידע בדבר התחייבויות חכירה ראה באור 24.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות

א. פרטים בדבר חברות בנות

להלן רשימה של החברות הבנות העיקריות של הקבוצה:

זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מיקום עיקרי של פעילות החברה	
2019	2020		
%			
100	100	ישראל	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ⁽¹⁾
100	100	ישראל	יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ ⁽¹⁾
100	100	ישראל	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	שגי יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ
100	100	ישראל	שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ ⁽²⁾
73.28	73.28	ישראל	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ ⁽²⁾

(1) למידע אודות המיזוג המתוכנן בין מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ לבין יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ, ראה באור 39.

(2) למידע אודות המיזוג המתוכנן בין שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ לבין אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ, ראה באור 39.

ב. פרטים בדבר חברות כלולות

1. הרכב ההשקעה בחברות כלולות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
24,303	24,311	עלות המניות
2,324	(2,610)	חלק החברה ברווחים ובקרנות הון שנצברו ממועד הרכישה, בניכוי דיבידנדים
<u>26,627</u>	<u>21,701</u>	

2. חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות

הנתונים המוצגים הינם בהתאם לשיעורי ההחזקה בחברות הכלולות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
24,052	14,706	(1,488)
<u>1,493</u>	<u>(1,595)</u>	<u>(1,159)</u>

חלק הקבוצה ברווח (הפסד) הנקי

חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר

באור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2019	2020	2019	2020	2019	2020	
אלפי ש"ח						
6,230,525	6,899,180	4,629,311	5,215,041	1,601,214	1,684,139	יתרה ליום 1 בינואר
333,913	53,522	329,276	47,432	4,637	6,090	<u>תוספות במשך השנה</u>
28,131	25,275	28,079	25,275	52	-	רכישות עלויות והוצאות שהווננו
362,044	78,797	357,355	72,707	4,689	6,090	סך הכל תוספות
-	(27,000)	-	(27,000)	-	-	<u>גריעות במהלך השנה</u>
-	(27,000)	-	(27,000)	-	-	מימושים סך הכל גריעות
306,611	(32,582)	228,375	7,924	78,236	(40,506)	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
-	5,110	-	5,110	-	-	שינויים בשווי הוגן (שמומשו)
<u>6,899,180</u>	<u>6,923,505</u>	<u>5,215,041</u>	<u>5,273,782</u>	<u>1,684,139</u>	<u>1,649,723</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

נדל"ן להשקעה - אחר						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2019	2020	2019	2020	2019	2020	
אלפי ש"ח						
691,846	839,317	505,960	646,271	185,886	193,046	יתרה ליום 1 בינואר
122,482	14,554	121,282	13,964	1,200	590	<u>תוספות במשך השנה</u>
8,583	3,142	8,560	3,142	23	-	רכישות עלויות והוצאות שהווננו
-	2,427	-	2,427	-	-	העברה מרכוש קבוע
131,065	20,123	129,842	19,533	1,223	590	סך הכל תוספות
-	(105,000)	-	(105,000)	-	-	<u>גריעות במהלך השנה</u>
(699)	-	(699)	-	-	-	מימושים העברה לרכוש קבוע
(699)	(105,000)	(699)	(105,000)	-	-	סך הכל גריעות
17,105	7,390	11,168	13,989	5,937	(6,599)	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
-	(5,350)	-	(5,350)	-	-	שינויים בשווי הוגן (שמומשו)
<u>839,317</u>	<u>756,480</u>	<u>646,271</u>	<u>569,443</u>	<u>193,046</u>	<u>187,037</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נכסי הנדל"ן להשקעה נמדדים בשווי הוגן ומסווגים לרמה 3 במדרג השווי הוגן.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

יחסי הגומלין בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ומדידת השווי ההוגן	הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה	טכניקות הערכה לקביעת השווי ההוגן	סוג הנכס
<ul style="list-style-type: none"> אומדן השווי ההוגן יגדל אם: שווי השוק של תשלומי השכירות יגדל. שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן. 	<ul style="list-style-type: none"> שווי שוק של תשלומי שכירות. שיעור היוון של תזרימי המזומנים (5.2% עד 10%, ממוצע משוקלל 6.9% בשנת 2020 ו-5.8% עד 10%, ממוצע משוקלל 6.9% בשנת 2019). 	<p>השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרימים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס. הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה או לחילופין קביעת שיעור היוון המשקף את הסיכון הספציפי.</p> <p>הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי (הפחתה בשיעור ההיוון לשוכרים כדוגמת גוף ממשלתי, גוף מוסדי, שוכרים בעלי עורף פיננסי חזק במיוחד), וכן הערכה כללית לגבי יתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.</p> <p>לעיתים, השווי ההוגן נקבע בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו, ולעיתים מתבצע שילוב בין השוואת עסקאות של נכסים דומים לטכניקת היוון הכנסות.</p>	<p>נכסים להשכרה למטרת מסחר/משרדים</p>

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ד. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. יחד עם זאת, יצוין כי שינוי בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה עבור חלק מחוזי הביטוח (חוזים תלויי תשואה) אינו משפיע במלואו על הרווח וההפסד של הקבוצה מכיוון שלגביהם עיקר השינוי בשווי נזקף לזכויות עמיתים. בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים (הניתוח להלן אינו כולל את ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון לגבי נכסים ששווים ההוגן נאמד בגישת ההשוואה לנכסים דומים. שווים של נכסים אלו הינו זניח ביחס לסך השווי של נכסי הנדל"ן להשקעה):

גידול (קיטון) ברווח והפסד לפני מס		גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	2019	2020	
אלפי ש"ח				
(88,144)	(88,098)	(413,136)	(437,210)	עליה של 0.5%
102,927	103,071	477,404	513,487	ירידה של 0.5%

ה. תהליכי הערכה המיושמים בחברה

השווי של נדל"ן להשקעה נקבע על בסיס הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריך חיצוני בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים מתאימים ובעל ניסיון עדכני לגבי מיקום וסוג הנכס המוערך. הערכות השווי נבחנות על ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

ו. התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה

לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה, ראה באור 2.38.ג.

ז. הסדרי חכירה תפעולית

לפרטים בדבר הסדרי חכירה תפעולית בהם הקבוצה משמשת כמחכיר והמסווגים כנדל"ן להשקעה, ראה באור 2.38.ה.

ח. הכנסות שכירות והוצאות תפעוליות שהוכרו בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
461,384	492,523	445,623	הכנסות שכירות מנדל"ן להשקעה הוצאות תפעוליות ישירות ^(*)
(49,183)	(65,692)	(50,771)	
<u>412,201</u>	<u>426,831</u>	<u>394,852</u>	

^(*) הוצאות תפעוליות ישירות הנובעות מנדל"ן להשקעה אשר לא הפיק הכנסות שכירות במהלך התקופה אינן מהותיות.

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
3,869,293	3,771,813	בבעלות
3,869,204	3,908,172	בחכירה מהוונת
<u>7,738,497</u>	<u>7,679,985</u>	

חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין וברשות מקרקעי ישראל, לפי העניין, לרוב בשל הסדרי רישום טכניים.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה (המשך)

יתרת תקופות החכירה בשנים:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
330,240	192,290	עד 15 שנה
1,021,223	1,162,304	15-50 שנה
2,517,741	2,553,578	מעל 50 שנה
<u>3,869,204</u>	<u>3,908,172</u>	סה"כ בחכירה

באור 9 - חייבים ויתרות חובה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
76,456	647	מוסדות ורשויות ממשלתיות
99,778	61,594	הכנסות לקבל
31,939	43,428	הוצאות מראש
33,636	36,790	עובדים
4,126	7,918	מקדמות לספקים
757,254	584,492	חייבים בגין ניירות ערך
8,837	7,057	מקדמות על חשבון עמלות לסוכני ביטוח
58,812	80,392	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
142,785	167,080	אחרים
(569)	(515)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
<u>1,213,054</u>	<u>988,883</u>	סך הכל חייבים ויתרות חובה

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 36.ג.

ב. הפרשה לחובות מסופקים

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
(851)	(569)	יתרה ליום 1 בינואר
282	54	שינוי בהפרשה בתקופה
<u>(569)</u>	<u>(515)</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 10 - פרמיות לגביה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	
724,884	743,953
(10,846)	(13,681)
714,038	730,272
186,019	169,612

פרמיות לגביה*
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל פרמיות לגביה

* כולל המחאות לגביה והוראות קבע

לעניין תנאי ההצמדה של הפרמיה לגביה ראה באור 36.ג.

ב. גיול

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	
417,274	437,019
83,024	90,501
58,402	51,723
153,028	148,156
711,728	727,399
2,310	2,873
714,038	730,272

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם:

ללא פיגור

בפיגור*

מתחת ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סך הכל פרמיה לגביה שערכה לא נפגם

פרמיה לגביה שערכה נפגם

סך הכל פרמיה לגביה

* כולל סכום של 294,815 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 270,611 אלפי ש"ח) חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים. חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה.

ג. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה

2019	2020
אלפי ש"ח	
(13,656)	(10,846)
2,810	(2,835)
(10,846)	(13,681)

יתרה ליום 1 בינואר

שינוי בהפרשה בתקופה

יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
6,899,180	6,923,505	נדל"ן להשקעה
		השקעות פיננסיות
37,664,983	35,048,470	נכסי חוב סחירים
14,570,459	15,401,601	נכסי חוב שאינם סחירים *
19,175,654	26,171,439	מניות
26,797,734	34,222,601	השקעות פיננסיות אחרות
98,208,830	110,844,111	סך הכל השקעות פיננסיות
13,983,926	9,168,697	מזומנים ושווי מזומנים
1,124,534	1,006,218	אחר
120,216,470	127,942,531	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
323,589	318,191	* מתוכם נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת
388,238	350,417	שווי הוגן של נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת

לעניין החשיפה בגין נכסי פוליסות תלויות תשואה ראה באור 1.ב.36.

לעניין פרטים בדבר הצמדה על נכסי חוב ראה באור 1.ד.36.

לעניין ציטוטי המחיר ושיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 1.ו.12.

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

ליום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
35,048,470	-	6,279,248	28,769,222	השקעות פיננסיות
15,083,410	6,141,803	8,941,607	-	נכסי חוב סחירים
26,171,439	2,418,795	-	23,752,644	נכסי חוב שאינם סחירים
34,222,601	8,862,553	3,081,348	22,278,700	מניות
110,525,920	17,423,151	18,302,203	74,800,566	השקעות פיננסיות אחרות
350,417	-	350,417	-	סך הכל השקעות פיננסיות
				נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
37,664,983	-	4,620,238	33,044,745	השקעות פיננסיות
14,246,870	5,425,156	8,821,714	-	נכסי חוב סחירים
19,175,654	2,364,001	-	16,811,653	נכסי חוב שאינם סחירים
26,797,734	6,725,598	2,052,446	18,019,690	מניות
97,885,241	14,514,755	15,494,398	67,876,088	השקעות פיננסיות אחרות*
388,238	-	388,238	-	סך הכל השקעות פיננסיות
				נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

ג. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח					
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד					
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	נכסי חוב סחירים	
אלפי ש"ח					
14,514,755	6,725,598	2,364,001	5,425,156	-	יתרה ליום 1 בינואר 2020
(323,455)	86,736	(207,778)	(202,413)	-	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד*
4,630,334	2,672,601	327,292	1,630,441	-	רכישות
(513,772)	(449,052)	(64,720)	-	-	מכירות
(711,381)	-	-	(711,381)	-	פדיונות
(173,330)	(173,330)	-	-	-	העברות מתוך רמה 3
17,423,151	8,862,553	2,418,795	6,141,803	-	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2020
(488,693)	(60,499)	(216,794)	(211,400)	-	* סך ההפסדים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2020

המעבר בין הרמות נובע משימוש בנתוני שוק נצפים ושאנים נצפים.

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	נכסי חוב שאינם סחירים		נכסי חוב סחירים
		מניות אלפי ש"ח	נכסי חוב שאינם סחירים	
10,114,261	4,528,940	1,854,124	3,731,197	-
(696,411)	(476,217)	(133,169)	(87,025)	-
5,841,498	2,785,780	702,853	2,352,865	-
(172,712)	(112,905)	(59,807)	-	-
(571,881)	-	-	(571,881)	-
<u>14,514,755</u>	<u>6,725,598</u>	<u>2,364,001</u>	<u>5,425,156</u>	<u>-</u>
<u>(661,645)</u>	<u>(470,154)</u>	<u>(129,555)</u>	<u>(61,936)</u>	<u>-</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2019
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:
ברוח והפסד *

*

השקעות מימושים פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2019
סך ההפסדים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2019

המעבר בין הרמות נובע משימוש בתוני שוק נצפים ושאנים נצפים.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה אלפי ש"ח	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
			זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
14,461,120	-	13,441,702	1,019,418	-
25,072,822	25,072,822	-	-	-
279,808	-	279,808	-	-
3,030,677	-	2,874,765	155,912	-
<u>42,844,427</u>	<u>25,072,822</u>	<u>16,596,275</u>	<u>1,175,330</u>	<u>-</u>

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
מניות (ד)
אחרות (ה)
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה אלפי ש"ח	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	
			זמינים למכירה	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
11,850,557	-	11,061,230	789,327	-
25,480,449	25,480,449	-	-	-
510,722	-	510,722	-	-
2,608,904	-	2,467,465	141,439	-
<u>40,450,632</u>	<u>25,480,449</u>	<u>14,039,417</u>	<u>930,766</u>	<u>-</u>

נכסי חוב סחירים (א)
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)
מניות (ד)
אחרות (ה)
סך הכל

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	

7,828,188	9,331,422
-----------	-----------

אגרות חוב ממשלתיות
זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

789,327	1,019,418
3,233,042	4,110,280
4,022,369	5,129,698
11,850,557	14,461,120
18,812	-

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד - שיועדו בעת ההכרה לראשונה
זמינות למכירה
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב סחירים
ירידת ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. נכסים חוב שאינם סחירים

ההרכב

ליום 31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2019	2020	2019	2020
אלפי ש"ח			
30,415,558	30,906,560	22,614,668	22,463,254
2,633,498	2,396,219	2,411,607	2,188,229
641,663	585,593	454,174	421,339
3,275,161	2,981,812	2,865,781	2,609,568
33,690,719	33,888,372	25,480,449	25,072,822
		48,082	51,874

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות^(*)
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
מוצגים כהלוואות וחייבים, למעט פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
ירידת ערך שנזקפו לרווח והפסד(במצטבר)

^(*) השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב (ריבית אפקטיבית)

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אחוזים	
0.0	0.2
1.4	1.7
3.4	2.7
5.0	5.0
3.1	2.8
4.6	4.0

נכסי חוב סחירים:
 בסיס הצמדה
 צמוד למדד המחירים לצרכן
 שקלי
 צמוד מט"ח
 נכסי חוב שאינם סחירים:
 בסיס הצמדה
 צמוד למדד המחירים לצרכן
 שקלי
 צמוד מט"ח

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	
441,835	226,363
441,835	226,363
68,887	53,445
68,887	53,445
510,722	279,808
105,180	81,403

סחירות
 זמינות למכירה
 סך הכל מניות סחירות
 שאינן סחירות
 זמינות למכירה
 סך הכל מניות שאינן סחירות
 סך הכל מניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	
1,020,974	1,086,693
9,486	202
1,030,460	1,086,895
76,483	37,003
1,446,491	1,788,072
55,470	118,707
1,578,444	1,943,782
2,608,904	3,030,677
433,990	687,310

סחירות
 זמינות למכירה^(*)
 מכשירים נגזרים (ה1)
 סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
 שאינן סחירות
 מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
 זמינות למכירה^(*)
 מכשירים נגזרים (ה1)
 סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
 סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
 (*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה.1. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריכי הדוחות הכספיים. החשיפה למכשירים נגזרים על ריבית מוצגת במונחי שווי:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
(710,606)	(149,776)	מניות
-	1,570,808	מדד
(3,959,113)	(5,090,213)	מטבע זר
-	(2,500)	ריבית
1,032,738	-	אג"ח

ו.1. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן שלהם ניתן לצרכי באור בלבד, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית הממוצעים המשוקללים עבור נכסי חוב שאינם סחירים הכלולים בכל קבוצת דירוג בהשקעות פיננסיות אחרות (*):

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אחוזים		
(0.6)	(0.6)	AA ומעלה
1.5	1.3	A
3.9	5.7	BBB
-	3.1	נמוך מ-BBB
4.2	2.4	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

לעניין דרוג פנימי ראה באור 36.ב.4.ב(1).

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2020			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
14,461,120	-	2,362,935	12,098,185
-	-	-	-
279,808	53,445	-	226,363
3,030,677	1,781,326	162,456	1,086,895
17,771,605	1,834,771	2,525,391	13,411,443
33,888,372	900,298	32,988,074	-

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2019			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
11,850,557	-	530,922	11,319,635
-	-	-	-
510,722	68,887	-	441,835
2,608,904	1,502,482	75,962	1,030,460
14,970,183	1,571,369	606,884	12,791,930
33,690,719	859,506	32,831,213	-

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות^(*)

סך הכל

נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות אלפי ש"ח	נכסי חוב	
			נכסי חוב סחירים	נכסי חוב שאינם סחירים
1,571,369	1,502,482	68,887	-	-
(194,827)	(190,853)	(3,974)	-	-
23,874	24,271	(397)	-	-
565,159	567,799	(2,640)	-	-
(96,864)	(88,433)	(8,431)	-	-
(33,940)	(33,940)	-	-	-
1,834,771	1,781,326	53,445	-	-
(226,131)	(225,895)	(236)	-	-

יתרה ליום 1 בינואר 2020

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד^(*)

ברוח כולל אחר

השקעות

מימושים

העברות מתוך רמה 3

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

מתוכם^(*)

סך ההפסדים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2020

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות אלפי ש"ח	נכסי חוב שאינם סחירים	
			נכסי חוב סחירים	נכסי חוב סחירים
1,145,186	1,070,326	74,860	-	-
(55,231)	(53,948)	(1,283)	-	-
(70,638)	(65,583)	(5,055)	-	-
602,451	602,086	365	-	-
(50,399)	(50,399)	-	-	-
<u>1,571,369</u>	<u>1,502,482</u>	<u>68,887</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
(36,795)	(35,512)	(1,283)	-	-

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד^(*)

ברווח כולל אחר

השקעות

מימושים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

מתוכם^(*)

סך ההפסדים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2019

ח. גילול השקעות בנכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	
22,614,668	22,463,254
2,854,555	2,598,285
2,466	1,874
1,496	844
<u>5,803</u>	<u>7,059</u>
2,864,320	2,608,062
49,543	53,380
<u>(48,082)</u>	<u>(51,874)</u>
<u>1,461</u>	<u>1,506</u>
<u>25,480,449</u>	<u>25,072,822</u>

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות

נכסי חוב שערכם לא נפגם

ללא פיגור

בפיגור (*)

עד ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סך הכל נכסי חוב שערכם לא נפגם

נכסי חוב שערכם נפגם

נכסים שערכם נפגם ספציפית, ברוטו

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

סך הכל נכסי חוב שערכם נפגם ספציפית

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

^(*) בעיקר הלוואות בשעבוד פוליסות שכנגדן קיימים ערכי פדיון מלאים ו/או משכנתאות.

יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ט. גילויים נדרשים לפי IFRS9

הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים ליום 31 בדצמבר 2020 ו-2019, לפי חלוקה לשתי קבוצות:

- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
- כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן: "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר 2020		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
350,417	110,525,920	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	279,808	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	3,030,677	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
13,441,702	1,019,418	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
33,888,372	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים*
-	9,168,697	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,605,489	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
ליום 31 בדצמבר 2019		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
388,238	97,885,241	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	510,722	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	2,608,904	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
11,061,230	789,327	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
33,690,719	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים*
-	13,983,926	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,244,777	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
		* כולל אגרות חוב מיועדות.

באור 13 - מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
9,168,697	13,983,926	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
9,168,697	13,983,926	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-0.05% (שנת 2019 כ-0.33%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ד.36.

באור 13 א - מזומנים ושווי מזומנים - אחרים

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
3,605,489	3,244,777	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
3,605,489	3,244,777	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-0.06% (שנת 2019 כ-0.29%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ג.36.

באור 14 - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר 2018		31 בדצמבר 2019		31 בדצמבר 2020	
מונפק (ונפרע)	רשום	מונפק (ונפרע)	רשום	מונפק (ונפרע)	רשום
אלפי ש"ח					
977	1,062	977	1,062	977	1,062
185,389	198,938	185,389	198,938	185,389	198,938
186,366	200,000	186,366	200,000	186,366	200,000

מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כ"א

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א

* בערכים נומינליים.

ב. ההון המונפק והנפרע

מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כ"א		מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א	
אלפי ש"ח ע.נ.	מספר מניות	אלפי ש"ח ע.נ.	מספר מניות
185,389	185,389,304	977	9,773,357

היתרה לכל אחת מהשנים

ג. המניות מקנות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ולשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העיסוקית כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית.

2. חברות הקבוצה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").

באור 14 - הון ודרישות הון (המשך)

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

3. משטר הון רגולטורי החל על החברה

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (מכשיר הון רובד 2, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תיפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון כדלהלן:

(א) בחירה באחת מהחלופות הבאות:

1) פריסה הדרגתית של ההון הנדרש, עד לשנת 2024 (להלן - "תקופת הפריסה"), כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב- 5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלאו ה-SCR. ההון הנדרש ליום 31 בדצמבר 2019 - 75% מה-SCR (ליום 31 בדצמבר 2018 - 70%); יצוין כי זו הייתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019.

2) הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח אשר ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן - "ניכוי בתקופת הפריסה"). חלופה זו אפשרית רק החל מהדיווח ליום 31 בדצמבר 2019.

החברה בחרה בחלופה השניה וזאת לאחר שקיבלה את אישור הממונה לכך, כנדרש.

ביום 16 באוקטובר 2020 שלח הממונה לחברה מכתב בנושא אישור הניכוי בתקופת הפריסה אשר בו הוא מציין כי נוכח החשש כי קיימת פגיעה בניהול התקין של החברה אשר עלולה להשפיע על יכולת בניית ההון הנדרש במהלך תקופת הפריסה, סכום הניכוי בתקופת הפריסה לא יעלה על 80% מסכום הניכוי הבסיסי אשר אושר ע"י הממונה. במכתב צוין כי מגבלה זו תחול לכל הפחות עד להשלמת הליך הביקורת של רשות שוק ההון בנושא הממשל התאגידי בהחברה, מילוי הוראות שיינתנו בעקבות הליך הביקורת ותיקון הליקויים שיימצאו בו ובכל מקרה עד אשר תוסר מגבלה זו ע"י הממונה.

ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

4. הוראות גילוי ודיווח בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי לשנת 2019 ואילך

בהתאם לחוזר המאוחד יכלל דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר ו-30 ביוני של כל שנה במסגרת הדוח התקופתי העוקב למועד החישוב. אולם, במכתבים ששלח הממונה למנהלי חברות הביטוח, שהאחרון שבהם הינו מיום 22 בספטמבר 2020 (להלן - "המכתב") נקבע שעל אף האמור בחוזר המאוחד, מועד פרסום דוח יחס כושר פירעון כלכלי ודיווח קבצי דיווח סולבנסי לממונה ליום 31 בדצמבר 2019, יהיה ביום 29 באוקטובר 2020. כמו כן פוטר המכתב את החברות מחישוב ומפרסום דוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2020.

ביום 14 במרס 2021 שלח הממונה מכתב אשר במסגרתו, בין היתר, נדחה מועד הדיווח ופרסום יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2020 עד ליום 30 ביוני 2021 ומאפשר שלא לפרסם לציבור דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2021.

באור 14 - הון ודרישות הון

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

5. יחס כושר הפירעון ומדיניות ההון של החברה

א) בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019, שפורסם ביום 29 באוקטובר 2020, לחברה עודף הון משמעותי בהתחשב בהוראות המעבר בתקופת הפריסה.

מצב ההון של החברה ב- 2019 הושפע באופן מהותי מהתפתחויות אקסוגניות לפעילות החברה אשר כללו בעיקר שינויים בעקום הריבית, תשואות בשווקים ועדכון לוחות תמותה. בנוסף הושפע מצב ההון מהפעילות העסקית השוטפת של החברה, מעדכון הנחות דמוגרפיות ועדכוני מודל שוטפים.

תוצאות 2019 כוללות הגדלת ההון הכלכלי בגין ניכוי בתקופת הפריסה מעתודות הביטוח (לאחר הפעלת פקטור של 80% כאמור לעיל), בניכוי גידול במיסים הנדחים.

החישוב שערכה החברה כאמור, נבדק, על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה, בהתאם לתקן הבטחת המימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלוונטי לביקורת חישובי הסולבנסי ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

בדיקתו של רואה החשבון בדוח המיוחד לא כללה את נאותות סכום הניכוי בתקופת הפריסה ליום 31 בדצמבר 2019, פרט לבדיקה כי סכום הניכוי אינו עולה על הסכום המהוון הצפוי של מרווח הסיכון וההון הנדרש לכושר פירעון בגין סיכוני ביטוח חיים ובריאות בשל עסקים קיימים במשך תקופת הפריסה, בהתאם לדפוס ההתפתחות העתידי של ההון הנדרש המשפיע הן על חישוב שחרור ההון הצפוי והן על שחרור מרווח הסיכון הצפוי, כמפורט בהוראות לעניין חישוב מרווח הסיכון. כמו כן מופנית תשומת הלב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטורים וחישיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

דוח יחס כושר פירעון, ליום 31 בדצמבר 2019, הוכן על בסיס התנאים וההערכה המיטבית כפי שהיו ידועים לחברה לאותו יום. לפיכך, דוח זה לא עודכן להשלכות נגיף הקורונה אם וככל שאלו קיימות, ראה גם באור 1.

על פי הוראות הממונה, השפעת יישום חזר ה-LAT, האמור בבאור 2. כג, תיכלל לראשונה, לעניין חישוב יחס כושר פירעון, בדוח ליום 31 בדצמבר 2020. יישום זה אינו צפוי להשפיע לרעה על יחס כושר הפירעון של החברה, לאחר התחשבות בהוראות המעבר. זאת מכיוון שהשפעתו נכללת ברובה בסכום הניכוי בתקופת הפריסה (בכפוף לאישור הממונה).

בשנת 2020 נמשכה מגמת העלייה בהיקף הניודים והביטולים בתחומי ביטוח חיים, חסכון ארוך טווח ובריאות, אשר התעצמה על רקע משבר הקורונה לרבות פדיונות והקטנת הפקדות. למגמה זו ממשיכה להיות השפעה מהותית לרעה על ההון הכלכלי של החברה ועל כן צפויה, כשלעצמה, להשפיע לרעה על יחס כושר הפירעון לדצמבר 2020.

יצוין כי בשנת 2020 חלו תמורות נוספות הן במשטני שוק והן במשתנים דמוגרפיים אחרים. נכון למועד דיווח זה אין בידי החברה מידע בדבר ההשפעה הכוללת של מכלול השינויים האמורים על יחס כושר הפירעון שלה לדצמבר 2020.

ב) מדיניות ניהול ההון של החברה

בחודש נובמבר 2018 קבע דירקטוריון החברה, על בסיס מודל הסולבנסי הקודם לרבות הוראות המעבר שנכללו בו, יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2 (להלן - "יעד הון"). יעד ההון יעלה בהדרגה בכ-3% כל שנה, החל מ-100% נכון ליום 31 בדצמבר 2017, ועד לשיעור של 120% ב-31 בדצמבר 2024 (תום תקופת הפריסה).

ביום 30 במאי 2019 החליט דירקטוריון החברה על השלמת מדיניות ניהול ההון ביחס לחלוקת דיבידנד בתקופת הפריסה ונקבעו כללי סף מינימליים לחלוקה. בהתאם, נקבע כי חלוקת רווחים תיבחן על בסיס עמידה בתנאי "מדרגות סף". מדרגות הסף לבחינת חלוקה יהיו בכל שלב, עמידה, על בסיס דיווח סולבנסי אחרון, לאחר החלוקה, ביעד ההון אשר נקבע לסוף השנה בה מבוצעת החלוקה. הובהר כי אין בכללי סף אלו משום אימוץ מדיניות דיבידנד לפיה רווח העולה על מדרגות הסף בהכרח יחולק, כולו או חלקו.

כאמור, מדיניות ההון וכללי הסף לחלוקה נקבעו על בסיס משטר הסולבנסי הקודם. החברה בוחנת את מדיניות ההון שלה, בהתאם לעדכון החוזר והחלופה השנייה שבחברה החברה ליישם כאמור.

ג) דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019, יחס כושר הפירעון של החברה לעניין חלוקת דיבידנד, דהיינו, ללא התחשבות בהוראות המעבר, נמוך מ 100%.

לפרטים נוספים ראה סעיף 3.2 וסעיף 4.1 בדוח הדירקטוריון וכן דוחות יחס כושר פירעון כלכלי של החברה לימים 31 בדצמבר 2018 ו-31 בדצמבר 2019 שפורסמו באתר האינטרנט של החברה.

באור 14 - הון ודרישות הון

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

6. דרישות ההון מחברות מנהלות

דרישות ההון מחברות מנהלות בקבוצה כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. נכון למועד דוח זה חברות אלו עומדות בדרישות תקנות ההון.

באור 15 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר						
2019	2020	2019	2020	2019	2020	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
		אלפי ש"ח				
29,924,676	30,928,010	115,710	140,298	30,040,386 ^(*)	31,068,308	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
280,007	259,774	-	-	280,007	259,774	חוזי ביטוח
30,204,683	31,187,784	115,710	140,298	30,320,393	31,328,082	חוזי השקעה
33,364	29,460	-	-	33,364	29,460	בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
30,171,319	31,158,324	115,710	140,298	30,287,029	31,298,622	סך הכל ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2,154,481	2,393,580	55,609	59,861	2,210,090	2,453,441	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות
4,333,359	4,255,884	855,995	1,012,436	5,189,354	5,268,320	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
36,659,159	37,807,788	1,027,314	1,212,595	37,686,473	39,020,383	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

^(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 16 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר						
2019	2020	2019	2020	2019	2020	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
		אלפי ש"ח				
114,758,621	121,060,366	3,749	3,960	114,762,370 ^(*)	121,064,326	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
2,290,985	2,342,806	-	-	2,290,985 ^(*)	2,342,806	חוזי ביטוח
117,049,606	123,403,172	3,749	3,960	117,053,355	123,407,132	חוזי השקעה
142,084	143,014	-	-	142,084	143,014	בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
116,907,522	123,260,158	3,749	3,960	116,911,271	123,264,118	סך הכל ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2,469,009	2,608,499	6,818	6,384	2,475,827	2,614,883	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות
119,376,531	125,868,657	10,567	10,344	119,387,098	125,879,001	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

^(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או בהפסד מההשקעות שביצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

		ליום 31 בדצמבר					
2019	2020	2019	2020	2019	2020		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
317,454	303,898	67,108	77,381	384,562	381,279	<u>ענפי רכב חובה וחבויות</u>	
3,278,469	3,257,496	440,355	585,414	3,718,824	3,842,910	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר	
3,595,923	3,561,394	507,463	662,795	4,103,386	4,224,189	סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב.1. להלן)	
2,093,438	2,102,015	97,984	86,717	2,191,422	2,188,732	מתוך זה סך ההתחייבות בגין ענף רכב חובה (ראה ג3 ו-ג4 להלן)	
415,587	391,427	163,574	161,913	579,161	553,340	<u>ענפי רכוש ואחרים</u>	
-	4,307	-	-	-	4,307	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה הפרשה לפרמיה בחסר תביעות תלויות	
321,849	298,756	184,958	187,728	506,807	486,484	סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב.2. להלן)	
737,436	694,490	348,532	349,641	1,085,968	1,044,131	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	
4,333,359	4,255,884	855,995	1,012,436	5,189,354	5,268,320	<u>הוצאות רכישה נדחות</u>	
49,027	46,714	12,666	13,362	61,693	60,076	ענפי רכב חובה וחבויות	
103,726	97,560	35,076	33,340	138,802	130,900	ענפי רכוש ואחרים	
152,753	144,274	47,742	46,702	200,495	190,976	סך הכל הוצאות רכישה נדחות	
2,071,527	2,082,533	97,984	86,717	2,169,511	2,169,250	<u>התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות</u>	
1,475,369	1,432,147	396,813	562,716	1,872,182	1,994,863	רכב חובה	
633,710	596,930	313,456	316,301	947,166	913,231	ענפי חבויות אחרים	
4,180,606	4,111,610	808,253	965,734	4,988,859	5,077,344	ענפי רכוש ואחרים	
						סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות	

א.2. התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישוב

		ליום 31 בדצמבר					
2019	2020	2019	2020	2019	2020		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
3,570,463	3,527,730	371,767	537,146	3,942,230	4,064,876	<u>הערכות אקטואריות</u>	
						סך הכל הערכות אקטואריות ע"י גברת רוני גינור אקטוארית ממונה ביטוח כללי	
27,585	30,810	249,478	232,061	277,063	262,871	<u>הפרשות על בסיס הערכות אחרות</u>	
2,270	2,019	4,068	3,935	6,338	5,954	הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)	
733,041	695,325	230,682	239,294	963,723	934,619	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה	
4,333,359	4,255,884	855,995	1,012,436	5,189,354	5,268,320	סך הכל התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות

		ליום 31 בדצמבר					
2019	2020	2019	2020	2019	2020		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
3,500,801	3,546,896	505,071	494,797	4,005,872	4,041,693	(1) יתרה לתחילת השנה	
765,281	722,048	76,595	94,238	841,876	816,286	אמדן עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)	
9,691	(19,183)	1,404	(2,744)	11,095	(21,927)	שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד	
(105,225)	(79,396)	(3,176)	131,080	(108,401)	51,684	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות (3)	
669,747	623,469	74,823	222,574	744,570	846,043	סך השינוי בעלות התביעות המצטברת	
9,203	7,503	274	157	9,477	7,660	תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה (4)	
614,449	648,182	84,823	67,781	699,272	715,963	בגין שנת חיתום שוטפת בגין שנות חיתום קודמות	
623,652	655,685	85,097	67,938	708,749	723,623	סך תשלומים לתקופה	
<u>3,546,896</u>	<u>3,514,680</u>	<u>494,797</u>	<u>649,433</u>	<u>4,041,693</u>	<u>4,164,113</u>	יתרה לסוף השנה	

הערות

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
- (3) עלות התביעות המצטברת מתעדכנת על סמך המודל לאור התפתחות התביעות בפועל. הגידול באומדן עלות התביעות המצטברת בברוטו בגין שנות חיתום קודמות לשנת 2020, נובע בעיקר מענף אחריות מקצועית, בגין תביעה המכוסה ברובה בביטוח משנה.
- (4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לישוב תביעות בייחוס לשנות החיתום.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש אחרים

		ליום 31 בדצמבר					
2019	2020	2019	2020	2019	2020		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
677,786	633,710	290,844	313,456	968,630	947,166	יתרה לתחילת השנה ⁽¹⁾	
796,919	753,610	157,828	176,407	954,747	930,017	אומדן עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח ⁽²⁾	
(83,779)	(55,970)	(11,931)	4,203	(95,710)	(51,767)	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ⁽³⁾	
545,263	519,803	61,490	79,927	606,753	599,730	תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה ⁽⁴⁾	
184,127	200,930	60,694	97,913	244,821	298,843	בגין אירועים של שנת הדוח	
729,390	720,733	122,184	177,840	851,574	898,573	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח	
						סך תשלומים	
(27,826)	(17,994)	(1,101)	75	(28,927)	(17,919)	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות ⁽⁶⁾	
-	4,307	-	-	-	4,307	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר ⁽⁵⁾	
633,710	596,930	313,456	316,301	947,166	913,231	יתרה לסוף השנה ⁽¹⁾	

הערות

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
- (3) השינוי באומדן עלות התביעות המצטברת נובע בעיקרו מענפי רכב רכוש ודירות בהם חלה התפתחות חיובית של ניסיון התביעות.
- (4) התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן בייחוס לשנות הנזק.
- (5) הגידול בתשלומים נובע מעליה בהיקף העסקים בעיקר בענף רכב רכוש.
- (6) ההפרשה לפרמיה בחסר בשנת 2020 נובעת מענף רכב רכוש.
- (6) הקיטון בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה נובע בעיקרו מענף רכב רכוש עקב ירידה בסך הפרמיה שנרשמה בשנת הדוח.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	שנת חיתום									
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2020									
	7,637	9,435	9,430	6,766	8,218	7,059	6,736	6,711	5,002	5,900
		80,753	87,148	70,570	84,712	63,612	58,434	43,074	29,348	29,030
			229,475	195,552	236,432	191,836	164,126	145,888	77,541	69,201
				308,061	374,139	300,497	279,405	246,447	142,460	133,636
					483,200	389,592	351,573	331,385	194,553	215,383
						465,185	420,796	388,105	265,736	278,538
							480,679	443,711	309,630	342,116
								489,297	345,912	375,749
									366,501	390,515
										406,423
	816,263	836,879	828,833	774,677	914,245	730,501	743,734	716,219	443,225	468,528
		822,021	821,674	773,183	905,127	773,615	745,870	764,284	458,881	483,869
			852,566	776,139	915,214	769,029	731,636	712,302	476,849	503,125
				836,248	928,259	793,319	768,629	698,037	412,116	462,160
					935,861	789,558	767,490	719,324	428,082	468,792
						758,410	740,833	674,477	452,271	469,885
							698,571	653,227	445,904	468,302
								708,109	429,178	473,751
									427,784	451,971
										452,081
										10,079
	(74,068)	14,858	(23,733)	(61,571)	(21,616)	(27,909)	47,299	4,193	(15,668)	2.18%
	(1.15%)	1.78%	(2.86%)	(7.95%)	(2.36%)	(3.82%)	6.34%	0.59%	(3.80%)	
	7,307,914	816,263	822,021	852,566	836,248	935,861	758,410	698,571	708,109	427,784
	3,317,211	7,637	80,753	229,475	308,061	483,200	465,185	480,679	489,297	366,501
	3,990,703	808,626	741,268	623,091	528,187	452,661	293,225	217,892	218,812	61,283
	121,567									45,658
	51,843									
	4,164,113									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2020

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2020

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽³⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2020

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוצג מהמשולשים. ראה באור 3.7 ה.3.

הערות

*

**

רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי הרכוש ואחרים עלות התביעות נפתרת בדרך כלל תוך שנה, לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2020										
שנת חיתום										
סך הכל	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2020										
	7,481	9,162	9,395	6,536	8,100	6,949	6,549	6,457	4,885	5,752
		78,474	84,856	68,610	83,576	62,277	57,867	41,873	27,923	27,429
			219,481	188,199	234,094	189,661	162,881	144,442	75,048	65,932
				293,247	369,403	297,374	276,219	241,830	139,541	119,547
					475,820	377,495	347,412	326,012	189,600	186,111
						449,214	406,211	381,361	251,197	243,301
							461,850	432,957	292,993	296,509
								476,324	326,228	324,122
									345,928	336,037
										350,768
	722,026	760,740	756,137	697,785	864,432	701,548	677,129	653,620	391,084	392,755
		732,612	748,210	678,557	857,788	730,085	715,565	689,233	395,988	391,225
			758,447	671,726	868,466	731,950	687,371	682,571	411,602	407,076
				714,279	883,348	752,609	719,037	668,045	394,800	396,295
					884,000	751,932	709,474	689,335	400,585	407,873
						722,630	692,006	646,249	425,398	407,009
							657,001	623,680	417,068	405,729
								605,317	403,564	407,980
									400,489	388,544
										386,164
108,934		28,128	(2,310)	(16,494)	(19,568)	(21,082)	58,564	77,254	(5,689)	10,131
1.82%		3.70%	(0.31%)	(2.36%)	(2.26%)	(3.01%)	8.18%	11.32%	(1.44%)	2.56%
6,582,965	722,026	732,612	758,447	714,279	884,000	722,630	657,001	605,317	400,489	386,164
3,158,587	7,481	78,474	219,481	293,247	475,820	449,214	461,850	476,324	345,928	350,768
3,424,378	714,545	654,138	538,966	421,032	408,180	273,416	195,151	128,993	54,561	35,396
90,191										
111										
3,514,680										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה,

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2020

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2020

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽³⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2020

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים. נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוא מהמשולשים. ראה באור 3.7.3.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.
** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2020										
שנת חיתום										
סך הכל	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2020										
	4,997	6,857	6,987	4,863	5,440	5,155	3,559	3,633	2,941	3,770
		66,427	73,547	52,901	66,066	46,200	42,280	26,748	15,626	13,563
			188,545	146,109	184,958	149,096	125,734	105,194	44,686	35,866
				217,203	283,658	225,978	205,543	177,761	84,440	60,764
					358,925	283,970	252,077	236,437	113,039	101,431
						329,974	290,670	273,191	154,934	134,558
							328,688	306,648	185,860	171,922
								337,588	207,978	185,277
									216,565	190,617
										197,386
	477,469	488,646	505,106	418,089	568,510	450,639	478,648	485,792	243,595	243,906
		471,759	501,921	398,125	565,245	474,020	461,702	502,177	247,037	242,528
			529,819	388,475	578,080	466,614	435,259	451,623	253,592	248,850
				437,418	588,112	502,760	470,334	439,301	211,312	222,354
					596,680	502,635	466,455	463,850	222,051	205,828
						506,902	470,483	440,443	247,037	215,396
							442,173	421,065	247,217	215,968
								406,694	242,737	217,053
									236,704	208,236
										208,146
	(58,314)	16,887	(24,713)	(19,329)	(28,170)	(56,263)	19,529	44,929	(25,392)	14,208
	(1.54%)	3.46%	(4.89%)	(4.62%)	(4.96%)	(12.49%)	4.23%	9.95%	(12.02%)	6.39%
	4,313,764	477,469	471,759	529,819	437,418	596,680	442,173	406,694	236,704	208,146
	2,246,298	4,997	66,427	188,545	217,203	358,925	329,974	328,688	337,588	216,565
	2,067,466	472,472	405,332	341,274	220,215	237,755	176,928	113,485	69,106	20,139
	55,018									10,760
	46,766									
	2,169,250									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה,

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2020

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2020

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽³⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2020

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים. נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוא חרג מהמשולשים. ראה באור 3.7.3.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.
** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2020												
סך הכל	שנת חיתום											
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011		
אלפי ש"ח מותאמים למדד נורמט 2020												
	4,997	6,857	6,987	4,804	5,440	5,155	3,559	3,633	2,941	3,770	תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה ⁽¹⁾	
		66,427	73,547	52,842	66,066	46,200	42,280	26,748	15,626	13,563	לאחר שנה ראשונה	
			188,545	146,050	184,958	149,096	125,734	105,194	44,686	35,866	לאחר שנתיים	
				217,144	283,658	225,978	205,543	177,760	84,440	60,764	לאחר שלוש שנים	
					358,925	281,521	252,077	236,436	113,039	101,431	לאחר ארבע שנים	
						327,533	290,670	273,191	154,934	134,559	לאחר חמש שנים	
							328,688	306,648	185,860	171,923	לאחר שש שנים	
								337,588	206,984	185,278	לאחר שבע שנים	
									216,088	190,517	לאחר שמונה שנים	
										196,972	לאחר תשע שנים	
											לאחר עשר שנים	
											אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה	
	473,754	485,694	502,406	415,396	565,367	446,169	470,715	479,132	239,252	238,825	לאחר שנה ראשונה	
		468,140	497,768	395,365	561,092	470,876	459,098	491,261	241,165	236,878	לאחר שנתיים	
			523,531	385,462	574,030	463,980	432,116	448,123	247,544	243,029	לאחר שלוש שנים	
				434,045	584,453	500,059	467,701	435,840	209,609	220,761	לאחר ארבע שנים	
					592,575	499,072	463,753	460,219	220,660	204,219	לאחר חמש שנים	
						502,888	469,046	436,911	245,075	216,976	לאחר שש שנים	
							440,287	418,649	244,516	216,564	לאחר שבע שנים	
								404,132	240,470	217,054	לאחר שמונה שנים	
									234,912	208,137	לאחר תשע שנים	
										207,713	לאחר עשר שנים	
	(55,600)	17,554	(21,125)	(18,649)	(27,208)	(56,719)	18,811	43,991	(25,303)	13,048	עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾	
	(1.48%)	3.61%	(4.20%)	(4.49%)	(4.81%)	(12.71%)	4.10%	9.82%	(12.07%)	5.91%	שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה,	
	4,281,977	473,754	468,140	523,531	434,045	592,575	440,287	404,132	234,912	207,713	עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2020	
	2,242,907	4,997	66,427	188,545	217,144	358,925	327,533	328,688	337,588	216,088	196,972	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2020
	2,039,070	468,757	401,713	334,986	216,901	233,650	175,355	111,599	66,544	18,824	10,741	יתרת התביעות התלויות
	43,380											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011 ⁽³⁾
	83											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁴⁾
	2,082,533											סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2020

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
 (2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.
 (3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.
 (4) כולל גם את נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שקדמו לחיתום 2008 וצורפו בשנת 2016. ראה באור 3.ה.37.
 נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוחרג מהמשולשים. ראה באור 3.ה.37.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.
 ** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 *** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה

שנת חיתום							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
אלפי ש"ח							
528,203	508,761	565,451	415,486	515,021	481,450	460,798	פרמיות ברוטו
79,684	(16,493)	(50,507)	(54,822)	(38,260)	(21,806)	(64,087)	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
12,514	889	-	-	-	-	-	* כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך
77,044	67,459	71,707	38,818	45,273	31,263	5,841	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
אלפי ש"ח							
313,828	306,949	341,151	354,579	342,195	375,843	359,849	פרמיות ברוטו
8,332	(324)	(65,435)	(74,922)	(48,274)	(60,736)	(63,277)	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר*
4,831	2,210	-	-	-	-	-	* כולל יתרת עודף הכנסות על הוצאות בשייר שנזקפו, בשנת 2015, ישירות לעודפים בסך
45,765	41,770	43,081	30,711	24,778	15,480	2,497	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג7. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
15,827	(64,087)	6,779	(62,058)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
163,012	(39,604)	156,993	(36,004)	2019
(18,994)	(50,561)	(14,308)	(45,410)	2018

ג8. הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענפי ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
130,410	(63,277)	35,481	(55,397)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
158,073	(76,845)	182,535	(64,639)	2019
26,610	(88,510)	14,401	(72,540)	2018

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 ⁽¹⁾	
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה			
6,627,810	-	-	6,627,810	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים:
70,152,268	-	-	-	-	51,966,048	18,186,220	עד חודש מאי 2001
48,067,250	-	-	36,402,639	43,498	11,621,113	-	מחודש יוני 2001
15,753,261	-	-	2,050,281	241,493	5,930,770	7,530,717	קצבה בתשלום הוני (ללא אופציה לקצבה)
2,489,326	-	-	14,179	-	966,362	1,508,785	עתודה משלימה לגמלאות ⁽²⁾
5,886,718	-	-	1,867	-	2,723,281	3,161,570	מרכיבי סיכון אחרים
3,156,001	124,588	635,413	1,421,731	-	855,221	119,048	סך הכל בגין חוזי ביטוח התחייבויות בגין חוזי השקעה
152,132,634	124,588	635,413	46,518,507	284,991	74,062,795	30,506,340	סך הכל
2,602,580	-	-	2,342,806	258,966	808	-	
<u>154,735,214</u>	<u>124,588</u>	<u>635,413</u>	<u>48,861,313</u>	<u>543,957</u>	<u>74,063,603</u>	<u>30,506,340</u>	
31,328,082	20,995	427,351	953,352	543,957	303,885	29,078,542	(ב) לפי חשיפה פיננסית: שאינו תלוי תשואה
123,407,132	103,593	208,062	47,907,961	-	73,759,718	1,427,798	תלוי תשואה
<u>154,735,214</u>	<u>124,588</u>	<u>635,413</u>	<u>48,861,313</u>	<u>543,957</u>	<u>74,063,603</u>	<u>30,506,340</u>	סך הכל

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(2) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 36.ב.3.(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 2,992 מיליון ש"ח, יזקף לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 36.ב.3.(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 ⁽¹⁾	
4,454,557	-	-	4,454,557	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים:
69,194,954	-	-	-	-	50,587,439	18,607,515 ^(*)	עד חודש מאי 2001
46,518,102	-	-	35,109,553	46,782	11,361,767	-	מחודש יוני 2001
13,709,960	-	-	1,637,605	272,931	5,024,355	6,775,069	קצבה בתשלום הוני (ללא אופציה לקצבה)
2,534,875	-	-	14,355	-	995,718	1,524,802	עבודה משלימה לגמלאות ⁽²⁾
5,435,238	-	-	1,654	-	2,124,785	3,308,799	מרכיבי סיכון אחרים
2,955,070	145,128	579,597	1,221,899	-	866,890	141,556	סך הכל בגין חוזי ביטוח
144,802,756	145,128	579,597	42,439,623	319,713	70,960,954	30,357,741	התחייבויות בגין חוזי השקעה
2,570,992	-	-	2,290,985	279,222	785	-	סך הכל
147,373,748	145,128	579,597	44,730,608	598,935	70,961,739	30,357,741	
30,320,393	28,112	390,832	773,326	598,935	310,616	28,218,572 ^(*)	(ב) לפי חשיפה פיננסית: שאינו תלוי תשואה
117,053,355	117,016	188,765	43,957,282	-	70,651,123	2,139,169	תלוי תשואה
147,373,748	145,128	579,597	44,730,608	598,935	70,961,739	30,357,741	סך הכל

* יישום למפרע ראה באור 2.כג.

בוצע סיווג מחדש בתוך מרכיבי הביאור שאין לו השפעה על ההון, על הרווח וההפסד ועל הרווח הכולל.

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(2) העבודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 3.ב.36(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 2,950 מיליון ש"ח, יזקק לרווח והפסד לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 3.ב.36(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990	
33,351	-	-	-	-	15,820	17,531	פרמיות ברוטו
7,511,357	-	-	5,124,228	-	2,142,152	244,977	מסורתי/מעורב
1,536,948	31,282	658,213	605,649	-	206,518	35,286	מרכיב החיסכון אחר
9,081,656	31,282	658,213	5,729,877	-	2,364,490	297,794	סך הכל
1,722,501	-	-	511,146	945	914,070	296,340	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
15,948,579	21,179	353,388	7,925,582	(11,864)	6,399,063	1,261,231	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
68,659	-	-	73,888	(5,252)	23	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
237,826	11,959	111,723	(151,162)	34,882	25,150	205,274	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
91,337	265	3,833	8,088	(11,518)	2,855	87,814	רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
329,163	12,224	115,556	(143,074)	23,364	28,005	293,088	הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
35,308							רווח מפנסיה וגמל
4,550							רווח כולל אחר מפנסיה וגמל
369,021							סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
465,516	-	-	447,296	18,220	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
355,085	-	110,623	244,462	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
1,611,696	-	-	1,611,668	-	-	28	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
18,821	-	-	18,821	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
352,814	-	-	334,594	18,220	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
746,542	-	-	746,542	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
2,477,007	-	-	1,547,360	-	854,489	75,158	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004			
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990
41,226	-	-	-	-	18,873	22,353
8,161,483	-	-	5,681,387	-	2,215,116	264,980
1,562,189	30,586	635,478	628,156	-	227,485	40,484
9,764,898	30,586	635,478	6,309,543	-	2,461,474	327,817
2,570,038	-	-	490,096	77,283	1,255,142	747,517
24,380,715	33,830	245,730	10,472,870 ^(**)	39,112 ^(*)	11,174,416	2,414,757 ^(*)
245,376	-	-	219,985 ^(**)	25,298	93	-
(239,595)	5,784	198,059	(47,107)	(18,831) ^(*)	(78,466)	(299,034) ^(*)
393,593	1,327	13,424	23,112	40,961	12,177	302,592
153,998	7,111	211,483	(23,995)	22,130	(66,289)	3,558
44,057						
9,991						
208,046						
648,641	-	-	552,503	96,138	-	-
404,624	-	108,460	296,164	-	-	-
1,910,908	-	-	1,910,876	-	-	32
27,589	-	-	27,589	-	-	-
515,280	-	-	419,142	96,138	-	-
783,630	-	-	783,630	-	-	-
1,684,737	-	-	1,039,795	-	604,964	39,978

(*) יישום למפרע ראה באור 2.כג.

(**) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיעודות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אין נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחשב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה		
48,132	-	-	-	-	21,839	26,293
7,948,407	-	-	5,472,917	-	2,197,686	277,804
1,491,164	35,454	575,191	595,981	-	239,227	45,311
9,487,703	35,454	575,191	6,068,898	-	2,458,752	349,408
543,366	-	-	402,091	(21,813)	360,007	(196,919)
9,976,894	24,061	257,029	5,499,852	(1,038)	2,606,541	1,590,449
(47,935)	-	-	(40,325)	(7,623)	13	-
326,851	11,753	182,945	(85,990)	23,696	28,376	166,071
(268,816)	(1,391)	(9,501)	(13,622)	(23,485)	(10,326)	(210,491)
58,035	10,362	173,444	(99,612)	211	18,050	(44,420)
33,769						
(5,696)						
86,108						
593,847	-	-	591,041	2,806	-	-
691,721	-	132,816	558,905	-	-	-
1,804,994	-	-	1,804,957	-	-	37
28,027	-	-	28,027	-	-	-
456,499	-	-	453,693	2,806	-	-
746,231	-	-	746,231	-	-	-
1,096,130	-	-	585,575	-	479,511	31,044

(*) יישום למפרע ראה באור 2. כג.
(**) הוצג מחדש, פרמיה משוננת בניכוי הנחות.

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות

א.1. פירוט ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

ליום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
אלפי ש"ח					
2,614,883	-	124,227	-	2,490,656	תלוי תשואה
2,453,441	3,599	888,280	18,408	1,543,154	אחר
<u>5,068,324</u>	<u>3,599</u>	<u>1,012,507</u>	<u>18,408</u>	<u>4,033,810</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

ליום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
אלפי ש"ח					
2,475,827	-	133,517	-	2,342,310	תלוי תשואה
2,210,090	11,114	813,673	22,086	1,363,217	אחר
<u>4,685,917</u>	<u>11,114</u>	<u>947,190</u>	<u>22,086</u>	<u>3,705,527</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א.2. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

ליום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
אלפי ש"ח					
305,660	-	18,286	11,553	275,821	קצבה בתשלום
4,762,664	3,599	994,221	6,855	3,757,989	מרכיבי סיכון אחרים
<u>5,068,324</u>	<u>3,599</u>	<u>1,012,507</u>	<u>18,408</u>	<u>4,033,810</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

ליום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
אלפי ש"ח					
264,911	-	16,584	15,386	232,941	קצבה בתשלום
4,421,006	11,114	930,606	6,700	3,472,586	מרכיבי סיכון אחרים
<u>4,685,917</u>	<u>11,114</u>	<u>947,190</u>	<u>22,086</u>	<u>3,705,527</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
1,656,095	7,555	1,180,234	5,005	463,301	פרמיות ברוטו
1,060,351	8,152	624,144	9,260	418,795	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
173,467	(4,358)	114,616	(3,275)	66,484	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
19,279	21	5,202	161	13,895	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
192,746	(4,337)	119,818	(3,114)	80,379	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
138,993	-	129,032	-	9,961	פרמיה משוננת - חדשה ^(**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 999,279 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 188,510 אלפי ש"ח.
^(**) כולל הרחבות בפוליסות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
1,610,852	37,070	1,137,508	5,782	430,492	פרמיות ברוטו
1,877,528	22,742	619,591	11,531	1,223,664	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(466,901)	(886)	145,738	(4,414)	(607,339)	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
29,072	70	10,075	406	18,521	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
(437,829)	(816)	155,813	(4,008)	(588,818)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
204,013	-	146,439	-	57,574	פרמיה משוננת - חדשה ^(**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 983,540 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 191,038 אלפי ש"ח.
^(**) כולל הרחבות בפוליסות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
1,486,919	37,701	1,050,502	6,384	392,332	פרמיות ברוטו
921,608	20,601	554,602	11,318	335,087	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
62,615	2,071	109,112	(3,871)	(44,697)	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
(34,053)	(132)	(17,617)	(854)	(15,450)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
28,562	1,939	91,495	(4,725)	(60,147)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
189,860	-	147,830	-	42,030	פרמיה משוננת - חדשה ^(**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 893,304 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 194,899 אלפי ש"ח.
^(**) הוצג מחדש, פרמיה משוננת בניכוי הנחות. כולל הרחבות בפוליסות.

באור 20 - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות

ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח			
	סה"כ	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח				
3,482,402	130,462,181	2,072,046	128,390,135 ^(*)	יתרה ליום 1 בינואר 2019
202,563	12,602,589	226,173 ^(**)	12,376,416 ^(**)	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾
284,905	8,846,668	648,641	8,198,027 ⁽²⁾	גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾
-	(1,723,348)	(18,276)	(1,705,072)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
(25,903)	(4,892,019)	(376,795)	(4,515,224)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
741,950	2,077,677	19,203	2,058,474 ^(*)	שינויים אחרים ⁽³⁾
4,685,917	147,373,748	2,570,992	144,802,756	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
107,665	6,124,553	76,403	6,048,150 ⁽¹⁾	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾
263,018	7,984,607	465,516	7,519,091 ⁽²⁾	גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾
-	(1,407,274)	(20,609)	(1,386,665)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
(43,782)	(5,724,244)	(481,978)	(5,242,266)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
55,506	383,824	(7,744)	391,568 ⁽³⁾	שינויים אחרים ⁽³⁾
5,068,324	154,735,214	2,602,580	152,132,634	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(*) יישום למפרע ראה באור 2.כג.
 (***) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

הערות

- (1) ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.
- (2) גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה, בניכוי דמי ניהול הנגבים כשיעור מהפרמיה.
- (3) שינויים אחרים - בשנת 2020 נרשם גידול בהפרשה בגין העתודה המשלימה לגמלאות בביטוח חיים בסך של כ-271 מיליון ש"ח וקיטון בהפרשה בעקבות בדיקת נאותות העתודות (LAT) בביטוח בריאות בסך של כ-34 מיליון ש"ח. בשנת 2019 נרשם גידול בהפרשות האמורות בביטוח חיים בסכום של כ-1,514 מיליון ש"ח ובבריאות בסך של כ-667 מיליון ש"ח (ראה באור 3.ב.3.ב.36.5(א)). הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתידיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון. בנוסף לשינויים בהפרשות נרשם קיטון בסעיף, בשנה המדווחת, שנובע מהכנסות מהשקעות שנזקפו לעתודות כאמור שהיו נמוכות מאלו שנזקפו אשתקד.

באור 21 - מסים על ההכנסה

א. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצוין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח, הפנסיה והפיננסים, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

ב. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

בין התאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים המסדירים את הטיפול בנושאים ייחודיים לענף הביטוח שעיקריו מפורטים להלן. ההסכם הענפי האחרון שנחתם בין שלטונות המס והתאחדות חברות ביטוח חיים הינו לשנות המס 2017 עד וכולל 2019.

הטיפול בסעיפי המס בדוחות הכספיים מבוסס על ההסכמים האמורים.

ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות לרכישת חוזי ביטוח חיים בגין שנות חיתום עד וכולל 2014 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 - על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים או על-פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה המתייחסת לחוזי פנסיה וגמל שבוטלו.

הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז אינן כלולות בהסכם הענפי ומופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים. הוצאות שמתייחסות לפוליסות כאמור שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות הפטורות ממס ו/או החייבות במס מופחת המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם הענפי תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

4. מיסוי ההכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה - על מנת למנוע עיוותי מס אפשריים הוסכם על דרך לטיפול ברווחים מניירות ערך סחירים ורווחים משערך וממימוש נכסי מקרקעין שתגרום להקבלת הכנסות להוצאות.

5. המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים - בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר, 2006. על-פי הכללים, חלק מהעתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ובמידה ותבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

6. הפרשה להוצאות בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד - יבוצע תיאום חלקי של הפרשה להוצאות בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד בשנת המס 2016. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס בשנת 2019.

7. הפרשה ל-LAT שנזקפה לעודפים ליום 31 בדצמבר 2019 - הוסכם כי חלק הפרשה שנזקפה לעודפים ליום 31 בדצמבר 2019, כמתואר בבאור 2.כג. לעיל, שמקורה בגין שנת 2019, תיכלל כהכנסה חייבת לצורכי מס כבר בשנת 2019 ויתרת הסכום הנובע בגין השנים עד 2018 יכלל כהכנסה חייבת לצורכי מס רק בשנת 2020.

בחודש ינואר 2017, החליט דירקטוריון החברה על פרישה מאיגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ, בתוקף מתום 2017. ממועד זה חדלה החברה מלטפל בנושאי הרגולציה השונים באמצעות גופים אלו. עם זאת, קיבלה על עצמה החברה ליישם את הוראות ההסכם הענפי, לשנות המס 2017 עד וכולל 2019. להערכת החברה לפרישה האמורה אין השלכות מהותיות על סעיפי המסים בדוחות הכספיים של החברה.

להסכם הענפי לשנות המס 2017 עד וכולל 2019 לא היתה השפעה מהותית על מיסים בגין שנים קודמות.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. שיעורי המס

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, שמהווים את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הקבוצה, לרבות מוסדות כספיים, החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס אפקטיבי כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח באחוזים	שיעור מס חברות
34.19	17.00	23.00

ד. שומות מס

שומות מס חברות

1. לחברה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2015 למעט סוגיה המתייחסת לחבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשר לחברת האם בשומות לשנים 2011-2015.
2. בגין השנים 2011 ו-2012, ניתנה בחודש אוגוסט 2019 פסיקת בית המשפט המחוזי על פיה הדיבידנדים שקיבלה החברה מחברות כלולות שאינן מוסד כספי ואשר שורשר על ידה לחברה האם חייב בידה במס רווח. על פסיקה זו הגישה החברה במהלך חודש דצמבר 2019 ערעור לבית המשפט העליון.
- לשנים 2013-2015 הוצאו לחברה בדצמבר 2018 שומות לפי מיטב שפיטה בגין אותה סוגיה, עליהן הגישה בחודש ינואר 2019 החברה השגה בעקבות דחיית ההשגה הוצאו לחברה צווים לשנים האמורות בגינם הגישה החברה במהלך חודש פברואר 2020 ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב.
- להערכת הנהלת החברה, לא נדרשת הפרשה למס בגין סוגיה זו מעבר לרשום בדוחות הכספיים.
3. למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ שומות מס סופיות מכח הסכם או מכח התיישנות עד וכולל שנת 2016. לחברות המאוחדות של החברה שומות מס סופיות מכח הסכם או מכח התיישנות עד וכולל שנת 2015.

ה. הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים

- לקבוצה אין הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ליום 31 בדצמבר 2020 (ליום 31 בדצמבר 2019 - לסך של כ-1,093 מיליון ש"ח) בגינם נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים (ליום 31 בדצמבר 2019 - כ-344 מיליון ש"ח).
- בנוסף, לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ-9 מיליון ש"ח וכן בגין הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ-59 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-9 מיליון ש"ח ו-59 מיליון ש"ח, בהתאמה) בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ו. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
באלפי ש"ח		
275,515	83,626	152,484
(109,340)**	(112,183)**	6,951 ^(*)
(12,660)	(1,117)	(1,553)
<u>153,515</u>	<u>(29,674)</u>	<u>157,882</u>

מסים שוטפים

מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים^(*)

מסים בגין שנים קודמות

מסים על הכנסה (הטבת מס)

^(*) ראה גם סעיף ז' להלן.

^(**) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים

הרכב

סה"כ	אחרים	הפסדים לצורכי מס	נכסים בלתי מוחשיים	השקעות בחברות כלולות	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה ^(**)	נכסים פיננסיים זמינים למכירה	הוצאות רכישה נדחות
אלפי ש"ח							
(242,660)	7,013 [†]	238	(41,774)	8,753	(67,651)	13,936	(163,175)
112,183	(260,228)	344,259	(12,621)	(8,727)	(9,373)	28,910	29,963
(314,250)	2,340	-	-	545	(111,726)	(205,409)	-
(444,727)	(250,875) [†]	344,497	(54,395)	571	(188,750)	(162,563)	(133,212)
(6,951)	337,049	(344,497)	(4,387)	65	10,707	(35,858)	29,970
(82,961)	(3,450)	-	-	396	(18,996)	(60,911)	-
(534,639)	82,724	-	(58,782)	1,032	(197,039)	(259,332)	(103,242)

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2019 שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2019 שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר, 2020

^(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

^(**) כולל מסים נדחים בגין תוכנה המוצגת במאזן בסעיף נכסים בלתי מוחשיים.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים המוצגים בדוח על המצב הכספי כוללים:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
באלפי ש"ח		
2,086	1,884	נכסי מסים נדחים
(446,813)	(536,523)	התחייבויות בגין מסים נדחים
<u>(444,727)</u>	<u>(534,639)</u>	

* יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
באלפי ש"ח			
<u>572,067</u>	<u>(164,722)</u>	<u>499,613</u>	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה ג' לעיל)
195,590	(56,319)	170,818	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל
(16,433)	(25,596)	(10,015)	הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי
1,872	2,489	2,662	עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
(20,103)	(12,743)	(6,431)	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(7,898)	(5,284)	(1,695)	הכנסות פטורות, בעיקר מדיבידנדים
			חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות
			גידול בהפסדים לצורכי מס שבגינם לא נזקפו מסים נדחים וניצול
			הפסדים לצורכי מס משנים קודמות, בגינם לא נזקפו מסים נדחים
1,686	29,585	44	בעבר, נטו
-	37,768	-	מס בגין הכנסה שלא נכללה בדוח רווח והפסד
(5,063)	(1,117)	(1,553)	מסים בגין שנים קודמות
3,864	1,543	4,052	הפרשים בבסיס המדידה ואחרים
<u>153,515</u>	<u>(29,674)</u>	<u>157,882</u>	מסים על הכנסה (הטבת מס)
<u>26.84%</u>	<u>18.01%</u>	<u>31.60%</u>	שיעור מס אפקטיבי

* יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין, כהגדרתן בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19, וכן תשלומים מבוססי מניות.

לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי הטבות אלה ראה באור 2.ז.

באשר להטבות לאנשי מפתח ניהוליים ראה באור 37.ט, בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את הקבוצה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות הקבוצה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות הקבוצה בשל הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית הקבוצה למשכורת העובד בעת פיטורין או פרישה.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות ומסווגות כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכניות הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (להלן: "סעיף 14"), על-פי הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בפוליסות בחברות ביטוח ו/או בקרנות פנסיה, פטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכניות ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2019 ו-2018 לסך של 58,034 אלפי ש"ח, 63,306 אלפי ש"ח ו-59,578 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות לעובדים.

נכסי התוכנית

לקבוצה תוכניות הטבה מוגדרות בגינן מופקדים סכומים בקופות גמל, בקרנות פנסיה ובפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים נטו

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
באלפי ש"ח		
12,142	14,029	התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת שאיננה ממומנת
416,933	425,287	התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת ממומנת
429,075	439,316	סך הכל התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת - ראה ב.1
193,032	211,573	בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית - ראה ב.1 ו-ג להלן
236,043	227,743	סך הכל התחייבות, נטו בגין תוכניות הטבה מוגדרות
57,760	54,054	הטבות אחרות לזמן קצר - הפרשה לחופשה
12,704	13,032	הטבות אחרות לזמן ארוך
306,507	294,829	סך הכל התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד ^(*)					יתרה ליום 1 בינואר 2020	התחייבויות להטבה מוגדרת
		סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית ^(**)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירותי עבר			
439,316	-	(6,887)	(6,248)	(639)	-	-	(37,542)	54,670	46,721	9,535	(1,586)	429,075		
<u>(211,573)</u>	<u>(26,589)</u>	<u>(3,204)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(3,204)</u>	<u>16,071</u>	<u>(4,819)</u>	<u>-</u>	<u>(4,819)</u>	<u>-</u>	<u>(193,032)</u>	שווי הוגן של נכסי תוכנית	
<u>227,743</u>	<u>(26,589)</u>	<u>(10,091)</u>	<u>(6,248)</u>	<u>(639)</u>	<u>-</u>	<u>(3,204)</u>	<u>(21,471)</u>	<u>49,851</u>	<u>46,721</u>	<u>4,716</u>	<u>(1,586)</u>	<u>236,043</u>	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת	

^(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

^(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד ^(*)						יתרה ליום 1 בינואר 2019
	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית ^(**)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירותי עבר		
429,075	-	19,119	(2,813)	21,932	-	-	(99,943)	88,165	46,934	13,512	27,719	421,734	התחייבויות להטבה מוגדרת
(193,032)	(27,544)	(11,218)	-	-	-	(11,218)	19,705	(5,653)	-	(5,653)	-	(168,322)	שווי הוגן של נכסי תוכנית
236,043	(27,544)	7,901	(2,813)	21,932	-	(11,218)	(80,238)	82,512	46,934	7,859	27,719	253,412	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

^(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

^(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

2. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
%			
3.64	2.33	2.34	שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
3.96	3.54	3.63	שיעור עליית שכר

שינויים אפשריים באופן סביר בתאריך הדיווח באחת מההנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי, משפיעים על המחויבות להטבה מוגדרת כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2019		ליום 31 בדצמבר 2020		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח				
(21,583)	31,946	(20,005)	31,594	שיעור עליית שכר עתידית
34,419	(25,757)	35,244	(24,626)	שיעור ההיוון

3. התשואה בפועל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
%			
0.43	9.99	3.93	תשואה בפועל על נכסי התוכנית

4. השפעת התוכנית על תזרימי המזומנים העתידיים של הקבוצה

- אומדן הקבוצה להפקדות הצפויות בנכסי התוכנית בשנת 2021 בתכנית הטבה מוגדרת ממומנת הינו בסך כ-27 מיליון ש"ח.
- אומדן הקבוצה לאורך חיי התוכנית (לפי ממוצע משוקלל) לסוף תקופת הדיווח הינו כ-6 שנים.

ג. הרכב נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
%		
6.3	5.9	קופה מרכזית לפיצויים
21.4	20.9	ביטוח מנהלים
72.3	73.2	קופות גמל וקרנות פנסיה
100	100	

באור 23 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
136,761	1,360,257	זכאים בגין ניירות ערך
86,917	118,749	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
158,954	175,024	הוצאות לשלם
115,981	138,607	ספקים ונותני שירותים
22,347	51,578	מוסדות ורשויות ממשלתיות
47,758	46,715	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
		<u>חברות ביטוח ותווכני ביטוח</u>
119,152	92,799	פקדונות של מבטחי משנה
193,463	148,106	חשבונות אחרים
312,615	240,905	סך הכל חברות ביטוח ותווכני ביטוח
405,214	359,480	סוכני ביטוח
400,304	341,859	מבוטחים ועמיתים
5,242	2,311	הפרשה להשתתפות מבוטחים ברווחים
107,969	65,950	פרמיה מראש
76,253	47,150	אחרים
<u>1,876,315</u>	<u>2,948,585</u>	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 36.ג.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ראה באור 36.ב.

א.1. פירוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר				
שווי הוגן		ערך בספרים		
2019	2020	2019	2020	
אלפי ש"ח				
4,288	1,480	4,292	1,511	1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת: הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים
5,355,909	5,283,793	4,914,683	4,923,742	כתבי התחייבויות נדחים (להלן אגרות חוב) (*)
-	1,007,669	-	1,007,669	התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)
5,360,197	6,292,942	4,918,975	5,932,922	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
145,301	71,599	145,301	71,599	2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
50,852	48,888	50,852	48,888	נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה
196,153	120,487	196,153	120,487	נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה
5,556,350	6,413,429	5,115,128	6,053,409	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
		117,441	98,443	סך הכל
		64,900	64,900	התחייבויות בגין חכירה
		5,167,669	6,086,952	בניכוי ריבית לשלם בגין כתבי התחייבויות נדחים המוצגת במאזן בסעיף זכאים
				סך הכל התחייבויות פיננסיות

(*) השווי ההוגן של אגרות החוב הסחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO) אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
5,036,416	117,441	-	4,914,683	4,292	יתרה ליום 1 בינואר 2020
1,015,880	9,180	1,006,700	-	-	שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון
(33,726)	(30,798)	-	-	(2,928)	תוספות
(162,666)	-	(738)	(161,928)	-	פירעונות
819,488	(21,618)	1,005,962	(161,928)	(2,928)	תשלומי ריבית
175,461	2,620	1,707	170,987	147	סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
6,031,365	98,443	1,007,669	4,923,742	1,511	שינויים אחרים
					יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(*) עסקאות REPO הינן לזמן קצר ומוצגות בנטו.

(**) התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון (המשך)

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים
אלפי ש"ח			
5,182,012	-	5,177,873	4,139
396,377	147,212	249,165	-
(550,632)	(32,772)	(517,860)	-
(163,331)	-	(163,331)	-
(317,586)	114,440	(432,026)	-
171,990	3,001	168,836	153
<u>5,036,416</u>	<u>117,441</u>	<u>4,914,683</u>	<u>4,292</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2019
שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון

תוספות
פירעונות
תשלומי ריבית

סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
שינויים אחרים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
* התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

סה"כ	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	הלוואות מתאגידים בנקאיים
אלפי ש"ח			
3,681,782	3,677,828	3,954	-
1,813,312	1,813,312	-	-
(331,475)	(331,475)	-	-
(151,683)	(151,683)	-	-
1,330,154	1,330,154	-	-
170,076	169,891	185	-
<u>5,182,012</u>	<u>5,177,873</u>	<u>4,139</u>	<u>-</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2018
שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון

תוספות
פירעונות
תשלומי ריבית

סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
שינויים אחרים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
* התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים בדבר ריבית והצמדה

ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אחוזים	
1.4	2.3
3.5	3.0

בסיס הצמדה
מדד המחירים לצרכן
שקלי

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
94,966	1,098,679	שנה ראשונה
22,275	16,310	שנה שניה
13,395	1,905,139	שנה שלישית
1,899,978	901,106	שנה רביעית
3,005,802	2,110,131	שנה חמישית ואילך
5,036,416	6,031,365	סה"כ

לפרטים בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוננות ראה באור 2.ב.36.
 (* מזה, התחייבויות בגין חכירה:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח		
27,196	26,111	שנה ראשונה
22,275	16,310	שנה שניה
13,395	10,528	שנה שלישית
8,811	6,488	שנה רביעית
45,764	39,006	שנה חמישית ואילך
117,441	98,443	סה"כ

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד בחלוקה לרמות

להלן ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי הוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
120,487	-	110,345	10,142	נגזרים
120,487	-	110,345	10,142	סך התחייבויות פיננסיות
6,292,942	-	1,009,149	5,283,793	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (א. לעיל) 24.

ליום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
196,153	17,134	145,790	33,229	נגזרים
196,153	17,134	145,790	33,229	סך התחייבויות פיננסיות
5,360,197	-	4,288	5,355,909	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (א. לעיל) 24.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אחוזים	
3.7	6.7
1.5	1.4
1.2	1.2
-	0.2

הלוואות

אגרות חוב המהוות הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2

אגרות חוב המהוות הון שלישוני מורכב

התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)

ה. אגרות חוב

ה.1. הנפקות

לא היו הנפקות בתקופת הדוח שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב המשמשות כהון רובד 2 בחברה:

אגרות חוב	סוג מכשיר ⁽¹⁾⁽⁶⁾	מועד הנפקה	שווי נקוב	תמורת הנפקה ⁽²⁾	סוג ריבית	שיעור ריבית אפקטיבי	תנאי הצמדה	מועד תשלום הקרן	מועד תשלומי ריבית ⁽³⁾	דירוג חברת מידרוג בע"מ ⁽⁴⁾	מועד ראשון לפדיון מוקדם אפשרי	מסחר בבורסה	מועד תשלומי ריבית
סדרה ג'	הון משני מורכב	6.2015	1,191,594	1,174,891	קבועה	3.58%	שקלי	12.2027	שנתי	Aa3.il (hyb)	31.03.2023	סחיר	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2016-2027
סדרה ד'	הון שלישוני מורכב	12.2015	711,215	702,580	קבועה	3.39%	שקלי	12.2027	שנתי	Aa2.il (hyb)	31.03.2023	סחיר	בתשלום שנתי אחד, ביום 31 במרס של כל שנה בין השנים 2017-2027
סדרה ה'	הון משני מורכב	9.2016	901,115	887,792	קבועה	3.29%	שקלי	6.2029	שנתי	Aa3.il (hyb)	30.06.2024	סחיר	בתשלום שנתי אחד, ביום 30 ביוני של כל שנה בין השנים 2017-2029
סדרה ו'	מכשיר הון רובד 2	1.2018	1,379,149	1,357,363	קבועה	2.63%	שקלי	12.2030	שנתי	Aa3.il (hyb)	31.12.2025	סחיר	בתשלום שנתי אחד ביום 31 בדצמבר של כל שנה בין השנים 2018-2030
סדרה ז'	מכשיר הון רובד 2	12.2018	713,205	705,114	קבועה	4.10%	שקלי	12.2031	שנתי	Aa3.il (hyb)	31.12.2026	סחיר	בתשלום שנתי אחד ביום 31 בדצמבר של כל שנה בין השנים 2019-2031

הערות:

- (1) אגרות החוב תוכרנה כהון רובד 2 בחברה בכפוף למגבלות על שיעור המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.
- (2) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
- (3) התשלום האחרון של הריבית ישולם ביחד עם פירעון הקרן.
- (4) אופק הדירוג יציב. לעניין דרוג חברת מידרוג ראה סעיף ה.5. להלן.
- (5) אגרות החוב אינן מובטחות בשעבוד כלשהו.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב המשמשות כהון רובד 2 בחברה (המשך)

יתרה הוצאות הנפקה נדחות		שווי הוגן ^(*)		ריבית צבורה		עלות מופחתת ^(*)		אגרות חוב
ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020	
7,609	5,361	1,315,043	1,284,538	31,994	31,994	1,183,984	1,186,232	סדרה ג'
4,033	2,837	779,492	763,560	18,083	18,083	707,182	708,378	סדרה ד'
8,204	6,497	987,712	975,277	14,823	14,823	892,911	894,618	סדרה ה'
19,479	16,473	1,457,898	1,451,002	-	-	1,359,670	1,362,676	סדרה ו'
7,168	6,268	815,764	809,416	-	-	706,036	706,938	סדרה ז'
46,493	37,436	5,355,909	5,283,793	64,900	64,900	4,849,783	4,858,842	סך הכל אגרות חוב

^(*) השווי ההוגן של סדרות ג' ז' נקבע לפי השווי בבורסה ליום המאזן.

ה.3. מעמדן של אגרות החוב

החברה התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרות ג' ז') המהוות הון רובד 2 למחזיקים בהן. התחייבות זו של החברה הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של החברה כלפי נושיה כמפורט להלן:

התחייבות החברה הינה נדחית ליתר התחייבויותיה כלפי נושיה וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני שלה.

אגרות חוב המהוות מכשיר הון שלישוני מורכב של החברה הכלולות בהון רובד 2, כאמור, קודמות גם להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון המשני המורכב ומכשיר הון רובד 2 של החברה.

1. שעבודים ובטחונות

אגרות החוב אינן משועבדות בשעבוד כלשהו.

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן ו/או הריבית בגין מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 בחברה ותשלומי קרן במכשיר הון שלישוני מורכב בחברה, מבלי שהדבר יפגע בזכות החברה לשלם תשלומים אחרים ברמת קדימות גבוהה יותר.

הדחייה כאמור תהיה עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן ו/או הריבית הרלוונטי הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר הממונה את תשלום הקרן ו/או הריבית הרלוונטי במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב המהוות הון רובד 2 בחברה, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

(א) ביחס לדחיית תשלום ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 של החברה: על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם קודם למועד פירעון ריבית, לחברה אין רווחים ראויים לחלוקה כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות");

(ב) ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2, או ביחס לדחיית תשלום קרן של מכשירי הון שלישוני מורכב: על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם טרם מועד פירעון קרן ו/או ריבית רלוונטי;

(1) סכום ההון העצמי של החברה נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות בהתאם לחוזר סולבנסי כמתואר בבאור 14.ד.

(2) החברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

(ג) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית, אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועד התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של אגרות החוב, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.3. מעמדן של אגרות החוב (המשך)

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית (המשך)

המונחים "הון עצמי" ו"הון נדרש לנסיבות משהות" נכללו בסעיף זה בהתאם לעמדת הממונה לגבי הפרשנות הראויה למונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר" לעניין נסיבות משהות, בחברות ביטוח שקיבלו את אישור הממונה לביצוע ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר הסולבנסי, כמפורט בבאור 14.ג. יובהר כי החברה קיבלה בחודש נובמבר 2018 את אישור הממונה על ביצוע ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר הסולבנסי.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי כל עוד לא נפרעו תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה, החברה לא תבצע כל חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, לא תפרע כל שטר הון, כתב התחייבות או הלוואה מאת בעלי השליטה בה או שלבעלי השליטה בה יש עניין אישי בהם ולא תשלם כל סכום בשל עסקה שאושרה או הטעונה אישור בהתאם להוראות סעיף 270(4) סיפא לחוק החברות אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. בהתייחס להון משני מורכב והון שלישוני מורכב, המגבלות כאמור לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בהוראות הממונה "לעניין הרכב הון עצמי של חברות ביטוח". בהתייחס למכשירי הון רובד 2 המגבלות לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בחוזר הסולבנסי.

3. פדיון מוקדם

מגדל גיוס הון תהא רשאית ללא מתן זכות בחירה למחזיקים באגרות החוב ו/או לנאמן, לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא כמפורט בטבלה בסעיף ה.2 לעיל. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת המפורטות בטבלה כאמור, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפדיון בפועל) שתהא בשיעור ובתנאים המפורטים להלן:

א) לגבי מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 תשולם תוספת ריבית של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 יתאפשר באחד מאלה: (א) הנפקה של מכשיר הון בעל איכות זהה או עדיפה; (ב) באישורו מראש של הממונה על הביטוח ובתנאים שיקבע. (ג) ככלל, פדיון מוקדם יתאפשר במידה שההון העצמי של חברת ביטוח לאחר הפדיון המוקדם יעלה על ה-SCR.

ב) לגבי הון שלישוני מורכב תשולם תוספת ריבית של 30% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה ובתנאים המפורטים לגבי מכשירי הון משני מורכב בסעיף א) לעיל.

4. פירעון מיידי

ביחס לאגרות החוב סדרה ו' ואגרות החוב סדרה ז' נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי במקרה בו החברה תקבל החלטת פירוק (פרט לפירוק למטרות מיזוג עם חברה אחרת, או שינוי במבנה החברה) או אם ייתן ביחס לחברה צו פירוק קבוע וסופי על ידי בית המשפט, או ימונה לה מפרק קבוע, ואילו ביחס ליתר אגרות החוב שהנפיקה מגדל גיוס הון, נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי בקרות מקרים מסוימים נוספים, ובין היתר, במקרה של (1) איחור מעל תקופה קצובה בפירעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב; (2) החברה תפסיק את תשלומיה ו/או תודיע על כוונתה להפסיק את תשלומיה; (3) הפרת תנאים מהותיים הכלולים באגרות החוב; (4) ביטול רישיון המבטח של החברה וכד'.

דחייתם של תשלומי קרן ו/או ריבית בגין אגרות החוב, בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידי של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפירעון מיידי את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של הממונה.

5. דרוג

החברה מדורגת בדירוג Aa1 לאיתנות פיננסית (IFSR) על ידי החברה המדרגת, מידרוג בע"מ. בחודש מרס 2020 פרסמה מידרוג "דוח מיוחד - הערת ענף" לחברות ביטוח לפיו, להערכת מידרוג ההשפעות השליליות על חברות הביטוח כתוצאה מנגיף הקורונה מגדילות את סיכון האשראי שלהן, אך יחד עם זאת חברות אלה הינן בעלות קיבולת ספיגת הפסדים הולמת, סיכון נזילות נמוך מאוד ומח"מ התחייבויות ארוך המאפשר גמישות ניהולית גבוהה יחסית להתמודדות עם אירועי קיצון.

בתאריך 15 בספטמבר 2020 הודיעה מידרוג בע"מ כי היא מותירה על כנם את הדירוגים הבאים: דירוג של Aa1.il לאיתנות הפיננסית (IFSR) של החברה, דירוג של Aa3.il לכתבי התחייבות נדחים מסוג הון משני (סדרות ג' ו-ה') וכן עבור כתבי התחייבות נדחים מסוג מכשירי הון רובד 2 (סדרה ו' ו-ז'), דירוג של Aa2.il לכתבי התחייבות נדחים מסוג הון שלישוני מורכב (סדרה ד'), שהונפקו על ידי מגדל גיוס הון. אופק הדירוג יציב.

ה.4. הנאמן בגין אגרות החוב הינו רזניק פז נבו נאמניות בע"מ. שם האחראית בחברת הנאמנות - עו"ד הגר שאול. דואר אלקטרוני: hagar@rpn.co.il; טלפון: 03-6389200; פקס 03-6389222; כתובת: יד חרוצים 14, תל אביב.

באור 24- התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.5. דרוג

להלן פרטים בדבר דירוג אגרות החוב:

הדירוג הקבוע למועד הדוח ומועד מתן הדירוג	אופק הדירוג	דירוג	תאריך	הדירוג שנקבע למועד הנפקת הסדרה	שם החברה המדרגת	סדרה
15.09.20 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa2.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	15.11.15 12.09.16 28.09.17 25.09.18 16.09.19	Aa2 (ניתן ביום 28.05.15)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ג')
15.09.20 Aa2.il (hyb)	יציב	Aa1.il (hyb) Aa2.il (hyb) Aa2.il (hyb) Aa2.il (hyb)	12.09.16 28.09.17 25.09.18 16.09.19	Aa1.il (hyb) (ניתן ביום 15.11.15)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ד')
15.09.20 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	28.09.17 25.09.18 16.09.19	Aa3.il (hyb) (ניתן ביום 15.09.16)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ה')
15.09.20 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa3.il (hyb) Aa3.il (hyb)	25.09.18 16.09.19	Aa3.il (hyb) 18.12.17	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ו')
15.09.20 Aa3.il (hyb)	יציב	Aa3.il (hyb)	16.09.19	Aa3.il (hyb) (ניתן ביום 27.11.2018)	מידרוג בע"מ	אגרות חוב (סדרה ז')

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.6. למיטב ידיעת החברה, במהלך שנת 2020 ונכון ליום 31 בדצמבר 2020, מגדל גיוס הון עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, לא התקיימו תנאים כלשהם המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי והיא לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות.

ה.7. החברה התחייבה כלפי מגדל גיוס הון כי תישא בכל הוצאותיה, לרבות הוצאות הנפקה, הוצאות התפעול השוטף וכן החזר הוצאות שיפוי לדירקטורים, אם וככל שתהיינה כאלה.

באור 25 - פרמיות שהורוחו בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	שייר	
9,081,656	184,417	8,897,239	פרמיות בביטוח חיים
1,656,095	113,143	1,542,952	פרמיות בביטוח בריאות
2,237,176	477,526	1,759,650	פרמיות בביטוח כללי
12,974,927	775,086	12,199,841	סך כל הפרמיות
31,628	(8,607)	40,235	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה ^(*)
13,006,555	766,479	12,240,076	סך הכל פרמיות שהורוחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	שייר	
9,764,898	197,753	9,567,145	פרמיות בביטוח חיים
1,610,852	94,462	1,516,390	פרמיות בביטוח בריאות
2,331,008	465,383	1,865,625	פרמיות בביטוח כללי
13,706,758	757,598	12,949,160	סך כל הפרמיות
2,516	(2,769)	5,285	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה ^(*)
13,709,274	754,829	12,954,445	סך הכל פרמיות שהורוחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	שייר	
9,487,703	195,640	9,292,063	פרמיות בביטוח חיים
1,486,919	87,420	1,399,499	פרמיות בביטוח בריאות
2,402,129	457,085	1,945,044	פרמיות בביטוח כללי
13,376,751	740,145	12,636,606	סך כל הפרמיות
5,549	(5,835)	11,384	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה ^(*)
13,382,300	734,310	12,647,990	סך הכל פרמיות שהורוחו

^(*) בעיקרו בביטוח כללי, ראה באור 17.

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
466,678	698,580	335,326	<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה נדל"ן להשקעה</u>
170,127	2,553,618	713,226	<u>השקעות פיננסיות</u>
262,667	1,026,113	214,597	נכסי חוב סחירים
291,460	2,923,281	1,616,802	נכסי חוב שאינם סחירים
(1,887,627)	5,598,687	3,421,965	מניות
242,920	(174,223)	(526,085)	השקעות פיננסיות אחרות
			מזומנים ושוי מזומנים
<u>(453,775)</u>	<u>12,626,056</u>	<u>5,775,831</u>	סך כל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים</u>
			<u>הכנסות מנדל"ן להשקעה:</u>
9,471	17,105	2,040	שערוך נדל"ן להשקעה
<u>36,395</u>	<u>35,330</u>	<u>32,054</u>	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
45,866	52,435	34,094	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
			<u>רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה והפרשי שער ודיבידנד</u>
216,579	424,726	(61,427)	נכסים זמינים למכירה (א)
(441,853)	203,288	185,170	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ב)
(5,520)	4,370	(3,343)	נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ג)
1,653,919	1,505,754	1,236,145	הכנסות ריבית ^(*) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(7)	56,304	63,277	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
141,805	(160,396)	(218,692)	רווחים (הפסדים) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים ^(**)
<u>189,288</u>	<u>166,457</u>	<u>251,665</u>	הכנסות מדיבידנד
<u>1,346,302</u>	<u>14,878,994</u>	<u>7,262,720</u>	סך כל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון ^(*)
<u>9,471</u>	<u>9,237</u>	<u>2,747</u>	בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם

^(**) לעניין הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות ראה באור 34.

א. רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
349,836	551,192	347,921
<u>(133,257)</u>	<u>(126,466)</u>	<u>(409,348)</u>
<u>216,579</u>	<u>424,726</u>	<u>(61,427)</u>

רווחים נטו מניירות ערך שמומשו
ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
(441,853)	203,288	185,170
(441,853)	203,288	185,170

שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש

סך כל הרווחים (ההפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
(3,281)	-	(472)
(2,239)	4,370	(2,871)
(5,520)	4,370	(3,343)

רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
עליות (ירידות) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

באור 27 - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
458,826	468,039	458,391
-	855,894	505,212
784,690	849,178	881,453
16,519	18,276	20,609
1,260,035	2,191,387	1,865,665

דמי ניהול בענפי הפנסיה והגמל
דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
דמי ניהול בגין חוזי השקעה
סך דמי ניהול מעמיתים וממבוטחים

באור 28 - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
185,221	183,691	180,176
176,964	147,538	133,102
362,185	331,229	313,278

עמלת סוכנויות ביטוח
עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה

סך הכל הכנסות מעמלות

באור 29 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
37,293	37,911	42,961	הכנסות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
1,770	727	482	הכנסות מתיק תביעות שנרכש בביטוח כללי ⁽¹⁾
101	-	-	רווח הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
3,942	89,360	-	רווחי הון אחרים, נטו ⁽²⁾
<u>43,106</u>	<u>127,998</u>	<u>43,443</u>	סך הכל הכנסות אחרות

(1) לפרטים נוספים ראה באור 3.ה.37.

(2) במסגרת מכירת האחזקה בחברה כלולה, קניון רמת אביב בע"מ (להלן: "הקניון"), במהלך חודש דצמבר 2019 על ידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ אשר החזיקה ב-26.6% ממניות הקניון, הכירה החברה ברווח לפני מס בסך של כ-84 מיליוני ש"ח.

באור 30 - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
1,132,236	1,086,516	1,267,810	<u>בגין חוזי ביטוח חיים</u>
75,978	78,772	127,678	תביעות ששולמו ותלויות מקרי מוות, נכות ואחרים
<u>1,056,258</u>	<u>1,007,744</u>	<u>1,140,132</u>	בניכוי ביטוח משנה
2,266,668	2,675,475	3,161,833	פוליסות שנפדו
1,418,589	2,054,370	1,089,601	פוליסות שמועדן תם
819,698	969,394	1,106,578	גמלאות
5,561,213	6,706,983	6,498,144	סך הכל תביעות
4,338,769 ^(*)	17,591,601 ^(***)	9,322,085	גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות)
(47,935)	245,376 ^(**)	68,659	בשייר
<u>9,852,047</u>	<u>24,543,960</u>	<u>15,888,888</u>	גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה
			סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
			השקעה בשייר בגין חוזי ביטוח חיים
			<u>סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי</u>
1,685,964	1,585,885	1,729,066	ברוטו
201,207	219,181	393,607	ביטוח משנה
<u>1,484,757</u>	<u>1,366,704</u>	<u>1,335,459</u>	בשייר
			<u>סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות</u>
921,608	1,877,528	1,060,351	ברוטו
51,312	93,725	79,720	ביטוח משנה
870,296	1,783,803	980,631	בשייר
<u>12,207,100</u>	<u>27,694,467</u>	<u>18,204,978</u>	סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
			השקעה בשייר

(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

(**) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 31 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
602,193	562,896	562,384
522,729	544,411	515,811
(59,368)	(24,089)	94,404
1,065,554	1,083,218	1,172,599
695,628	697,771	646,617
11,774	22,334	18,420
<u>1,772,956</u>	<u>1,803,323</u>	<u>1,837,636</u>

עמלות רכישה
הוצאות רכישה אחרות
שינוי בהוצאות רכישה נדחות
סך הכל הוצאות רכישה
עמלות שוטפות אחרות
הוצאות שיווק אחרות

סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 32 - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
1,106,641	1,167,442	1,126,451	שכר עבודה ונלוות
167,307	209,496	219,756	פחת והפחתות
124,790	107,097	98,121	אחזקת משרדים ותקשורת
56,215	60,451	78,044	שירותי מיחשוב ^(*)
18,570	28,326	20,132	שיווק ופרסום
44,053	43,220	40,486	ייעוץ מקצועי ומשפטי ^(*)
94,809	105,512	119,075	אחרות ^(*)
1,612,385	1,721,544	1,702,065	סך הכל ^(**)
			בניכוי:
(162,510)	(180,880)	(179,863)	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
(534,503)	(566,746)	(534,231)	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
915,372	973,918	987,971	הוצאות הנהלה וכלליות
303,804	321,143	350,352	הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך ^(**)

^(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

א. הסכם קיבוצי

בהמשך למשבר הקורונה והשלכותיו על הפעילות העסקית של החברה, ביום 1 ביוני 2020, גובשו הסכמות עם ועד העובדים במגדל בדבר עדכונים להסכם הקיבוצי מיום 16 במאי 2019.

עיקר העדכונים בהסכם הקיבוצי החדש כוללים את ההסכמות הבאות:

1. במקום תוספת השכר של 2.8%, שהייתה אמורה להיות משולמת בחודש אפריל 2020 ותוספת שכר נוספת של 2.7%, שהייתה אמורה להיות משולמת בחודש אפריל 2021 על פי ההסכם הקיבוצי, תשולם לעובדים הזכאים, תוספת שכר אחת של 4.3% בחודש ינואר 2021; בנוסף, תוספת שכר בשיעור של 0.6% הקבועה בהסכם הקיבוצי לחודש נובמבר 2021, תגדל לשיעור של 1%, וכן - ככל שהרווח הכולל של החברה לשנת 2020 לא יפחת מהרווח הכולל של החברה לשנת 2019 (כפי שתוקן במסגרת היישום למפרע (*)), תשולם תוספת שכר בשיעור של 0.8% אחוז.

2. העדכונים להסכם כוללים הסכמות שונות נוספות, לרבות דחיית הגדלת ההפרשות הפנסיוניות מ-7% ל-7.5% ממשכורת חודש מאי 2020 למשכורת ינואר 2021, דחיית נופש החברה לשנת 21, שינויים שנועדו לסייע לעובדים כגון השתתפות בהוצאות נסיעה גם לעובדים אשר עבדו באופן מלא מהבית במהלך חודשים אפריל-מאי 2020 והקמת קרן סיוע לחוב בגין יתרות שליליות של חופשה לעובדים בגין חודשים אפריל - מאי 2020, שמירת זכויות פנסיוניות לעובדים אשר יצאו לחל"ת וכיוצ"ב.

3. במסגרת העדכון להסכם הקיבוצי הוסדר גם תשלומו של מענק בגין שנת 2019 בהתאם לתוצאות שנת 2019 (כפי שתוקנו במסגרת היישום למפרע החשבונאי שלעיל). דוחות אלו כוללים את ההוצאה המוערכת בגין עלות המענק.

ב. בהמשך להשלכות משבר הקורונה, עד לסוף שנת 2020, יו"ר הדירקטוריון, ניר גלעד, ומנכ"ל החברה, רן עוז, יפחיתו את שכרם בשיעור של 10%, שכרם של חברי הדירקטוריון יופחת בשיעור של 8% ושכרם של יתר נושאי המשרה הבכירים יופחת בהתאם למדרגות שנקבעו עד 8%.

על פי הערכות שביצעה החברה, היא צפויה לחסוך בהמשך ליישום האמור לעיל בסעיף א. ו-ב. לעיל כ-50 מיליון ש"ח החל מעדכון ההסכם ועל פני השנים הקרובות לאור הפחתת בסיס השכר במסגרת העדכון להסכם הקיבוצי. נוכח התלות במשתנים שונים ובפרט מצבת כוח האדם בחברה, אין וודאות כי החיסכון האמור ימומש במלואו.

באור 33 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
17,605	15,144	13,342
22,736	-	-
1,562	2,177	2,505
-	154	909
-	1,788	3,262
<u>41,903</u>	<u>19,263</u>	<u>20,018</u>

הפחתת נכסים לא מוחשיים (למעט תוכנות מחשב) (*)
 ירידת ערך
 הוצאות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
 הפסד הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
 הפסדי הון אחרים, נטו
 סך הכל הוצאות אחרות
 (*) לפרטים נוספים ראה באור 4.א.

באור 34 - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
(128)	(204)	-
169,892	168,839	170,987
659	691	701
2,384	(2,321)	(1,523)
-	3,008	2,621
1,465	2,497	692
<u>174,272</u>	<u>172,510</u>	<u>173,478</u>

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין
 התחייבויות לבנקים וחברה כלולה
 הוצאות מימון בגין אגרות חוב
 הוצאות ריבית למבטחי משנה
 הפרשי שער, נטו בגין התחייבויות (*) (**)
 הוצאות מימון בגין חכירות
 עמלות והוצאות מימון אחרות (**)
 סך הכל הוצאות מימון
 (*) לעניין הפרשי שער בגין השקעות פיננסיות ראה באור 26.
 (**) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 35 - רווח (הפסד) למניה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
בש"ח		
<u>2.24</u>	<u>(0.74)</u>	<u>1.82</u>

רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח
 (*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

רווח (הפסד) בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה לשנת 2020 התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 339,355 אלפי ש"ח (בשנת 2019 הפסד נקי בסך של 137,414 אלפי ש"ח ובשנת 2018 רווח נקי בסך של 416,770 אלפי ש"ח) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור.
 הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח (ההפסד) הבסיסי למניה לכל אחת מהשנים הינו 185,389,304.

באור 36 - ניהול סיכונים

א. כללי

1. הסיכונים העיקריים

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי.

פעילויות הקבוצה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;

• סיכונים תפעוליים לרבות אבטחת מידע וסייבר.

לסיכונים אלה נלווים סיכונים כלליים כגון: סיכוני רגולציה וציות, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין וסיכונים עסקיים (דוגמת גידול בתחרותיות, שינוי בטעמי הציבור וכו'). לפירוט נוסף ראה סעיף ב.5. להלן.

סיכוני שוק - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני נזילות - הסיכון שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן.

סיכונים ביטוחיים - סיכוני ביטוח חיים ובריאות נובעים מאי הוודאות בשכירות, תזמון ומשך תשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעור מימוש גמלה, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.

הסיכונים האקטוארים בקרן הפנסיה חלים על העמיתים כאשר השפעתם על החברה המנהלת הינם בהיבט של דמי הניהול.

סיכוני ביטוח כללי נובעים בעיקר מתמחור, הערכת רזרבות וקטסטרופה.

סיכוני אשראי - סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה/מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים בדירוג הלווים ובמרווחי האשראי בשוק ההון.

סיכונים תפעוליים - הסיכון להפסד כתוצאה מהתממשות סיכונים תפעוליים שונים כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. חלק מהותי מפעילויות הקבוצה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע וסייבר ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את הקבוצה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

לפירוט נוסף של הסיכונים ראה סעיף ב להלן.

דירקטוריון החברה מגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל תיקי העמיתים לסיכונים השונים, לרבות קביעת תקרות חשיפה לסיכונים, ככל שניתן לקבוע אותן, והתייחסות לרמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים.

הדירקטוריון מינה ועדה לניהול סיכונים וסולבנסי מטעמו, אשר דנה בסוגיות הנוגעות לניהול סיכונים וניהול ההון תחת משטר סולבנסי 2. לפירוט בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראה באור 14.ד. לעיל.

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, תיאור מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה, זיהוי הסיכונים והבקורות בקבוצה. גילוי כמותי נוסף נכלל לאורך הדוחות הכספיים.

בעקבות ההתפרצות של נגיף הקורונה (COVID-19) בסוף שנת 2019, והתפשטותו למדינות רבות בעולם, חלה ירידה חדה בהיקפי הפעילות הכלכלית והוכרזו מגבלות על תנועה ותעסוקה באזורים רבים בעולם ובישראל. התפשטות נגיף הקורונה והנקיטה בצעדי ההתגוננות גרמו וגורמים לפגיעה כלכלית מהותית ולמגמות שליליות בכלכלה העולמית ובשוקי ההון בעולם, לרבות בישראל. על אף שניכרת התאוששות בשוקי ההון לעומת שיא המשבר, הרי שהשוקים נותרו תנודתיים, ונתמכים בצעדים חסרי תקדים שנקטו על ידי בנקים מרכזיים בעולם. לפירוט נוספים בדבר השפעת משבר נגיף הקורונה והתמודדות החברה ראה באור 1.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. דרישות חוקיות

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

המסגרות הרגולטוריות מסדירות וקובעות, בין היתר, הסדרים ביחס לסיכונים להם החברות חשופות באמצעות הצבת דרישות רגולטוריות ובין היתר כדלקמן:

במסגרת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו) התשס"ז-2007 ובהקשר לניהול החשיפות לסיכונים, על הדירקטוריון להגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל המבוטחים לסיכונים שונים, לקבוע תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, לקבוע רמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים, לאשר כלים ובקרות למדידת הסיכונים ולניהולם ודרכי התמודדות עם הסיכונים ועם התממשותם.

ניהול ההשקעות - נקבעו הוראות הנוגעות לאופן ניהול ההשקעות על-ידי הגופים המוסדיים המציבות, בין היתר, דרישות למידת הפיזור, מגבלות על השקעות, ונזילות.

ניהול אשראי - נקבעו הוראות הנוגעות להבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים לניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות לרבות הקמת ועדת אשראי ותפקידיה, קביעת מדיניות העמדת אשראי כמו גם דרכי הפיקוח, הבקרה והדיווח לועדות ההשקעה השונות ולדירקטוריון.

מבטחי משנה - נקבעו הוראות לגבי ניהול החשיפה למבטחי משנה ("חשיפת מבטחי משנה").

דרישות הון - נקבעו הוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון, לפרטים נוספים ראה באור 14.ד.

ניהול סיכונים

במהלך ינואר 2014 פרסם המפקח את פרק 10 בחוזר המאוחד העוסק בפונקציית ניהול הסיכונים בגוף מוסדי. החוזר כולל הנחיות כלליות המפרטות את תנאי הכשירות של מנהל הסיכונים והקמת יחידה לניהול סיכונים, אשר תהיה נפרדת מקווי העסקים שאת פעילותם השוטפת היא בודקת. בנוסף, מפרט החוזר את סמכויותיו של מנהל הסיכונים לקבלת מידע וגישה לנתונים הדרושים לביצוע תפקידי היחידה לניהול סיכונים וכן את המשאבים הנדרשים לכך. כמו כן, מפרט החוזר את תפקידיו ודרכי עבודתו של מנהל הסיכונים הכוללים בין היתר: זיהוי הסיכונים המהותיים, כימות והערכה של הסיכונים המהותיים שזוהו ודיווחים לאורגנים הרלוונטיים.

סיכונים תפעוליים - בנוסף להסדרים לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות ספציפיות שעיקרן הן: מעילות והונאות ("חוזר מעילות"), ניהול סיכוני טכנולוגיות מידע וניהול סיכוני סייבר שמועד תחילתו במהלך שנת 2017 תוך ביטול חוזר ניהול סיכוני אבטחת מידע ("אבטחת מידע").

אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי (SOX) - על פי הוראות הפיקוח, החברה מיישמת את ההליכים הנדרשים הנוגעים לבחינת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בחברה, ומצרפת את הדוחות וההצהרות הנדרשות בקשר לכך לדוחותיה הכספיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

(א) מערך ניהול הסיכונים הכולל

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

- יחידה לניהול סיכונים האחראית על גיבוש מסגרת העבודה לניהול סיכונים בקבוצה, זיהוי הסיכונים וכימותם, דיווח על חשיפות לסיכונים שוטפים או מיוחדים לגופים המדווחים (דהיינו לוועדות השקעה, דירקטוריון, פורום ניהול הסיכונים וכו'), יישום מערכות להערכת הסיכונים וניהולם (לרבות הטמעת מערכת מיכונית לחישובי סולבנסי II) בתחומים השונים בקבוצה ויישום הוראות הרגולציה בכל הקשור לניהול סיכונים בתחומי השונים. כמו כן, אחראית היחידה להנחיה מקצועית של יחידות הבקרה היושבות בקווי העסקים של החברה לרבות בגיבוש תכניות הבקרה השנתיות, מעקב אחר יישום וטיפול בממצאים להפחתת הסיכונים וכן, על טיפול בסיכוני מעילות והונאות ואירועי כשל.

בנוסף אחראית היחידה על הערכת הלימות ההון הכלכלית תחת משטר סולבנסי 2 ותכנון ההון, בין היתר, במסגרת תכניות העבודה העסקיות של החברה.

היחידה פועלת בשיתוף עם יחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים.

- בקבוצה מתקיימים, באופן תדיר, דיונים מקצועיים בנושאי ניהול סיכונים הן בפורום הנהלה והן בפורומים מקצועיים יעודיים בראשות המנכ"ל.

- החברה מינתה מנהלת סיכונים לחברת הביטוח ולגופים המוסדיים שבניהולה.

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה נועדה לתמוך בהשגת יעדי העסקיים ושמירה על איתנותה הפיננסית תוך הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילות העסקית, והגבלת הפסדים אלו בהתאם למדיניות הסיכון שנקבעה וזאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

ניהול הסיכונים בקבוצת מגדל מבוסס על שלושה קווי הגנה: מנהלי התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנים.

זיהוי הסיכונים המהותיים, הערכת אופן ניהולם כמו גם כימות החשיפה והשפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלו על המצב הכספי העתידי של חברות הקבוצה ומבטחיה, נעשה במשותף על ידי היחידה לניהול סיכונים ויחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים בהתאמה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

בקרת ניהול הסיכונים מתבצעת במספר מוקדים בקבוצה כלהלן

- יחידות המטה אחראיות כל אחת בתחומה, על עמידה בנהלי הקבוצה והנחיות הדירקטוריון וועדות ההשקעה לגבי מגבלות החשיפות לסיכונים.
- בקבוצה קיימים פורומים מקצועיים בראשות המנכ"ל וראשי תחומי ההשקעות, ענפי הביטוח והפנסיה. התפתחות החשיפה לסיכונים הביטוחיים בענפי הביטוח השונים והסיכונים הפיננסיים נסקרת באופן שוטף בפני פורומים אלו כמו גם ההתפתחויות בגורמים נוספים, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות לביצוע בתחומים אלו.
- החל משנת 2020, פועל מערך "קו שני" של בקרת סיכונים תפעוליים וציות תחת היחידות העסקיות, מערך הבקרה בחטיבות העסקיות בוחן את התשתיות שמוסדו לצורך התמודדות עם הסיכונים השונים בתהליכי עבודה ובהוראות הדין בהתאם לתכנית בקרה שנתית, וזאת תחת הנחיה מקצועית של מנהל הסיכונים התפעוליים וקצין הציות.
- אחריות כוללת של יחידת ניהול הסיכונים, ראה סעיף א.3.א לעיל.
- ביקורת הפנים משלבת בתכניות העבודה שלה נושאים שהוגדרו בסקר הסיכונים כנושאים המחייבים תשומת לב מיוחדת.

מוצרים חדשים

תהליך הכניסה לתכנית ביטוח חדשה או לתחום פעילות חדש בקבוצה, מתבצע בהתאם לנוהל השקת מוצר חדש העונה, בין היתר, גם על הנחיות הרגולציה בנושא זה. זיהוי וכימות הסיכונים הכרוכים במוצר מתבצע כלהלן:

סיכונים ביטוחיים - מדידת החשיפה לסיכונים הביטוחיים נעשית תוך התייחסות הן לתוחלת הסיכון, המשמשת כבסיס לתמחור המוצר, והן לחשיפה להפסדים פוטנציאליים הצפויים מעבר לתוחלת הסיכון, בתרחישים שונים.

סיכוני שוק - במוצרים בהם מעורבת הבטחת תשואה מסוג כלשהו, נמדדת החשיפה לסיכוני שוק בין היתר על ידי כלים סטוכסטיים באמצעותם נמדדים הן תוחלת ההפסד בגין סיכוני שוק (המהווה את הבסיס לתמחור המוצר) והן ההפסד הפוטנציאלי הצפוי ברמת וודאות נתונה, בגין סיכונים אלו.

סיכון כולל - נמדדת ההלימה לתיאבון הסיכון ומדיניות ניהול הסיכונים של החברה וההשפעה על מצב ההון תחת משטר סולבנסי 2.

סיכוני שוק ונזילות

סיכוני השוק מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה של תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל (בהם הסיכון הינו בעיקרו על העמיתים), וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו.

גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי חטיבת ההשקעות של הקבוצה ובכפוף לתקנות דרכי ההשקעה.

החברה מתמודדת עם סיכוני השוק, בין היתר, באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גאוגרפיים. כמו כן נקבעות מגבלות חשיפה לאפיקי השקעה ותאבון סיכון כולל לתרחישים פיננסיים.

למידע בדבר החשיפה לבסיסי ההצמדה של התיקים המנוהלים, ראה סעיפים ג' ו-ד' להלן.

סיכון נזילות מנוהל על-ידי מנהלי ההשקעות הן על ידי מעקב שוטף אחר מצב הנזילות על ההתחייבויות בתיקי ההשקעה השונים כמו גם כימות ההפסד הצפוי בתרחיש קיצון של מימוש נכסים מידי. הנושא נדון בדירקטוריון ובעדות ההשקעה של התיקים המנוהלים, הן תיקי הנוסטרו והן תיקי העמיתים, הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בהתייחס לנתונים אלו, בין היתר, נקבעות מגבלות החשיפה לגורמי הסיכון של הנכסים בתיקים המנוהלים.

המעבר לסלי השקעות מקטין את סיכון הנזילות במיוחד של הקופות הקטנות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

כימות החשיפה לסיכוני שוק וסיכוני נזילות של תיקי ההשקעות נעשה עבור סיכוני שוק הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה בתקופה נתונה, והן על ידי בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי רגישות שונים היסטוריים והיפותטיים. במסגרת כימות החשיפה לסיכוני שוק נמדדת החשיפה הכוללת לסיכון ריבית המאזנית והכלכלית, בין היתר, באמצעות בחינת התאמת הנכסים מול ההתחייבויות (ALM) בתיק הנוסטרו וכן כימות החשיפה הנגזרת מתיקי המשתתף, השפעת השינויים בעקומי הריביות על השווי ההוגן שלהם והעמידה במגבלות החשיפה שנקבעו.

עבור סיכון נזילות, לגבי תיקי העמיתים מחושב גם ההפסד הצפוי כתוצאה מהצורך בהנזלת התיק בקרות תרחיש קיצון של מימוש צבירות מידי.

בנוסף, מחושבים לגבי התיקים המנוהלים (תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל) מדדי ביצוע שונים, המתייחסים לקשר שבין התשואה המושגת לרמת הסיכון בתיק.

מדידת החשיפות של תיקי הנכסים השונים של הקבוצה נעשית מדי חודש והיא כוללת מדדי הסיכון המתוארים לעיל, כמו גם את מצב החשיפות לגורמי סיכון בהשוואה למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעה השונות.

דוחות החשיפה מדווחים באופן שוטף לוועדות ההשקעה הרלבנטיות לתיקי הנכסים השונים.

סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים מנוהלים על-ידי מנהלי תחומי הביטוח והאקטוארים של הענפים השונים לרבות קרנות הפנסיה (בהם הסיכונים חלים על העמיתים). הדירקטוריון מקבל את הערכת החשיפה להפסד המירבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון כלהלן:

- גודל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד (אירוע קטסטרופה), כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה.
- השפעת האמצעים הננקטים על-ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי והשפעה על ההון הנדרש כנגד סיכונים אלו כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים.

בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי של עמיתי קרן הפנסיה, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה של החברה או הקרן לסיכונים אלו.

ביטוח חיים, בריאות וקרן הפנסיה - כימות החשיפה להפסד הנובע ממרכיבי הסיכון של עסקי ביטוח חיים ובריאות והסיכונים האקטואריים בקרנות הפנסיה כגון סיכון תמותה ומחלות, תוחלת חיים, אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה, מגפה, מלחמה או טרור (אירוע קטסטרופה) ועליה בשיעורי הביטולים (בכללם פדיונות וניודים יוצאים) נעשה באמצעות השפעת תרחישי קיצון על שווי תיקי החסכון ארוך הטווח תוך התחשבות בקורלציות בין גורמי הסיכון, באופק זמן של שנה.

החברה מבצעת מעת לעת מחקרים וניתוחים שונים, לרבות בחינת תרחישי רגישות, על ההתפתחויות לחשיפות לסיכונים הביטוחיים/אקטואריים, כגון סיכון מוות, תוחלת חיים, אובדן כושר עבודה, ביטולים, הוצאות וכו' והשפעתן על עתודות הביטוח, כמו גם על רווחיות המוצרים ושווי המכירות החדשות של הקבוצה.

ביטוח כללי - כימות החשיפה להרעה משמעותית בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסות, כמו גם לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כגון רעידת אדמה (שהינה אירוע הקטסטרופה העיקרי אליו היא חשופה), והשפעת הסדרי ביטוח משנה על ההפסד הפוטנציאלי לקבוצה, מתבצעים באמצעות בחינת תרחישים לגורמי הסיכון המרכזיים להם חשופה החברה ברמת וודאות שנקבעה. בנוסף, הקבוצה מבצעת בשוטף בדיקות רווחיות לענפי הפעילות השונים. קיימת בקרה שוטפת לגבי ההתפתחויות והמגמות בחשיפות לסיכונים הביטוחיים של ענפי הביטוח השונים, הנובעות בעיקרן מהשינויים בשכיחות התביעות וחומרתן כמו גם בהוצאות ובעלויות האחרות, והשפעתן הן על רווחיות המוצרים והן על עתודות הביטוח.

הקבוצה מתמודדת עם סיכוני הביטוח באמצעות שימוש בביטוח משנה. כמו כן פיזור חוזי הביטוח וכן פיזור בין ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי סיכון, גובה הכיסוי וכו' מקטינים את הסיכונים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכוני אשראי

סיכוני אשראי של ההשקעות - מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקריהן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לווים, חשיפה לקבוצות דירוג אשראי וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות. לחברה ועדת אשראי הדנה ומאשרת עסקאות עפ"י מדריגי הסמכויות שהוקנו לה על ידי כל אחת מועדות ההשקעה השונות.

למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראה סעיף ב.4.א(2) להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים, מתבסס בעיקרו על בחינת הנזק הצפוי לקבוצה מנכסי האשראי בתרחישים שונים כפי שנובעת מדירוג האשראי וממח"מ הנכס.

דירוג האשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות מתבסס על דירוג חיצוני במידה שקיים, ועל דירוג פנימי של מחלקת המחקר של תחום ההשקעות, הבוחנת גם את הדירוג החיצוני.

לענין דרוג פנימי ראה סעיף ב.4.ב(1) להלן.

מצבת הלווים במסגרת האשראי שניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה נבדקת אחת לרבעון על ידי יחידת המחקר הקבוצתית, אם חל שינוי בסיכון האשראי של הלווה. בנוסף יחידת האשראי בודקת באופן שוטף את אמות המידה הפיננסיות (covenants) של האשראי וכן את העמידה בהנחיות הרגולציה, הדירקטוריון וועדות ההשקעה. החשיפה לסיכוני אשראי של תיקי ההשקעות השונים ובכלל זה החשיפה ללווים, ענפים ומגזרים, דירוגי הלווים, חובות בעייתיים וכד', מובאת לדין בועדות ההשקעה אחת לרבעון.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של ההשקעות באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גיאוגרפיים תוך בחינת איתנותם של הגופים בהם משקיעה החברה ויכולת הפירעון שלהם טרם ביצוע ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה - מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה המביאה בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך/קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם עם המגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי מבטחי המשנה מתבסס בעיקרו על ההסתברות להפסד ברמת ודאות נתונה כפי שנובעת מדירוג האשראי של מבטחי המשנה.

הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P.

למידע בדבר סיכוני אשראי מבטחי משנה, ראה סעיף ב.4.1 להלן.

מחלקת ביטוח משנה בוחנת את החוסן הפיננסי של מבטחי המשנה.

בחטיבה הפיננסית נערך מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של מבטחי משנה באמצעות פיזור בין מבטחי המשנה, מגבלות חשיפה למבטח בודד ומגבלות דרוג אשראי.

סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים עיקריים - מנוהלים על-ידי מנהלי החטיבות ונתמכים ע"י גורמים ופונקציות שונים בארגון ובכללם מערך הבקרה, הפרוש בתחומי הפעילות בארגון, יחידת האו"ש, ציות והאכיפה, SOX, אבטחת מידע, ניהול סיכונים תפעוליים, לרבות מניעת הונאות ומעילות, חטיבת הטכנולוגיות ולרבות הביקורת הפנימית. מסמכי מדיניות בהתחשב בהוראות הרגולציה הקיימות, הקשורות בניהול סיכונים תפעוליים, אושרו ע"י דירקטוריון החברה והחברה פועלת על פיהם.

כימות ההפסד הנובע מסיכונים תפעוליים נכלל במסגרת חישוב יחס כושר הפירעון על ידי פרמטרים מקובלים המתייחסים להיקף פעילות הקבוצה בענפי הביטוח השונים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכונים תפעוליים (המשך)

החברה מתמודדת עם הסיכונים התפעוליים באמצעות ביצוע מיפוי סיכונים תפעוליים ובניית תכניות הפחתה לסיכונים השיריים הגבוהים. כמו כן, יישום תכניות הבקרה בתחומי הפעילות מאפשרות להציף ולטפל בליקויים תפעוליים בתהליכי העבודה השוטפים. על רקע משבר הקורונה עברה החברה למתכונת עבודה מרחוק. במסגרת זו שונו חלק מתהליכי העבודה ובהתאמה בוצעו שינויים בתכניות הבקרה של היחידות העסקיות.

אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות חלה עליית מדרגה משמעותית במפת איומי הסייבר העולמית. במהלך השנים האחרונות התרחשו מתקפות רבות בישראל ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ומגוון רחב של תאגידים. בעולם הביטוחי התרחש אירוע מכונן של פריצה לחברת שירביט ודלף מידע בקנה מידה גדול במיוחד.

פעילות העסקית של החברה נשענת במידה רבה על מערכות מידע אשר תומכות בתהליכים העסקיים. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לצורך קיום פעילות עסקית תקינה.

עם התקדמות הטכנולוגיה, תדירות האיומים משתנה וכנגזרת מכך, עולה רמת הסיכון לחברה וללקוחותיה. שילוב טכנולוגיות חדשות בליבה העסקית של החברה כמו גם במערכות קצה ובקרב לקוחותיה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר.

החברה, כארגון פיננסי מוביל, מהווה מטרה לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת של החברה, ספקיה, סוכניה ולקוחותיה מותקפים באופן תדיר וסביר שימשיכו להיות תחת התקפות סייבר כגון: וירוסים, תוכנות זדוניות, התקפות "דיוג" וכן התקפות נוספות שמטרתן העיקרית הינה פגיעה בשירות, גניבה או שיבוש נתונים.

החברה נערכת באופן תדיר להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים בנושא זה. מנגנוני הפיקוח והבקרה הקיימים בחברה כוללים ועדות הנהלה ודירקטוריון אשר דנות בסיכונים סייבר ועוקבות אחר תכנית העבודה השנתית בתחום זה. בנוסף, קיימת בחברה מדיניות ניהול סיכונים סייבר, שעולה לאישור דירקטוריון החברה אחת לשנה, וכן מגוון רחב של נהלי והוראות עבודה הנגזרות ממנה. לחברה תכנית עבודה סדורה אך גמישה המתעדכנת מעת לעת בהתאם להתפתחות האיומים המשתנים באופן תדיר. התוכנית מושתתת על בסיס ניתוח מתאר האיומים והסיכונים הרלוונטי לחברה וכוללת פעולות שמטרתן להפחית את ההסתברות להתממשותם. אירוע שירביט נוהל כסיכון נפרד, עם תכנית מיטיגציה והיערכות להשלכות דלף המידע כתוצאה מאירוע שירביט.

יש לציין כי משבר הקורונה, גרר אף הוא היערכות טכנולוגית ובקורות סייבר מיוחדות כגון הקשחת הגישה למערכות מגדל, הגבלת העבודה לשעות מוגדרות (הפחתת שעות הפעילות בגישה מרוחקת למגדל), התאמת ספי ניטור וכדומה. לצד ניהול האירוע דווח סיכון בנושא לוועדות הבקרה השונות.

בנוסף, הנחיות וליווי צמוד של תחום אבטחת המידע והסייבר מבוצעים בשגרת העבודה השוטפת, החל משלב ייזום פרויקטים טכנולוגיים ואחרים, בעלי היבטים אבטחתיים, וכלה בהתמודדות שוטפת עם סיכונים פנימיים וחיצוניים דוגמת דלף מידע, השבתת רשת, שיבוש מידע וגישה בלתי מורשית למידע, אשר עלולים להשפיע על הפעילות העסקית.

מניעת מעילות והונאות - הגופים המוסדיים בקבוצה פועלים בתחום זה בהתאם להוראות חוזר הממונה בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות אשר אושרה ע"י דירקטוריון החברה. כחלק ממערך ניהול הסיכונים לקבוצה אחראי ממונה מניעת מעילות והונאות לזיהוי והערכת החשיפות וצמצומן בשיתוף עם מנהלי החטיבות ובסיוע מערך הבקרה הארגוני. על רקע משבר הקורונה נצפתה עליה בניסיונות ואירועי הונאות וכמענה הגבירה החברה את ערנותה ופעילות הבקרה באופן כללי ובמוקדי השירות בפרט.

היערכות למקרה אסון (שעת חירום) - לחברה מסגרת עבודה כללית להמשכיות עסקית הכוללת תרחישי ייחוס והשלכותיהן על החברה, מיפוי תהליכים חיוניים לשעת חירום, יעדי שירות למצב חירום ותכנית להמשכיות עסקית. התכנית להמשכיות עסקית (BCP) מתייחסת להיבטים שונים הנדרשים במצב חירום, לרבות כח אדם, תשתיות פיזיות ותשתיות טכנולוגיות. התכנית כוללת, בין השאר, נהלי עבודה בשעת חירום עבור התהליכים העסקיים החיוניים והתומכים בהם, תכנית גיבוי לכח אדם חיוני, תכנית מעבר לאתר חלופי (עבור עובדי החברה התומכים בתהליכים העסקיים החיוניים לחירום), ואתר גיבוי (אתר DRP) למידע אודות מבטחים ועמיתים המאפשר RPO (Return Point Objective) ו-RTO (Return To Operation) בטווחי זמן מוגדרים לתמיכה ביעדי השירות בחירום. לחברה עותק נוסף (שלישי), אשר מבטיח התאוששות של המידע במקרים בהם נפגע מידע באתר הראשי ובאתר החלופי בו זמנית. התכנית להמשכיות עסקית מוטמעת בקרב העובדים באמצעות יישום תכנית תרגילים תקופתית בהיקפים שונים, בכפוף להוראות הממונה. במהלך 2020 החברה פעלה במסגרת פעילות חיונית בהתאם להנחיות הפיקוח (הגדרת תהליכים חיוניים).

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים

1. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו כאמור הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ. לעניין השפעת ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים במשתנים אלו על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל ראה סעיף ב.1.א) להלן.

סיכון ריבית - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית בשוק.

במרבית עסקי החברה מח"מ הנכסים אינו תואם את מח"מ ההתחייבויות, בעיקר בהתחייבויות ביטוח חיים (כמו גם, ביטוחי בריאות לזמן ארוך ופנסיה) בהן מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לירידת הריבית ישנה השפעה של הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח חיים כמו גם להקטנת התשואה הגלומה העתידית של כספי העמיתים.

בביטוח כללי, לירידת הריבית ישנה השפעה על הקטנת רווחיות המוצרים הנובעת מהקטנת ההכנסות מההשקעות כנגד העתודות.

לאור שינויים רגולטורים המתרחשים בעולם, חלה הערכות בשוק העולמי לקראת הפסקת השימוש בריבית הליבור ומעבר לריביות בנצ'מארק חדשות החל מסוף שנת 2021 (להלן "הרפורמה") אשר מתבססת במידה רבה יותר על נתוני העסקאות הספציפיות.

רפורמה זו עשויה להשפיע על שווקים פיננסיים ומשתתפי שוק ככל וישויות לא יינקטו בזמן בפעולות הנחוצות לצורך מעבר מסודר לריביות הבנצ'מארק החדשות, לרבות על תפקודם, נזילותם וערכם של מכשירים פיננסיים המתבססים על ריביות ה-IBORs.

החברה החלה בתהליך לזיהוי חוזים קיימים של מכשירים פיננסיים שפירעונם צפוי לאחר תום שנת 2021, לצורך קביעת חשיפתה ל-LIBOR. בנוסף, החברה בוחנת את הצורך בביצוע פעולות נדרשות, בכדי להקטין את החשיפה, כגון, ניהול משא ומתן מחדש עם הצדדים לחוזה על מנת להקטין את אי הוודאות החוזית.

בשלב זה, החברה איננה יכולה להעריך את השפעת הרפורמה, ככל שתשפיע, על המכשירים הפיננסיים השונים המתייחסים ל-IBORs.

סיכוני שוק (מכשירים הוניים/נכסים ריאליים) - סיכונים הנובעים משינוי בשערי מניות או משינוי בשווי ההוגן של נכסים אחרים.

סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן - הפסד ריאלי כתוצאה משחיקת ערך הנכסים השקליים כתוצאה מעליית אינפלציה מעבר לציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון, זאת כנגד ההתחייבויות הביטוחיות הצמודות למדד.

סיכון מטבע - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח וההון העצמי השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. חלק ניכר מתיק הנכסים של החברה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון, ובנגזרים פיננסיים, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים בארץ ובעולם. ניירות ערך סחירים נרשמים בהתאם לשוויים בבורסה בתאריך הדוח. כתוצאה מכך לתנודתיות בשווי של השקעות אלה בתיקי הנוסטרו וכן להשפעת השינויים בהכנסות מהשקעות על דמי הניהול המשתנים בתיק הפוליסות המשתתפות ברווחים עשויה להיות השפעה מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של החברה וכן על שווי תיק ביטוח חיים. ירידת שווי הנכסים כנגד הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל מקטינה גם את היקף דמי הניהול הקבועים הנגבים בתיקים אלו. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (תלויות תשואה, שאינן תלויות תשואה) ותנאי דמי הניהול במוצרים שעבורם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות העומדות כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות אלו, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004 דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לחברה קיימת חשיפה ישירה בגין השפעה של שינויים בעקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות עבור חוזים אלו. בנוסף, קיימת לחברה חשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבויות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

מבחינה רגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים כוללים את ההשפעה הישירה בלבד של שינוי עקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר 2020 כ-72 מיליארד ש"ח (כ-71 מיליארד ש"ח אשתקד) ישפיע על דמי הניהול בסך של כ-108 מיליון ש"ח (כ-106 מיליון ש"ח אשתקד).

כאשר התשואה בחוזים אלה הינה שלילית החברה אינה גובה דמי ניהול משתנים אלא רק את דמי הניהול הקבועים בשיעור 0.6% מהצבירה בלבד, זאת כל עוד לא תושג תשואה ריאלית נטו (בניכוי דמי ניהול קבועים) חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.

השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה - עיקרו של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2020 כיסו אגרות החוב המיועדות כ-64% מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בתוכניות אלו (כ-68% אשתקד*).

אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון.

לשינויים בשווקי ההון, במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

* יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

(א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
181,647	(174,766)	13,565	(13,565)	12,079	(4,569)	(1,694,060)	1,413,297
(9,412)	16,293	13,565	(13,565)	(198,023)	205,469	(440,065)	407,059

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

ליום 31 בדצמבר 2019

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן ^(*)		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ^{(1)(2)(*)}	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
183,456	(183,456)	25,940	(25,940)	52,742	(49,078)	(1,445,345)	1,170,064
(12,572)	12,572	25,940	(25,940)	(148,278)	151,942	(737,926)	577,582

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

הערות

(1) ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך בספרים של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים בריבית קבועה, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות הנמדדות, לאחר ההכרה לראשונה, בעלות מופחתת, בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית והתחייבויות בגין חוזי השקעה.

(2) הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים, בשנת 2020 כ-27% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלוי תשואה. ההשפעה של ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בביטוחי חיים ובריאות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בהפסד של כ-1,624 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד הפסד של כ-1,538 מיליון ש"ח אחרי מס). ההשפעה של עלייה של 1% בשיעור הריבית מוערכת ברווח של כ-1,349 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד רווח של כ-1,242 מיליון ש"ח אחרי מס). ראה סעיף ב.1. לעיל.

בביטוח כללי, החברה מהונת את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד שלישי וחבות מעבידים. השפעה של ירידה בריבית חסרת סיכון ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-47 מיליון ש"ח אחרי מס (כ-40 מיליון ש"ח אחרי מס אשתקד). עליית ריבית חסרת סיכון ב-1% תגדיל את הרווח והרווח הכולל על ידי הקטנת ההתחייבויות בסך של כ-43 מיליון ש"ח אחרי מס (כ-37 מיליון ש"ח אחרי מס אשתקד).

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS7 אינן כוללות השקעות בחברות כלולות).

(4) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח (הפסד) הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

(5) השינוי בשערי חליפין של מטבע חוץ כולל השפעה על פריטים לא כספיים ואחרים שערכם במאזן מסתכם בכ-2.8 מיליארד ש"ח.

(*) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים הנובע מהנכס או ההתחייבות. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
49,509,590	35,048,470	14,461,120	נכסים עם סיכון ריבית ישיר
			נכסי חוב סחירים
			נכסי חוב שאינם סחירים
23,418,997	955,743	22,463,254	אג"ח ח"ץ
17,055,426	14,445,858	2,609,568	אחר
226,823	178,677	48,146	השקעות פיננסיות אחרות
12,774,186	9,168,697	3,605,489	מזומנים ושווי מזומנים
1,222,939	10,344	1,212,595	נכסי ביטוח משנה
104,207,961	59,807,789	44,400,172	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
77,056,451	68,134,742	8,921,709	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר ^(*)
181,264,412	127,942,531	53,321,881	סך הכל נכסים
			התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
6,032,360	-	6,032,360	התחייבויות פיננסיות
164,899,384	125,879,001	39,020,383	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
294,829	143,014	151,815	אחרים
171,226,573	126,022,015	45,204,558	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
3,544,409	1,380,299	2,164,110	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר ^(**)
174,770,982	127,402,314	47,368,668	סך הכל התחייבויות
6,493,430	540,217	5,953,213	סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות
2,165,548	1,912,134	253,414	סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

^(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

^(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: נגזרים, עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה
49,515,540	37,664,983	11,850,557
23,495,442	880,774	22,614,668
16,555,466	13,689,685	2,865,781
114,498	1,439	113,059
17,228,703	13,983,926	3,244,777
1,037,881	10,567	1,027,314
107,947,530	66,231,374	41,716,156
62,931,179	53,985,096	8,946,083
<u>170,878,709</u>	<u>120,216,470</u>	<u>50,662,239</u>
5,057,714	-	5,057,714
157,073,571	119,387,098	37,686,473
306,507	142,084	164,423
162,437,792	119,529,182	42,908,610
2,470,815	294,571	2,176,244
<u>164,908,607</u>	<u>119,823,753</u>	<u>45,084,854</u>
5,970,102	392,717	5,577,385
<u>2,041,217</u>	<u>1,780,270</u>	<u>260,947</u>

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

אג"ח ח"ץ

אחר

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (***)

סך הכל נכסים

התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה (***)

אחרים

סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (***)

סך הכל התחייבויות

סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות

סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: נגזרים, עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

(***) יישום למפרע, ראה באור 2. כג.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ג) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במניות*

ליום 31 בדצמבר 2020

מסך הכל %	סך הכל	בחול"ל	נסחרות		נסחרות במדד ת"א 125	
			לא סחיר בארץ אלפי ש"ח	מניות היתר		
14.5	40,468	28,739	-	-	11,729	ענף משק תעשיה
3.3	9,287	-	-	-	9,287	בינוי ונדל"ן
6.0	16,794	-	-	6,442	10,352	חשמל ומים
15.3	42,878	42,878	-	-	-	מסחר
1.1	2,954	-	-	-	2,954	תחבורה ואחסנה
13.1	36,601	35,799	-	-	802	תקשורת ושרותי מחשב
3.6	10,188	10,188	-	-	-	בנקים
14.1	39,566	39,566	-	-	-	שירותים פיננסיים
12.1	33,770	27,627	6,143	-	-	שירותים עסקיים אחרים
16.9	47,302	47,302	-	-	-	חברות אחזקה
100.0	279,808	232,099	6,143	6,442	35,124	סך הכל נכסים

ליום 31 בדצמבר 2019

מסך הכל %	סך הכל	בחול"ל	נסחרות		נסחרות במדד ת"א 125	
			לא סחיר בארץ אלפי ש"ח	מניות היתר		
34.0	173,972	35,743	-	-	138,229	ענף משק תעשיה
12.1	61,812	12,168	2,880	-	46,764	בינוי ונדל"ן
5.4	27,624	-	-	898	26,726	חשמל ומים
7.9	40,332	25,274	-	6,966	8,092	מסחר
11.6	59,154	26,733	-	-	32,421	תקשורת ושרותי מחשב
5.1	25,854	19,523	-	3,569	2,762	בנקים
6.2	31,757	21,784	-	5,583	4,390	שירותים פיננסיים
6.9	35,255	-	4,083	10,122	21,050	שירותים עסקיים אחרים
10.8	54,962	49,756	-	-	5,206	חברות אחזקה
100.0	510,722	190,981	6,963	27,138	285,640	סך הכל נכסים

* לא כולל השקעות בחברות כלולות. ראה באור 7.ב.1.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות יעלה תהיה במקביל עליה בגובה התחייבויות החברה בניכוי דמי הניהול שגובה החברה.

חוזים שאינם תלויי תשואה, בביטוח חיים ובריאות בסך של כ-35 מיליארד ש"ח המהווים כ-22% מההתחייבויות הביטוחיות והאחרות בביטוח חיים ליום 31 בדצמבר 2020 (אשתקד, סך של כ-34 מיליארד ש"ח ו-22% בהתאמה) הינם בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות כנגד התחייבויות ביטוחיות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים ליום 31 בדצמבר 2020 כ-10% מכלל נכסי החברה (כ-18 מיליארד ש"ח), (אשתקד, כ-10% מכלל נכסי הקבוצה, סך של כ-17 מיליארד ש"ח).

מתוך יתרת הנכסים האמורה ליום 31 בדצמבר 2020, סך של כ-11 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-10 מיליארד ש"ח) הינם נכסים סחירים ויתרות מזומנים ושווי מזומנים.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

על פי תקנות ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

(א) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:
 כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהון ולא כקצבה.
 גמלאות בתשלום, אובדן כושר עבודה בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.
 תביעות תלויות ועתודות הסיכון - מדווח בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".

(ב) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי נכללו בטבלאות כדלקמן:
 התחייבויות, בענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים), המוערכים על ידי אקטואר-מדווחים על בסיס אומדן אקטוארי, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר.
 התחייבויות ביטוחיות בענפי רכוש ואחרים, שהינם ענפים מקובצים (אינם סטטיסטיים) ובענפים בהם ההפרשות הינן על בסיס הערכות שאינן אקטואריות - מדווחים בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

(ג) מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות^(*)

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה	
<u>40,185,137</u>	<u>3,426,600</u>	<u>2,711,314</u>	<u>4,756,484</u>	<u>10,615,257</u>	<u>10,519,973</u>	<u>8,155,509</u>	ליום בדצמבר 2020
<u>39,116,052</u>	<u>3,075,662</u>	<u>2,560,795</u>	<u>5,287,127</u>	<u>10,920,268</u>	<u>10,015,488</u>	<u>7,256,712</u>	ליום בדצמבר 2019

^(*) לא כולל התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 5 שנים אלפי ש"ח	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	עד 3 שנים	
<u>5,102,752</u>	<u>1,980</u>	<u>1,326,322</u>	<u>982,685</u>	<u>2,791,765</u>	ליום 31 בדצמבר 2020
<u>4,976,745</u>	<u>1,558</u>	<u>1,258,749</u>	<u>940,536</u>	<u>2,775,902</u>	ליום 31 בדצמבר 2019

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

עד שנה (1)	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 15 שנים	ללא מועד פירעון מוגדר	סה"כ
1,290,084	4,699,047	742,446	-	-	-	6,731,577
26,305	41,750	23,754	17,264	4,604	-	113,677
40,915	141,781	60,773	12,743	-	-	256,212
2,342,806	-	-	-	-	-	2,342,806
361,024	3,386,667	2,187,107	-	-	-	5,934,798
28,564	60,474	18,127	17,163	11,442	-	135,770
41,200	149,719	65,699	17,049	349	-	274,016
2,290,985*	-	-	-	-	-	2,290,985

ליום 31 בדצמבר 2020

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה⁽²⁾

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר 2019

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה⁽²⁾

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה⁽³⁾*

(1) בשנת 2020 ו-2019 לא היו התחייבויות פיננסיות לפירעון לפי דרישה.

(2) כולל התחייבויות פיננסיות בגין פוליסות תלויות תשואה בסך כ-72 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 (שנת 2019 כ-145 מיליון ש"ח).

(3) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה הינן עד שנה שכן עומדות לפירעון לפי דרישה.

* סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים

(א) כללי

הקבוצה מוכרת פוליסות ביטוח אשר מכסות סיכונים שונים, כגון סיכוני מוות בעיקר לפני גיל פרישה, סיכון אריכות חיים למקבלי קצבה לאחר גיל פרישה ("אריכות חיים"), נכות, מחלות קשות, (לרבות מצב סיעודי, אבדן כושר עבודה, כמו גם מחלות מקצוע), אש, נזקי טבע (אירוע קטסטרופה כגון רעידת אדמה), גניבה, פריצה, חבויות בגין נזקי גוף וכו'. תמחור הפוליסה וכן ההערכות האקטואריות לגבי ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, נעשים בעיקר על סמך ניסיון עבר והמצב המשפטי והרגולטורי הידועים.

החובה להפקיד כספי חסכון של ביטוחי מנהלים החל מחודש ינואר 2008 למסלול הקצבתי ונטיית הציבור להעדיף מסלול קצבה על פני מסלול הוני בגיל הפרישה, משפיעים באופן משמעותי על החשיפה של החברה לסיכון אריכות חיים.

השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים ובחומרתם, ובמצב המשפטי והרגולטורי עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של הקבוצה.

סיכוני הביטוח

סיכוני ביטוח חיים ובריאות

נובעים בעיקרם מאי הודאות בשכיחות, תזמון גובה ומשך תשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות וביטולים (בכללם פדיונות וניודים יוצאים).

סיכוני ביטוח כללי

סיכון תמחור - הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום וכן מהחשיפה להרעה בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסה מעבר להערכה האקטוארית על פיה נקבעה הפרמיה לכיסוי סיכונים אלו. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון הערכת ההתחייבות הביטוחית (רזרבה לתביעות תלויות) - החשיפה להרעה בתשלומים העתידיים של התביעות התלויות מעבר להערכת התחייבות החברה לתביעות אלו. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות.

חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.

סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בביטוח כללי הינו רעידת אדמה ובביטוח חיים ובריאות הינו מלחמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מרבי (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה) שהינה בעיקרה כ-1.8% מהסכום בסיכון הינו כ-5,581 מיליון ש"ח ברוטו ומתוכו כ-200 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

* למעט חשיפה בגין כיסוי רכב רכוש המכוסה בהסכמי ביטוח משנה חוזיים, לגביה מיושם MPL בשיעור של כ-5%.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(א) כללי (המשך)

בעסקי ביטוח חיים קיים חוזה ביטוח משנה מסוג קטטרופה (CAT) שמכסה תביעות מוות ונכות עבודה תמידית ומוחלטת בעקבות אירוע קטטרופה (כגון רעידת אדמה או מלחמה מכל סוג שהיא, לרבות מלחמה גרעינית, ביולוגית או כימית). החל משנת 2020 הכיסוי של הסכם ביטוח משנה זה הינו כ-80 מיליון דולר אחרי השתתפות עצמית בגובה כ-30 מיליון דולר עבור כל מקרה אירוע. יש לציין כי חוזה ה-CAT לא כולל סיכון מגיפות.

למידע נוסף בדבר ענפי הביטוח השונים אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח באורים 3, ד.17, 18, א.19.

תמהיל העסקים

פעילות הקבוצה מתמקדת בעיקרה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. לשינויים בתמהיל הענפים השונים בתחום החסכון ארוך הטווח, בצמיחה של ענף הפנסיה על חשבון ענף ביטוח חיים, השפעה מהותית בטווח הארוך על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

רמת שימור תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות ופדיונות כמו גם לניוד צבירות. רמת שימור התיק מושפעת בעיקרה מהצמיחה במשק ומרמת התעסוקה, מהוראות הרגולציה, מטעמי הציבור וכן מרמת התחרות בין האפיקים השונים של מוצרי החסכון ארוך הטווח כמו גם מרמת התחרות בין כל הגופים העוסקים בתחום, ההולכת וגוברת. לרמת שימור תיק הביטוח, לרבות המעבר בין סוגי החסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל) שלהם שיעורי רווחיות שונים, השלכה ניכרת על רווחיות חברות הביטוח.

למבחני רגישות לגבי שינויים בשיעורי הביטולים, ראה סעיף ב.3(ב)(7) להלן.

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות

(1) כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

תוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזוהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שהצטבר כולל תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על הנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות והוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה אשר פורסמו בחוזר המפקח משנת 2019. ראה גם סעיף (3) (ב) להלן.

התחייבויות בגין גמלאות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלה או טרם הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלה ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים, וכן על פי שיעורי הביטולים שצפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלה עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח.

שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, בשיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההתחייבויות האמורות כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי עד למועד הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K (להלן: "פקטור K"), לפרטים נוספים אודות פקטור ההיוון K, ראה סעיף (3) (ד) להלן.

תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות וסיעודי) הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתית". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve".

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם לגיל התובע, ותק התביעה, ומשך תקופת התשלום הצפויה לפי ניסיון החברה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר.

העתודות בגין ביטוחי הוצאות רפואיות פרט מחושבות כערך נוכחי של תביעות עתידיות צפויות על בסיס ניסיון העבר בניכוי פרמיות נטו צפויות (Net Premium). הנחות החישוב לגבי פרמטרים הקשורים להנחות תחלואה וביטולים התבססו על בסיס ניסיון החברה עם מרווח שמרנות, כמקובל לחישוב עתודות.

התביעות התלויות בתתי-ענפים ניתוחים, תרופות ומחלות קשות מחושבות על בסיס המשולשים (Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder) לסכומי תביעות ששולמו לפי חודשי נזק, ללא היוון וללא טווח סמך.

התביעות התלויות בתתי-ענפים השתלות וניתוחים בחו"ל מחושבות על בסיס דווח מחלקת תביעות.

ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, עתודה לתביעות תלויות ו-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו), עתודה להמשכיות והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR למקרי מוות על בסיס הסכום בסיכון עבור אירועי מוות שאירעו עד למועד הדוח, לאובדן כושר עבודה ולנכויות על בסיס מודל Chain Ladder על פי חודשי נזק.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(א) שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;

בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה שינויים בריבית יזקפו למבוטחים.

ירידה בשיעור הריבית הכלכלית עשוי להגדיל את העתודה המשלימה לגמלאות עקב שימוש בריבית היוון ברוטו, כפי שמצוין בחוזר 2013-1-2.

בנוסף, ירידה בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאיננו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). ראה באור 2.1.1. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף 3.3(ב)(5) להלן.

(ב) שיעורי תמותה ותחלואה

(1) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב ההתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מקבלי גמלאות זקנה ומקבלי פיצוי אובדן כושר עבודה) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

(2) בחודש יולי 2019, פרסם הממונה טיוטת "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת ההתחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ונייר עמדה הודן בנושא זה. ביום 6 בנובמבר 2019, פרסם החוזר הסופי בנדון (להלן- "החוזר"), החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן יחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות. כמו כן, החברות המנהלות של קרנות פנסיה, הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי, יחשבו על בסיס עדכון מודל שיפורי תמותה את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן, ויקבעו בהתאם את המקדמים הכלולים בתקנונים שלהן.

החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר בפעם הראשונה מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בטיטת החוזר בדוחות יוני 2019. פרסום החוזר הסופי לא הצריך עדכונים נוספים בלוחות אלו.

לעניין ניתוח רגישות ראה סעיף 3.3(ב)(7) להלן.

(3) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל ששיעורי התחלואה וחומריתה יעלו כך עשויה לגדול ההתחייבות הביטוחית בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(ג) הנחות גמלה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, התנהלו, בגין כספי חסכון שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בפוליסות לקצבה ופוליסות עם נספחי קצבה, המבוססות רשאי בגין הצבירה הנובעת מהפקדות עד סוף שנת 1999 לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלה. שיעור זה נקבע על פי ניסיון הקבוצה המתעדכן מעת לעת. החל משנת 2008 כל פרמיות החסכון שהופקדו במסגרת ביטוח מנהלים מיועדות לקצבה והאפשרות למשוך את החיסכון הנצבר מהן בצורה הונית, הצטמצמה.

מדי שנה החברה מבצעת מחקר בנושא הנחות גמלה לרבות שיעור לקיחת גמלה, מסלולי פרישה, וגיל פרישה ומעדכנת את העתודה המשלימה לגמלאות בהתאם.

כמו כן, מתעדכנות ההנחות בעתודה להשלמת גמלאות בעקבות מחקר ביטולי פוליסות לפני גיל הפרישה הצפוי (כתוצאה מפיידיון, ניווד יוצא וכו').

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5)(א) להלן.

(ד) פקטור ההיוון K

ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות נעשית על ידי שימוש בפקטור K, כאמור בסעיף ב.3.ב(2) לעיל.

העתודה המשלימה לגמלה נצברת באופן הדרגתי בגין הכספים שנצברו בפוליסות במקביל להכרה ברווחים מדמי הניהול וזאת לאורך התקופה שנותרה עד למועד הגיע המבוטח לגיל פרישה. עבור פרמיות הצפויות להתקבל במסגרת הפוליסות תיבצר ההפרשה ממועד קבלתן ועד לגיל הפרישה כאמור.

ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור K הנגזר משיעור ההכנסות העתידיות כאמור. פקטור זה נלקח בחשבון בחישוב צבירת ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה, והוא מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתחייבות לפוליסה. ככל שפקטור K גבוה יותר, ההתחייבות להשלמת עתודה לקצבה שתוכר בדוח הכספי תהיה נמוכה יותר והסכום שידחה וירשם בעתיד יהיה גבוה יותר.

אקטואר החברה קובע בהתאם להנחיות הממונה שני ערכי K נפרדים. פקטור K האחד נקבע עבור התחייבויות בגין פוליסות משתתפות ברווחים, והשני בגין פוליסות מבטיחות תשואה.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים ערך ה-K שבו החברה משתמשת עבור פוליסות משתתפות ברווחים עומד על 0.67% (ליום 31 בדצמבר 2019 - 0.69%). העתודה המשלימה לגמלה בגין פוליסות מבטיחות תשואה עומדת על סכומה המלא לימים 31 בדצמבר 2020 ו-31 בדצמבר 2019 (ערך ה-K הינו 0.00% לימים אלו).

הקיטון בשיעור ה-K של פוליסות משתתפות ברווחים בשנת 2020 נובע בעיקרו מהעלייה בשיעור מימוש הגמלאות.

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5)(א) להלן.

(ה) שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על אמידת ההתחייבויות הביטוחיות בגין גמלה נדחית ובגין חלק מביטוחי הבריאות. ביטולים של חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה ומבוססות על סוג הביטול, סוג המוצר וותק של תקופת הכיסוי.

(ו) שיעורי המשכיות

בביטוחי בריאות קבוצתיים זכאים המבוטחים להמשיך ולהיות מבוטחים באותם תנאים גם אם החוזה הקולקטיבי לא יחודש. בגין אופציה זו של המבוטחים קיימת לחברה מחויבות, המבוססת על הנחות לגבי שיעורי המשכיות של הביטוחים הקולקטיביים ושיעורי המשכיות של החוזים עם המבוטחים לאחר סיום החוזה הקולקטיבי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים ובריאות, לרבות העתודה המשלימה לגמלאות. ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים, תמותה, הנחות גמלה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

ביום 29 במרס 2020 פורסם חוזר ביטוח 5-1-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT)", להלן - "חוזר ה-LAT". החוזר קבע כי בדיקת ה-LAT תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים (למעט מוצרי סיעוד) וזאת במקום חישוב עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד, כפי שהיה נהוג עד כה. שינוי זה מאפשר לקזז קבוצות רווחיות מקבוצות הפסדיות. לפרטים נוספים ולהשפעת יישום חוזר זה על הדוחות הכספיים - ראה באור 2.כג.

עדכון פרמית אי נזילות:

ביום 7 ביוני, 2020, פרסם הממונה תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות (להלן - "התיקון"). ככלל, הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות קובעות, כי ניתן להוסיף לריבית חסרת סיכון, המשמשת בחישוב בדיקת נאותות העתודה, פרמיית אי נזילות בשיעורים שונים. את פרמיית אי הנזילות ניתן להוסיף הן לעניין הנחת תשואה והן לעניין הנחת ריבית היוון, לפי העניין. התיקון עדכן את שיעור פרמיית אי הנזילות, עבור פוליסות ביטוח סיעודי פרט (ראה השפעת העידכון על הקטנת העתודות בסעיף ב.3.ב)(5)(א) להלן) וביטוחי רכב חובה וחבויות, (ראה השפעת העידכון על הקטנת העתודות בסעיף ב.3.ג)(5)(ד) להלן) והעמידו על 80% במקום 50% שהיה עד כה. התיקון נכנס לתוקף החל מיום 30 ביוני 2020 ויישמו לראשונה בוצע בדרך של שינוי אומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מספר 8.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT):

ביום 20 ביוני 2020 פורסם עדכון לחוזר המאוחד הכולל הבהרות לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT). ההבהרה דנה, בין היתר, בשאלה האם ניתן לבצע שינויים באופן ההקצאה של נכסים להתחייבויות ביטוח לצרכי ה-UGL (השווי העודף דהיינו ההפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים). בהתאם להבהרה יש אבחנה בין נכסים שקיימת לגביהם מגבלה חיצונית או פנימית לגבי חלוקתם לכיסוי עתודות מסוימות לבין נכסים לגביהם אין מגבלות כאמור.

בהתאם להבהרה ניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות המאופיינות ב-LAT, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

לחברה אין מגבלות חיצוניות או פנימיות לגבי הנכסים ולכן פועלת בהתאם לנוהל הקצאה של נכסים שלא קיימים לגביהם מגבלות בהתאם לחוזר.

בהתאם לנוהל זה הקצאת הנכסים בעלי שווי עודף יבוצע באופן שיביא לניצול מירבי של השווי ההוגן, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

להלן נתונים על הנכסים המשמשים לחישוב ה-UGL במיליון ש"ח:

מגזר	סוג הנכס	ערך הנכסים בספרים	שווי הוגן של הנכסים	UGL
חיים ובריאות	נכסי חוב	1,625	1,909	284
כללי	נכסי חוב	466	514	49

הפער בין השווי ההוגן לשווי בספרים נובע מנכסי חוב לא סחירים; בביטוח חיים בעיקר מפקדונות, הלוואות ואג"ח לא סחיר (לא כולל אג"ח מיועדות) ובביטוח כללי בעיקר מהלוואות ואג"ח לא סחיר.

החברה השתמשה במלוא ה-UGL הנובע מנכסים העומדים כנגד מגזר ביטוח חיים ובריאות לחישוב עתודת ה-LAT של ביטוח סעודי, וכן השתמשה במלוא ה-UGL הנובע מנכסים העומדים כנגד התחייבויות במגזר כללי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב עתודות ביטוח חיים ובריאות

(א) השפעת השינויים על העתודה המשלימה לגמלאות ועל בחינת נאותות העתודות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
מיליוני ש"ח		
884	275	שינוי בשיעור ריבית היוון בחישוב העתודה המשלימה לגמלאות ⁽¹⁾
580	(9)	הגדלת (הקטנת) העתודות לגמלה בעקבות שינוי צפי ההכנסות העתידיות הנגזר משינוי הריבית (K)
1,464	266	סך הגידול בהפרשות לגמלה כתוצאה משינוי הריבית
(46)	5	שינוי בהנחות הגמלה ⁽²⁾
96	-	עדכון שיעורי תוחלת החיים
1,514	271	סך הכל השפעה על עתודה משלימה לגמלאות בביטוח חיים
667	(34)	ביטוח בריאות - גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT) ⁽³⁾
2,181	237	סך הכל לפני מס
1,435	156	סך הכל לאחר מס

(1) החברה משתמשת בהנחות תשואה על בסיס התיק הקיים והצפוי לצורך קביעת אומדני התשואות העתידיות כחלק מקביעת העתודה לגמלאות. במהלך שנת הדוח עודכן אומדן תשואות זה כך שישקף בצורה טובה יותר את שיעורי התשואה הצפויים מהתיק, דבר שהביא להגדלת התשואה הצפויה וכנגזרת הביא להקטנת העתודות בסך של כ-240 מיליון ש"ח.

(2) בשנת הדוח העתודה להשלמת גמלאות גדלה בעיקר בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל עדכון הנחת שיעורי מימוש גימלה, בסך של כ-140 מיליון ש"ח, בעוד שעדכון הנחות התפלגות גילאי הפרישה הביא לקיטון בעתודה בסך של כ-132 מיליון ש"ח בעיקר בפוליסות מבטיחות התשואה. אשתקד ירדה העתודה להשלמת גמלאות בסך של כ-46 מיליון ש"ח בעקבות עלייה בשיעורי מימוש גימלה, ובקיצוז ירידה בשיעור הביטולים.

(3) בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT), קטנה הפרשה ל LAT בביטוח סיעודי בתקופת הדוח בסך של כ-34 מיליון ש"ח. הירידה הושפעה בעיקר מהסיבות הבאות: ייחוס לראשונה של עודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים בסך של כ-284 מיליון ש"ח ראה באור 2. כג. ומיישום הוראות הממונה לעניין פרמיית אי נזילות בסך של כ-188 מיליון ש"ח כאמור בסעיף 36.ב.3(ב)4, ירידה זו קוזזה עקב השפעת עקום הריבית חסרת הסיכון בסך של כ-437 הכולל את השפעת העדכון השוטף של פרמיית אי נזילות. אשתקד הוגדלה העתודה בסך של כ-667 מיליון ש"ח שהושפעה בעיקר מירידת עקום ריבית חסרת הסיכון שקוזזה בעקבות תיקון חוזר ה-LAT לעניין הריבית חסרת הסיכון בסך של כ-365 מיליון ש"ח ומעדכון בעקבות מחקר התמשכות תביעה בסך של כ-273 מיליון ש"ח בנוסף הגדילה החברה את העתודה לתביעות בתשלום בסך של כ-20 מיליון ש"ח בעקבות ביצוע מחקר התמשכות תביעות סיעוד.

(ב) תוכנית ביטוח "מגדל בטוח" הנה תוכנית משתתפת ברווחים הכוללת התחייבות לתשואת מינימום צמודה כאשר נצבר ותק מעל 20 שנה. עבור התחייבות זו שומרת החברה עתודה המבוססת בין היתר על ריביות חסרות סיכון. בשנת הדוח חל גידול בעתודה בסך של 62 מיליון ש"ח, לעומת 75 מיליון ש"ח אשתקד, כתוצאה מירידת ריבית חסרת סיכון המקוזזת בחלקה בזכות התשואה הושגה בפועל ושהייתה מעבר לריבית חסרת הסיכון.

(6) יתרת העתודה המשלימה לגמלאות

העתודה המשלימה לגמלאות, הכלולה בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 לסך של כ-8,553 מיליון ש"ח ו-7,722 מיליון ש"ח בהתאמה*. יתרת ההפרשות אשר תיזקף לרווח והפסד, על ידי שימוש בפקטורי ההיוון K כאמור לעיל, בצורה הדרגתית עד הגעת המבטוחים לגיל פרישה מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2020 לסך של כ-2,992 מיליון ש"ח (אשתקד כ-2,950 מיליון ש"ח).

* מזה כ-5,887 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית (ב-2019 כ-5,435 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית).

יצוין כי הנתונים, המפורטים לעיל, בקשר לעתודה המשלימה לגמלאות ובקשר ליתרת ההפרשות אשר תיזקף בעתיד מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד לתום כל אחת מתקופות הדיווח ואינם כוללים התחייבות בגין תוספת צבירה עתידית.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(7) ניתוחי רגישות

ליום 31 בדצמבר 2020							
שיעור לקיחת גמלה (**)		שיעור תמותה		שיעורי הביטולים (***)		שיעור התחלואה	
-5%	+5%	-10% ^(c)	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%
אלפי ש"ח							
48,203	(117,076)	(1,784,478)	827,709	(34,066)	27,597	352,438	(328,188)

רווח (הפסד)

ליום 31 בדצמבר 2019 (***)							
שיעור לקיחת גמלה (**)		שיעור תמותה		שיעורי הביטולים (***)		שיעור התחלואה	
-5%	+5%	-10% ^(c)	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%
אלפי ש"ח							
93,455	(177,331)	(1,614,910)	792,686	(20,128)	15,579	339,574	(311,583)

רווח (הפסד)

(*) בעיקר עקב העתודה המשלימה לגמלאות.

(**) לצורך ניתוח הרגישות לשיעור לקיחת גמלה הוספו/הופחתו 5% משיעור לקיחת הגמלה. לסכום העתודה המשלימה לגמלאות ראה באור 18.א.

(***) שיעורי הביטולים כוללים פדיונות, סילוקים והקטנות.

(****) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה

פעילות החברה מתמקדת בענפים רכב חובה, רכב רכוש, ביטוחי רכוש וביטוחי חביות.

ביטוח רכב חובה מכסה, בהתאם לפקודת ביטוח רכב את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד") בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון מערכות בטיחות וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג הצעיר, ותק רישיון נהיגה, ניסיון תביעות בעבר וכו').

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'.

הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק ו/או לגבול האחריות לצד ג' בפוליסה.

התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכו').

תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מדיניות החיתום של הקבוצה כפי שנקבעת מעת לעת.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה (המשך)

ביטוחי חביות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים וביטוחי חביות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. הפוליסות בביטוחי חביות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשיך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה משקפת את מרכיב הפרמיה המתייחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן על פי כללים חשבונאיים מקובלים.

כמו כן, בהתאם להנחיות המפקח מדווח במידת הצורך הפרשות לפרמיה שאינה מכסה את העלות הצפויה של התביעות (להלן פרמיה בחסר) בענפי רכב חובה, רכב ומקיף דירות. הפרשה זו, אם קיימת, נרשמת בסעיף תביעות תלויות.

בהתאם להוראות המפקח, התביעות התלויות, לרבות חלקם של מבטחי משנה בהן, בענפים שאינם מקובצים (הסטטיסטיים) (ענפי החבויות, רכב חובה, רכב רכוש, דירות ותאונות אישיות), חושבו על ידי האקטוארית הממונה בביטוח כללי רוני גינור, שהצהירה בין היתר כי ההערכות נעשו בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים וכי ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידה, לפי מיטב שיקול דעתה המקצועית ובהתאם להנחיות, ההוראות והכללים.

ההערכות האקטואריות מבוססות בעיקרן על מסדי הנתונים בגין התביעות המשולמות הכוללות גם הוצאות ישירות ליישוב תביעות והשתתפות עצמית. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח נכללו בהערכות גם עלויות עקיפות ליישוב תביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח נקבעת על ידי האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. הערכת תביעות תלויות בקבוצה מבוססת במירב הענפים על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי תביעות (מודל Paid) בפועל, ובחלקם על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות - מודל Incurred). ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות בקבוצת הסיכון הרלוונטית. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשיעורי הריבית, שערי חליפין ובעיתוי ביצוע התשלומים וחומרתם. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון L/R לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון. ככל שהזמן עובר מצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כמו כן, נכללות הערכות איכותיות באשר לשינוי מגמות בעתיד אחרי הפעלת שיקול דעת כשאר שינויים לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר. האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בהערכת תביעות גדולות במיוחד, ההערכה מבוססת על הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(ו) תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בתשלומי התביעות הנוכחיים. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר בתשלומי התביעות הנוכחיים, עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

(ז) ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי.

(ח) הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי.

(ט) בענפים חבות מעבידים וצד שלישי החברה פועלת בהתאם לעקרונות הנוהג המיטבי ובהתאם לכך החברה מהונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הינו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(י) התביעות התלויות מחושבות ברמת ברוטו, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(יא) ההפרשה לתביעות תלויות עבור הסדר ביטוח שירי (להלן - ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שנעשה על ידי אקטואר ה"פול".

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים האקטוארים המפורטים להלן, בשילוב ההנחות השונות:

(א) Link Ratio - שיטה סטטיסטית זו מתבססת על התפתחות התביעות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מהתביעות הקיימות על מנת להעריך את סך התביעות הצפויות. במידת הצורך נעשה שימוש בשיטת שרמן (Sherman power curve) המתאימה התפלגות לא לינארית למקדמי ההתפתחות שחושבו בשיטת ה-Link Ratio. באמצעות ההתפלגות ניתן לחשב את מקדמי ההתפתחות לתקופות מוקדמות עליהן אין לנו מידע ("זנב ההתפתחות").

(ב) Bornhuetter-Ferguson - שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סה"כ התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, ע"ס שיטות אחרות (כגון Link Ratios). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר בתקופה האחרונה בה אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

(ג) הממוצעים - לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על בסיס תחזית כמות תביעות (שיטת Link Ratio) והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

(ד) אחר - עבור תביעות מסוג מחלות מקצוע בביטוח חבות מעבידים, שהינן תביעות על בסיס נזק מתמשך מחושבת הפרשה על בסיס עלות עתידית צפויה. בתביעות מסוג זה אין תאריך מסוים בו העובד נפגע והתגבשות הנזק הינה כתוצאה מחשיפה ארוכה לגורמי הסיכון. תביעות מסוג זה מאופיינות בפרק זמן ארוך מאוד מתחילת החשיפה לגורמי הסיכון ועד לדיווח על התביעה (תביעות זנב ארוך).

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישומו בענפי הביטוח העיקריים

(א) ענפי רכב חובה וחבויות

בענפים אלו ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות תשלומים ותלויות (Link Ratio). המודל הנו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

בגין תקופות שאינן בשלות נעשה שילוב בין עלות התביעות/Loss Ratio המבוססים על אומדן אפריורי, לבין העלות ממודל התפתחות התשלומים/סכומי התביעות.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב ותביעות גדולות.

הואיל והערכת התביעות התלויות מחושבת כאמור ברמת הברוטו, קיים מודל להערכת תביעות תלויות ביטוח משנה כדלהלן:

בביטוח משנה בלתי יחסי (Excess) המודל בגין שנות החיתום הוותיקות מבוסס על התייחסות פרטנית לתביעות. בגין שנות החיתום האחרונות האומדן מבוסס על מודל תביעות גדולות החוזה את כמות התביעות שתעבורנה את ה-Excess וכן את ממוצע סכום התביעות הללו.

בביטוח משנה יחסי לרבות פקולטטיבי, מבוסס המודל על פי הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים הוותיקות ולשנים אחרונות לפי שיעור Loss Ratio.

כמו כן, נעשה שימוש במודל סטוכסטי למדידת השונות הצפויה בעתודות, וזאת לצורך עמידה בדרישות עמדת הממונה לגבי הנוהג המיטבי לחישובי עתודות בביטוח כללי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישמשו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות (Link Ratio) תוך התייחסות לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג', סוגי רכב וסוגי הנזקים כגון תאונות, גניבות ונזקי טבע.

בחודשי הנזק האחרונים הקבוצה משתמשת בשיטת הממוצעים המבוססת על עלות תביעה לפוליסה.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב. שיבובים ושרידיים נלקחים בחשבון שכן המודל האקטוארי מתבסס על ההתפתחות של כל התשלומים (חיוביים ושיליים).

הערכת התביעות התלויות מחושבת ברמת ברוטו. מרכיב ביטוח המשנה בענף זה אינו מהותי.

(ג) דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים המבוססת על תביעה לפוליסה.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב. בענף זה ביטוח המשנה הינו יחסי, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת נזק.

(ד) תאונות אישיות

בענף תאונות אישיות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio).

בשנות החיתום האחרונות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הוא בחלקו ביטוח משנה יחסי ובחלקו ביטוח משנה מסוג Excess of Loss, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת חיתום.

(ה) ענפים בהם בוצעו הפרשות על בסיס שאינו אקטוארי

בענפים הבאים לא יושם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה.

התביעות התלויות בענפים אלו נכללו על בסיס ההערכות הכוללות את המרכיבים הבאים:

- תביעות תלויות ידועות הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים. הפרשה זו מתבססת בעיקרה על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות. רוב ההתחייבויות מגובות בביטוח משנה ולכן ההשפעה לא מהותית.

- הפרשה בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה (IBNR) המבוססת על ניסיון העבר. בנוסף, ההפרשה בגין צירוף תיק תביעות ביטוח כללי במהלך השנה הינה על בסיס הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

- ההפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחיטימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות. כמו כן החברה אינה נוהגת להוון את התביעות התלויות (למעט בענפים חבות מעבידים וצד שלישי), דבר שמהווה רכיב זהירות נוסף.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי (המשך)

- החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה יישמה את עמדת הממונה בהקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח הכוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:
 - (א) "זהירות" משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר, "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.
 - (ב) שיעור היוון תזרים המזומנים - לצורך קביעת שיעור הריבית להיוון תזרים ההתחייבויות נדרש האקטואר להתחשב בנושאים המפורטים בתקן ההיוון של אגודת האקטוארים בישראל, ולהציג את השיקולים (כולל הנחות ומגבלות) בבחירת שיעורי ההיוון. בהתאם לתקן האמור ריבית ההיוון המתאימה לבחינה תבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות.
 - (ג) בשנת 2020 חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בענפים אלו בסך של כ-37 מיליון ש"ח, לעומת גידול של כ-22 מיליון ש"ח בשנת 2019, בשל שינויים בשיעורי ריבית ההיוון ופערים בין השווי ההוגן והשווי בספרים של הנכסים הלא סחירים, וכן, את השפעת העדכון השוטף של פרמיית אי הנזילות.
 - (ד) עדכון שיעור פרמיית אי נזילות, כאמור בסעיף 3.36(ב)(4) לעיל, המשפיע על ענפי ביטוח חבות מעבידים וביטוח חבות צד ג' בהן החברה מהוונת את התביעות התלויות בהתאם להוראות הנוהג המיטבי, הקטין את ההתחייבות בסך של כ-11 מיליון ש"ח.
 - (ה) עדכון ייחוס חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים, כאמור בסעיף 3.36(ב)(4) לעיל בשנת 2020, הביא להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-25 מיליון ש"ח.
 - אשתקד עודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים הוקצה במגזר כללי לענפים לפי יחס העתודות.
 - (i) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.
 - (r) קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שטרם חלפו.
- בחודש אוגוסט 2019 קבע בית המשפט העליון כי ככלל, שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3% תוך אימוץ מנגנון העדכון עליו המליצה ועדה בין משרדית לבחינת הנושא, וזאת עד להסדרת הנושא בחקיקה, וכי יש לתקן בהתאם את תקנות הביטוח הלאומי (היוון), תשל"ח-1973 (בסעיף זה: "תקנות ההיוון").
 - בהתאם לכך ביצעה החברה בשנת 2019, אומדן של השפעת פסק הדין האמור, והקטינה את ההפרשות בענפים חובה וחבויות בסך של כ-140 מיליון ש"ח, בשייר לפני מס.
 - בחודש ספטמבר 2020 וטרם תיקון תקנות ההיוון כאמור, קבע בית המשפט העליון בפסק דין נוסף, אשר בו נדון עניין ריבית ההיוון באופן פרטני ונקודתי, כי על המוסד לביטוח לאומי ("המל"ל") לחשב את תביעת השיבוב מחברת הביטוח לפי שיעור היוון של 3%, באופן היוצר התאמה בין שיעור ההיוון לפיו פוסק בית המשפט את גובה תביעת הנזיקין כולה, שיעור ההיוון לפיו מנוכים סכומי הגמלאות מהניזוק, וזה המשמש לחישוב תביעת השיבוב של המל"ל מחברת הביטוח.
 - בהתאם לפסק הדין האמור, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, שיחררה החברה הפרשה בסך כ-65 מיליון ש"ח בשייר לפני מס בגין תביעות מל"ל.
 - ככל שיהיה עדכון לשיעור ריבית ההיוון בעקבות המנגנון עליו המליצה הועדה, יהיה צורך לשוב ולבצע הפרשה בהתאם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה

סיכון אשראי הינו, כאמור, הסיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון.

לאי עמידה של הצד הנגדי בהתחייבויותיו כתוצאה מהרעה ביכולת החזר שלו לרבות חדלות פירעון השפעה על התוצאות העסקיות של החברה.

נכסי אשראי הניתנים מכספי העמיתים וכן נכסי אשראי סחירים בתיקי הנוסטרו, המחושבים עפ"י השווי ההוגן, מושפעים בנוסף גם משינויים במרווחי האשראי כפי שבאים לידי ביטוי בשוק ההון או מירידת דירוג האשראי של החייב.

לעניין מקורות הדירוג ראה סעיף 2.ד ו-3.ד להלן.

הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2020			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים ^(*)	
36,532,525	24,434,340	12,098,185	בארץ
3,001,417	638,482	2,362,935	בחו"ל
<u>39,533,942</u>	<u>25,072,822</u>	<u>14,461,120</u>	סך כל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2019			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים ^(*)	
36,217,017	24,897,382	11,319,635	בארץ
1,113,989	583,067	530,922	בחו"ל
<u>37,331,006</u>	<u>25,480,449</u>	<u>11,850,557</u>	סך כל נכסי חוב

^(*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
8,443,446	-	-	-	8,443,446
3,654,739	2,895	-	256,487	3,395,357
12,098,185	2,895	-	256,487	11,838,803
22,463,254	-	-	-	22,463,254
424,462	1,275	-	603	422,584
421,339	-	-	-	421,339
226,732	226,732	-	-	-
23,652	23,652	-	-	-
113,896	-	-	43,030	70,866
20,695	-	-	20,695	-
625,148	99,050	-	276,097	250,001
115,162	26,114	-	29,591	59,457
24,434,340	376,823	-	370,016	23,687,501
36,532,525	379,718	-	626,503	35,526,304
219,844	-	-	64,510	155,334
39,649	-	-	-	39,649

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם

הופחת על ידי החברה

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
887,976	-	-	32,762	855,214
1,474,959	28,794	320,830	1,100,059	25,276
2,362,935	28,794	320,830	1,132,821	880,490
21,194	6,609	7,640	6,945	-
617,288	419,978	28,982	59,122	109,206
638,482	426,587	36,622	66,067	109,206
3,001,417	455,381	357,452	1,198,888	989,696
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחמים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
7,698,567	-	-	-	7,698,567
3,621,068	4,068	39	388,047	3,228,914
11,319,635	4,068	39	388,047	10,927,481
22,614,668	-	-	-	22,614,668
551,188	5,232	10	41,612	504,334
454,174	-	-	-	454,174
254,840	254,840	-	-	-
34,306	34,306	-	-	-
68,309	-	-	28,963	39,346
25,313	25,313	-	-	-
721,647	28,630	-	335,503	357,514
172,937	84,312	-	10,894	77,731
24,897,382	432,633	10	416,972	24,047,767
36,217,017	436,701	49	805,019	34,975,248
226,618	-	-	109,541	117,077
72,539	-	-	50,781	21,758

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם

הופחת על ידי החברה

דירוג בינלאומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
129,621	-	-	36,595	93,026
401,301	-	78,753	322,548	-
530,922	-	78,753	359,143	93,026
23,494	6,464	-	17,030	-
559,573	472,009	-	87,564	-
583,067	478,473	-	104,594	-
1,113,989	478,473	78,753	463,737	93,026
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחמים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA ומעלה
		BBB	עד A	
אלפי ש"ח				

חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה

219,122	193,554	-	3,908	21,660	
1,884	-	-	-	1,884	נכסי מסים נדחים
672,556	672,556	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
3,510,258	-	-	30,670	3,479,588	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA ומעלה
		BBB	עד A	
אלפי ש"ח				

חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה

376,853	344,332	-	3,909	28,612	
2,086	-	-	-	2,086	נכסי מסים נדחים ^(**)
314,420	314,420	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
3,062,815	-	-	25,432	3,037,383	מזומנים ושווי מזומנים

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

^(**) יישום למפרע, ראה באור 2. כג.

(ג) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בארץ)

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA
		BBB	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח				

145,251	63,851	-	28,775	52,625	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות
---------	--------	---	--------	--------	---------------------------

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA
		BBB	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח				

126,064	70,046	-	42,103	13,915	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות
---------	--------	---	--------	--------	---------------------------

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ד) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בחול"ל)

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
10,750	7,791	250	-	2,709
2,358,121	2,358,121	-	-	-
95,231	-	-	-	95,231

חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
6,253	5,226	-	392	635
2,294,484	2,294,484	-	-	-
181,962	-	-	-	181,962

חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(ה) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בחול"ל)

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
108,163	96,951	-	-	11,212

מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
134,883	134,883	-	-	-

מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(1) בחודש אוגוסט 2017 אישר המפקח לחברה שימוש במודל פנימי לדירוג אשראי, שפותח על ידה והוא בהמשך לאישור לשימוש במודל לדירוג אשראי מחודש אוגוסט 2013 (להלן - המודל). על פי האישור, לענין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לתנאים שפורטו באישור.

(א) השימוש במודל ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים שהוצגו למפקח אגב תהליך בחינת המודל;

(ב) כל שינוי מהותי במבנה המודל, טעון אישור מראש של המפקח;

(ג) ניתן לעשות שימוש במודל במסגרת חישוב דרישות ההון תחת משטר סולבנסי 2, בכפוף לתנאים המפורטים בהוראות משטר ההון כאמור.

(2) קיים שוני בסולמות דירוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. בהתאם לחוזר שוק ההון 1-6-2008 בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, פרסמו חברות הדירוג ניתוח השוואתי בין סולם הדירוג המקומי לסולם הדירוג הבינלאומי.

(3) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בסעיף ד' להלן.

(4) לענין החשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה ראה סעיף ב. (4.1) להלן.

(5) החברה חשופה בפעילותה גם לחייבים אחרים כגון מעסיקים, ומבוטחים. עליה במקרי חדלות פירעון של עסקים בישראל עשויה להשפיע גם על היקף חובות מעבידים בגין אי העברת תשלומים בגין הפקדות לביטוח פנסיוני עבור עובדיהם, המחייבת את הגופים המוסדיים בקבוצה לנקיטת הליכים. לענין יתרות פרמיה לגבייה בסך 730,272 אלפי ש"ח (שנת 2019 - 714,038 אלפי ש"ח) ראה באור 10.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(6) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2020			ענף משק
סיכון אשראי מאזני			
סיכון חוץ מאזני	%	סכום	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
-	1.1	448,662	תעשייה
91,171	4.3	1,700,367	בינוי ונדל"ן
140,697	3.7	1,446,032	חשמל ומים
-	0.1	49,660	מסחר
-	0.3	106,893	תחבורה ואחסנה
21,546	1.0	404,529	תקשורת ושרותי מחשב
-	5.8	2,308,926	בנקים
-	0.7	294,044	שירותים פיננסיים
-	1.5	580,679	שירותים עסקיים אחרים
-	-	10,239	חברות אחזקה
-	1.0	389,235	אנשים פרטיים
-	80.5	31,794,676	אג"ח מדינה
<u>253,414</u>	<u>100.0</u>	<u>39,533,942</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019			ענף משק
סיכון אשראי מאזני			
סיכון חוץ מאזני	%	סכום	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
19,739	1.4	505,078	תעשייה
91,407	4.7	1,753,168	בינוי ונדל"ן
146,701	2.7	995,587	חשמל ומים
-	-	4,270	מסחר
-	0.3	128,728	תחבורה ואחסנה
-	0.8	295,434	תקשורת ושרותי מחשב
-	6.3	2,344,561	בנקים
-	0.8	286,455	שירותים פיננסיים
3,100	0.2	93,273	שירותים עסקיים אחרים
-	0.1	21,572	חברות אחזקה
-	1.3	496,619	אנשים פרטיים
-	81.4	30,406,261	אג"ח מדינה
<u>260,947</u>	<u>100.0</u>	<u>37,331,006</u>	סך הכל

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(7) סיכונים גיאוגרפיים

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2020 (באלפי ש"ח)

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות ^(*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות/ קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
42,990,877	55,869	42,935,008	5,459,814	756,480	-	408,310	50,290	4,498,200	31,761,914	ישראל
1,498,134	(60,261)	1,558,395	919,236	-	22,609	183,442	102,118	330,990	-	ארה"ב
302,589	-	302,589	295,149	-	-	-	-	7,440	-	שוויץ
3,450,428	(145,384)	3,595,812	2,168,124	-	450,889	77,913	127,400	738,724	32,762	אחר
<u>48,242,028</u>	<u>(149,776)</u>	<u>48,391,804</u>	<u>8,842,323</u>	<u>756,480</u>	<u>473,498</u>	<u>669,665</u>	<u>279,808</u>	<u>5,575,354</u>	<u>31,794,676</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2019 (באלפי ש"ח)

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות ^(*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות/ קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
40,939,669	(294,576)	41,234,245	5,195,637	839,317	-	59,256	327,076	4,406,698	30,406,261	ישראל
2,103,102	1,012,416	1,090,686	801,748	-	19,447	190,059	69,703	9,729	-	ארה"ב
380,437	-	380,437	380,437	-	-	-	-	-	-	שוויץ
2,436,739	(395,708)	2,832,447	1,692,005	-	694,178	115,102	113,943	180,624	36,595	אחר
<u>45,859,947</u>	<u>322,132</u>	<u>45,537,815</u>	<u>8,069,827</u>	<u>839,317</u>	<u>713,625</u>	<u>364,417</u>	<u>510,722</u>	<u>4,597,051</u>	<u>30,442,856</u>	סך הכל

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה

החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, הנעשה ברובו באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את החברה מחובתה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה). על כן יש ביציבות הפיננסית של מבטחי המשנה וביכולת הפירעון שלהם, כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר דירוג מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות לחברה.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות בעיקר על דירוגם. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי בחינה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים גבוהים יחסית.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020

חובות בפגיגור(ב)		נכסי ביטוח משנה								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2020	קבוצת דירוג (ד)
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה(א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה נטו (זכות)	2020	
-	-	110,974	-	25,196	93,393	47,581	19,541	19,151	(43,496)	204,939	AA ומעלה
-	-	32,620	-	110	9,725	15,175	25,502	2,842	(20,514)	81,962	Swiss Reinsurance Co (ה)
3	15	250,008	5,517	18,831	103,206	71,207	17,627	109,965	(27,649)	175,785	Hannover Reinsurance Co אחרים
3	15	393,602	5,517	44,137	206,324	133,963	62,670	131,958	(91,659)	462,686	
-	-	143,062	692	35	103,283	46,741	2,145	2,979	(11,359)	24,527	A
158	27	443,348	286	42,754	342,701	155,853	1,430	9,321	(22,917)	270,050	(i) Assicurazioni Generali SpA אחרים
158	27	586,410	978	42,789	445,984	202,594	3,575	12,300	(34,276)	294,577	
-	-	11,419	-	5,873	5,181	13,007	-	-	(896)	17,380	BBB
123	2,477	1,786	-	-	5,306	77	-	-	(3,597)	443	נמוך מ-BBB - או לא מדורג(ז)
284	2,519	993,217	6,495	92,799	662,795	349,641	66,245	144,258	(130,428)	775,086	סה"כ

הערות

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-1,895 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל הפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-1,895 אלפי ש"ח המהווים כ-0.2% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2020.
 - (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A- כולל A+ עד A.
 - (ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 3.37.
 - (ו) גנרלי אינה מדורגת על ידי S&P, לפיכך הדירוג נקבע לפי חברת AMBest. יצוין שגנרלי מדורגת BBB+, בהמרה ל S&P, על ידי חברת MOODY'S.
 - (ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-40 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,381 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.36.ב.א).
3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2020. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-97 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019

חובות בפיגור(ב)		נכסי ביטוח משנה								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2019	קבוצת דירוג (ד)
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה(א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו		
-	-	98,193	-	49,255	112,998	46,282	16,792	11,425	(40,049)	199,136	AA ומעלה
-	-	(2,496)	-	141	6,576	11,581	25,548	1,007	(47,067)	78,023	Swiss Reinsurance Co (ה)
-	-	202,599	5,931	21,303	75,106	69,053	16,718	102,423	(33,467)	164,569	Hannover Reinsurance Co אחרים
-	-	298,296	5,931	70,699	194,680	126,916	59,058	114,855	(120,583)	441,728	A
-	-	140,874	743	7	96,679	50,153	2,166	970	(8,344)	36,636	(i) Assicurazioni Generali SpA
57	150	295,331	308	48,446	214,283	171,173	1,203	3,634	(46,208)	278,375	אחרים
57	150	436,205	1,051	48,453	310,962	221,326	3,369	4,604	(54,552)	315,011	
-	-	(43)	-	-	12	141	-	-	(196)	360	BBB
85	322	(2,266)	-	-	1,809	149	-	-	(4,224)	499	נמוך מ-BBB - או לא מדורג(ז)
142	472	732,192	6,982	119,152	507,463	348,532	62,427	119,459	(179,555)	757,598	סה"כ

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-1,871 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-1,871 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2019.
2. (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- עד A+.
(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 3.7.ה.3.
(ו) גנרלי אינה מדורגת על ידי S&P, לפיכך הדירוג נקבע לפי חברת AMBest. יצוין שגנרלי מדורגת BBB+, בהמרה ל S&P, על ידי חברת MOODY'S.
(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-140 אלפי ש"ח.
3. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,800 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.36.ב.א). מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-1,053 מיליון ש"ח.
לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2019. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-96 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים

(א) מצב המשק והתעסוקה

לרמת התעסוקה השפעה ניכרת על עסקי הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. להרעה ברמת התעסוקה, ירידה במספר המועסקים וגידול בשיעור האבטלה ולירידה ברמת השכר למועסק, השפעה על היקף המכירות החדשות ועל שיעורי הביטולים בתיק. בנוסף, למצב המשק בכללותו השלכה על עסקי הקבוצה בתחומים השונים לפעילותה. מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, גידול בתביעות אובדן כושר, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ולעלייה ברמת ההונאות. כמו כן מצב המשק עשוי להשפיע על שווי השוק של נכסי הקבוצה בישראל. בדומה להשלכות העולמיות, גם בישראל גרם נגיף הקורונה למשבר בריאותי וכלכלי אשר קטע את מגמת הצמיחה שאפיינה את המשק הישראלי בשנים שקדמו לשנת 2020 ובעקבותיו חלה ירידה בתוצר. משבר הקורונה הביא להתכווצות ניכרת בהיקף הפעילות הכלכלית ולזינוק חד במספר דורשי העבודה לפירוט בדבר השלכות משבר הקורונה על התוצאות הכספיות של החברה ראה באור 1.

הקבוצה עוקבת אחר התפתחויות במצב המשק ונערכת בהתאם לתנאי השוק.

(ב) שינויים ברגולציה וציות

חברות הקבוצה כפופות לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותה. שינויים בהוראות הדין והנהיות רגולטוריות. את עמידה בדרישות רגולטוריות, לרבות בשוגג, עלולה לגרום סנקציות ויכולה להוות בסיס להשתת עיצומים, לתביעות כספיות ובמקרי קיצון גם לשלילת רישיון.

לרגולציה בתחומי הביטוח והחסכון ארוך טווח השלכה ניכרת על התעריף הנגבה וכן על שיעור דמי הניהול הנגבים במוצרים השונים, תהליכי המכירה, אופי המוצרים, היכולת לבדל מוצרים מהמתחרים ועל רמת ההוצאות של חברות הקבוצה העוסקות בתחומים אלו. להוראות הדין, להנחיות ולהסכמים הנוגעים למבנה החסכון במשק ובעיקר לגבי החסכון הפנסיוני, לרבות השלכות המיסוי שלו, השפעות על שינויים בהיקף הפעילות של התחום ועל מידת התחליפיות בין המוצרים השונים, והניוד ביניהם. כמו כן שינויים בחקיקה וברגולציה, בעיקר בתחום חסכון ארוך טווח, עשויים להשפיע גם בהתייחס למוצרים שנמכרו בעבר, הן בדרך של תחולה רטרואקטיבית עקב השפעתם על פרשנות ההסכמים שנכרתו בעבר או כנגזרת של התחרות. כתוצאה, להוראות אלו השפעות הן על תיק ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך של החברות והן על המכירות העתידיות שלהן.

ריבוי שינויי רגולציה יוצר עומס על מערכי הטכנולוגיה והתפעול ועלול להגביר את החשיפה לטעויות תפעוליות או יכולת ציות להנחיות החדשות, עקב הצורך בשינוי תהליכים.

שוק הביטוח הפנסיוני עובר שינויים מהותיים הנוגעים, בין היתר, למוצרים הפנסיוניים המשווקים על ידי חברות הביטוח ואופן שיווקם, לערוצי ההפצה השונים וכן ביחס למבטחים, למועמדים לביטוח ולזכויותיהם.

כך, בשנים האחרונות נקבעו הוראות ביחס לניוד הסכמי ברירת מחדל לצירוף לקרנות פנסיה, מגבלות בשיווק כיסויים ביטוחיים במסגרת החיסכון הפנסיוני, איחוד חשבונות וניוד חשבונות, עידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים ומעורבות גוברת של הרגולטור בנושא דמי ניהול ותחרות לגביהם וכן באישור תכניות תעריפים. בנוסף נקבעו הוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, המקדמות תחרות בין הסוכנים, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול והחזר עמלת היקף במקרה של ביטול פוליסה.

דרישה רגולטורית מרכזית עבור חברות הביטוח הינה דרישות הלימות הון. שינויים רגולטוריים בדרישות הון עשויים להשפיע על פעילויות החברות והיקפיהן. לפרטים בדבר דרישות הון של החברה ראה באור 7.ג. לדוחות הכספיים.

כמן כן, סוכנויות הביטוח של החברה כפופות אף הן לרגולציה, לרבות רגולציה הנוגעת להחזקת סוכנויות על-ידי מבטח וכן חובות המוטלים על משווקים פנסיוניים. לשינויים בהוראות הדין הנוגעים לפעילותן של סוכנויות הביטוח, השפעה על פעילות הסוכנויות ורווחיותן.

חברות הקבוצה עוקבות אחר ההלכות ורגולציה חדשה בתחומי פעילותה ו/או בתחומים שיש בהם כדי להשפיע על החברה על מנת להטמיע וליישם את השינויים המתחייבים, וכן במקביל לאתר את עקרונות היסוד והכיוונים הכלליים אליהם נעשה ניסיון לחתור מצד בתי המשפט, המחוקק או הרגולטור, על מנת לכלכל את צעדי החברה באופן שיהלום עקרונות וכיוונים אלו, גם אם טרם קיבלו ביטוי קונקרטי בהלכה או רגולציה חדשה. יחד עם זאת, קשה לצפות הלכה / חקיקה / רגולציה חדשה לרבות שינויים בדגשים או בכיוונים של הרשויות הרלבנטיות וכן חוסר ודאות טבעי ביחס להולדתן של אלו. מאחר ומטבע הדברים מדובר בהתרחשות של אירוע עתידי בלתי ידוע ובלתי ודאי הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

ג) גידול בתחרות

עלייה ברמת התחרות בתחומים בהם הקבוצה פועלת, עלולה לפגוע ברווחיות הקבוצה. המפקח, בהסדרה רגולטורית, מוביל מהלכים בעשור האחרון המגבירים את התחרות בתחום חסכון ארוך טווח, מבחינת מידת התחליפיות בין המוצרים, קביעת מוצרים אחידים וברמת ומבנה דמי הניהול.

ד) שינוי בטעמי הציבור

נטיית הציבור לבחור במוצרים התחליפיים או שלא לבצע ביטוח, או בהקשר של מימוש גמלה עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי הקבוצה ועל הרווחיות בתחומים השונים.

קשת המוצרים הרחבה שמציעה החברה במרבית תחומי הביטוח ממתנת סיכון זה.

החברה מתמודדת עם הסיכון באמצעות מעקב אחרי טעמי הציבור והתאמת מוצריה בהתאם.

ה) סיכונים משפטיים - תקדימים משפטיים ותובענות ייצוגיות ונגזרות, סמכויות המפקח ופרשנות

חברות הקבוצה חשופות להחלטות שיפוטיות, לרבות בתביעות ייצוגיות ונגזרות, הן המוגשות כנגדה והן כנגד גופים אחרים בענף, אשר יש בהן כדי ליצור לה פוטנציאל חבות לתשלום בסכומים מהותיים, וכן כדי ליצור תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות הקבוצה, לרבות בכל הנוגע לתשלום תביעות ביטוח והגדלת התשלום בגין אשר לא נצפה בעת הנפקת הפוליסות על ידה, ובהתאם להשפיע על פעילותה ו/או על תוצאותיה הכספיות ולהגדיל את התחייבויותיה הביטוחיות.

החשיפה של הקבוצה לתובענות ייצוגיות ונגזרות, כוללת חשיפה הן ביחס למקרים בהם נפתח הליך משפטי בגין, והן למקרים שהחשיפה הפוטנציאלית להגשת תובענה ייצוגית או נגזרת הובאה לידיעת חברות הקבוצה באמצעות גילוי עצמי ו/או באמצעות פניות של לקוחות בדרכים שונות, והן כאלה שלחברות הקבוצה אין לגביהן ידיעה כאמור. בשנים האחרונות קיימת מגמה של גידול הן במספר הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות והן במספר התובענות אשר בתי המשפט מאשרים כייצוגיות, להערכת החברה הדבר מושפע, בין היתר, משינוי גישה כללית של בתי המשפט ביחס לתובענות ייצוגיות בכלל ומהמאפיינים היחודיים שיש לתחום הביטוח, הפנסיה והגמל בפרט. לענין תביעות ייצוגיות, הליכים משפטיים ואחרים לרבות תביעות והליכים הקשורים לסיכוי רגולציה או סיכונים תפעוליים, ראה באור 5.1.1.38 לדוחות הכספיים.

כמו כן הגופים המוסדיים בקבוצה כפופים לקביעות שונות במסגרת חוזרים, הכרעות, עמדות וכיוצא, הניתנות על-ידי הממונה באשר לאופן הפעולה של גופים אלו וכן הם כפופים לביקורות שעורך המפקח מעת לעת. הליכים אלו עלולים להביא לחיוב של הגופים המוסדיים בסכומים מהותיים ו/או להוראה ביחס לאופן פעולה המתייחס לתכניות הביטוח/פנסיה/גמל ששווקו בעבר, באופן שונה מזה שהיווה בסיס לשיווקן על ידי הקבוצה במקור ואשר יש בו כדי להגדיל עלויות של מוצרים אלו, לרבות להטיל עליה עיצומים כספיים. לדרכי התמודדות החברה ראה סעיף ב.5.5 לעיל.

מורכבותה של פעילות הקבוצה והיקפה, ובפרט תוקפם הארוך של הסכמי הביטוח, יוצרים חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים העלולים לנבוע מליקויים אפשריים בתהליכים, מסמכים משפטיים, לרבות פוליסות וחוזי ביטוח משנה, מליקויים תפעוליים ביישומם של הסכמים או תהליכים ומשינויים החלים על פני זמן בפרשנות, גם בהתייחס למוצרים שנמכרו לפני שנים ארוכות ובהתאם - האפשרות להקטין את הסיכון הגלום בהתפתחות בפסיקת בתי המשפט, לרבות פסיקת בית המשפט העליון, יישום כללי פרשנות במסגרתם או קביעת נורמות ראויות במסגרת הפסיקה, ביחס למוצרים שנמכרו בעבר, מוגבל מטבעו.

ניהול הסיכונים המשפטיים כרוך במתן יעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בחינה מתמדת של תהליכי העבודה, המסמכים והטפסים במקומות בהם קיים באופן טבעי ריבוי מופעים מאותו סוג או ענין ואשר יש בהם ייצוגיות מובנית. כמו כן, החברה בוחנת, ככל האפשר, תביעות והליכים שהוגשו כנגדה, כמו גם תביעות והליכים שלא כנגדה בענפי העיסוק שלה וכן פסיקות בהליכים אלו והיא מנסה להפיק לקחים ביחס לתהליכי העבודה הנוהגים על ידה.

ו) פגיעה במוניטין

מוניטין הקבוצה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות הקבוצה עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשמה הטוב של הקבוצה עלולה להיות פגיעה מהותית על עסקי הקבוצה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לביסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2020						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ ^(*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
						נכסים
877,327	-	877,327	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
1,884	-	1,884	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
1,952,455	22	1,952,433	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
1,153,807	-	1,153,807	-	-	-	רכוש קבוע
21,701	-	21,701	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
6,923,505	6,923,505	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
756,480	-	756,480	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
1,222,939	10,344	-	7,974	1,042,600	162,021	נכסי ביטוח משנה
172,435	25,423	-	2,722	144,290	-	נכסי מיסים שוטפים
988,883	638,249	63,100	79,824	-	207,710	חייבים ויתרות חובה
730,272	332,180	-	50,463	294,267	53,362	פרמיות לגבייה
110,844,111	110,844,111	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
						השקעות פיננסיות אחרות
14,461,120	-	-	2,445,341	8,959,968	3,055,811	נכסי חוב סחירים
25,072,822	-	-	681,855	23,973,702	417,265	נכסי חוב שאינם סחירים
279,808	-	279,808	-	-	-	מניות
3,030,677	-	2,924,247	39,306	-	67,124	אחרות
42,844,427	-	3,204,055	3,166,502	32,933,670	3,540,200	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
9,168,697	9,168,697	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,605,489	-	-	253,963	-	3,351,526	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>181,264,412</u>	<u>127,942,531</u>	<u>8,030,787</u>	<u>3,561,448</u>	<u>34,414,827</u>	<u>7,314,819</u>	סך הכל נכסים

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
6,493,430	-	6,493,430	-	-	-	סך הכל הון התחייבויות
39,020,383	-	-	20,847	38,326,751	672,785	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
125,879,001	125,879,001	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
536,523	-	536,523	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
294,829	143,014	70,700	-	-	81,115	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
4,709	-	-	-	4,709	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,948,585	1,308,700	68,478	320,317	439,101	811,989	זכאים ויתרות זכות
6,086,952	71,599	1,756	75,318	99,954	5,838,325	התחייבויות פיננסיות
174,770,982	127,402,314	677,457	416,482	38,870,515	7,404,214	סך הכל התחייבויות
181,264,412	127,402,314	7,170,887	416,482	38,870,515	7,404,214	סך הכל התחייבויות והון
-	540,217	859,900	3,144,966	(4,455,688)	(89,395)	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	(160,358)	(5,150,341)	1,568,867	3,741,832	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	540,217	699,542	(2,005,375)	(2,886,821)	3,652,437	סך הכל חשיפה

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
						נכסים
818,532	-	818,532	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
2,086	-	2,086	-	-	-	נכסי מיסים נדחים (**)
2,046,859	27	2,046,832	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
1,152,721	-	1,152,721	-	-	-	רכוש קבוע
26,627	-	26,627	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
						נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
6,899,180	6,899,180	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
839,317	-	839,317	-	-	-	נכסי ביטוח משנה
1,037,881	10,567	-	12,286	851,454	163,574	נכסי מיסים שוטפים
240,249	23,600	-	12,710	203,939	-	חייבים ויתרות חובה
1,213,054	804,295	47,519	37,891	-	323,349	פרמיות לגבייה
714,038	286,045	-	47,938	315,418	64,637	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
98,208,830	98,208,830	-	-	-	-	
						השקעות פיננסיות אחרות
11,850,557	-	-	643,194	7,154,809	4,052,554	נכסי חוב סחירים
25,480,449	-	-	685,965	24,195,301	599,183	נכסי חוב שאינם סחירים
510,722	-	510,722	-	-	-	מניות
2,608,904	-	2,588,034	20,870	-	-	אחרות
40,450,632	-	3,098,756	1,350,029	31,350,110	4,651,737	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,983,926	13,983,926	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,244,777	-	-	354,799	-	2,889,978	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>170,878,709</u>	<u>120,216,470</u>	<u>8,032,390</u>	<u>1,815,653</u>	<u>32,720,921</u>	<u>8,093,275</u>	סך הכל נכסים

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

(**) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לביסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2019						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ ^(*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
5,970,102	-	5,970,102	-	-	-	סך הכל הון ^(**) התחייבויות
37,686,473	-	-	33,665	36,959,666	693,142	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה ^(**)
119,387,098	119,387,098	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
446,813	-	446,813	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים ^(**)
306,507	142,084	81,817	-	-	82,606	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
37,732	-	-	-	37,732	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,876,315	149,270	111,100	239,239	492,235	884,471	זכאים ויתרות זכות
5,167,669	145,301	23,567	27,261	86,350	4,885,190	התחייבויות פיננסיות
164,908,607	119,823,753	663,297	300,165	37,575,983	6,545,409	סך הכל התחייבויות
170,878,709	119,823,753	6,633,399	300,165	37,575,983	6,545,409	סך הכל התחייבויות והון
-	392,717	2,328,620	1,515,488	(5,784,691)	1,547,866	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	314,613	(4,582,209)	-	4,267,596	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	392,717	2,643,233	(3,066,721)	(5,784,691)	5,815,462	סך הכל חשיפה

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

(**) יישום למפרע, ראה באור 2.כג.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	נכסים
9,168,697	-	2,071,719	-	7,096,978	מזומנים ושווי מזומנים
81,079,814	46,031,344	6,792,560	16,386,718	11,869,192	נכסים סחירים
37,694,020	19,941,699	5,725,646	7,190,328	4,836,347	נכסים בלתי סחירים
127,942,531	65,973,043	14,589,925	23,577,046	23,802,517	סך הכל הנכסים
-	10,365,438	(30,318,110)	-	19,952,672	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	נכסים
13,983,926	-	1,144,956	-	12,838,970	מזומנים ושווי מזומנים
72,496,326	34,831,343	5,096,123	18,064,642	14,504,218	נכסים סחירים ^(*)
33,736,218	17,739,603	5,695,577	7,104,357	3,196,681	נכסים בלתי סחירים ^(*)
120,216,470	52,570,946	11,936,656	25,168,999	30,539,869	סך הכל הנכסים
-	14,781,266	(33,775,272)	-	18,994,006	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

דירוג מקומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	נכסי חוב בארץ
13,353,209	-	-	-	13,353,209	אגרות חוב ממשלתיות
15,416,013	230,063	71,335	2,152,215	12,962,400	נכסי חוב אחרים - סחירים
10,483,384	2,610,586	-	2,865,196	5,007,602	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
39,252,606	2,840,649	71,335	5,017,411	31,323,211	סך הכל נכסי חוב בארץ
1,590,903	-	-	670,466	920,437	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי כולל נכסי חוב בדירוג פנימי
266,233	-	-	-	266,233	שדירוגם הופחת על-ידי החברה

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

דירוג מקומי ^(*)					
ליום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
16,688,644	-	-	-	16,688,644	נכסי חוב בארץ
16,356,101	-	6,009	1,691,667	14,658,425	אגרות חוב ממשלתיות
10,488,513	2,555,329	1,502	2,754,350	5,177,332	נכסי חוב אחרים - סחירים
43,533,258	2,555,329	7,511	4,446,017	36,524,401	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
1,525,281	-	-	897,328	627,953	סך הכל נכסי חוב בארץ
520,351	-	-	405,117	115,234	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
					כולל נכסי חוב בדירוג פנימי
					שדירוגם הופחת על-ידי החברה

^(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

^(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דירוג בינלאומי ^(*)					
ליום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
11,197,465	3,622,450	2,162,921	4,487,121	924,973	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
-	-	-	-	-	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

דירוג בינלאומי ^(*)					
ליום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ ^(**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
8,702,184	3,388,962	2,030,722	3,249,835	32,665	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
-	-	-	-	-	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

^(*) המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינן חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

^(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
3,510,258	-	-	30,670	3,479,588	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
318,191	-	-	51,958	266,233	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
11,078,767	2,895	-	252,412	10,823,460	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
24,434,340	376,823	-	370,016	23,687,501	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
3,062,815	-	-	25,432	3,037,383	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
323,589	-	-	323,589	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
10,530,308	4,068	39	383,855	10,142,346	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
24,897,382	432,633	10	416,972	24,047,767	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2020

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
95,231	-	-	-	95,231	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
2,362,935	28,794	320,830	1,132,821	880,490	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
638,482	426,587	36,622	66,067	109,206	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2019

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
181,962	-	-	-	181,962	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
530,922	-	78,753	359,143	93,026	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
583,067	478,473	-	104,594	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9 (המשך)

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א' לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2020		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
50,810	4,261	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים
ליום 31 בדצמבר 2019		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
49,930	6,746	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. כללי

1. החברה נשלטת על ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן - "אליהו 1959") המחזיקה בכ-68% מהון המניות של החברה. כפי שנמסר לחברה על ידי אליהו 1959, מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה ובאליהו 1959. לפרטים נוספים בדבר החזקות בעל השליטה בחברה ראה באור 1.

פרטים ונתונים אודות עסקאות עם בעל השליטה, עם קרוביו או חברות בשליטתו או עסקאות עם צד שלישי שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי ("עסקאות בעל שליטה") מובאים בסעיפים ג'-ה' להלן.

2. מר שלמה אליהו, החזיק, במישרין ובעקיפין, בכ-27% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד") ולכן, החל ממועד רכישת השליטה, עסקאות של החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עם בנק אגוד ו/או עם חברות בשליטתו מסווגות כעסקאות אשר לבעל השליטה בחברה עניין אישי בהן. זאת, בנוסף להיותן, החל ממועד כהונתו של מר שלמה אליהו כדירקטור בחברה, התקשרויות אשר לנושא משרה בחברה עניין אישי בהן.

בחודש ספטמבר 2020 רכש בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי"), במסגרת הצעת רכש חליפין מלאה, את מניות בנק אגוד, באופן בו בעלי המניות בבנק אגוד קיבלו מניות בבנק מזרחי. בעקבות רכישה זו מר שלמה אליהו אינו מחזיק עוד במניות בנק אגוד.

על פי הוראות הממונה על ההגבלים העסקיים באישור שניתן על ידו בקשר עם רכישת השליטה, החל ממועד השלמת העסקה לרכישת השליטה, החברה לא תתקשר (במישרין ובעקיפין), בהסכם עם חברות סוחרות אשר בעל השליטה מחזיק בהן 5% ומעלה מהון המניות, במישרין או בעקיפין, לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינן תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ובתנאים שנקבעו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים.

בשנת הדוח, ההוראה האמורה הייתה רלוונטית רק להתקשרות עם בנק אגוד.

פרטים ונתונים ביחס לעסקאות עם בנק אגוד ("צד קשור אחר") מובאים בסעיפים ג' ו-ד' להלן.

3. פרטים ונתונים ביחס להתקשרויות עם חברות כלולות וחברות קשורות מובאים בסעיפים ג', ד', ו' ו-ז' להלן.

לא נכלל בבאור תיאור של עסקאות בעל שליטה ו/או צדדים קשורים אחרים אשר ההתקשרות בגינם בוצעה בטרם הפכו להיות צד קשור. נתונים כספיים בקשר עם עסקאות אלו בתקופת הדוח כלולים בנתונים בסעיפים ג' ו-ד' להלן. יתרות ועסקאות בין החברה לבין צדדים קשורים ובעל עניין אשר בוצעו בעת היותו צד קשור ו/או בעל עניין, ואשר לאחר מכן ובמשך תקופת הדוח לא היה עוד בעל עניין ו/או צד קשור, מתוארות בבאור זה, עקב נתוני תקופות קודמות המצויות במספרי ההשוואה.

¹ למעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה מלוא מניותיה הוחזקו, במישרין או בעקיפין, על ידי החברה, דהיינו, מגדל שוקי הון.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

1. הקבוצה מבצעת או עשויה לבצע עסקאות עם בעל עניין ו/או עסקאות בעל שליטה במהלך העסקים הרגיל שלה, לרבות, אך לא רק, עסקאות מן הסוגים ובעלות המאפיינים כמפורט להלן: רכישת נכסים, שכירות נכסי מקרקעין, רכישה של מוצרים ושירותים באמצעות בעל השליטה, שיתופי פעולה לרבות ביחס להשקעות משותפות וקבלת שירותים פיננסיים או כלכליים. מובהר כי העסקאות האמורות לעיל אינן מהוות רשימה סגורה.

2. כמפורט בסעיף 4 להלן, דירקטוריון החברה אימץ קווים מנחים וכללים לסינוגה של עסקה של מי מחברות הקבוצה בהתאם לקבוע בתקנה 41(א3)(1) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 ("נוהל זניחות"). כללים וקווים מנחים אלה משמשים לבחינת היקף הגילוי והדיווח הנדרש על-פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("תקנות הדיווח") על חברות ציבוריות בקשר עם עסקאות עם בעל עניין ו/או בעל השליטה, לרבות לעניין הדיווח בדוח התקופתי (כקבוע בתקנה 22 לתקנות הדיווח).

3. הנתונים הכספיים הכלולים בסעיפים ג' ו-ד' להלן כוללים נתונים כספיים של עסקאות זניחות. פירוט עסקאות בעל שליטה ו/או עם צדדים קשורים אחרים אינו כולל תיאור של עסקאות המסווגות כזניחות בהתאם למבחני הזניחות שקבע הדירקטוריון.

4. ביום 22 במרס 2017 החליטו דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה לעדכן את הקווים המנחים והכללים לסינוגה של עסקה עם בעל עניין ו/או עם בעל השליטה כ"עסקה זניחה". בהתאם להחלטה זו, עסקה כאמור תיחשב כ"עסקה זניחה", אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

- 1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).
- 2) בהיעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה תחשב כעסקה זניחה אם יתקיים אחד התנאים המפורטים להלן:

א) עסקת ביטוח -

1. הסכום הכולל של הפרמיות בגין העסקה, לרבות עסקאות נפרדות שקיימת ביניהן תלות, לא יעלה על 2 מיליון ש"ח (מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017) ויחס הפרמיות לא יעלה על 0.5%.

2. יחס ההתחייבויות בתחום הרלוונטי לא יעלה על 0.5% (לצורך חישוב יחס ההתחייבות, ההתחייבות נשוא האירוע תהיה סכום הביטוח).

ב) עסקאות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ופיננסים - העסקאות מבוצעות באותם תנאים הניתנים לעובדי הקבוצה.

ג) התקשרויות אחרות -

1. היקף העסקה בכל עסקה אינו עולה על 5 מיליון ש"ח (בעסקה בתחום השקעות היקף העסקה של בעל השליטה או בעל העניין ייבחן על פי העמלות או דמי הניהול אותם יקבל בעל השליטה/בעל העניין או ישלם, לפי העניין), כשסכום זה מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017.

וכן-

2. תוצאות מדידתה למול אמת המידה הרלוונטית (אחת או יותר), כאמור להלן, לא עולה על 0.5%.

אמות המידה הרלוונטיות לבחינת סיווגה של עסקה מסוימת כעסקה זניחה הן:

- במכירה של ביטוח או רכישת ביטוח משנה - יחס פרמיות.
- ברכישת נכס - יחס נכסים.
- במכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים.
- ברכישת/מכירת מוצרים או שירותים אחרים - יחס הוצאות או יחס הכנסות בגין שירותים, על פי העניין.
- בנטילת התחייבות כספית (כולל נטילת אשראי) - יחס התחייבויות.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות (המשך)

- לעניין זה:
- יחס פרמיות: הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
- יחס נכסים: היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים; היחס יימדד בנפרד ביחס לכספי עמיתים בנייהול הקבוצה וביחס לכספי נוסטרו. במקרה של עסקה משותפת לכספי עמיתים ונוסטרו, ייבדק היחס הרלבנטי בנפרד לגבי כל סוג נכסים בהתאם לגובה הסכום של חלק הנוסטרו/ כספי עמיתים, לפי העניין בעסקה אל מול הסך הכולל של הנכסים, כספי נוסטרו/ כספי עמיתים לפי העניין, לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
- יחס רווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים הקלנדריות האחרונות.
- יחס התחייבויות: ההתחייבות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
- יחס הון עצמי: הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
- יחס הכנסות משירותים: היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
- יחס הוצאות בגין שירותים: היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
5. ביחס לעסקאות רב שנתיות, יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת הזניחות על בסיס שנתי, כך לדוגמה בעסקת ביטוח למספר שנים, כהיקף העסקה ייחשבו דמי הביטוח השנתיים המשולמים או הנגבים. עסקאות נפרדות אשר קיימת ביניהן תלות, כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות, יבחנו כעסקה אחת.
6. במקרים בהם, לפי שיקול דעת החברה, כל אמות המידה הכמותיות הנזכרות לעיל אינן רלבנטיות לבחינת זניחותה של עסקה, תיחשב העסקה כזניחה בהתאם לאמת מידה רלבנטית אחרת, שתיקבע על ידי החברה, ובלבד שאמת המידה הרלבנטית המחושבת לעסקה תהיה בשיעור של פחות מ-0.5% וכן שהיקף העסקה לא יעלה על סך של 5 מיליון ש"ח, כשסכום זה צמוד למדד כאמור לעיל.
7. בחינת השיקולים האיכותיים של עסקת בעל השליטה או בעל העניין, עשויה להוביל לסיווג העסקה כעסקה לא זניחה למרות המפורט לעיל. כך למשל ולשם הדוגמה בלבד, עסקת בעל שליטה לא תיחשב בדרך כלל כזניחה אם היא נתפסת כאירוע משמעותי על-ידי הנהלת החברה ומשמשת כבסיס לקבלת החלטות ניהוליות או אם במסגרת עסקת בעל השליטה או בעל העניין, צפוי בעל השליטה או בעל העניין, לפי העניין, לקבל טובות הנאה שיש חשיבות במסירת דיווח עליהם בציבור.
8. עסקה שסווגה על-ידי חברה מוחזקת של החברה תחשב זניחה גם ברמת החברה. עסקה כאמור אשר סווגה על-ידי החברה המוחזקת כלא זניחה תבחן מול אמות המידה הרלבנטיות ברמת החברה.
9. דירקטוריון החברה יבחן את הצורך בעדכון הוראות נוהל זה מעת לעת, בשים לב לעסקאות בעלי השליטה או בעלי העניין, בהן מתקשרת החברה ושינויים בהוראות הדין הרלבנטיות.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין, צדדים קשורים ואנשי מפתח ניהוליים בחברה ו/או בחברות בהן הם מכהנים כנושאי משרה, לרבות בעל השליטה ו/או קרוביו אשר מכהנים כנושאי משרה, עשויים לרכוש, מידי פעם, חוזי ביטוח, חוזי השקעה או מוצרים פיננסיים אחרים שהונפקו על ידי הקבוצה ו/או נמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק ובמהלך העסקים הרגיל. פרטים בדבר עסקאות אלו אינם כלולים בבאור זה.

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2020		
חברות כלולות	צדדים קשורים (אחרים) ^(*)	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
1,648	1	-
17,530	-	-
-	(10,146)	-

חייבים ויתרות חובה
נכסי חוב^(*)
זכאים ויתרות זכות
^(*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 45,928 אלפי ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2019		
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים ^(*)	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
2,024	1	-
17,860	44,896	-
-	3,569	-
-	(7,232)	-
(2,871)	(270)	-

חייבים ויתרות חובה
נכסי חוב^(*)
מניות
זכאים ויתרות זכות^(**)
התחייבויות פיננסיות
^(*) יתרת נכסי חוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על סך של 74,393 אלפי ש"ח.

^(**) לפני רכישת השליטה בחברה רכשו החברה וחברות הבנות שלה אגרות חוב ומניות של בנק אגוד והחל ממועד רכישת השליטה בחברה ונכון למועד הדוח הן אינן רוכשות ניירות ערך של בנק אגוד אולם, מעת לעת, הן מוכרות החזקות אלו במסגרת המסחר הרגילה.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	4,930	(120)	פרמיות שהתקבלו
-	5,657	217	תביעות ששולמו
2,099	1,146	-	עמלת סוכן ועמלות אחרות
-	2,765	-	הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
398	451	-	הכנסות מדמי ניהול
-	-	798	עלויות העסקה
793	(39,272)	-	אחר
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019			
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	4,834	678	פרמיות שהתקבלו
9	631	428	תביעות ששולמו
-	636	-	הסכמי הפצה ותפעול
1,686	1,392	-	עמלת סוכן ועמלות אחרות
-	2,790	-	הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
518	594	-	הכנסות מדמי ניהול
-	-	847	עלויות העסקה
681	(36,916)	-	אחר
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018			
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	5,098	931	פרמיות שהתקבלו
-	28	-	עמלות והשתתפות ברווחים בביטוח קבוצתי
32	515	164	תביעות ששולמו
-	5,396	-	הסכמי הפצה ותפעול
1,221	728	-	עמלת סוכן ועמלות אחרות
-	2,152	-	הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
610	430	-	הכנסות מדמי ניהול
-	-	870	עלויות העסקה
4,518	(39,593)	-	אחר

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה

להלן תיאור של עסקאות בעל שליטה תוך הפרדה של עסקאות חריגות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות ועסקאות שאינן חריגות ושאינן לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' עם החברה	צד להתקשרות	מועד אישור / האורגן מאשר ²	מהות העסקה ועיקריה
1	מר שלמה אליהו	24 בפברואר 2014 - דיווח לדירקטוריון	מר שלמה אליהו מכהן כדירקטור במגדל אחזקות ובחברה מיום 29 באוקטובר 2012 וכיהן כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות מיום 1 באוקטובר 2013 ועד ליום 18 בפברואר 2015. ביום 24 בפברואר 2014 דיווח מר שלמה אליהו לדירקטוריון מגדל אחזקות ולדירקטוריון החברה כי הוא מוותר על שכר כלשהו בקשר עם כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות וכדירקטור בחברה ולא ידרוש שכר בגין כהונתו אלו. ראה לעניין זה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 24 בפברואר 2014, אסמכתא מספר 2014-01-046135.
			ביום 18 ביוני 2018 מונה מר שלמה אליהו בשנית לכהן כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות. גם בגין כהונה זו ויתר מר אליהו על קבלת שכר כלשהו והוא אינו זכאי לתמורה כספית או שווה כסף בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות. ראה לעניין זה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 28 במאי 2018, אסמכתא מספר 2018-01-043782.
2	מר אליהו אליהו	5 באפריל 2016 וביום 4 פברואר 2019 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	תנאי העסקה מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז - מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, החל לעבוד בחברה ביום 1 בינואר 2013 בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז, בשכר חודשי של 50 אלפי ש"ח ותנאים נלווים ובכלל זה הבראה, חופשה, מחלה, אחזקת רכב, החזר הוצאות, הפרשות סוציאליות, ביטוח אובדן כושר עבודה והפרשות לקרן השתלמות. הגמול הכולל למר אליהו אליהו בשנת 2020 עמד על 798 אלפי ש"ח ובשנת 2019 עמד על כ-847 אלפי ש"ח (עלות מעביד ולפני השפעת מס שכר). תנאי העסקה של מר אליהו אליהו אושרו לראשונה בחודש מרס 2013 ולאחר מכן אושרו מחדש בתום כל 3 שנים על ידי האסיפה הכללית, הן ביום 5 באפריל 2016 והן ביום 4 בפברואר 2019. תוקף האישור הנוכחי הינו עד ליום 30 בספטמבר 2020, מועד סיום כהונתו של מר אליהו. לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה של מר אליהו אליהו ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 28 בדצמבר 2018, אסמכתא מספר 2018-01-127740, בדבר זימון האסיפה הכללית ודיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2019, אסמכתא מספר 2019-01-012390 בדבר תוצאות האסיפה הכללית.
			מענקי 2017 עד וכולל 2019- אישור מענק שנתי נורמטיבי למר אליהו אליהו, בסך של 200 אלפי ש"ח, בגין כל שנה קלנדרית מהשנים 2017 עד וכולל 2019. בהתאם למדיניות התגמול המעודכנת, יהיה המענק השנתי למר אליהו אליהו מבוסס ביצועים. סכום המענק בכל שנה קלנדרית ייקבע על יסוד המענק הנורמטיבי, בהתאם לציון ביצוע בטווח שבין 70% ל-140%. בציון 100% המענק יהא בסך השווה למענק הנורמטיבי. בציון ביצוע מתחת ל-70%, מר אליהו אליהו אינו זכאי לבונוס. בציון ביצוע של 140% ומעלה, מר אליהו אליהו יהא זכאי למענק מקסימלי של 280 אלפי ש"ח, לשנה. לפרטים נוספים בדבר המענק השנתי והנורמטיבי ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 22 בדצמבר 2016 (דוח מיידי משלים בדבר זימון אסיפה כללית), אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מיידי של מגדל אחזקות בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-000333).
			בפועל, למר אליהו אליהו שולם בשנת 2020 מענק שנתי בגין 2019 בסך של כ-183 אלפי ש"ח. מר אליהו אליהו לא קיבל מענק שנתי בגין השנים 2020 ו-2018.

² בכל מקום בבאור זה, משמעו מועד אישור האורגן הרלוונטי האחרון בהיבט של דיני החברות וזהות אותו האורגן. עסקאות שאושרו באסיפת בעלי המניות אושרו קודם לכן בועדת הביקורת ובדירקטוריון אותה החברה במקרים בהם נערך ערכון ו/או שינוי להתקשרות קודמת, תיאור מכלול ההתקשרות יהא בתאריך המוקדם מבין השניים.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
3 אליהו 1959	3 בפברואר 2016 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	<p>הסכם לרכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי - החברה התקשרה עם אליהו 1959 בע"מ ("אליהו 1959") בהסכם במסגרתו הועבר לאחריותה הבלעדית של החברה תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, הכולל פוליסות שהונפקו על ידי אליהו 1959 עד ליום 31 בדצמבר 2012 ("תיק הביטוח"). במקביל להעברת תיק הביטוח העבירה אליהו 1959 לחברה סכום (במזומן) השווה להערכה האקטוארית של ההתחייבויות הכלולות בתיק הביטוח (המיועד למימון הטיפול בתיק הביטוח) בהתאמות הקבועות בהסכם (ההערכה האקטוארית של החשיפה בגין התביעות שהיו כלולות בתיק הביטוח, נכון ליום 30 ביוני 2015, על פי דוחותיה הכספיים של אליהו 1959, הייתה בסכום של כ-393 מיליון ש"ח), וכן את סכום ההוצאות העקיפות (לעניין אישור לתיקון סכום ההוצאות העקיפות ראה להלן).</p> <p>בתמורה לטיפול בתיק הביטוח תהא החברה זכאית ל-71% מהרווחים שינבעו מתיק הביטוח, ככל שיהיו, אך לא פחות מ-7 מיליון ש"ח (רווח מובטח על ידי אליהו 1959, אשר יועבר כמקדמה במועד השלמת העסקה).</p> <p>במסגרת ההתקשרות וכתנאי לה, נחתם הסכם ביטוח משנה בין החברה לבין SWISS RE ("סוויס"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של החברה ("ביטוח המשנה של סוויס"). בהתאם להסכם ביטוח המשנה של סוויס, סוויס תהא זכאית לפרמיה בסך של כ-11 מיליון ש"ח (אשר תועבר כמקדמה מיד לאחר השלמת העסקה ובהתאם למנגנון שנקבע) וכן (בנוסף על הפרמיה האמורה) ל-29% מהרווחים אשר ינבעו מתיק הביטוח, ככל שינבעו.</p> <p>כמו כן במסגרת ההתקשרות, נקבעו הסדרים ביחס לחובת שיפוי ותשלום של אליהו 1959 במקרה בו סכום ההערכה האקטוארית וביטוח המשנה של סוויס לא יספיקו לכיסוי התביעות וההוצאות בקשר עם תיק הביטוח, כאשר שיפוי כאמור יילקח במסגרת ההתחשבות בין הצדדים. כמו כן, התחייבה אליהו 1959 באופן נפרד לשפות את החברה במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח, שיפוי כאמור יקוזז מרווחים שיהיו לחברה מתיק הביטוח, ככל שיהיו. בנוסף להתחייבות השיפוי, במועד השלמת העסקה העמידה אליהו 1959 ערבות בנקאית אוטונומית מתאגיד בנקאי ישראלי לטובת החברה, בגובה של 5% מסכום ההערכה האקטוארית ("הערבות הבנקאית") זאת בהתאם לדרישת הממונה, כחלק מהתנאים לאישור ההסכם. בהתאם לאותם תנאים. הערבות הבנקאית נדרשת להיות בתוקף עד לשנת 2020 לכל הפחות, וכאשר סכומה יתעדכן אחת לשנה, בהתאם לסכום הערכת התביעות הכלולות בתיק הביטוח, כמדווח בדוחות הכספיים של החברה.</p> <p>כמו כן נקבעו במסגרת ההתקשרות הסדרים שונים לשיפוי במקרים בהם ביטוח המשנה של סוויס אינו חל (כגון מחמת חריגים הקבועים בתנאי ביטוח המשנה של סוויס) ובמקרים של תביעות, דרישות והליכים שונים שנקבעו בין הצדדים, כאשר שיפוי מכוח הסדרים כאמור לא ייכלל במסגרת ההתחשבות. בהתאם לכך, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, לא קיימת יתרה כאמור. ביום 21 באפריל 2016, לאחר שהתקבל אישור בית המשפט לעסקה, הושלמה העסקה ותיק הביטוח הועבר לאחריותה של החברה.</p> <p>לפרטים נוספים ראו דיווח של מגדל אחזקות בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו מיום 29 בדצמבר 2015, אסמכתא מספר 01-081583-2015, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 3 בפברואר 2016, אסמכתא מספר 01-022456-2016. כמו כן, דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 24 באפריל 2016 בדבר השלמת העסקה, אסמכתא מספר 01-054871-2016.</p>
4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות		<p>אישור תיקון להסכם רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי בשל טעות שנפלה בנוסח המקורי של ההסכם בנוגע לחישוב סכום ההוצאות העקיפות - עיקר התיקון הינו בנוגע לאופן חישוב סכום ההוצאות העקיפות אשר היה על אליהו 1959 להעביר לחברה במועד השלמת ההסכם, כך שבהתאם לתיקון האמור סכום ההוצאות העקיפות יחושב כ-3% מההערכה האקטוארית המתואמת, לפני ביטוח משנה (במקום 3% מההערכה האקטוארית "המקורית" (קרי ההערכה האקטוארית למועד הקובע, 30 ביוני 2015), לפני ביטוח משנה).</p> <p>בהתאם להערכה האקטוארית המתואמת (נכון למועד ההשלמה, על פי הנתונים ליום 31 במרץ 2016), סכום ההוצאות העקיפות בהתאם לתיקון האמור לעיל הסתכם לסך של כ-9.8 מיליון ש"ח.</p> <p>לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 28 ביוני 2016, אסמכתא מספר 01-068974-2016, ודיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 4 באוגוסט 2016, אסמכתא מספר 01-097930-2016.</p>

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' עם החברה	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
3	המשך	16 ביוני 2019 - אישור הממונה	ביום 16 ביוני 2019, אישר הממונה, בעקבות פנייה יזומה של מר של שלמה אליהו, לבטל את הערבות הבנקאית, וזאת כנגד העמדת ערבות אישית של מר שלמה אליהו, בהתאם לסכום ולתנאים של הערבות הבנקאית, כמפורט לעיל. כמו כן אישר הממונה, כי ניתן לראות בערבות האישית שהעמיד מר שלמה אליהו במסגרת התחייבויותיו בהסכם, שהינה ערבות שאינה מוגבלת בסכום או זמן, כערבות לצורך עמידה בתנאי לביטול הערבות הבנקאית כאמור לעיל. בהתאם לכך, בוטלה הערבות הבנקאית של אליהו 1959.
4	ישראל אליהו	11 בפברואר 2020; 24 באוקטובר 2019 / האסיפה הכללית; 22 במרס 2017 / דירקטוריון החברה	<p><u>תנאי כהונה</u> - מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("שוקי הון") ועד ליום 28 במאי 2018 כיהן גם כדירקטור במגדל אחזקות ובחברה. בגין כהונתו בחברה, מר ישראל אליהו זכאי לגמול שנתי בסך של כ-130 אלפי ש"ח ולגמול השתתפות בשיבות דירקטוריון ו/או ועדותיו בסך של כ-5 אלפי ש"ח לישיבה, הזהים לגמול אותו מקבלים הדירקטורים האחרים, לרבות הדח"צים (לא כולל יו"ר הדירקטוריון). לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדין והם יעודכנו פעם בשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן. כאשר כיהן מר ישראל אליהו כדירקטור במגדל אחזקות ובהחברה, תנאים אלו אושרו בהתאם לתקנה 1ב(3) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס-2000 ("תקנות ההקלות"). ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 22 במרס 2017, אסמכתא מספר 01-027750-2017. עם תום תוקפו של אישור זה, ביום 11 בפברואר 2020 אישרה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לחדש את תשלום הגמול למר ישראל אליהו בגין כהונתו כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה, וזאת למשך 3 שנים נוספות, 2020 - 2022 (כולל). הגמול הכולל אשר שולם למר ישראל אליהו בגין כהונתו בחברה בשנת 2020 עמד על כ-244 אלפי ש"ח (כולל מע"מ), בשנת 2019 עמד על כ-245 אלפי ש"ח (כולל מע"מ) ובשנת 2018 עמד על כ-259 אלפי ש"ח (כולל מע"מ). לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 22 במרס 2017, אסמכתא מספר 01-027750-2017; וכן דיווחים מידיים מיום 31 בדצמבר 2019, אסמכתא מספר 01-116178-2019 ודוח מתקן מאותו יום, אסמכתא מספר 01-2019-116367, דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 01-013125-2020 ומיום 11 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 01-015150-2020, אודות זימון האסיפה הכללית ואישורה.</p> <p>כמו כן, החל מיום 1 בספטמבר 2019 החל לקבל מר ישראל אליהו גמול גם בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, בהיקף משרה של 60%, בסך של 54 אלפי ש"ח לחודש וכן תנאים סוציאליים נלווים כמו חופשה, הבראה, ימי מחלה והפרשות לחיסכון פנסיוני. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 19 בספטמבר 2019, אסמכתא מספר 01-097279-2019, ומיום 24 באוקטובר 2019, אסמכתא מספר 01-2019-090429, אודות זימון האסיפה הכללית ואישורה.</p>
5	עופר אליהו	30 בדצמבר 2016 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	מר עופר אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, כיהן כמנכ"ל החברה ויו"ר דירקטוריון במקפת וביזומה עד ליום 31 במאי 2018.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מהות העסקה ועיקריה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	צד להתקשרות עם החברה	מס' 6
<p><u>ביטוח נושאי משרה</u> - לפרטים בדבר פוליסת ביטוח נושאי המשרה של החברה ושל חברות מאוחדות, וכן פוליסת ביטוח נושאי משרה של שוקי הון, לרבות לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או קרובו, ראה סעיף ט.4.ז) להלן. הכיסוי הביטוחי האמור לבעל השליטה ו/או קרוביו אושר בהתאם לתקנה 1ב לתקנות ההקלות. מיום 14 בפברואר 2021, אסמכתא מספר 01-017947-2021 ומיום 31 בדצמבר 2019, אסמכתא מספר 01-116205-2019.</p>	14 בפברואר 2021 - אישור דירקטוריון החברה לביטוח נושאי משרה	בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה	6
<p><u>שיפוי לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו</u> - ביום 30 בדצמבר 2016 וביום 11 בפברואר 2020 אישרה האסיפה הכללית של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרוביו.</p>	30 בדצמבר 2016 ו- 11 בפברואר 2020 אישור האסיפה הכללית למתן כתבי שיפוי ולמתן כתבי פטור		
<p><u>מתן כתבי פטור</u> - ביום 30 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, אשר לא היו בידם כתבי פטור באותו המועד, וביום 11 בפברואר 2020 אישרה האסיפה הכללית לחדש את תוקף החלטתה הנ"ל לשלוש שנים נוספות 2020-2022. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי של החברה מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור, אסמכתא מספר 01-2016-142339 וכן דיווח מיידי של מגדל אחזקות בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 01-000333-2017 וכן דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 31 בדצמבר 2019, אסמכתא מספר 01-116178-2019 ודוח מתקן מאותו יום, אסמכתא מספר 01-116367-2019, דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 01-013125-2020 ומיום 11 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 01-015150 בדבר תוצאות האסיפה. לפרטים אודות כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או למי שלבעל השליטה יש בו ענין אישי ראה באור 2.38.ד.</p>			

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. חברות קשורות

1. בחודש יולי 2008 נחתם הסכם שכירות בין מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("המשכירה") חברה מאוחדת של החברה, לבין מגדל שוקי הון (שרותי ניהול) בע"מ ("שוקי הון שירותי ניהול"), חברה בת של שוקי הון הנשלטת בידי מגדל אחזקות, הסכם השכירות הינו בגין השכרת בנין המשרדים של המשכירה ברח' סעדיה גאון, 26 בתל-אביב ("בנין המשרדים") לצורך ניהול עסקי קבוצת שוקי הון. בהתאם להסכם, מושכר לשוקי הון שירותי ניהול רוב בניין המשרדים (לאחר שעבר שיפוץ נרחב במימון המשכירה) וזאת לתקופת שכירות בת 10 שנים, שתסתיים בסוף אוקטובר 2017. דמי השכירות החודשיים הם כ-236 אלפי ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן ובתוספת מע"מ כדין. בהסכם נוספה אפשרות להארכת השכירות לתקופה של 7 שנים נוספות ("תקופת השכירות הנוספת"), שתסתיים בסוף אוקטובר 2024. אלא אם תודיע שוקי הון שירותי ניהול על כך שאינה חפצה להאריך את תקופת השכירות, ובמקרה שכזה יהיה על שוקי הון שירותי ניהול לשלם למשכירה תשלום חד פעמי בסך של כ-6,360 אלפי ש"ח, צמוד למדד. בחודש דצמבר 2016 נחתמה תוספת להסכם השכירות לפיה השטח המושכר לשוקי הון הוקטן כך שדמי השכירות החודשיים הם 157 אלפי ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן ובתוספת מע"מ כדין, וזאת רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2015. עוד נקבע בתוספת להסכם כי בתקופת השכירות הנוספת יעלו דמי השכירות בשיעור של 8%. במהלך השנים 2019 ו-2018 חלק מהשטחים הושכרו בשכירות משנה לחברות מוחזקות בקבוצת שוקי הון וכן לצדדים שלישיים.
2. במהלך שנת 2017 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרה ו') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון ונרשמו בדוחות הכספיים של מגדל גיוס הון ביום 1 בינואר 2018. בגין שירותי ההפצה שולם למגדל שוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-3,278 אלפי ש"ח.
- במהלך שנת 2018 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרה ז') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם למגדל שוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-2,086 אלפי ש"ח.
- במהלך שנת 2019 הפיצה שוקי הון הרחבת אגרות חוב (סדרה ו') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם למגדל שוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-731 אלפי ש"ח.
3. לחברה הסכם למתן שירותים עם בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ (להלן "בי-וול"), חברה בת בבעלותה, המלאה של מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות") חברה בת בבעלותה המלאה של החברה, שמספקת למגדל שירותים בתחום הבריאות.
- השירותים ניתנים על ידי בי-וול למבוטחי מגדל על פי הסכם מסגרת שנחתם בשנת 2016 אשר מסדיר מתן שירותים שונים שחולקו למספר סוגים, בין היתר בהתאם למועד שבו החלו להינתן השירותים, כאשר ביחס לכל סוג כאמור נקבעה תקופת התקשרות נפרדת.
- בחודש אוקטובר 2015 נחתם בין חברה לבין בי-וול הסכם למתן שירותים שאינם בגדר כתבי שירות. במסגרת הסכם זה הוסדר מתן שירותים נוספים לחברה: שירותי איסוף מידע רפואי במסגרת ברור תביעות בכל תחומי הביטוח, שירותי מוקד חירום, ניתוחים ושיניים וכן שירותי סילוק תביעות שיניים. ההסכם הינו לתקופה שאינה קצובה, כאשר לכל אחד מהצדדים זכות ביטול בכל עת בכפוף להודעה מראש לצד השני.
- בשנים 2019, 2020 ו-2018 שילמה חברה לבי-וול סך של כ-34,598 אלפי ש"ח, כ-36,290 אלפי ש"ח וכ-37,894 אלפי ש"ח, בהתאמה.

2. חברות כלולות

1. לעניין השקעות בחברות כלולות ראה באור 7 השקעה בחברות מוחזקות.
2. החברה משלמת עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיונים לחברות כלולות נוספות בסכומים שאינם מהותיים.
3. במהלך שנת 2015 נתנה החברה הלוואות לחברות כלולות בחו"ל בסך של כ-20,162 אלפי ש"ח לפירעון עד לתום שנת 2025. יתרת הלוואות ליום 31 בדצמבר 2020 הינה 17,530 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2019 הינה 17,860 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנים 2019, 2020, ו-2018 בסך של כ-847 אלפי ש"ח, כ-753 אלפי ש"ח וכ-4,502 אלפי ש"ח, בהתאמה. הלוואות אלו מוצגות כנכסי חוב שאינם סחירים במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.
5. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)

חלק מאנשי המפתח הניהוליים בחברה זכאים לשכר, לבונוס, ולהטבות שלא במזומן (כגון רכב, ביטוח רפואי וכדומה).
חלק מאנשי המפתח הניהוליים השתתפו גם בתכנית כתבי האופציה למניות של החברה.

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים

1. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים לרבות דירקטורים המועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018 ^(*)		2019 ^(*)		2020		
מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8	11,216	9	15,241	8	19,919	הטבות לזמן קצר
8	1,210	9	2,421	8	2,602	הטבות לאחר העסקה
5	2	8	5	-	-	הטבות אחרות לזמן ארוך
	<u>12,428</u>		<u>17,667</u>		<u>22,521</u>	

(* הוצג מחדש.

2. הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2018 ^(*)		2019 ^(*)		2020		
מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8	2,533	9	1,364	9	2,188	דמי ניהול לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה מטעמה
	<u>2,533</u>		<u>1,364</u>		<u>2,188</u>	

(* הוצג מחדש.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה

(א) מדיניות התגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019

המדיניות מתוקפת ומתעדכנת מעת לעת. במהלך השנים 2018-2019 אישרו הדירקטוריונים של החברה ושל הגופים המוסדיים שינויים במדיניות התגמול, זאת לאור הצורך לעדכן את המדיניות בעקבות סוגיות שעלו במהלך יישום המדיניות, כפי שזו אושרה בחודש נובמבר 2017.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים הייתה בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון מיום 10 באפריל 2014, חוזר הממונה מיום 7 באוקטובר 2015, מדיניות תגמול בגופים מוסדיים - תיקון, כפי שהיו בתוקף בעת אישור המדיניות (חוזר הממונה המקורי וחוזר מדיניות תגמול המעודכן יקראו להלן ביחד בסעיף זה: "חוזר הממונה") וחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 ("חוק התגמול"). על פי חוזר הממונה, על המוסדות המוסמכים לבחון את המדיניות אחת לשנה ובחינת מדיניות תגמול גופים מוסדיים ועדכונה נעשו כחלק מבחינה זו.

במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעל תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר את כלל נושאי משרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי, ככל שלפעילותו של בעל התפקיד עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגופים המוסדיים או שהוא מנהל של קבוצת עובדים הכפופה לאותם הסדרי תגמול ואשר הרכיב המשתנה בתגמולם, עשוי, במצטבר, לחשוף את הגוף המוסדי או את כספי החוסכים באמצעות אותו גוף מוסדי לסיכון מהותי.

לפירוט מדיניות התגמול של החברה לשנים 2017 עד וכולל 2019 ראה באתר האינטרנט של החברה <https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investorsconnecton/Pages/RewardPolicy.aspx>.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים הנוכחית החליפה את מדיניות תגמול גופים מוסדיים לשנים 2017 עד וכולל 2019 אשר אושרה בימים 7 בנובמבר 2017 ו-22 בנובמבר 2017 על ידי הדירקטוריונים של הגופים המוסדיים. מדיניות התגמול לשנים 2017 עד וכולל 2019 אושרה לראשונה בימים 21 בנובמבר 2016 ו-24 בנובמבר 2016.

על נושאי המשרה בחברה המכהנים גם כנושאי משרה במגדל אחזקות חלה גם מדיניות התגמול של מגדל אחזקות המותאמת למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול של מגדל אחזקות לשנים 2017 עד וכולל 2019 ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 2 בנובמבר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-097540.

(ב) להלן עקרי הנושאים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים הנוכחית לשנים 2017 עד וכולל 2019:

- קביעת תקרה לעלות השנתית החזויה המקסימלית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל ונושא משרה.
- הוראות לגבי הרכיב הקבוע - תקרות שכר חודשי, תנאים נלווים, הצמדה, מענק שנתי מובטח וכו'.
- יחס המכפלה ליו"ר הדירקטוריון בגופים המוסדיים.
- קביעת הוראות לגבי הרכיב משתנה/ מענק שנתי - תקופות המדידה, פריסת הרכיב המשתנה, מרכיבי הרכיב המשתנה (יעדי חברה, יעדים אישיים ורכיב שיקול דעת והערכה כללית) ואופן חישובו, תנאי הסף לתשלום המענק השנתי ורכיבים נדחים שלו, מתן אפשרות להענקת רכיב משתנה גם במקרים שלא התקיימו כל תנאי הסף והיחס בין רכיבי השכר הקבוע לרכיבי השכר המשתנה.
- הסדרי השבה של הרכיב המשתנה בנסיבות שפורטו במדיניות.
- הוראות ביחס לסיום העסקה.

(ג) מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2020-2022

ביום 30 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון החברה מדיניות תגמול לשנים 2020-2022, כפי שהמליצה ועדת התגמול של הגופים המוסדיים. במסגרת אישור המדיניות לשנים אלו יישמה החברה את העדכונים שפרסם הממונה ביום 11 ביולי 2019 בחוזר גופים מוסדיים 2019-9-6 "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שנותרתו "תגמול", אשר עדכן והחליף את חוזר הממונה (להלן: "חוזר התגמול המעודכן"). חוזר התגמול המעודכן פורסם לצורך התאמת הרגולציה של הגופים המוסדיים לאסדרה הרלוונטית שהתגבשה בתחום מאז פרסום חוזר הממונה, ובכלל זה הוראות חוק החברות, הוראות המפקח על הבנקים וחוקיקת חוק תגמול בכירים, וכן לאור הניסיון שהצטבר ברשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביחס ליישום הוראות חוזר הממונה ופניות גופים מוסדיים. כמו כן נעשו התאמות ברכיב המענק השנתי על מנת לאפשר את התאמתו, מדי שנה, לתכנית העבודה ועודכנו תנאי הסף למענק השנתי כתוצאה מהמעבר למשטר סולבנסי II, בהתאם להוראות חוזר "משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", והתמקדות ביעדים הנוגעים ליחס כושר פירעון של החברה בהתאם לדרישות הדין ויעד התשואה להון. בהתאם לאמור לעיל, גם מדיניות התגמול של מגדל אחזקות לשנים 2020-2022 עודכנה.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה (המשך)

לפירוט מדיניות התגמול של החברה לשנים 2020 עד וכולל 2022 ראה באתר האינטרנט של החברה <https://www.migdal.co.il/about/reward-policy>. לפרטים אודות מדיניות התגמול של מגדל אחזקות, אשר אושרה על ידי האסיפה הכללית ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 31 בדצמבר 2019, אסמכתא מספר 2019-01-116178 ודיווח מתקן מאותו יום, אסמכתא מספר 2019-01-116367, דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 2020-01-013125 ומיום 11 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 2020-01-015150, אודות אישור האסיפה.

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל

(א) מר ניר גלעד, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה

מר ניר גלעד כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה החל מיום 1 במרס 2019, וזאת ב- 90% היקף משרה. ביום 2 ביולי 2019 החל לכהן גם כמ"מ מנכ"ל מגדל אחזקות (עם סיום כהונתו של מר דורון ספיר, כמנכ"ל מגדל אחזקות) וביום 10 באוקטובר 2019 מונה למנכ"ל מגדל אחזקות, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל, מכוח כהונתו כאמור.

יחסי העבודה בין מר גלעד לבין החברה ומגדל אחזקות הסתיימו ביום 1 בפברואר 2021. תקופת ההודעה המוקדמת של מר גלעד בת שישה חודשים, החלה ביום 1 בינואר 2021.

בשנת 2019 היה זכאי מר גלעד לשכר חודשי בסך של 190 אלפי ש"ח, והחל משנת 2020 היה זכאי מר גלעד זכאי לשכר חודשי בסך של 207 אלפי ש"ח (בהתאם למנגנון עדכון השכר אשר היה קבוע בהסכם העסקתו). מר גלעד היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשל משבר הקורונה בשנת 2020 בוצעה הפחתה בשכרו של מר גלעד לתקופה של שישה חודשים בשיעור של 10%. בשנת 2020 מגדל אחזקות נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ- 180 אלפי ש"ח ובשנת 2019 בסך של כ-78 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר גלעד היה לתקופה קצובה בת חמש שנים, החל מיום 1 במרס 2019 ועד ליום 29 בפברואר 2024 ("התקופה הקצובה"), כאשר נקבע בהסכם כי בתום התקופה הקצובה יתחדש ההסכם אוטומטית לתקופה בלתי קצובה באותם התנאים. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של שישה חודשים. בהסכם ההעסקה נקבע כי כל פיצוי בגין סיום ההסכם טרם חלוף התקופה הקצובה כפוף להוראות ההסדר התחיקתי, ובכלל זה חוק התגמול וחוזר התגמול המעודכן וישולם אך וככל שהדבר יתאפשר על פי הוראות אלו.

מגדל אחזקות הסכימה לקיומו של הליך גישור בקשר לטענות מר גלעד לנזקים שנגרמו לו עקב סיום תפקידיו בחברות ("הליך הגישור"). ככל שהליך הגישור לא יסתיים בהסדר גישור, למר גלעד יישמרו כל טענותיו ויהיה רשאי לפעול למיציא זכויותיו, מבלי שהסכמתו האמורה תפגע בטענותיו. לחברות שמורות כל טענות ההגנה. ככל שהליך הגישור יסתיים בהסדר גישור, יהיה ההסדר טעון אישור בידי הצדדים על פי דין. ההסכם כולל ויתור החברות ביחס להתחייבותו של מר גלעד לאי תחרות על פי ההסכם ההעסקה שלו וכן ויתור וסילוק טענות ותביעות של החברות והדירקטורים בחברות כלפי מר גלעד, וכן, בכפוף לחתימה על הסכם בהליך הגישור, ככל שיושג, ויתור וסילוק טענות ותביעות של מר גלעד כלפי החברות והדירקטורים בחברות. מר גלעד נתן הסכמתו לעמוד לרשותה של מגדל אחזקות ולסייע לה בכל עניין שידרש לתקופה של חמישה חודשים המהווה את יתרת תקופת ההודעה המוקדמת על פי הסכם ההעסקה. לפרטים נוספים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 27 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-140202). הליך הגישור מתנהל בפני כבוד השופטת (בדימוס) גרסטל, ונרשמה הפרשה בסך שלושה מיליון ש"ח בקשר עם הליך הגישור, אולם כל תשלום מותנה בהשלמת הגישור, אישור המוסדות המוסמכים מטעם מגדל אחזקות, וכפוף להעדר התנגדות מצד הממונה על שוק ההון.

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה של מר ניר גלעד, ראה דוח מידי שפורסם על ידי מגדל אחזקות ביום 31 בדצמבר 2019 בדבר זימון אסיפה כללית אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה למר ניר גלעד, אסמכתא מספר 2019-01-116178 ודוח מתקן מאותו יום, אסמכתא מספר 2019-01-116367, דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 2020-01-013125, ומיום 11 בפברואר 2020, אסמכתא מספר 2020-01-015150 בדבר תוצאות האסיפה. דוח מידי של מגדל אחזקות בגין בעניין התקשרות לסיום העסקה מיום 27 בפברואר 2020, אסמכתא מספר: 2020-01-140202. דוח מידי של מגדל אחזקות בעניין הפסקת כהונה מיום 3 בינואר 2021 כיו"ר דירקטוריון החברה, אסמכתא מספר: 2021-01-000504. דוח מידי של אחזקות מיום 12 בפברואר 2021 בעניין סיום כהונה כמנכ"ל מגדל אחזקות, אסמכתא מספר: 2021-01-012478.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ב) מר רן עוז, מנכ"ל החברה

ביום 1 בספטמבר 2019 מונה מר רן עוז כמנכ"ל החברה וביום 5 בפברואר 2019 מונה כיו"ר דירקטוריון מגדל מקפת, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם מכהן בקבוצת מגדל, מכוח כהונותיו כאמור.

מר עוז זכאי לשכר חודשי בסך של כ-221 אלפי ש"ח. השכר החודשי יותאם בתחילת כל שנה קלאנדריית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר עוז לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול או סך של 2.5 מיליון ש"ח, הגבוה מביניהם ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח. שכרו החודשי של מר עוז, נכון למועד הדוח, ולאחר התאמה הינו בסך של כ-238.5 אלפי ש"ח ובשנת 2020 היה בסך של כ-231 אלפי ש"ח. על פי תנאי ההעסקה, בכל מקרה בו עתיד להיות משולם סכום כלשהו אשר בגינו צפויה חריגה ממגבלת התגמול ("הסכום החורג"), לא ישולם הסכום החורג ומגדל אחזקות תהא פטורה מתשלומ. מר עוז זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשל משבר הקורונה בשנת 2020 בוצעה הפחתה בשכרו של מר עוז לתקופה של שישה חודשים בשיעור של 10%. בשנת 2020 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-274 אלפי ש"ח ובשנת 2019 בסך של כ-93 אלפי ש"ח. הסכום ההעסקה של מר עוז הנו לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים. עם סיום העסקתו התחייב מר עוז שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך 3 חודשים ממועד סיום יחס עובד-מעסיק בפועל. בנוסף, וככל שהדבר יתאפשר בהתאם להסדר התחיקתי, לרבות חוק התגמול, ובכפוף למגבלות הנובעות מהוראות ההסדר התחיקתי, יהיה זכאי מר עוז עם סיום העסקתו לתשלום מענק הסתגלות בשווי של 9 משכורות חודשיות.

(ג) מר דורון ספיר, מנכ"ל מגדל אחזקות ומנכ"ל החברה

מר דורון ספיר כיהן כמנכ"ל החברה החל מיום 1 ביוני 2018 וכמנכ"ל מגדל אחזקות החל מיום 26 ביוני 2018, זאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל. יחסי העבודה בינו לבין החברה הסתיימו ביום 1 בינואר 2020, בתום תקופת ההודעה המוקדמת.

הסכם ההעסקה של מר ספיר היה לתקופה קצובה בת שנתיים, החל מיום 1 ביוני 2018 ועד ליום 31 במאי 2020 ("תקופה הקצובה"). בתום התקופה הקצובה ההסכם היה אמור להתחדש אוטומטית לתקופה בלתי קצובה באותם התנאים. כל צד להסכם רשאי היה להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של שישה חודשים. במקרה של סיום יחסי עבודה בין החברה לבין מר ספיר, שלא ביוזמתו ולפני תום התקופה הקצובה, כפי שהיה בעניינו של מר ספיר, זכאי הוא בהתאם לתנאי ההסכם, בנוסף לפיצויי הפיטורין המגיעים לו על פי דין, לתשלום בשווי 50% מהשכר אשר היה אמור להיות משולם לו בתוספת תנאים סוציאליים ותנאים נלווים לשכר, בתקופה שממועד סיום יחסי העבודה ועד לתום התקופה הקצובה, וזאת בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי, לרבות חוק התגמול. בשנת 2020, בוצע גמר חשבון עם מר ספיר, ושולם סך של 624 אלפי ש"ח כפיצוי בגין סיום ההסכם.

לפרטים נוספים אודות תנאי העסקתו של מר ספיר, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 26 בפברואר 2019 מספר אסמכתא 01-016900-2019 ודו"ח מידי מיום 19 בספטמבר 2019, אודות אישור התנאים על ידי האסיפה הכללית, אסמכתא 01-032443-2019.

(ד) מר עודד שריג, יו"ר דירקטוריון החברה

מר עודד שריג כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה ובתפקידים נוספים בקבוצה החל מיום 1 אפריל 2018 ועד יום 1 במרץ 2019. יחסי העבודה בינו לבין החברה הסתיימו ביום 1 בספטמבר 2019, בתום תקופת ההודעה המוקדמת.

(ה) מר יוחנן דנינו, יו"ר דירקטוריון החברה ומגדל אחזקות

מר יוחנן דנינו מונה כדירקטור במגדל אחזקות ביום 24 בנובמבר 2015 וכיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ביום 16 בדצמבר 2015 וכיו"ר דירקטוריון החברה ביום 2 בנובמבר 2015.

יחסי העבודה בינו לבין החברה הסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בתום תקופת ההודעה המוקדמת.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(i) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה

מר מוטי רוזן החל לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה ביום 3 בינואר 2021 וכמנכ"ל מגדל אחזקות, ביום 1 בפברואר 2021. תנאי תגמולו של מר רוזן, בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכמנכ"ל מגדל אחזקות, הינם בהתאם להסכם שירותי ניהול בין החברה, מגדל אחזקות ומר רוזן ("הסכם השירותים"), כאשר תגמולו של מר רוזן כמפורט בהסכם השירותים הינו התגמול הכולל עבור כלל תפקידי של מר רוזן בקבוצת מגדל.

המוסדות המוסמכים של החברה אישרו את הסכם השירותים. ועדת התגמול ודירקטוריון מגדל אחזקות אישרו את הסכם השירותים של מר רוזן והוא כפוף לאישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות אשר מזומנת ליום 5 באפריל 2021. לפרטים נוספים, ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 23 בפברואר 2021 (אסמכתא: 2021-01-021249).

עד לתחילת כהונתו של מר רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות (קרי, יום 1 בפברואר 2021), החברה נשאה במלוא עלות תגמולו של מר רוזן על פי הסכם השירותים. החל מתחילת כהונתו של מר רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות, החברה נשאה בעלות תגמולו של מר רוזן על פי הסכם השירותים, בהתאם למודל ההקצאה בינה לבין מגדל אחזקות לפיו החברה נושאת ב-90% מהעלות.

על פי הסכם השירותים, מר רוזן זכאי לדמי ניהול, כמפורט להלן. יובהר כי דמי הניהול הינם סכום משוער, אשר יותאם מדי שנה קלנדרית, לאחר תום השנה וביחס לשנה החולפת בהתאם למגבלות המפורטות בסעיף זה להלן, כך שהסך הסופי של דמי הניהול באותה שנה, יביא את ההוצאה השנתית בגין התגמול למר רוזן, לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לפי הגבוה מבין:

(1) שני מיליון וחמש מאות אלף שקלים חדשים בשנה (לצורך חישוב סך התגמול כאמור לא יילקחו בחשבון תשלומים חלף הפרשה לתגמולים לרבות אובדן כושר עבודה על פי דין, והפרשות לפיצויים על פי דין), צמוד למדד מיום 12 באפריל 2016 בהתאם להוראות ההצמדה של חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג) התשע"ו – 2016 ("מגבלת הסכום" ו- "חוק התגמול", בהתאמה);

(2) מכפלת ההוצאה השנתית בשנים עשר החודשים שקדמו למועד החישוב בגין התגמול הנמוך ביותר בחברה ובמגדל אחזקות לפי עלות משרה מלאה ששילמו החברה ומגדל אחזקות לעובד (לצורך חישוב סך התגמול כאמור לא יילקחו בחשבון תשלומים חלף הפרשה לתגמולים לרבות לביטוח אובדן כושר עבודה על פי דין, והפרשות לפיצויים על פי דין), במישרין או בעקיפין (לרבות לעובד קבלן כוח אדם המועסק ישירות על ידי החברה ומגדל אחזקות כעובד קבלן), ב-35 ("מכפלת השכר המינימאלי" וביחד עם מגבלת הסכום: "מגבלת התגמול"). מועד החישוב לעניין פסיקה זו כאשר החישוב מבוצע לצורך השנה שהסתיימה הוא חישוב נפרד בגין כל אחד מחודשי העבודה.

ההוצאה השנתית החזויה, לרבות ההוצאה בפועל, בגין התגמול למר רוזן לא תעלה בכל מקרה על שלושה וחצי מיליון ש"ח, בתוספת סכום השקול להפרשה לתגמולים לרבות ביטוח אובדן כושר עבודה על פי דין, והפרשות לפיצויים על פי דין ("תקרת התגמול"). במידת הצורך, ובשל שינויים בתגמול העובד בעל השכר הנמוך ביותר בחברה ובמגדל אחזקות, דמי הניהול יותאמו בתחילת כל שנה קלנדרית, החל מתחילת אותה שנה, באופן שסך דמי הניהול שישולמו בשנה הקלנדרית הרלבנטית יעמוד על סכום שיחושב בהתאם להוצאה השנתית החזויה בגין התגמול למר רוזן לפי העלות הכוללת של רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, ותהיה הגבוהה מבין מגבלת הסכום ומכפלת השכר המינימאלי כמפורט לעיל, אך בכל מקרה לא יותר מתקרת התגמול. סכום דמי הניהול החודשיים של מר רוזן, נכון למועד הדוח, הינו בסך של כ-283 אלפי ש"ח. על פי תנאי ההסכם, בכל מקרה בו עתיד להיות משולם סכום כלשהו אשר בגינו צפויה חריגה ממגבלת התגמול ("הסכום החורג"), לא ישולם הסכום החורג והחברה תהא פטורה מתשלומו. דמי הניהול למר רוזן כוללים זכאות לתשלום חלף הפרשות סוציאליות, ימי חופשה, הבראה ומחלה ותנאים נלווים. מר רוזן יהיה זכאי להמיר תנאים ותשלומים, לתוספת לדמי הניהול, ובלבד שהמרה כאמור לא תגדיל את עלות תגמולו השנתי מעבר לתקרת התגמול.

הסכם מתן השירותים של מר רוזן הנו לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים ("תקופת ההודעה המוקדמת"). תקופת ההודעה המוקדמת בת תשעה חודשים מותנית בהתאמת הוראות מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של מגדל אחזקות הקובעות הודעה מוקדמת על שישה חודשים. מר רוזן התחייב כי ממועד פקיעתו של הסכם השירותים ובמשך תקופה של תשעה חודשים הוא יימנע מכהונה כנושא משרה או בכל תפקיד אחר בכל גוף בענף הביטוח, וכן לא ייתן במהלך התקופה האמורה שירותים, במישרין או בעקיפין, לגוף כאמור, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, זולת אם אישרו זאת החברה ומגדל אחזקות מראש ובכתב וזאת בתמורה לתשלום דמי ניהול בתקופה האמורה ("הסדר אי התחרות"). יצוין, כי הסדר אי התחרות מותנה בעדכון מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של מגדל אחזקות. למועד הדוח, לא אושר עדכון במדיניות התגמול בנושאים שפורטו לעיל.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ט. נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ו) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (המשך)

ביום 11 במרס 2021 החליט דירקטוריון החברה, בהמשך לדיונים שהתקיימו בדירקטוריון החברה, כי נוכח אי הסכמות ופערים שאינם ניתנים לגישור בין מר מוטי רוזן לבין מנכ"ל החברה באשר לאופן ההתנהלות בחברה, הוא יפעל לסיום כהונתו של מר מוטי רוזן בתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. טרם התקבלו החלטות בדירקטוריון מגדל אחזקות לעניין תפקידיו של מר מוטי רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות וכדירקטור בחברה. מגעים לעניין תנאי הפרישה לא צלחו. ביום 14 במרס 2021, החליט דירקטוריון החברה על השעיה לאלתר של מר מוטי רוזן מתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 11 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-031983) ומיום 14 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-033825).

(ז) ביטוח נושאי משרה לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - הדירקטורים ונושאי המשרה בקבוצה, לרבות בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים בחברה ובחברות בשליטת החברה, או מבוטחים במסגרת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לתקופה של שניים עשר חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2021 ועד ליום 14 בפברואר 2022. גבולות אחריות של הפוליסה החדשה הם 100 מיליון דולר למקרה ולתקופה. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה השתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. יצוין, כי הפרמיה עולה על זו הקבועה במדיניות התגמול, כמפורט מטה, אך היא כאמור בתנאי שוק, אינה מהותית ואינה צפויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה. בכוונת החברה להביא לאישור המוסדות המוסמכים עדכון של מדיניות התגמול של החברה ובמסגרתו להסיר את מגבלת הפרמיה הקבועה במדיניות התגמול לאור התקשחות תנאי שוק הביטוח בתחום ומאפייניו הייחודיים. לפרטים ראה גם דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2021, אסמכתא מספר 2021-01-017947.

על פי מדיניות התגמול לשנים 2017-2019 ומדיניות התגמול לשנים 2020-2022, תקרת סכומי ביטוח אחריות נושאי משרה (ביטוח D&O) עבור נושאי המשרה, דירקטורים וחברי ועדות השקעה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו שיהנו בחברה ו/או בקבוצת מגדל ביטוח, לא תעלה על סך של 200 מיליון דולר ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 1.5 מיליון דולר. סכום זה נקבע על בסיס הערכה לגבי צורך עתידי כאשר היקף הביטוח יקבע כתלות בתנאי השוק, לרבות הפרמיה ביחס לכיסוי הביטוחי ולסיכון.

לפרטים נוספים בדבר אישור התקשרות בפוליסות הביטוח הקודמות של החברה ראה דיווחים מיידים של מגדל אחזקות מיום 30 בדצמבר 2019, אסמכתא מספר 2019-01-116205 ומיום 28 בנובמבר 2018, אסמכתא מספר 2018-01-114783.

(ח) לפרטים אודות כתבי יתור וכתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בחברה שניתנו על ידה ועל ידי בעלי עניין בחברה (ג'נרלי, בנק לאומי, לאומי אחזקות ריאליות בע"מ (לשעבר-סאל חברה לאחזקות בע"מ) שבבעלות בנק לאומי), ראה באור 2.38.ד.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

1. התחייבויות תלויות

א. הליכים משפטיים ואחרים - כללי

סעיפים (ב) עד (ז) (כולל) להלן כוללים פרטים בדבר הליכים משפטיים ואחרים כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. בסעיף (ב) להלן מתוארות בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות לרבות תובענות שהגשן כתביעה ייצוגית אושרה ("הליכים ייצוגיים"), בסעיף (ג) להלן מתוארים הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ד) להלן מתוארים הליכים משפטיים אחרים ותובענות מהותיות אחרות בסעיף (ה) להלן מתוארים הליכים משפטיים אחרים שהסתיימו בתקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ו) סיכום נתוני תביעות משפטיות ובסעיף (ז) להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה.

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה ו/או חברות מאוחדות של החברה. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברות המאוחדות. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה ו/או החברות המאוחדות להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל מהשלב של בירור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד שלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

ניתן להגיש תובענות ייצוגיות בעילות שונות המפורטות בחוק לעניין זה והן כוללות ביחס למבטח כל ענין שבין החברה לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו. במסגרת החוק נקבעו תהליך ומגבלות בכל נוגע להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות שמקשות על כינון פשרה בתובענות ייצוגיות ובהן, בין היתר, זכות ליועץ המשפטי לממשלה ולגורמים אחרים להגיש התנגדות להסדר הפשרה וכן מינוי בודק ביחס להסדר הפשרה. היקפה של התובענה הייצוגית נקבע עם אישורה והוא תלוי בעילות התביעה שאושרו והסעד שאושר ביחס לעילות אלו.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות בערעור, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרה בו, במי מההליכים קיימת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגובה מביניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה ו/או חברות מאוחדות לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית), המפורטים בסעיפים 45 ו-46 בטבלה שלהלן, הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות או הפרשה בגובה נכונות החברה ו/או חברות מאוחדות לפשרה, לפי העניין.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

להלן פירוט של הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות העומדות ותלויות כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, בסדר כרונולוגי לפי מועד הגשתן:

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
1	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות נוספות	גביית מרכיב בפרמיה המכונה "תת-שנתיות" שלא כדין ביחס לרכיבים ו/או כיסויים מסוימים בפוליסה ובסכום החורג מן הסכום המותר. במסגרת הסעדים נכללה בקשה להורות על החזר הסכום שנגבה מחברי הקבוצה כתת שנתיים שלא כדין וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שנגבה ממנו תשלום בגין רכיב "תת שנתיים" בנסיבות ובסכום החורגים מהמותר.	ביום 29 ביולי 2016 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית ביחס לכל מי שנגבה ממנו תשלום בגין תת שנתיים ביחס לרכיב החסכון בפוליסות מסוג מעורב או ביחס לרכיב גורם פוליסה או ביחס לפוליסות המבטחות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. החברה ויתר החברות הנתבעות הגישו ביום 15 בדצמבר 2016 בקשת רשות ערעור על ההחלטה הנ"ל לביהמ"ש העליון.	כ-2,300 מיליון ש"ח, מיוחס לחברה כ-827 מיליון ש"ח.
					ביום 2 באפריל 2017 קיבל ביהמ"ש העליון את הבקשה שהגישו החברה ויתר חברות הביטוח לעיכוב ביצוע וקבע כי הדיון בפני ביהמ"ש המחוזי יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות הערעור.	
					ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור שהגישו החברות על אישור התביעה כתביעה ייצוגית, ובהתאם ביטל את החלטת ביהמ"ש המחוזי על אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הוגשה בקשה לדיון נוסף בתיק. במסגרת זו הוגשה גם בקשה של עמותת נציגי ציבור להצטרף לדיון הנוסף כ"ידיד בית המשפט".	
					ביום 2 ביולי 2019 קיבל בית המשפט העליון את הבקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין והורה על קיומו בפני הרכב של 7 שופטים. היועץ המשפטי לממשלה התבקש לשקול להתייצב בהליך. בקשת עמותת נציגי הציבור להצטרף להליך כ"ידיד בית המשפט" תידון בפני ההרכב. ביום 10 בנובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך וביום 2 בפברואר 2020 הגיש את עמדתו, לפיה ככל שהפרשנות של המאסדר את הנחיותיו אפשרית לפי כללי הפרשנות המקובלים (לשונית ותכליתית) יינתן לה משקל בכורה, אלא אם מתקיימים שיקולים שונים המחייבים להפחית ממשקל זה (כגון מקרים של חוסר עקביות של המאסדר, השתרשות פרשנות בשוק וכו'). יצוין, כי בתובענה דנן, עמדת המאסדר, כפי שהוגשה בערכאה הדיונית, הייתה כי אין מניעה לגבות את רכיב התת שנתיים ביחס לרכיבי הגבייה.	
					ביום 26 ביולי 2020 התקיים דיון בבית המשפט העליון בפני הרכב מורחב וכעת הצדדים ממתינים לפסק דין.	

1 תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה הינה הערכאה בה הוגש במקור ההליך.

2 הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.

3 הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כפי שהתבקש בבקשת האישור שהוגשה לראשונה בהליך, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה אלא אם צוין אחרת.

4 הסכום אותו העריך התובע בתביעה המקורית. אלא אם צוין אחרת הסכומים נקובים בקירוב.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס' וערכאה ¹	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴	
2	4/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	אי החזרת פרמיות לאחר הפסקת ביטוח במהלך החודש, כאשר הפרמיה נגבית מראש בתחילת החודש ו/או החזרת פרמיה בערכים נומינליים (ללא הפרשי הצמדה וריבית). במסגרת הסעדים נכללה בקשה להחזר סכומי הפרמיות העודפות שנגבו ממבוטחים שלא כדין וצו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן ולהשיב למבוטחים דמי ביטוח מיום היווצרות הזכות להחזר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.	כל מבוטח של מי מהמשיבות שהפוליסה שלו (למעט פוליסת ביטוח אלמנטר) הופסקה בין אם עקב ביטולה ובין אם עקב קרות מקרה הביטוח.	ביום 23 ביוני 2015 נתן ביהמ"ש החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית, ביחס לסעד של השבה של דמי ביטוח שנגבו בגין התקופה שלאחר הפסקת הכיסוי הביטוחי בפוליסות ביטוח (למעט פוליסת ביטוח אלמנטר), הכוללות הוראה הקובעת כי הביטול ייכנס לתוקף באופן מיידי; וביחס למקרים בהם פוליסת הביטוח התבטלה עקב קרות מקרה הביטוח; וכן ביחס לתשלום הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק חוזה הביטוח בגין דמי ביטוח שהוחזרו למבוטחים בערך נומינאלי עקב ביטול הפוליסה שלהם או שקיבלו החזר תגמולי ביטוח בערך נומינאלי, בהתאמה, במהלך 7 שנים לפני מועד הגשת הבקשה (18 באפריל 2010) ועד ליום 14 במרס 2012.	כ-225 מיליון ש"ח (לתקופה של 10 שנים).	
					ביום 13 בספטמבר 2016 הוגש לביהמ"ש הסכם פשרה הכולל הוראה לפיה על החברה ויתר המשיבות להעביר לתרומה 80% מסכום ההחזר שימצא על ידי בודק, וכן התייחסות לגבי אופן ההתנהלות בעתיד. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור ביהמ"ש. ביום 2 במרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסכם הפשרה בה פרט את הסתייגותיו ביחס אליו, והחברה הגישה תגובתה ביחס אליה. ביום 14 ביוני 2017 ניתנה החלטת בית משפט למינוי בודק לצורך יישום להסכם הפשרה. ביום 7 בדצמבר 2020 הגיש הבודק את הדו"ח בעניינה של מגדל לבית המשפט. בהתאם למסקנת הבודק בדוח, החברה נדרשת להשיב סכום כולל של 4.7 מלש"ח (כולל הפרשי הצמדה וריבית כדין עד לחודש אוקטובר 2020). כמו כן קבע הבודק כי בהתאם לאופן ביצוע תחשיב הנזק, לא יהיה זה אפשרי לבצע השבה פרטנית.		

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
3	4/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	גביית כספים בגין "גורם פוליסה", העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מהפרמיה המשולמת, ללא הסכמה חוזית וללא מתן גילוי נאות. הסעדים המבוקשים כוללים תשלום פיצוי/השבה השווה לסכום "גורם פוליסה" שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה ומתן צו עשה המורה לחדול מגבייה של סכומים אלה. התובעים מציינים בבקשת האישור, כי ביום 12 באפריל 2011 אושרה תביעה ייצוגית בעילה זהה לחלוטין כנגד חברת ביטוח אחרת. יצוין, בהתייחס לתביעה זו, כי בעקבות בקשת רשות ערעור שהגישה הנתבעת לביהמ"ש העליון, הורה ביהמ"ש על ביטול החלטת האישור והחזיר את הדיון בבקשת האישור לביהמ"ש המחוזי להמשך בירור התובענה.	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח אצל המשיבות ונגבה ממנו סכום כלשהו כ"דמי ניהול אחרים" ו/או כ"גורם פוליסה".	ביום 10 ביוני 2015 הוגש לביהמ"ש הסכם הפשרה שבמסגרתו הוסכם על החזר כספי ביחס לעבר אשר יחולק לבעלי פוליסות מסוג "עדיף"/"יותר" של חברי הקבוצה המיוצגת בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח, כשחלקה של החברה בו הינו 44.5 מיליון ש"ח. ביחס לעתיד הוסכם על הנחה של 25% מסכום גורם הפוליסה שנגבה בהן בפועל. סה"כ שווי הסכם הפשרה ביחס לכלל הנתבעות, כפי שהוערך על ידן, עומדת על 540 מיליון ש"ח. הסכם הפשרה שהוגש לאישור ביהמ"ש כלל גם הסכמה בנוגע לשכר הטרחה לתובע ובא כוחו בסך של כ-43 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כשחלקה של מגדל בו הינו 44.5%. הבודק שמונה על ידי ביהמ"ש קבע כי קיים קושי לאשר את הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית. לשיטתו, כדי שהסדר הפשרה יהיה ראוי והוגן יש להגדיל את סך כל ההטבה לחברי הקבוצה ולהקטין את הפער בין חברי הקבוצה שייחונן מההנחה העתידית בגביית גורם הפוליסה לבין חברי הקבוצה שהפוליסות שלהם כבר יסולקו עד יום אישור הסכם הפשרה על ידי ביהמ"ש. בהתאם לכך, המליץ הבודק, כחלופה אפשרית, להחיל את ההסדר לעתיד על השנים 2013 עד 2015. ביום 26 בפברואר 2016 הוגשה עמדת היועמ"ש ביחס להסדר הפשרה לפיה אין לאשרו במתכונתו הנוכחית. היועמ"ש הצטרף לעיקריה ומסקנותיה של חוות דעת הבודק ביחס להסדר הפשרה והותיר לשיקול דעת ביהמ"ש מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. כן צוין בעמדת היועמ"ש, כי קיים קושי ביחס להסדר המוצע המאפשר לחברות הביטוח להמשיך בגבייה עתידית של גורם הפוליסה באופן שימנע בעתיד מחברי הקבוצה לתבוע בעניין זה, אך הותיר גם עניין זה לשיקול דעת ביהמ"ש לאור נסיבות התובענה דנן. כמו כן הביע היועמ"ש את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם פוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החסכון בפוליסה וכן התייחס למספר עניינים נוספים שנדרש להסדירם במסגרת ההסכם, ככל שיאושר. ביום 21 בנובמבר 2016, נתן ביהמ"ש החלטה הדוחה את הסדר הפשרה ומקבלת באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית וקבע כי למרות שהממונה התיר לחברות הביטוח לכלול בפוליסות ביטוח חיים הסדר המאפשר להם לגבות את גורם הפוליסה, הן לא כללו בפוליסות הביטוח, הסדר חוזי כזה ועל כן אין בסיס משפטי לגביית גורם הפוליסה והעברת הכספים לטובת גורם הפוליסה הקטינה את היקף החסכון שנצבר לטובת המבוטחים. יחד עם זאת, נקבע כי אין מקום לאישור התובענה כייצוגית ביחס לפוליסות ריסק. ביחס לפוליסות משולבות חסכון, לעומת זאת, נקבע כי קיים בסיס לאישור ניהול התובענה כייצוגית מאחר והעברת הכספים לטובת גורם פוליסה הקטינה את היקף החסכון שנצבר לטובת המבוטחים.	כ-1,470 מיליון ש"ח (לתקופה של 7 שנים) מתוכם מיוחס לחברה סך של 522 מיליון ש"ח. ⁵

⁵ בהתאם לכתב התביעה המתוקן שהגיש המבקש לאחר אישור התביעה כייצוגית.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

סכום התביעה ⁴	פרטים	הקבוצה ³	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הצדדים	תאריך וערכאה ¹	מס' המשך
	<p>עוד קבע ביהמ"ש, כי הסדר הפשרה אינו הוגן וסביר וזאת מאחר וחלק ההחזר בגין העבר אמנם מבטיח לחברי הקבוצה הטבה בהיקף משמעותי אולם אינו הוגן וסביר בהתחשב בחישובים שערכו גורמי הפיקוח שלפיהם העריך הבודק את סך הכספים שנגבו על ידי הנתבעות בתיק בין השנים 2004 ל-2012 (ועד בכלל) בגין גורם פוליסה כדי סך המגיע לכ-700 מיליון ש"ח ("אומדן הגבייה עפ"י הבודק") וכן חלק ההנחה העתידית במסגרת הסדר הפשרה, אינו עומד גם בדרישות ההרתעה שכן משמעותו היא הכשרה בדיעבד ומכאן ולהבא של גביית עיקר גורם הפוליסה על חשבון רכיב החסכון. בהתאם, בקשת האישור התקבלה ביחס לגביית גורם פוליסה החל משבע שנים קודם למועד הגשת התובענה (החל מ-21.4.2004) ממבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון שנערכו בין השנים 2003-1982, אשר החסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם פוליסה. הסעדים הנתבעים שהוגדרו במסגרת אישור התובענה כייצוגית הינם עדכון החסכון הצבור לטובת המבוטחים בסכום החסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתם אילו לא היה נגבה גורם פוליסה או פיצוי המבוטחים בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם פוליסה מכאן ואילך.</p> <p>ביום 16 במאי 2017 הגישו החברה ויתר חברות הביטוח הנתבעות בקשת רשות ערעור לביהמ"ש העליון על החלטת ביהמ"ש לעיל. ביום 3 בספטמבר 2018 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו בתיק. עמדת היועמ"ש תומכת בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ומקבלת את הנמקותיו.</p> <p>ביום 6 בפברואר 2019, בדיון שהתקיים, משכו מגדל ויתר חברות הביטוח הנתבעות את בקשת רשות הערעור שהוגשה לבית המשפט העליון, תוך שמירת טענותיהן, והתיק הוחזר לבית המשפט המחוזי לברור התובענה הייצוגית.</p> <p>ההליך מצוי בשלב ברור התובענה הייצוגית. במסגרת זו, ביום 27 במרס 2019 הגיש התובע כתב תביעה מתוקן בו טען לנזק כולל לכל הענף בסך של כ-1,470 מיליון ש"ח ומתוכו ייחס לחברה סך של כ-522 מיליון ש"ח, ביום 27 ביוני 2019 הגישו הנתבעות כתב הגנה וביום 3 בנובמבר 2019 הגיש התובע כתב תשובה.</p> <p>הוגשו תצהירי עדות ראשית בתיק מטעם החברה ויתר הנתבעות. התיק בשלב הוכחות. כמו כן מגדל הודיעה על הצטרפותה להליך גישור מחוץ לכותלי בית המשפט אשר מנהלות הנתבעות הנוספות במקביל להליך המשפטי. ביום 7 בפברואר 2021 במסגרת דיון שהתקיים הודיעו הנתבעות (למעט החברה) לבית משפט כי הן הציעו לתובעים מתווה פשרה מתוקן, המבוסס בין היתר גם על המלצת הבודק ביחס להסדר הפשרה הקודם שהוגש בתיק, ובהתאם כולל הגדלה של סכום ההשבה לחברי הקבוצה וכי לעמדת המגשר מתווה פשרה מתוקן זה ראוי והוגן בנסיבות המקרה. הנתבעות הודיעו כי בכוננתן לנסות לקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה באשר למתווה הפשרה המתוקן כאשר לעמדת התובעים בכפוף לקבלת הסכמת היועץ המשפטי, ניתן יהיה להגיש את ההסכם המתוקן לאישור בית המשפט. החברה עדיין מקיימת משא ומתן במסגרת הגישור ביחס לחלקה בשים לב לראיות שהגישה במסגרת ההליך המשפטי. במקביל להליך הגישור, התיק בבית המשפט ממשיך להתנהל והוא קבוע להמשך דיוני הוכחות.</p>				המשך	3

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴		
4	5/2013 מחוזי - ת"א	מבוטחות בפוליסות בריאות נ' החברה וחברות נוספות	ביטוח	ביטוח	אי תשלום הפרשי הצמדה וריבית ממועד קרות מקרה הביטוח ולחילופין תשלום הפרשי ריבית בגין תגמולי ביטוח לאחר חלוף 30 ימים ממועד מסירת התביעה ועד למועד התשלום. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית אשר לא שולמו כדין.	כל (מבוטח, מוטב או צד שלישי) שקיבל במהלך 7 שנים שקדמו להגשת התביעה ו/או יקבל עד למתן פסק דין תגמולי ביטוח, מבלי שצורפה להם ריבית והצמדה כדין.	ביום 30 באוגוסט 2015 נתן ביהמ"ש החלטה לפיה הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נדחתה בכל הקשור להפרשי הצמדה, אך התקבלה ביחס לתביעת הריבית החל מחלוף 30 יום ממסירת התביעה לתשלום תגמולי ביטוח (ולא מיום מסירת המסמך האחרון הדרוש למבטח לשם בירור החבות), וזאת ביחס לתקופה של 3 שנים לפני הגשת התביעה ועד למועד מתן ההחלטה האמורה, ולמעט ביחס לתגמולי ביטוח ששולמו על פי פס"ד ("החלטת האישור").	כ-503 מיליון ש"ח, מתוכם כ-120 מיליון ש"ח ביחס לחברה ⁶ .
					ביום 3 באוגוסט 2016 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור שהגישו הנתבעות לביהמ"ש העליון, שעיקרה השגה על קביעתו של ביהמ"ש המחוזי בהחלטת האישור, לפיה הסדר פשרה קודם שכרתה החברה בתובענה ייצוגית שהוגשה באותה עילה אינו מקים מעשה בית דין החוסם את הגשת בקשת האישור ואינו מקנה לנתבעות הגנה, אשר בסיומו נמחקה בקשת רשות הערעור, בהמלצת ביהמ"ש העליון ובהסכמת הצדדים, תוך שמירת זכותן של החברה ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת רשות הערעור במסגרת הערעור שיוגש, ככל שיוגש, על פסק הדין הסופי בתביעה הייצוגית.			
					ביום 28 בפברואר 2021 התקבל פסק דין חלקי בתובענה, לפיו התקבלה התביעה הייצוגית כנגד הנתבעות (להלן: "פסק הדין"), וזאת בגין כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין, קיבל מהנתבעות, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדין (להלן: "חברי הקבוצה").			
					יצוין, כי בפסק הדין נקבעו העקרונות על פיהם יש לחשב את זכאותם של חברי הקבוצה להפרשי ריבית, ובהתאם הזכאות להשבה ולפיצוי תחושב בהתאם לעקרונות אלו.			
					עוד נקבע בפסק הדין, כי לצורך מימושו וחישוב ההשבה המגיעה לחברי הקבוצה, באופן פרטי או לכלל חברי הקבוצה, ימונה מומחה. בנוסף, נפסקו סכומי הוצאות ושכ"ט שישולמו לתובעים הייצוגיים ובאי כוחם בסכומים שאינם מהותיים. גמול התובעים המייצגים ובאי כוחם ייקבע בפסק הדין הסופי.			
					החברה שוקלת את צעדיה המשפטיים העומדים בפניה, לרבות הגשת ערעור לבית המשפט העליון.			
					יצוין, כי הוגשה תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית נוספת כנגד החברה באותה עילת תביעה ביחס לקבוצת תובעים נוספת המתייחסת לתקופה שלאחר מועד החלטת האישור. נוכח החלטת בית המשפט בפסק הדין על הרחבת חברי הקבוצה עד ליום מתן פסק הדין (חלף הקביעה בהחלטת האישור כאמור לעיל), סביר כי יתיתר ניהול תביעה נוספת זו ובקשת אישורה כתובענה ייצוגית, אשר הוגשה מלכתחילה למען הזהירות בלבד, למקרה שבית המשפט יקבע אחרת ביחס לחברי הקבוצה. ראה לעניין זה תביעה 26 בבאור זה להלן.			
					כמו כן, לעניין תשלום ריבית והפרשי הצמדה על פי פסק דין, ראה גם תביעה מס' 18 בבאור זה להלן.			

⁶ לפי כתב התביעה המתוקן שהוגש בהתאם להחלטת האישור.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
5	7/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת וכנגד ארבע חברות מנהלות של קרנות פנסיה נוספות	שימוש חסר תום לב בזכות על פי התקנון להעלות את דמי הניהול לשיעור המקסימלי המותר, בעת פרישת העמית לפנסיה וכן אי מתן הודעה מוקדמת לפני הפרישה לפנסיה. הסעדים המבוקשים הינם סעד של חיוב להשיב לפנסיונרים או לקופת הפנסיה את דמי הניהול העודפים שנגבו מהם ו/או שיגבו מהם שלא כדין, לחילופין להשיב לקופת קרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו מן הפנסיונרים ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים שנגבו שלא כדין מהפנסיונרים, בין כל עמיתי הפנסיה, לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל מבוטח בסמוך לפני יציאתו לפנסיה, לקבוע כי התנאי הקיים בתקנוני הנתבעות המתיר להן להעלות את דמי הניהול מעת לעת הינו (כביכול) תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכן להורות על ביטולו או שינויו באופן המסיר את הקיפוח הנטען.	כל עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה של המשיבות שזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי לקבל פנסיית זקנה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. לבקשת ביהמ"ש, הועברו לרשות שוק ההון מספר שאלות להתייחסות לגבי הנושאים השנויים במחלוקת בתובענה. ביום 3 בספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה בתיק בה צוין בהתאם לעמדת קרנות הפנסיה כי דמי הניהול לאחר הפרישה אינם דומים במהותם לדמי ניהול מהחסכון השוטף. בהמלצת בית המשפט הצדדים קיימו הליך גישור בתיק, אשר לא צלח. הצדדים הודיעו כי הם מוותרים על חקירות בתיק, ובהתאם התיק נקבע לסיכומים. ביום 30 באפריל, 2020 הוגשה בקשת עיון בתיק אשר נדחתה ע"י בית המשפט. ביום 18 ביוני 2020 הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו. ביום 24 בדצמבר 2020 התקבלה בקשת רשות הערעור ובית המשפט העליון קיבל את הערעור ואפשר למבקשת לעיין בתיק התובענה. הצדדים השלימו את הליך הגשת הסיכומים בתיק. בהתאם, התיק ממתין להחלטה בבקשת האישור. ראה גם תובענה מס' 10 בסעיף זה ותובענה מס' 3 בסעיף ג להלן.	48 מיליון ש"ח "לכל הפחות מבלי שכומתו בשלב זה יתר הסעדים" וכן פיצוי בגין העתיד, לכל הנתבעות.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
6	9/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחת בפוליסת סיעוד נ' החברה וחברות ביטוח אחרות	הפרת תנאי פוליסה עקב נקיטת עמדה פרשנית ביחס לאופן שבו ניתן ניקוד בגין רכיב "שליטה על הסוגרים" בעת בחינת זכאות מבוטחים לקבלת תגמולי ביטוח סיעוד רק מקום בו מצב זה הוא בשל מחלות אורולוגיות או גסטרואנטרולוגיות, בעוד שלפי הטענה יש מקום לתן ניקוד בגין רכיב זה גם אם מדובר באי שליטה תפקודית ואי עמידה בחובות גילוי עובר לרכישת הפוליסה בהקשר זה. הסעדים הנתבעים כוללים חיוב התובעות בפיצוי.	כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי ולא קיבל בעת מקרה ביטוח ניקוד מתאים בגין רכיב שליטה על הסוגרים עקב הפרשנות האמורה.	ביום 23 באפריל 2020 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט בבקשת האישור, המאשרת באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית כנגד החברה ושלוש חברות ביטוח נוספות. אישור התובענה מתייחס לכל מי שהיה מבוטח בחברה ויתר החברות, שכנגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגרים שאינה עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהמבטחות האמורות ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 9 בספטמבר 2012, לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. ביום 1 ביוני 2020 הגישה התובעת כתב תביעה מתוקן בהתאם להחלטת האישור. הצדדים להליך, למעט החברה, פנו להליך גישור מחוץ לכותלי בית המשפט. החברה מקיימת הדברות ישירה מול התובעת לצורך בחינת אופן סיום ההליך בעניינה.	עשרות ואף מאות מיליוני ש"ח.
7	9/2015 מחוזי - ת"א	עמית פנסיה נ' החברה וחברות מנהלות קרנות פנסיה	טענה לפיה המשיבות משלמות לסוכני ביטוח עמלות הנגזרות מדמי הניהול, באופן שיוצר ניגוד עניינים בפעילות סוכני הביטוח ומביאות את העמית למצב בו הוא משלם דמי ניהול גבוהים מן הראוי. הסעדים הנתבעים הינם סעד הצהרתי לפיו המשיבות חייבות לשנות את ההסדר עם הסוכנים ולהתאימו לחוק, השבת כל דמי הניהול שנגבו ביתר וכל סעד אחר הנראה לביהמ"ש נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל של החברות המנהלות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. התובע הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון בקשר עם בקשתו לגילוי מסמכים שנדחתה. בירור ההליך בבית המשפט המחוזי עוכב עד לקבלת החלטה בבקשת רשות הערעור. ביום 18 בדצמבר 2019 דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, למעט בכל הנוגע למסמכים הנוגעים למבקש עצמו. בהתאם, בירור בקשת האישור ממשיך להתנהל בבית המשפט המחוזי והתיק קבוע לחקירות. יצוין, כי בינואר 2017 אישרה הכנסת את תיקון 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ז-2017 שקובע כי עמלת הפצה של קופות גמל לא תחושב בזיקה לשיעור דמי הניהול שהחברה המנהלת תגבה מעמית.	2 מיליארד ש"ח ככל הנראה ביחס לכל הנתבעות.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
8	9/2015 מחוזי - מרכז	עמיתים בחברה ומגדל מקפת נ' החברה ומגדל מקפת	נזקים שנגרמו עקב מעשיו של סוחר לשעבר בדסק מניות של מגדל שהורשע, על פי הודאתו בעסקת טיעון, בפרשת תרמית של הרצת מניות וביצוע מיפולציות בניירות ערך. הסעדים הנתבעים כוללים פיצוי על הנזק שנגרם לעמיתים בכל דרך שימצא ביהמ"ש לנכון.	כל מעמית/לקוחות החברה ו/או מקפת אשר נפגעו מהפעולות הנטענות בין השנים 2006-2011	בקשה לסילוק על הסף שהגישה החברה נדחתה. ביום 14 במרס 2018 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור התובענה כייצוגית. ביום 16 בספטמבר 2018 מגדל הגישה תגובה לבקשה המתוקנת בצירוף חוות דעת מומחה. לנוכח המלצת בית המשפט הצדדים הסכימו לקיים הליך גישור נוסף, אשר הבשיל לכדי הסכם פשרה אשר הוגש לאישור בית המשפט, ביום 22 ביוני 2020. עם קבלת הסדר הפשרה, בית המשפט הורה על פרסומו. במסגרת הסדר הפשרה הסכימו המשיבות לשלם, מבלי להודות בחבות כלשהי מצידן, סך כולל של 12 מיליון ש"ח הכולל בעיקרו פיצוי לקבוצה, גמול ושכ"ט למבקשים ובאי כוחם. הפיצוי לקבוצה יזוכה לחשבונות העמיתים. ההסכם הועבר להתייחסות היועץ המשפטי לממשלה, אשר הודיע ביום 24 בפברואר 2021, כי הוא אינו מתנגד לאישור הסכם הפשרה אך הסב את תשומת לב בית המשפט למספר עניינים, וביניהם לצורך בפירוט והרחבה ביחס להתחייבויות שנטלו על עצמן המשיבות בכל הנוגע לעדכון וריענון נהלי מסחר וביצוע בקרות על פעילות זו, לרבות המליץ על מינוי מפקח לתקופה מסוימת שידווח אודות כך לבית המשפט. המשיבות הגישו לבית המשפט את התנגדותן להמלצות הנ"ל.	הנזק לעמיתים הוערך בכ-65 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
9	1/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' החברה	פגיעה בזכויות המבוטחים במסגרת יישום תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"). זאת, לפי הטענה, מאחר והנתבעת לא נתנה למבוטחים, שברשותם הייתה פוליסה הונית לפני כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, את מקדמי הקצבה אשר היו להם בפוליסה קצבתית קודמת שהייתה ברשותם, אצל הנתבעת או בחברת ביטוח אחרת (להלן: "פוליסה קצבתית מוקדמת"). התובע מבקש לבסס את תביעתו בין היתר, על החלטת ביהמ"ש המחוזי מרכז לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 48006-03-10 גרניט נגד כלל ביטוח ("תיק גרניט"). הסעדים הנתבעים כוללים הוראה לנתבעת להצמיד לפוליסות ההוניות של מבוטחיה את מקדם הקצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון 3 לחוק קופות הגמל בפוליסה קצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לאפשר לתובע וליתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החסכון הפנסיוני, באופן רטוראקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית המוקדמת; לחילופין, לחייב את הנתבעת לפצות את התובע ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק הנטען לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה הנ"ל; וכן לגבי מבוטחים שכבר פרשו מאז 1 בינואר 2008 והחלו לקבל קצבה נמוכה מכפי שהיו זכאים, לפי טענת התובע, על פי המקדם העדיף - להורות לנתבעת להשיב למבוטחים אלה את ההפרש בין הקצבה לה היו זכאים על פי המקדם העדיף, לבין הקצבה שקיבלו בפועל.	כל מי שהייתה בבעלותו, קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, הן פוליסה הונית של הנתבעת והן פוליסה קצבתית (בין אם של הנתבעת ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית הישנה שלו.	ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 4 במאי 2017 ניתנה החלטת ביהמ"ש המורה על העברת ההליך לבית הדין לעבודה. ביום 22 באוגוסט נדחתה בקשת רשות ערעור שהגיש התובע על החלטה זו לבית המשפט העליון. בהחלטה מיום 7 בפברואר 2018 דחה בית הדין לעבודה את בקשת התובע לאשר את התביעה כייצוגית על יסוד תיק גרניט וקבע כי יש לבחון התנהלות החברה מול מבוטחיה בנפרד. ביום 4 באפריל 2018 הודיע היועמ"ש, אשר הגיש עמדה בתיק גרניט, כי החליט שלא להתייצב בתיק. התיק בשלב הסיכומים. התובע הגיש בקשה לעיכוב הליכים בתיק עד להכרעה של בית המשפט המחוזי בתיק גרניט. החברה הגישה תגובה ובה התנגדה לבקשת העיכוב הנ"ל. ביום 15 באוגוסט 2018 נתן בית הדין החלטה, לפיה, בשלב זה, לא יעוכבו ההליכים בתיק, והצדדים יגישו את סיכומיהם. ביהמ"ש ציין בהחלטתו כי לאחר הגשת הסיכומים, ככל שטרם תינתן הכרעה בתיק גרניט, הוא ישקול האם לעכב החלטתו עד להכרעה בתיק גרניט. ביום 12 במאי 2020, לאחר שהמבקש הגיש את סיכומיו בתיק ובטרם הגישה החברה את סיכומיה הורה בית הדין על עיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בתיק גרניט.	50 מיליון ש"ח לשנה. נזק מצטבר יהיה מכפלה של הנזק השנתי במספר השנים הרלבנטיות שייקבעו בפסק הדין.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
10	2/2016 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי צרכים מיוחדים נ' מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל	גביית דמי ניהול בגין קצבאות נכות ושאיירים מקרן הפנסיה וזאת מבלי לגלות לעמיתים כי ייגבו מהם דמי ניהול בקשר עם קצבאות אלה ומבלי לגלות כי יגבו בגין קצבאות אלה דמי ניהול בשיעור המקסימלי עם התחלת קבלת קצבת הנכות או השאיירים. זאת, בעת שמקבלי הקצבאות, אינם יכולים לנייד את יתרת החשבון האישי או את סכום עתודות הקצבאות שהקרן מחזיקה עבורם, תוך ניצול מצוקתם. הסעדים הנתבעים הינם: סעד כספי של השבה לכל אחד ממקבלי קצבאות הנכות ו/או השאיירים את כל דמי הניהול שנגבו מהם ו/או שייגבו מהם שלא כדין ולחילופין להשיב לקרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו ו/או שייגבו מהם שלא כדין, לבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים; לאסור על גביית דמי ניהול מקצבאות נכות ושאיירים ולחילופין לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים ולקבעם בשיעור ראוי; לחייב את המשיבות להשיב את ההפרש למקבלי הקצבאות ו/או לקרן ולחייב את המשיבות לבצע גילוי יזום בקשר עם דמי ניהול מקצבאות אלו וכן לקבוע כי התנאי הקבוע בתקנוני הקרן המתיר להן לקבוע מעת לעת את דמי הניהול באופן חד צדדי הוא תנאי מקפח בחוזה אחיד.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות מכל מין וסוג שהוא וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים מכל מין וסוג שהוא וכן כל עמית פעיל ו/או מבוטח ו/או חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה שנמנית על הנתבעות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי ניהול בקשר עם קצבאות נכות ושאיירים.	ביום 29 בינואר 2018 ניתנה החלטת ביהמ"ש המורה על העברת ההליך לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב.	התובעת לא העריכה בבקשת האישור את סכום התביעה הכולל לקבוצה נוכח הצורך בקבלת נתונים, אך במסגרת חוות דעת אקטוארית שצורפה לבקשת האישור, העריכה כי מדובר בסכום גבוה, לכל הפחות 500 מיליון ש"ח.
11	5/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים נ' החברה	טענות לפיהן החברה מחלקת את כספי הפרמיות המתקבלים אצלה באופן שרירותי בניגוד להוראות שמתקבלות אצלה, ובניגוד להסכמים ולהוראות הדין; שהחברה מעבירה חלק מהכספים שנגבו ביתר לתכנית ביטוח אחרת שהמבוטח כלל לא ביקש; שהחברה גובה פרמיה מהמבוטחים עבור סיכונים שלא קיימים ועושה תיקונים רטרואקטיביים בדוחות שהיא מוציאה תוך הטעיית המבוטחים וכי החברה נמנעת מלהכניס מנגנוני בדיקה שיכולים להתריע על טעויות אפשריות וימנעו גביה בלתי חוקית. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: (א) לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזקים הממוניים והלא ממוניים שנגרמו להם; (ב) לחייב את החברה להתאים את הפרמיות שהיא גובה למה שצריך היה לגבות ולאכופ על החברה את תיקון הדוחות; (ג) לחייב את החברה להשיב פרמיות שקיבלה ללא זכות שבדין ושעולות על המוסכם, וכן להשיב רווחים שהפיקה ודמי ניהול על כספים שגבתה ביתר; (ד) להצהיר כי החברה גבתה כספים שלא כדין ועליה לפעול לשנות את המצב הקיים; (ה) ליתן צו עשה בדבר שינוי נהלי עבודה ומערכות ובאשר לניסוח פוליסות.	(א) כל בעלי פוליסה ו/או המבוטחים ו/או המוטבים בביטוח חיים ששילמו פרמיה גבוהה מזו שהובטחה להם בפוליסה, בין אם הפרמיה נקבעת ביחס לשכר המבוטח ובין אם הפרמיה נקבעת בסכום קבוע. (ב) כל המבוטחים בביטוח חיים אשר הכספים שהועברו חולקו שלא בהתאם להסכם ולחלוקה שחילק המעביד, ובכלל זה בין הקופות הפנימיות השונות. (ג) כל המבוטחים אשר בדוחות השנתיים שלהם שונתה יתרת הפתיחה (לרבות בדרך של "יתרת פתיחה עדכנית") מבלי שנמסר להם גילוי מלא ומפורט על השינוי ועל נימוקיו. (ד) כל מבוטח שכספים שהופקדו בעבורו הועברו לביטוח חדש שנפתח ללא הסכמתו. (ה) כל מבוטח אשר הפרמיה שנגבתה ממנו או חלקה אינם מטיבים את מצבו של המבוטח ו/או מניבים כל פיצוי נוסף בהינתן מקרה הביטוח.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהמלצת בית המשפט, הצדדים מנהלים הליך גישור בפלוגתאות מוסכמות.	לא הוערך על ידי התובע.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
12	10/2016 בית הדין האזורי לעבודה - ירושלים	מבוטח עמית בקרן השתלמות נ' מגדל מקפת	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בתקנון בנושא. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה/עמלות שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל מקפת להימנע מלנכות מחשבונותיהם של חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות/עמלות.	כל עמית בקרן "מגדל השתלמות" (בשמה זה ובשמותיה הקודמים, ולרבות כל הקרנות שמוזגו לתוכה) בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 13 במאי 2018 הגישה רשות שוק ההון עמדתה בתיק המציינת כי הגופים המוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מהעמיתים גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי ובלבד שבוצע בהתאם לתקנות. ההליך מצוי בשלב הגשת הסיכומים.	כ-94 מיליון ש"ח.
					יצוין, כי ביום 31 במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט, וזאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוטחים ושתיקת הפוליסות בעניין זה מהווה הסדר שלילי ולא לאקונה ("החלטת האישור" ו"הליך מקביל כנגד חברות אחרות").	
					על החלטת האישור הגישו המבקשות בהליך המקביל כנגד חברות אחרות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר הורה על הגשת תשובה בבקשה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו.	
					בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הודיע היועץ המשפטי לממשלה, ביום 13 באוגוסט 2020, על התייצבותו כצד להליך, ובמקביל הגיש את עמדתו בהליך. על פי עמדת היועץ"ש, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועץ"ש סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, ולהורות על דחיית בקשות האישור.	
					עמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה על ידי מגדל מקפת במסגרת בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בבקשת רשות הערעור בהליך המקביל כנגד חברות אחרות, כפי שנעשה במותבים אחרים בבית הדין לעבודה אשר דנים בתובענות ייצוגיות מקבילות כנגד נתבעות אחרות באותו עניין.	
					התיק מצוי עדיין בשלב הגשת הסיכומים וממתין להחלטה בבקשת עיכוב ההליכים. בהקשר זה יצוין, כי בספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2020 (להלן בפסקה זו: "התקנות"). התקנות מאריכות את הוראת השעה הקובעת תקרה להיקף הוצאות מסוימות שאותן ניתן לגבות כהוצאות ישירות, מיום 31 בדצמבר 2019 ליום 28 בפברואר 2021.	
					בנוסף התקנות מטילות על גוף מוסדי חובות יידוע לעמית/ מבוטח ביחס לגביית הוצאות ישירות מנכסי הקופה הן בשלב ההצטרפות והן במסגרת דיווחי קופת הגמל הרבעוניים שנשלחים.	
					ראה גם תובענות מס' 14 ו-16 בסעיף זה להלן.	

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
13	10/2016 מחוזי - מרכז	עמית בקופת גמל לקצבה נ' החברה, מגדל מקפת ומבטח סימון	טענה לסיווג שגוי של כספי תגמולים המופקדים בקופות גמל לקצבה, אשר לכאורה יוביל למיטוי יתר של הקצבה שתתקבל מקופות הגמל במועד הזכאות. הסעד המבוקש הראשי הינו צו עשה, שיורה לחברה ולמגדל מקפת לפעול לתיקון הרישומים לשם התאמתם לדין. הסעד החלופי המבוקש הוא פיצוי בסכום שלא הוערך בבקשת האישור. כמו כן התבקש בבקשת האישור צו עשה לשינוי התנהלות המשיבות ביחס לעתיד, כך שידרשו לקבל הוראות סיווג מתאימות.	שתי תתי קבוצות: (1) לקוחות מי מהנתבעות אשר הכספים שהופקדו על ידם או עבורם פוצלו בעת ההפקדה לשתי קופות גמל לקצבה שבניהול מקפת ו/או מגדל, ואשר בשל פיצול זה כספים אלו סווגו בחסר ל"קצבה מוכרת", כהגדרת המונח בסעיף 9א(א) לפקודת מס הכנסה. (2) לקוחות מי מהנתבעות, שהם עמיתים שכירים בקופת גמל לקצבה שבניהול מגדל מקפת או החברה, אשר הפקידו לקופה כספים על חשבון מרכיב תגמולי העובד, ואשר בשל כך כספים אלו סווגו בחסר ל"קצבה מוכרת".	ביום 25 בדצמבר 2018 קבע בית המשפט כי הסמכות העניינית לדון בתובענה היא לבית הדין האזורי לעבודה, ובהתאם הועבר הדין בבקשת האישור כנגד כל המשיבות לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. במסגרת בירור ההליך עוד טרם העברתו לבית הדין האזורי לעבודה הגישה רשות המיסים מענה לשאלות בהתאם לפניית בית המשפט אשר להערכת יועציהן המשפטיים של הנתבעות תומך בעמדתן. כמו כן ביום 1 במאי 2018 פרסם הממונה חוזר ביחס למרכיבי חשבון בקופות גמל אשר מתייחס למקרים נשוא התובענה אשר אף הוא לפי הערכת יועציה המשפטיים של הנתבעות, תומך בעמדתן.	לא ניתן להערכה אך מצוי בסמכותו של בית המשפט (הערכה בלתי מחייבת של כ-9.5 מיליון ש"ח).
					ביום 2 בדצמבר 2019 דחה בית הדין לעבודה את בקשת האישור כנגד מבטח סימון וקיבל את הבקשה כנגד מגדל מקפת והחברה ביחס לשתי תתי הקבוצות שעבורם הוגשה הבקשה. עילות התביעה בגין מאושרת התובענה כייצוגית: האם מוטלת על הנתבעות חובה לפעול לתיקון "שגיאת מילוי כפול של המכסה לקצבה מזכה" ביחס לחברי תת הקבוצה הראשונה? והאם מוטלת עליהן חובה לפעול לתיקון "שגיאת החישוב השנתי" ביחס לחברי תת הקבוצה השנייה?	
					לאור החלטת האישור הגישו החברה ומגדל מקפת כתב הגנה והחל בירור התובענה לגופה. במסגרת זו קבע בית הדין, ביום 3 במרס 2020, כי יש מקום לקבל את עמדת הרגולטורים הן ביחס לסעדים המבוקשים בתובענה והן ביחס למהלכים רגולטורים חדשים, ככל שקיימים כאלה ועשויים להשליך על המשך ההתדיינות. ביולי 2020 הוגשה בקשה על ידי צד שלישי להרחבת חברי הקבוצה גם מקום שהפקדות העמיתים פוצלו לא רק אצל הנתבעות אלא גם אצל חברות ביטוח ו/או קרנות פנסיה אחריות.	
					ביום 20 באוקטובר 2020 הגישו רשות שוק ההון ומס הכנסה את עמדתן ביחס לסוגיות בגין אושרה התביעה כייצוגית אשר בעיקרן תומכת בעמדת החברה ומגדל מקפת.	
					הצדדים ויתרו על הגשת תצהירים נוספים וקיום הליך הוכחות, ובהתאם התיק נקבע להגשת סיכומים, אשר הגשתם הושלמה על ידי הצדדים. לרשות שוק ההון ומס הכנסה יש זכות להגיש את התייחסותן לסיכומי הצדדים גם כן. לאחר מכן צפוי שיינתן פסק דין בתובענה.	

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות,	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
14	12/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בפוליסות המתירה זאת. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות לחברה להימנע מחשבונותיהם על חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי החברה (משתתף ברוחים, "יותר", "מגדלור" וכיו"ב), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בניגוד לדין /או כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת לחברה לגבות הוצאות אלו.	ההליך מצוי בביורר הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביהמ"ש החליט ביום 15 ביוני 2017 על העברת התיק לבית הדין לעבודה. בהחלטה מיום 19 בפברואר 2018 הפנה בית הדין לממונה מספר שאלות בנושא לקבלת התייחסותו. ביום 24 ביוני התקבל מענה לשאלות. יצוין, כי ביום 31 במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט, וזאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוטחים ושתיקת הפוליסות בעניין זה מהווה הסדר שלילי ולא לאקונה ("החלטת האישור" והליך מקביל כנגד חברות אחרות"). על החלטת האישור בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הגישו המבקשות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר הורה על הגשת תשובה בבקשה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו. בקשה לעיכוב הליכים עד להחלטה בבקשת רשות הערעור נדחתה לנוכח הטענה כי ההליך דנן מובחן מעובדות פסה"ד במחוזי. בהתאם הצדדים הגישו סיכומים בתיק וביום 4 ביוני 2020 התקיים דיון להשלמת טיעון בעל פה. כעת, התיק ממתין להחלטה בבקשת האישור. בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הודיע היועץ המשפטי לממשלה, ביום 13 באוגוסט 2020, על התייצבותו כצד להליך, ובמקביל הגיש את עמדתו בהליך. על פי עמדת היועץ, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועץ סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, ולהורות על דחיית בקשות האישור. עמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה על ידי החברה בתיק זה. לאור הסוגיות המשותפות העולות בתיקים שלפניו ובהליך המקביל כנגד חברות אחרות, קבע בית המשפט, ביום 7 בספטמבר 2020, כי יש מקום לעכב את ההליכים בתיק עד מתן הכרעה בהליך המקביל כנגד חברות אחרות. כמו כן ביום 6 באוקטובר 2020 התקבלה בקשת המבקשים להצטרף להליך המקביל על דרך של הגשת תגובה. בהקשר זה יצוין, כי בספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"פ-2020 (להלן בפסקה זו: "התקנות"). התקנות מאריכות את הוראת השעה הקובעת תקרה להיקף הוצאות מסיימות שאותן ניתן לגבות כהוצאות ישירות, מיום 31 בדצמבר 2019 ליום 28 בפברואר 2021. בנוסף התקנות מטילות על גוף מוסדי חובות יידוע לעמית/ מבוטח ביחס לגביית הוצאות ישירות מנכסי הקופה הן בשלב ההצטרפות והן במסגרת דיווחי קופת הגמל הרבעוניים שנשלחים. ראה גם תובענה מס' 12 לעיל, לרבות עמדת הממונה שהוגשה בתיק זה וכן תובענה מס' 16 בסעיף זה להלן.	567 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
15	1/2017 מחוזי - מרכז	שני מבוסתים בביטוח רכב חובה נ' החברה	טענה לפיה החברה נמנעת מלגלות למבוטחיה כי על פי פרקטיקה הנוהגת אצלה (והקיימת גם אצל יתר חברות הביטוח), הם זכאים להפחתת הפרמיה המשולמת על ידם בהגיעם למדרגות גיל ו/או וותק נהיגה הנהוגות אצלה. הסעדים המבוקשים הם לחייב את החברה להשיב לחברי הקבוצה את דמי הביטוח העודפים שנגבו בניגוד לדין עקב התנהלותה כאמור לעיל וכן צו עשה, המורה לחברה לשנות את דרך התנהלותה כאמור לעיל.	מבוסתי החברה בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל החברה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר החברה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין וכן על פי אותה פרקטיקה נהוגה וכתוצאה מכך לא קבלו את ההפחתה בפרמיה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, כ-62 מיליון ש"ח. בשלב דינוי ההוכחות.	כ-62 מיליון ש"ח.
16	2/2017 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת	טענה לפיה מגדל מקפת גבתה מעמיתיה בקרן הפנסיה ובקופות הגמל, תשלום בגין "הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל" (הוצאות ישירות), בניגוד להוראות התקנון ובניגוד למצגיה החוזיים והטרומ חוזיים כלפי עמיתיה. בכך נטען שמגדל מקפת מפרה את החוזה בינה לבין עמיתיה ומפרה גם את הוראות הדין. הסעדים המבוקשים הם: (א) ליתן צו לפיו התנהלות מגדל מקפת הינה בלתי חוקית, באשר היא מפרה החוזה - התקנון בינה לבין עמיתיה; (ב) לחייב את מגדל מקפת להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את הסך המצטבר שנגבה ו/או נוכה מחשבונו בקשר עם כל סוג של הוצאה בקשר עם הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל; (ג) לחילופין לחייב את מגדל מקפת להשיב לנכסי קרן הפנסיה ולנכסי קופות הגמל את כל ההוצאות הישירות שנגבו שלא כדין ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של כספים אלה. (ד) להורות למגדל מקפת להציג באופן ברור ומפורש מעתה ואילך, בכל טופסי ההצטרפות ובכל התקנונים כי בנוסף לדמי הניהול ייגבה ו/או ינוכה סך נוסף בקשר עם הוצאת ישירות וכן לציין את השיעור המקסימלי שיגבה.	כל מי שהוא בעל זכות מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקרן הפנסיה אשר בניהולה של מגדל מקפת החל מחודש יולי 2013 ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור. וכן כל מי שהוא בעל זכות, מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקופת הגמל אשר בניהולה של מגדל מקפת בשבע שנים שקדמו להגשת בקשת האישור ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט החליט ביום 7 במרס 2018 על העברת התיק לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביום 5 ביולי 2018 ביקש בית הדין שתערך פניה לממונה על מנת שיחווה את דעתו אם עמדותיו שהוצגו בתיקים האחרים באותו נושא תקפים גם לתיק זה. ביום 20 בנובמבר 2018 השיב הממונה והפנה לעמדתו שהוגשה בתיק אחר באותו נושא. יצוין, כי ביום 31 במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט ("הליך מקביל"), וזאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוסתים ושתיקת הפוליסות בעניין זה מהווה הסדר שלילי ולא לאקונה. ("החלטת האישור" ו"הליך מקביל כנגד חברות אחרות"). על החלטת האישור הנ"ל הגישו המבקשות בהליך המקביל כנגד חברות אחרות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו.	כ-287 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
16	המשך				<p>ביום 28 בנובמבר 2019 אושר הסדר דיוני בין הצדדים, במסגרתו ויתרו הצדדים על קיום חקירות, וחלף כך, נקבע כי יוגשו סיכומים בכתב ולאחריהם תתקיים השלמת טיעון בעל פה. ביום 6 באפריל 2020 הוחלט כי ככל שהצדדים סבורים שאין טעם בקיום ישיבת הוכחות בתיק, עליהם להגיש לבית הדין רשימת מוסכמות ופולוגתאות, שאחרת תתקיים ישיבת הוכחות.</p> <p>ביום 23 ביולי 2020 התקיים דיון בפני בית המשפט במסגרתו הוחלט כי הצדדים יקיימו הידברות ביחס לעובדות המוסכמות ויגישו לבית המשפט הודעת עדכון בנושא, לרבות אם נדרש דיון חקירות ובאילו עניינים.</p> <p>בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הודיע היועץ המשפטי לממשלה, ביום 13 באוגוסט 2020, על התייצבותו כצד להליך, ובמקביל הגיש את עמדתו בהליך. על פי עמדת היועמ"ש, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועמ"ש סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, ולהורות על דחיית בקשות האישור.</p> <p>עמדת היועץ המשפטי לממשלה הוגשה על ידי מגדל מקפת בתיק זה וביום 15 בספטמבר 2020 הורה בית המשפט, בהסכמת הצדדים, לעכב את ההליכים בתיק עד להכרעה בבקשת רשות הערעור בהליך המקביל כנגד חברות אחרות.</p> <p>בהקשר זה יצוין, כי בספטמבר 2020 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התש"ף-2020 (להלן בפסקה זו: "התקנות"). התקנות מאריכות את הוראת השעה הקובעת תקרה להיקף הוצאות מסוימות שאותן ניתן לגבות כהוצאות ישירות, מיום 31 בדצמבר 2019 ליום 28 בפברואר 2021.</p> <p>בנוסף התקנות מטילות על גוף מוסדי חובות יידוע לעמית/מבוטח ביחס לגביית הוצאות ישירות מנכסי הקופה הן בשלב ההצטרפות והן במסגרת דיוחי קופת הגמל הרבעוניים שנשלחים.</p>	

ראה גם תובענות מס' 12 ו-14 לעיל בסעיף זה.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עליות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
17	5/2017 מחוזי-ת"א	עובדים של מעסיקים, שהנתבעות מנהלות ההסדר שלהם	טענה לפיה הנתבעות גרמו בפעילותן כסוכנויות ביטוח (מנהלות הסדר פנסיוני) לנזקים כלכליים לחברי הקבוצה, מאחר ועד לתיקוני חקיקה (תיקונים שבוצעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) ("חוק הייעוץ"), וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב ל-2015 ו-2016), עלויות תפעול ההסדרים הפנסיוניים, שסיפקו הנתבעות למעסיקים, סובסדו על ידי העובדים של אותם מעסיקים, והנתבעות העדיפו את טובת המעסיקים, עמם התקשרו בהסכמי שירותים, על פני טובת העובדים, ששילמו בפועל על שירותי התפעול הללו, באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם.	כל מי שנמנה על מצבת לקוחות הנתבעות בזמן שהן סיפקו למעסיקי שירותי ניהול הסדר פנסיוני, במשך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה ועד שהמעסיק החל לשאת בעלויות התפעול בהתאם לתיקון מס' 6 לחוק הייעוץ.	בקשת האישור כוללת טענות דומות לאלו שפורטו בבקשה לאישור תובענה ייצוגית אחרת, קודמת בזמן, שנמחקה על-ידי ביהמ"ש ביום 28 בנובמבר 2016 לנוכח המלצתו למחוק את ההליך. ביום 2 באוגוסט 2017 הוגשה מטעם המשיבות בקשה לסילוק בקשת האישור על הסף ("בקשת הסילוק"), ולחלופין העברתה לבית הדין לעבודה ולקביעת ערובה להוצאות וכן ביום 3 בדצמבר 2017 הגישה מבטח סימון תגובה לבקשת האישור. ביום 20 באוגוסט 2018 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט כי הסמכות העניינית נתונה לבית הדין לעבודה ובהתאם הורה על העברת התיק לבית הדין לעבודה. ביום 20 בינואר 2019 בקשת הסילוק והפקדת הערובה נדחתה. ביום 25 בפברואר הגישו המשיבות בקשה לצירוף נשיאות הארגונים העסקיים כמשיבה לבקשת האישור. בקשה זו נדחתה. מנגד, בקשה מטעם לשכת המסחר תל אביב והמרכז להצטרף כידיד בית המשפט מיום 3 באפריל 2019 התקבלה. עמדת לשכת המסחר, כפי שהוגשה ביום 4 ביולי 2019 לבית המשפט תומכת בעמדת המשיבות. מכתב מטעם נשיאות הארגונים העסקיים התומכת גם היא בפרשנות המשיבות הוגש לתיק על ידי המשיבות. בתיק הוגשו סיכומי הצדדים והתיק כעת ממתין להחלטה בבקשת האישור. ביום 10 באפריל 2020 ניתנה החלטה המורה לצדדים להגיש השלמת טיעון ביחס לטענה בדבר קיומו של הסכם קיבוצי שהוביל לתיקון מס' 6 לחוק הייעוץ וביחס לקיום הליך חקירות קצר לברור הטענות בקשר לכך. ביום 23 ביולי 2020 התקיים דיון בקשר עם השלמת הטיעון הנ"ל, אשר בסיומו המליץ בית הדין למבקשים להסתלק מההליך. המבקשים סירבו לקבל את המלצת בית המשפט. ביום 9 באוגוסט 2020 הגישו הצדדים השלמת טיעון נוספת וכן בקשה לקבלת עמדת הרגולטור והייעוץ המשפטי לממשלה בסוגיית המשמעות של תיקון 6 וסוגיית ההשתק עקב קיומו של הסכם קיבוצי. ביום 30 באוגוסט 2020 ניתן פסק דין הדוחה את בקשת האישור ומחייב את התובע בתשלום הוצאות. במסגרת החלטה בית הדין קיבל את עמדת הנתבעות בכל הסוגיות שעמדו על הפרק. ביום 5 באוקטובר 2020 הגישו המבקשים ערעור על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה. ביום 27 באוקטובר 2020 הוגשה בקשה למחיקת הודעת ערעור, אשר בעקבותיה הורה בית המשפט, ביום 25 בינואר 2021, על הגשת הודעת ערעור מתוקנת. והמצאת הערעור לרשות שוק ההון, ביטוח וחסכון על מנת לקבל התייחסות בקשר לסוגיות שהועלו בערעור. התיק קבוע לדיון בערעור.	357 מיליון ש"ח, מתוכם כ-131 מיליון ש"ח כנגד מבטח סימון סוכנות לביטוח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
18	9/2017 מחוזי-ים	מבוטח נ' החברה ו"אליהו 1959"	<p>לטענת התובעים, הנתבעות אינן מיישמות כנדרש את סעיף 5(ב) בחוק פסיקת ריבית והצמדה ואינן משלמות, כעניין של מדיניות, ריבית (לרבות ריבית פיגורים) והצמדה הנדרשים על פי אותו חוק. הסעדים העיקריים הינם: (א) הצהרה כי הנתבעות הפרו את הוראות הדין, כאשר הן לא הוסיפו לסכומי הכסף ששילמו הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה במקרים בהן הן שילמו סכומים במועד מאוחר למועד הפירעון; (ב) לחייב את הנתבעות בפיצוי בגין הנזקים שנגרמו כתוצאה מהפרה זו; (ג) לחייב את הנתבעות לתקן את מדיניותן מכאן ואילך באופן שהן יחויבו לקיים את הוראות החוק ביחס לתשלום ריבית והצמדה על תשלום חוב פסוק.</p> <p>בנוגע לחלק התביעה אשר הוגשה כנגד "אליהו 1959" בע"מ, הרי שבהתאם להסכם רכישת תיק Run Off בביטוח כללי שרכשה החברה מ"אליהו 1959", בעלת השליטה בחברה ביום 21 באפריל 2016, ככל שהתביעה נגד "אליהו 1959" כלולה בתיק ה-Run Off הרי היא מצויה באחריותה של החברה. היבטים של התביעה שאינם כלולים במסגרת תיק ה-Run Off אם וככל שיהיו לא יועברו לאחריותה של החברה. במסגרת ההסכם לרכישת תיק ה-Run Off נכללו הסדרים בנוגע לכיסוי ביטוח משנה בגין התביעות הכלולות בתיק ה-Run Off אשר נרכש וכן נכללו הסדרי שיפוי במקרים מסוימים.</p> <p>יוער כי - הודעה על כך נמסרה על ידי החברה ל"אליהו 1959".</p> <p>Run Off בביטוח כללי באליהו ראה באור 37.ה.2. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.</p>	<p>כל מי ששולמו לו על ידי הנתבעות סכומי כסף שנפסקו לזכותו על ידי רשות שיפוטית במועד המאוחר למועד הפירעון (כהגדרת המונח בחוק פסיקת ריבית והצמדה) מבלי שהתווספו לתשלום הפסוק הפרשי הצמדה וריבית ו/או ריבית צמודה.</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט גבשו הצדדים הסכם פשרה והגישו אותו, ביום 4 במרס 2021, לאישור בית המשפט, במסגרת הסדר הפשרה הוסכם, שהנתבעות יתקנו את שטרי הסילוק בהם הן עושות שימוש, ככל שיש בכך צורך, בהתאם ובאופן שבו נקבע בהסכם. כמו כן הנתבעות יאפשרו המצאת שטרי סילוק באמצעי נוסף מלבד עותק מקור וזאת בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם הפשרה.</p> <p>ככל שהסכם הפשרה יאושר, הנתבעות ישלמו גמול ושכר טרחה לתובעים הייצוגיים ובא כוחם בסכומים שאינם מהותיים.</p>	<p>עשרות מיליוני ש"ח אם לא למעלה מכך, בכל מקרה מעל 2.5 מיליון ש"ח לצורך סמכות בית המשפט לעניין זה.</p>

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
19	12/2017 מחוזי - י-ם	מועמדים שביקשו להתקבל לביטוח נ' החברה, חברות ביטוח נוספות וקופות חולים מכבי ושירותי בריאות כללית	סירוב לבטח את המבקשים ואנשים נוספים המצויים על הספקטרום האוטוטיבי בביטוח סיעודי; קביעת תנאים בלתי אפשריים ובלתי סבירים עבורם ללא כל מתן הסבר או הצדקה להתנהלות; אי מתן תשובה מפורטת ומכבדת למועמד לביטוח אודות הסירוב וההנמקות המפורטות עליו וכן הסירוב איננו מסתמך על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים, והכל בניגוד, לפי הטענה, למתחייב מחוק שוויון לאנשים על מוגבלות (להלן: "חוק השוויון"), מתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הודעת מבטח בדבר מתן יחס שונה לאחד או בדבר סירוב לבטחו), ("תקנות השוויון"). הסעדים העיקריים המבוקשים במסגרת התובענה הינם: מתן צו הצהרתי כי המשיבות הפרו את חוק השוויון והתקנות; מתן צו עשה המורה למשיבות להפסיק להפלות את חברי הקבוצה, לקבוע נוהלי עבודה ברורים באשר לטיפול יחידיני ללא משוא פנים לבעלי מוגבלויות, על בסיס הוראות חוק השוויון; מתן צו עשה למשיבות למלא אחר הוראות הדין ואחר ההכרעה העקרונית של הממונה הקובעים הליך מסודר בכל הנוגע לסירוב להענקת ביטוח; מתן צו עשה שורה למשיבות לבטח באופן רטרואקטיבי את חברי הקבוצה, אשר ימצאו כשירים לקבלת ביטוח סיעודי לאחר הליך חיתום שוויוני בהתאם לנהלים שאוזכרו לעיל; פיצוי לחברי הקבוצה בהתאם לאמור בסעיף 19 נ"א (ב) לחוק השוויון בפיצויים ללא הוכחת נזק ובמידת הצורך אף בפיצוי בנזק לא ממוני; פיצוי חברי הקבוצה בגין נזק ממוני.	אנשים עם מוגבלות מסוג אוטיזם אשר ביקשו להיות מבוטחים בביטוח סיעודי אצל מי מהמשיבות וקיבלו מהמשיבות יחס שונה ומפלה שלא כדין ו/או לא נמסרה להם תשובה מפורטת אודות מתן היחס השונה בשבע השנים להגשת האישור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביולי 2018 הגישה קופת חולים כללית בקשה למחיקת התובענה כנגדה על הסף וביום 20 באוגוסט 2018 בקשת סילוק הוגשה גם על ידי מכבי שירותי בריאות. ביום 24 באוקטובר 2018 בית המשפט המליץ לצדדים לקיים הליך הידברות, לרבות במסגרת של גישור. בהתאם לכך הצדדים קיימו ביניהם הליך הידברות. ביום 11 באפריל 2019 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה בתביעה אחרת נגד החברה שעוסקת בסוגיה דומה, התומכת בעמדת חברות הביטוח ("עמדת היועמ"ש). החברה הגישה בקשה לבית המשפט לצרף עמדה זו בתיק. ביום 19 ביוני 2019 הורה בית המשפט כי היועמ"ש יגיש את עמדתו גם בהליך זה ואפשר לו, ככל שירצה, להתייצב גם בהליך זה. ביום 8 בינואר 2020 הודיע היועץ המשפטי לממשלה, כי אין בכונתו להתייצב בהליך והוא מפנה לעמדת היועמ"ש שהוגשה כאמור בתיק אחר נגד מגדל. ביום 29 במרס 2020 דחה בית המשפט את בקשת המבקשים לגילוי מסמכים, ככל שהיא נוגעת לחברה תוך צידוד בעמדת חברות הביטוח כי בקשת האישור עוסקת במחלוקת משפטית - מעמדן של הנחיות מבטחי המשנה - האם הן מהוות "מידע אחר" כהגדרתו בחוק השוויון, תוך הפנייה לעמדת היועמ"ש. כמו כן, דחה בית המשפט, באותה החלטה, את בקשתן של קופות החולים לדחייה על הסף וקבע כי הבקשות לסילוק תידונה במסגרת ההחלטה בבקשת האישור. ביום 2 ביולי 2020 הגישו קופות החולים, מכבי וכללית, בקשת רשות ערעור לבית משפט העליון כנגד ההחלטה שלא לסלק את התובענה נגדן על הסף. באותו יום הוגשה גם בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על ידי המבקשים בקשר עם ההחלטה לדחות את בקשת הגילוי מסמכים שהגישו, אשר נקבע על ידי המשפט העליון כי היא מצריכה תשובה. ביום 10 בנובמבר 2020 דחה בית המשפט העליון על הסף את בקשת רשות הערעור של קופות החולים.	

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עליות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
20	1/2018 מחוז - מרכז	חברה לתועלת הציבור נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	<p>אי תשלום תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים שבהם הנזקים לא תוקנו בפועל.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הם: (א) הצהרה כי הימנעות הנתבעות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל נעשית שלא כדין; (ב) ליתן צו המורה לנתבעות מעתה ואילך לכלול במסגרת תגמולי הביטוח שהן משלמות גם את המע"מ החל על עלות התיקון, וזאת גם אם הנזק לא תוקן; כאשר כתוצאה מכך, גם באותו המקרה שבו מקבל מבוטח או צד ג' תגמולי ביטוח ב"ערך שיפוי" ולא ב"ערך כינון", יחויבו הנתבעות לשלם לו תגמולי ביטוח בגין מלוא הנזק, לרבות המע"מ. ובאשר לחברי תת הקבוצה לכלול בתגמולי הביטוח כאמור גם את המע"מ בשיעור שאינו מקוזז על ידי חברי תת הקבוצה; (ג) לחייב את הנתבעות בתשלום הפיצוי לחברי הקבוצה; (ד) בנוסף ו/או לחילופין למבוקש בס"ק ג' לעיל, היה ויפסק כי הפיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי בנסיבות העניין, עותרת התובעת להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור כפי שימצא בית המשפט לנכון בנסיבות העניין.</p>	<p>כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון.</p> <p>כמו כן, מבקשת התובעת להגדיר לקבוצה תת קבוצה כדלקמן; כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות חלקי.</p> <p>תובעת להחריג מחברי הקבוצה חברים אשר זכאים בניכוי מס תשומות מלא, בשל שימוש עסקי ברכבם (כגון: בעלי מוניות, אוטובוסים או משאיות).</p>	<p>תובענה זו ובקשת האישור שנלוות לה הוגשו באותה עילה בגינה הוגשו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות (במסגרת ת"צ 55177-05-15) ("התביעה הקודמת") אשר נמחקה.</p> <p>החברה הגישה בקשה לסילוק של בקשת האישור על הסף ("בקשת הסילוק"). ביום 14 במאי 2018 קבע בית המשפט כי הסוגיות שהועלו בבקשת הסילוק מצריכות בירור עובדתי וראייתי, אשר מקומו בשלב הדיון בבקשת האישור ולא במסגרת בקשת הסילוק.</p> <p>הסתיימו דיוני הוכחות בתיק והתיק נקבע לסיכומים.</p>	<p>להערכת התובעת הפיצוי לחברי הקבוצה מהחברה בגין כל שנה הינו בסך כ-13 מיליון ש"ח וכנגד כל החברות הינו כ-82 מיליון ש"ח לכל שנה.</p> <p>תקופת המבוקשת היא מה-4 ביוני 2001 עת שפורסם פסק הדין בעניין ע"א 1772/99 זלוצין נגד דיור לעולה בע"מ, פ"ד נה (4) 203, או לחילופין למשך תקופה שמאז הגשת התביעה הקודמת שהוגשה כנגד הנתבעות באותה העילה במסגרת ת"צ 55177-05-15 או לחילופי חילופין למשך תקופה של 7 שנים ממועד הגשת התובענה דנן.</p>

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
21	3/2018 ביה"ד האזורי לעבודה - ת"א	עמיתים של קרנות פנסיה ביניהם מגדל מקפת נ' מגדל מקפת וקרנות פנסיה נוספות	טענה בדבר קיומה של חובה אקטיבית של גילוי יזום הכולל הסבר לעמיתים רווקים שביטוח שאירים הינו מוצר ביטוחי חסר כל ערך עבורם ועל כן מומלץ להם להימנע מרכישתו ומתשלום דמי ביטוח עבורו. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה כוללים: ליתן צו עשה המורה לנתבעות לזקוף לטובת קופת החסכון של חברי הקבוצה את כל הכספים ששולמו על ידם ונזקפו לטובת דמי ביטוח שאירים, בתוספת התשואה שהיו חברי הקבוצה מקבלים על הכספים אלו אילו הם היו נזקפים לטובת קופת החסכון שלהם במועד תשלומם לקרן הפנסיה; ליתן צו עשה המורה לנתבעות לגלות, להבהיר ולהסביר כראוי לכל מי שמצטרף או מצורף לקרן כי אם אין לו שאירים מוטב לו "לותר" על רכישת ביטוח שאירים; וכן ליתן צו עשה המורה לנתבעות לגלות, להבהיר ולהסביר כראוי לכל מי שהן מעבירות אותו למסלול ביטוח שאירים על פי הוראות החוזר, כי אם אין לו שאירים מוטב לו להודיע שהוא "מוותר" על רכישת ביטוח שאירים.	כל מי שאין לו שאירים, אשר צורף או הצטרף לקרן פנסיה המנוהלת בידי מי מהנתבעות ואשר הקרן גבתה מהם דמי ביטוח בגין ביטוח שאירים למרות שאין לו שאירים.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. דיוני חקירות המצהירים בתיק הושלמו. הוגשו סיכומים והתיק ממתין למתן פסק דין. ביום 7 ביולי 2020 הגישה המועצה לצרכנות בקשה להצטרף לתיק כידיד בית המשפט. על אף התנגדות הצדדים לבקשה, ביום 11 באוקטובר 2020 נעתר בית הדין לבקשת המועצה לצרכנות.	לא הוערך על ידי התובעים.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
22	1/2019 מחוזי - תל אביב	מבוטחת נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי דחיית תביעה בפוליסת תאונות אישיות, במקרה של אשפוז בבית חולים בעל אוריינטציה שיקומית, בהסתמך על הגדרת הפוליסה למונח בית חולים ככזה שאינו כולל בי"ח שיקומי, הינה שלא כדין. לטענת התובע מדובר בסייג לכיסוי שהוצג באופן מטעה ו/או לא נוסח כראוי.	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות ואשר תביעתם מכוח רכיב פיצוי בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו, מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות בישראל או בחו"ל כבית חולים כללי בלבד, ואשר אינו מוסד שיקומי ו/או מוסד לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	ביום 18 בפברואר 2021 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפיה בקשת אישור התובענה כייצוגית התקבלה, כמפורט להלן: חברי הקבוצה: מבוטחי החברה שרכשו ביטוח בריאות מסוג תאונות אישיות ואשר תביעתם מכוח רכיב פיצוי בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו, מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות בישראל או בחו"ל כבית חולים כללי בלבד, ואשר אינו מוסד שיקומי ו/או מוסד לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית. עילות התביעה בגין מאושרת התובענה כייצוגית: הפרת הוראות סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח; הפרת הוראות חוזר רשות שוק ההון ביטוח וחסכון שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסת ביטוח בריאות"; הפרת חוזה הביטוח. הסעד הנתבע: תשלום תגמולי הביטוח בגין ימי האשפוז המזכים בפיצוי עבור ימי האשפוז ללא קשר למוסד שבו אושפז המבוטח; מחיקת הגדרת "בית החולים" מהפוליסה או תיקונה בהתאם להוראות הדין ופסק דין הצהרתי לפיו הפרה החברה את הוראות הדין.	בשלב זה מוערך בכ-24 מיליון ש"ח.
23	4/2019 בי"ד אזורי לעבודה תל אביב	עובדת לשעבר נ' מבטח סיימון	עניינה של התובענה בטענות כי מבטח סימון משלמת הפרשות לפנסיה בחסר ושלא בהתאם לצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה"), אשר נטען לגביו בתובענה כי הוא חל בענף הביטוח וכן בטענה כי מבטח סיימון אינה משלמת לעובדים המקבלים עמלות ו/או שכר לפי תפוקה ("עמלות מכירה") זכויות סוציאליות בגין רכיבים אלה. הסעד העיקרי הנתבע הינו סעד כספי וכן סעד הצהרתי המורה למבטח סימון לחדול מלהפך את זכויות חברי הקבוצה.	הקבוצות אותן מבקשת התובעת לייצג הינן כדלהלן: (1) כל עובדי מבטח סימון, אשר הועסקו מחודש מרס 2012 ואשר לא שולמו עבורם הפקדות בהתאם לצו ההרחבה, לרבות בגין עמלות מכירה, וכן לא שולמו להם זכויות סוציאליות בגין עמלות מכירה; (2) כל עובדי מבטח סימון, אשר קבלו עמלות מכירה והשכר הקובע שלהם לחופשה שנתית, מחודש מרס 2016, לא כלל רכיב זה.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במקביל ניהלו הצדדים משא ומתן אשר התגבש לידי הסכם פשרה. על פי הסכם הפשרה, מבטח סימון תשלם בגין התקופה הרלוונטית הפרשים בהתאם לשיעורים שנקבעו בהסכם הפשרה בגין ימי חופשה ומחלה, בהתאם ובכפוף להוראות ההסכם. כמו כן התחייבה מבטח סימון להתחשב ברכיב העמלות לצורך חישוב ערך ימי החופשה והמחלה לעתיד. ההסכם הוגש לאישור בית הדין האזורי לעבודה.	13 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עליות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
24	5/2019 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח רכב נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה, כי החברה לא קיבלה אישור כנדרש בדיון לשיעור דמי הביטוח בגין השבת הכיסוי הביטוחי בביטוח מקיף לרכב לקדמותו, לאחר ששולמו תגמולי ביטוח בגין מקרה ביטוח שבו לא נגרם לרכב אבד גמור ("דמי קימום"). לחילופין טוען התובע כי הנוסחה שבה מגדל עושה שימוש לחישוב שיעור דמי הקימום, הינה בלתי סבירה בעליל או לחילופין מגדל מיישמת נוסחה זו באופן בלתי סביר בעליל.	הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל מי שהיו ו/או שהינם בעלי פוליסת ביטוח מקיף לרכב של מגדל אשר בתקופה של 7 השנים שקדמו להגשת התובענה, שילמו דמי קימום ו/או נגבו מהם דמי קימום.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במסגרת הליך בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית הורה בית המשפט, ביום 5 בדצמבר 2019, לקבל את עמדת הממונה בשאלות השנויות במחלוקת, בהתייחס לנוסחת הגבייה של דמי הקימום. ביום 7 בינואר 2021 הוגשה עמדת הממונה אשר תמכה בעמדת החברה ביום 23 בפברואר 2021 הודיעה המבקשת, אשר באה בנעלי המבקש לאחר פטירתו, לבית המשפט, כי היא מקבלת את המלצתו לסיים את ההליך בדרך של הסתלקות ולא תעמוד על המשך בירור בקשת האישור. בקשת המבקשת להסתלקות כאמור כפופה לאישור בית המשפט.	כ-346 מיליון ש"ח או לחילופין כ-312 מיליון ש"ח או לחילופין כ-176 מיליון ש"ח.
25	5/2019 מחוזי תל-אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות הכוללות נוסחת השתתפות ברווחים עם נוסחת RM, החברה אינה משלמת את מלוא התשלומים כמתחייב מפוליסת הביטוח ומהוראות הדיון, ובכלל זאת את מלוא חלקם של המבוטחים ברווחים מכוח הפוליסות וכן בטענה להפרת חובות הגילוי והדיווח למבוטחים בקשר לפוליסה וזכויותיהם מכוחה. בבקשה, נסמך התובע על החלטה המאשרת תביעה ייצוגית כנגד חברת ביטוח אחרת לגבי פוליסות שנהוגות באותה חברה בעילות דומות. תביעה דומה הוגשה גם כנגד חברת ביטוח נוספת.	הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל המבוטחים או שהיו מבוטחים בחברה, ואשר קיבלו תשלומים על פי פוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים בהן מופיעה נוסחת RM.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 5 ביולי 2020 הגיש המבקש בקשה להעברת הדיון בתובענה ייצוגית אחרת שהוגשה כנגד החברה, המפורטת בסעיף 27 לטבלה זו להלן, למותב שדן בתובענה זו ולעיכוב הדיון באותה תובענה עד להחלטה בבקשתו ולחילופין לסילוק אותה בקשה בטענה שהיא חוסה תחת חברי הקבוצה שמיוצגים בייצוגית זו. בקשת העברת התובענה מבית הדין האזורי לעבודה כאמור התקבלה על ידי בית הדין, ביום 22 בנובמבר 2020. כמו כן ביום 12 באוגוסט 2020 הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בתובענה זו יחד עם תובענה שהגיש כנגד חברת ביטוח נוספת בטענה כי שתי התובענות עוסקות באותן סוגיות וכי המותב השיפוטי שידון בשתי תובענות אלה יהיה המותב השיפוטי שדן בתביעה הייצוגית שכבר אושרה כנגד חברת ביטוח אחרת, אשר לטענת המבקש עוסקת גם היא בעילה דומה לתובענה זו. חברות הביטוח, לרבות החברה מתנגדות לבקשה זו, בין היתר, על רקע השוני בין ההליכים והתביעות.	692 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
26	6/2019 מחוזי - תל אביב	צד ג' של מבוטח בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי החברה אינה משלמת ריבית על תגמולי ביטוח בחלוף 30 יום מיום מסירת התביעה. מדובר בתביעת המשך לתביעה המפורטת בסעיף 4 לעיל ("התביעה הראשונה"), והיא הוגשה, כטענת המבקש, למען הזהירות בלבד למקרה שביהמ"ש ידחה את בקשתו להרחבת הקבוצה עד למועד מתן פסק הדין שם.	כל מי שקיבל ו/או יקבל, במהלך התקופה שתחילתה ביום 31 באוגוסט 2015 (לאחר מועד החלטת האישור בתובענה הראשונה) ועד למתן פסק הדין בתובענה זו, תגמולי ביטוח ממגדל לביטוח, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 3 בנובמבר 2019 הגישו החברה ויתר המשיבות בקשה לעיכוב הליכים עד למתן החלטה בתביעה הייצוגית הראשונה ביחס להרחבת הקבוצה, כמפורט לעיל. ביום 26 בדצמבר 2019 בית המשפט קבע כי בשלב זה טרם תינתן על ידו החלטה בבקשת העיכוב, ועד למתן החלטה כאמור, לא תגיש החברה תגובה לבקשת האישור. ביום 28 ביולי 2020, לאחר קדם המשפט שיתקיים, הורה בית המשפט, לבקשת המשיבות ובהסכמת המבקשים, על עיכוב הליכים בתיק עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה. ביום 28 בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתביעה הראשונה, אשר קיבל את התביעה, לרבות את בקשת התובעים להרחבת חברי הקבוצה, עד למועד מתן פסק הדין, כפי שעתר המבקש בתובענה זו. בהתאם, סביר כי יתייתר ניהול תובענה זו ובקשת אישורה כייצוגית. לפרטים בעניין התובענה הראשונה ופסק הדין החלקי, ראה תובענה מס' 4 בסעיף זה לעיל.	90 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
27	6/2019	מבוטחת בפוליסת אבדן כושר עבודה נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי החברה מפחיתה שלא כדין מתגמולי הביטוח, המשולמים בפוליסות משתתפות ברווחים הכוללות כיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה ו/או שחרור מתשלום פרמיה, סכומים בגין "ריבית תעריפית" החל מהתשלום ה-25. תביעה דומה הוגשה גם כנגד חברת ביטוח נוספת.	מבוטחים או שהיו מבוטחים, בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, הכוללות מנגנון להצמדת תגמולי הביטוח ו/או השחרור מפרמיה לתשואות תיק ההשקעות החל מהתשלום ה-25, אשר החברה שילמה להם תגמולי ביטוח ו/או שחררה נספחי חסכון מתשלום פרמיות, לתקופה העולה על 24 חודשים וניכתה מן התשואה, החל מהחודש ה-25, ריבית, למעט מבוטחים, או מי שהיו מבוטחים, אשר בפוליסות על פיהן בוטחו צוין במדויק ובהבלטה מיוחדת בסעיף ההצמדה עצמו שיעור הריבית שתנוכה, ובלבד שאין מופיעות המילים "לפיה חושב סכום הפיצוי החודשי".	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 5 ביולי 2020 הגיש מבקש שהגיש כנגד החברה בקשה לאישור תובענה ייצוגית אחרת, המפורטת בסעיף 26 לטבלה זו לעיל, בקשה להעברת הדין בתובענה ייצוגית זו, למותב שדן בתובענה אותה הגיש ולעיכוב הדין בתובענה זו עד להחלטה בבקשתו ולחילופין לסילוק בקשת אישור זו בטענה שהיא חוסה תחת חברי הקבוצה שמיוצגים בבקשת האישור אותה הגיש. ביום 22 בנובמבר 2020 נעתר בית הדין לבקשת העברת הדין האמורה, ובהתאם הדין בתובענה יתקיים בפני בית המשפט המחוזי בתל-אביב.	1.5 מיליארד ש"ח.
28	7/2019	צד ג' שנפגע ממבוטח בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי כאשר צד ג' בוחר לממש את זכותו ולא לתקן את הרכב הנפגע, החברה מפחיתה באופן שרירותי ואחיד מסכומים שנקבעו בחוות דעת שמאי בגין חלקים שניזוקו באופן המחייב את החלפתם ואשר לא הוחלפו בפועל, שווי ניצולת השרידים, וזאת מבלי להציג חוו"ד שמאי נגדית מטעמה ועל אף שאין לשרידים כל ערך.	ביחס לסעדים הכספיים - כל צד שלישי שנפגע ממבוטח בחברה בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה ואשר לא שולם לו מלוא שווי החלקים שלא תוקנו, מבלי שמגדל הציגה חוו"ד שמאי ערוכה כדין וכן כל מבוטח אשר מגדל הפחיתה לו משווי החלקים שלא תוקנו מבלי שצורפה חוו"ד שמאי כאמור, וזאת בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה או לחילופין 3 שנים. ביחס להסדרה עתידית - כל מבוטחיה של החברה ו/או צדדים שלישיים המעורבים בתאונה עם מבוטחיה.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט הצדדים פנו להליך גישור.	11.5 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
29	2/2020	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	<p>עניינה של התובענה בטענה כי החברה העלתה את דמי הניהול למבקש מעבר לשיעור שהוסכם עמו, באופן חד- צדדי, ומבלי שביקשה וקיבלה הסכמה להעלאה זו. בין אם מדובר בתקלה או בשיטת מצליח על החברה להשיב את שיעור דמי הניהול שנגבו ביתר על ידה. במסגרת הבקשה ציין, המבקש, כי בקשה לאישור בגין פרקטיקה זרה תלויה ועומדת כנגד חברת ביטוח אחרת, אשר במסגרתה הוגש לאישור בית הדין הסכם פשרה בו התחייבה אותה חברת ביטוח להשיב את שיעור דמי הניהול של חברי הקבוצה לשיעור שהוסכם עימם במקור וכן להשיב לחברי הקבוצה סך של 67.5% מסך דמי הניהול שנגבו על ידה ביתר.</p> <p>עילות התביעה העיקריות הנתבעות הינן: עילות חוזיות של הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות נאמנות, הטעייה והפרת חובה חקוקה.</p> <p>הסעד העיקרי הנתבע במסגרת התובענה הינו סעד כספי להשבת מלוא הכספים שגבתה מגדל מחברי הקבוצה בגין דמי ניהול שנגבו מעבר לדמי ניהול שצוינו במסגרת הפוליסה ו/או בניגוד להוראת הרשות המוסכמת ו/או בניגוד להוראות הדין.</p>	<p>כל לקוחות החברה בפוליסות ביטוח מנהלים, אשר נגבו מהם דמי ניהול בשיעור הגבוה מהשיעור הנקוב בפוליסה ו/או בדף פרטי הביטוח ו/או בניגוד להוראות הממונה על הביטוח במשרד האוצר (או כל רשות מוסכמת רלוונטית אחרת) ו/או בניגוד לחוק חוזה ביטוח (או כל הוראת דין רלוונטית אחרת).</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. התיק קבוע לדין הוכחות.</p>	לא הוערך על ידי המבקש.
30	3/2020	מועצה ישראלית לצרכנות נ' החברה	<p>עניינה של התובענה בטענה כי החברה אינה מחשבת את סכום הקצבה המשולמת למבוטח, כולה או חלקה, על פי מקדם המרה המובטח בנספח המצורף לפוליסה ו/או בהתאמה לו, אשר נמכר לבעלי פוליסת ביטוח מנהלים הונית, ומכוחו ניתן להמיר את סכום הביטוח ההוני בקצבה (גימלא) ששיעורה מובטח לפי מקדם קצבה. המבקשת טוענת, כי החברה מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם הקצבה שבנספח הנ"ל אך ורק ביחס לחלק קטן מצבירת המבוטח, ואילו ביחס למרבית הכספים היא ממירה על פי מקדם המרה חדש שלא בא זכרו בנספח - מקדם המקצץ את קצבתו של המבוטח.</p> <p>עילות התביעה הנתבעות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תום הלב והאמון מכוח סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: פיצוי בגובה ההפרש בין הקצבה ששולמה בפועל לחברי הקבוצה לבין הקצבה שצריכה היתה להיות משולמת להם אילו חושבה כולה לפי המקדמים הנקובים בנספח ו/או בהתאמה להם (בהתאם לגיל המבוטח במועד ההמרה), והכל בתוספת ריבית והפרשי הצמדה כדין; להורות למגדל לחשב ולשלם לעמיתים חברי הקבוצה, מכאן ולהבא את הקצבה במלואה, לפי המקדמים המפורטים ו/או המותאמים למקדמים הנקובים בנספח.</p> <p>יצוין, כי תביעה זו הוגשה לאחר שתביעה באותו עניין הסתיימה בבקשת הסתלקות של המבקש ובהחלטת בית המשפט ביום 13 במרס 2020 על מחיקת התביעה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית. (ראה סעיף ג.1 להלן).</p>	<p>כל מי שהתקשר עם החברה בהסכם להבטחת קצבה בנספח לפוליסת ביטוח מנהלים הוני (תהא כותרתו אשר תהא) שקיבל בפועל ו/או עתיד לקבל מהחברה סכום קצבה שחלקה ו/או כולה מחושב לפי מקדם הגבוה מזה הנקוב בנספח (לרבות נגזרותיו של אותו מקדם הנקוב בנספח).</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. התיקים לדין הוכחות והתיק נקבע לשלב הגשת סיכומים.</p>	<p>לכל הפחות מיליוני ש"ח.</p>

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
31	3/2020	יורשים של עמיתה הפנסיה נ' מגדל מקפת	<p>עניינה של התובענה בטענה כי מגדל מקפת אינה מיידעת את העמיתים, בעת שהם מגישים בקשה לתשלום פנסיית נכות, כי בהתאם להוראות תקנון קרן הפנסיה, אם יוחמר מצבם הבריאותי למצב סיעודי הם זכאים לתוספת קצבת נכות סיעודית. בכך, לטענת התובעים, פוגעת מגדל מקפת ביכולתם של עמיתי הקרן הזכאים לתוספת הקצבה הסיעודית, לעתור לכך ולעמוד על זכויותיהם המגיעות להם על פי תקנון הקרן.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובות האמון, הגילוי והיידוע החלות על מקפת כחברה מנהלת של קרן פנסיה, הפרת חובה חקוקה, הפרת הסכם, תרמית.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: לחייב את מגדל מקפת ליידע את כלל חברי הקבוצה שפנו אליה בלשון ברורה ופשוטה בדבר זכאותם התקנונית לקבלת תוספת קצבה סיעודית במקרה של סיעוד; להעביר את קצבאות הנכות הסיעודית להם היו זכאים חברי קבוצה שנפטרו כבר לידי שאריהם בצירוף ריבית והצמדה כדון; לחייב את מגדל מקפת להוסיף לטפסי התביעה מכאן ואילך סעיף בטופס המבקש התייחסות העמית למצבו הסיעודי; לפצות את כלל חברי הקבוצה בסכום של 15 מיליון ש"ח בגין עוגמת הנפש שנגרמה להם, הפגיעה באוטונומיה שלהם ובזכותם לחיות בכבוד בשעתם הקשה ביותר.</p>	<p>כל עמיתי מגדל מקפת שפנו בתביעה לתשלום פנסיית נכות ולא יודעו כדון על הזכות לקבלת תוספת קצבה במקרה של סיעוד, בתקופה שהחלה שבע שנים לפני הגשת בקשת האישור, ועד למועד אישור הבקשה.</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. במסגרת דיון מקדמי, שהתקיים ביום 8 בפברואר 2021, הציע בית המשפט לצדדים לסיים את ההליך במתווה של הסדר פשרה הכולל התחייבות של מגדל מקפת לעתיד ללא פיצוי חברי הקבוצה. המבקשים סירבו להצעת בית המשפט. התקיים דיון הוכחות. המבקשים הגישו בקשה להוספת תובע ייצוגי. הצדדים מנהלים משא ומתן לפשרה.</p>	30 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
32	4/2020 מחוזי - חיפה	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	<p>עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהפחית את דמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש), וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת, כנטען בתובענה, באופן מהותי ביותר עקב הגבלות התנועה שהוטלו על אזרחי ישראל כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה בישראל אשר הביאו לצניחה דרמטית בהיקף הנסועה של אזרחי ישראל, וזאת החל מיום 8 במרס 2020 ועד להסרה מוחלטת ומלאה של הגבלות התנועה האמורות ("התקופה הקובעת").</p> <p>עילות התביעה העיקריות הנתבעות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עוולת הפרת חובה חקוקה ועוולת הרשלנות.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: השבת הפרמיה העודפת שגבו הנתבעות מחברי הקבוצה בתקופה הקובעת; צו עשה המורה לנתבעות להתאים את גביית דמי הביטוח לסיכון לו חשופות הנתבעות בפועל בתקופה הקובעת ו/או פס"ד הצהרתי הקובע כי הפחתה מהותית בשימוש ברכב בנסיבות כדוגמת המאורעות נשוא התובענה מחייבת התאמה (הפחתה) של הפרמיה.</p>	<p>כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהנתבעות בביטוח חובה ו/או ביטוח מקיף ו/או ביטוח צד ג', במהלך התקופה הקובעת או חלק ממנה.</p>	<p>טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הבקשה הועברה לדיון בבית המשפט המחוזי בת"א לפני המותב שדן בבקשות המתוארות בפריטים 33-34 להלן.</p> <p>החברה ויתר המשיבות עתרו למחיקת שתיים מתוך שלושת בקשות האישור הנ"ל שהוגשו בקשר לביטוחי הרכב. המבקשים בבקשות האישור הגישו ביחד עם המבקשים בבקשת האישור שבסעיף 34 בקשה למחיקת הבקשה בסעיף 33 כמפורט להלן. הבקשה המתוארת בסעיף 33 נמחקה ביחס לביטוחי הרכב (ככל שהדברים נוגעים לחברה).</p> <p>בית המשפט הורה על איחוד של הבקשות המתוארות בסעיף זה ובסעיף 34 והגשתן מחדש (או בחירה באחת הבקשות כבקשה שתתנהל במאוחד).</p> <p>לתובענות נוספות באותו עניין ו/או בקשר עם טענה להשלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה פריטים מס' 33-35 בטבלה להלן.</p>	125 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
33	4/2020 מחוזי - תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) ומבוטח בפוליסת ביטוח תכולת דירה נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהשיב למבוטחיהן חלק מדמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש) ובפוליסות ביטוח תכולת דירה, וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת באופן משמעותי, כנטען בתובענה, בשל שינוי נסיבות קיצוני שנגרם כתוצאה ממגפת הקורונה, אשר בעקבותיה הוטלו הגבלות תנועה על אזרחי ישראל וכתוצאה מכך פחתו משמעותית עבירות התפרצות לבתים והיקף הנסועה ברכבים, וזאת החל מיום 19 במרס 2020, המועד בו פורסם על כניסתן לתוקף לראשונה של תקנות לשעת חירום (הגבלת פעילות), תש"פ - 2020. עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עוולת הפרת חובה חקוקה ועוולת הרשלנות. הסעדים העיקרי הנתבע הינו סעד כספי להשבת דמי הביטוח שנגבו ביתר כתוצאה מהפחתת הסיכון כנטען בתובענה.	כל מי שהתקשר עם מגדל בחוזה ביטוח חובה לרכב ו/או חוזה ביטוח מקיף לרכב ו/או חוזה ביטוח צד שלישי לרכב ו/או חוזה ביטוח תכולת דירה ושבמועד הקובע להגשת התובענה החזיק באחת או יותר מפוליסות הביטוח האמורות ואשר לנוכח ההפחתה בסיכון הקשור בכל אחת מהפוליסות האמורות, לא קיבל ממגדל החזר בפועל ו/או לא קיבל הודעה על החזר עתידי ו/או זיכוי בגין דמי ביטוח ששולמו על ידו ביתר לנוכח ההפחתה בסיכון כמפורט בתובענה.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הדיון בבקשת אישור זו ובשתי בקשות אישור דומות נוספות, אשר הוגשו נגד החברה וחברות ביטוח נוספות בעילת התובענה המפורטת בבקשה זו, המתוארות בפריט 32 לעיל ו-34 להלן ("בקשות דומות"), רוכזו בבית המשפט המחוזי בת"א. כמו כן הוגשה בקשה על ידי המבקשים בבקשות האישור, המפורטות בסעיף 32 לעיל וסעיף 35 להלן בה עתרו למחיקת בקשה זו בכל הנוגע בה ביחס לביטוחי הרכב. החברה ויתר המשיבות עתרו למחיקת שתיים מתוך שלושת בקשות האישור הנ"ל שהוגשו בקשר לביטוחי הרכב. הבקשה למחיקת התובענה בכל הנוגע בה ביחס לביטוחי הרכב התקבלה ובית המשפט התיר למבקשים להמשיך בהליך רק בקשר לביטוח תכולת דירה (ככל שהדברים נוגעים לחברה). לתובענות נוספות באותו עניין ו/או עם השלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה פריט מס' 32 בטבלה לעיל וכן פריטים מס' 34-35 בטבלה להלן.	92 מיליון ש"ח

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
34	4/2020 מחוזי - מחוז מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהפחית את דמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש), וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת, כנטען בתובענה, באופן דרמטי עקב הגבלות התנועה שהוטלו על אזרחי ישראל כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה בישראל אשר הביאו לירידה דרסטית בתאונות הדרכים, וזאת החל מיום 12 במרס 2020. עילות התביעה העיקריות הנתבעות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה ועוולת הרשלנות. הסעד העיקרי הנתבע במסגרת התובענה הינו סעד כספי להשבת דמי הביטוח שנגבו ביתר כתוצאה מהפחתת הסיכון כמתואר לעיל והפחתת דמי הביטוח כל עוד יופחת הסיכון הביטוחי של הנתבעות כתוצאה ממיפפת הקורונה.	כל מבוטחי הנתבעות שהחזיקו מיום 12 במרס ועד למועד הגשת התובענה בביטוחי רכב (ביטוח חובה ו/או ביטוח רכוש ובכלל זה מקיף או צד ג') ואשר לא קבלו החזר כספי ו/או הפחתה של דמי הביטוח ביחס לתקופה הרלוונטית בשיערו ובסכום התואם את הפחתת הסיכון הביטוחי.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הבקשה הועברה לדיון בבית המשפט המחוזי בת"א לפני המותב שדן בבקשות שתוארו בפריטים 32-33 לעיל. החברה ויתר המשיבות עתרו למחיקת שתיים מתוך שלושת בקשות האישור הנ"ל שהוגשו בקשר לביטוחי הרכב. המבקשים בבקשות האישור הגישו ביחד עם המבקשים בבקשת האישור שבסעיף 32 בקשה למחיקת הבקשה שבסעיף 33 כמפורט להלן, הבקשה המתוארת בסעיף 33 נמחקה ביחס לביטוחי הרכב (ככל שהדברים נוגעים לחברה). בית המשפט הורה על איחוד של הבקשות המתוארות בסעיף זה ובסעיף 32 והגשתן מחדש (או בחירה באחת הבקשות כבקשה שתתנהל במיוחד). לתובענות נוספות באותו עניין ו/או עם השלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה פריטים מס' 33-34 בטבלה לעיל וכן פריט מס' 35 בטבלה להלן.	106 מיליון ש"ח

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
35	4/2020 מחוזי- חיפה	מבוטח בפוליסת אחריות מעבידים וביטוח צד ג' נ' החברה, חברות ביטוח נוספות	<p>עניינה של התובענה בטענה כי בעקבות החלטות הממשלה לצמצום דרמטי של כלל הפעילות במשק עקב התפרצות מגיפת הקורונה, הסיכון אליו חשופות הנתבעות בביטוחי אחריות מעבידים וביטוח צד ג' שנכללים בפוליסות ביטוח של בתי עסק, פחת באופן מהותי ביותר, בתקופה הקובעת, כהגדרתה להלן, וזאת לאור ירידה במספר העובדים, הספקים והלקוחות שפוקדים את בתי העסק. למרות זאת, ובניגוד, כביכול, לחובת הנתבעות על פי דין, נמנעות הנתבעות מלהפחית את דמי הביטוח בפוליסות האמורות.</p> <p>עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה ועוולת הרשלנות.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים הינם סעד כספי להשבת הפרמיה העודפת שגבו ועדיין גובות הנתבעות, כנטען בתובענה, מחברי הקבוצה בתקופה הקובעת; צו עשה המורה לנתבעות להתאים את גביית דמי הביטוח לסיכון לו חשופות הנתבעות בפועל בתקופה הקובעת ו/או פס"ד הצהרתי הקובע כי הפחתה מהותית בפעילות בתי עסק בנסיבות כדוגמת המאורעות נשוא התובענה מחייבת התאמה (הפחתה) של הפרמיה.</p>	<p>כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהנתבעות בביטוח עסק הכולל ביטוח אחריות מעבידים ו/או ביטוח צד ג' בתקופה שתחילתה ביום 15 במרס 2020 וסיומה במועד הסרה מלאה ומוחלטת של הגבלות שהוטלו על תשובי ישראל עקב וירוס הקורונה (להלן: "התקופה הקובעת").</p>	<p>ביום 13 ביולי 2020 הוגשה בקשה להעברת הדיון בבקשת אישור זו למותב בו מתנהלות יתר בקשות האישור שהוגשו כנגד החברה וחברות ביטוח נוספות בקשר עם עילת התובענה של ירידה בסיכון הביטוחי עקב התפרצות וירוס הקורונה. הבקשה נדחתה.</p> <p>הוגשה תגובה לבקשת האישור. ההליך מצוי בבירור בבקשת אישור התובענה כייצוגית וקבוע לדיון הוכחות.</p> <p>לתובענות נוספות בעניין דומה בקשר עם השלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה פריטים מס' 32-34 בטבלה לעיל.</p>	11.5 מיליון ש"ח.
36	4/2020 בית הדין האזורי לעבודה - תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח אובדן עבודה נ' החברה וחברת ביטוח נוספת	<p>עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי בפוליסות אובדן כושר עבודה שנרכשו לפני שנת 2017 לגיל הפרישה החדש שנקבע בשינוי התחיקתי בשנת 2004 וכן מסרבות לשלם לאותם מבוטחים תגמולי אובדן כושר עבודה עד גיל 67 לשכירים ועד גיל 70 לעצמאים.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חוק חוזה ביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תם הלב והאמון מכוח סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, הפרת הוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תרמית.</p> <p>הסעד העיקרי הינו חיוב הנתבעות להשיב לתובע ולכל חברי הקבוצה תגמולי אובדן כושר עבודה שלא שולמו להם מגיל 65 ועד גיל 67 לשכירים ועד גיל 70 לעצמאים.</p>	<p>כל מי שהתקשר עם הנתבעות בביטוח אובדן כושר עבודה לפני 2017 והמשיבות סיימו את ההתקשרות עימו בהגיעו לגיל 65, ומנעו ממנו הארכת הכיסוי הביטוחי עד גיל 70 למי שהינו שכיר, ועד גיל 70 לעצמאי, בהתאם לגיל הפרישה החדש מ-2004.</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור.</p>	<p>סכום המשוער בגין הנזק המיוחס ביחס לכלל הנתבעות עומד על סך של 540 מיליון ש"ח.</p>

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
37	5/2020 מחוזי - תל אביב	עמית בקרן השתלמות נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות נוספות	עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות מסווגות, לכאורה, חלק מההפרשות עבור העמיתים, כהפרשות חייבות במס, על אף שהן אינן כאלה ו/או שהרישום בעניינן שגוי. עילות התביעה הנתבעות הן, בין היתר, הפרת תקנון הקרן, הפרת חובת תום הלב, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), חוק הגנת השכר, פקודת מס הכנסה, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות, פגיעה באוטונומיה, גזל וחוק הגנת הצרכן. הסעדים העיקריים הינם: להורות לנתבעות להפסיק לאלתר את שלילת הטבת המס הלא חוקית; להורות על השבה ו/או תשלום כמפורט בתובענה, לכל חברי הקבוצה ו/או הציבור; להורות על הנתבעות לעדכן את כל הדוחות השנתיים שבעניינם נעשה סיווג שגוי של הפרשות מכל טעם שהוא.	כלל לקוחותיהם של הנתבעות בעבר ובהווה, אשר הנתבעות ניהלו ו/או מנהלות בעבורם קרן השתלמות ואשר הנתבעות סיווגו את ההפרשות שהועברו בעבורם כחייבות במס בניגוד לדין ו/או שהרישום בעניינם שגוי (בין אם נוכח בגינן מס בפועל ובין אם טרם נוכח).	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. לא ניתן להעריך. בית המשפט הביע את עמדתו, בהחלטתו מיום 29 ביוני 2020, כי האופן בו הוגשה הבקשה, כנגד 14 משיבות שונות ו-34 מבקשים שונים עם טענות עובדתיות שונות, הכורך את עניינם של כל המשיבות יחד בדיון אחד נראה על פניו כאינו סביר ויעיל. בהתאם נדרשים המבקשים להגיש את עמדתם לגבי אופן ניהול ההליך בשים לב לאמור בהחלטה.	לא ניתן להעריך.
38	5/2020 בית הדין האזורי לעבודה, תל-אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	עניינה של בקשת האישור בטענה כי מגדל, כביכול, ניכחה מהפקדות מעסיקים, סכומים בשיעור העולה על השיעור המותר לפי הדין לטובת רכישת כיסוי ביטוח חיים וכן רכשה בעבור המבוטחים כיסויים ביטוחיים, שאינם ביטוח חיים ואינם מותרים, כביכול, לרכישה מתוך הפקדות המעביד, וזאת ביחס למבוטחים אשר פוליסות הביטוח שלהם הופקו מיום 1 באוגוסט 1999 ועד ליום 31 בדצמבר 2013 (להלן: "התקופה הרלוונטית"). עילות התביעה הנתבעות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה (תקנות מס הכנסה) ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הינם צווי עשה, אשר יורו למגדל להעביר את הכספים שנגבו ביתר לתוך חשבון החסכון של חברי הקבוצה המנוהלים בקופות/ות הביטוח שעל שמם המנוהלים עד ידה, או לחשבון הבנק של חברי הקבוצה או יורשיהם, בצירוף התשואה שנצברה בקופה ממועד הפקדתו של כל תשלום יתר ועד למועד השבתם וכן להפסיק את הגבייה מכאן אילך מעבר לקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), תשכ"ד - 1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה").	כל מבוטחי המשיבה, אשר קופת הביטוח שלהם נפתחה בתקופה הרלוונטית, ואשר נוכח על ידי מגדל לטובת כיסוי ביטוחי סכום בשיעור העולה על 10% מסכום הפקדותיו של חלק המעביד מאותן הפקדות, החל משבע השנים שקדמו ליום הגשת בקשה זו ועד ליום בו תפסיק מגדל את הניכויים הפסולים או עד ליום אישורה של התביעה כייצוגית, המוקדם מבין השניים. כל זאת, למעט מבוטחים כאמור אשר בקשו כי תחול עליהם הוראת תקנה 45 לתקנות מס הכנסה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. ביום 28 בינואר 2021, במסגרת דיון שהתקיים, החליט בית המשפט לפנות לממונה על מנת לקבל את עמדתו בסוגיות העולות בבקשת האישור, ודחה את שלב ההוכחות עד לאחר קבלת עמדת הממונה.	לא ניתן להעריך.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
39	6/2020 מחוזי- מחוז מרכז	עמית בקרן הפנסיה נ' החברה ומגדל מקפת	עניינה של בקשת האישור בטענה כי בהסכמי הלוואה צמודי מדד הנתבעות כביכול אמצו פרקטיקה פסולה המהווה כביכול תנאי מקפח בחוזה, לנוכח מנגנון הצמדה חד כיווני - לפיו בעת ירידת מדד המחירים לצרכן בעת התשלום בפועל על חשבון הלוואה (להלן: "המדד החדש") לעומת המדד הידוע במועד מתן הלוואה (להלן: "מדד הבסיס"), לא מזכה העמית בהפרש, זאת להבדיל מהמצב ההפוך (בו המדד החדש עלה ביחס למדד הבסיס), שבו מוגדל התשלום בפועל בשיעור שבו עלה המדד החדש לעומת המדד הבסיס. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, תנאי מקפח בחוזה אחיד בהתאם לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982 ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הינם: צו הצהרתי, לפיו פעולת הנתבעות במסגרת הסכמי הלוואות הצמודות למדד, כמתואר לעיל, הינה בניגוד לדין, צו עשה, אשר יורה לנתבעות לקבוע מנגנון הצמדה דו כיווני ולאפשר ללווים ליהנות מירידת המדד החדש לעומת מדד הבסיס בהלוואות צמודות מדד וכן לפצות את חברי הקבוצה בגין נזקיהם. על פי הנתען בבקשת האישור, עומדות ותלויות כנגד שתי חברות ביטוח נוספות בקשות אישור המעוררות שאלות משותפות של עובדה ומשפט כמפורט בבקשת האישור.	כל לקוחות הנתבעות אשר נטלו הלוואות צמודות מדד מכל סוג, בהן נקבע תנאי מקפח ולפיו ירידת המדד לעומד מדד הבסיס לא תזכה את הלקוח.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	מעל 3 מיליון ש"ח.
40	7/2020 מחוזי- מחוז מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות ואובדן כושר עבודה נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של בקשת האישור בטענה כי במקרים של פוליסות ביטוח בהן נקבע כי אירוע/ פגיעה/ מחלה או כל סיכון שהתממש אשר נבעו /או היו קשורים למצב רפואי קיים של המבוטח ביום רכישת הפוליסה אינם מכוסים על פי הפוליסה (להלן: "החרגה"). גבו הנתבעות פרמיות שלא כדין משום שלא הפחיתו את הפרמיות בגין אותן פוליסות בהתאם להפחתת הסיכון הנובעת מההחרגה. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרה של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000, חוסר תום לב, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים הם השבת הפרמיות העודפות שנגבו לפי הנתען וכן צו עשה המורה לנתבעות לתקן את דרכן ולהפחית את הפרמיה מקום בו קיימת החרגה.	כל מי שבוטח במהלך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם ליום הגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, על ידי אחת או יותר מהנתבעות, בפוליסות ביטוח מסוג נכות, סיעוד, חיים, אובדן כושר עבודה, תאונות אישיות, בריאות (לרבות מחלות קשות, ניתוחים בארץ או בחו"ל, השתלות בארץ או בחו"ל, תרופות, טיפולים אמבולטוריים או כל כיסוי רפואי אחר) שקיימת בה החרגה בפוליסה.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	228 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
41	9/2020 בית הדין האזורי לעבודה, תל-אביב	עמית בקרן הפנסיה נ' מגדל וחברות מנהלות נוספות	עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות גבו את דמי הניהול המקסימליים המותרים עפ"י דין ביחס להפקדות שהועברו לקרן המשלימה ו/או גבו דמי ניהול גבוהים מאלו שסוכמו ביחס להפקדות בקרן המשלימה, וזאת מבלי שניתנה הסכמה או יידוע של התובע והעמיתים בקרן בדבר שיעור דמי הניהול המקסימליים הנגבים בקרן הפנסיה המשלימה שנפתחה. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה (הפרת תקנון הקרן והוראות של הממונה), הפרת חובות האמון המוגברות החלות על קרן הפנסיה, ביניהם הפרת חובת תום הלב וחובת הגילוי והיידוע, הפרת חובת הנאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים הינם ביחס לתקופה החל מיוני 2018 ועד למתן פסק הדין, וכוללים השבת דמי הניהול שנגבו ביתר ופיצוי ו/או השבה בגובה הפסד התשואה שנגרמה לעמיתים כתוצאה מגביית היתר של דמי הניהול.	כל עמיתי קרן הפנסיה המקיפה של מגדל מקפת ואשר נפתחה עבורם קרן פנסיה כללית לאחר שחצו את תקרת ההפקדות הסטטוטוריות בקרן הפנסיה המקיפה ו/או הכללית או מכל סיבה אחרת, ואשר חוייבו בניגוד לתקנון קרן הפנסיה ובניגוד להנחיות הממונה, וזאת ללא קבלת הודעה ו/או הסכמה מטעם עמיתיהן, בדמי ניהול אשר עולים על דמי הניהול אשר נגבו ועליהם הוסכם בקרן הפנסיה המקיפה ו/או הכללית וזאת החל מכניסתו של תקנון הפנסיה העדכני לתוקף ולכל הפחות החל מיוני 2018 ועד למתן פסק דין סופי בתובענה.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. לא הוערך.	
42	11/2020 בית משפט שלום בבית שאן	צד ג' אשר רכבו נפגע בתאונה מרכב שמבוטח על ידי החברה נ' החברה	עניינה של בקשת האישור בטענה כי החברה פועלת באופן שיטתי ומכוון בניגוד להוראות הדין כאשר היא מחשבת את שוים של חלקי חילוף שנדרשת החלפתם במהלך ביצוע תיקונים לפי מחירי חלקי חילוף ביבוא מקביל, אשר לטענת התובע אינם ניתנים להשגה בזמנים הרלוונטיים, תחת מחירי חלקי חילוף המופיעים במחירי היבואנים הרשמיים. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח וחובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ועוולת הרשלנות. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם סעד כספי הכולל פיצוי של כלל חברי הקבוצה בגובה הפרש שבין מחירי חלקי חילוף הקיימים במלאי בשוק המקומי לבין מחירון חלפים שאינם ברי השגה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק וכן סעד הצהרתי לפיו החברה פעלה ביגוד לדין בפועלה כמתואר בדיווח זה לעיל וכי בית המשפט יורה לה להימנע בעתיד מחישוב גובה הפיצוי לפי מחירי חלקי חילוף שאינם זמינים במלאי בשוק המקומי.	כל זכאי לפיצוי מן המשיבה (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר הגיש תביעה בגין נזק שנגרם לרכבו אולם קיבל פיצוי חסר אשר חושב לפי מחירי חלקי חילוף שאינם ברי השגה מיידית, תחת מחירי אותם חלקי חילוף הזמינים במלאי בשוק המקומי.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. 1.5 מיליון ש"ח.	

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
43	1/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטח בביטוחי מנהלים נ' מגדל אחזקות, מנכ"ל לשעבר של מגדל אחזקות ומשנה למנכ"ל בהחברה	עניינה של בקשת האישור במספר טענות, אשר עיקרן הינן כדלקמן: מגדל אחזקות מעגלת סכומי הפקדות ולפיכך קיימת חוסר התאמה בין סכומי ההפקדות המועברות על ידי המעסיק לבין הסכומים המדווחים בדוחות הרבעוניים שנשלחו למבוטח; חוסר יכולת לפדות את כספי החיסכון הצבורים בפוליסות, בין במשיכה הונית ובין בדרך של קבלת קצבה, מאז פרישת המבקש לגמלאות; טרטור המבקש להמצאת אישורי פטור מפקיד שומה בעוד שמדובר בכספים שממילא פטורים, לטענתו, ממש וכן ביחס לצורך באימות זהותו.	מבוטחי החברה שדוחותיהם אינם מהימנים.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	לא כומת. בבקשת האישור צוינה הערכה של מאות מיליונים.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התיבעה	סכום	פירוט
1	7/2017 בית הדין האזורי לעבודה, ת"א	מבוטח מנהלים נ' החברה	טענה לפיה החברה אינה מחשבת את סכום הקצבה המשולמת למבוטח, כולה או חלקה, על פי מקדם המרה הנקוב בנספח המצורף לפוליסת ביטוח מנהלים הונית ו/או בהתאמה לו. נטען כי החברה מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם הקצבה שבנספח הנ"ל אך ורק ביחס להפרשות המעביד לתגמולים, ואילו ביחס ליתר הכספים שבפוליסה מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם קצבה נחות.	לא הוערך על ידי התובע.	ביום 31 באוקטובר 2019 הגיש המבקש בקשה להסתלקות חד צדדית מבקשת האישור, תוך שנטען בבקשה כי באי כוח המבקש מחפשים תובע חלופי להגשת התובענה מחדש. החברה הגישה את התנגדותה לבקשת ההסתלקות ובקשה כי תינתן בבקשה החלטה לגופה לאור השלב המתקדם בו הוגשה הבקשה.
			הסעדים המבוקשים הינם: (א) להורות לחברה לשלם לכל עמית החבר בקבוצה, אשר קיבל קצבה שחושבה או שחלקה חושב לפי מקדמים גבוהים מאלו המפורטים בנספח ו/או מן המקדמים הנגזרים מאלה הנקובים בנספח, פיצוי בגובה ההפרש בין הקיבצה ששולמה לו בפועל לבין הקיבצה שצריכה הייתה להיות משולמת לו אילו חושבה כולה לפי המקדמים הנקובים בנספח ו/או בהתאמה להם (בהתאם לגיל המבוטח במועד ההמרה), והכל בתוספת ריבית והפרשי הצמדה כדין. (ב) לצוות על החברה לחשב ולשלם לעמיתים חברי הקבוצה, מכאן ולהבא את הקצבה במלואה, לפי המקדמים המפורטים ו/או המותאמים למקדמים הנקובים בנספח.	ביום 13 במרס 2020 ניתן פסק הדין המאשר את בקשת הסתלקות של התובע, ובכך הביא לסיימה של בקשת האישור, תוך שהוא מחייב את המבקש בהוצאות לטובת החברה.	
2	12/2018 מחוזי - ירושלים	עמותה חברה הוגנת נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות מחזיקות בכספים שלא כדין כתוצאה מכך שהן משלמות למבוטחים תגמולי ביטוח או החזרי פרמיה באמצעות המחאות שלא נפדו שתוקפן היה מוגבל בזמן. לפי הטענה הנתבעות נדרשות לשלם את הכספים למבוטחים בהתאם לאמצעי התשלום שפרטיו מצויים בידן ובעתיד לשלם את הכספים באופן בו משולמת הפרמיה. עוד נטען, כי ככל שלא ניתן לאתר מי מחברי הקבוצה יש לחייב את הנתבעת להעביר את הכספים לאפוסטרופוס הכללי.	התובעת ציינה בתובענה כי אין באפשרותה להעריך כעת את הנזק שיעור המצטבר שנגרם לחברי הקבוצה, אולם ציינה כי היא מעריכה שמדובר במיליוני שקלים ומעל 2.5 מיליון ש"ח.	ביום 10 באפריל 2019 הגישה החברה בקשה לסילוק בקשת האישור על הסף. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 18 ביוני 2019 הבקשה תידון במסגרת ההחלטה בבקשת האישור. ביום 16 בספטמבר 2019 הגישה החברה תשובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במסגרת הליך בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית המליץ בית המשפט למבקשת, בקדם משפט שהתקיים ביום 9 בדצמבר 2019, להסתלק מהבקשה והורה למבקשת להודיע אם היא עומדת על המשך ניהול התיק. בהתאם, ביום 8 במרס 2020 הגישה המבקשת בקשת הסתלקות מבקשת האישור, ללא צו להוצאות. ביום 17 במרס 2020 השיבה החברה לבית המשפט, כי היא מסכימה להסתלקות ועתרה לפסיקת הוצאות.
					ביום 1 באפריל 2020 ניתן פסק דין המקבל את בקשת הסתלקות ובכך בקשת האישור באה על סיומה.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
3	1/2016 מחוזי - מרכז	עמית הפנסיה נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות אחרות	העלאת דמי ניהול לעמיתים מבלי שנשלחה אליהם הודעה, מראש או בדיעבד, על אותה העלאה ואגב כך הפרה של חובת הנאמנות והזהירות, הפרה של חובת הגילוי והדיווח על פי דין. התובע מבקש לבסס את תביעתו, בין היתר, על החלטת ביהמ"ש המחוזי בתל-אביב לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 12-04-16623 לוי נגד פסגות. הסעדים המבוקשים הינם: פיצוי ו/או השבה בגובה דמי הניהול שנגבו ביתר, פיצוי בגובה סכום הפסד התשואה של דמי ניהול ששולמו ביתר וסעד כספי של פגיעה באוטונומיה; סעד הצהרתי לפי הפער בין דמי הניהול ששולמו לאחר ההעלאה ללא הודעה לבין דמי הניהול שהיו משולמים אלמלא ההעלאה הם חלק מנכסי העמית וכי הקרן הפרה את הוראות הדין ולחילופין כל סעד אחר שיימצא ביהמ"ש כנכון וצודק בנסיבות העניין.	לא הוערך על ידי התובע.	ביום 7 באפריל 2019 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר פשרה. הכולל תשלום הטבה לעמיתים מתוך סכום הטבה כולל שנקבע בהסכם. ביום 12 ביוני 2019 הורה בית המשפט לתקן את הסדר הפשרה בעניינים מסוימים ולהגיש הסדר מתוקן. ביום 30 ביולי 2020 הוגש הסדר פשרה מתוקן בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 17 במרס 2020 ולאחר שמונה מומחה מטעם בית המשפט.
4	1/2019 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' החברה	עניינה של התובענה בטענות כי הנתבעות שלא כדיון, משיבות את החלק היחסי של דמי הביטוח בגין פוליסות רכב ודירה שבטלו, באיחור של למעלה מ-14 יום ונמנעות שלא כדיון מהוספת ריבית צמודה בעת איחור בהשבת דמי ביטוח. כן נטען כי מגדל ונתבעת נוספת נמנעות גם מהשבה מלאה של הצמדה למדד.	כ-4 מיליון ש"ח.	ביום 30 ביולי 2020 הגישו המבקשים בקשה מוסכמת להסתלקות מבקשת האישור, הכוללת בהתאם להמלצת בית המשפט מתווה לאסדרה עתידית, במסגרתו החברה הסכימה לקחת על עצמה התחייבויות ביחס לאופן השבת דמי הביטוח בפוליסות רכב ודירה מכאן ואילך. הבקשה אינה כוללת הסדר פיצוי לעבר.
5	5/2019 מחוזי - מרכז	מבוטחת כפוליסת אובדן כושר עבודה נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה, כי החברה מסרבת להכיר באובדן כושר עבודה הנובע מניתוח מניעתי ו/או הצורך בו כמקרה ביטוח על פי הפוליסה, הכולל דרישה של מחלה או קרות תאונה.	כ-566 מיליון ש"ח.	ביום 3 באוגוסט 2020 התקיים קדם משפט אשר בסופו התבקשה המבקשת למסור את עמדתה ביחס להסתלקות מהתובענה. ביום 28 באוקטובר הגישו הצדדים הסדר הסתלקות מוסכם, אשר אושר על ידי בית המשפט כבר באותו היום. בכך התובענה ובקשת האישור באו לסיומן.
					ביום 2 באוגוסט 2020, ניתן פסק דין, המאשר את הסדר הפשרה המתוקן ונותן לו תוקף של פסק דין. הסדר הפשרה, כאמור לעיל, כולל הליך יישום של אופן תשלום ההטבות לעמיתים. ראה גם תובענות מס' 5 ו-10 בסעיף ב' לבאור זה לעיל.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
6	8/2015 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	אי תשלום בונוס של השתתפות ברווחים על פי נספח לפוליסת ביטוח המכונה "כפולה" והמרתו בסכום ביטוח נוסף מבלי להודיע על כך למבוטחים; תשלום סכום נמוך בהרבה מהסכום לו זכאים המבוטחים על פי הנספח האמור; אי קביעת שיעור השתתפות של המבוטח ברווחים מידי שנה בחיי הפוליסה וקביעת שיעור אחיד ונמוך באורח בלתי סביר לשיעור השתתפות זה.	600 מיליון ש"ח	ביום 14 במאי 2020 בית המשפט פרסם תמצית החלטה בבקשת האישור, לפיה ניהול התובענה כתביעה ייצוגית, אושר באופן חלקי בלבד, וזאת ביחס למבוטחים שרכשו מהחברה פוליסה לביטוח חיים עם השתתפות ברווחים לה צורף נספח "כפולה", ושזיכה אותם לקבל במזומן את הבונוס כהגדרתו בפוליסה ובנספח כפולה, בהגיע מועד תום תקופת תשלום הפרמיות בגין הפוליסה. ביחס ליתר העילות דחה בית המשפט את בקשת האישור. בנוסף, באותה החלטה הציע בית המשפט לצדדים, כי בטרם יפרסם החלטה מנומקת בכתב, יקיימו מגעים על מנת לסיים את ההליך בפשרה, בהתאם להחלטת בית המשפט הנ"ל. בהתאם להמלצת בית המשפט קיימו הצדדים משא ומתן לפשרה והגישו לבית המשפט, ביום 15 ביולי 2020, בקשה לאישור הסדר פשרה. היועץ המשפטי לממשלה תמך באישור הסדר הפשרה. בהתאם לעיקרי הסכם הפשרה, התחייבה החברה לפעול לאיתור חברי הקבוצה, אשר נכון למועד הקובע, כהגדרתו בהסכם הפשרה, קמה להם זכאות לתשלום הבונוס במזומן והבונוס טרם שולם להם ו/או למוטבים מטעמם, וזאת באופן המפורט בהסכם הפשרה וכן הוסדר אופן תשלום בונוס שהומר לסכום ביטוח נוסף בעבר למבוטח שיבקש את תשלומם בעקבות פעולות האיתור שהחברה תבצע בהתאם להסכם הפשרה כאמור לעיל. ביום 28 בדצמבר 2020, אושר הסכם הפשרה, על כל רכיביו, וניתן לו תוקף של פסק דין. בכך בא ההליך המשפטי על סיומו.
7	2/2017 מחוזי - ת"א	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	טענה לפיה החברה גבתה דמי עריכה או כל תשלום אחר מלקוחותיה בגין העמדת הלוואות בניגוד לטייטת עמדת הפיקוח על הביטוח בנושא גביית דמי טיפול בהלוואות ובניגוד להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח).	כ-2 מיליון ש"ח	בהמלצת בית המשפט הצדדים קיימו הליך גישור אשר בסיומו, ביום 13 בפברואר 2020 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר ביחס להחברה כולל תשלום זניח של גמול ושכ"ט למבקש ובא כוחו. ביום 20 באוקטובר 2020 הגיש היועץ המשפטי לממשלה התנגדות לאישור הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית. ביחס להחברה טען היועץ המשפטי כי אין עילה כנגדה ומאחר וההסכם אינו כולל פיצוי, התנגד לכך שהסדר יהווה מעשה בית דין לחברי הקבוצה. לנוכח עמדת היועץ המשפטי לממשלה הסכימו הצדדים כי ההסכמות שהושגו בהסדר הפשרה יהיו במסגרת בקשת הסתלקות. ביום 3 בדצמבר 2020 אישר בית המשפט את בקשת ההסתלקות.
8	10/2017 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' החברה	לטענת התובע לפיה החברה מתעלמת מהוראות הדין לעניין הסדרת הליך השיווק והמכירה של כתבי השירות, וזאת בכך שהחברה משוקת למבוטחים תוכניות ביטוח רכב רכוש הכוללות כחלק אינהרנטי ובלתי ניתן להפרדה כתבי שירות, וזאת מבלי שהיא מציגה ללקוחות את מחיר כתבי השירות במהלך הליך השיווק והן לאחריו, ומבלי שהיא מאפשרת למבוטח לזוטר על כתבי שירות ולקבל בתמורה מחיר נמוך יותר שישקף את עלות כתב השירות שהוסר; תוך יצירת התניה בפועל בין רכישת כתבי השירות לתכנית הביטוח; תוך אי מסירת מידע מהימן ושלם למבוטחים בהליך השיווק והמכירה ולאחריו; ותוך אי התאמת הביטוח לצרכי המועמד לביטוח.	לא הוערך	ביום 5 באוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה, הכולל פעולות שעל החברה לבצע לרבות החזר כספי לחלק מהמבוטחים כפי שנקבע בהסדר. ביום 20 ביולי 2020, הגיש היועץ המשפטי לממשלה התנגדות לאישור הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית תוך שהוא מנמק את עמדתו במספר הסתייגויות, ביניהם, ביחס לגובה הפיצוי המוצע בהסכם הפשרה, היקף הזכאים לפיצוי, הרחבת הגילוי בקשר עם ההסדר ומיני בודק חיצוני בטרם יאושר ההסדר. הצדדים הגישו את תגובתם להתנגדות היועץ המשפטי לממשלה. ביום 2 במרס 2021 אישר בית משפט את הסדר הפשרה ונתן לו תוקף של פסק דין. בכך בא ההליך על סיומו. החברה תפעל לביצוע פעולות בהתאם להסכם הפשרה.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ד. הליכים משפטיים אחרים

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	10/2018 מחוזי ת"א	דירות יוקרה בע"מ נ' החברה מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל מגדל אחזקות נדל"ן ופל-בית המגן בע"מ	טענה לאי עמידה בהתחייבות חוזית וגרימת נזקים לתובעת בקניון הזהב בראשון לציון אשר בו מחזיקות החברה ומגדל מקפת בשיעור של 75% בשותפות עם דירות יוקרה המחזיקים 25% ומעניקים שירותי ניהול בקשר סיכול פרויקט "גולדן מרקט" בקניון. קדמה לתביעה זו תביעה שהוגשה ע"י דירות יוקרה לצווים הצהרתיים בקשר לשוק האוכל אשר בסופה בית המשפט נתן החלטה ביום 3 במאי 2018 על מחיקה וחיוב הוצאות המבקשת בסך 7,500 ש"ח.	800 מיליון ש"ח.	הוגש כתב הגנה ביום 29 בינואר 2019. הצדדים מצויים בהליכים המקדמיים בתיק. ביום 27 בנובמבר 2019 הגישה החברה תביעה כספית נגד התובעת דירות יוקרה בסך של כ-60 מיליון ש"ח. לשיטת החברה, דירות יוקרה הפרה את התחייבויותיה מכח מערכת ההסכמית שבין הצדדים, עת לא מימשה את מלוא הזכויות המוגדלות שאושרו לה, וממילא לא הקימה, בנתה והשכירה את קומה מינוס 1 בקניון כקומת מסחר טיפוסית, על פי היתר הבנייה שאושר עוד בשנת 2015, עד שזה פקע. בהתאם, לטענת מגדל, כספי השקעה שאמורים היו להיות מושקעים על ידי מגדל בקניון - לא הושקעו והתשואה בגינם, העולה כדי סכום התביעה, לא הונבה. בטענה כי התובעת הפרה את התחייבויותיה באופן שבו ניהלה פרויקט גולדן מרקט בקניון ובכל גרמה להפסד תשואה. כמו כן, החברה הגישה בקשה לאיחוד הדין עם התובענה שתלויה ועומדת נגד החברה. בהתאם להמלצת בית המשפט בקדם המשפט שהתקיים ביום 6 ביולי 2020 הצדדים הסכימו לפנות להליך גישור, אשר מתנהל בימים אלו.

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. הליכים משפטיים אחרים שהסתיימו בתקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	1/2018 מחוזי - מרכז	התעשייה האווירית לישראל בע"מ נ' פלתורס סוכנויות ביטוח בע"מ (חברה נינה של החברה, "פלתורס") וכנגד נתבעות נוספות	תביעה לתשלום יתרת תגמולי הביטוח בקשר עם אובדנו המוחלט של הלוויין "עמוס 6" (להלן: "הלוויין") בתוספת ריבית מרבית לפי סעיף 28א לחוק חוזה הביטוח (להלן: "הריבית"). על פי הנטען בתובענה, המבטחים בפוליסת טרום השיגור של הלוויין (הנתבעים אף הם בתביעה) חבים כלפי התעשייה האווירית לישראל במלוא יתרת תגמולי הביטוח שטרם שולמו על ידיהם בתוספת הריבית. עוד נטען בתובענה, כי פלתורס וחברת Marsh Ltd. (להלן: "מארש"), אשר על פי הנטען בתובענה שימשו בהתאמה, כסוכן ביטוח וכברוקר בקשר עם פוליסת טרום השיגור כאמור, הפרו את חובותיהן כלפי התעשייה האווירית וחבות אף הן במלוא יתרת תגמולי הביטוח, בנוסף ו/או לחילופין לחבות המבטחים.	סכום התביעה (כולל הריבית) הועמד על סך של כ-303 מיליון ש"ח. יחד עם זאת, על פי המצוין בתובענה, על המבטחים לשלם לתעשייה האווירית סכום נוסף של 21 מיליון דולר, בתמורה להגשת התובענה נגד כלל הצדדים המעורבים (לרבות פלתורס ומארש).	ביום 26 בספטמבר 2019 חתמו חלק מהצדדים להליך, התעשייה האווירית המבטחים ופלתורס, ללא מארש, על הסכם פשרה. הסכם הפשרה אושר וניתן לו תוקף של פסק דין על ידי בית המשפט. כמו כן, במועד זה חתמו התעשייה האווירית ופלתורס על הסכם לפיו יהיה על התעשייה האווירית לשפות את פלתורס בגין הוצאות משפט ככל שמארש תמשיך בהליכי הודעה לצד שלישי נגד פלתורס. בעקבות חתימת הסכם הפשרה, הגישו פלתורס והמבטחים בקשות לסילוק על הסף של הודעת צד ג' שמארש הגישה כנגדם. בקשות הסילוק טרם הוכרעו. ביום 5 ביולי 2020 נעתר בית משפט לבקשה לסילוק על הסף שהוגשה על ידי פלתורס והמבטחים. ביום 2 בספטמבר 2020 הודיעה מארש לבית המשפט כי אין בכוונתה לערער על החלטתה לסילוק על הסף כאמור. בזה תם ההליך כנגד פלתורס.
			עיקר עילות התביעה הנטענות כלפי פלתורס במסגרת התובענה הן: הפרת חוזה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובות סוכן ביטוח והתרשלות.	על פי דיווחיה של התעשייה האווירית, הסכום האמור אכן שולם לה על ידי המבטחים בחודש מרס 2018, והוא אמור להיות מנוכה מסכום התביעה, כך שזה צפוי לעמוד על כ-231 מיליון ש"ח.	
			עיקר עילות התביעה הנטענות כלפי פלתורס במסגרת התובענה הן: הפרת חוזה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובות סוכן ביטוח והתרשלות.	סכום התביעה המתוקנת ובהתאם - הסכום הנתבע במסגרת הודעת צד שלישי מטעם מארש - הועמד על סך של כ-55.5 מיליון ש"ח.	
			בעקבות הסכם פשרה שנחתם בין תע"א לבין פלתורס והמבטחים (להלן: "הסכם הפשרה"), ביום 11 בדצמבר 2019 הגישה תע"א תביעה מתוקנת כנגד מארש בלבד לתשלום ההפרש בין תגמולי הביטוח להם הייתה זכאית תע"א לבין סכום הפשרה ששולם ("התביעה המתוקנת"). ביום 23 בפברואר 2020 הגישה מארש הודעת צד שלישי כנגד המבטחים ופלתורס.		
			לטענת מארש, המבטחים חבים בתשלום מלוא תגמולי הביטוח, שכן הניסוי שגרם לאבן הלוויין לא היה בגדר החמרה מהותית בסיכון שהצדיק תשלום פרמיה נוספת; ולחלופין - פלתורס אחראית לתשלום בשל הפרת חובותיה כסוכנת הביטוח של תע"א ובשל ההסכם בין מארש לבין פלתורס לפיו פלתורס אחראית לייעוץ לתע"א.		

באור 38 - התחייבויות תלויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. הליכים משפטיים אחרים שהסתיימו בתקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
2	06/20 בג"צ	מבוטחות בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות, ביה"ד הארצי לעבודה, ביה"ד האזורי לעבודה בירושלים, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.	עילת התביעה בגינה הוגשה בקשת האישור אשר נדחיתה ועליה נסובה העתירה היא הענקת גמלה חודשית לנשים בהגיען לגיל פרישה בסכום נמוך מהגמלה החודשית לגברים בעלי נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. זאת, כאשר הפרמיה הנגבית מנשים בגין ביטוח ריסק מוות הינה בשיעור זהה לזאת שנגבית מגברים למרות ששיעורי התמותה של נשים נמוכים יותר. במסגרת הסעדים התבקש סעד הצהרתי של ביהמ"ש כי ההפליה האמורה הינה פסולה וכי תינתן למבוטחות הזכות לבחור בין החלופות הבאות: (א) השוואת מקדמי הגמלה לאלו הנהוגים לגברים. (ב) הפחתה של סכומי הריסק שנגבו והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה.	מתן צו על תנאי לבית המשפט העליון, בשבתו כבג"צ, כנגד בית הדין הארצי לעבודה, בית הדין האזורי לעבודה בירושלים, מדינת ישראל - רשות שוק ההון ביטוח וחסכון וכן כנגד הנתבעות, במסגרתה עותרים המבקשים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים לנמק מדוע אין להורות על ביטול פסק הדין והשבה על כנה של החלטת האישור.	ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה את התובענה כייצוגית. ביום 2 בדצמבר 2014 הוגשה על ידי החברה ויתר הנתבעות בקשת רשות ערעור על החלטה לבית הדין הארצי לעבודה אשר נעטר לבקשה. ביום 3 בדצמבר 2019 ניתן פסק דין על ידי בית הדין הארצי לעבודה, אשר קיבל את הערעור על החלטת בית הדין האזורי לעבודה, ובכך ביטל את החלטתו ודחה את בקשת האישור. ביום 27 במאי 2020 הגישו המבקשים עתירה לבית המשפט העליון בשבתו כבג"צ כנגד פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה וביום 10 ביוני 2020 דחה בית משפט העליון את העתירה על הסף. ביום 13 ביולי 2020 הוגשה בקשה לדין נוסף בהחלטת בג"צ לדחיית העתירה. ביום 24 בנובמבר 2020 דחה בית המשפט העליון על הסף את הבקשה לדין נוסף. בכך תם ההליך.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. סיכום נתוני תביעות משפטיות

(1) להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח ⁽¹⁾
תובענות שאושרו כתביעות ייצוגיות⁽²⁾	7	1,727,278
צוין סכום המתייחס לקבוצה	5	1,502,278
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	1	225,000
לא צוין סכום התביעה	1	-
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות⁽³⁾	36	8,624,307
צוין סכום המתייחס לקבוצה ⁽⁴⁾	19	4,452,307
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	5	4,172,000
לא צוין סכום התביעה	12	-
תביעות מהותיות אחרות	1	800,000
צוין סכום המתייחס לקבוצה	1	800,000

- (1) כל הסכומים באלפי ש"ח ובקירוב, למועד הגשת הבקשות או התובענות לפי העניין.
- (2) כולל תובענה בה לא צויין סכום תביעה מדויק (תביעה מס' 2 בטבלה בסעיף ב' לעיל), שם הוערך סכום התביעה במאות מיליוני ש"ח מבלי שנגקב בסכום תביעה.
- (3) מקום בו צויין סכום המתייחס לקבוצה, הובא בחשבון הסכום המתייחס לקבוצה ולא הסכום המתייחס לכלל הנתבעות.
- (4) כולל תובענה בה לא צויין סכום תביעה מדויק וניתנה הערכה בלתי מחייבת של כ-9.5 מיליון ש"ח (תביעה מס' 13 בסעיף ב' לעיל).
- (2) סכום הפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט בטבלה המסכמת בסעיף 1 לעיל מסתכם בכ-189 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-149 מיליון ש"ח).
- (3) סך כל הפרשות הכולל בגין כל ההליכים כנגד הקבוצה, לרבות תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, לרבות בגין הליכים כמפורט בסעיף ו' להלן, הינן כ-218 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-178 מיליון ש"ח).

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה

להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים ואחרים המתנהלים כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות:

(1) לענין שומות המס לשנים 2011 ו-2012 בסוגיית החבות במס רווח בגין דיבידנד מחברות מוחזקות ששורשר למגדל אחזקות, אימץ בית המשפט המחוזי בפסק דינו את עמדת רשות המסים. החברה שילמה את חבות המס הנגזרת. על פסיקה זו הגישה החברה במהלך חודש דצמבר 2019 ערעור לבית המשפט העליון.

לענין שומות מס לשנים 2013-2015 בגין אותה סוגיה הגישה החברה במהלך חודש פברואר 2020 ערעור לבית המשפט המחוזי בתל אביב.

לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.21.

(2) החברה ו/או החברות המאוחדות חשופות לתביעות או לטענות נוספות בעילות שונות, שאינן תביעות לכיסוי ביטוחי של מקרה ביטוח על פי הפוליסה שהופקה על ידי החברה, מצד לקוחות, לקוחות בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, מזה סכום מצטבר בגין תביעות שהוגשו בסך של כ-134 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 כ-125 מיליון ש"ח) וזאת מעבר לחשיפות הכלליות המתוארות בבאור זה ובכללן בסעיף 4.1 ו-5.1 לבאור זה.

(3) הממונה, מפרסם מעת לעת, ניירות עמדה, עקרונות לניסוח תוכניות ביטוח, מסמכי נהגים ראויים ולא ראויים וכיוצא באלה מסמכים או טיוטות מסמכים הרלבנטיים לתחומי פעילותה של הקבוצה אשר יכול ויש להם השפעה על זכויות מבוטחים ו/או עמיתים ויכול ויש בהם ליצור חשיפה לקבוצה במקרים מסוימים הן ביחס לתקופת פעילותה קודם לכניסת אותם מסמכים לתוקף והן ביחס לעתיד.

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופים המבטחים לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם העתידית.

כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים ו/או עמיתים על פי תוכניות ביטוח ו/או קרנות ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ו. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

4) קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי קביעת תעריפים, תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושייכותם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. יצוין, כי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), אשר נכנסו לתוקף בהדרגה החל מיום 1 פברואר 2016 נועדו להקל על מורכבות זו, באמצעות הסדרה של זרימת מידע ממוכנת בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושייכותם למרכיבי חשבון קופת הגמל, לרבות לעניין המיסוי. יחד עם זאת, יישומן של תקנות התשלומים הינו הליך מורכב אשר יש בו, בטווח הקצר, כדי ליצור קשיים תפעוליים, לרבות הגדלת הוצאות התפעול והמיכון עקב כך.

בהקשר זה יצוין, כי ביום 23 במאי 2019 התקבל בחברה דוח ביקורת מטעם הממונה בנושא תשלומים לקופת גמל, זאת בהמשך לביקורת שבוצעה על ידו בחברה בתקופה שבין יולי 2017 ליולי 2018. הדוח עוסק במספר ליקויים הנוגעים בעיקרם לאופן יישומן של תקנות התשלומים ואופן קליטת הכספים בפוליסות ביטוח מנהלים במערכות החברה. החברה העבירה לממונה תכנית עבודה לתיקון הליקויים שהוצגו בדוח ומיישמת בהתאם תכנית זו.

עוד יצוין, כי מוצרי הקבוצה אשר מנהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות אלו פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקות חברות הקבוצה הינו עתיר פרטים ונסיבות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה וחברות מאוחדות חשופות לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של הגופים המקצועיים בקבוצה לרבות סוכנויות הקבוצה וכיוצ"ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. הקבוצה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

לעניין חשיפות כלליות נוספות, ראה באור 36.א.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות

א. לפרטים בדבר רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, באור 38.ה.3.

ב. התחייבויות להשקעה ומתן אשראי

(1) סכום יתרת ההתחייבות להשקעות נוספות של החברה בקרנות השקעה ליום 31 בדצמבר 2020 הינו כ-10,597 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-8,850 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2019 כ-8,637 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-7,151 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(2) סכום יתרת ההתחייבויות להשקעות נוספות של החברה בתאגידים שנרכשו ליום 31 בדצמבר 2020 הינו כ-32 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-32 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2019 כ-12 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-12 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(3) סכום יתרת ההתחייבויות של החברה להעמיד אשראי, לפי דרישה, ליום 31 בדצמבר 2020 הינו כ-2,139 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-1,884 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2019 כ-2,043 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-1,781 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

ג. התקשרויות לרכישת נכסי נדל"ן

סכום יתרת ההתחייבות של החברה להשקעות בנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2020 הינו כ-564 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-426 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויים תשואה (שנת 2019 כ-319 מיליון ש"ח מתוכם סך של כ-235 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה). חלק מהסכומים הנ"ל מתבסס על מנגנון התחשבות שנקבע בהסכם.

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה

(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

(א) החברה מסרה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

(ב) החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

(ג) החברה מסרה כתבי וויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2007

בחודש ינואר 2007 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור - החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה לנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגיה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי במתן כתבי פטור והשיפוי להם, המכונים או שיכנהו מעת לעת ראה דוח מידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 29 בנובמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-344328.

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפורסמו בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

(א) התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א-2011.

(ב) סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012 (המשך)

ג) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

ד) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 28 בדצמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-378141, דוח מידי מיום 2 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-032109, ודוח מידי מיום 7 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-036555.

5) כתבי שיפוי וכתבי פטור שניתנו בשנת 2016

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור, אסמכתא מספר 2016-01-142339 וכן דיווח מידי של מגדל אחזקות בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017, אסמכתא מספר 2017-01-000333.

6) ביטוח נושאי משרה

א) ביום 30 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת של החברה ביום 17 בדצמבר 2019 חידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה. הביטוח יחודש לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 15 בינואר 2020, בהיקף כסוי של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח ובתמורה לפרמיה שלא תעלה על 680 אלפי דולר. ההשתתפות העצמית לחברה לא תעלה על סך 200 אלפי דולר לתביעה. לפרטים ראו גם דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 31 בדצמבר 2019, אסמכתא מספר 2019-01-116205.

ב) ביום 9 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה, הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה ובכל החברות הבנות והנכודות שלה (להלן: "הקבוצה"), פוליסת נאמנות עובדים, פשעי מחשב ואחריות מקצועית לתקופה של 30 ימים חודשים החל מיום 15 בינואר 2021 ועד ליום 14 בפברואר 2021 ללא שינוי בתנאי הפוליסות.

ג) ביום 14 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 11 בפברואר 2021, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה. החלטה זו אושרה גם על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 17 בפברואר 2021. הביטוח יחודש לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2021, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. יצוין, כי הפרמיה עולה על זו הקבועה במדיניות התגמול, אך היא כאמור בתנאי שוק, אינה מהותית ואינה צפויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה. לפרטים ראו דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2021, אסמכתא מספר 2021-01-017947.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית

הקבוצה מחכירה נדל"ן להשקעה לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה ממוצעת של 3 עד 7 שנים. בדרך כלל יש לחוברים אופציה להארכת תקופת השכירות בתנאים שנקבעו בהסכם.

להלן דמי החכירה המינימליים העתידיים להתקבל בגין חוזי חכירה שאינם ניתנים לביטול (לא כולל תקופת אופציה):

ליום 31 בדצמבר 2020	
אלפי ש"ח	
433,293	שנה ראשונה
357,376	שנה שנייה
221,297	שנה שלישית
178,233	שנה רביעית
146,366	שנה חמישית
717,666	שנה שישית ואילך
<u>2,054,231</u>	

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 הכירה הקבוצה בסך של כ-1,247 אלפי ש"ח כהכנסה בדוח רווח והפסד בגין דמי שכירות מותנים (בשנים 2019 ו-2018 סך של כ-2,178 אלפי ש"ח וכ-1,923 אלפי ש"ח בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר ההכנסות שהוכרו בגין נדל"ן להשקעה, ראה באורים 8 ו-26.

באור 39 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

- א. ביום 28 באוקטובר 2019, אישר דירקטוריון מקפת התקשרות בהסכם למיזוג יוזמה למקפת זאת בהתאם למיזוג סטטוטורי בהתאם לפרק הראשון בחלק השמיני בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (בכפוף לאישור בעלי מניות מקפת). בנוסף, אישר הדירקטוריון את העברת ניהול קרן הפנסיה שבניהולה של יוזמה לניהול מקפת בהתאם לסעיף 41 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 ולהוראות הממונה על שוק ההון בענין זה. השלמת המיזוג כפופה לקבלת אישורים רגולטוריים שנקבעו כתנאים מתלים לביצוע ההליך וביניהם אישור מאת רשות המסים (רולינג) ואישור רשות שוק ההון להעברת הניהול. נכון למועד פרסום הדוח החברה קיבלה את האישורים האמורים. השלמת המיזוג צפויה להתרחש בתחילת הרבעון השני של שנת 2021.
- ב. ביום 22 בדצמבר 2020 אישרו דירקטוריונים של שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ (להלן - "שחם") ואורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ (להלן - "אורלן"), חברות נכדות של החברה, את מיזוגה של אורלן לתוך שחם וזאת בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם המיזוג. מועד המיזוג נקבע ליום 31 בדצמבר 2020. ביום 23 בדצמבר 2020 נתקבלו ההחלטות באסיפות הכלליות של שחם ואורלן המאשרות את החלטות הדירקטוריונים מיום 22 בדצמבר 2020 בהתאם להסכם המיזוג ובכפוף להתקיימותם של כל התנאים הקבועים ו/או הנדרשים ו/או המתלים הנכללים בהסכם המיזוג. ביום 31 בדצמבר 2020 הגישו החברות בהליך של פרה רולינג, בקשה לרשויות המס לאשר את מיזוגן כאמור לעיל. בקשות הוגשו גם לממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון וכן לרשם החברות. נכון למועד הדוחות הכספיים טרם נתקבלו האישורים למיזוג מהרשויות הנ"ל.
- ג. ביום 3 בינואר 2021 סיים מר ניר גלעד את כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה, והחל ממועד זה, החל מר מוטי רוזן את כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה, וזאת לאחר הודעת הממונה כי אינו מתנגד לאישור המינוי כאמור, ולאחר אישור דירקטוריון החברה למינוי האמור.
- לפרטים נוספים, ראה דוחות מידיים של מגדל אחזקות מיום 24 בדצמבר 2020 (מספר אסמכתא 2020-01-139800) ומיום 3 בינואר 2021 (מספרי אסמכתאות: 2021-01-000393, 2021-01-000420, 2021-01-000504).
- ד. לעניין התפתחויות בקשר עם כהונתו של מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויושב ראש דירקטוריון החברה, ראה באור 37.ט.ו.4.
- ה. בהמשך לסעיף ד. לעיל, החליט דירקטוריון החברה להסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלף יו"ר הדירקטוריון.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 דרך מנחם בגין 144 א'
 תל-אביב, 6492102
 טל. +972 3 623 2525
 פקס +972 3 562 2555
 ey.com

סומך חייקין
 מגדל המילניום KPMG
 רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
 תל אביב 6100601
 03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

א.ג.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים של החברה לשנת 2020 (מעמוד 4-239 (כולל) עד עמוד 4-253 (כולל)). המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, אשר ההשקעה בהן הינה כ- 9,159 אלפי ש"ח וכ- 12,189 אלפי ש"ח לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019 בהתאמה, וחלקה של הקבוצה בהפסדיהן הינו כ- 2,207 אלפי ש"ח וכ- 397 אלפי ש"ח בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020 וביום 31 בדצמבר 2019, בהתאמה, וברווחיהן כ- 23,481 אלפי ש"ח בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שישומו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 4-1-2011, על עדכוניו.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
 רואי חשבון

תל אביב,
 21 במרס 2021

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - "דוחות סולו"), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ועל פי העקרונות החשבונאיים שפורטו בבאור 2 לדוחות הכספיים המאוחדים, למעט העניינים הבאים:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
 ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

ליום 31 בדצמבר		נכסים
2019	2020	
אלפי ש"ח		
444,191	511,041	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	נכסי מיסים נדחים
1,909,456	1,800,990	הוצאות רכישה נדחות
888,290	923,414	רכוש קבוע
974,284	1,056,088	השקעות בחברות כלולות
6,899,180	6,923,505	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,059,510	952,038	נדל"ן להשקעה - אחר
1,037,881	1,222,939	נכסי ביטוח משנה
237,402	171,880	נכסי מסים שוטפים
1,140,554	920,722	חייבים ויתרות חובה
714,038	730,272	פרמיות לגביה
98,208,830	110,844,111	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		השקעות פיננסיות אחרות:
11,636,476	14,231,745	נכסי חוב סחירים
25,530,183	25,101,883	נכסי חוב שאינם סחירים
495,766	279,664	מניות
2,545,542	2,968,385	אחרות
40,207,967	42,581,677	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,983,926	9,168,697	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,041,839	3,362,909	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
170,747,348	181,170,283	סך הכל נכסים
120,216,470	127,942,531	סך כל השקעות עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

ליום 31 בדצמבר		הון והתחייבויות
2019	2020	
אלפי ש"ח		
512,345	512,345	הון הון מניות ופרמיה
886,399	1,064,561	קרנות הון
^c 4,565,402	4,911,379	עודפים
<u>5,964,146</u>	<u>6,488,285</u>	סך הכל הון
		התחייבויות
^c 37,691,501	39,025,417	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
119,392,874	125,884,745	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
^c 448,604	537,264	התחייבויות בגין מסים נדחים
278,432	268,566	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
13,810	2,882	התחייבויות בגין מסים שוטפים
1,830,359	2,902,839	זכאים ויתרות זכות
<u>5,127,622</u>	<u>6,060,285</u>	התחייבויות פיננסיות
<u>164,783,202</u>	<u>174,681,998</u>	סך הכל ההתחייבויות
<u>170,747,348</u>	<u>181,170,283</u>	סך הכל ההון והתחייבויות

		21 במרס 2021	
יוסי בן ברוך	רן עוז	ד"ר גבריאל פיקר	תאריך אישור הדוחות הכספיים
מנהל חטיבת פיננסים	מנכ"ל	דירקטור *	

* דירקטוריון החברה הסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלף יו"ר הדירקטוריון. לפירוט, ראה באור 39 ה.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
13,382,300	13,709,274	13,006,555	פרמיות שהורווחו ברוטו
734,310	754,829	766,479	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,647,990	12,954,445	12,240,076	פרמיות שהורווחו בשייר
1,355,771	14,923,148	7,273,397	רווחים מהשקעות נטו, והכנסות מימון
1,008,683	1,950,037	1,621,447	הכנסות מדמי ניהול
176,964	147,538	133,102	הכנסות מעמלות
4,615	90,087	482	הכנסות אחרות
15,194,023	30,065,255	21,268,504	סך הכל ההכנסות
^c 12,537,731	^c 28,090,704	18,807,855	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
329,431	395,037	601,677	חלקם של מבטחי המשנה בשינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
12,208,300	27,695,667	18,206,178	שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
1,646,973	1,686,725	1,734,849	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
685,475	733,653	744,983	הוצאות הנהלה וכלליות
8,480	8,774	9,971	הוצאות אחרות
173,246	171,672	172,748	הוצאות מימון
14,722,474	30,296,491	20,868,729	סך הכל ההוצאות
75,010	49,252	72,369	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
546,559	(181,984)	472,144	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
^c 129,789	^c (44,570)	132,789	מיסים על הכנסה
416,770	(137,414)	339,355	רווח (הפסד) לתקופה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח כולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
416,770	(137,414)	339,355	רווח (הפסד) לתקופה
			רווח (הפסד) כולל אחר
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
			שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
(401,692)	1,074,837	347,010	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
(346,546)	(547,293)	(345,149)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
76,981	62,171	173,394	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(4,456)	7,445	1,990	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
1,493	(1,595)	(1,159)	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
229,504	(201,628)	(59,921)	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
(509)	545	396	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(445,225)	394,482	116,561	
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
6,116	(6,254)	10,046	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תכנית ההטבה מוגדרת
642	82,557	10,048	חלק הקבוצה ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
-	377,390	66,804	הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע
-	-	758	הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
(2,091)	(84,541)	(19,433)	השפעת המס
4,667	369,152	68,223	סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
(440,558)	763,634	184,784	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(23,788)	626,220	524,139	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על השינויים בהון

מיוחס לבעלי המניות החברה								
סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון					הון מניות ופרמיה	
		הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה		
אלפי ש"ח								
5,964,146	4,565,402 ^(*)	377,916	(1,223)	435,268	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2020
339,355	339,355	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
184,784	6,622	61,601	(763)	117,324	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
524,139	345,977	61,601	(763)	117,324	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
<u>6,488,285</u>	<u>4,911,379</u>	<u>439,517</u>	<u>(1,986)</u>	<u>552,592</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

מיוחס לבעלי המניות החברה								
קרנות הון								
סה"כ	יתרת עודפים	הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
								אלפי ש"ח
5,687,926	5,058,228 ^(*)	3,352	(173)	39,736	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2019
(137,414)	(137,414) ^(*)	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) לתקופה
763,634	(5,412)	374,564	(1,050)	395,532	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
626,220	(142,826)	374,564	(1,050)	395,532	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
(350,000)	(350,000)	-	-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
<u>5,964,146</u>	<u>4,565,402</u>	<u>377,916</u>	<u>(1,223)</u>	<u>435,268</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

מיוחס לבעלי המניות החברה									
סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון						הון מניות ופרמיה	
		הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה			
אלפי ש"ח									
5,711,714	4,636,791 [Ⓒ]	3,352	(1,157)	485,945	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2018	
416,770	416,770 [Ⓒ]	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) לתקופה	
(440,558)	4,667	-	984	(446,209)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס	
(23,788)	421,437	-	984	(446,209)	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל	
<u>5,687,926</u>	<u>5,058,228</u>	<u>3,352</u>	<u>(173)</u>	<u>39,736</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018	

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
13,006,555	-	-	-	2,266,280	1,658,599	9,081,676	פרמיות שהורווחו ברוטו
766,479	-	-	-	468,914	113,148	184,417	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,240,076	-	-	-	1,797,366	1,545,451	8,897,259	פרמיות שהורווחו בשייר
7,273,397	(14,284)	142,098	-	52,805	185,882	6,906,896	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,621,447	-	-	-	-	-	1,621,447	הכנסות מדמי ניהול
133,102	-	-	-	81,478	9,540	42,084	הכנסות מעמלות
482	-	-	-	482	-	-	הכנסות אחרות
21,268,504	(14,284)	142,098	-	1,932,131	1,740,873	17,467,686	סך הכל הכנסות
18,807,855	-	-	-	1,730,266	1,060,351	16,017,238	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
601,677	-	-	-	393,607	79,720	128,350	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
18,206,178	-	-	-	1,336,659	980,631	15,888,888	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,734,849	-	-	-	449,722	500,579	784,548	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
744,983	-	54,134	-	66,096	85,581	539,172	הוצאות הנהלה וכלליות
9,971	-	3,918	-	5,900	-	153	הוצאות אחרות
172,748	(14,284)	174,167	-	2,096	615	10,154	הוצאות מימון
20,868,729	(14,284)	232,219	-	1,860,473	1,567,406	17,222,915	סך הכל הוצאות
72,369	-	2,160	52,237	(646)	-	18,618	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
472,144	-	(87,961)	52,237	71,012	173,467	263,389	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
263,742	-	100,979	46	48,567	19,279	94,871	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
735,886	-	13,018	52,283	119,579	192,746	358,260	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
13,709,274	-	-	-	2,333,452	1,610,868	9,764,954	פרמיות שהורווחו ברוטו
754,829	-	-	-	462,604	94,472	197,753	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,954,445	-	-	-	1,870,848	1,516,396	9,567,201	פרמיות שהורווחו בשייר
14,923,148	(19,082)	394,185	-	191,862	363,470	13,992,713	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,950,037	-	-	-	-	-	1,950,037	הכנסות מדמי ניהול
147,538	-	-	-	83,798	575	63,165	הכנסות מעמלות
90,087	-	50,393	-	727	-	38,967	הכנסות אחרות
30,065,255	(19,082)	444,578	-	2,147,235	1,880,441	25,612,083	סך הכל הכנסות
28,090,704	-	-	-	1,587,085	1,877,528	24,626,091 ^c	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
395,037	-	-	-	219,181	93,725	82,131	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
27,695,667	-	-	-	1,367,904	1,783,803	24,543,960	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,686,725	-	-	-	448,911	478,127	759,687	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
733,653	-	56,945	-	60,832	84,713	531,163	הוצאות הנהלה וכלליות
8,774	-	1,767	-	7,007	-	-	הוצאות אחרות
171,672	(19,082)	173,203	-	1,319	699	15,533	הוצאות (הכנסות) מימון
30,296,491	(19,082)	231,915	-	1,885,973	2,347,342	25,850,343	סך הכל הוצאות
49,252	-	10,966	8,008	(633)	-	30,911	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(181,984)	-	223,629	8,008	260,629	(466,901)	(207,349)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
1,049,258	-	478,254	(1,083)	143,188	29,072	399,827	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
867,274	-	701,883	6,925	403,817	(437,829)	192,478	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים	
						וחסכון ארוך טווח	
13,382,300	-	-	-	2,407,721	1,486,789	9,487,790	פרמיות שהורווחו ברוטו
734,310	-	-	-	451,258	87,412	195,640	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,647,990	-	-	-	1,956,463	1,399,377	9,292,150	פרמיות שהורווחו בשייר
1,355,771	(15,723)	152,688	-	130,824	27,780	1,060,202	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,008,683	-	-	-	-	-	1,008,683	הכנסות מדמי ניהול
176,964	-	-	-	78,190	15,783	82,991	הכנסות מעמלות
4,615	-	2,845	-	1,770	-	-	הכנסות אחרות
15,194,023	(15,723)	155,533	-	2,167,247	1,442,940	11,444,026	סך הכל הכנסות
12,537,731	-	-	-	1,687,164	921,608	9,928,959 ^c	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
329,431	-	-	-	201,207	51,312	76,912	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
12,208,300	-	-	-	1,485,957	870,296	9,852,047	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,646,973	-	-	-	479,095	433,240	734,638	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
685,475	-	32,705	-	54,025	76,388	522,357	הוצאות הנהלה וכלליות
8,480	-	-	-	8,480	-	-	הוצאות אחרות
173,246	(15,723)	170,433	-	4,445	401	13,690	הוצאות מימון
14,722,474	(15,723)	203,138	-	2,032,002	1,380,325	11,122,732	סך הכל הוצאות
75,010	-	14,122	31,670	564	-	28,654	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
546,559	-	(33,483)	31,670	135,809	62,615	349,948	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(667,462)	-	(219,958)	605	(141,840)	(34,053)	(272,216)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(120,903)	-	(253,441)	32,275	(6,031)	28,562	77,732	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	ענפי חביות אחרים ^(*)	ענפי רכוש ואחרים ^(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,237,176	389,011	617,765	778,280	452,120	פרמיות ברוטו
477,526	138,149	324,816	6,253	8,308	פרמיות ביטוח משנה
1,759,650	250,862	292,949	772,027	443,812	פרמיות בשייר
37,716	(2,126)	4,197	19,963	15,682	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,797,366	248,736	297,146	791,990	459,494	פרמיות שהורווחו בשייר
52,805	19,193	1,868	4,953	26,791	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
81,478	17,255	64,209	14	-	הכנסות מעמלות
482	173	23	44	242	הכנסות אחרות
1,932,131	285,357	363,246	797,001	486,527	סך הכל הכנסות
1,730,266	339,316	326,493	556,064	508,393	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
393,607	197,670	175,940	4,670	15,327	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,336,659	141,646	150,553	551,394	493,066	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
449,722	77,147	161,813	162,811	47,951	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
66,096	14,874	17,169	18,983	15,070	הוצאות הנהלה וכלליות
5,900	841	982	2,589	1,488	הוצאות אחרות
2,096	953	(443)	286	1,300	הוצאות (הכנסות) מימון
1,860,473	235,461	330,074	736,063	558,875	סך הכל הוצאות
(646)	(232)	(30)	(59)	(325)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
71,012	49,664	33,142	60,879	(72,673)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
48,567	17,469	2,215	4,470	24,413	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
119,579	67,133	35,357	65,349	(48,260)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,268,320	2,035,457	587,898	456,233	2,188,732	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2020
4,255,884	1,459,379	240,066	454,424	2,102,015	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2020

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חביות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים ^(*)	ענפי רכוש ואחרים ^(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,331,008	376,500	633,942	835,639	484,927	פרמיות ברוטו
465,383	117,616	331,953	6,127	9,687	פרמיות ביטוח משנה
1,865,625	258,884	301,989	829,512	475,240	פרמיות בשייר
5,223	(10,245)	13	24,238	(8,783)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,870,848	248,639	302,002	853,750	466,457	פרמיות שהורווחו בשייר
191,862	67,018	7,835	20,465	96,544	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
83,798	17,781	66,017	-	-	הכנסות מעמלות
727	252	34	77	364	הכנסות אחרות
2,147,235	333,690	375,888	874,292	563,365	סך הכל הכנסות
1,587,085	269,182	283,340	575,697	458,866	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
219,181	61,178	143,172	2,725	12,106	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,367,904	208,004	140,168	572,972	446,760	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
448,911	78,298	162,798	160,848	46,967	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
60,832	13,743	15,503	17,142	14,444	הוצאות הנהלה וכלליות
7,007	972	1,133	3,116	1,786	הוצאות אחרות
1,319	906	(1,181)	318	1,276	הוצאות (הכנסות) מימון
1,885,973	301,923	318,421	754,396	511,233	סך הכל הוצאות
(633)	(220)	(30)	(67)	(316)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
260,629	31,547	57,437	119,829	51,816	רווח לפני מסים על ההכנסה
143,188	49,681	6,775	15,140	71,592	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
403,817	81,228	64,212	134,969	123,408	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,189,354	1,911,964	589,436	496,532	2,191,422	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2019
4,333,359	1,502,485	242,642	494,794	2,093,438	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2019

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018					
סה"כ	ענפי חבויות (אחרים*)	ענפי רכוש (אחרים*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,402,129	340,911	624,043	930,429	506,746	פרמיות ברוטו
457,085	115,254	324,785	5,824	11,222	פרמיות ביטוח משנה
1,945,044	225,657	299,258	924,605	495,524	פרמיות בשייר
11,419	8,940	210	(10,245)	12,514	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,956,463	234,597	299,468	914,360	508,038	פרמיות שהורווחו בשייר
130,824	44,044	8,982	14,012	63,786	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
-	-	-	-	-	הכנסות מדמי ניהול
78,190	14,051	64,047	92	-	הכנסות מעמלות
1,770	609	85	193	883	הכנסות אחרות
2,167,247	293,301	372,582	928,657	572,707	סך הכל הכנסות
1,687,164	307,624	246,982	635,044	497,514	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
201,207	86,113	111,323	2,386	1,385	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,485,957	221,511	135,659	632,658	496,129	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
479,095	72,199	160,311	186,934	59,651	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
54,025	11,336	13,219	16,364	13,106	הוצאות הנהלה וכלליות
8,480	984	1,303	4,032	2,161	הוצאות אחרות
4,445	552	2,920	199	774	הוצאות מימון
2,032,002	306,582	313,412	840,187	571,821	סך הכל הוצאות
564	194	27	62	281	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
135,809	(13,087)	59,197	88,532	1,167	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(141,840)	(48,813)	(6,802)	(15,503)	(70,722)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(6,031)	(61,900)	52,395	73,029	(69,555)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,165,036	1,852,765	560,178	541,788	2,210,305	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2018
4,323,720	1,465,186	238,068	539,869	2,080,597	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

התקשרויות, הלוואות, השקעות ועסקאות מהותיות של החברה עם חברות בקבוצה

1. לעניין השקעות בחברות מוחזקות ראה באור 7 - השקעה בחברות מוחזקות בדוחות הכספיים המאוחדים.
2. הקצאת העלויות וההתחשבות בין החברה למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ("מקפת") בגין השירותים המשותפים נעשית בהתאם למודל הקצאת הוצאות המשקף את הוצאות הנהלה וכליות בפועל בגין פעילות הפנסיה והגמל בחברה המשיכות למקפת ("מודל הקצאת ההוצאות"). מודל הקצאת ההוצאות מתבסס על פרמטרים כלכליים וביניהם, בין היתר, שיעור המכירות החדשות של מקפת מתוך מכירות קבוצת מגדל בתחום החסכון ארוך טווח והבריאות; היקפי הפעילויות במחלקות התפעול ובמוקד שירות לקוחות; יחס הפרמיות/דמי גמולים; הערכות מנהלים בקשר עם תשומות זמן עבודה בפועל ועוד. סך השתתפות מקפת בהוצאות בשנים 2019, 2020 ו-2018 מסתכם בכ- 201,261, בכ- 211,846 אלפי ש"ח ובכ- 195,243 אלפי ש"ח, בהתאמה.
3. על פי הסכם בין החברה לבין מקפת, החברה מעניקה למקפת שירותי מחשוב - העמדת מערך מחשוב שכולל את מערכות המחשב המשרתות את קבוצת מגדל וכן ניהול ותפעול מערכות המחשב של מקפת המנוהלות בחברה ("שירותי המחשוב"). סך התשלומים ששילמה מקפת בגין שירותי המחשוב בשנים 2019, 2020 ו-2018 מסתכם בכ- 23,358 אלפי ש"ח, בכ- 19,605 אלפי ש"ח ובכ- 14,239 אלפי ש"ח, בהתאמה.
4. על פי הסכם בין החברה לבין מקפת, שירותי ניהול ההשקעות של מקפת וכן תיק הנוסטרו שלה ניתנים על ידי תחום השקעות ותחום האשראי של החברה בתמורה לשיעור קבוע משווי הנכסים המנוהלים (לעניין זה לא נלקחים בחשבון אחזקות באג"ח מיועדות) ("שירותי השקעות"). עובדי תחומי השקעות ואשראי מועסקים בהעסקה משותפת על ידי החברה ומקפת. סך התשלומים ששילמה מקפת בגין שירותי ההשקעות בשנים 2019, 2020 ו-2018 בכ- 20,303 אלפי ש"ח, בכ- 19,291 אלפי ש"ח ובכ- 17,275 אלפי ש"ח, בהתאמה.
5. החל משנת 2016 מנהלת מקפת קופת גמל וקרן השתלמות מסוג קופה בניהול אישי. בהתאם לכללים, העמית רשאי לבחור מנהל השקעות מטעמו. חלק מהעמיתים בחרו כמנהל השקעות בחברת מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ (להלן "מגדל ניהול תיקי השקעות") שהינה חברת בת של מגדל שוקי הון. בהתאם להוראות הרגולציה, נדרשת מקפת לגבות דמי ניהול מהעמית ולהעבירם למנהל השקעות. סך התשלומים ששילמה מקפת למגדל ניהול תיקי השקעות בשנים 2019, 2020 ו-2018 מסתכם בכ- 22 אלפי ש"ח ובכ- 6 אלפי ש"ח, בהתאמה.
6. בין החברה לבין חברה מוחזקת באיחוד מלא, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ ("יוזמה") נחתם בשנת 2007, הסכם תפעול לשנתיים, המתחדש מדי שנה החל משנת 2009, לפיו החברה מעניקה ליוזמה את כל שירותי התפעול והגבייה, הכספים והעמלות, ההשקעות ושירותי המחשוב בתמורה לתשלום דמי ניהול. סך התשלומים ששילמה יוזמה לחברה בגין השירותים האמורים מסתכם בשנים 2019, 2020 ו-2018 בכ- 12,912 אלפי ש"ח, בכ- 12,642 אלפי ש"ח ובכ- 12,230 אלפי ש"ח, בהתאמה.
7. החברה מחזיקה באיחוד מלא ובחברות כלולות הפועלות כסוכנויות ביטוח ("סוכנויות הביטוח"). סוכנויות הביטוח משווקות, בין היתר, את מוצרי החברה ומוצרי מוחזקות מוסדיות. סוכנויות הביטוח העיקריות מפורטות בבאור 7 בדוחות הכספיים המאוחדים - השקעה בחברות מוחזקות. החברה משלמת במהלך העסקים הרגיל לסוכנויות הביטוח עמלות בגין מכירת מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים עבור החברה ועבור מוחזקות מוסדיות שהחברה מעניקה להן שירותי מכירות. סך כל העמלות ששילמה החברה בגין מכירת המוצרים בשנים 2019, 2020 ו-2018 בכ- 143,267 אלפי ש"ח, בכ- 152,402 אלפי ש"ח ובכ- 157,705 אלפי ש"ח, בהתאמה.
8. בחודש נובמבר 2012 נתנה החברה לשגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ הלוואה בסך של כ-2,200 אלפי ש"ח. ההלוואה צמודה למדד, נשאה ריבית שנתית של 4.5% ונפרעה בתשלומים רבעוניים. ההלוואה נפרעה במהלך שנת 2017.
9. לעניין הלוואות שנתנה החברה לחברות כלולות בחו"ל, ראה באורים 3.7.3. לדוחות הכספיים המאוחדים.
10. בשנת 2012 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ ("מבטח סיימון"). בהתאם להסכם, מושכר למבטח סיימון חלק מבניין לתקופת שכירות בת 10 שנים החל מחודש יוני 2012. דמי השכירות בגין שנים 2019, 2020 ו-2018 הסתכמו לסך של כ-7,779 אלפי ש"ח, כ-7,663 אלפי ש"ח וכ-7,645 אלפי ש"ח, בהתאמה.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

התקשרויות, הלוואות, השקעות ועסקאות מהותיות של החברה עם חברות בקבוצה (המשך)

12. בשנת 2013 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ ("שגיא יוגב"). בהתאם להסכם, מושכר לשגיא יוגב חלק מבניין לתקופת שכירות בת 10 שנים החל מחודש ספטמבר 2012. דמי השכירות בגין השנים 2019, 2020 ו-2018 הסתכמו לסך של כ-1,807 אלפי ש"ח, כ-1,962 אלפי ש"ח וכ-1,938 אלפי ש"ח, בהתאמה.
13. בחודש נובמבר 2015 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, איחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ("איחוד רשת סוכנויות"). בהתאם להסכם, מושכר לאיחוד חלק מבניין לתקופת שכירות בת 5 שנים החל מחודש יוני 2015. דמי השכירות בגין השנים 2019, 2020 ו-2018 הסתכמו לסך של כ-9 אלפי ש"ח, כ-8 אלפי ש"ח וכ-8 אלפי ש"ח, בהתאמה.
14. בשנת 2017 שילמה החברה לפלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ ("פלתורס ברמן"), חברה בת של החברה, כ-960 אלפי ש"ח בגין דמי פינוי בנכס ששכרה מהחברה. פלתורס ברמן, נדרשה לסיים את תקופת השכירות בנכס המושכר טרם סיום המועד החוזי וזאת תוך תשלום עלויות עבודות התאמה במושכר החדש שיאותר על ידי פלתורס ברמן כך שתשלום זה יחשב כדמי פינוי המושכר לפלתורס ברמן.
15. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.
16. בחודש דצמבר 2019 נתנה החברה למגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ הלוואה בסך של כ-70,000 אלפי ש"ח. הלוואה נשאה ריבית שנתית בשיעור של 2.56% (שיתעדכן בהתאם לשיעור הריבית שתיקבע לעניין תקנות מס הכנסה). הלוואה והריבית הצמודה יעמדו לפירעון עד ולא יאוחר מיום 24 בדצמבר 2024. באותו מועד נתנה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ למבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ הלוואה בסך של כ-70,000 אלפי ש"ח באותם תנאים. בחודש דצמבר 2020 פרעה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ את יתרת הלוואה והריבית שנצברה בגינה. כמו כן, במהלך חודש דצמבר פרעה מבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ סך של 60,000 אלפי ש"ח מיתרת הלוואה והריבית שנצברה בגינה לאותו מועד.
17. בחודש דצמבר 2019 הנפיקה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ לחברה שטר הון בסך של כ-50,000 אלפי ש"ח לפירעון בדצמבר 2024. שטר ההון אינו צמוד ואינו נושא ריבית.
18. בשנת 2012 ביצעה חברה בת של החברה, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, שתי הנפקות פרטיות של אגרות חוב (סדרה א' וסדרה ב') למשקיעים מוסדיים. תמורת ההנפקות הופקדה בחברה ומשמשת לה כהון משני מורכב. בשנת 2015 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ שתי הנפקות של אגרות חוב (סדרה ג' וסדרה ד') בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. תמורת ההנפקות הופקדו בחברה. תמורת ההנפקות מאגרות חוב מסדרה ג' משמשות לחברה כהון משני מורכב ותמורת ההנפקות מאגרות חוב מסדרה ד' משמשות לחברה כהון שלישי מורכב. בשנת 2016 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ הנפקה של אגרות חוב (סדרה ה') בבורסה לניירות ערך בתל אביב. תמורת ההנפקה הופקדה בחברה ומשמשת לה כהון משני מורכב. בשנת 2017 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ הנפקה של אגרות חוב (סדרה ו') בבורסה לניירות ערך בתל אביב. התמורה מההנפקה הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים ביום 1 בינואר 2018 בחברה ומשמשת לה כהון רובד 2. בשנת 2018 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ הנפקה של אגרות חוב (סדרה ז') בבורסה לניירות ערך בתל אביב. תמורת ההנפקות מאגרות החוב (סדרה ו' וסדרה ז') הופקדו בחברה ומשמשת לה כהון רובד 2. ביום 31 בדצמבר 2018 וביום 3 בינואר 2019 בוצע פדיון מוקדם מלא בהתאם לתנאיהן של אגרות חוב סדרה ב' וסדרה א', בהתאמה. בשנת 2019 ביצעה מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ הנפקה בדרך של הרחבה של אגרות חוב (סדרה ו') בבורסה לניירות ערך בתל אביב. תמורת ההנפקה מאגרות החוב (הרחבה סדרה ו') הופקדו בחברה ומשמשת לה כהון רובד 2.

לעניין זה ראה באור 24.ה לדוחות הכספיים המאוחדים.

17. להלן פירוט יתרות נוספות עם חברות מוחזקות

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	

28,029	34,508
(64,979)	(64,979)

יתרות חובה

יתרות זכות

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר			
עלות מופחתת		ערך בספרים	
2019	2020	2019	2020
אלפי ש"ח			
7,529,985	9,018,695	7,828,188	9,331,422
3,070,414	3,895,207	3,233,042	4,110,280
770,589	1,005,505	789,327	1,019,418
<u>11,370,988</u>	<u>13,919,407</u>	<u>11,850,557</u>	<u>14,461,120</u>
		<u>18,812</u>	<u>-</u>

אגרות חוב ממשלתיות - זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

שווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר			
עלות ^(*)		ערך בספרים	
2019	2020	2019	2020
אלפי ש"ח			
366,879	171,516	441,835	226,363
366,879	171,516	441,835	226,363
37,266	22,222	68,887	53,445
37,266	22,222	68,887	53,445
<u>404,145</u>	<u>193,738</u>	<u>510,722</u>	<u>279,808</u>
		<u>105,180</u>	<u>81,403</u>

סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד שיועדו בעת זמינות למכירה

סך הכל מניות סחירות

שאינן סחירות

זמינות למכירה

סך הכל מניות שאינן סחירות

סך הכל מניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

^(*) בניכוי הפרשות לירידות ערך.

ג. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות גידור, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר				
עלות ^(*)		ערך בספרים		
2019	2020	2019	2020	
אלפי ש"ח				
965,878	923,054	1,020,974	1,086,693	סחירות
13,541	-	9,486	202	זמינות למכירה ^(**)
979,419	923,054	1,030,460	1,086,895	מכשירים נגזרים
				סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
75,379	-	76,483	37,003	שאינן סחירות
1,405,428	1,725,518	1,446,491	1,788,072	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
18,328	-	55,470	118,707	זמינות למכירה ^(**)
1,499,135	1,725,518	1,578,444	1,943,782	מכשירים נגזרים
2,478,554	2,648,572	2,608,904	3,030,677	סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
		433,990	687,310	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
				ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(* בניכוי הפרשות לירידות ערך.)

(** סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144 א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

21 במרס 2021

לכבוד
הדירקטוריון של
מגדל חברה לביטוח בע"מ ("החברה")
אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה

נכבדנו,

הנדון: מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ("מגדל גיוס הון") מחודש אוגוסט 2019 (להלן: "תשקיף המדף")

- הננו להודיעכם כי אנו מסכימים להכללה (לרבות בדרך של הפניה), של הדוחות שלנו המפורטים להלן בקשר לתשקיף המדף שבנידון:
1. דוחות רואי החשבון המבקרים מיום 21 במרס 2021 על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2020 ו- 2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020.
 2. דוחות רואי החשבון המבקרים מיום 21 במרס 2021 על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2020.
 3. דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים מיום 21 במרס 2021 על מידע כספי נפרד לפי הנחיות המפקח על הביטוח ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981, לימים 31 בדצמבר 2020 ו- 2019 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

פרטים נוספים על התאגיד

פרק 5 - תיאור פרטים נוספים על המבטח

תוכן עניינים

2	רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות כלולות לתאריך המאזן	תקנה 11:
8	שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח	תקנה 12:
9	הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח	תקנה 13:
11	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של המבטח	תקנה 14:
11	מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה	תקנה 20:
12	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה	תקנה 21:
16	השליטה במבטח	תקנה 21 א':
16	עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי	תקנה 22:
17	מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה במבטח, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת המבטח)	תקנה 24:
17	הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של המבטח	תקנה 24 א':
17	מרשם בעלי המניות של המבטח	תקנה 24 ב':
17	מען רשום של המבטח	תקנה 25 א':
18	הדירקטורים של המבטח למועד 21 במרס 2021	תקנה 26:
24	נושאי משרה בכירה של המבטח למועד 21 במרס 2021	תקנה 26 א':
31	מורשה חתימה של המבטח	תקנה 26 ב':
31	רואי החשבון של המבטח	תקנה 27:
31	שינוי בתזכיר או בתקנות של המבטח	תקנה 28:
31	המלצות והחלטות הדירקטורים	תקנה 29:
32	החלטות המבטח	תקנה 29 א':

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות ובחברות כלולות לתאריך המאזן¹

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ²	2,034			2,034	817,014	--	100	100	100
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ		רג' 0.1 ש"ח	1,000	10	--	--	100	100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	³ 810			³ 810	71,513	⁴ 46,228	100	100	100
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ⁵	10,000			10,000	61,057	⁶ 11,836	100	100	100
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ ⁷	300			300	1,921	--	75	75	75
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ ⁷	2,000			2,000	3,431	--	100	100	100
מקפת שירותים פיננסים- סוכנות לביטוח (1998) בע"מ ⁷	⁸ 1,000			⁸ 1,000	8,429	--	100	100	100

¹ הנתונים ביחס לחברות בנות וכלולות המופיעים בדוח התקופתי נוגעים לתאגידים פעילים בלבד ליום 31 בדצמבר 2020 אשר אינם נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "הבורסה").
² נכון למועד הדוח קבוצת מגדל פועלת למיזוג קרן הפנסיה ביוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ (להלן: "יוזמה") ולהעברת קרן הפנסיה שבניהולה לידי מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ (להלן: "מקפת") ולהעברת ניהול קרן הפנסיה יזמה מהחברה למקפת. המיזוג צפוי להיות מושלם במהלך שנת 2021 בכפוף להתקיימותם של תנאים מתלים וקבלת כל האישורים הנדרשים.
³ כולל חמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של החברה ומניה אחת המוחזקת בידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל אחזקות").
⁴ היתרה מורכבת משטר הון שהונפק לחברה בסך 50,000 אל"ש אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית לפירעון לא לפני דצמבר 2024, שטר הון הון בשיעור של 1.98% יתרתו ליום 31 בדצמבר 2020 לאחר היוון 46,228 אל"ש.
⁵ בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ (להלן: "מגדל סוכנויות").
⁶ היתרה מורכבת מהלוואה בסך 11,836 אל"ש שניתנה ע"י מגדל סוכנויות ביטוח אינה צמודה למדד ונושאת ריבית בשיעור של 2.62% לפירעון בדצמבר 2024.
⁷ בספרי מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (להלן: "מבטח סימון").
⁸ כולל 450 מניות של 1 ש"ח המוחזקות על ידי פרוליין אקסקלוסיב בע"מ, חברה בת של מבטח סימון.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ⁵	רג' 0.01 ש"ח		18,760,002	187,600.02	18,192	715 ⁹	73.28	73.28	73.28
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ ¹⁰	יסוד 0.0001 ש"ח רג' 0.0001 ש"ח		50,900	5.1	2,164	--	73.28	73.28	73.28
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ ¹⁰	רג' 0.1 ש"ח		1,000	100	1,723	--	73.28	73.28	73.28
פלתורס מוניציפליט סוכנות לביטוח כללי בע"מ ¹⁰			50	50	71	--	36.635	36.635	36.635
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח בע"מ ⁵ (1988)	1,722	רווחים 1 ש"ח	2,000	3,722	20,064	--	100	100	100

⁹ היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק למגדל סוכנויות.
¹⁰ בספרי סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ, חברת בת של מגדל סוכנויות (להלן: "פלתורס").

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ ^{11,5}	200			200	18,800	--	100	100	100
סתי-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ ¹²	500			500	582	--	50	50	50
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ⁵	רג' 0.001 ש"ח	1,500,000 ¹³	1,500,000 ¹³	1,500 ¹³	20,929	--	100	100	100
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ ^{11,5}	3,492 ¹⁴	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	1,782	3,670.2	3,754	2,892 ¹⁵	100	100	100
איזבל עודה-שחם סוכנות לביטוח ¹⁶	--	--	--	--	2,036	--	70	70	70
שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ ¹⁶	154			154	881	--	100	100	100

¹¹ נכון למועד הדוח מגדל סוכנויות פועלת למיזוג אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "אורלן") לתוך שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ חברה בת של מגדל סוכנויות (להלן: "שחם"). המיזוג צפוי להיות מושלם במהלך שנת 2021 בכפוף להתקיימותם של תנאים מתלים וקבלת כל האישורים הנדרשים.

¹² בספרי אורלן.

¹³ כולל מניה אחת המוחזקת בידי החברה.

¹⁴ לא כולל 36 מניות בנות 1 ש"ח ו-49 מניות בנות 0.1 ש"ח המוחזקות בידי שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ (להלן: "שחם").

¹⁵ היתרה מורכבת משטר הון שהונפק למגדל סוכנויות בסך של 3,000 אלש"ח אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית לפירעון בדצמבר 2022. שטר ההון הוון בשיעור 1.90% יתרתו ליום 31 בדצמבר 2020 לאחר היוון 2,892 אלש"ח.

¹⁶ בספרי שחם.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
סופר משה סוכנות לביטוח בע"מ ¹⁶ (1997)	55			55	782	--	35	35	35
יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ ²	9,200,000			9,200,000	10,947	--	100	100	100
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	רג' 0.0001 ש"ח	¹⁷ 61,660,406	¹⁷ 6,166.04		1,116,276	--	100	100	100
נכסי המגן בע"מ	6,090,837			6,090,837	337,331	--	100	100	100
פל בית המגן בע"מ ¹⁸	¹³ 14,066,596			¹³ 14,066,596	337,331	--	100	100	100

¹⁷ כולל מניה אחת בידי מגדל ניהול תביעות בע"מ, חברה בת של החברה (ראה הערת שוליים 24 להלן).
¹⁸ בספרי נכסי המגן בע"מ, חברה בת של החברה.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	19 485,057			19 485,057	130,494	--	100	100	100
מגדל שרותי מימון בע"מ ²⁰	21 100			21 100	3,077	--	100	100	100
מגדל ליסינג בע"מ ²⁰	100			100	8,546	--	100	100	100

¹⁹ כולל מניה אחת המוחזקת בידי מגדל סוכנויות.
²⁰ בספרי מגדל אשכול.
²¹ כולל שתי מניות המוחזקות בידי החברה.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
מגדל טכנולוגיות בע"מ ²²	רג' 0.001 ש"ח		²³ 101	²³ 0.101	--	--	100	100	100
מגדל ניהול תביעות בע"מ ²⁴	רג' 0.001 ש"ח		²⁵ 2,000	²⁵ 2	--	--	100	100	100
דטה קאר ישראל בע"מ	1 ש"ח סוג א' 1 ש"ח סוג ב' 1 ש"ח סוג ג'		10,000 10,000 10,000	30,000	5,875	--	100	100	100

²² מגדל טכנולוגיות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה שכל פעילותה הינה עבור החברה ובמימונה המלא. הפעילות נרשמת בספרי החברה ונכללת בדוחות הכספיים שלה.
²³ כולל שלוש מניות בידי חברות נכדות של החברה.

²⁴ מגדל תביעות בע"מ הינה חברת בת בבעלות מלאה של החברה, פועלת ומתקשרת בשמה, וכל פעילותה הינה עבור החברה ובמימונה המלא ונכללת בדוחות הכספיים של החברה.
²⁵ כולל מניה אחת בידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, חברת בת של החברה (להלן: "אחזקות נדל"ן").

שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח					תקנה 12:
עלות/תמורה באל"ש"ח	סה"כ מניות	סוג המניה	שם התאגיד	מהות השינוי	תאריך השינוי
---	951	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	רכישת מניות בכורה מסוג א' (בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ)	04.11.2020

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ²⁶	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ²⁶	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ²⁶	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	19,808	2,193	22,001	--	--	--	--
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	56,910	64	56,974	--	--	1,824 ²⁷	שנתי
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	43,572	(126)	43,446	--	516 ³⁰	1,826 ³⁰	שנתי
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים בע"מ (1994)	778	(7)	771	--	--	--	--
אלי ארליך שירותי ביטוח בע"מ (1999)	363	8	371	--	--	--	--
מקפת שירותים פיננסיים סוכנות לביטוח בע"מ (1998)	482	--	482	--	1,563 ²⁸	--	--
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	8,166	70	8,236	8,794 ²⁹	102 ³⁰	--	--
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ	782	--	782	--	482 ³¹	--	--
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ	227	--	227	800 ³²	150 ³¹	--	--
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ	44	--	44	--	270 ³¹	--	--
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח בע"מ (1988)	1,738	38	1,776	--	73 ³⁰	--	--
אורלן סוכנות לביטוח (1994) בע"מ	2,234	36	2,270	2,500 ²⁹	27 ³⁰	--	--
סתיו-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ	668	--	668	250 ³³	--	--	--
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ	1,211	85	1,296	--	13 ³⁰	--	--
שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ	937	(39)	898	--	95 ³⁰	--	--
איזבל עודה- שחם- סוכנות לביטוח	200	--	200	--	--	--	--
שיא-אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ	13	--	13	--	300 ³⁴	--	--
סופר משה סוכנות לביטוח בע"מ (1997)	213	--	213	--	--	--	--
יזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ	73	(240)	(167)	--	12,912 ³⁵	--	--

²⁶ משקף את רווחי (הפסדי) התאגיד במלואם ולא כוללים הפחתות הפרשים מקוריים ורווחים שטרם מומשו בגין עסקאות בינחברתיות.
²⁷ התקבל בחברה.
²⁸ נרשם במבטח סימון.
²⁹ התקבל במגדל סוכנויות.
³⁰ נרשם במגדל סוכנויות.
³¹ נרשם בפלתורס.
³² התקבל בפלתורס.
³³ התקבל באורלן.
³⁴ נרשם בשחם.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ²⁶	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ²⁶	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ²⁶	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	9,293	40,169	49,462	--	--	³⁵ 240	חודשי
נכסי המגן בע"מ	1,556	8,111	9,667	--	--	--	--
פל בית המגן בע"מ	1,556	8,111	9,667	--	--	--	--
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	311	--	311	--	--	--	--
מגדל שירותי מימון בע"מ	(25)	--	(25)	--	--	³⁶ 380	חודשי
מגדל ליסינג בע"מ	7	--	7	--	--	--	--
מגדל טכנולוגיות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל ניהול תביעות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
דטה קאר ישראל בע"מ	1,878	--	1,878	--	--	--	--

³⁵ נרשם בחברה.
³⁶ נרשם במגדל אשכול.

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקי העיקריים של המבטח

החברה אינה מעניקה הלוואות כעיסוק עיקרי.

תקנה 20: מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה

לא רלבנטי, לחברה לא קיימים ניירות ערך שנרשמו למסחר.

תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) ששילמה החברה או תאגידים אחרים בשליטתה, ושל כל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלו על עצמן בש"ח (לא כולל מס שכר ומע"מ), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2020 לכל אחד מחמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגידים בשליטתה וכן לבעלי עניין בחברה:

שם	תפקיד	היקף משרה בקבוצה	שיעור החזקה בהון מגדל אחזקות באחוזים (***)	שכר (*)	מענק (**)	תשלום מבוסס מניות	תגמולים בעבור שירותים				תגמולים אחרים					
							דמי ניהול	דמי יעוץ	עמלה	אחר	ריבית	דמי שכירות	אחר	סה"כ ³⁷		
רן עוז	מנכ"ל החברה	100%	---	3,252	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3,252	100%	החלק המיוחס לחברה ולחברות בשליטתה (באחוזים) בפועל מתוך סך התגמול בקבוצת מגדל ³⁸
עמית אורון	מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח	100%	---	1,749 ³⁹	1,050 ⁴⁰	---	---	---	---	---	---	---	---	2,799	99.9%	
ניר גלעד	יו"ר דירקטוריון החברה ומנכ"ל מגדל אחזקות	90%	---	2,631	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2,631	90%	
תמי אוחנה קול	מנהלת חטיבת טכנולוגיות	100%	---	1,365 ⁴²	1,193 ⁴³	---	---	---	---	---	---	---	---	2,558	100%	
יוסי בן ברוך	מנהל חטיבת הפיננסים ומנהל כספים של מגדל אחזקות	100%	---	1,601	858 ⁴⁴	---	---	---	---	---	---	---	---	2,459	91%	

³⁷ בהתאם לחלק המיוחס לחברה ולחברות בשליטתה.

³⁸ השיעור הינו אחוז ההקצאה התקני כפי שנקבע. האחוז בפועל יכול להיות שונה כתוצאה מחלקיות תקופה ייחוס ספציפי וכדומה.

³⁹ רכיב השכר בקבוצה כולל גידול בהפרשה למענק הסתגלות בגובה של שלושה חודשי שכר ובסך של כ-338 אלפי ש"ח כמפורט בתיאור הסכם העסקת נושא המשרה בסעיף 2 להלן.

⁴⁰ רכיב המענק בקבוצה כולל מענק שנתי (מותנה יעדים) בגין שנת 2019 בגובה של כ-382 אלפי ש"ח (וזאת לאור תוצאות פעילות שהתבררו לחברה למפרע ובשל כך לא בוצעה בגין הפרשה בגין מענק בשנת 2019), מענק מיוחד בגין שנת 2020 בסך של כ-164 אלפי ש"ח, וכן כולל הפרשה למענק בגין שנת 2020, בגובה של כ-504 אלפי ש"ח (לפרטים ראה הגדרת מענק להלן).

⁴¹ נכון למועד הדוח, מתקיים הליך גישור בין החברה לבין מר גלעד בקשר לטענות מר גלעד לנזקים לו עקב סיום תפקידו בקבוצה ("הליך גישור"). בגין הליך הגישור נרשמה הפרשה בשנת 2020 בקבוצה בסך של 3 מיליון ש"ח. יובהר, כי תשלום למר גלעד, אם וככל שיהיה, מותנה בהשלמת הגישור, אישור המוסדות המוסמכים מטעם החברה וכפוף להיעדר התנגדות מצד הממונה על שוק ההון. לפרטים נוספים ראה באור 37 ט.4.א).

⁴² רכיב השכר כולל גידול בהפרשה למענק הסתגלות בגובה של שלושה חודשי שכר ובסך של כ-170 אלפי ש"ח כמפורט בתיאור הסכם העסקת נושא המשרה בסעיף 4 להלן.

⁴³ רכיב המענק כולל מענק שנתי (מותנה יעדים) בגין שנת 2019 בגובה של כ-450 אלפי ש"ח (וזאת לאור תוצאות פעילות שהתבררו לחברה למפרע ובשל כך לא בוצעה בגין הפרשה בגין מענק בשנת 2019), מענק מיוחד בגין שנת 2020 בסך של כ-270 אלפי ש"ח, וכן כולל הפרשה למענק בגין שנת 2020, אשר נערכה על בסיס אומדן, בגובה של כ-472 אלפי ש"ח (לפרטים ראה הגדרת מענק להלן).

⁴⁴ רכיב המענק בקבוצה כולל: (א) מענק שנתי (מותנה יעדים) בגין שנת 2019 (וזאת לאור תוצאות פעילות שהתבררו לחברה למפרע ובשל כך לא בוצעה בגין הפרשה בגין מענק בשנת 2019). סך המענק השנתי לו זכאי מר בן ברוך בגין שנת 2019 עמד על 562 אלפי ש"ח. בהתאם לתנאי הסכם העסקתו מר בן ברוך זכאי למענק מובטח, שאינו מבוסס ביצועי החברה, בגובה שתי כפולות השכר החודשי. בהתאם למדיניות התגמול של החברה והגופים המוסדיים, ככל שנושא המשרה זכאי למענק משתנה, אזי ינוכה המענק השנתי המובטח מהמענק המשתנה. לפיכך, הסכום הכלול בעמודת המענק המופיעה בטבלה לעיל בגין שנת 2019, הינו בסך של 362 אלפי ש"ח, וזאת לאחר ניכוי המענק המובטח שנרשם בשנת 2019 מסך המענק לו היה זכאי מר בן ברוך בגין שנת 2019; (ב) הפרשה למענק בגין שנת 2020 (אשר נערכה על בסיס אומדן) בסך של כ-582 אלפי ש"ח. סכום זה כולל מענק שנתי מובטח בגין שנת 2020, שאינו מבוסס ביצועי החברה, בגובה שתי כפולות השכר החודשי ובסך כולל של כ-201 אלפי ש"ח.

להלן הערות והסברים כללים לכוכביות המופיעות בטבלאות שלעיל:

תאור	נושא	כוכבית
רכיב השכר כולל מענק (כגון מענק הסתגלות או מענק התמדה) ו/או תשלום המחויב על פי הסכם שאינו תלוי יעדים ו/או שיקול דעת וכן כולל הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים. מענק שנכלל ברכיב השכר משקף את ההוצאה שהוכרה בשנת הדוח בהתאם לכללי החשבונאות וכמפורט להלן. ככל שרלבנטי לנושא המשרה, השכר כולל גם דמי ניהול המשתלמים לנושא המשרה או לחברה בשליטתו של נושא המשרה.	שכר	(*)
בשל משבר הקורונה בשנת 2020 בוצעה הפחתה בשכר נושאי המשרה בחברה לתקופה של שישה חודשים (בין החודשים יולי עד דצמבר) בשיעור של 10% למנכ"ל וליו"ר ובשיעור של 6% 8% לנושאי משרה אחרים.		
בהתאם למדיניות תגמול גופים מוסדיים החלה על נושאי המשרה בחברה, רכיב התגמול המשתנה עשוי לכלול, בין היתר, מענקים כלהלן.	מענק	(**)
מובהר כי המענק לשנת 2020 טרם נדון ואושר על-ידי המוסדות המוסמכים של החברה ושל הגופים המוסדיים ולפיכך טרם הוענק בפועל לנושאי המשרה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה. בהתאם לכך, בטבלאות לעיל מופיע סכום ההפרשה בגין המענק לשנת 2020. יודגש שההפרשה למענק השנתי לנושאי המשרה המפורטים בטבלאות שלעיל בגין 2020, כולו או חלקו, נרשמה על בסיס אומדן בלבד, וכי המענק שישולם בפועל, אם ישולם, עשוי להשתנות והוא כפוף לאישור המוסדות המוסמכים של החברה והגופים המוסדיים בקבוצה.		
המענק השנתי עשוי להינתן לנושא משרה שאינו גורם השקעות (למעט מענקים אחרים המפורטים במדיניות התגמול) ויכלול שלושה סוגי יעדים ברמות מדידה שונות (א) יעדי חברה (ב) יעדים יחידתיים/אישיים (ג) הערכה אישית. לכל אחד מסוגי היעדים האמורים ינתן משקל בקביעת המענק השנתי, בהתאם לתפקידו של נושא המשרה ועל-פי טווח המשקלים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים (לגורמי השקעות היעד החטיבתי יהיה נפרד מהיעד האישי כך שקיימים ארבעה סוגי יעדים במקום שלושה).	מענק שנתי (מותנה יעדים)	
הענקת המענק השנתי איננה נכללת בהסכם העסקה והיא מותנית על-פי מדיניות תגמול גופים מוסדיים באישור זכאות מראש של מענק נורמטיבי על-ידי המוסדות המוסמכים. בנוסף ואף לאחר שניתן אישור זכאות למענק נורמטיבי, נקבע כי הענקת כל מענק בהתאם להוראות מדיניות תגמול גופים מוסדיים כפופה לקבלת אישור המוסדות המוסמכים וכי סכום המענק המחושב הינו למעשה תקרת סכום המענק שהמוסדות המוסמכים יוכלו להעניק.		
לפרטים נוספים בדבר מדיניות תגמול גופים מוסדיים ראה באור 3.3.37.ג) לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.		
מענק שניתן בנסיבות מיוחדות, בגין פעילות מיוחדת שאינה פעילות שוטפת, כגון פרויקטים ייחודיים או עמידה באתגרים בלתי צפויים שלא נכללו במסגרת תכנית העבודה, ו/או משיקולים של עידוד מקצועיות, מומחיות, מעורבות, אפקטיביות ושיקולי טווח ארוך דומים אחרים, ובלבד שיעדי מענק זה והתקופה למדידתו יוגדרו מראש.	מענק מיוחד	
המענק המיוחד לא יעלה על שישה (6) חודשי שכר סה"כ ולא יכלול, יחד עם הרכיב שאינו מדיד במסגרת המענק השנתי, יותר משלושה (3) חודשי שכר שאינו מותנה ביעדים.		
ציון שיעורי ההחזקה הינם בהון המניות של מגדל אחזקות ולא בחברה (שכן החברה הינה חברה פרטית מלאה בשליטת מגדל אחזקות).	שיעור החזקה בהון המניות	(***)

הערות כלליות

הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים

הרכיב הקבוע (השכר) כולל גם הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, שחלקם קבועים בחוקי העבודה (רכיבים כגון חסכון פנסיוני, ביטוח לאובדן כושר עבודה, הפרשות לפיצויים, ימי חופשה, מחלה, הבראה וכו'), חלקם נובעים מנהגים המקובלים בשוק העבודה (כמו חסכון בקרן השתלמות וכו"ב) וחלקם נועדו להשלים את השכר החודשי ולהשיב הוצאות, כגון אש"ל טלפון וכו'. התנאים הנלווים עשויים לכלול בין היתר, חופשה שנתית, ימי מחלה, ודמי הבראה, רכב (בעין או בשווי, לפי העניין) והחזר הוצאות רכב, החזקות טלפון, פעילות רווחה, בדיקות סקר וכו'.

פיצויי פטורים

בהתאם למדיניות התגמול זכאים נושאי המשרה הכפופים למדיניות התגמול, במקרה של סיום העסקה למעט במקרה של פטורין בנסבות המאפשרות אי תשלום פיצויים ולמעט במקרה שתנאי העסקתו כוללים הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פטורים, תשכ"ג-1963, לפיצויים בגובה 100% של השכר החודשי האחרון לכל שנת עבודה, או לסך הכספים הצבורים בקופת התגמולים בגין הפרשות לפיצויים, לפי הגבוה. ביחס לנושאי המשרה בחברות בת שאינם גופים מוסדיים - הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצוי פטורים, תשכ"ג-1963.

פרטים נוספים בקשר עם מקבלי התגמולים:

מר רן עוז (1)

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר רן עוז ראה באור 37.ט.4.ב) לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

מר עמית אורון (2)

מר עמית אורון מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בחברה החל מיום 1 בינואר 2020. עד לאותו המועד, כיהן מר אורון כמנהל מערך תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות, בדרג סמנכ"ל.

מר אורון זכאי לשכר חודשי, מענק, הפרשות סוציאליות, תנאים נלווים כמקובל ופיצויי פטורין על פי דין, והכל בהתאם למדיניות התגמול של החברה. בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה מה אורון זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר (לאחר גידול בזכאות של שלושה חודשי שכר במהלך שנת 2020). מענק ההסתגלות ישולם בכפוף לתנאים ולמועדים הקבועים במדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ולנושאי משרה בחברה. הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 60 יום.

מר ניר גלעד (3)

יחסי עבודה בין מר גלעד לבין החברה ומגדל אחזקות הסתיימו ביום 1 בפברואר 2021. לפרטים בדבר הגמול המשולם למר ניר גלעד ראה באור 37.ט.4.א) לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

גב' תמי אוחנה קול (4)

גברת תמי אוחנה קול מכהנת כמשנה למנכ"ל ומנהלת חטיבת הטכנולוגיה של החברה החל מיום 1 בספטמבר 2017.

גברת אוחנה קול זכאית לשכר חודשי, מענק, הפרשות סוציאליות, תנאים נלווים כמקובל ופיצויי פטורין על פי דין, והכל בהתאם למדיניות התגמול של החברה. בכל מקרה של סיום ההסכם תהיה גברת אוחנה קול זכאית למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר (לאחר גידול בזכאות של שלושה חודשי שכר במהלך שנת 2020). מענק ההסתגלות ישולם בכפוף לתנאים ולמועדים הקבועים במדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ולנושאי משרה בחברה. הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 60 יום.

מר יוסי בן ברוך (5)

מר יוסי בן ברוך מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת פיננסים בחברה, וכמנהל הכספים של מגדל אחזקות החל מיום 1 באוקטובר 2018. כמו כן מר בן ברוך מכהן כדירקטור וכחבר ועדת הביקורת של מגדל שוקי הון החל מיום 1 בינואר 2019. עד ליום 31 באוגוסט 2018 כיהן מר בן ברוך כמנכ"ל מגדל שוקי הון.

מר בן ברוך זכאי לשכר חודשי, מענק, הפרשות סוציאליות, תנאים נלווים כמקובל ופיצויי הפטורין על פי דין, והכל בהתאם למדיניות התגמול של החברה. החברה אינה מחויבת בתשלום כלשהו של פיצויי פטורין ביחס לתקופת עבודתו של מר בן ברוך במגדל שוקי הון, במסגרתה חל הסדר לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פטורים, תשכ"ג-1963.

בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה מר בן ברוך זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר. מענק ההסתגלות ישולם בכפוף לתנאים ולמועדים הקבועים במדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ולנושאי משרה בחברה. הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

(6) מר מוטי רוזן

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר מוטי רוזן יו"ר דירקטוריון החברה ומנכ"ל מגדל אחזקות ראה באור 1.4.ט.37 (לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה, וכן לפרטים נוספים, ראו דיווח מידי של החברה מיום 23 בפברואר 2021 (אסמכתא: 2021-01-021249).

גמול דירקטורים

הגמול הכולל ששולם לדירקטורים המכהנים בחברה בתקופת הדוח המקבלים את גמולם לפי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני תש"ס-2000), המכהנים, חלקם, גם כדירקטורים בחברות אחרות בשליטת החברה, עבור כהונתם בדירקטוריונים ובוועדות הדירקטוריון השונות, הסתכם לסך של כ- 2,188 אלפי ש"ח. הגמול אינו כולל את תגמולו של מר ניר גלעד המכהן כיו"ר הדירקטוריון והמפורט בסעיף (3) מעלה. יצוין, כי מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, מכהן כדירקטור בחברה, ובהתאם להודעתו מיום 24 בפברואר 2014 הוא אינו מקבל גמול בגין כהונתו זו. לפרטים תאריך סיום כהונתו הינו 15 באוקטובר 2020, לפרטים ראה באור 3.7.ה לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

תקנה 21א': השליטה במבטח

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד עריכת הדוח, מגדל אחזקות הינה בעלת השליטה בחברה. למיטב ידיעת החברה, נכון למועד דוח זה, אליהו הנפקות מחזיקה ב-68.46% מהון המונפק והנפרע של מגדל אחזקות. מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי במגדל אחזקות כפי שיתואר להלן.

אליהו הנפקות הינה חברה בבעלות מלאה של אליהו 1959. למיטב ידיעת החברה בעלי המניות של אליהו 1959 הינם:

מר שלמה אליהו המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה. גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה, שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה ב-61.7% מההון. אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, המחזיקה ב-13.14% מההון. בעלי המניות של החברה שלמה אליהו אחזקות בע"מ הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%.

בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ שהמחזיקים בה הינם שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי

1. לפירוט אודות המחזיקים במניות החברה ראה תקנה 21א' לעיל. בנוסף להיותו של מר שלמה אליהו בעל עניין אישי בעסקאות של החברה (לרבות חברות מוחזקות) עם קרוביו (כמפורט בבאור 38 לדוחות הכספיים המאוחדים). נכון למועד דוח זה, מר שלמה אליהו נחשב כבעל עניין אישי בעסקאות עם בנק אגוד לישראל בע"מ.
2. בהתאם להוראות סעיף 117(ב) לחוק החברות, במהלך שנת 2014 קבעו ועדות הביקורת של החברה ושל חברות הבת שלה הליכים אשר על החברה ו/או חברות הבת שלה לקיים, לפי העניין, בטרם תתקשרנה בעסקאות עם בעל השליטה או בעסקאות בהן יש לבעל השליטה עניין אישי, כאמור בסעיף 270(4) או 270(4א) לחוק החברות, אף אם אינן עסקאות חריגות, בתלות לפי סוג העסקה הנבחנת, ובכלל זה, בין היתר: רכישת שירותים על ידי החברה ו/או חברות בנות, מכירת ביטוח או מוצרים אחרים של הקבוצה, שיבוב ו/או חלוקת אחריות בין מבטחים, השתתפות בקונסורציום אשראי ותנאי כהונה והעסקה.
3. לצורך אישור ההתקשרות, תוצגנה תוצאות ההליך לוועדת הביקורת או - במקרה של התקשרות במסגרת ניהול כספי עמיתים - לוועדת ההשקעות הרלוונטית ולוועדת הביקורת. בנוסף, נקבע כי במידה ולא יתקיים אחד מההליכים כאמור לעיל, תובא ההתקשרות לדיון בפני ועדת הביקורת אשר תקבע את ההליך הספציפי אותו יש לקיים בקשר עם אישור אותה ההתקשרות.
4. לפרטים אודות עסקאות עם בעל השליטה בחברה או שלבעל השליטה בחברה היה עניין אישי באישורן, אשר החברה ו/או חברות בנות שלה התקשרו בהן בתקופת הדוח או במועד מאוחר לסוף שנת הדוח ועד למועד פרוסום דוח זה או שאושרו קודם לכן והינן בתוקף בתקופת הדוח (ראה באור 37 לדוחות הכספיים המאוחדים).

תקנה 24: מניות וני"ע אחרים המוחזקים ע"י בעלי ענין ונושאי משרה בכירה במבטח, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך ככל האפשר לתאריך הדו"ח (למיטב ידיעת המבטח)

א. במבטח

שם בעל הענין	מס' ת.ז./ מס' חברה	מניות ע"נ 1 ש"ח מוחזקות ביום 21.03.2021	מניות ע.נ. 0.1 ש"ח מוחזקות ביום 21.03.2021	שיעור ההחזקות בהון , בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה בדילול מלא
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ⁴⁵	52-002998-4	185,389,304	9,773,357	100	100

ב. בחברות בנות וכלולות

לפרטים אודות חברות בנות וכלולות ראה תקנה 11 ו-13 בפרק זה, פרטים נוספים על התאגיד.

ג. מניות רדומות וניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש

אין.

תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של המבטח

<u>הון רשום ביום 21.3.2021</u>	<u>הון מונפק ביום 21.3.2021</u>
200,000,000 ש"ח	186,366,639.7 ש"ח
מחולק ל- 198,938,420 מניות רגילות בנות 1 ש"ח	מחולק ל- 185,389,304 מניות רגילות בנות 1 ש"ח
ו- 10,615,800 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח	ו- 9,773,357 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח

תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של התאגיד

שם בעל המניות	כמות מניות מסוג רווח 1 ש"ח	כמות מניות מסוג 0.1 ש"ח
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ	185,389,178	9,773,357
מגדל חברה לביטוח בע"מ	21	
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	21	
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	21	
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	21	
מגדל ניהול תביעות בע"מ	21	
מגדל טכנולוגיות בע"מ	21	

תקנה 25 א': מען רשום של התאגיד

המען הרשום של התאגיד, רח' אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה 4951229, ת.ד. 3063, פתח תקווה 49130 טלפון מס' 076-8868182, פקס מס' 03-9238988 כתובת דואר אלקטרוני, migdalhold@migdal.co.il

⁴⁵ מגדל אחזקות היא חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה.

האחזקה במניות המבטח כוללת מאה וחמש מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות בידי חברות בנות של המבטח ועשרים ואחת מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות על ידי המבטח.

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	מוטי רוזן, יו"ר הדירקטוריון ⁴⁶	רונית בודו ⁴⁷
מס' הזיהוי:	054664271	023925811
תאריך לידה:	26.11.1956	19.09.1968
מענו להמצאת כתבי-דין:	אפעל 4, פתח תקווה	פעמוני יוסף 6, תל אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	חבר ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי וועדת תרומות	יו"ר הועדה לבחינת דוחות כספיים, חברה בוועדת ניהול סיכונים וסולבנסי, ועדת ביקורת, ועדת תגמול מוסדיים קבוצתית, ועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע וועדת איתור
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴⁸	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	כן	כן
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	06.12.2020	05.09.2016
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	מונה ליו"ר הדירקטוריון ביום 03.01.2021 בוגר חשבונאות וכלכלה (אוניברסיטת ת"א), בעל רישיון רואה חשבון (מותלה). מנכ"ל מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ומגדל ביטוח גיוס הון בע"מ. כיהן כמנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח בע"מ וכדירקטור בחברות הבנות המוחזקות על ידה מטעמה בחברות ובגופים אחרים עד שנת 2017.	בוגרת במנהל עסקים התמחות בחשבונאות ומימון (המכללה למנהל) מוסמכת במנהל עסקים, התמחות במימון (המכללה למנהל), רואת חשבון, בעלת כשירות לרישיון יועצת השקעות (למעט התמחות). חברה בנבחרת הדירקטורים בחברות ממשלתיות (2017). דח"צית במלם-תים בע"מ. כיהנה כדח"צית, יו"ר ועדת ביקורת, חברת הועדה לבחינת דוחות כספיים וועדת תגמול במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד לספטמבר 2019. כיהנה כמנהלת המחלקה המקצועית בחטיבת החשבונאי הראשי בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ עד אוגוסט 2016.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

46 ראה דוחות מידיים של התאגיד מיום 11.03.2021 אסמכתא 2021-01-031983 ומיום 14.03.2021 אסמכתא 2021-01-033825.

47 הדב"תית גב' רונית בודו הינה בעלת מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיף 13(3)(א) בחוזר דירקטוריון גוף מוסדי שפרסם הממונה כל רשות שוק ההון ביטוח וחסכון ביום 26 באוגוסט 2018

48 כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 (להלן: "תקנות הדירקטוריון וועדותיו").

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד		
שם נושא המשרה	מירב בן כנען הלר	אריה מינקטביץ
מס' הזיהוי:	029641883	000129320
תאריך לידה:	19.09.1972	28.09.1942
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	בן צבי שמעון 38, גבעתיים	אבשלום חביב 3, תל אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	י"ר ועדת ביקורת, חברה בוועדה לבחינת דוחות כספיים, ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי ובוועדת תגמול מוסדיים קבוצתית	חבר ועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע וועדת איתור
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴⁸	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	לא	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	26.04.2017	20.01.2016
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגרת מנהל עסקים, התמחות בחשבונאות (המכללה למנהל), רואת חשבון חברה בלשכת רואי חשבון בישראל. כיהנה כדח"צית, י"ר הוועדה לבחינת דוחות כספיים, חברת ועדת תגמול ו-ועדת ביקורת במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד אפריל 2020. מכהנת כדב"ת בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה") במסלקת הבורסה, במסלקת מעו"ף בע"מ בחברה לרישומים של הבורסה ובמשרדי הבורסה. בעלים, דירקטורית ומנכ"לית באם.בי.סי שירותים פיננסים בע"מ. דחצ"ית במי גבעתיים מפעלי מים וביוב בע"מ, דייברגון שותף כללי 1 בע"מ, הלמן אלדובי התחדשות עירונית שותפות מוגבלת, חברת וועדת סיווג של רשות החברות הממשלתיות, עוסקת במתן ייעוץ מימוני לחברות שונות. כיהנה כסמנכ"לית כספים ופיתוח עסקי, באלון חברת הדלק לישראל בע"מ עד לחודש ינואר 2017, כדח"צית באירונאוטיקס בע"מ עד אוגוסט 2019 וכיו"ר מרכז חינוכי וקהילתי לאומנויות ולמדעים ע"ש תלמה ילין עד אוגוסט 2020.	בוגר במדעי המדינה (האוניברסיטה העברית), בוגר במשפטים (האוניברסיטה העברית), חבר לשכת עורכי הדין. מכהן כיו"ר א. מינקטביץ יעוץ בע"מ. דירקטור וחבר ועדת תגמול והוועדה לבחינת הדוחות הכספיים במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, דירקטור וחבר בוועדת איתור במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ וביזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ. דירקטור במוזיאון המדע על שם בלומפילד ירושלים ואגודת הלל ישראל. כיהן כיו"ר אר.די.סי. רפא"ל חברה לפיתוח בע"מ עד אוקטובר 2018.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	כרמי גילון	ד"ר גבריאל פיקר
מס' הזיהוי:	000540294	000540302
תאריך לידה:	20.01.1950	30.01.1950
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	הזית 6, מבשרת ציון	ויצמן 73, תל אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	לא	חבר ועדת ביקורת
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴⁸	כן	לא
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	לא	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	03.01.2021	06.12.2020-21.11.2013 15.12.2020
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר מדעי המדינה ומנהל ציבורי (האוניברסיטה העברית ירושלים), לימודי תואר שני מדעי המדינה ומנהל ציבורי (אוניברסיטת חיפה). מכהן כדח"צ במלונות דן בע"מ. כיהן כיו"ר Cytégic עד 2020.	רופא שיניים, D.M.D (האוניברסיטה העברית והמרכז הרפואי "הדסה" ירושלים). משמש כיועץ ביטוחי בריאות ושיניים - רופא אמון. דירקטור וחבר ועדת ביקורת במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, דירקטור באליהו 1959 בע"מ, הדרך ה-13 בע"מ, בעמותת קרן הישג, וחבר בוועד המנהל של קרן פיקר. שימש כדירקטור בחברה עד ליום 6.12.2020. ביום 15.12.2020 חודשה כהונתו כדירקטור בחברה.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

שם נושא המשרה	חיים רמון	עזריאל מוסקוביץ
מס' הזיהוי:	008699993	058508839
תאריך לידה:	10.04.1950	23.03.1964
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	הפרחים 11, רמת השרון	משעול היהלום 9, חולון
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	יו"ר ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי	יו"ר ועדת אסרטיב מחשוב, סייבר ומידע
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴⁸	כן	לא
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	לא	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	02.10.2019	23.05.2018
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר במשפטים (אוניברסיטת תל אביב), חבר לשכת עורכי הדין. דירקטור במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. יו"ר דירקטוריון ובעל מניות בשי מדיקל (ת.ה.ש.) בע"מ (שם מסחרי פריימדיקל). בעל מניות בעוז אומנות הנדל"ן בע"מ ובטי.טו.בי טורס בע"מ. כיהן כדירקטור בביטוח ישיר השקעות פיננסים בע"מ ובמימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ עד 30.09.2019; במפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ עד שנת 2017. כיהן כיו"ר בוונטיז פל.אל.סי עד דצמבר 2020.	בוגר הנדסת אירונאוטיקה (טכניון חיפה), תואר שני במנהל עסקים (Polytechnic University, NY סניף ישראל), לימודי אסטרטגיה ויחב"ל (US Army War Collage). דירקטור במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. מכהן כמנכ"ל בחברת ווייב גארד טכנולוגיות בע"מ וכחבר בוועדה המייעצת של חברת Odix. כיהן כסמנכ"ל חטיבת טילים בתעשייה האווירית עד יולי 2018.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

	שם נושא המשרה
מישאל וקנין	מס' הזיהוי:
028690592	
25.06.1971	תאריך לידה:
בארי 56, רחובות	מענו להמצאת כתבי בי-דין:
ישראלית	הנתינות שלו:
יו"ר ועדת איתור, וועדת תגמול גופים מוסדיים, חבר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, ועדת ביקורת, ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי וועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע	חברותו בוועדות הדירקטוריון:
כן	דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:
כן	דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴⁸
לא	דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:
לא	האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:
24.03.2019	התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:
בוגר כלכלה ומדעי המדינה (אוניברסיטת בר אילן), מוסמך במשפטים (אוניברסיטת בר אילן), מוסמך במינהל עסקים (אוניברסיטת בר אילן) יזם, יועץ עצמאי ודירקטור בחברות ציבוריות. דירקטור ויו"ר ועדת איתור, חבר ועדת ביקורת וועדת ניהול סיכונים במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ וביוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ. מכהן חבר ה-Advisory Board של Random Forest קרן הון סיכון פרטית המתמחה בתחום הבינה המלאכותית, דח"צ בערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ, י.פ.ו. מטעי הדר ישראל בע"מ כיהן כדח"צ בדויטשה בנק-ני"ע-ישראל בע"מ עד 2016 ובחברה לנכסים ובניין בע"מ עד מרץ 2019 ובערד השקעות ופיתוח תעשייה בע"מ עד מרץ 2020.	השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:
לא	האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד:

דירקטורים שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדו"ח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדו"ח ולכן לא הובאו פרטים אודותם:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
שלמה אליהו	043661602	29.10.2012	15.10.2020
ניר גלעד	054707808	01.03.2019	03.01.2021

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד⁴⁹

שם נושא המשרה	רן עוז	יוסי בן ברוך
מס' ת.ז.	022832588	027922996
תאריך לידה:	13.12.1966	25.11.1970
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנכ"ל של החברה	מנהל חטיבת פיננסים של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	י"ר דירקטוריון מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, יוזמה קרן פנסיה לעצמאים בע"מ ומבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ. דירקטור במגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ובמגדל אחזקות ניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.	מנהל כספים במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, מנכ"ל ומנהל כספים של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, מנהל כספים ודירקטור במגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ ובמגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ, י"ר דירקטוריון מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, מגדל אשכול פיננסים בע"מ, מגדל שירותי מימון בע"מ, מגדל ליסינג בע"מ, מגדל ניהול תביעות בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל טכנולוגיות ומגדל שירותי ניהול בע"מ. דירקטור בכי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ, סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ, שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ. דירקטור וחבר ועדת ביקורת במגדל שוקי הון (1965) בע"מ.
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בכלכלה וחשבונאות (האוניברסיטה העברית בירושלים), מוסמך בכלכלה ומינהל עסקים (האוניברסיטה העברית בירושלים), בעל רישיון רואה חשבון. כיהן כיו"ר דירקטוריון כאל עד 15.08.2019, יו"ר דירקטוריון דיסקונט קפיטל עד 15.08.2019, סמנכ"ל בכיר חטיבת שווקים פיננסים בבנק דיסקונט עד 2018. מכהן כדירקטור בג'קדה בע"מ. יו"ר ועדת הביקורת (בהתנדבות) בחוג ידידי מרכז רפואי שיבא תל השומר.	בוגר משפטים וחשבונאות (אוניברסיטת ת"א), מוסמך במנהל עסקים - התמחות במימון (אוניברסיטת ת"א), בעל רישיון עו"ד ורו"ח, בעל כשירות לרישיון מנהל תיקים (למעט התמחות). שימש כמנכ"ל מגדל שוקי הון (1965) בע"מ עד ספטמבר 2018, יו"ר דירקטוריון מגדל קרנות נאמנות בע"מ עד ינואר 2019, מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ עד ספטמבר 2018. ניהול תיקים, א.ס.א.ם השקעות אלטרנטיביות בע"מ עד ספטמבר 2018.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.09.2019	01.10.2018

⁴⁹ מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחקיתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכניו ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של התאגיד" כפי שהם מפורטים בתקנה זו.

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה	אילנה בר	טלי כסיף	תמי אוחנה קול
מס' ת.ז.	22190839	54677836	037666948
תאריך לידה:	07.11.1965	13.02.1957	26.09.1975
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	יועצת משפטית, מנהלת סיכונים משפטיים וממונה על האכיפה של החברה	מזכירת החברה	מנהלת חטיבת טכנולוגיות של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	היועצת המשפטית, מנהלת סיכונים משפטיים וממונה על האכיפה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ומגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. ממונה על האכיפה של יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.	מזכירת החברה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מנהלת טכנולוגיות של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ושל יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת בר-אילן), מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת הרווארד, ארה"ב), עורכת דין.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת תל-אביב), עורכת דין.	לימודי B.A במערכות תוכנה ומידע (המכללה האקדמית ספיר) והשתלמות בקורסים אקדמאים נוספים מתחום הכלכלה. כיהנה כמנהלת תחום ביטוח חיים ובריאות בחטיבת הטכנולוגיות של החברה עד לאוגוסט 2017.
התאריך בו החלה כהונתו:	05.09.1999 – יועצת משפטית 01.11.2019 – מנהלת סיכונים משפטיים וממונה אכיפה	01.12.1990	1.9.2017

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה	גיא פישר	ליאור רביב	תמיר סולומון
מס' ת.ז.	208718880	032833683	025047176
תאריך לידה:	10.11.1971	07.10.1978	13.03.1973
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהל חטיבת השקעות של החברה	מנהל חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה של החברה	מבקר פנים של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהל חטיבת השקעות של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ. דירקטור במגדל אחזקות נדל"ן בע"מ, נכסי המגן בע"מ, פל בית המגן בע"מ, מגדל אשכול פיננסים בע"מ, מגדל שירותי מימון בע"מ, מגדל ליסינג בע"מ, אשמורת תיכונה בע"מ ומגדל ביטוח גיוס הון בע"מ.	מנהל הלקוחות וערוצי ההפצה של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	מבקר פנים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, ושל מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ.
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר מתמטיקה וחשבונאות (אוניברסיטת תל-אביב), מוסמך במנהל עסקים (אוניברסיטת תל-אביב). כיהן כמנהל השקעות, Quantlaw Capital עד מרץ 2020, מנהל השקעות, Libero LLC עד אוקטובר 2019, סגן ראש חטיבת שוקי הון ומנהל השקעות, בנק לאומי לישראל עד יוני 2018.	בוגר הנדסה תעשייה וניהול התמחות במסלולי - ניהול ומערכות מידע והנדסת אנוש (אוניברסיטת תל-אביב), מוסמך במנהל עסקים (אוניברסיטת בר אילן). כיהן כסמנכ"ל, מנהל מערך התפעול והשירות של החברה עד אוגוסט 2017.	בוגר בכלכלה וניהול (המכללה למנהל), מוסמך במנהל עסקים (הקריה האקדמית). מבקר פנימי מוסמך, (לשכת המבקרים הפנימיים ישראל), חבר ב-IIA ישראל וב-ISACA, כיהן כסמנכ"ל ביקורת פנים, מבקר פנים ראשי של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ והחברות הבנות עד אפריל 2019.
התאריך בו החלה כהונתו:	26.04.2020	01.09.2017	25.01.2019

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה	ערן צימרמן	ענת ליכטיג-אחינעז	מיכל גור כגן
מס' ת.ז.	024485146	032954349	038648655
תאריך לידה:	30.07.1969	05.06.1978	03.03.1976
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהל אסטרטגיה ופיתוח עסקי של החברה	מנהלת המטה של החברה ואחראית על המשכיות עסקית ושירות	מנהלת הסיכונים של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	לא	ממונת שירות ואחראית המשכיות עסקית של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ושל יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.	מנהלת הסיכונים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ.
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בהיסטוריה כללית (אוניברסיטת תל אביב), מוסמך בכלכלה-תואר מחקרי (אוניברסיטת תל אביב), MBA, INSEAD, בית ספר לעסקים, פונטנבלו, צרפת. שימש כיועץ עצמאי בנושאי אסטרטגיה, ניהול סיכונים ומימון עבור מספר בנקים גדולים, חברות כרטיסי אשראי ועוד בשנים 2017-2019. כיהן בבנק הפועלים עד שנת 2017 כמנהל מחלקת ניהול הון וכמנהל יחידת האסטרטגיה.	בוגרת משפטים וכלכלה (אוניברסיטת תל אביב), בעלת רישיון משווק/יועץ פנסיוני, רשות שוק ההון בישראל, עורכת דין. כיהנה במגוון תפקידים בבנק דיסקונט – מנהלת ענף בקרה וניהול סיכונים, מנהלת מוצר OTC עד שנת 2019, מנכ"לית דיסקונט מנפיקים עד שנת 2016, דירקטורית בדיסקונט מנפיקים עד שנת 2019.	בוגרת כלכלה (מכללת עמק יזרעאל), מוסמכת מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א). שמשה מנהלת תחום מוסדות פיננסים ב-S&P מעלות עד יוני 2016.
התאריך בו החלה כהונתו:	02.10.2019	10.11.2019	25.07.2016

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה	אסף מיזן	שלומי נחום	עמית אורון
מס' ת.ז.	025434861	033432725	028669158
תאריך לידה:	19.06.1973	04.10.1976	09.08.1971
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	אקטואר ראשי של החברה	מנהל חטיבת ביטוח כללי של החברה	מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	אין	לא	יו"ר דירקטוריון מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר אקטואריה וסטטיסטיקה (אוניברסיטת ויטס ביוהנסבורג, דרום אפריקה), FIA באקטואריה (Institute of Actuaries), חבר מלא באגודת האקטוארים הבריטית ובאגודת האקטוארים הישראלית. כיהן כאקטואר בכיר חא"ט בחברה ממרץ 2019 ועד 31.08.2019; מייסד, אקטואר ואחראי תחום דאטה בעתידות תוכנה בע"מ מינואר 2017 ועד יולי 2019.	בוגר בביטוח (המכללה האקדמית נתניה), מוסמך במנהל עסקים (המסלול האקדמי של המכללה למנהל ראשל"צ). כיהן כמנכ"ל שירביט חברה לביטוח בע"מ החל מפברואר 2019 ועד מרץ 2020, מנהל אגף מטה ופרט בחטיבה לביטוח כללי בכלל חברה לביטוח בע"מ החל מנובמבר 2016 ועד ינואר 2019, מנהל תחום מטה ותחום עסקי בחטיבת ביטוח כללי בכלל חברה לביטוח בע"מ החל מיולי 2014 ועד אוקטובר 2016.	בוגר בחשבונאות וכלכלה (אוניברסיטת בר אילן), מוסמך במנהל עסקים, התמחות במימון (אוניברסיטת תל-אביב), רואה חשבון. כיהן כמנהל מערך תפעול חא"ט ובריאות החל מספטמבר 2017 ועד דצמבר 2019, מנהל פיתוח עסקי בחטיבת הלקוחות עד ספטמבר 2017.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.09.2019	01.04.2020	02.10.2018

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של התאגיד

שם נושא המשרה	סיגל קליינשטרן	אברהם שמאי
מס' ת.ז.	023624810	024317463
תאריך לידה:	13.03.1968	10.01.1969
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהלת תחום משאבי אנוש של החברה	מנהל תחום תביעות ביטוח כללי של החברה
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהלת משאבי אנוש של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ויזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ	א"ן
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת ריפוי בעיסוק (אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה לרפואה), מוסמכת התנהגות ארגונית (אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למנהל עסקים).	בוגר במשפטים, (המכללה למנהל), מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל), עורך דין.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.01.2014	01.02.2015

נושאי משרה בכירה שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדוח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדוח:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
אסף שהם, מנהל חטיבת השקעות	013306832	30.03.2014	26.04.2020
נטע איכר, מנהלת תחום ביטוח כללי	022931356	01.02.2017	31.03.2020

תקנה 26ב': מורשה חתימה של התאגיד

למבטח אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואי החשבון של התאגיד

סומך חייקין, רואי חשבון, מגדל המילניום KPMG רח' הארבעה 17, תא דואר 609. תל-אביב 6100601
קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, מגדל מידטאון, דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב 6492102

תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של התאגיד

במהלך תקופת הדוח לא חל שינוי בתקנון החברה.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים

(א) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:
(לענין המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית ראה פירוט החלטות אסיפה כללית מיוחדת בסעיף קטן (ג) להלן).

1. תשלום דיבידנד (סופי וביניים) וחלוקת מניות הטבה: אין.

2. שינויים בהון הרשום או המונפק של המבטח: אין.

3. שינוי תזכיר או תקנון של המבטח: אין.

4. פדיון מניות: אין.

5. פדיון מוקדם של אגרות חוב: אין.

6. עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין המבטח ובעל ענין בו: אין.

(ב) החלטות אסיפה כללית בעניינים המפורטים לעיל שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון: אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

19.04.2020 לאשר את המשך כהונתה של גב' מירב בן כנען הלר כדירקטורית בלתי תלויה לשתי תקופות רצופות נוספות של 3 שנים, כל אחת, ובלבד שסך הכהונה שלה בקבוצת מגדל לא תעלה על 9 שנים.

16.06.2020 – לאשר חידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים לתקופה של 12 חודשים בהיקף כסוי של 120 מיליון דולר מיום 15.01.2020, כמפורט בנספח ב' לחומר הרקע, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

– לאשר חידוש ביטוח הפוליסה המשולבת לביטוח נאמנות עובדים, פשעי מחשב ואחריות מקצועית בהיקף כסוי של 200 מיליון דולר לאירוע ו400 מיליון ש"ח בסה"כ לתקופת הביטוח, לתקופה של 12 חודשים מיום 15.01.2020, כמפורט בנספח ב' לחומר הרקע, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

– לאשר עריכת ביטוח סייבר בהיקף כסוי של 40 מיליון דולר לאירוע וסה"כ לתקופת הביטוח, לתקופה של 12 חודשים מיום 15.01.2020, כמפורט בנספח ב' לחומר הרקע, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

– לאשר חלוקת פרמיה בין חברות הקבוצה, כמפורט בנספח ג' לחומר הרקע, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו.

– לאשר את מדיניות התגמול של החברה לשנים 2020 עד וכולל 2022 ועדכונה.

13.08.2020	לאשר מינוי מר מרדכי אלי רוזן, נושא תעודת זהות 054664271, לכהונת דירקטור בחברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
16.12.2020	למנות את דר' גבריאל פיקר כדירקטור. המינוי הינו בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון ויכנס לתוקף במועד קבלת אי ההתנגדות כאמור.
17.02.2021	– לאשר להאריך את פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה עד לתאריך 14.02.2021, על מנת לאפשר לחברה לנהל משא ומתן ולהשיג תנאים מיטביים בעת החידוש. ההארכה הינה בתנאים הקיימים של הפוליסה.
–	לאשר את התקשרות החברה לחידוש פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים לתקופה של 12 חודשים בהיקף כסיו של 100 מיליון דולר מיום 15.02.2021.
22.02.2021	לאשר את תנאי כהונתו של מר מוטי רוזן כיו"ר דירקטוריון החברה החל מיום 03.01.2021, כמפורט בהסכם הרצ"ב, המהווה חלק בלתי נפרד מהפרוטוקול.

תקנה 29 א' : החלטות המבטח

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: אין
 2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: אין
 3. עסקאות חריגות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות: אין
 4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח:
- (1) **כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006**
- א. החברה מסרה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה ובחברות הבנות שלה, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.
- ב. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברה, בחברות בנות שלה ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:
- (1) תשקיף החברה משנת 1996.
 - (2) חובות שיחולו על מגדל אחזקות ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות מגדל אחזקות חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.
 - ג. החברה מסרה כתבי וויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:
- (1) תשקיף החברה משנת 1996.
 - (2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות מגדל אחזקות חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.
- כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.
- (2) **כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2007**
- בחודש ינואר 2007 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור – החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה לנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגיה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה מתחייבת לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המרבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת. לפרטים ראה דיווח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 29 בנובמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-344328).

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מועדכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המועדכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפרסמה מגדל אחזקות בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המועדכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

- א. התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או הדירקטור לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה ו/או הדירקטור בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א – 2011.
- ב. סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה ו/או דירקטורים בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוציאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).
- ג. ניתנה הבהרה כי התחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגיד קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.
- ד. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פעלה באותה שעה החברה וברגולציה אשר חלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורת SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דיווח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 28 בדצמבר 2011 (אסמכתא 2011-01-378141), דיווח מיידי מיום 2 בפברואר 2012 (אסמכתא 012-01-032109) ודוח מיידי מיום 7 בפברואר 2012 (אסמכתא 2012-01-036555).

(5) כתבי שיפוי וכתבי פטור שניתנו בשנת 2016 (כתבי השיפוי הינם בנוסח זהה לכתבי השיפוי שניתנו בשנת 2012)

בחודש דצמבר 2016 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן כתבי שיפוי גם לנושאי משרה שהם בעל השליטה וקרובו וכן מתן כתבי פטור לנושאי משרה ולדירקטורים, לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו. לפרטים נוספים ראו דיווח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית (דוח משלים) שעל סדר יומה, בין היתר, אישור מתן כתבי השיפוי והפטור (אסמכתא: 2016-01-142339) וכן דיווח מיידי שפרסמה מגדל

אחזקות בדבר תוצאות האסיפה מיום 1 בינואר 2017 (אסמכתא: 2017-01-000333).

6) ביטוח נושאי משרה

- א. ביום 30 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון החברה, לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 17 בדצמבר 2019, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים במגדל שוקי הון (1965) בע"מ ובחברות בשליטת מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאות של החברה. הביטוח יחודש לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 15 בינואר 2020, בגבולות אחריות של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח ובתמורה לפרמיה שלא תעלה על 680 אלפי דולר. ההשתתפות העצמית לחברה לא תעלה על סך 200 אלפי דולר לתביעה. לפרטים ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים מיום 31 בדצמבר 2019 (אסמכתא: 2019-01-116205).
- ב. ביום 9 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה, הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה ובכל החברות הבנות והנכדות שלה (להלן: "הקבוצה") ב-30 ימים החל מיום 15 בינואר 2021 ועד ליום 14 בפברואר 2021 ללא שינוי בתנאי הפוליסה, וזאת עד לתום המשא ומתן על תנאי הפוליסה.
- ג. ביום 14 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 11 בפברואר 2021, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה. הביטוח יחודש לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2021, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. יצוין, כי הפרמיה עולה על זו הקבועה במדיניות התגמול, אך היא כאמור בתנאי שוק, אינה מהותית ואינה צפויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה. לפרטים ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים מיום 14 בפברואר 2021 (אסמכתא: 2021-01-017947).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

שמות החותמים ותפקידם:

רן עוז
מנהל כללי

ד"ר גבריאל פיקר
דירקטור⁵⁰

תאריך: 21.03.2021

⁵⁰ דירקטוריון החברה הסמיך את ד"ר גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור בחברה, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה, חלף יו"ר הדירקטוריון. לפירוט, ראה באור 39.ה בדוחות הכספיים.

נספחים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

21 במרס 2021

הצהרת אקטואר ביטוח חייםפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31.12.2020, כפי שמפורט להלן. אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ממונה של המבטח מאז 1.9.2019. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
- ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים בנייהול חברות ביטוח ישראליות אחרות, היא החלק היחסי של ההפרשה שחושבה על ידי אקטואר ביטוח החיים בחברה המובילה, ובכלל זה תיק ביטוח החיים של הסנה החברה הישראלית לביטוח, שנרכשה במשותף ע"י החברה וע"י כלל חברה לביטוח, בגין הפוליסות המנוהלות בידי כלל חברה לביטוח.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. בנספח להלן מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר, כדלהלן:
- (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח, [Reserve for unpaid losses (incurred but unpaid claims) and the reserve for incurred but not reported claims (IBNR)].
- (2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות, (Reserve for unpaid unallocated loss adjustment expenses).
- (3) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
- (א) עתודה לתכנית עם צבירה;
- (ב) הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
- (4) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה.
- (5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה (LAT) בגין פוליסות ביטוח סיעודי.
- (6) אחר - הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח: השלמת העתודה לפוליסות גמלא על פי סעיף 1.1.2.d של שער 5, חלק 2, פרק 1 לקודקס הרגולציה.
- ב. השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר -

מגדל חברה לביטוח בע"מ

- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה כזאת.
- (2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים: העתודה המשלימה לגמלאות ועודות LAT.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
- א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
- ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. פרטים אודות סוגי העתודות ועדכון נכללים בביאורים לדוחות הכספיים. ראה ביאור 37 ב.3. (ב) לדוחות הכספיים ליום 31.12.2020.
2. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט האמור בסעיף 2.ב.2 לעיל.

<u>21 במרס 2021</u>	<u>אקטואר ממונה ביטוח חיים</u>	<u>דניאל כצמן</u>	<u>21 במרס 2021</u>
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מצ"ב: טופס 12א: תביעות תלויות ועתודה - ברוטו

טופס 12ב: תביעות תלויות ועתודה - בשייר

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו
 שם החברה: מגדל חב' לביטוח בע"מ
 ליום: 31.12.2020
 (באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ	
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה		
6	ב5	א5	4	ב3	א3	ב2	א2	ב1	א1		
89,880	4,417	89,930	402,883	12,167	156,980	1,425,851	431,776	281,693	657,110	3,552,687	1 תביעות תלויות
104	13,991	3,943,880	2,099,948	4,994	113,212	118,880,797	24,913,116	1,092,944	4,171,759	155,234,745	2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
81	0	0	7,383	0	170	264,209	16,308,145	6,462	2,075,069	18,661,519	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
23	0	0	54,283	0	1,346	63,104,267	807	842,835	0	64,003,561	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
0	0	0	5,274	0	654	44,511,448	106,386	2,931	0	44,626,693	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
104	0	0	66,940	0	2,170	107,879,924	16,415,338	852,228	2,075,069	127,291,773	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
0	2,438	3,035,007	32,141	4,994	98,295	0	0	0	0	3,172,875	סה"כ (1א2 עד 3א2)
0	11,553	275,821	2,000,867	0	12,747	8,190,986	5,667,374	213,438	1,877,541	18,250,327	ב2 פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים
0	0	633,052	0	0	0	0	0	0	0	633,052	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	2,809,887	2,830,404	27,278	219,149	5,886,718	6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

0	0	0	16,640	0	0	354,001	-90,397	1,797	5,020	287,061	שינויים בהנחות	1ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	שינויים בשיטות	2ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים	3ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	הבדלים בגובה הפרמיה	4ב8
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	שינויים אחרים	

טופס 12' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - בשייר

שם החברה: מגדל חב' לביטוח בע"מ

31.12.2020 ליום:

(באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון (בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ	
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה		
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א		
72,262	4,417	73,595	391,917	12,039	139,683	1,425,849	431,776	281,678	657,022	3,490,238	1 תביעות תלויות
104	13,991	3,937,496	2,098,456	4,994	113,212	118,877,919	24,819,342	1,092,944	4,171,759	155,130,217	2 עתודה (סה"כ שורות 1א עד 6)
81	0	0	6,989	0	170	261,839	16,247,997	6,462	2,075,069	18,598,607	1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
23	0	0	53,394	0	1,346	63,104,270	807	842,835	0	64,002,675	2א2 פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
0	0	0	5,225	0	654	44,511,448	106,386	2,931	0	44,626,644	3א2 פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
104	0	0	65,608	0	2,170	107,877,557	16,355,190	852,228	2,075,069	127,227,926	4א2 סה"כ (1א2 עד 3א2)
0	2,438	3,035,007	31,981	4,994	98,295	0	0	0	0	3,172,715	2ב פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	11,553	269,437	2,000,867	0	12,747	8,190,486	5,646,166	213,438	1,877,541	18,222,235	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים
0	0	633,052	0	0	0	0	0	0	0	633,052	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	2,809,876	2,817,986	27,278	219,149	5,874,289	6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

0	0	0	16,640	0	0	354,001	-90,397	1,797	5,020	287,061	1ב8 שינויים בהנחות	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2ב8 שינויים בשיטות	השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3ב8 הבדלים בגובה הפרמיה	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4ב8 שינויים אחרים	

מגדל חברה לביטוח בע"מ

21 במרס 2021

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כלליפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ להעריך את הפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל" או "המבטח") ליום 31.12.2020, כפי שמפורט להלן.

אני מכהנת כאקטוארית ממונה של ביטוח כללי במגדל מיום 1 באפריל 2017.

אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין של המבטח או עם חברה קשורה למבטח ואני עובדת כשכירה אצל המבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב הפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת הפרשות לצרכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת הפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
4. לצורך חישוב השייר, ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה בקבוצת מגדל מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על הפרשות.
5. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - א. הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי (להלן ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שבוצע ע"י אקטואר ה"פול".
 - ב. הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים אחרים נעשתה תוך התייחסות למידע שהתקבל מהחברה המובילה. הפרשה זו אינה מהותית.
 - ג. מגדל משמשת כמבטחת משנה בעסקים רב לאומיים אשר לא משפיעים באופן מהותי על השייר.
 - ד. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך הפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2020			
אלפי ש"ח			
ברוטו	שייר	תביעות תלויות	ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): (א 1 א)
1,919,588	1,850,721	רכב חובה	
523,856	503,132	חבות מעבידים	
829,728	573,929	צד שלישי	
364,183	171,864	אחריות מקצועית	
91,500	67,476	חבות המוצר	
177,514	67,476	רכב רכוש	
63,775	59,528	דירות	
3,970,144	3,399,856	סה"כ ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים)	
268,675	32,679	סה"כ ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים וצירוף תיק תביעות)	
4,238,819	3,432,535	סה"כ ענפים	(א 1 ב)
87,042	87,042	הוצאות עקיפות	(א 2)
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות:	(א 3)
	28,833	רכב חובה	
	4,307	רכב רכוש	
	-	מקיף דירות	
4,325,861	3,552,717	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית	

הערות -

- ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול")
- העתודה לסיכונים שטרם חלפו כוללת גם את המרכיבים הבאים:
 - עלות הסיכון הביטוחי;
 - מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);
 - העלות ליישוב תביעות והוצאות הנלוות לביטוחים אלה.
- ענפים שלא נכללו בהערכה האקטוארית; ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים), כוללים ענפי מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה וכן, הערכת התביעות התלויות בגין תיק תביעות ביטוח כללי שנרכש בשנת 2016 ונרשם על פי הערכת מחלקת תביעות. השפעת צירוף התביעות שנרכשו בשייר אינה מהותית (ראה ביאור 3.7.ה).
- בענפי חבויות (חבות מעבידים, צד שלישי, אחריות מקצועית וחבות המוצר), הסכומים הנם בגין תביעות תלויות והפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה (ככל שקיים).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים: רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
 - ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2) בגין הענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ודירות, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים (סטטיסטיים) ושאינם מקובצים (לא סטטיסטיים) בכללותם כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2) מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 3.א.2), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השיר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות, הבהרות

1. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות, ומבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי. הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד בעקבות, בין השאר, פסיקות ותקדימים בבתי משפט שלא ניתן לחזות אותם מראש, שינויים בגורמים חברתיים וסביבתיים. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי. בנוסף קיימת אי הוודאות נוספת הגלומה בשימוש במודלים התואמים את עקרונות הנוהג המיטבי אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת.
2. החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה מיישמת את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי¹. העתודות מחושבות כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") שההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. מרווח הביטוח לוקח בחשבון הן את הסיכון הרנדומלי, אשר ניתן לאמוד אותו בשיטות סטטיסטיות, והן סיכונים סיסטמיים שבשל אופיים נדרש שימוש בשיטות אמידה איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. לאור העובדה כי ההערכה על בסיס הנוהג המיטבי בוצעה לראשונה במאזן דצמבר 2015, יש לציין כי החברה ממשיכה לבחון דרכים לשיפור הערכות רכיבי המודל, בהתייחס בין השאר לפרקטיקות שמתגבשות בשוק ולידע והניסיון שנצבר ויצברו בשנים הקרובות.
3. כאמור, החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי. בעקבות בחינה זו אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד שלישי וחבות מעבידים ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. בשאר הענפים החברה מהוונת בשיעור היוון ריאלי של 0%.

¹ חוזר 2015-1-1; עמדת ממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי 6-7

מגדל חברה לביטוח בע"מ

4. בחודש מרס 2016 פורסמו המלצות ועדה בין משרדית בראשות השופט ד"ר אליהו וינוגרד ז"ל לעניין עדכון תוחלת החיים ושיעור הריבית לצורך היוון הקצבה השנתית של המוסד לביטוח לאומי, אשר קבע את מקדם היוון על 2% במקום 3%, וכן נקבע מנגנון לעדכון שיעור ריבית היוון בעתיד. התיקון נכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2017 והוא חל בפועל על תביעות המל"ל.

בחודש פברואר 2018, במסגרת דיון בנושא זה בבית המשפט העליון, לאחר שנטען בדיון כי יש להפחית את שיעור ריבית היוון של הפיצויים לניזוק, עד ל-1%, הובאה בפני בית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה בקשר עם התקנות האמורות, בה צוין, בין היתר, כי השיקולים שנלקחו בחשבון במסגרת תיקון התקנות, אינם בהכרח מלוא השיקולים שיש לשקול לעניין שיעור ריבית היוון בפיצוי נזיקי, אלא רחבים יותר. כמו כן צוין היועץ כי הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית אשר תבחן את הנושא ("ועדת קמיניץ"). בהתאם לכך, דחה בית המשפט העליון את הכרעתו בנושא למועד מאוחר יותר.

- בחודש יוני 2019 פרסמה ועדת קמיניץ את טיוטת מסקנותיה. עיקר המלצות הוועדה הינן -
- לא לחייב או לתמרץ תשלום עתי בידי המזיק או חברת הביטוח אשר נכנסת בנעליו.
- מעת שהוחלט כי לא יהיה חיוב לפיצוי עתי, ברי כי רוב תשלומי הפיצויים ימשיכו להינתן בסכום מהוון. לאור האמור, סבורה הוועדה כי יש לראות את הניזוק כניזוק סביר, המשקיע את הפיצוי באפיק השקעה שבסיכון נמוך, ומשכך, מוצע לקבוע שיעור ריבית היוון אחיד של 3%.
- עוד החליטה הוועדה על קביעת "רצועת נידוד" כשהריבית שנבחרה, לפי שיטת היוון האחד, קרי 3%, תהא באמצעה. בחינת החריגה תתבצע אחת לשנתיים. באמצעות עריכת השוואה בין ריבית היוון ובין התשואה המתקבלת מהשקעה באג"ח קונצרני AA לתקופה של 25 שנים. אם במשך חצי השנה האחרונה שלפני נקודת הבחינה תחרוג התשואה הממוצעת ביותר מאחוז לכאן או לכאן. החשב הכללי יהיה רשאי להחליט על עדכון שיעור ריבית היוון.

בחודש אוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין בנושא. במסגרתו נדחה הערעור לגבי הצורך להתאים את שיעור ריבית היוון בפיצוי נזיקין ולהשאיר את הריבית בשיעור של 3%, שבעקבותיו שוחררה ההפרשה בגין מסקנות ועדת וינוגרד בענפים אחריות מעבידים, חבות המוצר ואחריות מקצועית. בענפים רכב חובה וצד שלישי, כל עוד לא תוקנו תקנות הביטוח הלאומי החברה העמידה הפרשה בגין דרישות שיבוב המל"ל על בסיס הריבית הנמוכה.

בחודש ספטמבר 2020 וטרם תיקון תקנות היוון כאמור, קבע בית המשפט העליון בפסק דין נוסף, אשר בו נדון עניין ריבית היוון באופן פרטני ונקודתי, כי על המוסד לביטוח לאומי לחשב את תביעת השיבוב מחברת הביטוח לפי שיעור היוון של 3%, באופן היוצר התאמה בין שיעור היוון לפיו פוסק בית המשפט את גובה תביעת הנזיקין כולה. בהתאם לפסק הדין האמור, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, החליטה החברה לשחרר גם את ההפרשה בגין דרישות שיבוב המל"ל.

5. בחודש מרס 2018 תוקן חוק ההסדרים לשנת 2019, בין היתר תוקן חוק הביטוח הלאומי ונקבע במסגרתו הסדר שיבוב חדש חלף ההסדר הקבוע בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי. הסדר השיבוב החדש עתיד להיות הסדר כולל בין המל"ל לחברות הביטוח, אשר במסגרתו יועבר למל"ל אפריורית, מדי שנה, סכום קבוע מחברות הביטוח המיועד לכיסוי חבותן בהתאם לשיעור המוצע בחוק. ככל שהסדר השיבוב החדש יכנס לתוקף, תבוטל זכות השיבוב הפרטנית הקיימת למל"ל מול חברות הביטוח. ככל שהסדר השיבוב החדש יהפוך לרשמי ומחייב, הוא יחול על כל תאונות הדרכים שיקרו מעת כניסתו לתוקף של התיקון. ביחס לתאונות שאירעו בתקופה שבין 1 בינואר 2014 ועד למועד כניסת התיקון לתוקף, ושלגביהן לא הוגשה תביעה או דרישה מצד המל"ל, ייקבעו התקנות גם את הסכום החד פעמי שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל.

בחודש יוני 2019 פורסמה טיוטת התקנות הכוללת את הדרישה המעודכנת להעברת שיעור קבוע מדמי הביטוח בענף רכב חובה החל ב-1 בינואר 2019 וכמו כן דרישה לתשלום רטרואקטיבי עבור השנים 2014-2018. יצוין כי בקשר עם טיוטה זו התקיים הליך שימוע וטרם פורסמה טיוטה מעודכנת לאחריו.

חשוב להדגיש כי בסעיף התביעות התלויות בענף רכב חובה מגולמת הפרשה לשיבובי ביטוח לאומי להערכת החברה, באם תתקבל הטיוטה כלשונה ההשפעה על תוצאות החברה לא צפויה להיות מהותית.

6. לא היו שינויים מהותיים בשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.

7. בענף תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל מבוצע תחשיב אקטוארי של התביעות התלויות, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.

8. בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה. עקב העדר מובהקות סטטיסטית, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

21 במרס 2021	אקטוארית ממונה ביטוח כללי	F.I.L.A.A	רוני גינור
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות**פרק א' - זהות האקטואר**

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) מגדל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר 2020, כפי שמפורט להלן. אני עובד שכיר של החברה. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח. התמניתי לתפקיד כאקטואר ממונה ביטוח בריאות בתאריך 18.7.2013.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית**1. פסקת היקף חוות הדעת אקטוארית**

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השיר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים בכל הנוגע לדוח זה.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתוני הערכה לסכום העתודות

א. להלן פירוט סכומי הפרשות באלפי ש"ח:

תיאור	ביטוחי פרט		ביטוחי קולקטיבים		סה"כ
	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר (כולל נסיעות לחו"ל)*	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר (כולל נסיעות לחו"ל)*	
ברוטו					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	113,694	67,536	5,677	354,622	
הוצאות עקיפות	3,173	4,774	191	13,078	
תנאי חוזה הביטוח	112,098	4,157	976	655,448	
סה"כ ברוטו	228,965	76,467	6,844	1,023,148	
שייר					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	113,695	67,536	5,678	311,137	
הוצאות עקיפות	3,173	4,774	191	13,078	
תנאי חוזה הביטוח	112,098	4,157	976	655,448	
סה"כ שייר	228,966	76,467	6,845	979,663	

* עתודות עסקי נסיעות לחו"ל נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

** עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן ארוך נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח בריאות. סעיף "תנאי חוזה הביטוח" כולל הפרשה לתביעות נכות תעסוקתית בתשלום על סך 13.7 מלש"ח בביטוחי פרט ו-1.0 מלש"ח בביטוחי קולקטיבים. עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן קצר נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

ב. השפעת שינויים על הפרשות

- פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה: אין.
- פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להגבות ומתיקונים אחרים ברוטו ושייר: אין.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח הבריאות הבאים:

- הוצאות רפואיות
- מחלות קשות
- שיניים
- תאונות אישיות לטווח ארוך
- אחר

מגדל חברה לביטוח בע"מ

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתתי ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. הערות הבהרות והסברים
 - א. הוצאות רפואיות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ב. מחלות קשות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ג. ענף אחר - תוכנית "השקעה בריאה" לכיסוי הוצאות רפואיות (ניתוחים ואחרים): בניגוד לתוכניות הרגילות, במידה ולמבטח לא הייתה תביעה במשך 15 שנים, המבטח זכאי או להחזר כספי או להמשך כיסוי בפרמיה מופחתת.
 - ד. חישוב ההפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR עבור הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ותאונות אישיות לטווח ארוך נקבע על בסיס מודל סטטיסטי לחיזוי תשלומי התביעות העתידיים על בסיס ניסיון העבר.
 - ה. ההפרשות עבור תביעות נכות תעסוקתית בתשלום, בענף תאונות אישיות לזמן ארוך, חושבו לפי מקדם תשלומים צפוי, על בסיס ניסיון החברה.
 - ו. ההפרשות בענפי תאונות אישיות לזמן קצר ונסיעות לחו"ל, נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי, גב' רוני גינור.
 - ז. בענף ביטוח סיעודי מבוצע תחשיב אקטוארי של ההתחייבויות הביטוחיות. ההתחייבויות הללו מופיעות בהצהרה של אקטואר ממונה ביטוח חיים.
2. שינויים בהנחות ובשיטות
 - לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות בריבית ההיוון.

21 במרס 2021	אקטואר ממונה ביטוח בריאות	דניאל כצמן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה